

دَفْعَانَسْتَانِ كَابُولِي

۱۳۳۳

مطبعة و عاقل مستقل ریاست

نشریات ولوی مدیریت

ALMANACH DE KABOUL

1954-55

د افغانستان کالنی

۱۳۳۳

د مطبوعا تو مستقل ریاست

د نشر یا تو د لوی مدیریت له خوا

د دکتور «حفیظ الله» ناصوری

په اهتمام خیره شوه

د کالنی مطبوعا تو مستقل ریاست

د افغانستان د (۱۳۳۳) کال

کالنی

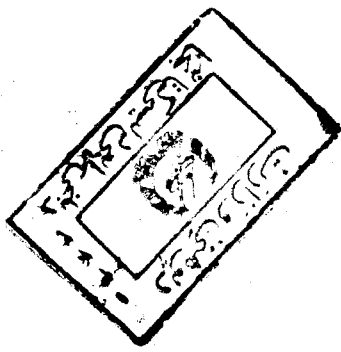
د پیری خوشالی او نیک مرغی لای دی چه دخدای باک (ج) به فضل اود اعلیٰ حضرت
المتوکل علی الله به نیکو نیا تو او توجو، پشنون ملت دشاها نه ترسبوری لاندی ورخ به ورخ
به وسیع و قدموسره دنهضت او ارتقا به لوری روان دی .
دشاها نه ملت خپل وظائف به مختلفو څانگو او شعبو کښی به جدیت او فعالیت سره
سره رسوی د اجتماعی اصلاحاتو اود مملکت د عمران په لازمه کښی مخ په وړاندی درومی .
به دی کښی شک نشته چه یو ملت او مملکت هغه وخت دارتقا او اعتلا مقام ته رسیږی چه
فعال اوجدی وگړی ولری اود علم او معنویت تر روښنایی لاندی هر گار به سعی او عمل
پوری مربوط او ټول آمال او تمنیات یوازی او یوازی به علم او عمل پوری منوط دیولی .
سږ کال بر سپره به نورو علمی او فرهنگي نهضتو چه به مملکت کښی کال به کال
زیات پیږی (۱۳۳۳) کال فعالیتونه تر نورو کلویه وسیعہ پیمانہ سره زیات لی دل کښی .
موزه به دی عقیده متیقن اود اهدرا کوی چه د انجیب صادق ملت هره ورخ تر بلی ورځی
زیات پیشرفت او نهضت مومی اود شریعت یا لونی اوارتقا خوښه ونکی ټولواک تر
سیوزی لاندی به به دی ټولو مادی او معنی آرزوگانو ژر تر ژره نائل او موفق شی .
د افغانستان د کالنی کار کونکی له خپل باک خدای (ج) څخه به پیر عجز او نیاز
سره سوال کوی چه دی مملکت ټول افراد اعم له لوی او وړوکی څخه چه به حقیقت کښی
ټول دیوه کورنی اعضا دی او هر یوه ته به خپل مقابل او محل کښی معتنا بهی احتیاج
لیدل کیږی د هماغوی ذات تر لارښوونو لاندی ئی توفیق به نصیب کړی چه خپل محوله
وظائف به پوره حوصله او جدیت سره سرته ور سوی امین

(اداره)

زهن نير گران او مهظم تولواك اعلي حضرت المتوكل على الله محمد ظاهر شاه خلد الله ملكه وسلطته

د افغانستان پادشاه

د افغانستان معظم پادشاه او زلمی نولوک اعلیٰ حضرت محمد ظاهر شاه خلد الله ملکه واطال الله عمره و دولته (۱۲۹۳) هجری کال شمسی دمیزان په ۲۲ په کابل کښی لڅمیزیدلی دی همایونی ذات خپل تعلیمات د کابل په عالی ښوونځیو کښی پای ته ورسول کله چه دده شهید پلار اعلیٰ حضرت محمد نادر شاه کبیر د افغانستان په سفارت پاریس ته ولاړ، همایونی ذات هم دهغه فقید زهر یار سره دعالی تحصیلاتو دپاره فرانس ته تشریف فرما شو دفرانسی ژبی او علومو تحصیل ئی دهغه مملکت په مختلفو لړو او عالی ښوونځیو او پوهو کورنیو کښی پای ته ورساوه او د وطن د داخلی مسائلو په شاوخوا کښی خصوصی روزنه اه خپل بزرگوار پلار څخه وشوه او ملی اخلاق او د وطن په نسبت ئی دلازمه مطالبو ادراک او خصایص هم له هغه نومیالی پلار څخه زده کړل.

د افغانستان د لوی شورش تر پینځی وروسته (چه دهغه نجات د همایونی ذات د شهید پلار په حق با او کی لاس څرگند شو) زلمی اعلیٰ حضرت چه په فرانسه کښی ؤ او دده تعلیمات پای ته رسیدلی ؤ او د وطن د خدمت دپاره مستعد ؤ ۱۳۰۹ شمسی کال دمیزان په ۲۰ کابل ته تشریف راوړ او محض دهغه عشق په اثر چه د افغانستان د عسکری عالم سره ئی درلود او بزرگوار پلار د قدمو په تعقیب د کابل دنظامی عالی تعلیمگاه په عسکری خانگه کښی شامل شو په ۱۳۱۰ شمسی کال ئی د مرحوم والا حضرت سردار احمد شاه خان

د دربار وزیر د شهید اعلیٰ حضرت د آکازوی د معظمی اور سره از دواج و فرمایه او د همدغه کال په آخر کښی شو موده د ملی دفاع د جلیلو وزارت په کالت او بیا د پوهنی د وزارت په کالت مؤظف ویده دی د وروزرار تو کښی د همایونی ذات فطری استعداد او ذاتی قابلیت د وظیفی د اجرا کولو او بښی ادارنی له کبله ښه خر گند شو په ۱۳۱۲ کال یعنی د شهید شهریار تر شهادت وروسته د عقرب په ۱۶ د ملت د اوپو و کیانو او د ټولو عسکری او کشوری افرادو په غوښتنه او اتفاق د افغانستان پاچا شو سبز کال د دې زلمی شهریار د جلوس (۲۲) کال دی.

د همایونی اعلیٰ حضرت اولاد:

- ۱- شهزاده بیگم بلقیس د خیمیزیدو نیټه د حمل ۲۸ سنه ۱۳۱۱ ش
- ۲- والا حضرت شهزاده احمد شاه » د سنبلی ۲۱ » ۱۳۱۳ »
- ۳- شهزاده بیگم مریم » د عقرب ۱۰ » ۱۳۱۵ »
- ۴- والا حضرت شهزاده محمد قادر » د جوزا ۳۱ » ۱۳۲۰ »
- ۵- » » شهزاده شاه محمود » د میزان ۱۲ » ۱۳۲۵ »
- ۶- » محمد داؤد ملقب به پښتونیار » د حمل ۲۵ » ۱۳۲۸ »

والاحضرت اشرف شهزاده احمد شاه فرزند ارشد اعلیحضرت معظم هما یونی

مختصر سوانح

سردار محمد داؤد صدر اعظم

سناغلی سردار محمد داؤد پسر مرحوم سردار محمد عزیزخان در سرطان ۱۲۸۷ در کابل تولد یافته تحصیلات ابتدائی خود را در لیسه حبیبیه فرا گرفته و در سال ۱۳۰۰ جهت تحصیل بفرانسه رفتند.

سناغلی سردار در پاریس الی پایان دوره انقلاب و نجات وطن مشغول تحصیل بودند و آنجا به وطن عودت و حسب الامر اعلیحضرت شهید سعید چندی بر وزارت خارجه مؤظف و بعداً در سال ۱۳۱۰ در اثر اداره ذات شاهانه شامل تعلیمگاه پیاده گردیده و آنجا را نیز به موفقیت طی نمودند.

در برج عقرب سال بعد فرمان حضور مبارک ملوکانه به رتبه فرقه مشرقی ثانی به قوماندهائی عسکری مشرقی و پس از يك سال بحیث حاکم اعلی و قوماندهان عسکری سمت مشرقی مؤظف گردیدند.

در سال ۱۳۱۴ به رتبه فرقه مشرقی اول ترفیع و قرار فرمان اعلیحضرت معظم همایونی بحیث نائب الحکومه و قوماندهان عسکری قندهار و فراه مقرر شدند و سه سال بعد در ۲۰ قوس ۱۳۱۷ بحیث رئیس تنظیمیه و قوماندهان عمومی قوای مشرقی تبدیل شدند.

سناغلی سردار در ماه اسد سال بعد از حضور مبارک همایونی به عهده قوماندهائی قول اردوی مرکز و قوماندهائی مکتب حریبه مؤظف و متعاقباً بعد تشدید قوای مرکز بحیث قوماندهان قوای مرکز و مکاتب حریبی عزتقرر حاصل کردند.

در ماه ثور ۱۳۲۵ نظر به ابراز فعالیت و مجاهدات شامدار شان در وظائف محوله قوایم کز در کابینه ج، ع، ج، ل، ا، نشان سپه سالارغازی سردار شاه محمود خان بحیث وزیر حربیه انتحاب و منظور گردیدند .

در ثور ۱۳۲۶ اعلیحضرت معظم همایونی ایشان را بحیث وزیر مختار و نماینده فوق العاده ذات شاهانه در پاریس، برن و بروکسل مقرر فرمودند و در برج عقرب سال بعد نظر به پیشنهاد مقام منیع صدارت عظمی و منظوری حضور شاهانه مجدداً بحیث وزیر حربیه مقرر و نیز ریاست گروپ اول و عضویت مجلس شورای دولت را تا برج میزان ۱۳۳۰ متکفل بودند، بناغلی سردار در ماه حوت ۱۳۳۱ به حیث نماینده مخصوص اعلیحضرت معظم همایونی برای شمول در مراسم تشییع جنازه مارشال ستالین بمسکو رفتند در ماه جوزای سال ۱۳۳۲ جهت شمول در مراسم تاج گذاری علیاء حضرت ملکه الیزابت در لندن سمت نمایندگی مخصوص ذات شاهانه را داشتند. ایشان حین سفر اخیر به اروپا دعوت جلالتماب رئیس جمهور دولت دوست و برادرها ترکیه را پذیرفتند و در آنقره با ایشان ملاقات هائی کردند. نشان هائی که بناغلی سردار اخذ داشته اند حسب ذیل است .

نشان تحسین - نشان خدمت - نشان سردار عالی و نشان امر عالی.

پہاغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم

صدا رت عظمیٰ

صدر اعظم	ع، ع، ج، ل، ع سر دار محمد داؤد
لمری معاون	ع، ج، س، ا، علی محمد
دوہم معاون	ع، ج، ل، ع سردار محمد نعیم

۱۔ دقلم مخصوص مدیر یت :-

مدیر د پنجمی (رتبی د کفیل پہ حیث	ص د کتور محمد حسن شرق
مامور پہ (۸) رتبہ	

دو زراؤد عالی مجلس دارالانشاء

د وزیر انود عالی مجلس منشی پہ اولہ رتبہ	ع، ج محمد مرید
مدیر پہ (خلورمہ) رتبہ	ص محمد اختر
مامور پہ (۶)	
تائیسٹ پہ (۵)	ص سعید احمد

۳۔ دتحریر اتو مدیر یت :-

مدیر پہ (خلورمہ) رتبہ	ص غلام جیلانی
مامور پہ (۶)	
مامور پہ (۶)	
سرکاتب پہ (۸)	
سرکاتب پہ (۹)	

ع، ج، س، ا، بناغلی علی محمدی معاون
صدارت عظمی

ع، ج، ل، ع، بناغلی سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه
و معاون صدارت عظمی

تشکيلات صدارت

سرکاتب	په	(۸)	رتبه
»	»	(۸)	»
»	»	(۹)	»
»	»	(۹)	»
»	»	(۹)	»
کاتب	»	(۱۰)	»
»	»	(۱۰)	»

دوهم قسم حفظيه

مامور	په	(۶)	رتبه	ص عبد الاحد
مامور	»	(۷)	»	
مامور	»	(۹)	»	

درېم قسم تبييض

مامور	په	(۶)	رتبه	ص نظر محمد مهر زاد
»	»	(۷)	»	
»	»	(۷)	»	

داورا قومخزن

مامور	په	(۸)	رتبه
کاتب	»	(۱۰)	»

دپلټني لوی رئیس له رتبه وټلی . . .

سرکاتب	په	(۸)	رتبه
ثاښپست	»	(۱۰)	»

دمجا سپا تو دیوان

رئیس	په	(اوله)	رتبه	ع، ص حبیب الله
معاون	»	(۳)	»
مشاور	»	(۳)	»
داداری دځا نګې آمریه	په	(۶)	رتبه	ص محمد عمر میر زائنی
کاتب	»	(۱۰)	»	
ثاښپست	»	(۱۰)	»	

د توحید د گروپ مدیریت

س عبدالقدیر	رتبه	په	مدیر
	(۴)	»	مامور
	(۶)	»	مامور
	(۷)	»	مامور

لمړی گروپ

س محمد حسین	رتبه	په	مدیر
	خلرمه	»	عظمی
	(۶)	»	دملی دفاع
	(۷)	»	وزارت
	(۷)	»	
	(۹)	»	دواچوړونکی

دوهم گروپ

	رتبه	په	مدیر
	خلرمه	»	دداخلي
	(۶)	»	معارف
	(۷)	»	عدلیې
	(۷)	»	اودسحی
			وزارتونه
	(۹)	»	دواچوړونکی

دریم گروپ

	رتبه	په	مدیر
	(۴)	»	قبایل
	(۶)	»	مخابرات
	(۷)	»	معادن
	(۷)	»	دربار
			اوتمیز

خلورم گروپ

س پیر محمد	رتبه	په	مدیر
	خلرمه	»	د مالیې
	(۶)	»	اقتصاد
	(۷)	»	اوفواند عامی
	(۷)	»	وزارتونه

پنڈم گروپ :

جنوبی	مدیر	پہ خلمہ	رتبہ
مشرقی	عضو	» (۶)	»	
غزنی	»	» (۷)	»	
پروان	»	» (۷)	»	

شپہزم گروپ

بدخشان	مدیر	پہ خلمہ	رتبہ	ص محمد رحیم
قطغن	عضو	» (۶)	»	
مزار شریف	»	» (۷)	»	
میمنہ	»	» (۷)	»	

اووم گروپ

ہرات	مدیر	پہ خلمہ	رتبہ	ص سلام الدین
گرشک	عضو	» (۶)	»	
فراہ	»	» (۷)	»	
قندھار	»	» (۷)	»	
بر اور دیان		دوہ تنہ		
انگلیسی ترجمان		یو تن		

اداری تفتیش

رئیس	پہ	اولہ	رتبہ	ع، ص یابندہ محمد
معاون	»	» (۳)	»	ع محمد صدیق

اداری خانگہ

آمر	پہ	(۶)	رتبہ	ص عبدالرشید
کاتب	»	(۱۰)	»	

کمیشن - الف

رئیس	پہ	(۳)	رتبہ	ع عبدالسلام
عضو	»	(۴)	»	ص عبدالغفار
»	»	(۵)	»	ص حشمت اللہ

اومری گروپ

کابل	رئیس په	خلر مه	رتبه ص	محمد انور
دب کمیسیون	عضو	(۵)	»	» محمد زمان
	»	(۶)	»	»
دالف کمیسیون				
دوهم گروپ	رئیس په	(۳)	رتبه ع	غلام دستگیر
جنو بی	عضو	(۴)	»	» ص عبدالروف
مشرقی، غزنی	عضو	(۵)	»	» ص عبدالله رمق
پروان	رئیس	(۴)	»	» ...
دب کمیسیون	عضو	(۵)	»	» ص گل احمد
دریم گروپ	»	(۶)	»	»
دالف کمیسیون	رئیس په	(۳)	»	» ع صالح محمد
	عضو په	(۴)	»	» ..
	»	(۵)	»	» ص محمد کبیر
	»	(۶)	»	»
	»	(۴)	»	»
دب کمیسیون				
	عضو	(۵)	»	» ص میرغیاثا لدین
	»	(۶)	»	»
خلورم گروپ	»	(۶)	»	»
الف کمیسیون	رئیس په	(۳)	»	» ع محمد کریم (ص.ج.می)
بدخشان	عضو په	(۴)	»	»
قطغن	»	(۵)	»	» ص فتح محمد
مزار				
میمنه				
دب کمیسیون رئیس په				
	خلر مه	رتبه	»	» ص محمد امین
	عضو په	(۵)	»	»

دخارجہ چارو دوزارت تشکیل

دخارجہ چارو وزیر ع، ج، ل، ع، سردار محمد نعیم
الف :- مشاورتی کابینہ :

درتبی لہ چوکاتہ وتلی دلویو سفیرانو پہ حیث (دوہ) تنہ
دلہری۔رتبی پہ حیث مختار وزیران (دوہ) تنہ
ب :- سیاسی معین
.....

ج :- اداری معین
ع، ص محمد عثمان امیر
(۱) دشفر او قلم مخصوص مدیر

مدیر پہ (دریمہ) رتبه ع محمد سلیمان یونسی
دقلم مخصوص منشی پہ (خلورمہ) رتبه ص محمد ابراہیم
عضو پہ (اتمہ) رتبه
» (۶) »
» (۹) »

(۲) - سیاسی لوی مدیریت

سیاسی لوی مدیر پہ (دوہمی) رتبه ع، ص عبدالرحمن

۱ - لہری سیاسی خانگہ

مدیر پہ (۳) رتبه ع، فضل احمد
عضو پہ (۷) »
عضو » (۹) »

(۳) دوہمہ سیاسی خانگہ

مدیر پہ (دریمہ) رتبه ع، عبدالباقی لطیفی
عضو » (۷) »
عضو » (۹) »

(۴) دریمہ سیاسی خانگہ

مدیر پہ (دریمہ) رتبه ع، ص عبدالرحمن یزواک
عضو » (۷) »
عضو » (۹) »

اقتصادی خانگه

مدیر به	(دریمه)	رتبه دکفیل به حیث	ص، نور احمد اعتمادی
عضو	(۶)	»	
اعضاء	(۸)	»	دوه تنه

ده متحدو مللو د چارو مدیریت

مدیر به	(دریمه)	رتبه دکفیل به حیث	ع، ص عبدل رحمن پژواک
عضو	(۵)	»
اعضاء	(۶)	»	خلور تنه
عضو	(۷)	»	

د تشریفاتو ریاست

رئیس به	(دوهمی)	رتبه	ع، ص جلال الدین طرزی
معاون	(۵)	»	ص، علی محمد لویناب
عضو	(۹)	»	
عضو	(۱۰)	»	

اداری لوی مدیریت

لوی مدیر به	(۳)	رتبه	ع، محمد شعیب
-------------	-----	------	--------------

د تابعیت او قونسگری مدیریت

مدیر به	(۴)	رتبه	ص، سید مسعود پوهینا
عضو	(۸)	»	
عضو	(۱۰)	»	

دویزې مدیریت

مدیر به	(۴)	رتبه	ص، محمد شریف اژیر
عضو	(۸)	»	
عضو	(۹)	»	

۳- د هامورینو مدیریت

مدیر به	(۴)	رتبه	ع، عبدلروف
معاون	(۶)	»	ص، محمد ابراهیم
عضو	(۸)	»	
اعضا	(۹)	»	دوه تنه

۴- د محاسبی اولوازمو مدیريت

ص گلاب شاه	رتبه	(۴)	مدیر به
	»	(۷)	عضو
	»	(۸)	عضو
دوه تنه	»	(۹)	اعضا
	»	(۱۰)	عضو

دلوازمو خانګه

	رتبه	(۷)	عضو به
	»	(۱۰)	عضو

۵- دارشيو لوی مدیريت

ع، سيد تاج الدين لوی مدیر د (۲) رتبی به حيث

۱- د اجرایی خانګه :-

ص عبدا لغنی	رتبه	(۵)	معاون به
	»	(۷)	عضو
	»	(۸)	عضو
	»	(۹)	عضو
۶ تنه	»	(۱۰)	اعضا

۲- د تبیض خانګه :-

ص قاری عبدا لجهيد	رتبه	(۵)	معاون به
	»	(۷)	عضو
	»	(۸)	عضو
	»	(۹)	عضو
پنځه تنه	»	(۱۰)	اعضا

د حفظی خانګه :-

ص غلام صديق	رتبه	(۵)	معاون به
	»	(۷)	عضو
	»	(۸)	عضو
دوه تنه	»	(۹)	اعضا
خلور تنه	»	(۱۰)	اعضا

په خارج کښې د افغانستان د نماینده گيو تشکيل

۱- د افغانستان لوی سفارت په واشنگتن کښې

لوی سفیر ع، ج محمد کبير لودين
لومړی سکرتر په (۳) رتبه
دوهم سکرتر په (۶) رتبه
آتشه په (۹) رتبه دوه تنه

۲- په مسکو کښې د افغانستان لوی سفارت

لوی سفیر ع، ج غلام يحيی طرزی
لومړی سکرتر په (۳) رتبه
دوهم سکرتر په (۶) رتبه دوه تنه

۳- د افغانستان لوی سفارت په لندن کښې

لوی سفیر ع، ج، دکټور نجيب الله
لومړی سکرتر په (۳) رتبه
دوهم سکرتر په (۶) رتبه

۴- په پاریس کښې د افغانستان لوی سفارت

لوی سفیر ع، ج محمد عمر
اول سکرتر په (۴) رتبه
دوهم سکرتر په (۷) رتبه
آتشه په (۹) رتبه

۵- په انقره کښې د افغانستان لوی سفارت :-

لوی سفیر ع، ج سردار اسد الله سراج
لومړی سکرتر په (۴) رتبه
دوهم سکرتر په (۷) رتبه

په تهران کښې د افغانستان لوی سفارت

لوی سفیر
لومړی سکرتر په (۳) رتبه
دوهم سکرتر په (۷) رتبه

۷- په قاهره كښي د افغانستان لوي سفارت

لوي سفير ع ج صلاح الدين سلجوقي
لمړي سكرتر په (۴) رتبه يوتن

۸- په جاپان كښي د افغانستان لوي سفارت؟

لوي سفير

لمړي سكرتر په (۵) رتبه يوتن

۹- په حجاز كښي د افغانستان لوي سفارت

لوي سفير ع ج محمد نوروز خان

لمړي سكرتر په (۵) رتبه يوتن

دوهم سكرتر په (۷) » » »

په مکه معظمه كښي د نادرشاهي رباط منتظم په (۷) رتبه يوتن

۱۰- په دهلي كښي د افغانستان لوي سفارت

لوي سفير ع ج عبد الحسين عزيز

لمړي سكرتر په (۴) رتبه يوتن

دوهم سكرتر په (۶) » » »

درېم سكرتر په (۸) » » »

۱۱- په كراچي كښي د افغانستان لوي سفارت

شارژه دافير ج محمد هتيق رفيق

لمړي سكرتر په (۳) رتبه يوتن

دوهم سكرتر په (۶) » » »

درېم سكرتر په (۸) » » »

۱۲- په پراگ كښي د افغانستان وزارت مختاري

مختار وزير ع ج غلام محمد سليمان

لمړي سكرتر په (۵) رتبه يوتن

۱۳- په بغداد كښي د افغانستان وزارت مختاري

مختار وزير ع ج عبد الصمد خان

لمړي سكرتر په (۵) رتبه يوتن

دوهم سكرتر په (۷) » » »

۱۴ - په اندونیزیا کښې د افغانستان وزارت مختاری

مختار وزیر
لمړی سکرتر په (۵) رتبه یو تن
ع ج عبدالهادی داوی
۱۵ - په روم کښې د افغانستان وزارت مختاری

مختار وزیر
لمړی سکرتر په (۵) رتبه یو تن
ع ج غلام محمد شیرزاد

۱۶ - په یونو کښې د افغانستان نماینده کی

نماینده په (اوله) رتبه یو تن عبدالحمید عزیز
معاون » (۲) »
لمړی سکرتر » (۳) »

۱۷ - په نیویارک کښې د افغانستان جنرال قونسلگری

جنرال قونسل په (۳) رتبه ع ص عبدالرزاق ناصرضیانی
دوهم سکرتر » (۸) » یو تن

په هسپد کښې د افغانستان جنرال قونسلگری

جنرال قونسل په (۳) رتبه ع ص محمد قسیم نعیم
لمړی سکرتر » (۶) » یو تن
دوهم سکرتر » (۸) » یو تن

۱۸ - په بمبئی کښې د افغانستان قونسلگری

قونسل په (۳) رتبه یو تن ع غلام احمد نوید
لمړی سکرتر په (۶) » »
دوهم سکرتر په (۸) » »

۱۹ - په پمپور کښې د افغانستان قونسلگری

قونسل په (۴) رتبه ع محمد حسن صافی
لمړی سکرتر » (۷) » یو تن
دوهم سکرتر تران » (۸) » دوه تنه

۲۰ - په کوته کښې د افغانستان قونسلگری

قونسل په (۴) رتبه ع محمد اکبر پروانی
لمړی سکرتر » (۷) » یو تن
دوهم سکرتر » (۸) »
ترجمان » (۸) »

ع، ج، س، ع محمد عارف وزير
دفاع ملی

ج، سید شمس الدین مجروح رئیس
مستقل قبا ئل

دداخلی وزارت

.....	وزیر
ع، ص عبد الرحیم	۱ مہین
ع محمد حسن	۲ مدعی العموم
کمبود	۳ د قلم مخصوص مدیر
ص فقیر محمد	۴ د ثبت اوسجل د لوی مدیریت کفیل
ص فطر محمد	۵ د ثبت اوسجل مدیر
کمبود	۶ د احصائی مدیر
ص گل محمد	۷ د احصائی مدیریت معاون
ص، محمد طاہر	۸ د محاکماتو د لوی مدیریت کفیل
ص فضل احمد	۹ د محاکماتو د خانگی آمر
ع، خداداد	۱۰ د ناقلینو لوی مدیر
ص عبد الرحیم	۱۱ د مامورینو مدیر
ص، میر محمد اعظم	۱۲ د مامورینو د لمری - خانگی آمر
ص، عبد الرشید	۱۳ د محاسبی مدیر
ص، سید کمال	۱۴ د تحقق اومحاسبی د خانگی آمر
ع، محمد صدیق	۱۵ د تفتیش لوی مدیر
ص، میر محمد عثمان	۱۶ د لمری گروپ د تفتیش آمر
.....	۱۷ د دوہم گروپ آمر
ص، محمد ابراہیم	۱۸ د تفتیش د دریم گروپ آمر
ص، ضااح محمد	۱۹ د تفتیش د گروپ عضو
ص، مولوی یسار محمد	۲۰ » » »
ص سید محمد	۲۱ » » »
ص عبد الواحد	۲۲ د اوراقو مدیر

د عدایې وزارت

وزیر
لمړی معین	ع ص مولوی محمد قاسم
د ما مورینو مدیر	ص غلام محمد
د قلم مخصوص مدیر	» حاجي عبدالقادر

د تفتیش هدیویت :

مدیر	ص فضل الرحمن
غړی	ص مولوی خمارالدین
»	ص غلام رسول

د تمیز عالی ریاست :

رئیس	ع، ص مولوی عبدالجیل انصاف
عضو	ع، مولوی عبدالصبیر
»	ص مولوی ابوالقاسم
مدیر	ص، میرزا عیدالقیوم

د جمعیت العلماء ریاست :

رئیس
۱ -	غړی ف مولوی حفیظ الله
۲ -	» » هیدالله
۳ -	» » هیدالواحد
۴ -	» » هیدالجلیل
۵ -	» » فضل ربی
۶ -	» » محمد اعظم
۷ -	» » غلام حیدر
۸ -	» » محمد صبر
۹ -	» » هیدالله
۱۰ -	» » هیدالفنی
۱۱ -	» » نصرالله

د عدلی وزارت

ف مولوی سید عبدالرحمن	۱۲ - غری
» » فضل حق	» » - ۱۳
» » سید نورشاه	» » - ۱۴
» » محمد امان	» » - ۱۵
» » عبدالعزیز	» » - ۱۶
» » محمد امین	» » - ۱۷
» » مطیع اللہ	» » - ۱۸
» » کل عالم	» » - ۱۹

ACKU

د معارف وزارت

ع. ج دوكتور عبدالمجيد

وزیر

ع. ص علي احمد يويل

تدریسی معین

ع. ص عبدالا حمد عطای

اداری معین

د شیخو دمکتبو آمر ع. ص عزیز الرحمن فتحی

د قلم مخصوص ص مدیر ع. امیرالدین عیاد د

د قلم مخصوص دمدیر معاون ص عبداللہ

د ژانوی تدریساتو ریاست

رئیس ع. ص دوكتور محمد اکرم

معاون ع. ص حمید اللہ عنایت ، سراج

(د نجیات دمکتب آمر د مامورینو او معلمینو

داوی مدیر کفیل)

ع. ص محمد اسماعیل ساعی

غری

ص محمد امان

ع. ج دوكتور عبدالمجيد دپوهنې وزیر

د مسلکي تدریساتو ریاست

ع. ص دوكتور محمد حیدر

رئیس

ع. ص محمد هاشم مجد دی

معاون

غری

غری

د ابتدائی تدریساتو ریاست :

ع. ص محمد آصف مائل

رئیس

ع. ص دوكتور عبد الرحيم

معاون

ص عبد القکور

غری

ص الیاس الدین

غری

ددارالتالیف ریاست :-

رئیس ع ، ص دوکتور میر نجم الدین انصاری
معاون ع پاینده محمد زهیر

دتالیف او ترجمې مدیریت :-

مدیر ص، محمد یعقوب مفتون
عضو ع، ص محمد سرور گویا اعتمادی
» ص ، محمد نادر
» ص، میر محمد اسمعیل

دعرفان دمجلې مدیریت :-

مدیر ص، عبدالطیف آریان

دکتاب خانې مدیریت :-

مدیر ص، عبداالباقی طواع

دتفتیش ریاست :-

رئیس ع ، ص عزیز محمد
دتفتیش در ریاست معاون

» » غری ع، محمد اکرم
» » مفتش ص، محمد ایوب
» » » ص، محمد اکبر
» » » ص، دین محمد
» » » ص، عبدالاحمد

دهوزې او حفریاتو مدیریت :-

آمر ع ، ص احمد علی کهزاد
عضو محمد نادر سروری
» میر محمد اسلم عنمی
» محمد ابراهیم

د خارجه ارتباط د چارو مدیریت :-

مدیر ص، توریالی اعتمادی

د سیورټ مدیریت : -

میر ع، عبدالرشید بیغم
مفتش ص، نور محمد

د احصائیې مدیریت : -

مدیر ص، عبدالعلی

د ماہورینو او معلمینو لوی مدیریت : -

دلوی مدیر و کیل ع، حمیدالله عنایت سراج
د ماہورینو مدیر ص، عبدالفتاح قاری
د معلمینو مدیر ص، محمد یاسین

د تعمیراتو مدیریت : -

مدیر ص، محمد اسحق

د حفظ الصحې مدیریت : -

سرطیب ع، سید علام رضا
ډاکټر ص، عبدالغنی
» ص، محمد یونس

د لوازمو لوی مدیریت : -

لوی مدیر ع، عبداللطیف
د لوازمو د تحصیل مدیر ص، بزمیل
د اعاشې مدیر ص، محمد علی
د اجرائیې او محاسبې مدیر ص، محمد انور

د اوراقو لوی مدیریت : -

مدیر ع، محمد محسن

د تصفیې مدیریت : -

مدیر ع، عبدالغفور احمد زانی

د مطبعې لوی مدیریت : -

مدیر صوفی فخرالدین
معاون ص، عبدالغفور

حبیبی دلیسی مدیریت :

مدیر ص احمد کریم زاده
معاون ص نیک محمد

داستقلال دلیسی مدیریت :

مدیر عزتمند مستو فریسه
معاون ص میر نظام الدین

دنجات دلیسی مدیریت :

مدیر ع، سردار حمید اللہ سراج
معاون ص عبد الواسع

دغازی لیبی مدیریت :

مدیر ص محمد صدیق
معاون ص، محمد یونس

دا بن سینا دلیسی مدیریت :

مدیر ع، عبدالرسول
معاون ص، محمد اکبر
دلیبی معاون ص عبدالفتاح

دتجارتی ایسی مدیریت :

مدیر ص عبداللہ

دزراعت دلیسی مدیریت :

معاون ص شاہ محمد

دزرغونی دلیسی مدیریت :

مدیر ع، غلام محمد
معاونہ محترمہ زرین خانم

دمالای دلیسی مدیریت :

آمر ع، ص عزیز الرحمن فتحی دمعارف دوزارت مشاور
مدیرہ محترمہ کبری بیگم
معاونہ محترمہ صالحہ بیگم

دمیر منود مکاتبو امری هدیریت

مدیره . عالیہ بیگم

داعلو مؤاوشر عیا تو دمدرسی هدیریت :

آمری ع، ص عبدالحق

معاون

معاون ص عبدالقدوس

دعربی دارالعلوم هدیریت

مدیر ص عبدالقدیر شهاب

دارالمعلمینونہ :

لوی مدیر ع، غلام حسن مجددی

دمنجنی دارالمعلمین مدیر عبدالامجد

دمسلكی دارالمعلمین مدیر ص عبدالرحمن

معاون ص احمدضیاء

معاون ص، غلام علی

دصنایعو مدیریت

مدیر ص عبدالنبی

داصول تحریر هدیریت :

مدیر ص امیر محمد

خوش حاشا اور حمن بابا

مدیر ش حیات اللہ

معاون ص محمد عالم

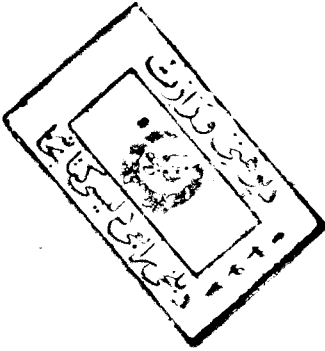
دہیخا نیکی هدیریت :

مدیر ص غلام سخی

دصنایعو تجارتی هوسسه :

رئیس ع، ص نور اللہ

داجر ائبی مدیر ص غیاث الدین

وٲا نوى تخنيك هديرىت

مدير ص محمد عزيز

دښار دملكو هديرىت:

مدير ص هېدا لحيب حمېدى

معاون ص سرور هما يونى

د نوى كابل د لىسى هديرىت

مدير ص محمد نسيم

دملی اقتصاد وزارت

ع ج عبدالملك عبدالرحيم زى

عبدالرحيم غفوري

دوزات كڦيل

ممين

دقلم مخصوص مدير

دهنشاورى لوى مديريت :

لوى مدير	ع ص عبدالوهاب
فري	محمد موسى
»	غلام محمد
»	محمد علي (اميرى)

ادارى لوى مديريت

لوى مدير	ع، نورا لىحق
دمجاسبى اولو ازم مدير	ص، محمد سرور
دذاتبى مامور	ص، محمد سرور
دتحقق مامور	» عزيزا حمد
دتخصيصاتو مامور	» ميراسحاق
جنسى مامور	» عبدالبصير

دسودا گريو دتوسعى رياست

درئيس كڦيل ع، ص محمد سرور

الف دداخلى تجارت لوى مديريت

لوى مدير ع، محمد نبى

دداخلى بازا رو مديريت :-

مدير ص عبدالسمع

دتجارت داطاق مدير ص عبدالصمد

ب: دخارجى تجارت لوى مديريت :-

لوى مدير ع حبيب الله

واردات اوصاد رات او تعرفه

كمرک اوسنتد را سيون :-

مدير ص عبدالودود

- دقرار دادو مدیریت :-
مدیر ص حمیدالله « طرزی »
- دشرکتو مدیریت :-
مدیر ص امانالله « رسول »
- داحصائینی لوی مدیریت
لوی مدیر ع. محمد عظیم « طاهری »
- دوا ردا توها موریت :-
ما مور ص غلام محمد
دصادرا توها مور « محمد اکبر »
دنرخوما مور « محمد انور »
- دریسو داسعارو لوی مدیریت :-
لوی مدیر ع محمد صدیق
- داسعارو مدیریت :-
مدیر
دگریڈت او بانکو مدیر ص گل باز
- دصنایعو ریاست :-
رئیس شمس سید احمد علی شاه معصومی
- دفتنی لوی مدیریت :-
لوی مدیر ع، محمد شریف
- دهاشینی صنایعو مدیریت :-
مدیر ص محمد علی
- دلایسی صنایعو مدیریت :-
مدیر
- دندقیق او مطالعا توها مدیریت :-
مدیر کبیرالله « سراج »

د ننتیش لوی مدیرین :-

لوی مدیر ع، عبدالکریم

سیاره خانگه :-

ص عبدالخالق	مدیر دغور په حیث
ص سید کاظم	» » »
ص حاجی محمد	» » »
ص میر عبدالعزیز	» » »
ص غلام صدق	» » »
ص فقیر محمد	» » »
ص محمد فضل	» » »
ص دوست محمد	» » »

بته خانگه :-

ع، بابنده محمد	لوی مدیر دغور په حیث
میر محمد افضل	مدیر » »
ا میر محمد	» » »
میر حلیم الدین	» » »
محمد یعقوب	» » »
عبدالقدوس	» » »

د کار او کارگرو لوی مدیرین :-

ع، محمد عثمان	لوی مدیر
ص عبدالستار	داورافو مدیر

د اجرایی امورین :-

ص ذبیح الله	ما مور
ص جمعه	د حفظی ما مور
	تجار تی محکمې

مرکز د تجارتی ابتدائی محکمې ریاست :-

ع، ص محمد حسن	رئیس
---------------	------

انتصابی غړی شاغلی عبدالرشید

» » شاغلی عبدالرحیم

انتخابی غړی

داجرانی د خانگی مامور محمد حسین

د ثبت خانگی محمد صدیق

د افلاس خانگی عبدالحق

د قدرهار د تجارتی ابتدائی محکمی ریاست :-

رئیس ع، ص عبدالغفور « رمزی »

انتصابی اعضا ص محمد صادق

انتخابی » ص حاجی محمد ولی

» » حاجی عبدالاحد

» » حاجی سید محمد

د هرات د تجارتی ابتدائی محکمی ریاست :-

د رئیس کفیل ع، م محمد اسمعیل

انتصابی اعضا حاجی مهر محمد

» » فیض احمد

» » حسن شاه

» » حاجی غلام رضا

انتخابی اعضا

د هزار شریف د تجارتی ابتدائی محکمی ریاست :-

د رئیس کفیل ع، ص عبدالکریم

انتصابی اعضا محمد شاه بای

» » قاری غلام رسول

انتخابی اعضا

د قطغن د تجارتی ابتدائی محکمی ریاست :-

د رئیس کفیل ع، ص عبدالجبار

انتصابی اعضا

انتخابی اعضا

د مشرفی د تجارتی ابدائی محکمې ریاست :

- انتصابی اعضا
- انتخابی اعضا

د جنوبی د تجارتی ابدائی محکمې ریاست :

- انتصابی اعضا
- انتخابی اعضا

د هیمنی د تجارتی ابدائی محکمې ریاست :

- رئیس صفر کلدی بای
- انتصابی اعضا حاجی سخی بای
- انتخابی اعضا

د بدخشان د تجارتی ابدائی محکمې ریاست :

- رئیس
- انتصابی اعضا
- انتخابی اعضا

د پروان د ابدائی تجارتي محکمې ریاست :

- انتصابی اعضا
- انتخابی اعضا

د غزنی د تجارتی ابدائی محکمې ریاست :

- رئیس
- انتصابی اعضا
- انتخابی اعضا

د ګرشک د تجارتی ابدائی محکمې ریاست :

- رئیس
- انتصابی اعضا
- انتخابی اعضا

د فراه د تجارتي ابتدايي محکمي رياست :-

انتصابي اعضا
انتخابي اعضا

د مرکز د تجارتي مرا فعي محکمي رياست

رئيس
انتصابي او انتخابي اعضا خاور کسه

په مرکز کښي د تميز د تجارتي محکمي رياست :-

انتخابي رئيس په لازم وخت کښي

د دې محکمي اعضا لړل انتخابي اود محکمي په وخت کښي نا کل کيښي

خارجي نماينده گي

په کراچي کښي اقتصادي اتشه
په دهلي » » »
په امريکا » » »
په لندن » » »
ع ، عبدالغفور «سراج»
ص ، محمد رسول
.....
.....

په پېښور کښي و کالت التجاري

د تجارو وکيل ع ، عبدالرزاق
د اجرائيې مامور محمد ناصر
د محاسبې مامور مېرالله
د محاسبې د بار چالاني مامور
عبدالحکيم سرکاتب د مامور کفيل

د چمن تجارتي و کالت :-

د تجارو وکيل ع ، غلام فاروق

د پاره چنار تجارتي و کالت :-

د تجارو وکيل ص عبداللہ

د دې کي تجارتي و کالت :-

د تجارو وکيل ص محمد امين
د محاسبې د اجرائيې مامور عزيز الله

د فوآئدعامی وزارت

وزیر

د فنی معین په حیث
داداری معین په حیث

فنی مشاور خارجی و تخصص
د قلم مخصوص مدیر

ع « ج عبدالحکیم

ع « ص محمد کبیر

ع « ص سید احمد شاه

د و ه کسه

بناغلی سید مؤمن « ستومان »

د تهیه او مصالحو لوی مدیر یت :-

لوی مدیر

د تهیه او تدارکاتو مدیر بناغلی سید برهان الدین

د بیو مدیر بناغلی عنایت الله

د معا برو لوی مدیر یت :-

لوی مدیر بناغلی غلام حیدر

د سر کواو پلانو مدیر بناغلی غلام جیلانی

د مرافقت مدیر « محمد سلیم

د تعمیراتو لوی مدیر یت :-

لوی مدیر بناغلی محمد کبیر

د مر کز مدیر بناغلی عبدالهادی

د رنگه لوی مدیر « محمد علی

بناغلی عبدالحکیم د فوآئدعامی وزیر

د بندو او نهرو لوی مدیر یت :-

لوی مدیر بناغلی محمد طاهر

د تفتیش فنی او مسلک لوی مدیر یت :-

لوی مدیر

د پلټنې مدیر

عضو

»

»

»

بناغلی محمد آصف

» » عبدالصمد

» » غلام غوث

» » حاجی محمد

په پنځمه رتبه

اعضایه دریمه رتبه ۰۰۰۰

دسنجش او کنترول مدیر ښاغلی محمد اعظم

براور دیان (۸) کسه

دسنجش او تسعیر مدیر

فنی لوی مدیریت :-

لوی مدیر ۰۰۰۰۰۰

د اخلې معاون ۰۰۰۰۰۰

اداری خانگه ۰۰۰۰۰۰

د انجنیری سیول ښاغلی مسجدی خلور مه رتبه ما مور

دسر کو د پلان او پروژې د ترتیب قسم « عبدالحمید » « »

دسر کو د پلان او پروژې د ترتیب قسم ۰۰۰۰

« » بندو، نهر و قسم ۰۰۰۰

د ابا دیود تحلیل او تجزیې د موادو قسم ۰۰۰۰

دسر وی قسم ښاغلی سید معتمد شاد خلور مه رتبه ما مور

« » « » محمد رضا « » « »

« » « » عبدالاحد پنځمه « » « »

« » « » یار محمد « » « » د لمړی سنجش او بر اوردی قسم

« » « » محمد علی « » « »

تعمیراتر خانگه :-

مدیر « عبدالرحمن پنځمه » « »

د پلان د ترتیب او پروژې قسم « محمد افضل » « »

« » « » غلام محمد خلور مه « » « »

« » « » ۰۰۰۰

دمیخانیک لوی مدیریت :-

لوی مدیر ۰۰۰۰

تخنیک لوی مدیر او آمر ښاغلی غلام محمد

« محمد اسلم » د اداری قسم مدیر

« فقیر » د ترانسپورت د مدیر کفیل

« عبدالسمیع » د ما مورینو مدیر

د محاسمی مدیریٔ :-

د مدیر کفیل بناغلی محمد ابراهیم .
جسی مدیر » محمدانور
د تحقیق د مدیر کفیل بناغلی عبدالرشید
د اوراقو مدیر » محمداسلم

د ولایتو او اعلیٰ حکومتو د فوائدا عامی مدیران :-

د کابل د فوائدا عامی مدیر بناغلی عبدالاحد
د مزار شریف » » فضل حق
د قطنغن » » عبدالغنی
د قندهار » »

د قندهار د فوائدا عامی د مدیر معاون په څلورمه رتبه

د هرات د فوائدا عامی مدیر بناغلی عبداللطیف
د مشر قبی » » حفیظ الله
د جنو بی » » امیر محمد
د پروان د اعلیٰ حکومت د فوائدا عامی مدیر » محمد یوسف
د غزنی » » محمد سرور
د بدخشان » » عبدالرزاق
د میمنه » » عبدالستار
د فسر اه » » محمد امین
د گرشک » » سید علی

د ما لیبی دوزارت تشکیل

ع، ج بناغلی عبدالملک

ع، ج عبدالملک	د ما لیبی وزیر
ع، ص عزیز الله	معین
.....	معین
ص، عبدالرحیم	د قلم مخصوص مدیر
.....	د حقو مشاور
.....	د اقتصاد مشاور
.....	د مالی مشاور
ف، عبدالرحمن	د عدلی مشاور
د اقتصاد ریاست	
ع، ص غلام محمد	د اقتصاد ریاست
ع، عبدالمجید	د بودجې لوی مدیر
ص، محمد مهدی	« اول معاون »
.....	« دوهم معاون »
ص، میر با با	د قرار دادو مدیر
ص، محمد یوسف	د بودجې د کنترول مدیر
ع، محمد ظاهر	د خزانو لوی مدیر
ص، عبدالاحمد	د اسعارو مدیر
ص، محمد قوث	د بانکو د مراقبت مدیر
.....	د منقولي قیمو
ص، محمد نوروز	۱۱ د قرضو مدیر
ص، محمد مهدی	۱۲ د مالی د تدقیق مدیر
د محاسبانو ریاست	
ع، ص میر عزیز الله	د محاسبانو تور رئیس
ع، محمد نسیم	۳ لمری معاون
ع، عبدالکریم	دوهم
ص، محمد سرور	د محاسبی لمری مدیر
« محمد اسلم »	د محاسبی دوهم مدیر
« محمد شریف »	د محاسبی پنځم مدیر

دکابل کالنی

ص میر عبد القادر	د تہیہ د محاسبہ مدیر
ع یعقوب علی	د تصفیو لوی مدیر
ص محمد نبی	د تصفیہ مدیر
» عبد الصمد	»
» عبد الستار	د گروپ لمپی مدیر
ع حافظ امیر محمد	د گروپ دوہم مدیر
» محمد ابراہیم	د گروپ درہم مدیر
ص عبد الرحمن	د گروپ خلورم مدیر

اداری لوی ہدیریت

ع مختار لوی	لوی مدیر
ص عبد الرب	د ذاتیہ مدیر
ص شمس الدین	د لوازمو مدیر
» محمد انور	د تقاعد
» محمد اکبر	د املاکو
» نور محمد	د اداری املاکو مدیر
ش گل محمد کندک مشر	د کادستر مدیر
.....	د اوراقو مدیر
ص غلام سرور	د مالی مکتب مدیر

تفتیش :

ع ، ص عبد الغفور	د تفتیش آمر
ع ضیا والدین	معاون
ص محمد جان	اداری مدیر
ص فصرا لدین	د تفتیش عضو
محمد ص ناصر	»
ص محمد اکرم	»
ص میر جان	»
ص صالح محمد	»
» محمد کاظم	»
» سلطان حسن	»

دما لیبی دوزارت تشکییل

ص نور احمد	د تفتیش عضو
ع محمد سعید	» »
» عزیز الله	» »
ع عبد الواحد	» »
ع غلام رضا	» »

د وارداتو ریاست:

ع ص محمد آصف	رئیس
ع محمد یونس	د گمرکاتو لوی مدیر
ص امیر محمد	» » معاون
ص غلام سرور	د مالیاتو برعائدتو لوی مدیر
ص محمد یونس (با یری)	اداری مدیر
ص محمد نور	د اعتراضاتو مدیر
» محمد علم	د تمیز
» عبد الله	د استهلاك
» فقیر محمد	د استهلاك د مالیاتو
» محمد آصف	د اراضیو
» عبد الرزاق (ایازی)	د تمرکز
» سیف الدین	د اولی خانگی
» عبد الحسین	د دوهمې خانگی
» محمد عمر	د دریمې »
» عبد الرحمن	د تمرکز د احصائیې
ص محمد میر	د متفرقی مدیر
.	د مؤسساتو مدیر
ص محمد معصوم	د مؤسساتو او متفرقی مدیر
» عبد الکریم	د انحصاراتو مدیر
» محمد هاشم	د نقلیاتو »
» نور علی	» » »
ش محمد نسیم کنڈک مشر	د گریزی مدیر

د تهيبي رياست

ع ، ص عبد الوهاب	د تهيبي رئيس
ع جلال الدين	لمري معاون
.....	دوهم »
ص عبد الغني	ثابت مدير
ص محمد حسن	سيار لمري مدير
» عبد الحميد	» دريم »
» خواجه عين الدين	» خلورم »
» خواجه محمد يعقوب	د خارجي مدير
» محمد شريف	د اورافو مدير
» محمد عظيم	د معايني »

دمخبر اتو وزارت

الف۔ دوزارت کفیل
 معین
 دقلم مخصوص مدیر
 ع، ج محمد مرید
 غ، رض غلام صفدر (سکندری)
 ص میر فیض احمد «مودودی»

ب۔ اداری ریاست :-

اداری رئیس ع، ص عبدالاحد «فدائی»
 تمعاسبی او ما مورینو لوی مدیر ع، محمد ایوب
 د تراغسپورت مدیر ص حبیب اللہ
 داورا قو دم مدیر کفیل ص رحیم علی
 د خزانہ مدیر ص سید عبدالحق
 د جرم واثبات وکیل « ملک محمد
 داورا قو ددارالانشاء مدیر « غلام جان
 د دیرو د مدیر کفیل « امیرالدین

ع، ج محمد مرید

ج۔ دیست ریاست :-

رئیس ع، ص غلام فاروق
 دیست لوی مدیر ع، محمد امان
 د ولاردی مدیر ص محمد یوسف
 د تفتیش مدیر ص محمد یاسین
 دیستی پارسلاتو مدیر ص عبدالرب
 د ضیاء ری مدیر ص محمد ابراہیم
 د مؤزیوم مدیر « گیل علم
 د تفتیش غیری « محمد شریف
 د تحصیل دھاگی مدیر « شہسوار
 دوار دی ترجمان « حیدر علی

د۔ دتلیفون او تلگراف ریاست :-

د تلیفون رئیس ع، ص محمد حسین «شکور»
 دست او معاینی لوی مدیر ع عبدالمجید

د مخا برا تو د لوی مدیر کفیل ع محمد عظیم
 د تعلیم او تربیې مدیر ع حاجی غلام سرور
 د و ر کشا ب مدیر ع عبدالله

دیکه توت د تلگراف خانې مدیر ع عبدالجیب
 » » » ع عبدالله

» » » ع محمد عثمان
 » » » « عضو په مرکز کښی ع محمد عثمان

» » » ع عبدالرزاق
 » » » مدیر ع امیرالدین

» » » عضو ع عبدالغفور
 » » » ع غلام محی الدین

دمهتاب کلاد تلگراف خانې مدیر «عبدالحق
 » » » « معان » محمد شعیب

دمهتاب کلاد تلگراف خانې عضو ص عبدالمجید
 دیکه توت د تلگراف خانې مدیر «عبدالله

» » » « دست او معا ینې غړی «عبدالاحد
 د لین د تمديد مدیر «غلام رسول

د تلگراف د لیلیې د مکتب مدیر «عبدالقیوم

ه د بین المللی خارجی چک افس لوی مدیریت :-

دار تباط لوی مدیر ع عبدالقیوم

عضو په دوهمه رتبه ع محمد سعید

» » » ع عبدالغیاث

دار تباط مدیر ص محمد سرور

د برید دمجلې مسؤل مدیر ص محمد موسی (همت)

الف: ولایتونه او اعلیٰ حکومتونه :-

الف: د قندهار ولایت

۱- د مخا برا تو لوی مدیر ع غلام دستگیر

۲- د قندهار د تلگراف خانې مدیر ص فیض محمد

ب: دهرات ولایت:-

ع عبدالرحمن	۱- دهرات دمخا براتو د لوی مدیر کفیل
ص، عبدالرحیم	دتلگراف خانې مدیر
ص عبدالسلام	» » » غړې
ص غلام نبی	» » »
ص عبدالستار	» » »

ج: د هزار شریف ولایت:-

ع، گل احمد	دمخا براتو لوی مدیر
ص محمد قاسم	دتلگراف خانې د مدیر کفیل

د: قطغن ولایت:-

ع، حاجی سلطان علی	دمخا براتو لوی مدیر
ص محمد یوسف	دتلگراف مدیر

ه: د مشرقی ولایت:-

ص عبدالواحد	دمخا براتو مدیر
-------------	-----------------

و: د جنوبی ولایت:-

ص جمعه گل	دمخا براتو مدیر
ص محمد نبی	اعلیٰ حاکو متونه :-
ص امیر محمد	دمیمې دمخا براتو مدیر
ص محمد اسحاق	دیروان » » »
ص نورالدین	دغزنی » » »
ص عبدالشکور	د فراه » » »
ص محمد امین	د بدخشان » » »
	دگرشک » » »

دصحيي وزارت

ع، داکتر غلام فاروق	در وختيا وزير
ع، ص داکتر عبدالظاهر	معين
ع، ص، داکتر عبدالرحيم	دملريا دمجادلې رئيس اودمعين کفيل
ص محمد يعقوب	دقلم مخصوص دمديريت کفيل
ص عبدالقادر	دفتيش مدير
ع، ص، داکتر محمد عمر	دصحي چارود رياست کفيل
ص داکتر سيد عبدالقيوم	دنشرياتو دمدير کفيل
ص علي احمد	صحي انجنير
ص محمد موسي	بين المللي مدير
ص محمد امين	دشفاخا نومدير
ص داکتر عبدالاحمد	دلایراتوار اواکسرير دمدير کفيل
ص داکتر محمد نعيم	دصحي قوا نينو مدير
ع، عبد الغفار	دلوازمو اومخاسبې دلوی مدير کفيل
ص غلام سخې	دلوازمو اوتحقيق مدير
ص محمد حکيم	دجنسي مخاسبې مدير
ص عبدالحق	دفتي مخاسبې دمدير کفيل
ص حبيب الله	دما مور يينو مدير
« عبدالحبيب	داو راقو مدير
ص داکتر حسن علي	دمرکز دتوبر کلوز دمجادلې آمر
« داکتر عبدالله طرزي	دغابن چوړولود موسسو رئيس
ص محمد در ویش	داسپر يټ دموسسي مدير
ص داکتر محمد سرور	دکابل دمخس دشفاخا ني سرطبيب
ص داکتر مير غلام حيدر	دشخو دسنا توريم سرطبيب
ص داکتر محمد اسمعيل	دباکتر يو لوژي دموسسي آمر
ص داکتر سيد محراب الدين	دکابل داکسرير دموسسي اداري آمر

عزتمند داکتر بک	دکابل دفنی موسسی آمر
ص داکتر عبدالرحیم	دلو گسر در و غتیا مدیر
ص محمد رحیم د داکتر معاون	د دایز نگیو در و غتیا مدیر
ص نور محمد « »	د یفمان دصحبی ما مور
ص داکتر عبدالرحمن « حکیمی	دقندهار د ولایت دصحبی مدیر اوسر طبیب
ص مریم بیگمه معا و نه	دقندهار دمستورا تودشفا خانې ما موره
ص داکتر محمد اسمعیل	دقندهار داکسریز دموسسی اداری آمر
ص، داکتر ستوان	دقندها هاپردفنی اکسریز آمر
ص عبدالوهاب	دقندها د ارزگان ما مور د داکتر معاون
ص سید رسول	دقلات دصحبی ما مور « »
ص داکتر عبدالغنی (افضل)	دهرات د ولایت دصحبی مدیر اوسر طبیب
ص مېرمن خدیجه	دهرات دمستورا تودشفا خانې ما موره
ص داکتر غلام حیدر	دهرات داکسریز دموسسی اداری آمر
عزتمند نسترا	« » « دفنی موسسی آمر
ص عبدالرحمن د داکتر معاون	دهرات د بادغیسا تودصحبی ما مور
ص عبدالغفور د داکتر معاون	« » دغوریا تودصحبی ما مور
ص محمد ابراهیم « »	« » د شین تودصحبی ما مور
ص مېرمن خاور بیگم	دهزار شریف د ولایت دروغتیا مدیر اوسر طبیب ص داکتر غلام ذکریا
ص محمد سرور د داکتر معاون	دمزار د مستورا تودشفا خانې ما موره
ص گل آغا د داکتر معاون	دمزار شریف دشیرخان دصحبی ما مور
ص عبدالله « »	دمزار د سمنگنا تودصحبی ما مور
ص محمد ضرور	« » د بلخ دصحبی ما مور
ص سید حبیب الله د داکتر معاون	دقطن د ولایت دصحبی مدیر اوسر طبیب
ص میر محمد شریف « »	دقطن د ولایت درستاق دروغتیا ما مور
ص میر محمد کاظم « »	« » د خان آباد دروغتیا ما مور
« حبیب الله د داکتر معاون	« » د پیل خمی « »
« حفیظ الله « »	« » د بغلان « »
« حبیب الله « »	« » د تالکانو « »
ص محمد امین	« » دقندوز « »
	دمشرفی ولایت دروغتیا مدیر اوسر طبیب

- دمشقي ولايت دستورا تو دشفا خانې ماموره
 » دسيارې شفا خانې دڊاڪٽر معاون ص عبد الجبار
 » دلفمان دشفا خانې مامور » سيد محمد اڪرم دڊاڪٽر معارن
 » دڪنڙو د روغتيا مامور » جلال الدين دڊاڪٽر معاون
 » دشوارو دصحبې مامور » محمد عثمان دڊاڪٽر معاون
 دجنوبي دولايت دصحبې مدير اوسرطيب » ڊاڪٽر عبدالصمد
 » دخوست دشفا خانې ڊاڪٽر » غلام علي
 » دارگون دصحبې مامور » عبد الباقي
 دمېمني داغلي حكومت دصحبې مدير اوسرطيب ص مير محمد علي
 » دسيارې شفا خانې ڊاڪٽر » محمد طاهر دڊاڪٽر معاون
 دپروان داغلي حكومت دصحبې مدير اوسرطيب » ڊاڪٽر حيدر علي
 دڪا پيسا دصحبې مامور » محمد ايوب دڊاڪٽر معاون
 دغزني داغلي حكومت دصحبې دمدير كفيل اوسرطيب ص ڊاڪٽر عبدالرحيم
 دفراه داغلي حكومت دصحبې دمدير كفيل اوسرطيب ص ڊاڪٽر محمد علي
 » » دچفانسور دصحبې مامور ص محمد امين دڊاڪٽر معاون
 دبدخشان داغلي حكومت دصحبې دمدير كفيل اوسرطيب ص ڊاڪٽر محمد قاسم
 دگرشك دصحبې مدير اوسرطيب ص محمد آصف » فقيري

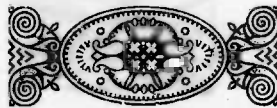

د معدن دوزارت تشکیل

ع، ج داکتر محمد يوسف دمعدن وزير

وزیر	ع، ج داکتر محمد يوسف
معین	ع، ص سید عبدالاحد
د معدن نور رئیس	ع، ص داکتر سلطان احمد (پوپل)
د صنایع و معادن رئیس	ع، ص احمد علی شاه
د قلم مخصوص مدیر	ص سید امان الله (عبادی)
د فنی انجمن عضو	ع، عبدالله
د تخنیک د لوی مدیریت کفیل	ص عبدالصمد (انجنیر)
د استخراج د مدیریت	» ص محمد حسین
د کشفیاتو	» ص عبدالصمد
انجنیر	ص مظفر الدین
د مطالعاتو د مدیریت کفیل	ص کبیر الله (سراج)
د مینت د مدیریت کفیل	ص دوست محمد (فضل)
د تدویر لوی مدیر	ع محمد شریف
د کار او کارگرو لوی مدیر	ع، محمد عثمان
» » » عضو	ص فخر الدین
» » » »	ص فقیر محمد
د محاسبې مدیر	ص رمضان علی
د اوراقو مدیر	ص محمد امین
د ترانسپورت	» ص محمد موسی
د نمایشگاه د مدیریت کفیل	ص محمد علی
د تخنیکي مشاور	مستر هر نس
د خارجی انجنیر	مستر کشتیال
» » »	مستر ارتمن

د کړهڼې وزارت

ع، ج میر محمد یوسف

وزیر
معین
د قلم مخصوص مدیر
د خارجي ارتباط لوی مدیر، غلام نقشبند
د مجادلي د لوی مدیریت آمر، ع، ص محمد کریم
«داگر و نومی» لوی مدیریت
د حیواناتو در و زني او بیطاری
لوی مدیریت

آمر
د حیوانی باکتر لوزی مدیر، ص، میرک شاه

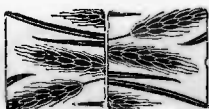
د نشراتو لوی مدیریت

آمر
د کړهڼې دمجلې مدیر، ص محمد انور

د قوا نینو مدیریت
د موزیم او کتابخانه مدیریت

اداری لوی مدیریت

آمر
د محاسبی مدیر
د تصفیې مدیر
د ترانسپورت مدیر
ع، غلام محی الدین
ص عبد الاحد
ص محمد انور
ص غلام حسین

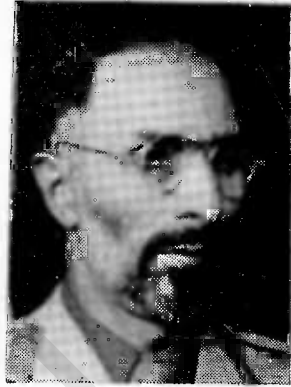

صاحب منصببائیکه امسال بسلسله ترفیعات سنویه در وزارت

دفاع ملی ترفیع کرده اند

ع. ش. بناغلی غلام فاروق فرقه مشرتا نی کفیل
قوما ندا نی حربی بیونجی (ح. ش)

ع. ش. بناغلی سعد الله فرقه مشر
ثا نی کفیل ریاست هتاکامات

ع ، ش بناغلی محمد رسول فرقه مشرتا نی
رئیس ضبط اجوالات صدارت عظمی

ع ، ش بناغلی محمد نعیم فرقه مشر
ثا نی کفیل فرقه نمبر ۱۴ غزنی

صاحب منصبانیکه امسال بسلسله ترفیعات سنویه در وزارت
دفاع ملی ترفیع کرده اند

ع ، ش بناغلی سید حبیب قوما ندان
لوای گارد شاهی

ع ، ش بناغلی نیاک محمد فرقه مشر
ثانی کفیل قوما ندانی فرقه ۸ ق، م

ح بناغلی غلام حیدر غندمشر
ثانی قوما ندان نقلیه خدمت

ع ، ش بناغلی محمد گل فرقه مشر اول رتبه اول
قوما ندان عمومی امنیت وزارت داخله

صاحب منصبانیکه امسال بسلسله ترفیعات سنویه دروزارت

دفاع ملی ترفیع کرده اند

ح باغلی معراج المدین غندمشراول
فرقه نمبر ۱۴ غرنی

ح ، باغلی عبدالروف غندمشراول آمر
گروپ سیار ریاست نفتیش عینیات

ح ، باغلی عبدالعزیز غندمشراول
احتیاط

ح ، باغلی محمدهارون غندمشراول
مدیر شخصیه ق.م.

صاحب منصبها نيکه امينال بساسله ترفيعات سنويه در وزارت

دفاع ملي ترفيع کرده اند

ح ، شياغلي نجم الدين غند، مشر قوما ندان ح ، شياغلي محمد عظيم غند مشر ، کفيل
قطعه کشف بفرقه نمبر ۸ ق م م قوما ندان غند اسما حکام

ح ، شياغلي محمد نسيم غند مشر معاون
لوای مخا بره ق ، م

ح ، شياغلي احمد رحيم غند مشر مدير
مکاتب رياست ايرکان حربيه عموميه

صاحب منصبین نیکہ اسماء و سلسلہ ترقیات بہ ذریعہ اداریت

دفاع ملی ترقی کر دیا گیا

ح ، بناغلی عبداللہ غند مشر اول قوماندان

ح ، بناغلی علی محمد غند مشر اول
قوماندان

ح ، بناغلی شہینہ
قوماندان

ح ، بناغلی عبدالودود غند مشر

قوماندان غند طویچی قرقہ نمبر ۲۷ ہرات

ح ، بناغلی عبداللہ غند مشر اول

باور حریمی حضور ہما پونی

صاحب منصبانیکه امسال بسلسله ترفیعات سنویه در وزارت

دفاع ملی ترفیع کرده اند

ح، بناغلی محمد آصف خاند مشراول
مدیر مکلفیت فندھار

ح، بناغلی عبدالستار خندا مشر
ارکان حرب

ح بناغلی عبدالروف خندا مشراول
قوماندان خندا دفاع هوا قہم

ح، بناغلی محمد حسین خندا مشراول
در بست احتیاط

صاحب منصبانیکہ امسال بسلسلہ ترفیعات سنویہ در وزارت

دفاع ملی ترفیع کیردم اند

ح ، بناغلی محمد نور غند مشرثانی
مدیر مکافیت گرشک

ح ، بناغلی عبدالحسین غند مشرثانی
رئیس دیوان حرب فرقه نمبر ۱۱ مشرفی

ح ، بناغلی محمد محسن غند مشر
مدیر ذاتیہ ریاست اردو

ح ، بناغلی عبدلروف غند مشرثانی
عضور ریاست محاکمات

صاحب منصبانی که امسال پستنامه ترفیعات سنویه در وزارت
دفاع ملی ترفیع کرده اند

ح ، بناغلی غلام حسین غند مشر ثانی
قوماندان غند توپچی ق ، م

ح ، بناغلی عبدالرشید غند مشر
مدیر حرکات ق ، م

ح ، بناغلی عبدالعزیز غند مشر
ثانی داکتر شفاخانه
ق ، م

ح ، بناغلی عبدالرحیم غند مشر
رئیس ارکان فرقه نمبر ۷
ق ، م

ح ، بناغلی عبدالعزیز غند مشر
ثانی رئیس ارکان فرقه نمبر ۸
ق ، م

د دربار وزارت

الف :

وزیر

معین

د سلطنتی تشریفاتو دریاست کفیل

ع ، ج سردار احمد علی

ع ، ص حاجی امین الله

ع ، ص سردار محمد علی

د خرم سراى ناظم ع ، ص محمد آصف

د محاسبی لوی مدیر ع ، میر امام الدین

د حضور د درملتون « ع ، میر عبدالغنی

د تنظیماتو مدیر ص ، محمد بز مان

د لوازمو مدیر ص ، شیر احمد

د اوراقو مدیر ص ، محمد عظیم

د نقلیې مدیر ص ، میر اکبر

د خزانې مدیر ص ، عبدالباقی

د کارخانې ناظر ص ، محمد عثمان

د فراش باشی ص ، خوشدل

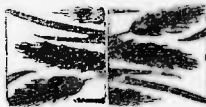
ب: د همایونی حضور مساحین :

ع ص سردار خلیل الله خان د حضور صاحب

» محمد حکیم خان » » »

» عبدالرزاق » » »

ع ، ج سردار احمد علی

د دار التحریر شاہی تشکیل

ع، ص بنی غلی حافظ نور محمد کہگدای

- د دار التحریر شاہی ہومنشی کفیل
 ع، ص حافظ نور محمد (کہگدای)
 د دار التحریر شاہی مشاور
 ع، ص سراج الدین (سفیدی)
 د دار التحریر شاہی دلمری خانگی کفیل
 ص، غلام محمد آزاد
 د دوہمی خانگی مدیر
 ع، عبد القدوس
 د مامورینو او اوراقو مدیر
 ع، محمد دلاور فاضی
 د دیوان دعرائضو مدیر
 ص، عبد النبی
 د کتا بخانو اور سامی مدیر
 ص، محمد ہمایون (اعتمادی)

د ملی شوری تشکیلات

رئیس
لمړی امین
دوهم امین

ع، ح، عبد الرشید
ع، س، محمد کبیر (عزیزی) د غور بندو کپل
ع، ص، محمد عثمان

لمړی منشی ع، ص، محمد علی (فاضل زاده)

دوهم منشی ع، لعل گل (فرباد)

د کمیسونو لوی مدیر

د مجلس مدیر حسن محمود داؤد

د نشراتو مدیر

د پښتو مجری ص، غلام محی الدین (عارفی)

تند نویس ص، علی شاه (رنخور)

« » ص، حفیظ الله (منیر)

د نشراتو مدیر سزین العابدین (جمالی)

د قلم مخصوص مامور ص، محمد اعظم

د اجرائیې او مامورینو مدیر ص، عبدا الصمد

د مامورینو مامور ص، سید عبدا الحکیم

د اجرائیې مامور ص، علي میرزا

د اوراقو مدیر ص، فیض محمد

الف

د کابل د ولايت هر بوط و کیلان

د اتمې دورې و کیلان

۱- د کابل د مرکز و کیل

۲- د کابل د مرکز و کیل

۳- د چهاردهی و کیل

۴- د دده سبز و کیل

۵- د بگرامیو و کیل

۶- د پغمان و کیل

۷- د کوهستان و کیل

۸- د سروبی و کیل

ع، ح، عبد الرشید

- ۲
- ۸
- ۴
- ۶
- ۱۰
- ۱۲
- ۱۴
- ۱۶
- ۱۸
- ۲۰
- ۲۲
- ۲۴
- ۲۶
- ۲۸
- ۳۰
- ۳۲
- ۳۴
- ۳۶
- ۳۸
- ۴۰
- ۴۲
- ۴۴
- ۴۶
- ۴۸
- ۵۰
- ۵۲
- ۵۴
- ۵۶
- ۵۸
- ۶۰
- ۶۲
- ۶۴
- ۶۶
- ۶۸
- ۷۰
- ۷۲
- ۷۴
- ۷۶
- ۷۸
- ۸۰
- ۸۲
- ۸۴
- ۸۶
- ۸۸
- ۹۰
- ۹۲
- ۹۴
- ۹۶
- ۹۸
- ۱۰۰

۹- د داد یز ننگ بود مرکز و کیل	» ۱۱- د پسونو و کیل
» ۱۰- د پسونو و کیل	» ۱۲- د بکا و لنگک
» ۱۱- د دایکنو یو	» ۱۳- د لعل و سرچنگل
» ۱۲- د بکا و لنگک	» ۱۴- د شهرستان
» ۱۳- د لعل و سرچنگل	» ۱۵- د لوگر دهر مرکز و کیل
» ۱۴- د شهرستان	» ۱۶- د میدان
» ۱۵- د لوگر دهر مرکز و کیل	» ۱۷- د کابلنگار
» ۱۶- د میدان	» ۱۸- د وردگو
» ۱۷- د کابلنگار	
» ۱۸- د وردگو	

ب- قندهار دو لایت مربوطه و کیلان:

۱- د قندهار دهر مرکز و کیل	» ۱۱- د پسونو و کیل
» ۲- د قندهار حکومت مربوطه و کیل	» ۱۲- د بکا و لنگک
» ۳- د سین بولندک	» ۱۳- د لعل و سرچنگل
» ۴- د هر اود	» ۱۴- د شهرستان
» ۵- د ارغستان	» ۱۵- د لوگر دهر مرکز و کیل
» ۶- د نهرین	» ۱۶- د میدان
» ۷- د خاکریز	» ۱۷- د کابلنگار
» ۸- د ارغنداب	» ۱۸- د وردگو
» ۹- د پنجوائی	
» ۱۰- د کشک نخود	
» ۱۱- د دهلی	
» ۱۲- د شورا بک	
» ۱۳- د روزگان دهر مرکز و کیل	
» ۱۴- د گیزاب و کیل	
» ۱۵- د اجرستان	
» ۱۶- د قلات	
» ۱۷- د دای چویان و کیل	
» ۱۸- د شکی و کیل	
» ۱۹- د ترنگ جلدک	
» ۲۰- د قلات د کوچیا نو و کیل	

ج۔ دھرات دولايت و کيلا ن:

۱ دھرات دمرکز و کييل	» نياغلی مير محمد سرور
۲ د بادغيسا تو	» مولوی محمد اسماعيل
۳ د بالامرغاب	» عبد القادر
۴ د گلران	» محمد ظريف
۵ د کشک	» عبد الرحمن
۶ د فارس	» يار محمد
۷ د جونڈ	» محمد يوسف
۸ د شھرک و کييل	» رسول داد
۹ د چنچران	» محمد حسان
۱۰ د غور بند و کييل	» نياغلی محمد نور
۱۱ د تولک و کييل	» سلطان محمد
۱۲ د پيرچمن	» حاجی عبد القفار
۱۳ سيا بند	» محمد نصير
۱۴ د غوريا نو دلوی حکومت و کييل	» فضل واحد (مجددی)
۱۵ دشين دڼه	» محمد حسن
۱۶ د زنده جان	» قاضي عبد الحق
۱۷ د کهسان	» غلام محمد (مجددی)
۱۸ د ادرسکن	» سيد محمد
۱۹ د چلسگي	» ميرزا محمد اکبر
۲۰ د پينتون زرغون و کييل	» ع.س محمد علی (قاضي زاده) دشوری لمړی منشی
۲۱ د هرات دگرزي	» شيخ محمد ابراهيم
۲۲ د اوبې و کييل	» حاجی محمد صديق
۲۳ د کرخ	» عبد الباقي

د۔ دمزار شريف دولايت و کيلا ن:

۱ د مزار شريف دمرکز و کييل	» نياغلی مولوی غلام حيدر
۲ د نهر شاهي	» سيد آغا
۳ د شبرغان	» محمد علی
۴ د سنگ چارک	» محمد لطيف

د کابل کابلی

۵	د اقبې وکیل	بناغلی محمد عمر
۶	د سرپل »	» محمود د
۷	د قرین »	» حاجی محمد و لی
۸	د بلخ »	» مولوی عبدالاحد
۹	د دولت آباد »	» ملا ایشمراد
۱۰	د کشندی »	» ملاخان محمد
۱۱	د شور تپي »	» ملانور خان
۱۲	د سمنگانو د لوی حکومت وکیل	بناغلی محمد یعقوب
۱۳	د دلم »	» فیض محمد
۱۴	د درې صوف »	» جمعه بیگ

هـ د قطن د ولایت و کیلان :

۱	د قطن د بغلان وکیل	» حاجی گل
۲	د بلخمری د لوی حکومت »	» عبدالله
۳	د دوشی »	» اوصلاح
۴	د نهرین »	» ملاعبدالحمید
۵	د اندراب »	» حاجی عبدالقدوس
۶	د قندوز د لوی حکومت »	» عبدالجی
۷	د حضرت امام صاحب »	» علی مراد
۸	د خان آباد »	» عبدالمحمد
۹	د قلعه ذال »	» عبدالستار
۱۰	د تالغانو د لوی حکومت وکیل	» سیدعبدالحکیم
۱۱	د رستاق وکیل	» محمد صدیق
۱۲	د چاه آب »	» عبدالله
۱۳	د ینگی فلا »	» محمد عمر
۱۴	د خوست او فونک »	» میر عبدالقیوم
۱۵	د چال او اشکمش »	» میر صابر
۱۶	د فرخار »	» مولوی محمد امین

و- دمشرقی د ولایت و کیلان :

۱	د جلال آباد د بنارو کیل	بناغلی سید حب علی شاه
۲	د خوگیانیو وکیل	« والا جان
۳	د سرخ رود	« عبد الله
۴	د کامی	« عبد الخلیل
۵	د کنړ و د لوی حکومت وکیل	« محمد صدیق
۶	د خاص کنړ وکیل	« ملا محمد شعیب
۷	د برکنړ	« سید جلال الدین
۸	د شوکی	« میر باز
۹	د پیچ ددری	« محمد عظیم
۱۰	د لنډی کامدیش	« محمد جان
۱۱	د سرکانیو	« عصمت الله
۱۲	د غلجیود حصارک
۱۳	د لغمان د لوی حکومت وکیل	« محمد جان
۱۴	د نورستان د مرکز	« بجو کک
۱۵	د قرغیو	« گل بادشاه (الفت)
۱۶	د کوز کنړ وکیل	بناغلی عبد القدوس « پرهیز
۱۷	د شینوارو د لوی حکومت وکیل	«
۱۸	د چین د حکومت	« میرزا علی محمد
۱۹	د ر و داتو د حکومت	« ع ص محمد عثمان د شورې دوهم معین
۲۰	د م - ه - مند ری	« رحمت الله
۲۱	د ننگرهار د ک - و چي	« گل اصغر

ذ: په جنوبی ولایت پورې مربوطه و کیلان :-

۱	د گرز دیز د مرکز وکیل	بناغلی محمد عالم (اتمان)
۲	د ارگون د لوی حکومت وکیل	« اسمعیل گل
۳	د جنوبی د گ - و ملی -	« شاه جان
۴	د سپرې -	« قطب
۵	د خانیو -	« حاجی چنار
۶	د خوگندیو -	« محمد نادر
۷	د ددرانو	« دین محمد

دکابل کا لٹری

۸ دزرمیلی وکیل	»	»	»
۹ دازری	»	»	»
۱۰ دسید کرم	»	»	»
۱۱ دخواست دلوی حکومت وکیل	»	»	»
۱۲ دتپیو -	»	»	»
۱۳ دموسی خیلو	»	»	»
۱۴ دخالئی میدان	»	»	»
۱۵ دجانی خیاو	»	»	»

ح: دیروان داعلی حکومت مربوطہ و کیلان:

۱ دیروان داعلی حکومت وکیل	»	»	»
۲ دغور بند	»	»	»
۳ دجبل السراج	»	»	»
۴ دبگرام	»	»	»
۵ دینچشیر	»	»	»
۶ دسرخ وپار سا	»	»	»
۷ دبامیا نو	»	»	»
۷ دسیغان او کہمرد	»	»	»
۹ دتگاب	»	»	»
۱۰ دریزہ کوهستان	»	»	»
۱۱ نجراب	»	»	»

ظ: دغزنی داعلی حکومت مربوطہ و کیلان:

۱ دغزنی دمرکز	»	»	»
۲ دکوتواز	»	»	»
۳ داندرو	»	»	»
۴ دمقر	»	»	»
۵ دبیر نی	»	»	»
۶ دقرہ باغ	»	»	»
۷ دچنتو	»	»	»
۸ دجاغوریو	»	»	»
۹ دوازی خوا	»	»	»
۱۰ دکرچی دامانی	»	»	»
۱۱	»	»	»

ی: د بدخشان دااعلی حکومت مربوطه و کیلان :-

۱	د بدخشان د مرکز وکیل	بناغلی محمد سرور
۲	د رواز	» عبد الله بیگ
۳	د جرم	» عبد الجبار
۴	د کشم	» عبد القدوس
۵	د واخان	» عاشور محمد
۶	د اشکاشم	» رحمت الله

ک: د فراه دااعلی حکومت مربوطه و کیلان :-

۱	د فراه د مرکز وکیل	بناغلی عبدالقادر
۲	د چغندر	» میرزا دوست محمد
۳	د بکواه	» میرزا محمد
۴	د اناردری	» محمد یاسین

ل: د گرشک دااعلی حکومت مربوطه و کیلان :-

۱	د گرشک د مرکز وکیل	بناغلی محمد صدیق
۲	د نهر سراج	» ع، ج عبد الرشید د شوری رئیس
۳	د گرم سیر	» کمال الدین
۴	د موسی کلا	» عبدالله
۵	د نوزاد	» آقا محمد
۶	د پشت رود د کوچی وکیل	بناغلی ولی محمد
۷	د ریگستان د بلو خو	» محمد یوسف (رحمت)

م: د میمنی دااعلی حکومت مربوطه و کیلان :-

۱	د میمنی د مرکز وکیل	بناغلی محمد یونس
۲	د اندخوی	» محمد کریم (نزیهی)
۳	د پشتون کوټ	» محمد اعظم
۴	د بل چراغ	» عبدالرؤف
۵	د تگا بشرین	» عبد الاحد
۶	د قیصار	» محمد صدیق

داعیان دمجلس تشکیلات:

ع ، ص ، س ، ع فضل احمد (مجددی)

- ۱- داعیان دمجلس رئیس: ع ، ص ، س ، ع فضل احمد «مجددی»
- ۲- لمری معین ع ، ص عبد الجبار
- ۳- در هم معین ع ، ص ، عبد الوفار (حافظ)
- ۴- دمجلس عضو ع ، ص محمد اسحاق
- ۵- » » ع ، ص ، محمد بامین
- ۶- » » ع ، ص ، عبد الله
- ۷- » » ع ، ص عبد العلی
- ۸- » » ع ، ص عبد الحکیم (مشرقی وال)
- ۹- » » ع ، ص محمد انور (بسمل)
- ۱۰- » » ع ، ص خواجہ جانگل
- ۱۱- » » ع ، ایشان امان الدین
- ۱۲- » » ع ، عبد الحکیم بارکزی
- ۱۳- » » ع ، معاذ الله (طوطا خیل)
- ۱۴- » » ع ، شرف الدین (مخاحی)
- ۱۵- » » ع ، جان محمد (سلیمان خیل)
- ۱۶- » » ع ، نظر محمد (زرمتی)
- ۱۷- » » ع ، میرزا محمد میر
- ۱۸- » » ع ، حاجی درویزہ
- ۱۹- دمجلس عضو ع ، حاجی عبد الحکیم
- ۲۰- » » ع ، محمد رسول (اخذزاده)
- ۲۱- » » ع ، عبد الستار
- ۲۲- » » ع ، علی احمد
- ۲۳- » » ع ، ص محمود داعیان دمجلس منشی
- ۲۴- تحریراتو دمدیریت مامور ص ، محمد حسین
- ۲۵- واجرائی مامور ص ، امام الدین
- ۲۶- داوران کما تب ص ، محمد شریف

د مطبوعاتو مستقل ریاست تشکیل

ج، محمد هاشم میوندوال
ع، ص عبدا لصبور نسیمی

مستقل رئیس

اداری معین به لمری رتبه

د قلم مخصوص مدیریت :

مدیر به (۴) رتبه ص حفیظ الله

مامور به (۸) رتبه ۱ تن

مامور به (۱۰) ۲ تنه

د نشریاتو لوی مدیریت

لوی مدیر به (۳) رتبه

مع عطاء الله ناصر ضیاء

عضو به (۴) رتبه اود نشریاتو

دخا نکي آمر ص محمد سرور وفا

عضو به (۴) رتبه د تهیه او

اطلاعاتو دخا نکي آمر دکفیل بحیث

ص دو کتور حفیظ الله ناصری

عضو به (۵) رتبه اود جوایزو

دخا نکي آمر ص عبدا لطیف نشاط

عضو به (۵) رتبه اود را پورتاز

دخا نکي آمر ص محمد شریف ایوبی

عضو به (۵) رتبه

اعضاء به (۶) دوه تنه

ماموران به (۸) ۲

ماموران به (۱۰) ۶

انجمنستان به (۸) ۴

د مطبوعاتو لوی مدیریت

لوی مدیر به (۳) رتبه ع محمد شاه ارشاد

عضو (۴) د ص رحمت الله شفق

(۴) د

(۵) د ص احمد هلی مسکین

(۵) د محمد ولی زلمی

(۵) د

ج، میوندوال دمطبوعات مستقل رئیس

عضو به (۵) رتبه . . .
 اعضاء » (۶) » ۴ تنه
 ماموران » (۸) » ۳
 » » (۱۰) » ۶
 تائیبستان به (۸) » ۴

دفرهنگی روابطو لوی مدیریت

لوی مدیر به (۳) رتبه ع عبدالوهاب طرزی
 عضو » (۴) » ص رستم علی سلطانی
 » » (۴) » . . .
 » » (۵) » ص محمد حسن فهیمی
 » » (۵) » غلام عثمان علومی
 » » (۵) رتبه » محمد امین رحیم
 » » (۵) » . . .

اهضاء به (۶) رتبه ۲ تنه
 ماموران به (۸) » ۲
 ماموران به (۱۰) » ۶
 تائیبستان به (۸) » ۴

داکابرو دتدریساتو لوی هدیریت

لوی مدیر به (۳) رتبه ع قیام الدین خادم
 معاون به (۵) » ص میر محمد سمیع
 مفتشان به (۵) » ۲ تنه
 مامور به (۸) » ۱ تن
 ماموران به (۱۰) » ۳ تنه
 دینتومعلمان به (۶) » ۷
 » » (۷) » ۹
 » » (۸) » ۸
 » » (۹) » ۵
 » » (۱۰) » ۳
 » » (۱۱) » ۷

په نیویارک کښې د افغانی اطلاعاتو اداره

لمړۍ رتبه مامور یو تن
 څلورمه د اعضا ۲ تنه
 اتمه د مامور ۱ تن
 لسمه د ماموران ۲ تنه

په نوی دهلی کښې د مطبوعا تو اتمه ع، ص عبدالروف بیخو

د محاسبې او لوازمو لوی مدیریت

لوی مدیر په (۳) رتبه د کښل په حیث صرامچند
 معاون د (۴) »
 ماموران د (۶) » ۴ تنه
 د (۸) » ۶ »
 مامور د (۹) » ۱ تن
 ماموران د (۱۰) » ۱۵ تنه
 د (۱۱) » ۳ »

داوراقو مدیریت

مدیر په (۴) رتبه ص امان الله
 ماموران د (۶) » دوه تنه
 د (۸) » یو تن
 ماموران د (۱۰) » څلور تنه
 ماموران د (۱۱) » ۶ تنه

د ولایتو د مطبوعا تو مدیریتونه

دهزار شریف دمطبوعا تو لوی مدیریت

لوی مدیر په (۳) رتبه ع محمد فاسم واجد
 مامور د (۹) » ۱ تن
 د (۱۰) » ۱ »
 د (۱۱) » ۱ »

دقندهار دمطبوعا تو مدیریت

لوی مدیر په (۴) رتبه ص محمد نجیم آریا
 مامور د (۹) » ۱ تن
 د (۱۰) » ۱ »
 د (۱۱) » ۱ »

دهرات دمطبوعا تو لوی مدیریت

لوی مدیر په (۳) رتبه ع مر عبدالعلی شایق هروی
 مامور د (۹) » ۱ تن

د کابل کالنی

مامور په (۱۰) رتبه ۱ تن
» (۱۱) » ۱

د قطن د مطبوعاتو لوی مدیریت :-

لوی مدیر په (۳) رتبه ع میر امین الدین انصاری
مامور په (۹) » ۱ تن
» (۱۰) » ۱
» (۱۱) » ۱

د جنوبی د مطبوعاتو مدیریت :-

مدیر په (۴) رتبه ص محمد ایوب مهندي
مامور په (۹) » ۱ تن
» (۱۰) » ۱
» (۱۱) » ۱

د مشرقی د مطبوعاتو مدیریت :-

مدیر په (۴) رتبه ص عبدالباقي باغواني وال
مامور په (۹) » ۱ تن
» (۱۰) » ۱
» (۱۱) » ۱

د میمنې دا اعلى حکومت د مطبوعاتو مدیریت :-

مدیر په (۴) رتبه ص قدا محمد صارم
مامور په (۹) » ۱ تن
» (۱۰) » ۱
» (۱۱) » ۱

د بدخشان دا اعلى حکومت د مطبوعاتو مدیریت :-

مدیر په (۴) رتبه ص محمد ناصر فرغشت
مامور په (۹) » ۱ تن
» (۱۰) » ۱
» (۱۱) » ۱

د فراه دا اعلى حکومت د مطبوعاتو مدیریت :-

مدیر په (۴) رتبه ص محبا الرحمن هوسا
مامور په (۹) » ۱ تن
» (۱۰) » ۱
» (۱۱) » ۱

د غزنی د اعلیٰ حکومت د مطبوعا تو مدیریت :-

مدیر په (۱) رتبه عص غلام جیلانی جلالی

مامور په (۹) » یو تن

» (۱۰) » ۱ »

» (۱۱) » ۱ »

د پروان د اعلیٰ حکومت د مطبوعا تو مدیریت :-

مدیر په (۴) رتبه ص میر سعید خان بزین

مامور په (۹) » ۱ تن

» (۱۰) » ۱ »

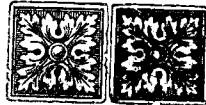
» (۱۱) » ۱ »

د گرشک د اعلیٰ حکومت د مطبوعا تو مدیریت

مدیر په (۴) رتبه ص محمد اکبر شایگان

مامور » (۹) » ۱ تن

» (۱۰) » ۱ »

کابل دولايت تشکيلات

و، ج سيد عبدالله	د کابل والي
ع، ص نورا احمد	دمستوفي کفيل
ح، عبدالعزيز	دامنبي قوما ندان
ع، ص عبدالر سول	دگمرک رئيس
ف، ملا عبد الباقي	دمرافعي دمحکمي کفيل
ف، ملا محمد يوسف	دا ابتدا ئي دمحکمي قاضي
ع، عبد الباقي	دتجريب اتو مدير
ع، عبدالغفور	دمعارف مدير
ع، عبدالاحد	دفوائد عامي دمدير کفيل
س، محمد اکبر	دا حصا ئيي دمدير کفيل
ح، سيد محمد	دمکلفيت مدير
ح، عبدالجليل	دژا ندارمي دوهم غندمشر
ع، ع محمد عثمان	دلو گر لوی حاکم
ع، ع غلام حيدر	ددايز نگیو لوی حاکم
ف، ملا عبد الجليل	دمرافعي قاضي

دھرات دولایت تشکیل

ع، ش، س، ع	عبد الغفور دملو کمانہ حضور حری سریاور	دناوب الحکومہ کفیل
ع ص محمد عثمان		مستوفی
ح غلام سرور		دامشی قوماندان
ف حافظ احمد علی		دمرافعی قاضی
ح سعادت		دژاندارم لوا مشر
.....		دکرہنی مدیر
ع ص حاجی احمد قلی		دگمرک رئیس
ع عبدالرحمن		دمخبراتو لوی مدیر
ع عبدالحکیم و ہاب		دوارداتو مدیر
ع محراب الدین		دیوہنی لوی مدیر
ع میر عبدالعلی شابق ہروی		دمطبوغاتو لوی مدیر
ص عبداللطیف		دفوائد عامی مدیر
ع ص عبدالغنی		دبشاروالی رئیس
ع عبدالغنی افضل		دصحیحی مدیر
ص محمد سعید مشعل		دتحریراتو مدیر
ع محمد اسمعیل		دمنازعاتو د فیصلہ رئیس
ع ص نصر اللہ فاروقی		داطاق تجارت رئیس
ع ص بنی غلبی نیک محمد خالدی		دیولیس دسرماموریت کفیل

دمنزار شریف دولایت تشکیل

و، ح عبدالوہاب		ناوب الحکومت
ع، ص، نصر اللہ		مستوفی
ف مولوی محمد ابراہیم (کاموی)		دمرافعی قاضی
» ضیاء الدین		دا بقدا ئی قاضی
ع محمد قاسم (واجد)		دمطبوغاتو لوی مدیر
ع، گل احمد		دمخبراتو»»
ع احمد شاہ		ددولتی انحصاراتو لوی مدیر
ع کفیل شاغلی فضل حق		دفوائد عامی دولوی مدیر
ع عبدالغفور		دزراعت دولوی مدیر کفیل
ع محمد عمر (نفیس زادہ)		دمعارف»»»

ع احمد شاه	د گمر کاتو لوی مدیر
ص عبدالسلام	د تحریراتو مدیر
ص عبدالروف (طالع)	د تفتیش »
ص سید جعفر	د استخباراتو مامور
بناغلی محمدا کبر (خواجه)	د مزار دیناروالی رئیس
» عبدالکریم	د تجارتی مناظعو د فیصلو رئیس

د جنوبي د ولایت تشکیل

ع، ش، س، ع فینس محمد	نائب الحکومه او عسکری قوما ندان
ص محمد طاهر (خلیل زاده)	اداری مدیر، د استخباراتو کفیل
ع، س غلام محی الدین (زرمتی)	مستوفی
ع، عبد القدر	د گمرک مدیر
ف مولوی شیرین	د مرافعی قاضی
ح، عبدالقادر	د امنیه قوما ندان
ع، غلام نبی	د معارف لوی مدیر
.....	د معارف د لوی مدیریت معاون
ص امیر محمد	د فوائد عامی مدیر
ص محمد ایوب	د مطبوعاتو اداری مدیر
.....	د وړانګې د جریدې مسئول مدیر
ع، محمد اسلم	د قبا لولو لوی مدیر
ص جمعه گل	د مخا براتو مدیر

د مشرقی د ولایت تشکیل

و، ج بناغلي عبدالله (وردک)	نائب الحکومه
ع، ص محمد ابراهيم	مستوفی
ح، دین محمد (دلاور)	امنیه قوما ندان
ح، نیاز گل	د ژندارم قوما ندان
ف بناغلي محمد صدیق	د مرافعی قاضی
ف » محمد علم	د ابتدایي قاضی
ص » امان الله	د تحریراتو مدیر
.....	د قلم مخصوص مدیر

ع، شاغلي شاه پور (احمدزی)	دقبائلو لوی مدير
ص » عبدالشکور	دگمرک مدير
ص » عبدالهادی	داحصائبي مدير
ح » دادخدا	دمکلفيت مدير
ص » حفيظ الله	د فوائد عامي مدير
ع » عبدالسلام	دمعارف لوی مدير
ص » عبدالواحد	دمخبرانو مدير
» » عبدالباقي (باغواني وال)	دمطبوعانو مدير
» » محمدامين ازاد	دصحيي مدير
» » محمدرسول	دانهضاراتو مدير
» » غلام حسن	دزراعت مدير
» » محمد اسماعيل	ددولتي نقلياتو مدير
» » محمد اکرم	دشاهي بانک مدير
» » عصمت الله	داستخباراتو مدير

د پروان دا اعلي حکومت تشکيل

ع، ع ص سيد غلام رسول	اعلي حاکم
» محمد مجسن	مستوفي
ف مولوی عبدالرؤف	دمرافعي قاضي
ش محمد اکبر کنهک مشر	دامنيي قوماندان
ش خواجه فيض الله»	دعسکري مکلفيت مدير
ص عبدالمجيد	دمعارف مدير
» محمد يوسف	د فوائد عامي مدير
» امير محمد	دمخبرانو مدير
» مير سعيد (بريمن)	دمطبوعانو مدير
» دکتور حيدر علي (شفا)	دصحيي مدير
» محمد عيسي	دمستوفيت دمجاسبي مدير
ف جانان	دا ابتدائي قاضي
.....	د پروان دليسي مدير
ص عبدالشکور	د حکومت اعلي دتخريراتو مامور
.....	داحصائبي مامور
ص صفر علي	داستخباراتو دمهور کفيل

.....	د تفتيش ما مور
ع صالح محمد	د گمرک ما مور
ص عبد الحکيم	د دولتي نفليا تو ما مور
ص عبد الوهاب	د کرهني
ع، ع محمد عمر	د کسا پيسا لوی حا کم
ع، اجا نياز	د نجراب حا کم
ع، اغلام دستگير	د ريزه کوهستان حا کم
ع، عبد الحفيظ	د بگرام حا کم
ع، ا، محمد شريف	د پنجشير حا کم
» » عبد الاحد	د جبل السراج حا کم
» » عبد القدر وس	د غور بند
» » محمد نعيم	د سرخ او بارسا حا کم
» » جان محمد	د باميا نو حا کم
» » جان محمد	د کهمرد
» » سناغلي عبد الکریم (معقول)	د تياروالی رئيس
» » محمد شريف	د پروان دورخ پانهي مسئول مدير
.....	دا قعا نستان بانک مدير
» » سناغلي غلام شاه (سرشار)	د باحتر آژانس نماينده
» » اميني	د شيرخان خيلو دفا بریکي رئيس
» » عبد الحکيم (نوري)	د جبل السراج د سمته دفا بریکي رئيس
» » محمد عمر	د جبل السراج د نساجی دفا بریکي مدير
» » سيد امير	د پروان د بريښنا د نمايندگي آمر

د غزني دا اعلى حکومت تشکيل

ع، ع، ص، سيد عباس	اعلى حا کم
ص د مجاهدي مدير	د مستوفي کفيل
ف ملامحمد علي	د مرافعي قاضي
ح امير محمد	امنيه قوماندان
ح عبد الله	د ژاندارم قوماندان
ف ملامحمد گل	دا ابتدايي قاضي
ص محب الرحمن	د مطبوعا تو مدير

ش عبد القاهر	دمکلفيت
ص عبدالعزیز	دمعارف مدیر
» میر محمد کاظم	دگمر کک مدیر
» محمد سرور	دفو اندعاهي مدیر
» محمد اسحاق	دمخا پراتو مدیر
» غلام غوث	دروز نامی مسئول مدیر
» میر قطب الدین	داحصائپي مدیر
» محمد یونس	دافتیش ما مور
» محمد نعیم	دزراعت ما مور
» عبدالبصیر	اداری

حکومتونه

» ع، ع شاه محمد	دکتوازد لوی حکومت حاکم
» ع، عبدالاحد	دمقر داو لپي درجي
» ع، عبدالغفار	داندرو داو لپي
» ع، عبدالغیاث	دبیر ني
» ع، امجد علی	دقره باع
» ع، اختر محمد	دجغتو
» ع، محمد هالم	دجاغوریو
» ع، عبدالخالق	دوازي خواه

دمیمني دا علی حکومت تشکیل

» شیاغلی میر عبدالعزیز	اهلی حاکم
» غلام حسن	مستوفی
» محمد ایوب	عسکری قومندان
» عبد الرحمن	دمرافمې قاضی
» محمد کاظم	دنمکساری لوی مدیر
» محمدر فیک	امنیه قومندان
» فدا محمد (صارم)	دمطبو عا تو مدیر
» دوکتور میر محمد علی	دصحیبي مدیر
» قربان علی	دمعارف مدیر
» احمد جان	دافغانستان بانک مدیر

» نیاغلی محمد نبی	دمخا براتو مدیر
» عبدا لستار	د فوائد عامی »
» غلام فاروق	» دگ-م-رک »
» عبدا لصمد	د ز را-ع-ت »
» عبدا لکریم	دستوری دجریدی مدیر
» عبدا لکریم	دا بقدا ئیہی فاضی
» محمد رحیم	دمیمنی دیناروالی رئیس
» سید کمال	د تجارتی مناز عود د فیصلہور رئیس
» حاجی عبدا لکریم بای	دمیمنی دا ندخوی دا ابتدا ئیہی شرکت رئیس
» عبدا لرؤف	» » لاسی اوصناعتی شرکت رئیس
» صفر گلمدی	دا ندخوی دا طاق تجارت رئیس
» حبیب اللہ	دا ندخوی د بلدی مامور
» غلام فاروق	دمیمنی د ملی بانک مدیر
» غلام سخی	دا ندخوی دا فغانستان بانک مدیر
» محبوب	د دولتی انحصار اتو نماینده پہ میمنہ کئیہی
» غلام علی (امید)	د دولتی نقلیاتو نماینده پہ میمنہ کئیہی
» محمد ہلال	پہ میمنہ کئیہی د دیو نماینده
» ہدایت اللہ	دا ندخوی حا کم
» مسجدی	د ژاندارم حدودی قوماندان پہ اندخوی کئیہی
.....	دا ندخوی کمیسار
» نیاغلی محمد مالک	د ہیبتون کوٹ حا کم
» عبدا لبافی	د تکاپ شیرین »
» عبدا القدوس	د بل چراغ حا کم
» احمد جان	د قیصار حا کم

دبدخشان داعلی حکومت تشکیل

<p>ع ، ع ، ص جمعه (صدائی)</p> <p>ص عطا محمد</p> <p>ص سیف الدین</p> <p>.....</p> <p>ص غلام حیدر</p> <p>ص عبد الرحمن</p> <p>ص سید محمد اصغر</p> <p>ع ، ا ، محمد الیاس</p> <p>.....</p> <p>ع ، ا ، عبدالودود</p> <p>ع ، ا ، عبدالجلیل</p> <p>.....</p> <p>(۱) گل محمد</p> <p>(۱) عبدالصبور</p> <p>(۱) محمد اکبر</p>	<p>اعلیٰ حاکم</p> <p>دفتیش دخانگی دآمر به حیث</p> <p>دفتیش عضو به (۷) رتبه</p> <p>مدعی العموم</p> <p>دتحریرا تود مامور به حیث</p> <p>داحصائیی مامور</p> <p>داسخبار را تو دآمر به حیث</p> <p>دجرم حاکم</p> <p>ددروازحاکم</p> <p>داشکاشم حاکم</p> <p>دکشم حاکم</p> <p>دواخان حاکم</p> <p>دخواهان علاقہ دار</p> <p>دبھارک علاقہ دار</p> <p>دشہر بزرگ علاقہ دار</p>
--	---

دفرہ داعلی حکومت تشکیل

<p>ع ، ع ، ص سید اغا</p> <p>ص عزیز احمد</p> <p>ص علام نقش بند</p> <p>ف مولوی سید سیف الرحمن</p> <p>ش ، محمد انور</p> <p>ح محمد نبی دوہم غنیمت مشر</p> <p>ص محمد علی</p> <p>.....</p> <p>ص عبدالغفور ویا ند</p> <p>ص نور الدین</p> <p>ص محمد امین</p> <p>ص ثناء احمد</p> <p>ص محمد عظیم</p> <p>ص محمد داؤد</p> <p>ع محمد نعیم</p> <p>ص عبدالرحیم (پوہا ند)</p>	<p>دفرہ اعلیٰ حاکم به اولہ رتبه</p> <p>مستوفی » (۵) «</p> <p>دمحاسبی مدیر » (۵) «</p> <p>دمرافعی فاضلی » (۴) «</p> <p>امنیہ قوماندان » (۵) «</p> <p>دمکلفیت مدیر » (۳) «</p> <p>دروختیا مدیر » (۵) «</p> <p>مطبوعاتو مدیر</p> <p>دمعارف مدیر » (۶) «</p> <p>دمخابراتو مدیر » (۵) «</p> <p>دفوائدعامی مدیر » (۵) «</p> <p>دگمرک مامور » (۶) «</p> <p>دزراعت مامور » (۷) «</p> <p>ددولتی انحصاراتو نمابندہ</p> <p>دبلدیہی —</p> <p>دسیستان دجریدی مسؤل مدیر</p>
---	---

د قطن دولت د دارالحکومتگی تشکیل

و، ج محمد اسماعیل	دولایت مرکز
ص محمد عثمان	نائب الحکومه
.	اداری مدیر
.	ثابت سجل مدیر
.	داحصائی دفتیش مدیر
.	مدعی العموم
ح محمد سرور	امتیہ قوما ندان
ش چنت گل	دبولیسو سرما مور
ح عبدالرحیم	د حدودی لوا قوما ندان

د مالی خا نگه

ع، ص محمد حسن	مستوفی
ص محمد حسن	دمحاسبی مدیر
ص محمد شریف	د وار داتو مدیر
ص محمد اکبر	د انحصاراتو مدیر
« علیخان	د نقلیاتو مدیر
« محمد رفیق	د کمزک مدیر

د عدلی خا نگه

ف مولوی فضل کریم	د مرا فمی قاضی
ف ملاخیر الله	د ابتدائی قاضی
ص محمد اصف	دمعارف مدیر
ع، سلطان علی	د مخا براتو لوی مدیر
ص، میر سیف الدین	د زراعت مدیر
« ، محمد سرور	د صحیحی مدیر اوسر طبیب

مطبوعات

ع ، میر امین الدین	د مطبوعاتو مدیر
ص ، جا نیاز (کا پیسائی)	د اتجا د مسئول مدیر

خواندېدنه

ص ، عبدالغني	د فوا ندېدې مدير
ح ، عبدالمجيد	د عسکري مکلفيت مدير
ص عبدالجبار	د تجارتي محکمې رئيس

د تالقانو لوی حکومت

ع ، مير علم	لوی حاکم
ص ، عبدالصمد	د ماليې مدير
ف ، غلام حسين	د محکمې قاضي
غ ، محمد يونس	د امنيه قومانده
ص ، عزيز الله	د صحبې مامور

د قندوز لوی حکومت

ع . ع جان محمد	لوی حاکم
ص محمد اکرم	د ماليې مدير
ف ملا عبدالواحد	قاضي
غ ، عبدالغفار	د امنيه قومانده
...	د صحبې مامور

د پل خمری لوی حکومت :-

ع ، غلام علي	لوی حاکم
ص محمد ابراهيم	د ماليې مدير
ف ملا عبدالسلام	قاضي
غ ، عبدالستار	د امنيه قومانده
ص محمد کاظم	د صحبې مامور

امور دوائر صدارت عظمی

پروژہ قانون تشکیلات ووظایف صدارت عظمی

مادہ ۱- تشکیلات اساسی صدارت عظمی قرار ذیل است

(۱) معاونین .

(۲) مدیریت قلم مخصوص .

(۳) دارالانشاء مجلس عالی وزراء .

(۴) مدیریت تحریرات .

(۵) مدیریت اوراق

(۶) مدیریت تدقیق و تدوین قوانین

(۷) مدیریت عارضین .

(۸) مدیریت معاسبہ .

(۹) مدیریت مامورین .

مادہ ۲- سایر شعبات مربوطہ صدارت عظمی ازین قرار است .

۱- ریاست عمومی تفتیش

۲- ریاست عمومی محاکمات .

۳- ریاست ضبط احوالات .

۴- ریاست المیک .

۵- شعبہ ارتباط مؤسسات امداد تخنیک .

۶- شعبہ سنٹرل یونٹ

الف . ہر یک از معاونین و مشاور و مددگار صدر اعظم بوده در امور مودوہ آمر

و مراقب تمام اجراءات اورگان حکومت بعد از صدر اعظم می باشد .

ب- (معاونین صدارت) ہدایات و اوامریرا کہ از طرف صدر اعظم بایشان محول میگردد

بنام و نیابت صدر اعظم بروفق قانون اجرا مینمایند .

ج . حق اصدار اوامر (مطابق صلاحیتیکہ از صدر اعظم حاصل مینمایند) بشمام

شعبات مربوط صدارت عظمی و وزارت خانہ ہا و ریاست ہا مستقل دارا میباشد .

ماده (۵) وظایف مدیریت قلم مخصوص ازین قرار است :

الف: اجرای مکاتیب رسمی مربوط به شخص صدراعظم اعم از خصوصی و عادی و امور سفرو پرو توکول .

ب: ترتیب و تقدیم معلوما تیکه شخص صدراعظم از شعبات مربوطه بکارداشته باشد .

ج: قیام ارتباط با مطبوعات بصورت مکمل و مرتب و دادن معلومات به صدراعظم از جهت نشراتیکه مربوط به مملکت باشد .

ماده (۶) وظایف دارالانشاء مجلس عالی وزرا ازین قرار است :

الف: درج تمام مذاکرات و مطالبیکه در مجلس عالی وزراء صورت میگردد با تمام نظریات و اظهارات و فیصله های مربوط به آنها در دفاتر مخصوصه .

ب- اطلاع و ابلاغ تصاویر و فیصله های قضی مجلس عالی وزراء بمراجع مربوطه .

ماده (۷) وظایف مدیریت تحریرات عبارت از انجام کتافه معاملات تحریر و هدایات و اوامر صدراعظم و ابلاغ آن بمراجع مربوطه بصورت رسمی .

ماده (۸) وظایف مدیریت تدقیق و تدوین قوانین ازین قرار است :

الف: تدقیق هرگونه مسائل حقوقی مربوط به امور صدارت عظمی و اظهار نظریات راجع به آن .

ب: تدقیق پروژه های قوانین نظام نامه و تعلیمات نامه های که از طرف دوائر صدارت عظمی و یا وزارت خانه ها و یا ریاسات مستقل و سائر دوائر حکومتی ترتیب میگردد از نقطه نظر یر نسبیهای حقوقی و سیاست حکومت .

تبصره: اگر پروژه های مذکور اصلاحات جزوی بکار داشته باشد از طرف این شعبه اصلاح و الابدوائر مربوطه با اظهار نظریات مسترد میشود .

ج: حتی الامکان تدقیق موضوعات قانونی و اداری دول خارجه بغرض استفاده از آن .

د: انجام وظایف که از طرف صدراعظم باین شعبه محول میگردد .

ماده (۹) مدیریت عارضین طبق تعلیمات نامه مخصوص به استماع عرایض و وظیفه دار می باشد .

ماده (۱۰) وظایف مدیریت ها و ورین عبارتند از :

الف: اجرای معاملات حاضری تعیینات، تبدیلات، ترفیعات و مجازات مامورین

و مستخدمین مربوط صدارت عظمی .

ب: تامین موازنه بست ها و اجرای امور و توزیع معاشات اجرت ها تخصیصات
تداوی مکافات و سفر خرچهای مامورین و مستخدمین مربوط به صدارت عظمی .
ج: ترتیب و تنظیم سجل و سوانح کافه مامورین و مستخدمین صدارت بر وفق لایحه
سجل و سوانح

ماده (۱۱) وظایف مدیریت محاسبه ازین قرار است :

۱- تعقیب حسابهای نقدی شعبات صدارت عظمی تثبیت استحقاق اشخاص و تکمیل
مراحل تادیه آن جلوگیری از مصارف خلاف قانون ترتیب حساب پولهای پیشکی تحصیل
بقایا ترتیب و ارسال (حسابات جنسی تمام شعبات صدارت عظمی در اوقات معینه (مطابق
قوانین و نظامات) بدیوان محاسبات وزارت مالیه .

۲- تهیه و ترتیب حساب توزیع و مراقبت از حسن استعمال مفروشات اثاثیه فرطاسیسه
و محروقات صدارت عظمی و تمام شعبات آن و تقدیم حساب آن در اوقات معینه بمراجع مربوطه

۳- پیش بینی تهیه و تکمیل تمام مواد ارتزاقی مورد ضرورت صدارت عظمی و مراقبت
از یخت و ساخت اطعمه صدارت و ترتیب حساب آن بصورت خصوصی و تجارتمی .

۴- مراقبت از کاتین صدارت و امور مربوطه آن (بصورت خصوصی و تجارتمی).

ماده (۱۲) وظایف مدیریت اوراق ازین قرار است .

الف. توزیع مکاتب وارده و صادره و فرامین و غیره اوراق مربوطه صدارت عظمی

بمراجع متعلقه و حفظ تمام اوراق و اسناد و دفاتر صدارت عظمی به نیکوترین صورت .

ب. اجرای دیگر وظایف مخصوص شعبات مدیریت اوراق طبق لایحه تعیین وظایف آن .

ج. تکثیر و تایپ تمام اوراق مکاتیب و فرامین مربوطه صدارت عظمی .

ماده (۱۳) وظایف ریاست عمومی تفتیش عبارت است از مراقبت و تفتیش امور

اداری و حسابی دوائر دولتی بنام صدر اعظم .

ماده (۱۴) ریاست عمومی تفتیش متشکل است از ریاست اداری دیوان

محاسبات شعبه تحریرات و شعبه مخزن .

ماده (۱۵) وظایف ریاست تفتیش اداری عبارت است از تفتیش و تعقیب مسائل

اداری دولتی (مرکز و ولایات) که طبق احکام قوانین موضوعه اداری

صورت گرفته اند یا نه ؟ .

تبصرہ طرز تفتیش از طرف ریاست مذکور بروفق نظام نامہ و تعلیمات نامہ داخلی آن ریاست صورت میگیرد .

ماده (۱۶) وظایف و صلاحیت رئیس تفتیش اداری قرار ذیل است .

- الف . انتخابات و تعیین مفتشین بروفق قانون .
- ب . تنظیم سجل های سری و مخصوص مفتشین .
- ج . ترتیب پروگرا مه ای سالانه تفتیش و تعیین و تعقیب اجراءات وظایف و مساعی مفتشین .
- د . اجرای اموری که به تفتیش تدقیق و تحقیق آن از طرف صدر اعظم امر شود .
- ه . تدقیق و تحلیل اوراق و راپورهاییکه از طرف مفتشین میرسد اتخاذ تدابیر لازمه راجع به آنها و عرض مراتب آن بحضور صدر اعظم توسط رئیس عمومی .
- و . تحقیقات و مطالعات در اطراف مسائل اصلاحات و صورت جریان عمومی امور تفتیش و ارائه پیشنهادها راجع به آن بحضور صدر اعظم .
- ز . تهیه تعلیماتنامه ها راجع به امور تحقیق و تفتیش .
- ح . تحقیق و تنظیم مصارف عمومی مفتشین .
- ط . عرض نتایج فعالیت مفتشین ذریعہ یک راپورت سالانه بحضور صدر اعظم توسط رئیس عمومی .

ماده (۱۷) وظایف دیوان محاسبات ازین قرار است .

- الف تحقیق این امر که آیا امرداد و استدیولی بر طبق قوانین و انتظامات موضوعه صورت گرفته است و یا نه ؟
 - ب - تحقیق در اطراف اینکه آیا تحقیق و تحصیل واردات بروفق قانون و ایجاب بودجه صورت گرفته و یا نه ؟ و ارسی درباره اسباب موجب عدم تحصیل بقایای واردات .
 - ج تصدیق تادیات مصارف مربوط به بودجه و تحقیق درباره علل محسوب نشدن بیشکی و کزیدیت های بقایا و حسابات زمان اداره
 - د . مراقبت و تفتیش حسابی راجع باجرا آتیکه از طرف محاسبین در مورد واردات و مصارف بودجه صورت میگیرد با اینکه درین اجراءات فصل و مواد بودجه مراعات شده و یا نه ؟
- تبصره . ملاحظه و تسجیل تادیات که از طرف دوائر صورت میگیرد در حالیکه بیشتر از (۵۰۰۰۰) افغانی باشد از وظیفه دیوان محاسبات میباشد .
- نوت: فعالیت و صورت اجراءات دیوان محاسبات با اساس احکام قانون محاسبات

- عمومی و نظامنامه داخلی آن ریاست صورت میگیرد .
- ه . فیصله دیوان محاسبات در مورد قضاوت حسابی و مالی ماهیت اعلام محکمه ردا شده قطعی و اجرا شده و قاطع است .
- ماده (۱۸) ریاست عمومی محاکمات متشکل است از سه محکمه ذیل
- ۱ - ریاست محکمه ابتدائیه .
 - ۲ - ریاست محکمه استیناف (مراغه) .
 - ۳ - ریاست محکمه تمیز .
- تبصره . وظایف ریاست عمومی محاکمات منعیث عموم عبارت است از اجرا آت اداری محاکم سه گانه فوق .
- ماده (۱۹) وظایف رئیس عمومی محاکمات که در عین زمان رئیس محکمه تمیز نیز میباشد عبارت است از مراقبت امور اداری و اجرای امور قضائی طبق قانون مربوطه .
- ماده (۲۰) ریاست محکمه ابتدائیه متشکل است از یک نفر رئیس قاضی یک نفر مستنطق و به قدر لزوم منشیها .
- ماده (۲۱) وظایف هیئت قضات عبارت است از اجرا آت بروفق قانون محاکمات .
- ماده (۲۲) وظایف مستنطق عبارت است از .
- الف : تحقیق در اطراف دوسیه های وارده از دوائر مربوطه را جمع به مامور متهم و تثبیت لزوم و عدم لزوم محاکمه آن .
- ب : ادامه و توسعه تحقیقات در اطراف دوسیه های وارده در صورت لزوم .
- تبصره : هیئت قضات هم بعد از سپرده شدن دوسیه از طرف مستنطق نظریه خود را راجع به لزوم و عدم لزوم محاکمه مامور متهم اظهار میکنند .
- نوت : مدعی العموم که از طرف وزارت ها و ریاسات مستقل تعیین شده به مقابل فیصله مستنطق به رئیس محکمه شکایت نموده می تواند فیصله شخص رئیس در آن مورد قاطع است .
- ماده (۲۳) محکمه استیناف (مراغه) متشکل است از یک نفر رئیس قاضی و بقدر لزوم منشی ها و وظایف آن عبارت انداز .

- الف : غور مجدد در اطراف فیصله های محکمه ابتدائیه .
- ب : تحقیق و ادامه تدقیق در اطراف فیصله های سپرد شده در صورت مراجعه و کیل اثبات جرم مامور متهم .
- ج : اجرای کافه امور متعلق به دعوی طبق قانون مربوطه .
- ماده (۲۴) محکمه تمیز متشکل است از یک رئیس قاضی و بقدر لزوم منشیها و وظایف آن عبارت اند از .
- الف : غور در اطراف فیصله های محکمه ابتدائیه و مرافعه برونق ایجاب قانون .
- ب : رد فیصله های ناقص یا نادرست به محکمه مربوطه تا مجدداً برای استماع و فیصله دایر گردد .
- ج : تثبیت این امر که تطبیق ماده قانون بالای محکوم مطابق جرم بوده یا نه ؟
- ماده (۲۵) طرز فعالیت و صورت اجرا آن ریاست ضبط احوالات مطابق نظامنامه و تعلیمات نامه داخلی آن صورت می گیرد .
- ماده (۲۶) ریاست المپیک متشکل است از شعبات ذیل .
- الف : فدراسیون سپورت های اجتماعی .
- ب : فدراسیون سپورت های انفرادی .
- ماده (۲۷) فدراسیون سپورت های اجتماعی و انفرادی وظایف خود را مطابق احکام تعلیمات نامه های داخلی انجام میدهد .
- ماده (۲۸) ریاست المپیک بصورت عمومی وظایف ذیل را انجام میدهد .
- الف : ملاحظه و تدقیق اساسنامه کلوبها و موسسات سپورتی که در داخل مملکت تشکیل می شوند و اعطای اجازه تاسیس برای آنها در صورتیکه موافق احکام نظامنامه داخلی ریاست المپیک باشد .
- ب : وضع قواعد اساس سپورتی برای تربیه جوانان و توسعه انواع سپورتها .
- ج : نمایندگی از سپورت و سپورتمین های مملکت در خارج و اقدام به نشرات سپورتی بغرض تربیه و انکشاف معلومات و روحیه سپورت در مملکت و واقف ساختن علاقه مندان سپورت بقواعد بین المللی سپورت .
- ماده (۲۹) وظایف هدیریت ارتباط مؤسسات امداد تخنیککی ازین قرار است .
- الف : تامین ارتباط حکومت با هیئت های امداد تخنیککی .

ب. حصول فهرست احتیاج دوائر دولتی و مؤسسات خصوصی و تفویض آن به هیئت های امداد تخنیکي پس از موافقه صدر اعظم .

ج. اخذ معلومات راجع به سوانح متخصصین امداد تخنیکي که از مجرای ریاست هیئت امداد تخنیکي اجازه ورود به مملکت میخواستند و انتخاب اشخاصیکه از آن جمله برایشان باید اجازه ورود داده شود. و اشعار نتیجه مفصل راجع به آن رئیس های هیئت امداد تخنیکي و وزارت خارجه و اداره مربوطه .

د. حصول نقل راپورت های متخصصین امداد تخنیکي با ترجمه آن که بد وائس مربوطه میسپارند و تحقیق و مراقبت اجراءات دوائر مربوطه راجع به آن و تقدیم نتیجه بحضور صدر اعظم .

ه. معرفی متخصصینیکه از طرف هیئت های امداد تخنیکي به افغانستان فرستاده میشوند با ادارات مربوطه و مراقبت از اجراءات و فعالیت متخصصین مذکور .

و. وقتاً فوقتاً حصول معلومات راجع به حاضری و مصروفیت متخصصین امداد تخنیکي از دوائر مربوطه و در صورت عدم یا بندی شان در وظیفه اطلاع بروسای هیئت تخنیکي و هم اشعار کیفیت بخود شان توسط یادداشت ها و استفسار علت آن .

ز. انتقال تخصیص های مصارف اعضاء هیئت امداد تخنیکي بحساب هیئت دربانگ بر وفق موافقه های تحریری بین دولت و ریاستهای مذکور .

ط. ابلاغ نظریات دوائر مربوطه راجع به پروگرامهای امداد تخنیکي و ارسال آن بر ریاست های امداد تخنیکي .

(ماده ۳۰) وظایف مدیریت سمنترل یونیت ازین قرار است .

الف. جمع آوری پلانهای مرتبه وزارت و ریاست های مستقاه و ترتیب دادن پلانهای عمومی اصلاحی مملکت .

ب. اظهار نظر در مورد پلانهای مرتبه وزارتها توسط متخصصین مربوطه .

ج. جمع آوری و فهرست نمودن تمام پروژه ها و پلانها که در ساحه مختلفه چه در سالهای ماقبل و چه بعد ازین روی دست گرفته میشود .

ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی

برای تفتیش و واراسی امور اداری و حسابی دوائر مملکتی از تاریخ اول ثور ۱۳۳۳ ریاست عمومی تفتیش در مقام صدارت عظمی تأسیس گردید و وظایف ریاست عمومی که به دوشق منقسم گردیده است بنام ریاست اداری و ریاست دیوان محاسبات یاد شده که وظایف اداری و حسابی را بر ریاست های علیجده از هم تفریق مینماید.

اجراء آت اداری.

- ۱ - ترتیب و تسوید پروژہ های مفصل اصولنامه تفتیش و تعلیماتنا مہ کہ برای مفتشین یک رهنمای مسکمل طرز تفتیش بداخل چوکات وظیفہ اصلی دانسته میشود کہ پروژہ های مذکور هنوز ہم تحت دوران تدقیق و طی مراتب اصولی میباشد .
- ۲ - ترتیب یک تعداد جداول و دفاتر جدید یکہ بہ خوبترین طرز امور تفتیش اداری را بقید تنظیم آورد و جهت تعمیم جداول و دفاتر مذکور بدوائر تفتیش تمام وزارت خانہ ہا نمونہ های آن ارسال گردیدہ است .
- ۰ - قرار های تحقیق کہ از طرف انجمن ریاست تفتیش اداری راجع بہ تفتیش های گذشتہ صادر شدہ است .
- ۲ - اوراق تفتیش شعبہ عارضین مقام صدارت عظمی بغرض تحقیق در انجمن ریاست تقدیم و بعد از غور و دقت قرار لازمہ صادر و بمرجعش اطلاع گردید .
- ۲ - اوراق تفتیش شعبہ اوراق مقام صدارت عظمی بغرض تحقیق در انجمن ریاست تقدیم و بعد از غور و دقت قرار لازمہ صادر و بمرجعش اطلاع گردید .
- ۳ - اوراق تفتیش شعبات تحریرات صدارت عظمی بغرض تحقیق در انجمن ریاست تقدیم و بعد از غور و دقت قرار لازمہ صادر و بمرجعش اطلاع گردید .
- ۴ - اوراق تفتیش شعبہ مامورین صدارت عظمی بغرض تحقیق در انجمن ریاست تقدیم و بعد از غور و دقت قرار لازمہ صادر و بمرجعش اطلاع گردید .
- ۵ - اوراق تفتیش شعبات اجرائیہ و کنترول صدارت عظمی بغرض تحقیق در انجمن ریاست تقدیم و بعد از غور و دقت قرار لازمہ صادر و بمرجعش اطلاع گردید .
- ۶ - اوراق تفتیش نسبتی عبدالاحد خان مدیر عمومی کنترول وزیرین شاہ مدیر زراعت بہ انجمن ریاست تقدیم و بعد از غور و دقت قرار لازمہ صادر و بغرض دوران محاکمہ بوزارت مالہ ابلاغ شد .
- ۷ - اوراق تفتیش شرکت ارزاق ولایت ہرات جهت تحقیق بہ انجمن ریاست تقدیم و بغرض محاکمہ مامورین مسئول قرار لازمہ انجمن بمرجعش ابلاغ شد .
- ۸ - اوراق تفتیش شرکت ارزاق ولایت فنڈہار جهت تحقیق با انجمن ریاست تقدیم و بغرض محاکمہ مامورین مسئول قرار لازمہ انجمن بمرجعش ابلاغ شد .
- ۹ - اوراق تفتیش شرکت ارزاق ولایت فراہ جهت تحقیق با انجمن ریاست تقدیم و بغرض محاکمہ مامورین مسئول قرار لازمہ انجمن بمرجعش ابلاغ شد .
- ۱۰ - اوراق تفتیش شعبہ تعاونی بلدیہ ہرات جهت تحقیق با انجمن ریاست تقدیم و بغرض محاکمہ مامورین مسئول قرار لازمہ انجمن بمرجعش ابلاغ شد .

- ۱۱- اوراق تفتیش مدیریت هوتلها جهت تحقیق با انجمن ریاست تقدیم و بغرض محاکمه مامورین مسئول قرار لازمه انجمن بمرجس ا بلاغ شد .
- ۱۲- اوراق تفتیش زمینهای ورثه خواجه عظامحمد جهت تحقیق با انجمن ریاست و چون اینهارا بطور ناجا یزغصب کرده بود مامورین مسئول قرار فیصله انجمن بمرجس ابلاغ شد .
- ۱۳- اوراق تفتیش اضافه جریبی زمینهای ملک نورمحمد جهت تحقیق به انجمن ریاست و بغرض گرفتن تفاوت قیمت بمرجس ابلاغ شد .
- تفتیشهای نیکه توسط هیئتهای ریاست تفتیش اداری در ظرف سال بعمل آمده است ؛
- ۱- معطلی سامان حجازی و نجاری هوتل کابل تحت تفتیش قرار گرفته به اساس آن بوزارت فوائد عامه هدایت لازمه صادر شد .
- ۲- مغازه های نمبر ۱۱ و ۱۲ کوپراتیف مامورین « » « » گرفته و بغرض تعیین تفاوت های حسابی بریاست دیوان محاسبات سپرده شد .
- ۳- بریاست ع صالح محمد رئیس گروپ سوم جهت حل و فصل قضا یای ذات البینی باشندگان حکومت کلان دایزنگی و ارزگان یک هیئت اعزام گردید که هیئت مذکور نتیجه تفتیش قضا یای مذکور را که بطور اطمینان بخش انجام شده بود بریاست تفتیش تقدیم و بعد از غور مقامات صلاحیت دار جهت تطبیق بوزارت داخله ارسال شد .
- ۴- بریاست ع محمد کریم رئیس گروپ چهارم جهت تفتیش و واریسی امور ۱۳ ساله ناپلین ولایات شمال یک هیئت بدانصوب اعزام گردید که یک حصه کار مذکور را تکمیل و برای انجام مسائل باقی مانده کارهای مذکور تشبیهات هیئت جریان دارد و کارهای انجام شده بامر والا حضرت صدراعظم صاحب به هیئت تحقیق سپرده شد .
- ۵- ع عبدالسلام رئیس گروپ اول حسب معمول در جلسه سالانه هیئت نظارت ریاست به انحصارات دولتی اشتراک نموده و بعد از ختم جلسات مذکور بریاست مراجعت نمودند
- ۶- ص فتح محمد خان مفتش درجه هیئت واریسی امور شرکت برق شامل گردیده و تاهنوز بوظیفه مذکور مصروف است .
- ۷- بریاست ع عبدالسلام رئیس گروپ اول جهت واریسی امور حکومت کوهدا من یک هیئت بتاريخ ۱۷ عقرب اعزام و بتاريخ ۳۰ قوس با نتایج تفتیش مراجعت نموده اوراق مذکور بعد از ملاحظه مقامات رفیع در انجمن تحقیق ریاست تفتیش اداری تحت تحقیق قرار یافته از صورت جریان تفتیش حسن اجراآت مامورین حکومت کوهدا من رضائیت حضور والا حضرت صدراعظم صاحب بمرجع مربوطه اعلام گردید .
- ۸- بریاست ص محمد انور رئیس کمیسیون ب گروپ اول جهت واریسی امور حکومت ده سبز یک هیئت بتاريخ ۱۷ عقرب اعزام و بتاريخ ۳۰ قوس با نتایج تفتیش مراجعت نموده

و اوراق مذکور بعد از ملاحظه مقامات ر فیعه در انجمن ریاست تفتیش اداری تحت تحقیق قرار گرفته و برای جریان مراتب اصولی نظریه انجمن بمراجع مربوط ابلاغ شد. ۹- بریاست ع محمد صدیق معاون ریاست تفتیش اداری جهت واریسی کار هیئت های هفتگانه توزیع تذکره حکومت کلان دایزنگی يك هیئت که اعضای آن از وزارت دفاع ملی و ولایت کابل تبین شده بود اعزام و بعد از واریسی لازمه با نتایج تفتیش بر کشته اوراق و نظریات هیئت مذکور جهت اجرا آت مقتضیه بوزارت داخله گسیل شد

(مدیریت تدقیق و تدوین قوانین)

در تشکیلات سال ۱۳۳۳ صدارت عظمی يك شعبه مؤثر و مهمی بوجود آمد که نظیر آن در سنوات گذشته و در دوران سابق وجود نداشت. شبهه نیست که واضح حقیقی و اصلی قانون پارلمان میباشد و قوه اجرائیه پیشنهادات خود را نظر به مقتضیات زمان و مکان و دساتیر قانون بصورت يك پروژه به آن مرجع تقدیم میدارد چون یگانگی عامل نظم و نسق در جامعه قوانین مجریه و مرعیه آن میباشد بنام قوه اجرائیه در تدوین قوانین مرعیه خویش خیلی دقیقانه و محطاطانه حرکت نموده و به اشخاص متبحر و ماهر این رشته علم نیز موقع میدهند تا قوانین متدونه را از نگاه علمی آن تدقیق و نقایص وارده را دقیقاً نه مرتفع و بعد آنرا به مرجع حقیقی آن که پارلمان است تقدیم میدارند.

به همین نسبت است که اگر ما به تشکیلات تدوین قوانین ممالک خارجه نظری بیندازیم دیده میشود که بر علاوه پارلمان شعبات تدقیق قوانین و تدوین قوانین نیز وجود داشته و در ساحه احداث قوانین رول بارزی را بازی مینماید. چون دنیای امروزه بطرف تکامل و ارتقاء روان است اختراعات و پیشرفت در امور اجتماعی و ساینس بعضی و جبهه های جدیدی را به عالمیان و اهل يك جمعیت با رمی آورد ناگزیر جوامع بشری هم دساتیری جهت سلامت ماندن این امور وضع نموده و از هرج و مرج جلوگیری مینمایند. مملکت عزیز ما که دنیای سریع السیر ترقی را دنبال مینماید احتیاج به وضع دساتیر در رشته های جدید التاسیس احساس میکند. بنام لازم دیده شد تا مدیریت تدقیق و تدوین قوانین را به رجود آورده و توسط این تشکیل در آینده قریب بتواند قوانین مرعیه را اصلاح و قوانین جدید را تدوین و بمقام و مرجع حقیقی آن بسپارد.

این شعبه در اوائل ماه ثور سال ۱۳۳۳ تا سپس از توجه و علاقه خاصیکه والا حضرت صدراعظم به این شعبه مبذول فرموده اند بسرعت تام به خط السیر تکامل

خویش یویان است چنانچه فعلا بزرگترین هدف این شعبه بدست آوردن و جمع آوری لوائح قانونی مما لك اسلامي و سایر مما لك مترقي گیتیت تا الحال این شعبه کوچک موفق شد تا است قوانین مما لك اسلامي را از قبیل دولت - مصر - عراق - سوریه - ایران - وغیره مما لك مترقي گیتی از قبیل انگلستان - آمریکا - فرانسه - سوئیس - هند - وغیره را مطالبه و بعد از مطالعه لستهای مذکور کتب مؤثر و مفید قانونی آنرا انتخاب و منظوری والا حضرت صدر اعظم را جهت خریداری کتب اخذ نموده و البته در ضمن این شعبه لست کتب قانونی مما لك دیگر را نیز دستیاب و کتب مفید و قابل استفاذه آنرا پس از منظوری والا حضرت خریداری مینماید. در ضمن تشکیلات این شعبه پاره و وظایف این شعبه را بمطالعه خوانندگان عزیز ما گذاشته و سپس شمه از فعالیت چند ماهه آن را به صورت اجمال و مختصر تحریر میداریم.

۱ - تدقیق هرگونه مسائل حقوقی مربوط به امور صدارت عظمی و اظهار نظریات راجع به آن.

۲ - تدقیق پروژه های قوانین نظامنامه ها و تعلیماتنامه ها و هائیکه از طرف دوائر صدارت عظمی و باوزارت خانه ها و ریاستهای مستقل و سایر دوائر حکومتی ترتیب میگردد از نقطه نظر پرنسبهای حقوقی و سیاست حکومت.

تیسره . اگر پروژه های مذکور اصلاحات جزئی به کار داشته باشد از طرف این شعبه اجرا و الا بدوائر مربوطه با اظهار نظریات مسترد میشود.

۳) حتی الامکان تدقیق موضوعات قانونی و اداری دول خارجه به غرض استفاده از آن

۴) انجام وظایفیکه از طرف صدر اعظم به این شعبه محول میگردد.

پس از اخذ این خطوط درشت که وظائف عمده این مدیریت را روشن میساخت مدیریت قوانین از بدو تاسیس خویش حتی الوسع کوشید تا آن قوانین حقیقی و معتبر را که تحت الشاع پرزه های نافص و فرامین موقتی قرار گرفته بودند دوباره احیا و به صحنه تطبیق و اجراء قرار دهد.

این شعبه میکوشد تا نواقص قانونی را دریافت و راجع به تعدیل و اصلاح آن اقدامات مؤثری را اتخاذ نماید قسمیکه قبلا خاطر نشان شد شعبه تدقیق و تدوین قوانین هنوز در مراحل ابتدائی خود بوده بناءً تشکیلات آنهم فعلا خیلی کوچک و محض جهت اكمال وسائل این شعبه کافی شمرده خواهد شد که اعضای موجوده آن عبارت اند از

۱) فقیر بنی (الفی) ایسانسه حقوق مقایسوی به حیث مدیر کفالت (۴).

۲) محمد انور (واحدی) ایسانسه حقوق بکفالت رتبه (۶).

(۳) حامد (سلجوقی) ایسانسه حقوق عضو بکفالت رتبه (۶).

فملاً هدف اعضای فوق تاسیس و به کار انداختن مرام فوق بوده و امیدواریم بعد از اکمال تمام ضروریات این شعبه تشکیلات آنرا وسعت داده و از نظریات نیک منورین و جوانان تعلیم یافته و اشخاص باتدبیر این خاک استفاده شایانی نموده و قوانین مملکت را به پایه ارتقاء آن سوق دهیم این شعبه با وجودیکه شدیداً مصروف تکامل و مساعد ساختن زمینه فعالیت آینده خود میباشد باز هم تا حد اخیر نگذاشته که قوانین متدونه از تفتیش و تدقیق خارج مانده و با سرسری عبور نماید.

قوانینی که از اول جوزا الی بازنده قوس درین اداره ترتیب و تدقیق و اصلاح گردیده ذیلاً نامبرده میشود

(۱) اصولنامه محاکمات ماورین ملکیه

(۲) مؤیدات محاکمات ماورین ملکیه

(۳) اساسنامه انجمن جریده نگاران

(۴) اساسنامه پیشو قولنه

(۵) اساسنامه کوپراتیف زراعتی

(۶) ضمیمه اصولنامه محاکمات عسکری

(۷) اصولنامه جزای عسکری

(۸) اخذ محصولات ذریعه قونسگریها

(۹) اصولنامه مرستون

(۱۰) اساسنامه موسسه سهاهی طباعتی

(۱۱) مقررات راجع به تدویر و تاسیس سینماها

(۱۲) مقررات راجع به نشر بولتن سفارتخانهها دول خارجه

(۱۳) مقررات راجع به اخبار و اعلانات پروگرام موسیقی رادیو

(۱۴) اساسنامه بانک زراعتی و صنایع دستی .

۱۵) جعله فرامین لوائح پروژها و غیره دستاویزی که در شعبات مختلفه مملکتی مرعی بوده از طرف این شعبه جمع آوری و تحت تصنیف و ترتیب قرار گرفت و عده که قابل استفاده باشد البته به آن اعتبار قانونی داده خواهد شد و عده ای که بی مورد و خلاف دستاویز قانونی و مقتضیات زمان باشد البته نسخ قرار داده خواهد شد .

مدیریت قوانین بر علاوه فعالیت فوق که بصورت خلاصه ذکر است به ترجمه قوانین ممالک مختلفه اقدام ورزید تا بتوانند در آینده قریب زمینه مساعدی را جهت تدوین قوانین مملکت عزیز بمیان آورده . مدیریت قوانین با اکثر موسسات و سفارتهای افغانی در مملکت خارجه به تماس آمده و بمحض گرفتن یک نتیجه از آن اقدامات فعالیت

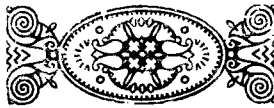
- موثری را در رشته تدقیق و تدوین بجا آورد نسبت
 با اینکه ریاست محاسبات جدید تشکیل بوده اجرا آتیکه در دوره هشت ماه بعمل
 آمده ذیلاً توضیح میگردد .
- ۱- حواله هائیکه علاوه از پنجاهزار افغانی چه آونسوچه قطعی بوده و ویژه آن
 ریاست دیوان محاسبات متعلق است بعد از غورو تدقیق ویزه شده . ۴۲۲ قطعه
 - ۲- قرار داد هائیکه ویژه آن متعلق بر ریاست دیوان محاسبات بوده و از وزارت
 خانه ها و دوائر مستقل بغرض ویزه واصل و بعد از غورو تدقیق ویزه شده . ۱۱۰ قطعه
 - ۳- حسابات موعدی که از مراجع مربوطه جهت تدقیق و غورو واصل گردیده
 قسمتی از آن تدقیق و اعتراضات مذکور بر جمش مخا بره و قسمتی آن تحت تدقیق
 و علم آوری میباشند .
 - ۴- تخصیص آتیکه از وزارت مالیه و اصل و از گروههای مربوطه بعد غور اجرا آت
 لازمه گردیده . ۸۲۶ - قطعه
 - ۵- مکاتیب صادره که بوزارت خانه ها و دوائر صادر گردیده . ۳۱۷۱ »
 - ۶- هیئت هائیکه از ما مورین موجوده ریاست دیوان محاسبات بغرض تفتیش
 و تدقیق بدوائر اعزام شده اند .
- ۱- برای تفتیش امور خریداری غله حکومتی ده سبز .
 - ۲- » » » » بگرامی .
 - ۳- » ملاحظه و تعیین قیمت خانه ، سرای ، دکاکین ، و غیره که تحت نقشه
 تخریب بلدیه آمده .
 - ۴- برای تدقیق فقره باقیداری خزانه دار ریاست قبایل .
 - ۵- » تفتیش امور تحویلخانه ها و مدیریت لوازم وزارت معارف .
 - ۶- » رهنمائی امور عینیات و ملاحظه امور حسابی تماماً وزارت خانه ها
 و دوائر مستقل .
 - ۷- فقراتیکه جهت غورو و تدقیق و اصدار فیصله مالی بر ریاست دیوان محاسبات
 واصل گردیده بعد از غورو و تدقیق از انجمن ریاست فیصله مالی صادر و بمقام صدارت
 تقدیم گردیده و یا تقدیم میشود .
- الف : فقراتیکه ذریعه مفتشین خود ریاست دیوان محاسبات راجع به نواقص
 امور تحویلخانه ها و لوازم وزارت معارف بعمل آمده . ۵ فقره
- ب :- معامله قرار داد خشت و چونه مدیریت نمکساران د خوی . ۱ فقره
- ج :- تفتیش دوائر مرکز و مجلات مستوفیت ولایت قطغن . ۱ فقره
- د :- فقره مصارف پولهای پونده کلدان . افغانی . ورزشکاران افغانی . ۱ فقره

- ه :- فقره عرض نور محمد قراردادی خشت و چونه شرکت پخته شمالی
 ۱- فقره
 و :- فقره باقیداری باز محمد خان خزانہ دار
 ۱- »
 ز :- » تفتیش امور خریداری غله حکومتی بگرامی
 ۱- »
 ح :- » » » » » » » »
 ۱- »
 ط :- » باقیداری بیرسنگه هندو
 ۱- »
 ی :- » تفتیش امور دوره اول ریاست بشاروالی بداخل (۳۶) دوسیه حاوی ۳۶-
 ۴۹- فقره

فقرا تیکه در انجمن ریاست تحت دوران و فیصله است .

- الف :- فقره عرض يك عدہ حجاج افغانی
 ۱- فقره
 ب :- » تفتیش دیبوی تعاونی
 ۱- »
 ج :- » فرار داد محمد انور
 ۱- »
 د :- » حریق گدام پخته بلخ مزار شریف
 ۱- »
 ه :- » کمبود سنگهای وزنی مغازه ۱۲ کوپراتیف
 ۱- »
 و :- » تفتیش مدیریت صنایع محبس
 ۱- »
 ز :- » تفتیش باز دید امور ریاست پوهنتون
 ۱- »
 ح :- » » » وزارت فواید عامه
 ۱- »
 ط :- » » » اقتصاد ملی
 ۱- »
 ی :- » » » » خارجه
 ۱- »
 ک :- » » » ریاست صکوک
 ۱- »
 ل :- » » » ضرابخانه
 ۱- »
 فقره باقیداری غلام محمد کاتب نمک سار
 ۱- »
 ن :- » و باز دید امور وزارت معارف
 ۱- »

جمله ۱۴- فقره

امور ریاست المپیک

ریاست المپیک افغانی قرار سا لهای گذشته از روی اختیارات و توان بودجه محدود خود تا اندازه که توانسته در امور ورزش و تقویه تیمها و تربیه جسمانی جوانان مملکت ز حمت کشیده است.

در سال ۱۳۳۳ ریاست المپیک با بیشتر کمیته های المپیک دنیا در تماس بوده و تا حالا (۷۶) کمیته های المپیک دنیا که از روی حروف الف با اول آن المپیک خود افغانستان و اخیر آن المپیک یوگو سلاویا میباشند و با ریاست المپیک افغانی همیشه داخل مکاتبه میباشند و المپیک افغانی را به رسمیت شناخته اند.

در برج ثور سال موجوده بتاريخ اول می که مصادف به اماه ثورم شود مسابقات دوم ممالک شرقی در مانیلا مرکز فلپین صورت گرفت که ریاست المپیک افغانی هم تیم فوتبال بایک نفر وزن برداریک نفر نیزه انداز افغانی را که جمعا ۱۸ نفر میشوند برایست بناغلی محمد فاروق سراج که از جمله سابقه دارترین ورزشکاران مملکت است بغرض اشتراک به فلپین فرستاد در مسابقات آسیائی تقریباً که تمام ممالک شرقی شرکت نموده بودند در نتیجه بریالی وزن بردار افغانی در وزن سنگین دومین پهلوان (شرقی) آماتور شرقی شناخته شد همچنین در فوتبال تیم افغانستان درجه هشتم را به شرق حائز گردید و نیزه انداز افغانی درجه ششم را به شرق نائل شد در مجالس رؤسای المپیک ممالک شرقی از طرف بناغلی محمد فاروق سراج رئیس ریاست افغانی به المپیک سوم شرقیها که به توکیو مرکز ژاپون صورت میگردد پیشنهاد شد که بازی ها کی هم در جمله بازی های شرقی داخل شود و پیشنهاد رئیس افغانی از طرف تمام ممالک شرقی پذیرفته شده.

در جشن استقلال امسال از طرف المپیک افغانی تیم های ورزشی فوتبال و هاکی هند دعوت شده که تمام ترتیب بود و باش و غیره مهیا نمایند و مسابقات آنها از طرف المپیک عملی گردیده و امسال عموم پروگرام نمایشات ورزشی جشن بصورت خیلی صحیح و منظم از طرف المپیک عملی اجراء شده که مورد پسند عام واقع گردیده و از طرف ریاست بنار و السی کابل مکتوبهای اظهار امتنان و تشکر از حسن ترتیب عموم نمایشات جشن استقلال امسال علاوه از مسابقات فوتبال و هاکی با تیم های مملکت دوست ما هندوستان مسابقات و والیبال با سفارت شوروی و سافت بال با امریکائیهای مقیم افغانستان و مسابقات بزرگ پهلوانی هم از طرف المپیک در روزهای جشن استقلال ترتیب داده شد - ترتیب نمایشات سیورتی در روزهای جشن هم قرار سا لهای گذشته بدوش ریاست المپیک بود که از حسن انتظام آن مکتوبهای رسمی از ریاست قبایل

مبنی بر امتنان از حسن ترتیب جشن بینمستان مذکور بریاست المپیک رسیده است
امسال مسابقه بزرگ بزرگ بزرگ که در آن ولایت مزارومیمنه یکطرف و قطعن و بد خشان
از جانب دیگر به تقریب جشن تولدی اعلیحضرت همایونی عملی شد تمام ترتیب مسابقات
و غیره آن از طرق المپیک گرفته شد که یک تعداد زیاد فوتو گرافهای امریکائی و دیگر
خارجی ها برای اخذ فوتو در آن حصه گرفته بودند و در نتیجه امسال تیم مزار شریف
بیرق قهرمانی را از تیم قطعن گرفت .

امسال یک تورنمنت قهرمانی شطرنج نیز از طرف المپیک در سالون هوتل کابل
اجراء شد که به نفر قهرمان انعامات لازمه داده شده است در اثر دعوت نامه ای که
از طرف کمیته المپیک روسیه شوروی برای یک تیم فوتبال افغانی در ماه سنبله رسیده بود
که به نسبت نزدیکی جشن استقلال و گرفتاری تیم های فوتبال ما به مسابقات جشن از طرف
بناغلی سراج به عنوان رئیس المپیک شوروی تیلگرافی و مکتوبی عفوخواسته شد و موکول
به وقت دیگر گردید در اثر یک دعوت نامه آلانده یا فزیکل ایجو کیشن کنفرانس کلکته
و حکومت دوست ما هندوستان ترتیب سفیریک تیم والیبال افغانی به دعوت هند بریاست
بناغلی سراج گرفته شد که بتاريخ ۲۴ قوس هیئت افغانی طرف هند عزیمت نموده .
و بعد از اجرای مسابقات دوستانه در تمام هند که از دهه مسابقه (۹) آنرا تیم کابل
غالب و در یکی آن تیم هند غالب شد و نمایش دادن فلمهای رنگه بزرگشی که مورد دلچسپی
هندیها واقع گردید و پذیرائی ها و مهمان نوازی های بی سابقه که از طرف تمام موسسات
ورزشی و جوانان هند دیده شد بتاريخ ۲۹ جدی هیئت از هند عودت نمودند بتاريخ ۱۸ دلو
امسال ترتیب یک تورنمنت قهرمانی بنگل پونگ قرارسالمهای گذشته از طرف المپیک
گرفته شده که درین مسابقات بسا از خارجی های مقیم کابل و اعضای محترم سفارتخانهها
فیزا اشتراک نموده اند . امسال ریاست المپیک در نظر دارد که پس از ملاحظه و مطالعه
تشکیلات موسسات المپیک فرانسه انگلستان مصر ترکیه هندوستان پاکستان و ایران
عنقریب قرار امریه مقام صدارت تشکیلی جدید کمیته المپیک افغانی را روی کار آورد
دعوتنامه های که بریاست المپیک امسال رسیده دعوت اشتراک ورزشکاران افغانی است
به المپیک مندهای زمستانی المپیک ۱۹۵۶ که به ایطالیا عملی می شود دعوتنامه اشتراک
افغانستان به المپیک بین المللی ملبورن (استرالیا) دعوتنامه اشتراک افغانستان به نمایشات
ورزشی بین المللی شهر لندن و ایطالیا دعوتنامه اشتراک تیم هاکی افغانی به مسابقات
کراچی دعوتنامه اشتراک تیم هاکی افغانی به مسابقات هاکی بهوبال هند .

اجرا آتی که محکمه عالی تمیز از اول ۱۳۳۳ الی ۲۵ جدی نموده قرارذیل است :-

الف. فقرا تیکه بصورت مجموعی بغرض تمیزخواهی واصل گشته (۳۷) فقره
ب. فقرا تیکه فیصله نشده تحت اجرا است (۱۶) فقره

ج. فقرا تیکه فیصله شده (۲۱) فقره

امور وزارت خارجه

در تشكيل جديد سال ۱۳۳۳ وزارت امور خارجه مديریت عمومی اوراق بنام مديریت عمومی آرشيف گرفته شده است. چون کارانديکاتور و پاکنویس از شعبات در اثر این تشكيل بر داشته شده يك شعبه جدید نظر به تشكيل سابق بنام شعبه تبيض در تشكيل جديد مديریت عمومی آرشيف گنجانده شده است.

مديریت عمومی آرشيف بکار خود شروع نموده سوا بق گذشته تقریباً هشت ساله شعبات را که باقی مانده بود جمع آوری و بکار طبقه بندی و ترتیب لایحه های شعبات مر بوطه اقدام نموده است.

شعبه دوم سیاسی

در جریان سال ۱۳۳۳ امور يکه توسط مديریت دوم سیاسی وزارت امور خارجه انجام گردیده است قرار ذیل اند.

۱- موافقت دولتین افغان و آلمان غربی را جمع به روابط سیاسی و تاسیس وزارت مختاری و تبادل نمایندگان بدرجه وزير مختار که بتاريخ ۲۰ - اسد ۱۳۳۳ مطابق ۱۲ اگست ۱۹۵۴ درین باره یاد داشتها از لندن مبادله و همان روز موضوع درجرايد مملکتین شایع و متعاقباً وزير مختار دولت آلمان غربی آقای (فرانز گویرنگک) هم بکابل وارد و اعتماد نامه خود را بحضور اعلیحضرت هما یونی تقدیم نمودند.

۱- موافقت دولتین افغان و یوگوسلاوی را جمع به قیام روابط سیاسی و معرفی سفارتکبری دولتین متمینه انتره بصفت وزير مختار بدر بارحکو متین و عقد معاهده بین ع، ج، س، اسدالله سراج و جلالتماب سفیر کبیر یوگوسلاوی در سالون سفارتکبری افغانی در انقره که تاریخ انعقاد پیمان مذکور و فوتو های مراسم تشریفانی آن در جراید مرکز انتشار یافت.

۳- موافقت دولتین افغان و چین را جمع به قیام روابط سیاسی تاسیس سفارتکبری دولتین به پای تخت دولتین در آبنده قریب که موضوع بتاريخ پنجشنبه ۲۹ جدی ۱۳۳۳ مطابق ۲۰ جنوری ۱۹۵۵ در منابع نشریاتی هر دو مملکت شایع و موضوع به اطلاع رسا نیده شده.

اجرا آت ریاست تشریفات در سال ۱۳۳۳

۱- عالیقدر جلالتماب سردار عبدالحسین عزیز بحیث سفیر کبیر اعلیحضرت هما یونی در دهلی جدید تعیین و مقرر گردیده و بتاريخ ۱۷ حمل ۱۳۳۳ - اعتماد نامه خویش را به رئیس جمهور هند تقدیم نمودند.

- ۲- عالیقدر جلالتماب سردار نجیب‌الله بحیث‌السفیر کبیر اعلیحضرت همایونی در لندن تعیین و مقرر گردیده و اعتماد نامه خویش را بهمان تاریخ به مملکت انگلستان تقدیم فرمودند .
- ۳- عالیقدر جلالتماب عبدالهادی دایمی بحیث اولین وزیر مختار افغانستانی در جوگارتا مقرر و اگر یمان شان بتاریخ ۲-۲-۳۳ موصلت نمود .
- ۴- عالیقدر جلالتماب سردار اعلی محمد نوروز به حیث سفیر کبیر اعلیحضرت همایونی در حجاز تعیین و مقرر گردیده و اعتماد نامه خویش را بتاریخ ۳۱-۷-۱۳۳۳ به حضور اعلیحضرت ملك سعود پادشاه عربستان سعودی تقدیم نمود .
- ۵- جلالتماب فرانسوا بریاسفیر کبیر دوات جمهوری فرانسه بعوض جلالتماب میشل بریال تعیین و مقرر گردیده و بتاریخ ۳ سرطان ۱۳۳۳ وارد کابل شده و اعتماد نامه خود را به حضور اعلیحضرت همایونی به تاریخ ۱۲ سرطان قبل از ظهر تقدیم نمودند .
- ۶- جلالتماب محمود صلاحی سفیر کبیر دولت شاهنشاهی ایران عوض جلالتماب عبدالاحسن مسعود انصاری تعیین و مقرر گردیده و بتاریخ ۶ سرطان وارد کابل و اعتماد نامه خویش را در ۱۵ سرطان ۱۳۳۳ ساعت یازده و نیم بجه قبل از ظهر بحضور اعلیحضرت شهر یاری تقدیم نمودند .
- ۷- عاص عبدالروف ناصر ضیائی اولین جنرال قونسل افغانی در بمبئی به عوض عالیقدر غلام احمد خان نوید تعیین و مقرر شدند .
- ۸- ع غلام احمد نوید قونسل افغانی در بمبئی بصفت جنرال قونسل افغانی در مشهد عوض آقای ع محمد قسیم خان نعیم مقرر گردیدند .
- ۹- جلالتماب لوانگ بدروردی اولین وزیر مختار تا یلیند بدر بار کابل بتاریخ ۱۹ سرطان وارد کابل گردیده و در اول اسد ساعت ۱۱ بجه قبل از ظهر اعتماد نامه خویش را بحضور مبارک اعلیحضرت همایونی تقدیم نمود .
- ۱۰- عالیقدر غلام حسن صافی بحیث قونسل افغانی در پشاور تعیین و مقرر گردیدند .
- ۱۱- عالیقدر جلالتماب عبدالحمید عزیز معین سیاسی وزارت امور خارجه بحیث نماینده دائمی افغانستان در سازمان ملل متحد تعیین و مقرر شدند .
- ۱۲- ع ج سردار اعلی محمد عمر فرقه مشر اول سفیر کبیر اعلیحضرت همایونی در پاریس بحیث سفیر کبیر افغانستانی در طهران مقرر گردیدند .
- ۱۳- نسبت فوت جلالتماب اندری ویشنسکی معاون وزارت امور خارجه رئیس هیئت دولت اتحادیه جماهیر شوروی تلگرام تعزیت بتاریخ ۳-۹-۱۳۳۳ از حضور

ع ج ل ع والا حضرت وزیر امور خارجیه و معاون صدارت عظمی بعنوان جلا ل تماب مولوتوف وزیر امور خارجیه دولت مزبور مخا بره گردیده .

۱۴ نسبت فوت والا حضرت شاه پور علیرضا پهلوی برادر اعلی حضرت شاهناه ایران تلگرام تعزیت از حضور مبارک اعلی حضرت همایونی بعنوان اعلی حضرت شاه ایران مخا بره گردیدو و نیز از حضور ع ج ل ع والا حضرت افخم صدراعظم صاحب نامه مبنی بر اظهار همدردی و تسلیت به جلا ل تماب سفیر کبیر ایران در کابل فرستاده شده و علاوه در مجلس فاتحه خوانیکه بتاریخ ۱۲ عقرب ۱۳۳۳ بسفارت کبری ایران منعقد گردیده بود والا حضرت اشرف ل ا نشان سردار شاه ولیخان و ع ج س ا علی محمد معاون صدارت عظمی تشریف فرما شده و نیز ما مورین دولتی افغانستان از درجه معین الی مدیر عمومی اشتراک فرمودند .

۱۵- جلا ل تماب الفود و نو چو وزیر مختار ایضاً لیه بتاریخ ۳۰ فوس وارد کابل گردیده و بتاریخ ۲۱ جدی ساعت ۱۱ بجه قبل از ظهر اگر یان خویش را بحضور مبارک اعلی حضرت همایونی تقدیم نمود .

۱۶- جلا ل تماب فرانس گویرنگک اولین وزیر مختار آلمان ۲ جدی وارد کابل گردیده و بتاریخ ۲۱ جدی ساعت ۱۱ بجه و ۴۱ دقیقه قبل از ظهر اعتماد نامه خویش را به حضور اعلی حضرت همایونی تقدیم نمود .

۱۷- بتاریخ ۲۰ جدی ساعت ۱۰ قبل از ظهر مسز و مستر لارد نماینده امریکا در کمیته حقوق بشر و کمیته اجتماعی و فرهنگی و بشری ملل متحده وارد کابل گردیده و بتاریخ ۲۲ جدی ساعت ده بجه قبل از ظهر دوباره عودت و در زمان توقف شان مهمان حکومت متبوعه بودند .

۱۸- جلا ل تماب جنرال ابراهیم راوی بحیث وزیر مختار دولت عراق در کابل تعیین و مقرر گردیده است گرچه تقرر مشارالیه در سال ۱۳۳۲ و سالنا مه شایع گردید . است اما آمدن شان بطرف کابل به علتی از جانب دولت متبوعه اش بتعویق افتاده و عوض آن شخص دیگری را معرفی نموده بود . لیکن باز حکومت عراق اگر یمان جنرال موصوف رادو باره تقاضا نمود و از حضور اعلی حضرت همایونی دو باره قبول شد . خلاص سوانح آن در صفحه سال نامه ۱۳۳۲ درج است .

۱- مختصر سوانح جلا ل تماب فرانسوا بریاد سفیر کبیر دولت جمهوری فرانسه در کابل .

جلا ل تماب موصوف بتاریخ ۲۰ مارچ ۱۹۰۲ تولد یافته و در اثر گذشتادن کابل نکور بزرگ ۱۹۲۹ به کار ردیوما تیک شامل شد . جلا ل تماب شان وظایف متعدد و مختلفه سیاسی را در وارسوی (Varsavie) د و بلیسن (Breslau) و وشنگتن

فوتوی عقد فرار داد دوستی افغانستان و دولت یوگوسلاویا که
در سال ۱۳۳۳ بین بناغلی اسدالله سراج سفیر کبیر افغانی و چالتماب
سفیر دولت یوگوسلاویا در عمارت سفارت افغانی به اقره
امضاء گردیده

ریود ژنیرو (Rio de Janeiro) انجام داده و پوست قونسلگری را در بوستون و جنرال قونسلگری را در شیکاگو (Chicago) در اتازونی گذشتانده است و علاوه بر آن در کنفرانسهای متعدد بین المللی به صفت عضو هیئت فرانسه از قبیل کنفرانس بحری لندن ۱۹۳۰ کنفرانس خلع سلاح جینوا ۱۹۳۲-۱۹۳۳ کنفرانس سانفرانسیسکو ۱۹۴۵ و کنفرانس مقدما تی ملل متحد در لندن ۱۹۴۵ شامل بودند و از ۱۹۴۶ الی ۱۹۴۷ به عضو سکرتریت یونو غر تقرر حاصل نمودند در اول دسامبر ۱۹۵۳ وزیر مختار و بتاريخ ۱۳ می ۱۹۵۳ بحیث سفیر کبیر دولت جمهوری فرانسه مقرر شدند.

۲- مختصر سوانح جلالتماب محمود صلاحی سفیر کبیر دولت شاهنشاهی ایران به دربار کابل.

جلالتماب محمود صلاحی در سال ۱۲۷۰ شمسی در طهران تولد و در ۱۲۹۳ از مدرسه علوم عالی سیاسی فارغ التحصیل و بوزارت خارجه شامل کارگردیده و پس از گذشتانندن دوره های ماموریت در وزارت امور خارجه ایران بحیث مامور سیاسی در خارج مقرر شدند در ۱۳۱۱ بحیث جنرال قونسل ایران در هرات مشغول وظیفه شدند. و نیز بحیث جنرال قونسل ایران در هامبورگ ایفای وظیفه نمودند و بعد از آن بحیث مدیر عمومی وزارت امور خارجه ایران مشغول وظیفه و بعداً بحیث معین در ۱۳۲۹ بحیث وکیل وزارت امور خارجه مقرر شدند. بعد از آن بحیث سفیر کبیر در بغداد عزت تقرر حاصل و در ۱۳۲۳ بحیث سفیر کبیر ایران در افغانستان مقرر شدند.

۳- مختصر سوانح جلالتماب الفرد و نوچو وزیر مختار ایتالیه در کابل.

جلالتماب الفرد و نوچو یکی از مامورین با کار پر دینا و ما تیکی و قونسل وزارت خارجه ایتالیه میباشد مشارالیه بتاريخ ۳ دسامبر ۱۸۹۲ در شهر تورین تولد یافته و بتاريخ ۳۰ جنوری ۱۹۲۸ در اثر مسابقه به کار بر سیاسی داخل و بعد از چندی بحیث ویس قونسل درجه دوم مؤظف گردیده ماموریت اول اودر لوکارنو سویس بوده و بعد از آن بتاريخ ۱۳ جون همان سال بمراکش انتقال یافت از ۲۶ جولائی ۱۹۲۸ تا فروری ۱۹۳۰ بحیث کفیل جنرال قونسل ایتالیه در شهر ریبات (مراکش) مقرر شده از آنجا بتاريخ ۱۸- اکتوبر به کازابلانکا منتقل گردید بتاريخ ۲۱- اپریل ۱۹۳۰ بحیث ویس درجه یک مقرر شد و در ۳۱- دسمبر ۱۹۳۱ به کویزا ارسال شد در ۱۵ دسمبر ۱۹۳۳ بحیث قونسل درجه ۳ مقرر شده در ۱ جولائی ۱۹۳۳ بوزارت امور خارجه مشغول وظیفه بوده و از ۱۳۱ اکتوبر تا ۲۰ دسمبر ۱۹۳۳ کفیل جنرال قونسل ایتالیه در کولون بوده است. در ۳۱ دسمبر ۱۹۳۵ بحیث قونسل درجه دوم مقرر شد و بتاريخ ۱۱۷ اکتوبر ۱۹۳۷ به شهر را کوزا منتقل گردید بتاريخ ۸ دسامبر ۱۹۴۰ به نانی مقرر گردید در اول جنوری ۱۹۴۱ بحیث قونسل درجه اول مقرر شد و در ۸ نوامبر ۱۹۴۲ به آتن منتقل گردید به ۲۳ جولائی ۱۹۴۴

بوزارت خارجه مؤظف گردید. بتاريخ ۲۰ می ۱۹۴۶ به قاهره مقرر گردید و بتاريخ اول اپریل ۱۹۴۷ بحیث جنرال قونسل به شان پاولو (San Paolo) مقرر و در ۱۹۵۴ بحیث وزیر مختار ریدر بار کابل مقرر شد.

۴- مختصر سوانح فرانس کویرنگ وزیر مختار آلمان غربی. دکتر فرانس کویرنگ بتاريخ ۵ می ۱۸۹۲ به لاندسیرگه آلمان تولد یافته و در ۱۹۲۰ بحیث دکتر فلسفه موفق شد. از ۱۹۲۰ الی ۱۹۲۲ بحیث آتشی در وزارت امور خارجه مقرر و از ۱۹۲۵ الی ۲۶ بحیث سکرتر سوم در سفارت کبیری آلمان در ماسکو مقرر شد. از ۱۹۲۵ به وزارت مختاری آلمان در قاهره و از ۱۹۲۶ الی ۱۹۲۸ بحیث سکرتر در وزارت مختاری آلمان در بروکسل مشغول وظیفه بوده و از ۱۹۲۸ الی ۱۹۳۰ بوزارت خارجه در برلین کار می‌کرد. از ۱۹۳۰ الی ۱۹۳۴ بحیث قونسل آلمان در پو لنده کار می‌کرد و از ۱۹۳۴ الی ۱۹۳۶ بحیث سکرتر اول سفارت کبیری آلمان در ملدیر و از ۱۹۳۶ الی ۱۹۳۹ در سفارت کبری آلمان در پاریس و از ۱۹۳۹ - ۱۹۴۰ بحیث جنرال قونسل آلمان در چینوا و از ۱۹۴۰ الی ۱۹۴۴ جنرال قونسل و آمر قونسلگری سفارت آلمان در پاریس و از ۱۹۴۴ الی ۱۹۴۵ بوزارت خارجه آلمان در برلین و از ۱۹۴۶ الی ۱۹۴۹ جریده نویس و نماینده جریده کازموز در بادن بادن جرمنی از ۱۹۵۰ الی ۱۹۵۳ آمر دفتر مصارف منطقه اشغال شده در بادن بادن از ۱۹۵۳ معاون آمر دفتر فدرال برای معلومات تجارت خارجی

اجراآت شعبه سه سیاسی وزارت خارجه در سال ۱۳۳۳

فضیه پشتو نستان .

مسئله مهمی که امروز در زمینه روابط افغانستان و پاکستان دخیل دارد قضیه اختلاف پشتو نستان میباشد که تا کنون حل نگردیده و دولت افغانستان به ساقه رویه مسالمتکارانه و صلح جوینانه که اساس سیاست خارجی او به آن بنا شده است درین باره بطور لایق قطع بحکومت پاکستان مراجعه نموده حل این موضوع را طالب شده است چنانچه در ظرف سال ۱۳۳۳ درین باره بیانیهای انتشار یافته که همه شاهد مساعی دوستانه مردم و حکومت افغانستان است .

۱- بتاريخ بنام علی محمد علی صدر اعظم پاکستان از الاحضرت سردار محمد نعیم خان وزیر امور خارجه افغانستان دعوت نمودند که حین مراجعت از امریکا به افغانستان مهمان پاکستان باشند و الاحضرت وزیر خارجه آن دعوت را پذیرفته و در پاکستان چند روزی توقف نمودند و ضمناً با زما مداران پاکستان راجع به قضیه پشتو نستان و حسن روابط دولتین مذاکره فرمودند و روز حرکت شان از کراچی بطرف افغانستان

به مجمع نمایندگان جراید پاکستان چنین اظهار نظریه فرمودند که:

اول افغانستان جدا آرزو دارد تا روابط با مملکت همسایه او پشتوستان و مسلمان پاکستان که هزارها سال با اینطرف باهم علایق عمیق دینی، تمدنی و اقتصادی داشته اند هرچه زودتر اصلاح گردیده و مشکلات موجوده که مانع عملی شدن این آزروی نیک می باشد رفع گردد و زمینه برای نزدیکی حقیقی دولت دولت برادر و دو مملکت دوست و همجوار پشتوستان پیش از پیش فراهم گردد و درین راه تا جائیکه به افغانستان ربط دارد از ابراز هیچگونه مساعی دریغ نخواهد کرد و برای حصول این مقصد همیشه برای مذاکرت و مقامات دوستانه حاضر و آماده خواهد بود.

دوم اینکه موضوع پشتوستان که در حقیقت مشکل حقیقی و عایق یگانگی در راه نزدیکی مملکتین بشمار میرود طوریکه بعضی را به غلط تصور کرده اند هیچیک تصحیح ارضی را در بر نداشته و اصلاح کدام مسئله دادوستد میان افغانستان و پاکستان نیست و افغانستان یک وجب زمین را از خاک پشتوستان برای خود مطالبه و انتظار ندارند بلکه صرف با باشندگان پشتوستان که با افغانها علایقی نژادی، و برادری دارند در مطالبات حقه شان که عبارت از خواهش حق تعین سر نوشت آنها باشد و از بدو تاسیس پاکستان این تقاضای مشروع را از آن دولت اسلامی نموده اند محض به سائقه جذبات خون شریکی که وظایف اخلاقی خود هموائی و معاونت مینماید و این مطالبه هم بقدری صاف روشن و بسیط است که امر و تمام ملت های کوچک و بزرگ مفهوم و ارزش آن را درک و مشروعیت آنرا قبول و احترام میکنند.

چونیکه والا حضرت معدوح بکابل مراجعت فرمودند در کابل به نماینده آژانس افغانی عین بیانیه را ایراد فرمودند که در کراچی فرموده بودند آقای جنرال سکندر میرزا وزیر داخله پاکستان در طی یک مصاحبه مطبوعاتی متذکر شد که عنقریب در بین افغانستان و پاکستان در سائر موضوعات مذاکرات آغاز میشود و بدین ترتیب مسئله پشتوستان طرفه زدن درین مورد والا حضرت وزیر امور خارجه بوسیله یک مصاحبه مطبوعاتی در کابل این چنین متذکر شدند

(طوریکه قبلاً حین ورود در کابل نسبت به ملاقات و مذاکرات خود در کراچی به آژانس باخترا توضیحات مفصل داده بودم و عین مطالب را در پاکستان نیز بصورت واضح اظهار کرده بودیم با وصف ارزوی بسیار صمیمی که برای نزدیکی با ملت برادر خود پاکستان داریم لیکن تا وقتیکه مسئله پشتوستان راه حل بخود پیدا نمیکند و طرفین برای یافتن راه حل مذکور به فناعت خود پشتون ها به موافقه نه می رسد اما اصلاح روابط مملکتین و نزدیکی های که مورد آرزوی ما است سراغ شده نه خواهد توانست و قضیه پشتوستان هم قسمیکه در مصاحبه هفتگی گذشته مفصلاً شرح داده شد و بهمان اساس به اولیای امور کراچی نیز توضیح گردید عبارت از مطالبه مردم پشتوستان برای حق آزادی تعین سر نوشت خودشان است

از ابتدای تغییر وضع سیاسی نیم فاره هند آنرا تقاضا کرده اند گمان نمیکنم درد نیای امروزه نسبت به مفهوم و بغیر این فورمول ثابت و روشن که در روابط بین المللی و حل و فصل سر نوشت ملت های کوچک و بزرگ در هر کجا یکسان مورد استعمال قرار دارد و همچنان راجع معقولیت و مشروعیت آن کدام اشتباهی بمیدان آمده بتواند بر علاوه به زمامداران محترم پاکستان از طرف حکومت افغانستان بکرات توضیح و اطمینان داده شده است که افغانستان در پشتیبانی از این مطالبه معقول بیشتر و نه هیچیک آرزوی الحاق و توسعه ارضی را برای خود ندارد و بنا بر این اینک بار دیگر تصریح میشود مادامیکه قضیه پشتونستان بشکل که در بالا وضاحت داده شد بین مملکتین بموافقه نمیرسد هرگونه مذاکرات برای اصلاح روابط نزدیک افغانستان و پاکستان علی الرغم آرزوهای قلبی ما که برای تقرب جوئی به آن مملکت برادر و همدین خود پاکستان داریم به نتیجه نخواهد رسید و تمنای دوستانه که من در کراچی بنام حکومت افغانستان از اولیای امور کراچی نموده ام نیز همین بوده است تا با نشاندادن حسن نظر و پیش آمد مساعد تری در موضوع پشتونستان راه را برای اصلاح روابط نزدیک حقیقی مملکتین باز نماید.

در خلال این جریانات آقای صدر اعظم پاکستان مفکوره یک یونیت ساختن پاکستان غربی را اعلان نموده چون این بیانیه موجب انضجار و احتجاج مردم پشتونستان و افغانستان گردید بلکه راه مذاکرات را که میتوان بیک صورت مسالمت آمیز بحل نزدیک نمود مشکل ساخت و الاحضرت سردار داؤد صدر اعظم بدر برابر این اقدام پاکستان در یک مصاحبه مطبوعاتی گفتند (موقف حکومت افغانستان در مورد مطالبه حقوق مردم پشتونستان تغییری نکرده است).

حکومت و ملت افغانستان هما نظوریکه بارها اعلان گردیده علاقه های پشتونستان را مطابق مطالبه مردم آن جزء خاک پاکستان نمیشناسد و هیچگونه فیصله رادر باره علاقه های مذکور که در آن آرای خود مردم بصورت آزادانه دخیل نباشد قبول کرده نمیتواند. باین فیصله حکومت پاکستان درباره توحید ایالات پاکستان غربی تا جائیکه بعلاقه های خود پاکستان تعلق میگیرد دخل نداریم ولی تحمیل آن در موارد پشتونستان به دلالتیکه گفته شد مخالف حقوق مسلم و مشروع مردم پشتونستان است.

زعماء و مشران و خوانین پشتونستان که در ذیل از آنها اسم برده شده و نیز هر کدام بنوبه خود مخالفت خویش را باین فیصله حکومت پاکستان ابراز و در مقابل آن احتجاج نمودند

۱ - شورای ملی محلی دموکندوخوا ننگه.

۲ - « » « دورکز وخوا ننگه.

- ۳- شورای ملی مجلی دتیرا خانگه
 - ۴- « « « دباجاور »
 - ۵- « « « دصافیو »
 - ۶- عالیچاه خان محمد ایوب خان اچکزائی رئیس حکومت ملی ایالتی پښتونستان جنوبی.
 - ۷- ښاغلی موسی خان سالار زعیم بزرگی قوم مسعود .
 - ۸- میراجان سیال وکیل شورای دمووندو خانگه.
 - ۹- ښاغلی حباب خان یوسف زئی زعیم مشهور پښتونستان مرکزی محکوم.
 - ۱۰- « اورنگک زیب خان مسعود معاون قوماندانی اعلی مسعود .
 - ۱۱- « عالیچاه ملک ولیخان کوکی خیل عالیچاه ملک سید احمد زخه خیل .
 - ۱۲- عالیچاه میرزا علیخان رئیس حکومت ملی پښتونستان وسطی .
- به اساس این احتجاج وشور و شور مردم پښتونستان و افغانستان وزارت خارجه را از راه های دیپلوماسی بحکومت پاکستان متذکر شد که این رویه آنها مخالف مردم پښتونستان بوده و کوچکترین عمل را درباره سرزمین پښتونستان که مخالف آرزوی مردم آن سامان باشد قانونی نمی شناسد فعلاً موضوع در همین جا باقی است .

اجراآت مدیریت عمومی ملل متحد

درسال ۱۳۳۳ نظر به تشکیلات جدید وزارت خارجه ریاست امور بین المللی ب مدیریت ملل متحده تبدیل و به تشکیلات مدیریت عمومی سیاسی داخل شد . که اجراآت مهم مدیریت موصوف درسال جاری قرار ذیل است .

الف. کنفرانسها :-

اول - بتاريخ ۸- الی ۱۸ فروری ۱۹۵۴ کنفرانس سنوی منطقوی آسیا و شرق دور در کندهی واقع دومنیون سیلان منعقد و در آن از جانب افغانستان آقای عبدالوهاب خان آمر مشاوریت وزارت جلیله اقتصاد بحیث مشاهد معرفی گردید . در همین سال وزارت خارجه نظر به احتیاجیکه افغانستان به امداد های فنی تخنیکیی و اقتصادی دارد در صدد افتید تا افغانستان نیز در کمیسیون اقتصادی و شرق دور بحیث عضو شامل گردد . چنانچه برای این منظور مستقیماً به سازمان ملل در تماس آمد که در نتیجه افغانستان به عضویت (ECAFÉ) قبول و متعاقب قبولی سکرتر اجرایی کمیسیون منطقوی داکتر لوکوناتان به افغانستان آمده از مؤسسات و رجال برجسته مملکت دیدن نموده در باره همکاری آینده تبادل نظر نمودند چنانچه در اثر مفاهمه با سکرتر

اجرائی موصوف وزارت خارجه باوزارت اقتصاد ملی داخل تماس گردیده و یک شعبه ارتباط - ECFAFE - دروزارت اقتصاد بازگردید تا مستقیماً به آن مؤسسه در تماس باشد و در سالنامه ۱۹۵۴ که حاوی جریانات اقتصادی اعضای - ECFAFE - است اسم و فعالیت های اقتصادی افغانستان درج گردیده است .

دوم: در اسامیه عمومی هشتم فیصله گردید که اختیارات مجمع ملل سابق و منشی آن مؤسسه که در باره کنوانسیون برده فروشی ۱۹۲۶ شناخته شده بود به سازمان ملل و منشی عمومی آن منتقل شود - به اساس این تصویب وزارت خارجه داخل اقدامات گردیده و به آقای ع ج عبد الحمید خان عزیز هدایت داده شد تا از طرف افغانستان به پروتوکول برده فروشی امضاء نمایند - همان بود که آقای عزیز به پروتوکول ۷ - دسمبر ۱۹۲۶ برده فروشی بتاريخ ۱۶ - اگست - ۱۹۵۴ - امضاء نمودند .

سوم در اثر مراجعه وزارت معارف مصر راجع به انتقاد کنفرانس تعلیم اجباری و میجانی که به مدد یونسکو در قاهره در ماه دسمبر ۱۹۵۴ منعقد می باشد به سفارت کبری اعلی حضرت در قاهره هدایت داده شد تا یک نفر از اعضای خود را برای اشتراک کنفرانس متذکره تعیین و مقرر دارند .

چهارم بتاريخ ۱۲ الی ۲۶ اکتوبر سال جاری کنفرانس برای مطالعه در باره انرژی آفتاب و قوه باد در دهلی منعقد و نظر به مفاهمه وزارت خارجه و معارف هدایت داده شد آقای عبد الحمید خان مخمور سکرتر اول سفارت کبری افغانستانی در دهلی از جانب افغانستان در آن کنفرانس بصفت مشاور اشتراک ورزد .

پنجم - افغانستان که در اکثر ایجنسی های اختصاصی سازمان ملل عضویت دارد در سال گذشته داخل اقدامات گردید تا به بانک بین المللی و صندوق ذخیره بین المللی نیز شامل شود چنانچه متعاقب اقدامات وزارت خارجه آقای دکتور عبدالروف خان کفیل وزارت اقتصاد ملی بواشنگتن رفته و در جلسه سالانه بانک و صندوق ذخیره بین المللی پیشنهاد عضویت افغانستان را پیش نمودند که در نتیجه درخواست افغانستان از جانب هر دو مؤسسه قبول و سر از سال جاری افغانستان از جمله اعضای این دو مؤسسه مهم اختصاصی بحساب می رود .

ششم - بتاريخ ۱۱ - الی ۲۲ دسمبر سال ۱۹۵۴ چهارمین کنفرانس جنگلات جهانی از جانب مؤسسه بین المللی اغذیه و زراعت در دیره دون مهابارت منعقد و از جانب افغانستان آقای محمد اکرم خان متخصص جنگلات در آن اشتراک ورزید .

هفتم - در پنجمین کنفرانس سنوی امداد تکنیکی که در ماه نوامبر در نیویارک منعقد گردید به ع ج محمد کبیر خان لودین عضو هیئت افغانستانی در اسامیه نهم هدایت داده

شد بصفت نمایندۀ افغانی در آن اشترك ورزیده و امداد مالی افغانستان را به پروگرام امداد تخنیکي به اساس گذشته قبول نماید.

ب- اجراءات در بارۀ یونو:-

اول: به تقریب روز تاسیس ملل متحد بیا نیۀ در رادیو کابل از طرف ج ع ج ل ع والا حضرت سردار محمد داؤد صدراعظم ایراد گردید و همچنین از طرف وزارت معارف، ریاست مستقل مطبوعات در رادیو کابل در اطراف سازمان ملل مرام و موفقیت های آن خطا به و نشریات بعمل آمد.

دوم: بمناسبت روز حقوق بشر بتاریخ ده دسامبر تلگرام تبریکیه از طرف وزارت خارجه به عنوان مدیر عمومی یونسکو مخابره شده. رادیو کابل جراید و مطبوعات کشور به مناسبت این روز فرخنده نظریاتی ابراز فرمودند.

سوم: در نهمین اسامبلۀ سازمان ملل که در ماه سبتمبر ۱۹۵۰ در نیویارک منعقد گردید از طرف افغانستان ج ل ع والا حضرت محمد نعیم معاون صدارت و وزیر امور خارجه بحیث رئیس هیئت و درسا بر کمیته های اسامبله اشخاص ذیل از افغانستان نمایندگی نمودند.

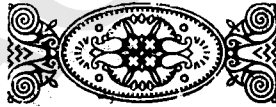
- ۱- ع ج محمد کبیر لودین سفیر کبیر اعلی حضرت درواشنگتن در کمیته سیاسی .
- ۲- ع ص دکاتور میر نجم الدین در کمیته سیاسی ادهاک .
- ۳- ص عبدالکریم حکیمی در کمیته اقتصادی .
- ۴- ع ص عبدالرحمن پژواک در کمیته اجتماعی. فرهنگی بشری .
- ۵- ع ج عبدالحامید عزیز در کمیته قیومیت .
- ۶- ص محمد یونس رفیق در کمیته بودجوی .
- ۷- ص فقیر نبی الفی در کمیته حقوقی .

قرار معلوم افغانستان به اساس پالیسی صلح خواهانه و مطابق به روش ساهای گذشته از تمام فیصله های که راجع به صلح و آرامش بین المللی بوده طرفداری و از پیشنهاداتیکه راجع به بلند بردن سویه علمی و اقتصادی مما انک پسمانده بود پشتیبانی کرده است علاوه تا سهم نمایندۀ افغانی در جریانات کمیته اجتماعی و فرهنگی ما نندسایهای گذشته قابل تذکر بوده و پیشنهادهای متعدد شان مورد قبول واقع گردیده و برای بار دیگر راجع به جادادن پر نسبی سلف دیتر منیشن یعنی « تعین حق سر نوشت » خطا به ها ایراد و افراد در کمیسیون حقوقی بشر به نمایندگی از سائرممل آسیای مجادله کرده است .

ج. تائید و طرفداری .

دراثر مراجعه ملل دوست و همسایه درهنگام انتخبات آرگنهای سازمان ملل
نمایندگان افغانی قرارذیل طرفداری کرده اند:

اول. با اینکه افغانستان امسال کاندید شورای اجتماعی و اقتصادی بود ولی چون
جامعه عرب امسال فیصله کرد که باید دولت مصر در شورای اجتماعی و اقتصادی کرسی
بگیرد افغانستان از ادعای خویش منصرف و از داوطلبی دولت برادر ما مصر طرفداری کرد.
دوم. افغانستان. در اثر مراجعه دولت پاکستان از داوطلبی سرظفرالله سابق
وزیر خارجه آن مملکت بعضویت محکمه بین المللی هاگ طرفداری نمود.

امور وزارت داخله

تعدیلات و تکلیف دو اثر مرکزی و وزارت داخله در سال ۱۳۳۳،
تکلیف جدید .

در تشکیل و ترتیب بودجه سال ۳۳ وزارت داخله مدعی العموم ، مدیریت محاسبه ،
ماموریت ادارات محلی ، مدیریت عمومی تفتیش ، مدیریت عمومی مجامعات تکلیف
و منظور شده که وظائف و صورت تشکیل آن قرار ذیل است :

الف - مدعی العموم بر تبه (۵) یک نفر .

و وظیفه مدعی العموم دفاع از حقوق دولت و حقوق عامه در محاکم
ثلاثه می باشد که به امر مقام وزارت ایفای وظیفه می نماید .

ب: مدیریت محاسبه .

مدیر محاسبه رتبه ۴ یک نفر
شعبه اول محاسبه .

۱ - مامور تحقق رتبه ۵ »

۲ - مامور تحقق » ۶ »

۳ - مامور تحقق » ۸ دو نفر

۴ - مامور تحقق » ۱۰-۲ »

۵ - مامور تحقق » ۱۱-۱ »

شعبه دوم لوازم .

۱ - مامور رتبه ۶ ۱ نفر

۲ - » » ۸ ۲ »

۳ - » » ۱۰ ۲ »

۴ - » » ۱۱ ۱ »

پیاپی ۳ »

مدیریت محاسبه با اساس تجویزیکه نسبت به اجرای امور حسابی اتخاذ شده مطابق
قانون محاسبه عمومی و نظامنامه داخلی اجرای وظیفه می نماید .

ج . ماموریت ادارات محلی .

- ۱ - مامور رتبه ۶ - ۱ - نفر
 ۲ - » » ۸ - ۱ -
 ۳ - » » ۱۰ - ۱ -
 ۴ - پیاده ۱ - »

ماموریت ادارات محلی بجهت حسن انتظام و اداره امور بلدیها و اینسکه مطابق اصولنامه بلدیة وزارت داخله بمر اقب و تطبیقات اصولنامه مذکور مکلفیت دارد تاسیس و علاوه غور و تدقیق در پیشنهادات و تصاویر انجمنهای بلدیة و ترتیب پروگرام و دستاویز مربوطه به امور دهکده ها و رسیدگی برا پورهای تفتیش و تحقیق و شکایات کسانیکه از اجرا آن مامورین بلدیة شاکی هستند نیز در جزو وظایف این دائره می باشد .

د : مدیریت عمومی تفتیش .

۱ - نفر	۳	مدیر عمومی رتبه
» ۱ -		پیاده
<u>شعبه اداری تفتیش</u>		
» ۱ -	۶	۱- مامور رتبه
» ۱ -	۱۰	۲- مامور رتبه
» ۱ -		۳- پیاده

گروپ اول و دوم و سوم تفتیش دارای یک نفر آمر رتبه (۴) و دو نفر اعضاء برتبه ۵ و ۶ میباشد چون ریاست تفتیش وزارت داخله قرار تصویب مجلس عالی وزراء لغو شده و باساس هدایت ماده اول فرمان صدارت عظمی که باید تفتیش های مسلکی درخود وزارت پیش بینی شده باشد تشکیل شده که این مدیریت دارای سه گروپ بوده . ووظیفه تفتیش احصایه را طبق تعلیماتنامه بادر نظر گرفتن مواد اصول مکلفیت عسکری اجرا میکند و ضمناً در امور تحقیقات و تفتیش های غیر احصایوی که نظر به اهمیت کار عندالموقع از طرف وزیر داخله امر و هدایت داده میشود نیز رسیدگی مینماید .

ه : مدیریت عمومی محاکمات .

- ۱- مدیر عمومی رتبه ۳ یک نفر
 ۲- مامور » ۶ »
 ۳- مامور » ۸ »
 ۴- مامور » ۱۰ »
 ۵- پیاده » - »

مدیر عمومی محاکمات به فیصله های نسیتی مامورین مظنون و محکوم که از مجالس مشاوره حکومت کلان و حکومت اعلی و ولایات صادر می شود و بوزارت طبق هدایت اصولنامه محاکمات میرسد غور و تدقیق و اگر قابل مرافعه و تمیز باشد بیداخل میعاد اصولی اوراق را بمحاکم مرافعه و تمیز رویت میدهد و فقرات قابل رویت محاکم و اسناد متعلق به مرافعه خواهی را که از طرف وزارت و یا اشخاص محکوم صورت می گیرد بدسترس مدعی العموم می گذارد .

فیصله جات خلاف اصول و ناقص صادره ولایات و حکومت اعلی و کلان را که قبل از اصلاح بمحاکم بالاتر قابل رویت نباشد بمراجعه غرض اصلاح و غور مسترد مینماید و راجع به تطبیق جزاهای صادره محاکم ثلاثه مامورین و تطبیق جزاهای انضباطی مامورین که کسب قطعیت مینماید تمقیبات می کنند .

تعدیلات در تشکیل .

و: مدیریت مامورین و اجرائیه که سابقاً دارای چهار شعبه بوده در سال جاری شعبه چهارم آن که شعبه اجرائیه بوده مربوط به مدیریت محاسبه و شعبه سوم آن لغو و دو شعبه بنام شعبه اول و شعبه دوم در مدیریت مامورین حسب آتی منظور شده

مدیر مامورین رتبه ۴ یک نفر
شعبه اول:

- ۱- آمر شعبه رتبه ۵ یک نفر
- ۲- مامور » ۸ »
- ۳- مامور » ۹ ۳ نفر
- ۴- مامور » ۱۰ یک نفر

شعبه دوم:

- ۱- آمر شعبه رتبه ۶ یک نفر
- ۲- مامور » ۸ »
- ۳- مامور » ۱۰ »

۴- پیاده ۴ نفر

تعدیلات و تکلیفات دوائر مرکزی و حکومت اعلی و ولایات .
تکلیفات .

الف . برای هر ولایت یک نفر مدعی العموم برتبه ۵ و برای هر حکومت اعلی مدعی العموم برتبه ۶ در سال جاری منظور شده که وظیفه مدعی العموم دفاع از حقوق دولت و حقوق عامه و ترتیب صورت دعوی را جمع به مامورین و اشخاص مسئول و دفع دعوی مامورین مظنون و بعضاً متهمین فقرات جنائی و جزائی در محاکم اعم از مجالس مشاوره و محاکم شرعی میباشد .

ب . ۰ از نقطه نظر اینکه سابق برین عندالا یجاب نایب الحکومه ها و حکام اعلی به تفتیش دوائر و حکومت و علاقه داری های مربوطه خود از مامورین دوایر مرکزی یا اطراف خویش هیئت های تفتیش انتخاب و برای تفتیش اعزام مینمودند مامورین مذکور که به تفتیش گماشته میشدند از وظایف اصلی خود بازمانده و جانب دیگر بواسطه عدم بلدیت به امور تفتیش نتایج مطلوبه اغلباً حاصل نمیشد لذا غرض اصلاح نواقص فوق و جلوگیری از تخلف کاری های مامورین یک آمریت تفتیش مرکب از یک نفر آمر بر رتبه های ۶ و ۴ و سه نفر اعضا بر رتبه های ۷- بصفت مامور وزارت داخله بولایات و حکومتات اعلی منظور گردیده است .

ج : چون یک شعبه استخبارات در فرماندانی امنیه کابل و یک شعبه استخبارات در خودولایات موجود در و وظایفیکه هر دو شعبه اجرا میکرد فرق بارزی دیده نمیشد هر دو شعبه استخبارات تحت اثر یک آمر بوده شعبه استخبارات از بست فرماندانی امنیه کابل منفک و به مدیریت استخبارات ولایت کابل مربوط ساخته شده تا مستقیماً تحت اثر والی کابل ایفای وظیفه نمایند .

د : ماموریت های استخبارات ولایات که دارای سه نفر مامورین رتبه ۶-۸-۱۱ بود به دو شعبه منقسم - و در شعبه اول مامور رتبه ۸ و ۹ با یک نفر رتبه ۱۱ و در شعبه دوم مامور رتبه ۹ و ۱۱ جدیداً تکلیف شده که تحت اثر مامور رتبه ۶- ایفای وظیفه مینمایند .

تعداد یلات :

الف . نظر به اهمیت منطقه و ایجابات اداری حکومت درجه (۲) بولایت جنوبی

تعداد یلات تشکیل شده .

۱- علاقه داری درجه اول گومل بحکومت درجه (۲) گومل تعداد یلات و مربوط بحکومت کلان ارگون شده که علاقه داری درجه اول سر و بی تحت اثر آن میباشد .

ب : ماموریت های استخبارات حکومتات اعلی که دارای ۳ نفر مامور رتبه ۷ و ۹ بود به سر کتابت های انتهائی تعدیل و بدو شعبه منقسم شد که در رأس هر شعبه یک نفر مامور رتبه ۹ با یک نفر رتبه ۱۱ تحت اثر مامور رتبه ۸ ایفای وظیفه مینمایند حکومت اعلی غزنی ؛

اول : نظر به اهمیت منطقه و ایجابات اداری حکومت درجه اول کتواز بحکومت

کلان کتواز تعدیل و حکومتات و علاقه داری های ذیل تحت اثر آن فروداده شده .

الف : علاقه داری های که اساساً بحکومت کلان کتواز مربوط است

۱- علاقه داری درجه اول جانی خیل .

۲- علاقه داری درجه اول سلطاً نخیل .

۳- علاقه داری درجه اول دیله .

۴- علاقه داری درجه دوم امنه

ب- حکومتات مربوط بحکومت کلان کتواز .

- ۱- حکومت درجه ۲ شرن
 - ۲- علاقه داری درجه ۲ یوسف خیل
 - ۳- حکومت درجه ۳ وازه خوا .
 - ۴- علاقه داری درجه اول اورمه می
- دوم . نسبت به ایجا بات منطقه و اینکه از رو یداد های فضا یا جلو گیری شود درجه دوم بهسود دایز نگی- و علاقه داری درجه ۳ و اغظ غزنی لغو و به عوض آن یک حکومت درجه اول ناهور مر بوط حکومت اعلی غزنی منظور شده .
- تزییذات در معاشات حکام و علاقه داران و شمول مامورین موقت حکومتات و علاقه داریها بچوکات رتبه ۰۱۱ -

در صرف مامورین وزارت داخله حکام کلان و محلی و علاقه داران از مره مامورینی هستند که در حوزه های تحت اثر خود - ها نسبت به سائر اقتدار و تسلط مزیدی داشته مثل بزرگ حکومت گفته میشود و نظر به اهمیت و نظیفه و نفوذ آمریت که فنا نونا به آنها داده شده ایجا ب میکنند این دسته اشخاص نهایت پاک نفس صادق و دارای معلومات عصری

و بالاخره تعلیم یافته بوده و ازین لحاظ وزارت داخله اوشا نرا بنام یکدسته مامورین مسلکی حما یه و تقویه نماید و سائل رفاهیت اوشا نرا بیش از سایرین از ر هگذر رفع احتیاجات اولیه و جز ویه در محیط ماموریت شان فراهم دارد تا آن ها از بابت حوایج معیشت خویش در مضیقۀ حیات مبتلا نبوده به اطمینان خاطر از زکای نفس ایفای وظیفه نمایند . موافعی در راه صداقت و وظیفه شناسی ایشان موجود نگردد لهند ا طوریکه دولت نسبت به بعضی اصناف مامورین از قبیل صاحب منصبان عسکری و معلمین اعارف بعضی امتیازات قایل شده است با مثال آن وزارت داخله نیز برای حکام و علاقه داران تسهیلات لازمه حیاتی را رعایت نمود . یک مشت پول در معاشات آن ها به تناسب رتبه و مقام وهم یک مشت پول بنام خرج دسترخوان برای حکام و علاقه داران منظوری گرفته شده است تا مشکلات شان رفع واگر خدا بخواد بهبود و بیشتر فتی از اجراآت پاک و بی آلایش این دسته بهم رسیده باشد و حتی در وسایل مفروشات و قرطاسیه شان هم توجه بعمل آمده است . وهم غرض گردش و باخبری حکام کلان در مناطق مربوطه شان اسب و موتر منظوری داده شده است . و علاو تا تشکیل سابق حکومتات محلی و علاقه داری های مربوطه عموم ولایت و حکومتات اعلی و کلان (۴۳۱) نفر کاتبان موقت درجه ۳ و ۴ منظوری داشت که به منظور قلت معاش و عدم کفایت معیشت آن ها و اینکه تا یک اندازه مجبوریت های سوء استقاده کاتبان مذکور مرفوع شود در تشکیل سال ۱۳۳۳ تمام کاتبان موقت به چوکات مامورین داخل

و بر تبه ۱۱ منظور شده اند.

با ذکر مراتب فوق تغییر بر تبه حکومت و علاقه داری ها نیز حسب توضیح ذیل صورت گرفته است:

- ۱- حکومت درجه اول که در سال ۱۳۳۲ بر تبه ۵ بوده در تشکیل جدید بر تبه ۴ گرفته شده
- ۲- « دو » « » « ۶ » « » « ۵ » « »
- ۳- « سه » « » « ۷ » « » « ۶ » « »
- ۴- « چهار » « » « ۸ » « » « ۷ » « »
- ۵- علاقه داری « اول » « » « ۹ » « » « ۸ » « »
- ۶- علاقه داری های درجه ۳ و ۲ که در سال ۱۳۳۲ بر تبه ۱۱ و ۱۰ بود در تشکیل جدید بر تبه ۹ گرفته شده .

مقرری ها تبدیلات و تر فیعات سال ۱۳۳۳ .

اول مقرر بها:

- ۱- ع،ع مبرعلم سابق رئیس بلدیة چاریکار بحکومت کلان تالقان.
- ۲- ع،ع محمد عثمان سابق حاکم کلان لغمان بحکومت کلان لپوگرد.
- ۳- ع،ع غلام حیدر سابق معاون نقليات دولتی بحکومت کلان دایزنگی.
- ۴- ع،ع عبدالغفار سابق کفیل مدیریت عمومی هوتلها بحکومت درجه اول اندر غزنی.
- ۵- ع،ع عبدالرسول سابق مدیر زراعت قطن بحکومت درجه اول حضرت امام صاحب.
- ۶- ع،ع محمد حسین سابق مدیر عمومی وزارت زراعت بحفظ رتبه و معاش بحکومت

درجه ۲ میدان.

- ۷- ع،ع عبدالباقی سابق مدیر تحریرات جنوبی بحکومت درجه ۲ تگاب شیرین میمنه .
- ۸- ع،ع حافظ عبداللہ سابق مدیر عضو تفتیش وزارت داخله بحکومت درجه ۲ ناردره فراه .
- ۹- ص غلام رسول نیکزاد سابق مدیر تصفیہ ارزاق هرات به آمریت تفتیش هرات.
- ۱۰- ص عبدالروف طالع مدیر مامورین و محاسبه ریاست مستقل مطبوعات به آمریت

تفتیش مزار شریف .

۱۱- ص غلام حیدر سابق معاون مدیریت فواید عامه فندهار و بکفالت آمریت تفتیش ولایت فندهار .

۱۲- ص محمد طاهر سابق مامور تحریرات پروان بکفالت مدیریت تحریرات ولایت جنوبی .
دوم تبدلات:

- ۱- ع،ع شاه محمد سابق مدیر عمومی مامورین وزارت داخله بحکومت کلان کتواز .
- ۲- ع،ع عبدالخالق حاکم کلان شنوار بحکومت کلان قلات .

۳- ع ع سراج الدین	حاکم کلان قندز	بجکومت کلان ارزگان
۴- ع ع غلام قادر	» » تالقان	» » غوروات
۵- ع ع حبیب الله	» » پلخمري	» » غوريان
۶- ع ع سلطان عزيز	» » ارزگان	» » شبرغان
۷- ع ع عبدالقدير	» » غوريان	» » سمنگان
۸- ع ع جان محمد	» » لپوگرد	» » قندز
۹- ع ع غلام علي	» » سمنگان	» » پلخمري
۱۰- ع ع محمد شريف	» » قلات	» » ارگون
۱۱- ع ع عبدالغني	» » خوست	» » شنوار
۱۲- ع ع محمد حسن	» » ارگون	» » لغمان
۱۳- ع ع احيات الله	» » كوهدا من	بجکومت درجه دوم وردك
۱۴- ع ع عبدالله	» » سروبي	بجکومت درجه اول كوهدا من
۱۵- ع ع محمد رحيم	» » سرپل	بجکومت درجه اول سنگ چارك
۱۶- ع ع امير محمد شريف	» » سنگ	هارك بجکومت درجه دوم دولت آباد
۱۷- ع ع عبدالرحيم	» » زنده جان	بجکومت درجه اول شيند ندهرات

۱۸- ص مير احمد مدير احصائيه فراه تبديلاً بمديريت احصائيه قطن ترفيقات در سال ۱۳۳۳ ..

- ۱- ص فقير محمد كښل مدير عمومي احصائيه از رتبه ۵ بر تبه ۴
- ۲- عبدالرحيم مدير ما مورين از رتبه ۵ بر تبه ۴ تنقيصات ..

- ۱- مدير قلم مخصوص ولايت جنوبي در تشكيل جديد لغو گرديده
 - ۲- سرکتابت خارجه به حکومت اعلى فراه در تشكيل جديد لغو گرديده .
- احصائيه اجراآت سال ۱۳۳۳ مديريت عمومي محاکمات .
- الف . اورا فیکه برای فیصله بریاست عمومي محاکمات صدارت عظمی فرستاده شده
- ۱- بحکمه ابتدائيه
 - ۲- بحکمه مرافعه

- ۱- د رائر مرافعه خواهی ما مورين محکوم
 - ۲- د رائر مرافعه خواهی وزارت
- ب . فقراتیکه فیصله آن به غرض تطبیق جزایم جمعش خبر داده شده .
- ۱- بیاثر فیصله محکمه مرافعه
 - ۲- بیاثر فیصله محکمه تمیز

۳- فیصله ها و لایات و حکومت اعلی و کلان که بعد از غور و مدیریت عمومی مجامعات امر تطبیق آن - بمراجعه داده شد .
 ج ۰ فقراتی که به علت نواقص بمراجعه مسترد و هدایت اصولی داده شده ۱۵ فقره
 بمقصد حمایت اقوام کوچی ده نشین لاجا پیداد و بی بضاعت در سال ۱۳۳۳ برای
 (۲۷۱۳) خانوار نافر در ولایت مزار شریف و قطغن و حوزه نهر بغر از زمین اعطا
 گردیده چنانچه از روی احصائیه مرتبه مدیریت عمومی نافرین (۱۰۵۲) خانوار
 ولایت مزار شریف و (۱۲۸۱) خانوار ولایت قطغن و (۲۸۰) خانوار در حوزه
 نهر بغر انتقال و اعزام داده شده است و البته اسکان اقوام مذکور در مناسب
 زراعتی مملکت و انتقال کوچی های بی بضاعت که از سالیان دراز باینطرف ملکیت
 ارضی نداشته اند علاوه بر تاثیرات اجتماعی و بکار انداختن قوه فیزیکی آنان که
 بالنتیجه رفاه و آسودگی شانرا تضامن میکنند در پیشرفت زراعت مملکت و کشتمندی
 زمینهاییکه تا کنون تحت زرع نیا مده است اقتصاداً تاثیر بسزائی دارد و از همین
 جاست که وزارت داخله از چندین سال باینطرف با هرگونه کمک و معاونت از قبیل
 صرف پولهای امدادی و دادن پول تقاوی و مصارف اعزام اسکان اقوام موصوف
 و هکذا معافی و مهلت نافر از تکالیف مالی و مکلفیت عسکری مطابق تعلیمات
 علیحده در پیشبرد این منظور اهتمام میورزد تا اگر خدا بخواد بیش از پیش
 موفقیت نصیب گردد .

اجرا آت سال ۱۳۳۳ مدیریت عمومی احصائیه نفوس ثبت سجل احوال وزارت

داخله :

مدیریت عمومی احصائیه نفوس ثبت سجل احوال در سال ۱۳۳۳ جهت شمار نفوس
 و توزیع تذکره مملکت ترتیب جدید اتخاذ و بکار آغاز نمود عرض اعزام هیئت های
 متعدد بولایات متعدد پرنسب تکالیف قوی را قبول نموده و هیئت های متعدد در تحت
 نظارت مستقیم خود در یک ولایت بکار انداخته بعد از ختم نفوس شماری و توزیع
 تذکره یک ولایت به ولایت دیگر بکار آغاز خواهد نمود بهمان اساس در هذاسنه
 سه هیئت را که هر هیئت عبارت از سه نفر اعضا و یک نفر رئیس گروپ میباشد به سه
 منطقه ولایت کابل مؤلف نمود هیئت های مذکور بعد از اخذ ترتیبات لازمه بتاریخ
 اول برج اسد بکار شروع نمود که تا اخیر سال ۱۳۳۳ نفوس شماری و توزیع تذکره
 مناطق مذکور خاتمه خواهد پذیرفت از راپور های متواتریکه از هیئت ها گرفته شده
 وضعیت نفوس شماری بسیار اطمینان بخش میباشد یعنی نفوس موجوده ولایت کابل

فست به نفوس سابقه از دوالی سه چند وبالتر از ان تزايد نشان میدهد که بعد از ختم نفوس شماری باگراف مکمل آن بااطلاع عموم رسا نیده خواهد شد سی منطقه که نفوس شماری و توزیع تذکره آن شروع شده بقرار ذیل است:

- ۱- حکومت چهار دهی
- ۲- علاقه داری چهار آسیاب
- ۳- حکومت ده سبز
- ۴- حکومت بگرامی
- ۵- حکومت یغمان
- ۶- مرکز کوه امن
- ۷- علاقه داری کلکان
- ۸- علاقه داری استانف
- ۹- علاقه داری شکردره
- ۱۰- حکومت سروبی
- ۱۱- مرکز حکومت میدان
- ۱۲- علاقه داری جلریز
- ۱۳- علاقه داری نرخ
- ۱۴- علاقه داری محمدآغه
- ۱۵- مرکز حکومت کلنگار
- ۱۶- علاقه داری پل علم
- ۱۷- علاقه داری خوشی
- ۱۸- مرکز حکومت کلان اوگرد
- ۱۹- علاقه داری چرخ
- ۲۰- مرکز حکومت وردک
- ۲۱- علاقه داری دایمیر داد
- ۲۲- علاقه داری جغتو
- ۲۳- علاقه داری حصه اول بهسود
- ۲۴- مرکز حکومت بهسود
- ۲۵- علاقه داری حصه دوم بهسود
- ۲۶- مرکز حکومت کلان دیزنگی
- ۲۷- شهرستان
- ۲۸- لعل و سرچنگل

۲۹- یکا ولنگ

۳۰- دایکندی

مدیریت عمومی احصائیه وزارت داخله در قسمت شمار و تعیین سن حقیقی افراد مساعی و جدیت خوبی نموده چنانچه سا بق برین جوانان ۲۲ ساله احتیاج اردوی مملکت را تکنا فو نکرده سنین عوض مکلفیت که ۲۷ و ۲۸ ساله می باشد نیز جلب میگردید ولی درین دو سال اخیر شمار دقیق و تعیین سن حقیقی بر عده افراد ۲۲ ساله افزوده و تنها تعداد ۲۲ ساله ضرورت اردوی مملکت را کفایت می کند .

« اولین مرکز تربیه و تربیوی احصائیه صحی و حیاتی در افغانستان »

بعد از اینکه احصائیه نفوس و ثبت سجل احوال به سیستم جدید از طرف والا حضرت سردار محمد داود صدراعظم در سال ۱۳۳۰ هجری قمری متصدی امور وزارت داخله بودند تشکیل شد متخصصین یونو به آن علاقه زیاد نشان داده و جهت رساندن مامورین لایق و عده دادند که در سال ۱۳۳۳ یک مرکز تربیه وی صحی و حیاتی در کابل افتتاح نمایند و یک تعداد ماشینهای تیب را بطور کمک بدسترس مدیریت عمومی احصائیه بگذارند همان است که اولین مرکز تربیوی احصائیه صحی و حیاتی بعد از اخذ ترتیبات لازمه و ورود پروفیسران و متخصصین در برج سنبله یکا بل تاسیس شد در مرکز تربیوی پروفیسران ذیل تد ریس مینمودند .

۱- داکتر سیاسواروپ رئیس مطالعات احصائیه در سازمان صحی جهان .

۲- پروفیسر کی کی مهاتن از مؤسسه صحی جهان .

۳- آقای کتی تی سند ریش مدیر احصائیه محلی جنوب شرق آسیا در دهلی جدید .

۴- بهمین مهاجن از طرف جامعه بین المللی .

۵- داکتر پتیت پرو فیسرفژیا لوزی در پوهنتون کابل از طرف مؤسسه صحی جهان .

۶- آقای فقیر محمد دیوه گلی مدیر عمومی احصائیه و ثبت سجل احوال وزارت داخله .

۷- آقای عبدالعلی مدیر احصائیه وزارت معارف .

متعلمینی که از تعلیمات مرکز تربیوی استفاده کردند از وزارت خانه ها و مؤسسات مختلفه از قبیل مامورین وزارت دفاع ملی و وزارت داخله وزارت صحی و مالیه و اقتصاد و ولایت کابل و ریاست پوهنتون و ریاست بلدییه بودند که به دلچسپی زیاد یکتعداد کافیه شمولیت ورزیده بودند .

مرکز تربیوی احصائیه صحی و حیاتی افغانستان بعد از مدت شش هفته تدریس بتاریخ

۴ هجری ۱۳۳۳ خاتمه پذیرفت و بتاریخ ۵ هجری ۳۳ در هوتل کابل از طرف وزارت داخله

دعوت عصریه مجلل ترتیب و پروفیسران یونو و عده از رجال بزرگ مملکت و اعضای

امداد تخنیککی یونو دعوت شده بودند ع ص معین وزارت داخله بعد از ابراز

تشکر از مدعوین و با لخاصه از هیئت تدریسی یونوازعج وزیر صاحب معارف خواهش نمودند تا شهادتنامه های طلاب را توزیع نمایند بعد از توزیع شهادتنامه های طلاب آقای داکتر سیتاسوا روپ رئیس مطالعات احصائیه صحی و حیاتی در چینوا که در عین حال سمت ریاست هیئت تدریسی را از طرف یونو دارا بود ندیا برخاسته در نطق مؤثر وداعیه خود از والاحضرت صدراعظم صاحب مؤسس احصائیه نفوس و ثبت سجل احوال در افغانستان تشکر و از پیش آمدهای نیک حکومت افغانستان ستایش نموده و از زحمات جوانان افغان که بحیث متعلم در کورس مذکور شامل بودند اظهار تقدیر و تمجید نمودند بعد از صرف عصریه مساعی اولین مرکز تربیه وی احصائیه صحی و حیاتی افغانستان خاتمه پذیرفت.

چیزیکه این کورس را از دیگر کورسهای فایق و متمایز میسازد همان است که تمام لکچرهای پروفیسران بزبان فارسی ترجمه و بصورت اولین کتاب احصائیه صحی حیاتی در افغانستان عزیز ترتیب و تنظیم گردیده که فعلاً جهت استفادۀ جوانان علم دوست از طرف وزارت داخله تحت طبع میباشد از طرف دیگر به تعداد شانزده پاییه ماشین حساب و دو پاییه ماشین تایپ و دو پاییه ماشین ادینگک که جمله بیست پاییه ماشین میشود بعد از ختم کورس از طرف یونو وزارت داخله تسلیم داده شد.

در آخر جریان کورس بزیر نظارت پروفیسران و متخصصین احصائیه یونو از طرف طلاب کورس اولین سمپلنگ سروی راجع به معلوم کردن نفوس و امراض در شهر کابل بتاريخ ۱۸-۱-۱۹۵۰ شروع و در عصر همان روز خاتمه پذیرفت که نتایج ذیل تصریح میگردد. از نتیجه سروی نفوس مجموعی شهر کابل کمی بلندتر از دولک و نه هزار نفر تخمین شده و نسبت سطحی تولدات سالانه تقریباً (۳۰ فی هزار نفوس و نسبت سطحی وفیات پانزده تر از آن یعنی (۱۰) فی هزار نفوس بوده که تناسب فوق در شهرهای ممالک شرقی دیده نمیشود.

امور وزارت عدلیہ

- الف - مقررہ - تبدیلی - تغیر - محاکمہ و برطرفی.
- ب - ترفیعات سنوی ع ص مولوی عبدالجلیل خان انصاف از رتبہ (۲) برتبہ اول ترفیع نموده است.
- ج - تعدیلات:
- ۱ - مدیریت تفتیش از مدیریت رتبہ (۴) برتبہ (۳).
 - ۲ - محکمہ ابتدائیه کابل از رتبہ (۴) برتبہ (۳).
 - ۳ - مدیریت تدوین قواعد از ریاست تمیز منفک و بوزارت عدلیہ مر بوط گردید.
 - ۴ - مدرسہ قضاة لغو کردیدہ است.
- د - واریسی بہ امور محاکم.
- ۱ - اعزام ہیئت جهت باز دید و تفتیش امور محاکم ولایت جنوبی.
 - ۲ - اعزام ہیئت جهت باز دید و تفتیش امور لوگر و میدان
 - ۳ - اعزام ہیئت جهت باز دید و تفتیش امور ولایت مشرقی
- اصدار امر تفتیش محاکم آتی الذکر
- ۱ - محکمہ درہ صوف - سنگ چارک - دولت آباد و ولایت مزار شریف
 - ۲ - زندہ جان - کورخ - چونند و ولایت ہرات
- ه : محاکمہ قضاة
- ۱ - محمد افضل خان قاضی محکمہ ارگون
 - ۲ - خیر اللہ خان قاضی محکمہ جاجی میدان
 - ۳ - گلانور خان قاضی محکمہ زرمٹ
 - ۴ - عبدالغفور خان قاضی محکمہ چمکنی
 - ۵ - غلام محمد خان قاضی محکمہ نجراب
- و: واریسی بہ عرائض و اعطاء او امر لازمہ و اتخاذ تصاویب برای مشکلات عدلی.
- ۱ - او امر لازمہ - ۱۶۳۲
 - ۲ - مکاتب صادرہ در ورود مادہ (۱) (۵۶۵)
 - ۳ - اعزام ہیئت در مورد واریسی بغرض یک ہیئت بہ لغمان ولایت مشرقی
 - ۴ - تصاویب برای رفع مشکلات عدلی (۲۴۰) تصویب
- م : امور تمیز وزارت عدلیہ
- الف - فقرات جزائی

- ۱ - فقرات فصامی (۴)
- ۲ - فقرات اعدام (۱)
- ۳ - حبس دوام (۸)
- ۴ - فقراتیکه به تخفیف فیصله جزائی فیصله گردیده (۵۹)
- ۵ - فقراتیکه به تزئید جزاء فیصله گردیده (۶۵-)
- ۶ - فقراتیکه بتائید احکام محکمه تحتانی فیصله گردیده (۴۸۲)
- ۷ - فقراتیکه به نسبت نواقص در دوسیه مسترد گردیده (۸۳-)

ب :- فقرات حقوقی

- ۱ - فقراتیکه بتائید فیصله محاکم تحتانی حکم گردیده (۴۵)
- ۲ - فقراتیکه به نواقص در فیصله مسترد گردیده (۱۴)

ج :- هدایت صادره به محاکم

- ۱ - هدایت صادره بولایت کابل (۲)
- ۲ - » » » قندهار (۱)
- ۳ - » » » هرات (۱)
- ۴ - » » » مشرفی (۱)
- ۵ - » » » پروان (۱)
- ۶ - » » » غزنی (۱)
- ۷ - » » » گوشک (۱)

تغیرات و تبدلات و تقرر جدید در محاکم مربوط وزارت عدلیه بصورت ذیل صورت گرفته
 ۱- ف ملامحمد دین رتبه ۶ قاضی محکمه بگرامی مربوط ولایت کابل - حسب تصویب
 انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳ اسد ۱۳۳۳ برتبه ۶ عوض
 کمبود بعضویت مدیریت تفتیش مقرر شده .

۲- شیر حسن رتبه ۶ قاضی محکمه ابتدائیه مرکز دایزنگی مربوط ولایت کابل
 حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳ اسد ۱۳۳۳
 برتبه ۶ عوض کمبود بعضویت مدیریت تفتیش مقرر شده .

۳- حبیب الله رتبه ۱۱ قاضی محکمه حکومت کلان (خوست ولایت جنوبی حسب تصویب
 انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳ اسد ۱۳۳۳ برتبه ۱۱ عوض
 کمبود بعضویت مدیریت تفتیش مقرر شده .

۴ محمد اکبر رتبه ۷ قاضی محکمه کلنگار لوگر مربوط ولایت کابل حسب تصویب
 انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳ اسد ۱۳۳۳ تبدیلاً

- بقضای محکمہ ابتدائیه مرکز د اینزنگی برتبه ۷ مقرر شده .
- ۵- غلام حیدر رتبه ۸ قاضی محکمہ سروبی مربوط ولایت کابل حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ اسد ۱۳۳۳ تبدیل بقضای محکمہ کلنگا رلو گرد مقرر شده .
- ۶- بسم الله رتبه ۸ قاضی محکمہ سرخورد ولایت مشرفی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ ر ۵ ۱۳۳۳ تبدیل بقضای محکمہ بهسود عوض کمبود برتبه ۸ مقرر شده .
- ۷- مصلح الدین رتبه ۸ قاضی محکمہ رودات مربوط ولایت مشرفی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ ر ۵ ۱۳۳۳ تبدیل بقضای برتبه ۸ بقضای محکمہ سرخورد مقرر شده .
- ۸- غازی محمد فارغ التحصیل مدرسه اسدیه منار شریف قاضی محکمہ تنگاب شیرین مربوط حکومت اعلی میمنه حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ ر ۵ ۱۳۳۳ تبدیل برتبه موجوده بقضای محکمہ پشتونکوت میمنه مقرر شده .
- ۹- محمد زمان فارغ التحصیل مدرسه قضات رتبه ۱۰ قاضی محکمہ دره بیچ مربوط ولایت مشرفی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ ر ۵ ۱۳۳۳ تبدیل برتبه ۱۰ بقضای محکمہ شینکی ولایت قندهار مقرر شده .
- ۱۰- آیات الرحمن رتبه ۱۱ قاضی محکمہ نورستان لغمان مربوط ولایت مشرفی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ ر ۵ ۱۳۳۳ تبدیل برتبه ۱۱ بقضای محکمہ دایه و چویان ولایت قندهار مقرر شده .
- ۱۱- محمد رسول رتبه ۹ قاضی محکمہ سرکانی مربوط ولایت مشرفی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۳۰ ر ۵ ۱۳۳۳ تبدیل برتبه ۹ بقضا محکمہ دهله ولایت قندهار مقرر شده .
- ۱۲- عبدالمنان رتبه ۸ قاضی محکمہ کامیش ولایت مشرفی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۱۸ ر ۵ ۱۳۳۳ تبدیل برتبه ۸ بقضای محکمہ ابتدائیه مرکز حکومتی اعلی فراه مقرر شده .
- ۱۳- عبدالکریم رتبه ۹ قاضی محکمہ ابتدائیه مرکز حکومت اعلی فراه حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۴ - ۸ - ۱۳۳۳ تبدیل برتبه ۹ بقضای محکمہ ابتدائیه حکومت اعلی میمنه مقرر شده .
- ۱۴- ملاخیر الله رتبه ۶ قاضی محکمہ ابتدائیه مرکز مربوط حکومت اعلی میمنه حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منیع صدارت عظمی از تاریخ ۱۸ ر ۵ ۱۳۳۳ تبدیل برتبه ۶ بقضای محکمہ ابتدائیه مرکز ولایت فطن مقرر شده .

پاک حصہ تعمیر جدید سمت شمالی محکمہ عدلیہ ولایت کابل

۱۵- امیر محمد فارغ التحصیل مدرسه قضات رتبه ۱۱ قاضی محکمه تولاک هرات حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳۳۳/۳/۲۸ تبدیلاً بر رتبه ۱۱ به قضای محکمه اندراب و لایت قطغن مقرر شده .

۱۶- نظر فارغ التحصیل دارالعلوم عربی رتبه ۱۰ قاضی محکمه و اخان مربوط حکومت اعلی بدخشان حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳۳۳/۳/۲۸ تبدیلاً بر رتبه ۱۰ بقضای محکمه تولاک و لایت هرات مقرر شده .

۱۷- محمد سالم رتبه ۱۱ کاتب مدیریت تفتیش وزارت عدلیه حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳۳۳/۵/۳۰ بر رتبه ۱۱ بقضای محکمه سروبی مقرر شده .

۱۸- یادگار فارغ التحصیل مدرسه قضاة محکمه یگرامی مربوط ولایت کابل حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳۳۳/۵/۳۰ مقرر شده .

۱۹- عبدالصبور فارغ التحصیل مدرسه قضات قاضی محکمه رودات ولایت مشرفی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳۳۳/۵/۳۰ مقرر شده .

۲۰- برات شاه فارغ التحصیل مدرسه قضات رتبه ۱۱ قاضی محکمه شورابک مربوط ولایت قندهار حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت از تاریخ ۱۳۳۳/۵/۳۰ مقرر شده .

۲۱- عبدالوکیل فارغ التحصیل دارالعلوم عربی قاضی محکمه حکومت کابلان خوست مربوط ولایت جنوبی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳۳۳/۵/۳۰ مقرر شده .

۲۲- محمد عاشق فارغ التحصیل نجم المدارس رتبه ۱۱ قاضی محکمه ازرو مربوط ولایت جنوبی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳۳۳/۵/۳۰ مقرر شده .

۲۳- عبدالقیوم فارغ التحصیل دارالعلوم عربی رتبه ۱۱ قاضی محکمه کهمرد مربوط حکومتی اعلی یر وان حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳۳۳/۵/۳۹ مقرر شده .

۲۴- طوره قل فارغ التحصیل مدرسه قضات رتبه ۱۱ قاضی محکمه و از خواه مربوط حکومت اعلی غزنی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت از تاریخ ۱۳۳۳/۵/۳۰ مقرر شده .

۲۵- محمد شریف فارغ التحصیل مدرسه قضات رتبه ۱۱ قاضی محکمه جغتو مربوط حکومت اعلی غزنی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمی از تاریخ ۱۳۳۳/۵/۳۰ مقرر شده .

- ۲۶- امان الله فارغ التحصیل مدرسہ فضات رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ تگاب شیرین مربوط حکومت اعلیٰ میمنہ حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۳۰/۵/۳۳ مقرر شدہ .
- ۲۷- گل مراد فارغ التحصیل مدرسہ فضات رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ واخان مربوط حکومت اعلیٰ بدخشان حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۳۳/۸ مقرر شدہ .
- ۲۸- میربابہ فارغ التحصیل مدرسہ فضات رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ کامدیش مربوط ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۳۳/۸ مقرر شدہ .
- ۲۹- فضل احمد رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ درہ پیچ مربوط ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۳۳/۸/۱۱ مقرر شدہ .
- ۳۰- محمدگل فارغ التحصیل مدرسہ فضات رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ نورستان مربوط ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۳۳/۸/۱۱ مقرر شدہ .
- ۳۱- محمود فارغ التحصیل مدرسہ فضات رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ سرکانی مربوط ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۳۳/۸/۱۱ مقرر شدہ .
- ۳۲- گل عالم رتبہ ۴ عضو ریاست جمعیت العلماء وزارت عدلیہ از تاریخ ۱۱ برج اسد ۳۳ مقرر شدہ .
- ۳۳- مطیع اللہ رتبہ ۴ عضو جمعیت العلماء وزارت عدلیہ از تاریخ ۳۳/۹/۳۳ مقرر شدہ .
- ۳۴- محمد صدیق فارغ التحصیل دارالعلوم رتبہ ۴ عضو ریاست عالی تیز وزارت عدلیہ حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۳۳/۹/۳۳ بر رتبہ ۴ بقضای محکمہ مرافعہ مرکز ولایت مشرقی مقرر شدہ .
- ۳۵- فضل کریم رتبہ ۴ قاضی مرافعہ مرکز جنوبی مربوط ولایت جنوبی حسب تصویب انجمن وزارت و منظوری مقام منبع صدارت عظمیٰ از تاریخ ۳۳/۹/۳۳ تبدیلاً بر رتبہ موجودہ بقضای محکمہ مرافعہ مرکز ولایت قطغن مقرر شدہ .
- ۳۶- ملاشاہ اسلام رتبہ ۸ قاضی محکمہ ترین ولایت قندهار حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵-۱۰۶-۳۳ مقام منبع صدارت عظمیٰ بہ قضای محکمہ اندو حکومتی اعلیٰ غزنی تبدیلاً مقرر شدہ .
- ۳۷- ملا محمد حسن رتبہ ۱۰ قاضی محکمہ پنجشیر ولایت پروان حسب تصویب انجمن وزارت احکام-۱۶۸۵-۱۰۶-۳۳ مقام منبع صدارت عظمیٰ بہ قضای محکمہ مقرر حکومتی

امور وزارت عدلیہ

- اعلیٰ فزنی مقرر شدہ .
- ۳۸- ملا حبیب اللہ رتبہ ۱۰ قاضی محکمہ نعمان ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمہ کتو از حکومتی اعلیٰ فزنی مقرر شدہ .
- ۳۹- فضل الرحمن رتبہ ۱۰ قاضی محکمہ اناردرہ ولایت قراہ حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمہ ترین قندھار تبدیلا مقرر شدہ .
- ۴۰- محمد صالح رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ اناردرہ ولایت قراہ حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمہ اناردرہ جدیداً مقرر شدہ .
- ۴۱- امان اللہ رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ قرقین ولایت مزار شریف حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمہ جدران جنوبی تبدیلا مقرر شدہ .
- ۴۲- عبدا لقیوم رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ یعنی و بفران حکومت اعلیٰ گرشک حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمہ اسپرہ جنوبی تبدیلا مقرر شدہ .
- ۴۳- عنایت اللہ رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ قرقین ولایت مزار شریف حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۱۰ مقام منبع صدارت عظمیٰ به قضای محکمہ قرقین مزار شریف مقرر شدہ .
- ۴۴- محمد ہاشم رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ چاہ آب ولایت قطغن حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۳۱ مقام منبع صدارت عظمیٰ بقضای محکمہ چاہ آب مزار شریف مقرر شدہ .
- ۴۵- غلام محمد رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ شہرستان ولایت کابل حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۳۱ مقام منبع صدارت عظمیٰ بقضای شہرستان مقرر شدہ .
- ۴۶- عبدالودود رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ نعمان ولایت کنابل حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۳۱ مقام منبع صدارت عظمیٰ بقضای محکمہ نعمان مقرر شدہ .
- ۴۷- عبد العزیز رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ پنجشیر حکومتی اعلیٰ پروان حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۳۱ مقام منبع صدارت عظمیٰ بقضای محکمہ پنجشیر مقرر شدہ .
- ۴۸- عبدالحنان رتبہ ۱۱ قاضی محکمہ مہمند درہ ولایت مشرقی حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۳۳۱ مقام منبع صدارت عظمیٰ بقضای

محکمه جانی خیل تبدیله یلا به مهمند دره مقرر شده .

۴۹ - عبدالعزیز رتبه ۹ قاضی محکمه کسامه ولایت مشرفی حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۵ ر ۱۰۶۰ ر ۱۳۳۳ مقام منیع صدارت عظمی قاضی محکمه کسامه مقرر شده .

۵۰ - عبدالله رتبه ۱۱ قاضی محکمه چونند ولایت هرات در اثر پیشنهاد ولایت هرات حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۰ ر ۱۶۸۴ ر ۱۰۶۰ ر ۳۳ مقام منیع صدارت عظمی از محکمه قادس به محکمه چونند مقرر شده .

۵۱ - یابنده گل رتبه ۱۱ قاضی محکمه قادس ولایت هرات در اثر پیشنهاد ولایت هرات حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۶۸۰ ر ۱۶۸۴ ر ۱۰۶۰ ر ۳۳ مقام منیع صدارت عظمی از محکمه چونند به محکمه قادس تبدیل و مقرر گردیده .

۵۲ - محمد نسرین رتبه ۴ سابق قاضی محکمه مرافعه ولایت مشرفی حسب تصویب انجمن وزارت و احکام نمبر ۱۷۰۹ ر ۱۷۱۵ ر ۱۰۱۳ ر ۱۳۳۳ مقام منیع صدارت عظمی به محکمه مرافعه جنوبی مقرر شده .

۵۳ - مولوی محمد یوسف رتبه ۳ قاضی محکمه ابتدائیه مرکز ولایت کابل بعد از منظوری حضور همایونی قرار فرمان ۱۸۶۹ ر ۵۱ ر ۱۳۳۳ مقام منیع صدارت عظمی از اول سنبله سال جاری از رتبه (۴) برتبه ۳ ترفیع کرده اند .
اجرا آتی که از طرف ریاست عالی تمیز از اول برج جدی الی آخر بعمل آمده فرار ذیل است :

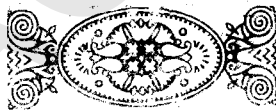
الف فقرات جزائی :-

- ۱- فقره قصاص
 - ۲- « حبس دوام »
 - ۳- « هائیکه به تائید محاکم تحتانی حکم صادر شده ۴۸ »
 - ۴- « به تزیید جزاء » « » « ۱۳ » ۸۹ فقره
 - ۵- « در باره تخفیف » « » « ۱۷ »
 - ۶- « به نسبت نواقص واپس مسترد شده ۸ »
- ب فقرات حقوقی :-

- ۱- فقره هائیکه به تائید حکم تحتانی اصدار گردیده (۴) فقره
 - ۲- « به نسبت نواقص مسترد شده (۵) » ۱۳ فقره
 - ۳- « بفرض استهدا واصل و هدایت داده شده (۴) » ۱۰۲ فقره
- اجرا آتی که از طرف مدیریت تفقیص از اول جدی الی آخر برج جدی صورت گرفته حسب ذیل است .

الف :-

- ۱- بتاریخ ۳۰/۳/۳۳- اعزام یک هیئت بغرض تفتیش امور بعضی محاکم ولایت قطنین
- ۲- « ۱۱/۳۳ اعزام یک هیئت بغرض تفتیش امور محاکم ولایت قندهار و بعضی محاکم حکومت اعلیٰ فراه .
- ب- نقریکه دربارۀ شان امر مجا کمه صادر شده .
- ۱ قاضی محکمه نهرین را قرار احکام نمبر ۱۶۶۳/۱۰/۳۳ مقام منیع صدارت عظمیٰ به مجا کمه امر داده شده .
- ۲- غلام جیلانی قاضی محکمه خوست و فرنگک را قرار احکام نمبر ۱۷۱۰/۱۷۱۶
- ۳/۱۰/۳۳ مقام منیع صدارت عظمیٰ امر مجا کمه داده شده .
- ۳- ملا نورور سابق قاضی محکمه مراغه حکومتی اعلیٰ غزنی قاضی حالیه محکمه مراغه دایسزنگی قرار احکام ۱۸۰۰/۲۷/۳۳ مقام منیع صدارت عظمیٰ به مجا کمه امر داده شده .
- ۴- ملا عبدالسمع قاضی محکمه حکومت کلان لوگرد قرار احکام نمبر ۱۸۶۹/۲۷/۳۳ مقام منیع صدارت عظمیٰ به مجا کمه امر داده شده .

امور وزارت مالیه

اگر بتاریخ کارروائی ادوار گذشته وزارت مالیه دیده شود بمشاهده خواهد پیوست که کارنامه‌های سال جاری وزارت مالیه نظر بسابق خیلی متمایز و بی‌سابقه است. چه وزارت مالیه کنونی به یمن توجهات حکومت نهضت پروری ج ۱۱ نشان سردار محمد داؤد صدراعظم در این دوره یکسال بیک سلسله تجولات مالی و اقتصادی دست زده در نتیجه موفق گردیده که در تمام مجاری امور و سیستم فعالیت دوائر و مؤسسات مربوطه بوفوق ایجابات عصر کنونی دنیا و احتیاجات مبرم مملکت اصلاحات و تعدیلات مؤثر و نافع بوجود آورد. اینک از جمله کارروائی‌های متذکره همان قسمتها که در نوع و ماهیت خود باینرئسبیهای کنونی دنیای مترقی و ایجابات محیط مطابقت کلی بهم میرسانند وهم طور مودرن یا بعرضه وجود نهاده است یگان یگان توضیح میشود:

۱- تشکیلات عمومی وزارت مالیه:

این تشکیل طوریکه از گراف آن معلوم میشود با تشکیلات سابقه ازهر رهگذرخیلیها متفاوت و متفوق بوده حایز هرگونه مزایای علمی و فنی و اقتصادی مالی است. تشکیل متذکره باین نظر گرفتن ایجابات عصر کنونی و اقتضا است اوضاع اقتصادی به اساس ملاحظه حجم امور متنوعه ترتیب یافته بعد از تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری مقامات عالییه مترادف بالا یجه وظایف یکجاء بصورت کتابچه هاطبع و در اول سال جاری درمورد تطبیق قرار گرفت. قرار معلوم این تشکیل ازهر نوع افراط و تفریط وارسته مانده یعنی در هیچ یک دوائر و مؤسسات مربوطه بیشتر و یا کمتر از حجم کار، مامورین تراکم نموده است.

۲- بودجه عمومی دولت:

این بودجه که بعبارت دیگر قانون موازنه عمومی دولت تعبیر میشود با در نظر گرفتن یرئسبیهای علمی و فنی مالی دنیای کنونی و ملاحظه اوضاع اقتصادی مملکت بروی نتایج حساب قطعی واردات و مصارفات عمومی و چوکات تشکیلات عمومی دولت تدوین گردیده و برغم بودجه‌های سابقه ازهر نوع تخمینات و مهمات و شائبه‌ها و اختلالات مبراست. بودجه متذکره بعد از دریافت تصویب مجلس عالی وزراء و موافقه عمومی پارلمان دولت بمنظوری مقامات عالییه رسیده بصفت قانون موازنه عمومی بحال مطبوع درمورد تطبیق وضع گردیده است. از مزیت‌های عمده و قابل ذکر موازنه عمومی اینست که هر یک از رشته واردات و مصارفات دولت در ستونهای معینی اشغال موقع

نموده تحت فصول و مواد جداگانه قید شده اند بر علاوه همواره موازنه بین واردات و مصارف عمومیه مملکت را حفظ و وقایه نموده اجازه نمیدهد مملکت در اثر مصارف بیمورد یا بحران اقتصادی و افلاس مواجه گردد همچنین دوائر موسسات دولتی را مکلف نموده است تا حساب قطعی واردات و مصارف مربوطه را نظربه توضیحات اصولنامه محاسبات عمومیه در وقت معینه آن مکمل ترتیب داده بغرض تدوین محاسبات قطعی عمومیه دولت و تجدید نظر در بعضی قسمت های قانون موازنه عمومیه بوزارت مالیه و دیوان محاسبات بسپرد. تطبیق قانون موازنه بصلاحت آمرین اعطاء موكول گردد یده از نفوذ و تسلط غیر قانونی بکلی وارسته گردیده است.

۳- لایحه تفریق وظایف :-

این لایحه طوریکه در فقره ۳ کسار نامه سنه ۳۲ راجع به لزوم و اهمیت آن تذکره رفته بود بعد از تصویب مجلس عالی وزراء و منظور مقامات عالییه پیوست با تشکیلات عمومیه وزارت مالیه یکجا در اول سال جاری طور مطبوع و مجلد در مورد تطبیق قرار داده شد قرار معلوم لایحه متذکره برغم گذشته از مداخلات و تجاوزات دوائر و موسسات در وظایف یکدیگر جلوگیری قانونی نموده در انفاذ و امتثال امور از مجاری اصلیه رهنمائی بارزی نموده است به آنها از اینک دوائر و مؤسسات در تحمیل فورمول های لایحه وظایف بتوانند بهتر و آرسی نمایند بر حسب صوابدید مقام وزارت مالیه از مشاوریت مالی تحت عنوان شرح لایحه وظایف یک لایحه مشرح و مبسوط دیگری مبنی بر تمام جهات و وظیفه وی مجدداً ترتیب و در مورد تطبیق گذاشته شده است.

۴- ملاحظه اهلیت ما مورین :

این مسئله در کافهٔ ممالک دنیا و بالاخص در ممالک ابتدائی خیلی ها حایز اهمیت است. چه نظر به اقتضای نوع و اهمیت وظایف مختلفه تعینات ما مورین از بین یک عده اشخاصیکه فیصد صد مراتب تعلیمی مسلیکیه خود را بیابان نرسانیده باشند خیلی ها مهم و در مورد مطالعات عمیق و دقیق قرار میگیرند.

مقام وزارت مالیه که از اهمیت و لزوم این موضوع از روی مطالعات وسیع علمی خویش اطلاع (موثوقی) در دست داشتند چنان تصمیم معقولی اتخاذ نمودند که نظر به آن ما مورین فعال و خبیر و وظیفه شناس و آزمون دوار شامل عضویت های دوائر و مؤسسات گردیدند و بدینوسیله از یک سلسله اعمال و فروگذاری های بیمورد که قبلاً در تصفیه و انجام پارهٔ امور مختلفه در عدم تشخیص اهلیت ما مورین رونما گردیده بود جلوگیری تامه بعمل آمد و هم هر یک از امور مختلفه از مجرای اساسیه طوراً و تا ماتی که در مورد عمل قرار گرفت. حتی بی مورد نیست اگر گفته شود

که در اثر فعالیت‌های خسته ناپذیر متصدیان امور و مجاهدت و وظیفه شناسی مامورین کنونی دوائر و مؤسسات وزارت مالیه امور موجود و رویدست با یک سلسله امور نا تمام چندین ساله سابقه دوش بدوش موفقا نه پیشرفته هر گویا اسباب سعادت مملکت و امید های دیرینه ملت را تا درجه ممکنه بار آورده است. با آنهم مقام وزارت مالیه تصمیم اساسیه خویش را درین مورد توسعه داده با وزارت جلیله معارف موافقه با امضا رسانیدند که نظر به آن وزارت موصوفه تعهد کرده اند تا همه ساله یک تعداد طلاب فارغ التحصیل بکلوریا و لیسانسه را بدسترس وزارت مالیه بگذارند و طلاب متذکره بعد از دیدن یک دوره تعلیمات عالی مسلکی مالی در شقوق مختلفه شامل وظیفه گردیدند. پس از روی همچه تصمیمات متذکره چنین بر می آید که وزارت مالیه در آئینه قریب حایز مامورین فعال و تعلیم یافته مسلکی گردیده بیشتر از آنچه تصور رود در توسعه و تقویه اساسات جدید کسب موفقیت و کامیابی خواهند نمود.

عناصر چهارگانه متذکره طوریکه از تعبیر عنوان هر کدام آن فهمیده می شود یک با دیگر ارتباط قوی داشته و در سیستم نظام فعالیت دوائر و مؤسسات سهم بارزی دارد. چه تشکیلات بر روی حجم امور متنوعه و بودجه عمومیه بادر نظر گرفتن اوضاع اقتصادی نظر بملاحظه تشکیل موازنه واردات و مصارفات عمومیه و تفریق وظایف نظر به نوعیت و اهمیت امور مختلفه؛ و اهلیت مامورین از روی حجم وظیفه و سویه لیاقت و درایت ترتیب می نماید. خوش بختانه چوکات عمومیه عناصر متذکره قبلا در وزارت مالیه کنونی تثبیت گردیده و در حلول سنه ۱۳۳۳ متحداً یکجا در عمل و تطبیق قرار داده شده.

ه قوانین و تعلیماتنامه های مختلفه حساسی و اداری وزارت مالیه :-

مسلم است دوائر و مؤسسات دولتی و ملی یک مملکت اگر هر چند حایز تشکیلات صحیح و بودجه منظم و دارای مامورین با کفایت و درایت و از موده باشند باز هم در اثر فقدان قوانین مربوطه مجهولات و مبهمات بر خورده نمی فهمند امور موجود را از کدام طریق و بجه ترتیب و نوع تحت تطبیق در آورده انفاذ و امثال دهند و هم نمیتوانند نفوذ و صلاحیت اوامر را از روی درجات معینه از یک دیگر تفکیک نموده هر کدام را بموقع لازمه وقع و جایزه دهند. لهذا وزارت مالیه وجود قوانین و تعلیماتنامه های حساسی و اداری مربوطه را رکن اعظم تشکیلات و بودجه عمومیه دیده بکمسیون متخصصین مالی هدایت داده بودند تا هر چه زودتر با در نظر گرفتن شرایط حیات اجتماعی بر حسب دساتیر حقوقی و اقتصادی عصر کنونی در ترتیب و تدوین قوانین و تعلیماتنامه های متذکره بپردازند و قرار معلوم یک تعداد آن در او اخر سنه گذشته و یک تعداد آن در سال جاری از تحت ترتیب و تدوین بر آمده است که برخی از آن مراتب اصولی خود را طی کرده در مورد تطبیق و اجرا آن دوائر و مؤسسات گذاشته شده و برخی دیگری بعد از ترتیب و تدوین در شرف

دریافت مراتب اصولی می باشد که از هر دو تفریق آن قرار آتیه توضیح می شود :-
اصولنامه ها و اساسنامه های که بعد از ترتیب و تدوین مراتب اصولی را دریافت کرده در مورد تطبیق قرارداد شده :-

۱- اصولنامه محاسبات عمومی :-

این اصولنامه در ماهیت خود خیلی ها مهم بوده و راه های جدیدی در مجاری امور و معاملات دفترداری حسابی باز نموده است و هم صلاحیت و مسئولیت آمرین اعطاء و محاسبین را از همدیگر تفریق نموده در تطبیق بودجه عمومی از فعالیت های بی مورد و نفوذ و تسلط های غیر قانونی بکلی کاسته است. ناگفته نماند که این اصولنامه با راول است که قدم به اساسات امور و معاملات حسابی نهاد و محاسبین را از قلم فرسائی ها در صحنه های مجهول بکلی وارسته ساخته است .

۲- لایحه و وظایف مامورین مالی که اربع بازوم و اهمیت آن در فوق تذکر رفته .

اصولنامه و تعلیمات عالییه که مراتب ترتیب و تدوین خود را پیموده و در مورد تصویب و منظوری مقامات عالییه قرار میگیر ده :-

۱- اصولنامه دیوان محاسبات عمومی ،

۲- اصولنامه های مالیات بر عایدات تجار انفرادی و شرکت ها و مؤسسات و اصناف

۳- اصولنامه تاسیس بانک ها ،

۴- اصولنامه استقرار ارزش پول داخلی و مراقبت از قیمت اسعار خارجی ،

۵- اصولنامه محاسبات تجارتی دولت ،

۶- تعلیماتنامه مکتب عالی مالی ،

۷- اساسنامه ، بانک زراعتی و صنایع روستائی

۸- نظام نامه داخلی مامورین و مستخدمین بانک زراعتی و صنایع روستائی ،

۹- اساسنامه دپوشمنی تجارتی بانک ،

۱۰- « تشکیلات اداری و پشتیبانی تجارتی بانک ،

۱۱- « شرکت سهامی هو تل ها ،

۱۲- « ریاست مرستون ،

۱۳- « کوپر تیف

۱۴- « روز نئون

۱۵- « بانک رهنی و تعمیراتی

۱۶- « دیوی ادویه

۱۷- « موسسه نسوان

۱۸- « حمل و نقل

۱۹- اساسنامه اریانا لمتد،

۲۰- « مدیریت عمومی تفتیش وزارت مالیه،

۲۱- « ریاست تهیه وزارت مالیه

۶- تاسیس مشاوریت های دوگانه عدلی و مالی و اقتصاد دی و حقوقی وزارت مالیه

الف- مشاوریت عدلیه :-

اگر به سوابق مبرای امور وزارت مالیه نظر انداخته شود دیده میشود که برخی از معاملات حسابی و اداری با اینکه مراتب اصولی خود را در مجالس وزارت مالیه طی کرده باز هم جهت ابراز نظریه و فضاوت شرعی به محاکم عدلیه رجعت داده شده و در نتیجه همچو معاملات قسمأ در اثر فیصله های دوگانه ضدو مضاد اصولی و شرعی الی مدت های طولانی ملتوی مانده و یا بقضاوت ثالثه برخورد کرده اسباب ضیاع وقت مامورین و پیریشانی مراجعین را بار آورده است لهذا مقام وزارت مالیه اهمیت این موضوع را در زمره سایر پروگرام اصلاحی خویش از نزدیک تحت غور قرار داده به اساس ایجاب تشکیل از آغاز سال جاری مشاوریت متذکره را جدید افتتاح نموده و یک نفر از عالمان علوم شرعیه را که در قضاوت معاملات شرعی مطالعات و تجارب کافی در دست داشت در راس آن گماشت .

قرار معلوم در طول سنه جاری یک عده معاملات زیاد متنازع فیه تحت فیصله های شرعی و اصولی قرار گرفته بکلی کسب قطعیت نموده است و ازین رهگذر دوائر از ضیاع وقت به دوران معاملات متذکره و مراجعین از پیریشانی انتظار طولانی و ارسته آسوده شدند و هم همواره نتایج فیصله های متذکره به نزد محاکم شرع و اصول مورد قبول و تائید واقع شده است .

ب- مشاوریت مالی و حقوقی و اقتصاد دی :-

مشاوریت متذکره در اثر وارد شدن یک سلسله تحول جنبش تازه و عصری در مجاری امور و فعالیت تطبیقات قانونی دوائر و مؤسسات مربوطه تاسیس یافته است .

طوریکه دیده میشود مشاوریت متذکره در تحلیل فورمول های وظیفه وی لزوم بوجود آوردن اصولنامه ها و تعلیمات نامه های لازمه و رهنمائی در مجاری امور و معطوف نمودن ذهنیت و افکار نویسنده گان اداری و حسابی بسوی ایجابات دفتر داری کنونی و ضمناً ترتیب نصب العین کورسها و مکاتب مالی خدمت بسزائی نموده است . امید است از اثر فعالیت مشاوریت موصوفه در آتیه قریب موفقیت های بیشتری دست دهد .

۷- فعالیت ها و تاسیسات مهمه و جدیدی که در طول سال جاری تحت اثر یاسات و دوائر مربوطه صورت گرفته است در ذیل عنوان هر ریاست قرار آتیه خلاصه میشود:

الف ریاست اقتصادی

این ریاست جدید در تشکیل وزارت مالیه شامل گردیده یکی از اداره اساسی و مهم وزارت مالیه به شمار میرود

امور بودجه وی مملکتی و تصدی های دولتی و سائر مؤسسات ملی و امور خزائن و تدویر اسعار خارجه و مراقبت بانگها و طبیع و توزیع اوراق بهادار دولت و مقاولات قرضه های خارجی و داخلی دولت و تدقیق امور مالی و تدوین قوانین و نظامات و اساس نامه ها و لوایح عموماً بر عهده این ریاست ترتیب می نماید .

بر علاوه ریاست موصوفه مجاری اسوم اقتصادی و پولی مالی مملکت تعدیلات قابل ذکری وارد نموده و هم در قسمت مراقبت و کنترول اسعار خارجه که یکی از مسائل عمده و حیاتی مملکت شمرده میشود فعالیت مهمی از خود بروز داده است چنانچه در اثر مراقبت ریاست موصوفه ۱۳۳۲ در مصارف اسعار یک تقلیل و صرفه جوئی قابل ذکری که در بهبود اوضاع اقتصادی مملکت سهم بارزی دارد رو نما گردیده و هم در قسمت تاسیس بورس ها (بازار پولی) در مملکت مظالمات مقدماتی خویش را به پایان رسانیده که عنقریب تشکیلات آن بغرض توسعه منافع عامه تحت تطبیق قرار داده خواهد شد علاوه بر آن یک عده مؤسسات جدید که هر کدام آن در موقع خود خیلی مهم دیده میشود مطابق به احتیاجات مملکت و ایجابات کنون تحت اثر ریاست موصوفه تاسیس گردیده است که قرار آتی به از آنها نامبرده میشود :-

تاسیسات بانگهای جدید :-

بهمه معلوم است که سیر تکامل بانگها در بهبودی اوضاع اقتصادی و تدویر پولی و تجارت مملکت - تاثیر بارزی دارد متاسفانه در اثر فقدان قانون اساسیه تاسیسات بانگی و وظائف کافی بانگ های طرف ضرورت دولت بر عهده دو بانک موجوده تحمیل گردیده و از این رهگذر بانگهای متذکره بهر طرف دست انداخته در نتیجه نتوانسته اند آنچه مطلوب دولت بوده موفق آیند .

لینذا از ابتدای سال جاری با اساس دیرکتیف مقام وزارت مالیه قانون تاسیسات بانگ و سایر قوانین مربوط به استقرار ارزش پول و مراقبت از اسعار خارجه . . . الخ هر چه زودتر از تحت ترتیب و تدوین برآمده و نظر به آن بانگهای موجوده و وظیفه اصلیه خویش را اشغال نموده اند و هم بانگهای آتی که هر کدام آن در بهتری اوضاع اقتصادی و احتیاجات مبرم مملکت خیلی ها مؤثر دیده میشود تاسیس گردید :-

بانک زراعتی و صنایع و دستاوی :-

این بانک طوریکه از عنوان آن فهمیده میشود باین سرمایه هنگفت و تشکیلات وسیعی در اوائل سال جاری جدید با بر صه وجود نهاده و نصب العین آن خاص معانت پولی بکافه زار غین بی بضاعت و تعمیم و توسعه صنایع دستی قرار آتی است .

بانک متذکره حاوی شعب مرکزی و ایالاتی بوده و به صفت کوپراتیف کریدتی زراعتی حاضر است بغرض توسعه و تقویه بنیه زراعتی و حفار کاریزها و یخته کاری دهنه‌های حقا به مزروعی و بکار انداختن آب‌های خارج از استفاده در مقابل اخذ مفاد جزئی بسازراعین بی بضاعت مملکت مساعدت نماید و هم آماده است هر نوع ماشین و لوازم صنایع روستایی از خارج تورد و بیه غرض تعمیم صنایع در مقابل اخذ مفاد کمتر بدسترس علاقه مندان بگذارد.

مرام و هدف اصلی بانک موصوفه این است که زراعین بی بضاعت از فشار بی رحمانه محترکین و سود خواهان نا مشروع و ارسته مانده قسبلیت تولیدات زراعتی مملکت را بلند ببرد و هم چنان نظر به احتیاجات مملکت و ایجابات کنونی صنایع دستی فرایینی را که در بهبود اوضاع روستائیان و اقتصاد دیات مملکت مؤثر و مفید دیده میشود فراهم نماید.

قرار معلوم بانک متذکره از ابتدای تاسیس بکار آغاز نموده و مسلسل دامنه فعالیت خویش را در داخل نصب العین معینه موفقانه وسعت داده می‌ورد.

دپشتنی تجارتنی بانک :

بانک متذکره در اواسط سال جاری بانک سرمایه مقدماتی یکصد و بیست میلیون جدید تاسیس یافته و نصب العین آن بغرض توسعه و بهبود اوضاع تجارتی عبارت از تهیه اسعار خارجی و دستگیری از اشخاص محتاج در مقابل تضمینات زیورات اجناس قیمت دار است. پس میتوان گفت که در اثر فعالیت بانک متذکره استقرار ارزش پول داخلی و خرید و فروش اسعار خارجی با اساس قوانین مربوطه متدرجا سیر تکامل خود را پیموده بدین وسیله تجاران از بدست آوردن اسعار از بازار سیاه بی نیاز خواهند شد و هم از بلند رفتن کرایه پول در مملکت جلوگیری لازمه بعمل آمده بنیه تجارتی تقویه خواهد گردید.

بانک رهنی و تعمیراتی .
این مؤسسه قبلاً بنام کیسه عمرانی یاد می‌شد و بجز از تادیه و تحصیل قروض لازمه بما مورین مرکزی بی‌خانه کدام نصب العین اساسی و عمو می نداشت و آنچه اولیای امور دولت نسبت اصلاح تعمیرات و آسایش مامورین در نظر داشتند از این مؤسسه بر آورده نمی‌شد لهذا مؤسسه متذکره به بانک رهنی و تعمیراتی تعدیل و بایک تشکیل و نصب العین مجددی یا بعرضه وجود نهاد. بانک متذکره بعهده گرفته است که علاوه بر انجام دادن معاملات رهنی در هر سال یک تعداد عمرانات موردن وصحنی که متضمن کافه احتیاجات مبرم فامیلی مامورین باشد مطابق به پلان شهر سازی ببقیمت مناسب تهیه نموده بدسترس مامورین بگذارد و هم در قسمت تعمیرات دواثر دولتی

و انکشاف هتل ها فعالیت های اساسی بروز دهند. قرار معلوم مامورین مستحق در اثر تصمیمات متذکره از تسکلیف و تشویش خانه سازی ضیاع زمان ماموریت و خساره وارده تهیه مواد تعمیر و کشیدن انتظار طولانی برای اخذ افساسط پول تعمیر بسکلی وارسته گردیده اند.

تعدیلات لازمه در تشکیل و مجاری امور شرکت پنبه :

شرکت پنبه قرار معلوم از چند سال باینطرف تاسیس یافته ولی از رهگذر نقص در تشکیل و مرام اصلیه نتوانسته است مطالب دولت را در توسعه زراعت و صادرات لازمه پیش ببرد. لهذا شرکت متذکره در هذاسنه طور اساسی تشکیل و بسر مایه فعلی آن مبلغ سی میلیون انغانی طور قرضه افزود گردید.

قرار معلوم شرکت پنبه از آغاز تشکیل بغرض توسعه زراعت پنبه بزراعین پنبه معاونت های لازمه پولی نموده دامنه حجم پنبه صادراتی و احتیاجات داخلی را فراختر ساخته است. امید قوی است که فعالیت های موجوده و آتی شرکت پنبه به تکافوی احتیاجات داخلی و صادراتی پنبه خیلی ها موثر و مفید واقع گردیده یک قدم متین و اساسی در بهبود اوضاع اقتصادی مملکت و صرفه جوئی از مصرف اسعار خارجی بر داشته شود. تعدیلات واقعی در تشکیلات ریاست ضراب خانه :

ضرابخانه طوریکه از نقاط نظر و طبقه یک مؤسسه مهم دولت شمرده میشود نیز تصرفات بیمورد در آن جایز دیده نمیشود یعنی بیشتر از حجم کار تراکم نمودن یک عده مامورین و کارگران در آن مؤسسه به جز از بهبود ضایع شدن یک مقدار پول دولت چیزی دیگر نیست. ایند با اساس این ملاحظه در تشکیلات مؤسسه متذکره تجدید نظر بعمل آمده در نتیجه ریاست موصوفه به مدیریت عمومی تعدیل و از تعداد زیاد مامورین و کارگران آن کاسته شد. بر علاوه چون با نکتوت های کوچک که در مورد چلند واقع است نسبت کثرت دست بدست دور کردن در زمان کم فرسوده شده می رفت وزارت مالیه برای جلوگیری از مصرف مجدد طبع همچو نوت ها تصمیم گرفت که یک تعداد پول به تناسب احتیاجات بازار داخلی مملکت بنام بستم پولی و پنجاه پولی بروری فلانات مروجه، دقا ضرب زده در مورد چلند گذاشته شود هم مضامعات مقدما تی رویدست گرفته شد تا ضرب پنج افغان نیگی و ده افغان نیگی نیز بصورت گیرد.

تفتیش شرکت های قندسازی و سایر شرکت های دولتی و ملی :

جای تردید نیست که چشمه های و آرداتی اعم از دولتی و ملی قرار معمول دنیای کنونی عموماً تحت کنترول و قیادت وزارت موصوفه مکلف است که سهمیه دولت را از چشمه های متذکره بر روی اصولنامه های موضوعه حساباً تدقیق و محاسبه نموده بخزینة دولت بسپرد و متاسفانه شرکت های متذکره که از این مقررات سالیان درازی بپهلوتهی کرده

بودند او اواخر سنه گذشته باين طرف تحت بررسی وزارت مالیه قرار گرفته هیئت های متعدده حسابی و اداری گماشته شدند تا از روی دفاتر مربوطه شان اصل واردات سهمیه دولت را بر آورده نتایج را بمقام وزارت مالیه تقدیم نمایند. قرار معلوم هیئت های متذکره بمکشف واردات حقیقی سالهای اخیر شرکت های موصوفه و تثبیت سهمیه واقعی دولت موفق آمده و دوسیه های تحقیقاتی خویش را بعد از ملاحظه مقام وزارت مالیه جهت تحصیل سهمیه دولت بمرجع مربوطه تفویض نموده اند.

این اقدام نافع که از یک طرف شرکت ها و سایر چشمه های وارداتی را از تصرفات غیر قانونی متنه و از طرف دیگر روزه های افزایش رادرات عمومی دولت باز نموده است میتوان گفت که ازین رهگذر بهبودی خاصی در اوضاع اقتصادی و مالی مملکت فراهم گردیده است.

نا گفته نماند که علاوه بر تاسیسات و تعدیلات جدید که در فوق از آن تذکر رفت از ریاست موصوفه در مورد مراقبت و کنترل اسعار خارجی و صرفه جوئی از مصارف بی مورد آن بوفق قوانین مرتبه اقدام موثری صورت گرفته است چنانچه از اواخر سنه ۳۶ این طرف در مصرف اسعار متذکره تقلیل قابل ذکری رونما گردید است همچنان اوراق بهادار که یکی از چشمه های مهم وارداتی مملکت محسوب می شود در مورد تجدید نظر قرار گرفته در داخل پرنسپ های علمی و عملی اصلاح گردید قرار معلوم از اثر اصلاحات وارده از طرفی بعائدات مملکت افزایش لازمه بعمل آمده و از طرف دیگر در مجرای معامله آن سهولت قابل وصفی رونما شده است.

اکنون از مبلغ قرضه خارجی و داخلی که بفرض رفع باره احتیاجات مبرم مملکت بر روی مقاولات جدا گانه صورت گرفته و از آن جمله مبلغیکه در هدا سنه بدست آمده است قرار آتی توضیح می شود.

الف - اخذ قرضه از مالک خارجه .

ممالک قرضه دهند. موضوع اخذ قرضه اصل مبلغ قرضه مبلغیکه از جمله اخذ شده اکترم بانک امریکا نسبت انکشاف و توسعه زراعتی ساحه های با بر

وادی هلمند ۰۰۰ ۰۰۰ ۲۱ دالر ۰۰۰ ۱۴۰۰ دالر

اکترم بانک امریکا نسبت اکمال امور نا تمام وادی هلمند ۰۰۰ ۱۸۵۰۰ دالر ۰۰۰۰۰۰ وادی هلمند

حکومت اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی

بفرض خرید قیر و ماشین های

سرك سازی مربوط بلك يـه و وزارت فوائد عامه ۰۰۰ ۲۱۰۰ دالر

۱۸۷۲۵۰۵ دالر

امور وزارت مالیه

بفرض ساختمان تعمیر سیلو و آسیا
 و داش بخت نان و لوازم مربوط آن ۳۵۰۰۰۰۰۰۰ دالر
 ب - اخذ قرضه از موسسات داخله :-

موضوع اخذ قرض	موسسه قرضه گیرنده	موسسه قرضه دهنده
	مبلغیکه از اصل قرضه اخذ شده	اصل مبلغ قرضه
ریاست انکشاف وادی هلمند برای توسعه زراعتی وادی هلمند	۷۴۱۳۷۵۱۷ - افغانی	۷۴۱۳۷۵۱۷ - افغانی
ریاست انکشاف وادی هلمند برای امور سروی وادی هلمند	۲۱۲۶۶۱۰۰ - افغانی	۲۱۲۶۶۱۰۰ - افغانی
ریاست بلدیة کابل نسبت مصرف سرک سازی و سایر امور بلدیة ۲۵۰۰۰۰۰۰۰۰ افغانی	۱۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی	۲۵۰۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی
شرکت پنبه نسبت خرید پنبه و تقویه پنبه مالی مستحصلین پنبه	۸۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی	۸۰۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی
ریاست انحصارات دولتی نسبت خرید پنبه و پوست قرآلمی و پشم	۳۲۰۵۵۷۳۶۶ - افغانی	۳۲۰۵۵۷۳۶۶۶ - افغانی
ریاست دیپو تعاونی مرکزی برای خرید پشم و غیره	۲۶۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی	۲۶۰۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی
دیپوی ادویه جهت خریداری ادویه	۱۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی	۱۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی
ریاست تهیه وزارت مالیه نسبت خرید مواد ارتزاقی	۱۹۸۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی	۱۹۸۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی
ریاست کویر اتیف نسبت خرید مواد لازمه کویر اتیف	۱۰۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی	۱۰۰۰۰۰۰۰۰ - افغانی
بفرض اشتراك مؤسسات	۸۲۰۰۰۰۰ - افغانی	۸۲۰۰۰۰۰ - افغانی

ب - ریاست مجا سبات :-

ریاست موصوفه در اثر سیستم فعالت جدید و رعایت از مواد مصرحه قانون مجا سبات عمومی دولت در مجاری امور مجا سباتی یک سلسله اصلاحات و تعدیلات قابل ذکری وارد نموده است که از جمله یک قسمت آن ذیلآ توضیح میشود :-
 ۱ - ترتیب و متحد ساختن حساب قطعی و اردات و مصارفات عمومی سنوی دولت که بذات خود اقدام جدیدیست که در اخیر سنه گذشته و هذا سنه صورت گرفته است .
 حساب قطعی طوریکه در بحث بودجه عمومی دولت از آن تذکر رفت در حین ترتیب قانون موازنه عمومی و یا تجدید نظر دران سهم با رزی داشته بود همچنان

در تحصیل واردات و صرفه جوئی از مصارفات عمومی و تعیین مسئولیت و برائت وظیفه وی محاسبین خیلی ها مؤثر و نافذ دیده میشود حتی مبالغه نیست اگر گفته شود بدون وجود حساب قطعی واردات و مصارفات عمومی دولت ترتیب قانون موازنه عمومی دولت ناممکن است.

۲- ملقی گردیدن کنترول های نقدی وزارتخانه ها و ریاست های مستقله و تکمیل وظایف محاسبان و کنترول آنها بر عهده دوایر ریاست محاسبات سهولت زیادی در قطع و فیصله محاسبات وزارتخانه ها و ریاست مستقله فراهم نموده و از طرف دیگر وزارتخانه ها و ریاست متذکره را از تقاضا و فرستادن تابلوهای ماهوار و ارساله ساخته است.

این اقدام نافع باب نوی در مجرای قطع و فیصله حساب های کنترولی کشاوری وزارتخانه ها و ریاست مستقل را از تکلیف دادن حساب مصارف بودجوی واضطراب های غور و تدقیق و صرف وقت بيمورد در ان بکلی مطمئن گردانیده است بغرض سرعت اجراء معاش و مصرف از مقام وزارت مالیه دستور داده شده است که چک های حاوی الی ده هزار افغانی معاش و بیست هزار افغانی مصرف بامضای مدیران محاسبات ریاست موصوفه و چک های یک لاد و پنجا هزار افغانی بامضای رئیس محاسبات دولت افغانی بامضاء معین و مازاد آن بامضای مقام وزارت مالیه رسیده در مورد اجراء گذاشته شود و بدین وسیله تمام عوایق و معامله از راه فیصله حساب و حواله یولی برداشته شده است.

۳- دوایر اجرائیه که قبلاً در وزارتخانه ها و ریاست مستقله بوظیفه جداگانه می پرداختند از اول سال جاری بدوایر لوازم تعدیل گردیده اند. وظایف دوایر متذکره از طرف ریاست محاسبات طور اساسی طرح و به دست رس شان گذاشته شده تا بصفت محاسبین لوازم در انجام به معاملات لوازم به یرد از نند.

۴- چون مامورین دوایر حسابی ولایات از جریان امور حسابی بداخل سیستم کنونی و ساخت حساب جدید اطلاع مکفی نداشتند لهذا از ریاست محاسبات چند نفر مامورین به هر ولایت گماشته شدند تا از طرز جدید جریان امور حساب آنها را مطلع نموده و هم حساب گذشته شان را بطرز جدید ترتیب داده با خود بیاورند؛ قرار معلوم مامورین حسابی مرکز درین مورد راهنمایی خوبی بدوایر حسابی نموده و حسابهای مطلوبه را بطرز جدید ترتیب و با خود بمرکز وارد نموده اند.

۵- فعالیت های دیگر ریاست محاسبات در مورد طلبات دولت بر اشخاص و دوایر و مؤسسات قرار می گیرد که از سالیان درازی در اثر مسامحه و اهمال دوایر محاسباتی جا بجا مانده و در تحصیل و تصفیه آن اقدام نشده است همچو طلبات که به نام باقیات یاد میشود حسب آتیه تفریق میشود :-

قسمت اول آن چنان طلباتی بوده که اشخاص و دواير مؤسسات از اعمال محاسبين سوء استفا ده نموده اند. همچو طلبات بالسخ بريك مبلغ بزرگي گرديده که ازان جمله از او خرسنه گذشته باين طرف مبلغ (۷۵۵۰۰۱۸۸۴،۶۶) افغانی بهد و اير قلمداد شده و مبلغ (۱۰۹۷۷۵۰۷۵۱،۹۲) افغانی بروی اسناد جايزه مجرائی گرفته که مجموع آن بالسخ بر (۱۸۳۷۷۶۹۳۹،۵۶) افغانی میشود و هنوز سلسله تصفيه طلبات متذکره ادامه داشته و در اثر آن تمام دواير و مؤسسات مکلف گرديده اند که يوميه بعد از نصف روز در تصفيه معاملات حسابی - ویش پرداخته بروند.

قسمت دوم طلباتی بود که از سنه ۱۳۰۷-۱۳۰۸ در زمان اغتشاش داخله بنام اشخاص قيد گرديده و مسلسل در مرور زمان مجرای مجهولی کسب نموده است يعنی طلبات متذکره نسبت از کين رفتن شخص مديون و یا جایبداد غير منقوله وی ۱۰۰۰۰۰۰ الخ تاکنون یا در هوا مانده در تحصيل و تادیه آن امکان ديده نشده است. لهذا همچو باقيات به منظوری مقامات عالیه در قلم عفو قرار گرفته یکدم از صفحات دفتر محو کر ديده. قسمت سوم طلباتی است که در اثر ناتوانی اشخاص مسلسل سال بسال دور نموده و در تادیه آن اقدامی نشده است همچو مديونین مورد ترحم و عاطفه عالیانه حکومت قرار گرفته راجع به تحصيل باقی شان دستور داده شده که الی ده سال به منظوری مقام وزارت مالیه و بیشتر ازان به منظوری مقامات عالیه قسط گرديد تحت تحصيل گرفته شود و زمین و جايداد غير منقوله شان از ضبطی عوض باقی مامون شود.

ج- مدیریت عمومی تفتیش

این مدیریت با تمام ایجابات عصری تشکیل یافته و وظیفه آن نظر به تعلیماتنامه جدید تفتیش از ایفای وظایف و دواير بطبق قوانین و تعلیماتنامه های مربوطه است.

قرار معلوم مدیریت عمومی تفتیش در سال جاری (۱۵) فقره های مهم را توسط هیئت های مربوطه و مختلطه در دوائر مرکزی و ایالاتی تفتیش نموده وهم (۲۵) دوسیه تحقیقات را تحت غور و مذاقه قرار داده بعد از تجدید نظر و اصدار قرار قطعی جهت دوران معاکمه بدهی العموم تفویض نموده اند که هر يك از فقرات دوسیه متذکره ذیلاً اختصار میشود.

الف- موضوعاتی که توسط گروه های تفتیش و یا هیئت مختلط تحت تفتیش گرفته شده..

۱- خزانه ریزه کوهستان.

۲- مدیریت کنترل و تقلبات دولتی.

۳- کدام ریشخور.

۴- معاملات نسبتی عبدالرزاق تحویلدار ریاست طهب پوهنځی.

۵- معامله نظام الدین خزانه دار زراعت.

- ۶- شق منی آر در وزارت مغایرات .
 - ۷- مدیریت کنترول موسسات صحیحی علی آباد .
 - ۸- « ریاست مرستون .
 - ۹- « مالیات بر عایدات مستوفیت ولایت قندهار .
 - ۱۰- مسئله مفقودی شکر دیوی فرام .
 - ۱۱- ماموریت مالیه میدان .
 - ۱۲- مدیریت کنترول وزارت معارف
 - ۱۳- مستوفیت ولایت هرات .
 - ۱۴- مستوفیت ولایت قطن .
 - ۱۵- مدیریت کنترول وزارت معادن .
- ب - فقراتیکه بعد از تحقیق و صدور قرار قطعی بدهی العموم تفویض گردیده است .
- ۱- دوسیه تحقیقات باقی کدامدار مقرر .
 - ۲- « غور بند .
 - ۳- دوسیه تحقیقات جعل کاری ۱۳۶ کیلن بطرول .
 - ۴- نتایج تفتیش مالیات بر عایدات مستوفیت ولایت قندهار .
 - ۵- دوسیه تحقیق باقی کدامدار ده مزن فک .
 - ۶- « تحویلدار نقلیات .
 - ۷- « سرشته داری پروان .
 - ۸- « خریداری ۱۴۰ هرا ده موثر کارگر وزارت د فاهی ملی توسط شرکت انحصارات .
 - ۹- « باقی خزانه ریزه کوهستان .
 - ۱۰- « جعل کاری در تکت های کدام مهتاب قلعه .
 - ۱۱- « ریاست ضرابخانه .
 - ۱۲- دوسیه تحقیقات ساخته کاری چالانی های نقلیات دولتی
 - ۱۳- دوسیه تحقیقات باقی کدامدار مهتاب قلعه .
 - ۱۴- « فابریکه فند ولایت مشرقی .
 - ۱۵- دوسیه تحقیقات املاک شکر دره کوهدامن .
 - ۱۶- دوسیه تحقیقات چهل قلم سامان متلوفه مدیریت انحصارات ولایت مزار شریف
- از سال ۳۰، ۳۱ و ۳۲، ۱۳۳۲ .
- ۱۷- دوسیه تحقیقات کدام ذخیره ولایت قندهار .
 - ۱۸- « شعبه چالانی و بطرول و تاثیر مدیریت نقلیات دولتی .

۱۹ - > > مغازه نمبر (۱۵) کوپراتیف مامورین .
۲۰ - > > گندم کوپراتیف که در سال ۱۳۲ از حکومت سنسنگ چارک و مزار شریف
خریداری شد .

۲۱ - > > سال ۲۲ الی شش ماه اول ۱۳۲۵ مدیریت حمل و نقل .

۲۲ - > > سال ۱۹ الی ۲۱ مدیریت حمل و نقل کابل .

۲۳ - دوسیه تحقیقات کدام دره صوف مزار شریف .

۲۴ - دوسیه تحقیق فیصله منازعات کابل .

۲۵ - دوسیه تحقیق خزانه دارفراه .

۲۶ - دوسیه تحقیق زمین های حاجی حسام الدین قریه کوه دامن .

۲۷ - دوسیه تحقیق ماموریت سینما ی کابل .

۲۸ - دوسیه تحقیق شرکت برق .

مدیریت املاک :-

طوریکه در گراف دیده می شود متشکل از دو مدیریت املاک دولتی و ملی بوده هر یک
به سهم خود وظایف جداگانه دارد .

مدیریت املاک دولتی :-

این مدیریت زمانی مستقل و مدتی تحت اثر ریاست مستقل زراعت و وظیفه دیده و بالاخره

در اواخر سنه ۳۲ با املاک دولتی یک جا مربوط بوزارت مالیه گردیده است قرار معلوم

مدیریت متذکره در طول کارروائی سابقه خویش نه تنها دفاتر احصائیه املاک دولتی را

از دست داده یا بدست آورده نتوانسته بلکه در اکثر نقاط مملکت فی صد ۲۰ الی ۹۰

املاک دولت را در مورد تصرفات غیر قانونی در آورده است . هکذا در حاصلات املاک

دولت اعتنا نورزیده در بسا نقاط کمتر از حجم مالیه حاصل گرفته اند اگر بروی سوابق

دایره متذکره دیده شود میتوان متیقن شد که به جز از معاملات عرضه پردازی در قسمت

اصل و وظیفه قدمی نه برداشته حتی در معاملات عرض و داد نیز موفق فکر دیده دو سیه های

بیشمار ضخیمی را که مبنی به تحقیقات مغلق و پیچیده بوده با خود یکجا بوزارت مالیه انتقال

داده است مقام وزارت در زمره سائر پروگرام اصلاحی خویش وضعیت دایره مذکور را

تحت غور قرار داده در نتیجه از یک طرف در تجدید تشکیل و طرح وظایف قانونی املاک دولتی

اقدام و از طرف دیگر هیئت های متمدنی را با گروه های سیاسی حین در هر ولایت مقرر نمود

تا تمام املاک دولت را از قید مساحت و نقشه کشیده بغرض قیدیت در دفاتر املاکی را پور

موفق بی مرکز بدهند . قرار معلوم مساحت و نقشه برداری املاک دولتی مشرفی باشرا یط

لازمه به پایان رسیده و از دیگر ولایات مسلسل در مورد اکمال قرار گرفته می رود .

همچنین راجع به حاصلات املاک دولتی تصمیمی اتخاذ گردیده که با اساس آن حاصلات املاک دولت نظر بملاحظه مفاد مشروع اجاره دار و حاصلات زمین هم جوار اجاره داده می شود چنانچه تاکنون در اجاره حاصلات املاک دولتی بسا نقاط از یکنیم الی هفت چند افزایش مقدماتی بعمل آمده و امید میرود که متدرجاً املاک دولتی بوجود دفاتر صحیح و اجاره واقعی نائل گردد بر علاوه در نظر است که برای سال ۳۴ نسبت تصفیه معاملات سابقه از حجم موجوده دایره املاک یک مدیریت دیگری بنام مدیریت تصفیه امور گذشته و آینده املاکی افزود گردد تا هر چه زودتر معاملات متنازع فیه از دایره جدا گانه تحت اجرا گرفته شود و به متبانی اعضای دوایر املاکی موقع بهتر داده شود که به اصل وظیفه خوبتر و ارسبی نماید با آنهم قراریکه در فوق تذکر رفت چون یک تعدادد وسیه های تحقیقات متنازع فیه بین دولت و اشخاص از سال ها با اینطرف در دایره املاک ملتی مانده بود وغور و تدقیق واقعی و حقیقی در مورد آن لازم دیده میشد لهذا بمنظوری مقام وزارت مالیه یک کمیسیون فیصله منازعاتی با اشتراك مشاور عدلیه تشکیل یافته و مسلسل دوسیه های متذکره به فیصله رسید میرود.

مدیریت املاک ملی -

این مدیریت از نقطه نظر سروری اراضی با ایجا بات کنونی جدید تشکیل و در رأس آن یک نفر مامور خریطه شناس و فعال اخذ موقع نودم بیک فعالیت (صحیح) مطابق به ایجا بات کنونی آغاز بکار کرده است.

قرار معلوم مساحت و نقشه برداری املاک دولتی مشرقی و یک قسمت از املاک دولت و اشخاص را که تحت کاسه بندغرنی جدید آبیاری میشود د بیان رسا نیده است و هم تصمیم گرفته شده که برغم ادوار گذشته از مساحت و نقشه برداری نقاط متفرق و پراکنده که باعث تولید تفرقه در ترتیب دفاتر احصایه و کرائی مصارف امور مساحت و مساحین میشود منصرف گردیده فعالیت سروری خود را بیک ولایت متمرکز دهد. چنانچه با اساس تصمیم متذکره سروری عمومی قطعاً آغاز و گروه های زیادی مساحین در آنجا متمرکز داده شده است.

علاوتاً از سنه ۲۴ الی اخیر سال جاری سروری اراضی نقاط مختلفه هر ولایت از کراف مربوطه واضح میشود .
مدیریت عمومی اداری -

در هر بو طات مدیریت متذکره اداره تفاهد به یک سلسله فعالیت های عصری و نوید بخشی نائل گردیده است. و آن این است که متقاعدین را برغم معمول زمان سابقه از انتظار طولانی سنجش و حواله پول تقاعدی و مشکلات اخذ زمین و ارسته ساخته همین که تذکره پول تقاعدی شان بدایره تقاعد میرسد فوری امر دخلاً خرجاً حواله پول و تادیه زمین یک

منظره كندام قره باغ

جا بمدیریت املاک تفویض و بروز دیگر امراخذ زمین را عنوان مراجع مربوطه حاصل مینمایند بر علاوه مامورین متقاعد دولتی و مؤسساتی که قبلاً بجز از اخذ معاش آنها هوار تقاعدی و یا اخذ یا نوده ماهه معاش حاوی قطع علاقہ استحقاق دیگری در اخذ زمین نداشتند در اثر تصمیمات و تجامیز مفیده مقام وزارت مالیه و منظوری مقامات عالیہ عیناً مانند منصبداران عسکری در استحقاق تادیب زمین مزروعی نائیل آمده اند. پس باید گفت که ازین مراحم قابل قدر حکومت متبوعه ماموریت متقاعدین دولتی و مؤسسات کویر اتیف و ریاست انحصارات و نقلیات و مجادله ملر یا و مسلخ مانند منصب داران عسکری بیشتر کسب رفاهیت نموده اند.

ریاست تهیه:

این ریاست برغم ادوار سابقه جدید در تشکیلات وزارت اخذ موقع نموده وظایف مهمی بر عهده گرفته است. چنانچه در طول سال جاری هر نوع مواد طرف احتیاج و ضرورت وزارت خانه ها و ریاسات مستقله را چه از خارج توسط کمیته های خارجی و چه از داخل فریمه مؤسسات و مستاجرین داخلی بقیمت مناسب و وقت کمتر تهیه دیده بدسترس شان گذاشته اند و بدینوسیله از تا دیه قیمت های گران و متفاوت و توریید اجناس ناقص و متفرق جلو گیری کاملی بعمل آمده و از جانب دیگر صرفه جوئی مطلوبی در قسمت مصارف بودجه عمومی رونما گردیده است.

بر علاوه در امور انعقاد مقاولات باره معاملات خورد و ریزه مربوطه وزارت خانه ها و ریاسات مستقره و مؤسسات شرایط اساسی و متحدی وضع نموده که بموجب آن مستاجرین از تر تیب دسیسه و تشمت بیمورد خساره آوار بکلی وارسته گردیده اند.

و — ریاست مخزیداری غله :-

این ریاست بایک تشکیل مکفی و نصب العین معینی در اثر الغای تهیه غله کارآمد دولت که از بسیار پیش به این طرف وسیله ریزش بر مالیه نقدی از اضی صورت می گرفت در اواخر سال جاری رو بکار آمد. سو اقعاً تهیه و خریداری غله کار آمد دولت وسیله ریزش بر مالیه نقدی از اضی یک مسئله مبهم و پیچیده بود که درین سه چهار سال اخیر وزارت مالیه هر چند کوشید تا برووی یک نصب العین مرتب مقادیر غله کارآمد دولت را از ریزش بر مالیه نقدی از اضی بصورت خوش خرید تعدیل دهد ولی نسبت عرضه یک سلسله مشکلات سطحی و عارضی نتوانست به آرزوی خویش موفق آید. بالاخره مقام وزارت مالیه این موضوع را در زمره امور قابل اصلاح تحت غور و مداقه قرار داده در نتیجه بر روی یک پروگرام مرتبه تهیه غله متذکره را از وضعیت ریزش به خوش خرید تعدیل نموده قرار معلوم از مانیکه تعدیلات متذکره صورت گرفته از طرف ریاست موصوفه بر روی تر تیبات مقدماتی اقدامات مثبت و امید بخشی بعمل

آهه است و یقین می رود که فعالیت راست موصوفه در سال آینهه که غله خوش خرید و موعو- موفمانه صورت گیره.

ز- ریاست نعاونی ماهورین-.

این ریاست در طول سال ۱۳۳۳ با سرمایه بیشتر از گذشته چه در ساحت تنظیم عرضه اموال مورد احتیاج اهالی و چه در ساحت صادرات و واردات مواد مهمه و چه در قسمت اشتراك بمؤسسات جدید اقتصادی و تاسیس آنها فعالیت بی سابقه نموده است. چنانچه در اثر فعالیت خود علاوه از اینکه در راه افدوخته های اسماری مملکت رول مهمی بازی کرده مفاد نگهتتی نیز جهت تقویه خزینه دولت و رفاهیت جامعه تأمین نمود که اینک از فعالیت و خدمات سال ۳۳ مؤسسه متذکره طور ایجاز شرح داده میشود.

۱- در شق صادرات:

درین سال دیو به تعقیب سیاست دولت بفرض رفاه مستحصل و فراهم نمودن اسعار بدین ترتیب اقدام بصادرات نموده است:

مقدار (۵۰۰) تن و (۱۲۰۰) سیر مواد خام از فیبل بنه و پشم وزغروکنجد و بادام بخارج صادر کرده و راجع بصدور (۶۴۵) تن و (۲۲۰۰۰) سیر مواد متذکره تاهنوز مذاکره آن با کمپنی های خارجی ادامه دارد.

۲- در شق واردات:

موازی (۹۱۰۰۰۰) متر ساخته سنندی و نخی چاپانی با (۲۰۰۰۰) مقررخت پشمی و سنندی ایطالیائی که قسماً از ایطالیا وارد آمده و برخی خواهد رسید و (۲۷۰۹۴۵۰۰) متر ساخت از روسیه وارد کرده است.

برعلاوه مقدار (۷۱۰۳۹۳) سیر مواد ارتزافی و غیره از فیبل کندم و آرد و برنج باریک و روغن زرد و ذغال بلوط و بنه و بادام و صابون و شکر و پشم از ولایات داخلی وارد کرده و بگدام کوپراتیف تحویل داده است و هم (۱۱۵۴۴۳۸) سیر کندم و آرد امریکائی و وطنی و چای سیاه و شکر و نمک و روغن زرد و برنج باریک و ذغال و (۱۷۷۵۲) پاکت چای سبز و (۲۰۱۸۶۱) کلچه صابون و (۴۹۶۹۰۰) قرص نان یخته بمغازه های کوپونی و دو ائیر رسمی و ضمناً یک اندازه رخت مختلفه و سایر اجناس که نسبت کثرت نوع و جنس مقدار آن ذکر نگر دید توسط ریاست کوپراتیف به (۷۱۳۸۹) نفر رؤسا و اعضای فامیلی مامورین کوپو ندار توزیع نموده است.

امید قوی است که فعالیت مؤسسه متذکره در آینهه بیشتر در اوضاع اقتصادی مملکت و رفاهیت اهالی مؤثر ثابت گردیده موفقت قابل الذکر بروز دهد.

شرکت سهامی هو تلها -.

بهمه معلوم است که قبلاً یک مؤسسه بنام مدیریت عمومی هو تلها تاسیس یافته و تحت کنترول

و قیادت وزارت داخله اداره می گردید. سرمایه مدیریت عمومی هتل ها خیلی محدود و کم بود که در توسعه هتلها و فراهم آوری وسایل نظم و نسق آن کفایت بهم نمی رسا نبود. مقام وزارت ما لیه این منبع وارداتی دولت را از نزدیک تحت غور گرفته هدا یقا مدیریت متذکره را بشرکت سهامی هتلها تبدیل نمود و سپس پروگرام مرتبی نسبت اشتراك سهام مشترکین وضع نموده به اساس آن روز بروز سرمایه آن کسب افزونی نموده می رود. بر علاوه امور توسعه هتلها در نظر گرفته شده که در اثر آن هتل کابل مراتب تعمیر به خود را بیابان رسا نید و هم عمارت بزرگ هتل شهر جلال آباد از چندی به اینطرف آغاز یافته است و هتل جدید قندوز عنقریب شروع خواهد شد و امور توسعه هتل غزنی و مقر در آتیة قریب روی دست گرفته خواهد شد و ضمناً در نظر است که در هتل موجوده قندهار الحاقات و اصلاحات لازمه رو یکار آید.

بغرض تعدیل و یخت طعام های هتل یکنفر منجر خارجی اسختمام شده است. منجر متذکره از یکنفر در رونق یخت طعام های هتل اصلاحات لازمه فراهم نموده و از طرف دیگر در تربیه نمودن یکنفر جوانان در فن یخت طعام خواهد پرداخت.

از فعالیت های دیگر شرکت سهامی هتلها این است که بستره قیمت مواد اغذیه هتلها را با بسویه مسا فرین درجه بندی نموده تا هر کس بتواند از آن استفا ده نماید.

ط- تحولات لازمه در ریاست انحصارات دولتی

ریاست موصوفه در طول سال جاری بوقف پرا بلم های اقتصادی فعالیت های مهمی در امور محوله رو یکار آورده است که از جمله نقاط قابل ذکر آن ذیلاً خلاصه میشود :-

۱- بطرول

یکی از مواد طرف احتیاج و ضرورت مبرم مملکت بطرول است که در منابع اقتصادی و احتیاجات فملی کشور تاثیر بارزی و آرد کرده است ریاست انحصارات دولتی در سال جاری از یکطرف در تورید بیشتر بطرول و از جانب دیگر نسبت تنزیل قیمت بطرول در توسعه عرضه آن اقدامات قابل ذکری بعمل آورد چنانچه قیمت یک گیلن بطرول را از ۱۶ به ۱۵ افغانی تنزیل داد و با ترتیب تاثیر در تورید تیم مواد اولیه وارد نمود. بر علاوه کسرات بطرولی که قبلاً در شرکت قنداز قرار فیصد ۷ الی ۸ بصفت میار قائم گردیده بود در اثر فعالیت اساس ریاست انحصارات در مورد تنزیل قرار گرفته به فی صد فی مبلغ ابلاغ شد و ازین رهگذر مبلغ هنگفتی از جیب استفاده جوانان ما مشروع خارج و بخرینه دولت ذخیره گردید.

۲- شکر که از مواد درجه اول طرف احتیاج و اشپای استهلاکی کشور محسوب میشود ریاست انحصارات در طول سال جاری در قسمت عرضه و تورید و تنزیل قیمت آن اهتمام بسزائی بعمل آورده است و این طرز عمل در اثر تورید بیشتر و عرضه افزونتر

نسبت بسایق فراهم گردیده است.

چنانچه در سنه ۳۲ موازی (۸۰۰۰) تن شکر روسی بقیمت فی تن (۳۱۶۳،۳۶۰) افغانی ببلغ (۲۰۳۰۶۸۸۰) - افغانی بدست آمده بود و در سنه ۳۳ موازی (۸۰۰۰) تن شکر روسی از روی فی تن (۲۰۸۲،۰۵۴) - افغانی ببلغ ۲۰۶۶۰۳۶۰ - افغانی توریید گردید درینصورت تفاوت قیمت که کمتر از سنه ۳۲ رونما گردید ببلغ (۶۶۶۶۰) - افغانی میشود که بمقاد انحصارات ربط مینگرد و هم قیمت شکر از ۶۰ به ۴۸ برای مامورین ۳۰، ۶۷ - به ۴۰، ۷۱ - افغانی برای اهالی تنزیل گردید و از طرف دیگر کمیشن فروش از فی سیر پنجا پول به فی سیر ۴۰ افغانی افزود شد تا از احتکار در فروش جلو گیری بعمل آید.

۳- توریید موتر های سیستم واحده:

این طرز توریید با اینکه برغم سابق از توریید موتر های سیستم مختلفه جلو گیری نموده در سلسله ترانسپورتی تسهیلات قابل وصفی فراهم نموده است. در سال جاری ریاست انحصارات با کمپنی معروف انترنیشنل هار وستر امریکائی در تماس آمده در نتیجه یک نفر نماینده کمپنی مذکور بدون از اخذ معاش بریاست انحصارات حاضر آمده در نتیجه ریاست موصوفه موفق شد که پرهنمائی نماینده مذکور از بهترین موتر های سیستم واحده را بقیمت خیلی نازل خریداری نمود چنانچه اگر قیمت خریداری موتر های فعلیه با قیمت موتر های سابقه مقایسه شود در قیمت هر پنج موتر فعلیه قیمت یک موتر را یگان بمقاد انحصارات استناد ورزیده است بر علاوه نماینده کمپنی مذکور بیان جدیدی نسبت خریداری روغنیات بهتر و ارزاتر طرح و بدسترس ریاست انحصارات گذاشته است که در اثر آن از توریید روغنیات مضره جلو گیری بعمل آمده و به توریید روغنیات مفیده اقدام می شود.

۴- ترمیم خانه موتر های انحصارات:

این موسسه نسبت رفع نواقص فعلی موترها طور مقدماتی تاسیس یافته و موترهای انحصارات را از ترمیم بموسسات سایره بی نیاز ساخته است. مضارف ترمیم خانه متذکره خیلی نازل بوده و تکامل آینده آن در ترمیم اساسی موترها سهم بارزی دارد.

۵- احداث پارک منظم بغرض جمع آوری موترها :-

این پارک با یک حجم واستیهاب مطلوبی در سیاه سنگ تاسیس گردیده و برغم ادوار سابقه که موترهای دولت در مواضع متفرقه جا داده می شد اکنون در یک موضع معینه که عبارت از پارک متذکره است جا کمزین می شوند.

۶- نصب هفتاد دانه تا نکر جدید بر موترهای انتر نیشل که ظرفیت هر يك آن از ۱۲۰۰ الی ۲۵۰۰ گیلن است و همچنین فرمایش پنجاه دانه تا نکر دیگری به امریکا که سه دانه آن مخصوص تیل بر آوری طیاره و دو دانه دیگر آن مخصوص بذر کفایت بوده در مقابل هر نوع کل ولای مقاومت دارد و نیز تورید يك مقدار موترهای نقریه روسی از فعالیت های اساسی انحصارات ارائه می دهد .

محمد

۷- حرکت و تردد موترها از وضع انفرادی به گروپها تعدیل یافته است و هر گروپ تحت اثر يك نفر باشی تشکیل شده از ضایعات و تبدلات بیمورد پرزه جات بکلی کاسته شده است .

۸- در اثر فرمایش جدید یک عده تانک های هوایی ذخیره بطرول از پروسیه عوض قیمت اموال صادره تورید و در کابل و مرکز مزار شریف و بندر کفایت و هرات توسط متخصصین نصب شده است . تانک های مذکور حایز ظرفیت (۳۵۰۰) متر مکعب بوده از خطر موریا نه خوری مبرا است و ممکن در آینده از بحران بطرولی که نسبت عدم وجود همچو تانکها رونما گردید جلوگیری تا مه نماید .
بر علاوه تانکهای پیشهزار کیلمه در دهمز ننگ و خوست و کپهار نیز نصب گردیده است و هم پلان های نصب تانکهای دیگری در قزل قلعه و پلغمری و جبل السراج رویدست گرفته شده که عنقریب کارین شروع خواهد شد . زیرا در نظر است که جهت تورید شکر و دیگر لوازم ضروری در حصه قزل قلعه يك کدام خانه اساسی تاسیس یابد . همچنین یمپ های عصری که قیمت بطرول و اندازه مصرف کیلمن را ارائه می دهد در برخی تانکهای نصب شده است .

۹- تاسیس فابریکه قند سازی جلال آباد :

فابریکه متذکره از سالیان در آزی وارد و بدون استغاده در جلال آباد مانده بود به اثر توجه مقام وزارت مالیه نصب فابریکه مذکور توسط انجمنیر دیمل فقید آغاز یافته و قسمت امور مهمه آن انجام گردیده است . توقع کامل می رود که فابریکه متذکره در سال آینده افتتاح گردیده در تولیدات مملکت مؤثر ثابت شود . ظرفیت تولید آن در ۲۴ ساعت از ۱۹ الی ۱۰ تن شکر است همچنین تعمیرات فابریکه ، کدام شکر ، فابریکه بسته کاری همارات اداری و تجویل خانه عمومى با چهار عمرا نات دیگر مستخدمین خارجی مکمل آباد شده است .

۱۰- ریاست انحصارات در ساحه های افتصادی مملکت بیشتر دست زده بصدور (۴۰۳) تن پخته بجایان و ۸۵۰ تن پخته و ۷۱۵ تن یشم بروسیه موفوق گردیده است و هم مقدار (۱۰۰۰) تن یشم تهیه دیده که يك قسمت آن بتخارج صادر و قسمت

- دیگران در مزار شریف در مورد صدور قرار داده شده است .
- موازی (۱۱۷۴۹۳) دانه پوست قره قلی با اشتراك سر ما یه دیوی تعاونی بدست آورده و به لندن و امریکا صادر نموده است . مزید بر آن ۴۳۰۵ خروار پشم دیگری تهیه کرده که يك قسمت آنرا به امریکا فرستاده است .
- ۱۱- ریاست انحصارات با شرکت های جدیدالتاسیس نقلیات هونلها از روی اشتراك عمل و پول پیش آمده در تقویه بنیه اقتصادی آنها کوشش لازمه خواهد نمود .
- ۱۲- انحصارات با اشتراك کمپنی فان هسن هالندی در تاسیس شرکت روده پر داخه و روده مستحصله مملکت را بخارج صادر خواهد نمود .
- ۱۳- تاسیس مشترک مدیریت دیو و انحصارات بدخشان که در هداسته صورت گرفته است مبلغ (۳۲۰۳۶۴۰۱۱۲-) افغانی را بطرول و شکر و صابون و تیل خاک و نمک و چای و رخت در بدخشان انتقال داده امید است که اهالی آنجا را از قلت و گراننی قیمت اشیاء و ارسته نماید .
- ۱۴- ریاست انحصارات بفرض غور و دقت در اموال صادراتی و وارداتی خویش يك مدیریت بنام تدقیق و معاينه جدید تشکیل نموده است تا در امور مراقبت و نظارت از گدام شکر و تانک های بطرول و ذخائر و غنیات و معاينه کافی اموال وارده و صادره خارجی و مواد خریداری انحصارات از داخل و خارج به پردازد .
- ۱۵- تشکیل ریاست انحصارات :
- از حیث تراکم کردن امور مختلفه با ریاست انحصارات مجبور گردید که در تعداد ما مورین خویش نظر به اقتضای وظیفه يك سلسله افزونی لازمه بعمل آرد وهم از نقاط نظر عرضه و تقاضای مواد لازمه احتیاج شدید حس نمود تا يك مدیریت تفتیش در تشکیل خویش بیفزاید . چنانچه در طول هداسته (۸۹) فقره مهمه از طرف مدیریت تفتیش تحت واری قرار گرفته و از نتایج هر يك ان بدوائر مربوطه اطلاع داده شده است .

ی - ریاست واردات و وزارت مالیه :

این ریاست در اثر رفرم جدید چه در مرکز و چه در ولایات مربوطه تعدیلات و اصلاحات قابل ذکر در مجرای امور محاسبات و ارداتی دولت وارد نمود وهم بوفق اصولنامه ها و تعلیماتنامه های مالی کفاهه مالیات و محصولات چشمه های مختلفه و ارداتی دولت را تحت تدقیق و غور قرار داده در نتیجه نظر به احتیاجات

اقتصادی و سیاست های مالی موفق گردید تا در دوران سرمایه های دولتی شرایط معقولی وضع نموده و ضمناً در قسمت رهنمائی موسسات عامل فعالیت های مهمی بعمل آورد. چنانچه احصایه مالی و پلان مالی که از مسایل خیلی مهم بشمار می رود در طول سال جاری مکمل ترتیب و در مورد تطبیق وضع گردید و هم حساب قطعه واردات متنوعه برغم ادوار گذشته بحسن صورت مراتب اکمال خود را طی نمود. بر علاوه بیلانس های موسسات عامل و تصدی های دولتی و حساب عمومی دولت از روی ملاحظه حساب های ماهوار ذواتر و غیره با راول است که مکمل ترتیب گردیده در مورد تدقیق و ملاحظه دیوان محاسبات عمومی گذار شده شد. همچنین از فعالیت مهمه اداری ریاست تذکره ظهور یک سلسله افزونی ها است که برخلاف اووار گذشته در تمام چشمه های و ارداتی رونما گردیده است چنانچه مالیات بر عائدات در قندهار از (۴۷) لک بریک کرور و ۱۳ لک و در هرات از ۱۹ لک به (۳۷) لک افغانی و همچنین از سایر ولایات بلند رفته است برعلاوه حسب پروژه مرتبه وزارت مالیه و تصویب شورای ملی (۱۲۸) صنف دیگر نیز تحت تکلیف تادیبه مالیات بر عائدات قرار گرفته و هنوز تدقیقات لازمه در مورد کرایه و بارتمان و منازل و سایر جایدادهای غیر منقول ادا نموده دارد.

تحصیل واردات مالیات بر عائدات عمومی دولت که از اواسط سال ۳۲ الی اخیر سه ۳۳ تحت شرایط قوانین مربوط صورت گرفته بمقایسه سه ۳۱ حسب آتیه توضیح می شود:

سنه ۱۳۳۱	سنه ۱۳۳۲	سنه ۱۳۳۳
۶۰۴۲۶۷۴۹۰۰ افغانی	۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ افغانی	۹۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ افغانی

هکذا واردات محصول مال مواشی که حسب منظوری مقامات مالیه شمار آن در سه ۳۳ صورت گرفته و برای سه سال اعتبار دارد بمقایسه سه ۳۲ قرار آتیه تذکر می رود:

سنه ۱۳۳۲	سنه ۱۳۳۳
۳۱۰۵۷۰۹۲۰۰ افغانی	۴۰۰۶۹۳۳۶۰۰ افغانی

در قسمت عوائد گمرکی اگر چه احصایه سال تمام بدست نیامده است با در نظر گرفتن یک سلسله قلمات معانی که از نقطه نظر تقویه زراعی و صناعتی رونما گردیده است می توان گفت که در طول سه ۳۳ بیشتر از آنچه تصور رود کسب افزودی نموده است. همچنین در قسمت جلوگیری از اموال قاچاقی که بیشتر در وضع اقتصادی و احقیات مبرم مملکت صدمه وارد می نمود فعالیت های فائونی و اساسی رونما

گردیده که به اساس آن برغم ادوار گذشته نتایج مطلوبی بدست آمده است و از تذکر
احصائیه دستگیری اموال قاچاقی که در سنه ۳۳ صورت گرفته نسبت کثرت نوع
و جنس صرف نظر گردید. بر علاوه در سیستم فعالیت دوایر گمرکاتی و طرز محصولات
آن و مرتب گردیدن مدیریت اموال گریزی با پولیس های جدید اقدامات موثر
و جدیدی صورت گرفته است که در اثر آن می توان گفت در آتیه قریب موفقیت های
اساسی و قابل ذکری بدست خواهد آمد.

ک - تاسیس مکتب عالی مالی و تکامل کورس مالی :-

در ابتدای سال جاری مکتب عالی مالی جدیداً افتتاح گردید و یک تعداد طلاب
فارغ التحصیل بکلوریا در مکتب متذکره شامل و با نصب العین اساسی و عصری تحت
اشر متخصمین مالی آغاز به اخذ تعلیم نمودن و همچنین کورس مالی نسبت بگذشته با یک
گراف اساسی تشکیل و شروع به تحصیل کردند شاملین کورس مالی از ما مورین جوان
و آزموده دوایر تشکیل نموده امید می رود که در آتیه از مکتب و کورس متذکره یک
تعداد ما مورین فعال و تربیه دیده لایق بدسترس وزارت مالیه گذاشته شود .

امروز وزارت معارف

امسال وزارت معارف اولین قدم خود را بسوی توسعه و ترقی معارف کشور از روی کنار آوردن تشکیلات جدید در این وزارت برداشته که باساس آن کلیه مدیریتهای تدریسات به ریاستهای تدریسات ارتقاء جست .

وزارت معارف که از مدتیست در جستجوی راههای صحیح و اصول تازه برای تعلیم و تربیه اولاد کشور مخصوصاً در مکاتب ابتدائی از طریق اصلاحات اساسی و اصولی از نقطه نظر آموزش و پرورش عصری و تطبیق سیستمهای مودرن و مفید تعلیمی و تربیتی و بکار انداختن وسایل و لوازم کافی متوجه پیشبرد و تکمیل تعلیم و تدریس شاگردان در مکاتب گردیده، در این اواخر احساس کرده که از همه اولتر باید معلمین لایق و ورزیده داشته باشیم و برای داشتن همچه معلمین لازم است مخصوصاً در معلمین مکاتب ابتدائی خویش شعور اجتماعی را انکشاف دهیم تا ایشان بتوانند ببینند که تربیه در اصلاح و بهبود وضع اجتماعی و اقتصادی مملکت تا چه اندازه معاونت میکنند و نیز به منظور اینکه تربیه معلم را از نظر هدفهای تربیوی و اصول تدریس که مخصوصاً برای مکاتب ابتدائی قابل تطبیق تلقی میشود، باید نگاه کرد، امسال بهترین تصمیمی اتخاذ نمود و باساس آن همان طوریکه جهت رسیدن به هدفهای تعلیمی و تربیتی با مؤسسات عرفانی بین المللی ارتباط نزدیک دارد بتوسط U.S.O.M با مؤسسه F.O.A قرار دادی را در باره احتیاجات و عرفانی افغانستان امضاء کرد. طبق این قرار داد مؤسسه مذکور یک هیئت متخصصین فنی را مشتمل بر پنج نفر از پروفیسران دارالفنون کولمبیا بریاست پروفیسر لنتن با افغانستان اعزام نمود با در راه تربیه معلمین لایق با دارا معلمین و وزارت معارف کمک و معاونت نمایند. از وقتی این هیئت با افغانستان مواصلت ورزید، با مقامات مربوطه وزارت معارف و دارالمعلمین ها درباره اصول تدریس انکشاف پروگرام های درسی و درانتخاب و بدست آوردن سامان لازمه از قبیل کتب و غیره مشورتها و معاونت هایی کرده سعی نمودند احتیاجات اساسی افغانستان را تشخیص و پیدا کنند. بالاخره ایشان دریافت نمودند که بلاشک یکی از این احتیاجات اساسی عبارت است از بلند بردن سطح اقتصادی مردم و مملکت است تا هر دو بتوانند وسایل کشف کردن و انکشاف دادن و محافظه منابع مادی و معنوی خود را بدست آورده بتوسط آن وضع زندگی تمام جمعیت این کشور را اصلاح نمایند. واضح است که این امر متقاضی اصلاح سرک، زراعت، صنعت، و غیره میباشد که اینها تماماً کم یا بیش تابع هایدات فردی و ملی میباشد. احتیاج اساسی تردیگر عبارت است از تعلیم

و تربیه تمام افراد این خاک ، که سایر احتیاجات موقوف بر فع همین احتیاج میباشد . چه بدین تربیه مردم هرگز نمیتوانند از احتیاجات خود مستثمر گردند . این نکته در پروگرام و پالیسی که وزارت معارف تعقیب میکند مستتر است . ازینرو از خلال یکمده کنفرانسهای متعدد این هیئت با معلمین مرابون افغانی برمی آید که همه خواها نند پروگرام صنوف ابتدائی باید با احتیاجات اطفال درخانه و دهکده ارتباطی داشته باشد و شاگردان در کارهای عملی و مفید حیاتی تربیه شوند .

هیئت مذکور با مراعات نکات فوق از همه اولتر متوجه تغییراتی در پروگرام گردیده در نظر گرفتند در ایام تعطیل زمستان و در کاشایی دو قندهار دایر سازند تا در آن تمام معلمین ابتدائی ، مفتشین ، اعضاء منتخبه از هیئت تدریسی دارالمعلمین ، مدیران منتخبه مکاتب ثانوی کابل ، سر معلمین و معلمین مکاتب و مکاتبرسم ، آرت و کاردستی شمولیت ورزند و در آن نخست از نظر هدفها و پروگرام معارف افغانستان و ثانیاً از نگاه مسؤلیت های مدیران و سر معلمین و معلمین مدارس و ثالثاً از نقطه نظر وظایف مخصوص تربیوی مباحثه و تبادل افکار نمایند . بطور خلص موضوع این ورکشاپ تربیه نمودن معلمین لایقی است که بتوانند در راه انکشاف و ترقی اقتصادی و اجتماعی افغانستان خدمت نمایند .

این هیئت که مکلف بود بعد از انقضای شش ماه رایوزی از اجراءات شان ترتیب دهند اخیراً شرحی را بشکل یک راپور شش ماهه بوزارت معارف تقدیم کرده که نشان میدهد در راه مرامهای بالا به موفقیت های شایانی نایل شده اند .

همچنین بغرض تقویه بنیه علمی معلمین مکاتب ابتدائی و استفاده از طرزهای جدید اصول تدریس مستمر هل متخصص تعلیم و تربیه و مشاور یونسکو نیز امسال اقدامات بیشتری بعمل آمد . طوریکه در سال گذشته به معلمی این شخص یک کورس در جلال آباد دایر گردید . بود و در آن مفتشین مرکز و ولایات تحت تربیه گرفته شدند ، امسال مؤظف ساخته شدند اصول مذکور را بمعلمین مکاتب مرکز نیز بیاموزند تا ایشان هم از دستور و روشهای نو اصول تدریس بی بهره نمانده باشند و آنرا در مکاتب مربوطه شان تطبیق و عملی نمایند .

وزارت معارف در ضمن سایر قدمهای متین و موثریکه در راه تعمیم معارف و رسیدن به هدفهای تعلیمی و تربیتی برداشته است از همه اولتر افتتاح ۳۳ باب مکتب دهاتی را در بعضی از گوشه و اکناف تاریک مملکت و ازدیاد و تکثیر روز افزون کورسهای اکابر را برای مرد وزن کلان سال مرکز و ولایات در راه مجادله با بیسوادی و فراهم آوردن تسهیلات بیشتر برای بکار انداختن ذکاء فطری خورد و کلان ، میتوان ذکر کرد . این وزارت علاوه بر آنکه بنا بر احتیاجات آنها کتب درسی مخصوص

سوی کتب درسی که در مکاتب ابتدائی اساسی تدریس میشود، با سایر لوازم تحصیل برای آنها فراهم آورده است، امسال موفق شد نشریه کوچک ماهواری نیز بنام «بخوان و بدان» منتشر بسازد. این نشریه که حاوی یکمده مضامین دلچسپ و عام فهم بوده موضوعات را با الفاظ ساده و روان، بادر نظر داشتن سویه تعلیمی مکاتب دهاتی و کورسهای اکابر افاده مینماید، تاکنون نه شماره آن بطور مجانی و رایگان بدسترس استفاده ذوقمندان آن در مرکز و ولایات گذارده شده و در هر ماه از هر شماره آن بتعداد پنج هزار توزیع شده است. مجله بخوان و بدان از روی نتایجیکه تاکنون از آن بدست آمده در مورد خط و سواد آرزو مندان و خوانندگان آن متمومر خوبی گردیده است. برای آنکه تمام جنبه های يك طفل رشد و ترقی یافته جسماً و معنماً برای زندگی آماده شود و فکر تجسس و ذوق کوشش در شاگردان مکاتب ایجاد گردد و از جانب دیگر در راه خدمت به ثقافت ملی و آشنائی مردم به تهذیب و تمدن امروزه دنیا، وزارت معارف در این اواخر از سیستم جدید تعلیم بصری که در جهان امروز مقام بزرگی دارد، استفاده شایانی بعمل آورده بتوسط دودستگاه سینمای سیار و اشخاص فنی که در اختیار خود دارد، بنمایش دادن بعضی از فلمهای تربیتی، صحی، اخلاقی، اجتماعی و زراعتی به تمام مناطقیکه در آنجا مکتب وجود دارد بمردم و شاگردان مکتب مبادرت ورزیده و بدین ترتیب در سال جاری تاکنون بطلاب معارف و اهالی پنج ولایت و يك حکومت اهلی فلمهائی نشان داده است.

باز اگر روی مطلب را جانب تعلیمات ابتدائی بگردانیم از مدت سه سال است کوشش بعمل آمده پروگرام مکاتب ابتدائی تا حدی حیاتی و مطابق به احتیاجات اطفال ساخته شود و شاگردان مکاتب بطوری از نعمت تعلیم و تربیه برخوردار ساخته شوند که بتوانند بین دروس مکتب، حیات روزانه و احتیاجات زندگی شان ارتباطی بهم آرند، در حصه کسب و کار برای یدران شان پس از فراغ از مکتب باور و مددکار خوبی بشوند، اشخاص عملی کارگر و متکی بنفس ببار آیند و در حیات روزانه موفق باشند از اینرو علاوه بر اعطای معلومات نظری در مورد پاره از مضامین، بعض حرفه و پیشه های محلی و مخصوصاً زراعت عملی را در پروگرام مکاتب ابتدائی اضافه موده است. البته با این اقدام اشخاصی در جامعه تقدیم خواهد شد که در پیشبرد پلانهای زراعتی، صنعتی و مالی مملکت خواهند توانست مصدر کمک و معاونت خوبی بشوند و نیز سطح اقتصادی و زندگی فامیل خویش را در آینده بلندتر بپزند. روی این اصل همین امسال اولتر تعلیماتنامه مخصوص زراعتی تحت چار فصل و (۳۰) ماده پس از تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری مقام منبع صدارت عظمی بصحه ذات اشرف ملوکانه رسید و در مکاتب ابتدائی در مورد تطبیق گذارده شد.

برای ترقی و تعمیم زبان پشتو در مکاتب بحیث لسان ملی، توجه قابل وصفی بعمل آمده است. چون آموزش لسان پشتو در مناطق فارسی زبان متقاضی روشهای جداگانه است، از یرو بفرس آنکه برای این دو نوع منطقه کتب جداگانه و مخصوصی تهیه گردد، امسال تنها کار تألیف کتب پشتوی مناطق فرسی زبان روی دست گرفته شد و دریکمده از مجالسیکه از آغاز سال تا به اواسط آن باشتراك نمایندگان مطبوعات در این موضوع دایر گردید، پس از انتخاب و تعیین یکتعداد لغات پشتو و تقسیم آن از صنف ۴ تا ۱۲ چنین تصویب بعمل آمد که لغات مذکور مطابق به متودیکه از نگاه تعلیم و تربیه دردنا دند وزارت معارف موجود است، باساس سلسله مائیکل روست بشکل کتب درسی در آورده شود که در آموزش این لسان بتواند بصورت مؤثر و مفیدتر راه نمائی بکنند. تا بحال سه جلد از این قسم کتب بتالیف سپرده شده و عنقریب بتالیف دیگر کتب آن نیز اقدام جدی بعمل خواهد آمد.

در توسعه و اصلاح کورسهای پشتو نیز قدمهای مؤثری برداشته شده باساس آن برای رفع یاره از مشکلاتیکه در امور اداری و تد ریس کورسها احساس میشد، ورقه راپور ماهانه، کتاب ثبت نمرات و ورقه اخذ امتحان و غیره بطبع سپرده شده که بعد از فراغ طبع تحت اجراء گرفته خواهد شد.

بنا بر پیشرفت علم و فن ساحة تطبیقات علمی هر کدام در حیات روزمره، امور تعلیماتی و تربیتی روز بروز به توسعه و انکشاف میرود. لهذا در پروگرام مکاتب ثانوی نیز بادر نظر داشتن پروگرامهای مما لک مترقی، تجدید نظر و اصلاحاتی بعمل آمد و در آن سعی شد تا آنچه از مفردات در اثر مفاهمه باعلماء متخصصین بحال اولاد افغان مفید ثابت می شود، در ساحة تطبیق گذاشته شود. در این زمینه امسال تنها در مفردات پروگرام کیمیا و بیولوژی، لسان جرمنی و انکلیسی و پروگرام مضامین مختلفه لیسه های نسوان بتوسط کمیسیونهای مختلف مکاتب متوسطه و ثانوی و مجالس مخصوص در خود وزارت معارف تحت مباحثه و غور قرار گرفت و در آن باره تعدیلات وارد آمد تا این مضامین هرچه بیشتر حیاتی و مطابق به احتیاجات زندگی مردم گردد. بسلسله توسعه و انکشاف معقول تعلیمات ثانوی امسال دوباب از مکاتب ابتدائی که یکی عبارت از مکتب ابتدائی ذکور (مکتب خوشحال خان) و دیگری مکتب ابتدائی نسوان (مکتب رابعه بلخی) است به مکاتب متوسطه ارتقاء داده شد، بتعداد ۱۵۸ نفر از فارغ التحصیلان لیسه های ذکور وانات که باخذ شهادتنامه بکلوریا موفق گردیدند برای ادامه تحصیلات عالی بریاست یوهنتون معرفی شدند که در آن جمله اولین دسته از فارغ التحصیلان بکلوریا یاس لیسه چهاریکار نیز شامل است. در

سابق برای دختران لیسه ملالی تنها بعد از فراغ از صنف ۱۱ شهادتنامه بکلوریا داده میشود ولی نظریه احساس ضرورت به پیمانۀ علمی بیشتر دختران، امسال تصمیم گرفته شد برای طبقه نسوان نیز صنف ۱۲ تشکیل گردد و روی همین اساس در لیسه ملالی صنف ۱۲ تشکیل شد.

سالون خزان امسال باز در موقع معینۀ آن افتتاح گردید و برای آنکه ذوق بدیع اطفال احیاء و علاقمندی شان به آرت و صنعت انکشاف یابد و در صنایع تفریح و سائزکارهای دستی از قبیل نجاری، تهیه اسباب، گل دوزی، بافت و خیاطی شاگردان مکاتب ذکور و ناث بیشتر تشویق و ترغیب گردند، تقریباً دو نیم هزار اثر کار دستی و رسامی ۶۸ نفر از متعلمین و متعلمات در این سالون در معرض نمایش مرد وزن داخلی و خارجی گزارده شده که موجب خرسندی همگان را فراهم آورد و بجایزین جایزه مبلغ ده هزار افغانی انعام توزیع گردید. بسلسلۀ همین نمایش آثار کار دستی مخصوصاً مکاتب نسوان بود که نظریه لطف حکومت مهربان امسال بطبقۀ نسوان اجازۀ داده شد در جشن ملی استقلال سهیم گردند. ازینرو از متعلمات لیسه ملالی و زرغون، تقضاً بعمل آمد تا در ترتیبات و نظم و نسق جشن در لیسه ملالی خدمت نمایند. همان بود که متعلمات این دولیسه تحت نگرانی مملعات و هیئت اداری شان با امتانات قابل وصفی این وظیفه را انجام دادند و توجه هموطنان عزیز را جلب نمودند در آیام جشن دختران مکتبی یکمده درامهای تربیوی، اخلاقی، اجتماعی و صحنی را به خانها و همشیره های تماشاچی شان نمایش دادند نمایش این درامها علاوه بر آنکه در مورد انکشاف مسئولیتهای تربیوی، اخلاقی و اجتماعی مادران موجوده و آینده اولاد این کشور مثر تر معنوی گردید، از لحاظ مادی نیز مبلغ بیست هزار افغانی از آن جمع آوری شد که قسمتی از آن به مملعات و هنرپیشگان درام طور انعام و متیافی آن تحت نظارت مملعات بخزینداری تسک و بوت برای متعلمات بی بضاعت هر دو مکتب به مصرف رسید.

همچنین امسال در اثر درخواست سفارت کبرای افغانی در دهلی، باز وزارت معارف در دو نمایش بین المللی آثار رسامی و گدی هائیکه در ماه فروری ۱۹۵۵ در دهلی افتتاح می یابد، سهم گرفته آثار رسامی بکته عداد از متعلمین و متعلمات مکاتب کابل را بتوسط هیئتی که ریاست آنرا جاغلی برشنا بعهده داشت، انتخاب و برای آنکه در نمایش بین المللی شنسکری در دهلی در معرض نمایش گذارده شود، ارسال کرده است. از آنجا که برای بلند بردن سوئے تعلیمی و تربیوی و کسب معلومات عمومی طلاب نه تنها آموختن یکتعداد مضامین مختلف بلکه اعتیادات دینی و اخلاقی نیز جزء مهم وظیفه مریبون و پروگرام تعلیمی و تربیتی دانسته میشود، اخیراً وزارت معارف برای تحکیم مبانی اخلاق، حفظ انتظامات و مقررات و اعتلای معنویت طلاب معارف، بر علاوه

نمرات معضامین نمونه را بنام نمره تهنیدیه، تریه نیز در جدول نمرات شاگردان افزود که امید است در این مورد نتایج مثبتی از آن بیاید.

ترتیباً تیسکه بهمناسبت جشن روز ملل متحد امسال در مسکاتب مرکز گرفته شد، نسبت بسا لهای گذشته مجلل تر و بزرگتر بوده در سال گذشته طوریکه فارین گرامی اطلاع دارند، تنها سه مرکز تجلیل این روز در معارف دایر شده بود، ولی در سال جاری تقریباً در تمام مسکاتب ذکر و اناث مراسم این جشن بر باشد که معلمین معلمات طلاب و طلبات هر کدام بنوبه خود در اطراف مؤسسه عام المنعمه یونو و فعا لیتهای آن برای استفاده سایر رفقای شان خطا به هائی ایراد کردند و ضمناً یکمده از لواجر رنگه زراعتی، صحیح و تر بیستی که قبلاً بهمین مناسبت تهیه و طبع شده بود بتمام مسکاتب مرکز و ولایات، کورسهای اکابر، وزارت دفاع ملی و ریاست مستقل مطبوعات و غیره جاها توزیع گردید و در پایان با نشان دادن فلمهای تعلیمی و تریوی در راه تفاهم بین المللی مراسم این روز خاتمه پذیرفت.

در قسمت تدریسات مسلکی و تخنیککی امسال موفقیتهای بزرگی نصیب معارف گردیده است. چنانچه بسلسله سایر فعا لیتهای هیئت تریوی دار لفنون کولمبیا که در مورد اصلاح پروگرامها وضع تعلیمی دارا المعلمینها تربیه معلمین و کارهای مفیدیکه برای معارف افغانستان تا کنون انجام داده اند، مسکتب سین کلمی، مسکتب کارته و مسکتب علاء الدین را بحیث مسکاتب تجربوی دانسته تطبیقات عملی در آنجا تحت نظارت ایشان عملی گردید و امسال علاوه بر کورسهای نجاری و رسامی، سه کورس دیگر بنام کورس رنگمالی، سیورت و معماری نیز تأسیس یافت که توسط متخصمین مذکور و معلمین فنی به طلاب تدریس شد. برای فارغان التحصیلان اینچنین کورسهای که به تعلیمات ابتدائی ذی دخل است، علاوه از شهادت نامه مقرر در دارا المعلمین یک یک تصدیقنامه همان کورس هم داده میشود.

مسکتب زراعت که اساساً برای تقویه امور زراعتی مملکت تأسیس یافته و اکنون توسط یک نفر مدیر خارجی اداره میشود، امسال افتتاح یک کتابخانه مجهز با کتب علمی، تربیتی و مسلکی (زراعتی) یک کلب تهنیدیه و یک ورکشاپ رادر داخل این مسکتب میتوان از قدمهای بزرگ وزارت معارف در راه توسعه و انکشاف زراعت خواند.

در این ورکشاپ سامان نجاری، آلات تخنیککی، زراعتی و غیره وسایل موجود بوده طرف تجربوه استفاده طلاب گذاشته شده است. برای انکشاف فکر تجسس و کنجکاوی و حصول تجارب بیشتر عملی در این حصه، هواره بروزهای پنجشنبه فلمهای مخصوص و مهمی نشان داده شد که طرف دلچسپی شاگردان قرار گرفت و علاوه بران چون فارم زراعتی این مسکتب واقع در خواجه ملادارای ساحة کوچکی بود و برای اجرای عملیات و تجارب عملی طلاب این مسکتب کفایت نمیکرد، بقدر ۶۴ جریب زمین مزروعی ملکیت وزارت زراعت را بدسترس استفاده طلاب این مسکتب در آورد. همچنین وزارت زراعت از روی

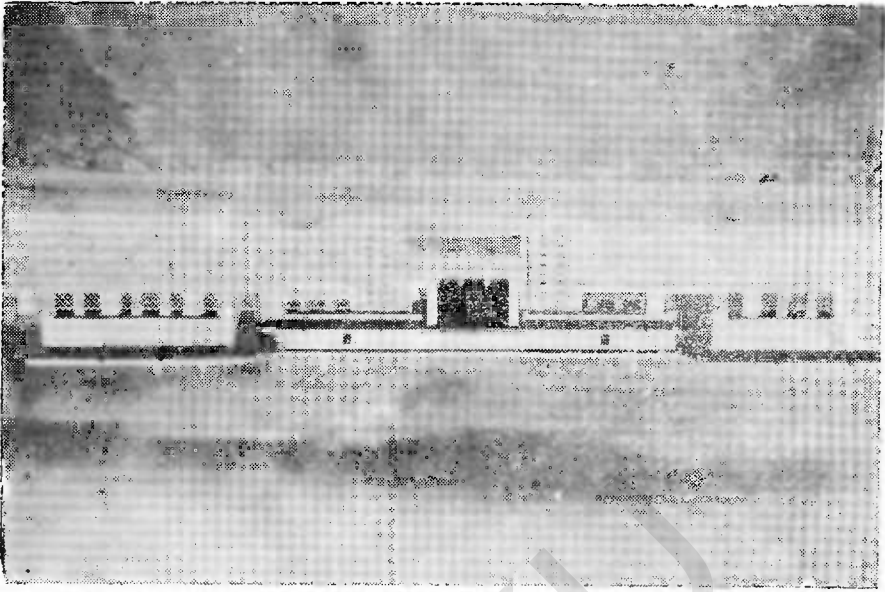
مساعدت و همکاری، که بنا بر علاقمندی شان باین مکتب و تعلیم و تربیه شاگردان آن دارند یکمده از ماشینهای فنی را از قبیل ماشین چوپه، کشی مرغ و غیره بطور رایگان بدسترس ایشان گذاشت و علاوه برین ماشینهای وزارت معارف هم در این حصه برای شاگردان این مکتب بیشتر زمینه را مساعد ساخته یکمده ماشینها و آلات زراعتی را از خارج خریداری و توزیع کرده که طرف تجربیه و عملیات شاگردان قبلاً اقرار گرفته است. مکتب تخنیک ثانوی که دارای شعبات سه گانه (۱۰، ۱۱، ۱۲)، سروی، میخانیک برقی، مخابرات و مترو لوژی برای مقاصد هوا نوردی کشور و کاملاً دارای معلمین خارجی میباشد، فارغ التحصیلان لائق تقدیم کرده است و شاگردان آن بفرض مزید معلومات عملی و آموختن طرز کار ماشینها به فابریکه جبل السراج، گلبهار، جنگلک، فابریکه حر بی دستگام کابل رادیو و سروبی برده شدند و علاوه تا بعضی سامان و آلات تخنیک که از خارج وارد گردیده بشمول سه پایه ترانسفار مر برقی در مکتب مذکور درجا های معینه نصب شده است. سه نفر از فارغ التحصیلان این مکتب که حایز نمره اول بودند جهت فرا گرفتن تحصیلات مزید و اعزام لیتربخارج اعزام گردیدند و نیز دوره تحصیلات سه نفر از آنها که در سابق به امریکا اعزام شده بودند امسال برای مدت بیشتر تمدید شد.

گذشته از اینها وزارت معارف جهت ارتقاء بیشتر مکتب زراعت و مکتب تخنیک ثانوی با پوهنتون و ایومنگ از راه F.O.A فرار دادهای دیگری نیز امضاء کرده است. مکتب میخانیک که دارای صنوف (۸، ۹، ۱۰) و شعبات بسته کاری، ماشین کاری، نجاری، ریخته گری، آهنگری، ولدنگ کاری برقی، ترمیم موتر و استادفن میباشد، فارغ التحصیلان آن در اجرای امور فنی و تخنیک وزارتخانهها و سایر مؤسسات خیلی مفید ثابت شده، در این مکتب علاوه بر ماشینهای سابقه در شعبه بسته کاری، ترمیم موتر، آهنگری و ولدنگ کاری یک پایه ماشینهای فیریز، زنده، چرخ تیز کاری، کمپرسر، ودان اتومات نصب شده و هم دستگام ولدنگ گیس با تمام سامان آن که از آلمان خریداری و وارد گردیده، بسکار انداخته شده در تربیه میخانیک های لایق خدمت قابل ملاحظه انجام داده است. از این مکتب دو نفر از معلمین فنی آن که بفرض تحصیلات عالی و مشاهدات فنی و اخذ تجارب بیشتر با لمان اعزام شده بودند، مؤفقا نه بوطن مراجعه و در مکتب مذکور مشغول ایفای وظیفه شدند و عوض آنها دو نفر دیگر از معلمین فنی طور فیلوشپ با آلمان اعزام گردیدند.

مدرسه علوم شرعیه پیمان که یکی از بزرگترین مدارس دینی افغانستان بشمار می آید امسال بتعداد ۴۹ نفر از صنف ۱۲ آن با خدشهادت نامه بکلوریا مؤفوق شدند که از آن جمله ۲۴ نفر آن بحیث معلم در مکاتب مربوطه وزارت معارف شامل وظیفه گردیدند و ۲۵ نفر آن جهت فرا گرفتن تحصیلات عالی به فاکولته شرعیات همرفی شدند.

مدرسه فضات قرار فرمان مقام منبع صدارت عظمی از وزارت عدلیه منفک و به دارالعلوم عربیه کابل ملحق شد و از یثرودر پروگرام علوم دینی این دارالعلوم اندک تمدنیاتی بعمل آمد و در اثر آن قسمتی از علوم عصری، حیاتی و مدنی و مسلکی قضاً در آن افزوده شد. از سایر مدارس دینی از قبیل مدرسه نجم المدارس مشرفی، مدرسه اسدی به مزارشریف و مدرسه ظاهرشاهی میمنه نیز یکمده فارغ التحصیلان دروزارت معارف بوعده لیه شامل کار شدند. مدرسه فخرالمدارس هرات که از چند سال داخل چوکات مکتب رسمی نبود، همین امسال حسب پیشنهاد وزارت معارف و منظوری مقام صدارت عظمی مستقیماً بوزارت معارف مربوط شد و مصارف این مدرسه که قبلترین طور اعانه از فبصدی محصولات گمرک هرات تکافو میشد، امسال از بودجه معارف منظوری پیدا کرد.

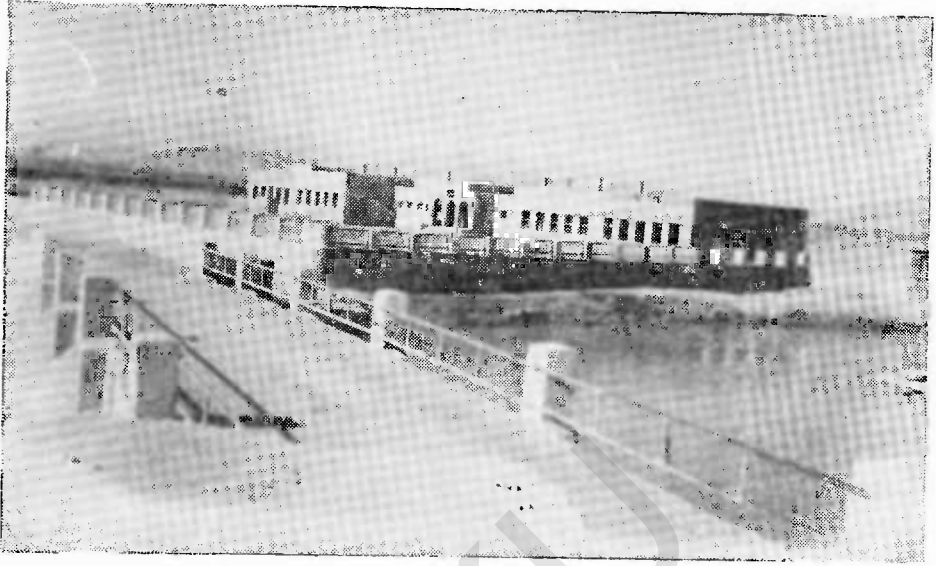
چون بعد از وجود معلم یگانه وسیله تعلیم و تعلم کتاب است روی این اصل وزارت معارف همواره در صدد تألیف، ترجمه و نشر کتب سودمند و مفید بوده چنانچه امسال در قسمت تدوین و طبع کتب درسی معاون درس و کتب مطالعه بهبود زبان ملی ینتو و فارسی مصدر خدمات شایانی گردیده اولاً برای آنکه نوآموزان مکتب ابتدائی از نقطه نظر رسم الخط و املاء خویش و بهتر بتوانند بنویسند، کلیه کتب درسی این دوره را پس از خطاطی به خط نسخ و نستعلیق به طبع آفست سپرد. بسیاری از کتب دوره های متوسطه و ثانوی را تکمیل کرد و در راه توسعه و انکشاف زبان ملی ینتو بهترین تصمیمی اتخاذ نمود و در آن برای مکتب فارسی زبان ترتیبات تألیف کتب قرآنی ینتو را بقرار سلسله ما یکل وست داد که از آن قبلاً در صفحات گذشته تذکار یافت. این کتب البته از صنف ۴ تا ۱۲ خواهد بود. کتب تعلیمی برای مکتب اساسی ابتدائی، دهاتی، کورسهای اکابر، دوره متوسطه و ثانوی روشهای مخصوصی و پروگرامهای جداگانه را ایجاد میکند و وزارت معارف امسال بر اثر اینگونه تعلیمات کتب درسی فراهم آورده است. علاوه بر این بفرصت تئویر افکار مردم و اطفال مکتب یکمده کتبی بنام کتب مطالعه و معاون درس تهیه کرده که آنها را دراه حفظ الصحه، تعلیم و تربیه و مسئولیتهای تعلیمی و تربیتی، اخلاقی و اجتماعی، خوبتر را هنمایی میکند، از آن جمله یکمده رسالهجات و تابلوهای رنگه را بمناسبت روز ملل متعدد منتشر ساخت که در همان روز بتمام مراکز آموزش و پرورش مملکت توزیع شد. و توسط دستگاه گستره وزارت معارف و مجامع عرفان در قسمت ارائه معلومات تازه و تئویر افکار مردم مصدر خدمات شایانی تئری گردیده است.

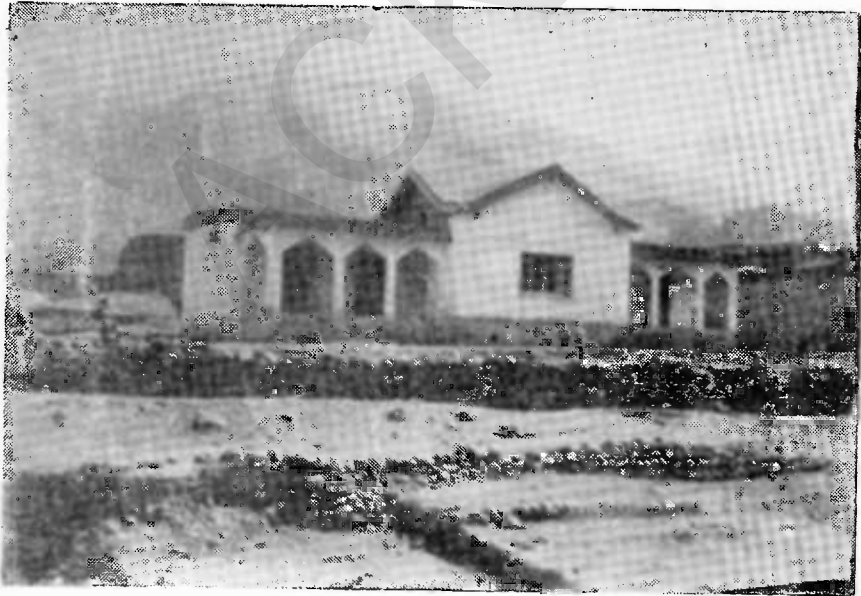
قسمت جنوبی تعمیر جدید مکتب خواجہ مسافر علیہ الرحمہ

یک حصہ از تعمیر جدید طرف داخل کتاب خانہ وزارت معارف

تعمیر جدید مکتب بگرامی

تعمیر جدید مدیریت معارف بدخشان

در قسمت موزه کباب و حفريات ميتوان حفريات سزخ کوتل (چشمه شیر) و کشف آثار دوره کوشانيها کبير، کشف بعض آثار دوره مفرغ تا ظهور آهن از حصه خاکریز مر بوط ولايت قندهار، ترميم آثار موزه بتوسط يکنفر متخصص ترميم کباري خار جي، تحقیقات پروفسور دار الفنون پانسلوا نيامستوکان و مستر کارلسن ستیونس، ترميم کتبخانه موزه در يك عمارت ۸ اطاقی و بالآخر مسافرت بناغلی کهزاد رابه روما بفرض ایراد کنفرانس ذکر کرد که تفصیلات آنرا در صفحات آتی تحت اجرا آت موزه کباب ميتوان ملاحظه نمود.

وزارت معارف حسب معمول همه ساله ولي بیشتر از آن در راه توسعه و انکشاف امور عرفانی با سازمانهای بين المللی و حکومتی از قبیل یونسکو وغيره بتوسط رياست کلتوری و مدیریت روابط خارجی خویش در تماس بود و بدین منظور با مراکز یونسکو در پاریس بتوسط ارسال و ترسیل مکاتباته اکثراً سوالات ایشان را در مورد امور عرفانی مربوطه جواب داده و در بعض قسمتها از ایشان سوالاتی نموده، در بعضی از کنفرانسهای بين المللی مربوط به مسایل عرفانی و کلتوری، تعلیمی و تربیتی اشتراك ورزیده نمایند خود را در اثر دعوت مرکز یونسکو مستقیماً به پاریس فرستاده تا از نزدیک با آلیای امور تربیوی و عرفانی تماس حاصل بکند و بدین وسیله وزارت معارف خود را بهدفعهای عرفانی بیشتر و خوبتر نزدیک بسازد. همچنین از هیئتهای کلتوری که امسال جهت مشاهدات و بافرض تحکیم روابط حسن نیت در افغانستان آمده اند بحیث مهمانهای عزیز پذیر انبهای بسیار گرمی بعمل آورده و درامتیو قطع لازمیه با ایشان معلومات مکفی ارايه داشته است. در اثر همین مکاتبات و تبادلات مرا سلامی بود که بفرض فراهم آوردن زمینه های مساهد برای بدست آوردن دستخطات عالی، شاگردان افغانی در مالک خارج و مترقی یکمده سکالرشپهای علمی را بدست آورد که در اثر آن امسال تقریباً ۱۵ نفر تحت پیتو گرام سکالرشپ داخلی و بتعداد ۶۱ نفر تحت پروگرام سکالرشپ ویلو شپ خار جی از کمیته مرکزی گذشته که اعزام اینگونه اشخاص در مالک جرمنی، امریکا، فرانسه هند و غیره در شقوق تخنیک، تلکراف، تلفون، ادبیات، زراعت، اقتصاد، مالی صحی، و سایر مطالب علمی فنی و مسلکی بعضاً صورت گرفته است و برخی از آنها پس از رسیدن موافقه نامه های شان از مناببع مربوطه صورت خواهد گرفت. همچنین وزارت معارف برای آنکه آرزو مندانه ادامه تحصیل عالی ترمیم خویش برسند، برای آنانیکه به پول شخصی خویش جهت ادامه تحصیل بخارج میروند و یا قبالاً رفته اند. تسهیلات زیادی فراهم آورده و در بدل افغانی اسمار خارجه با ایشان تهیه کرده است.

درمورد تفتیش تریبوی وزارت معارف امسال لایحه وظایف مفتشین را بصورت عمومی و از مفتشین مرکز را بصورت خصوصی ترتیب داد. بغرض بازدید و رسیدگی بامور تعلیمی، تهذیبی، اداری و عمرانی مکاتب صغیر شمال مملکت شخص وزیر معارف با هیئت معیتی پنج نفری شان بطرف شمال کشور سفری یکماهه نمود و بطور عموم در تمام مکاتب افغانستان در اثر تفتیشها نیکه بعمل آمده ۲۲ نفر تحسین نامه ۲۸۰ نفر اخطار دیده ۱۰۸ نفر کسر معاش شده و ۱۱ نفر بخشش گرفته اند.

برای مکاتب دهاتی، مکاتب اساسی ابتدائی ذکور و انثا، مکاتب متوسطه ثانوی، کورسهای اکا پرو غیره مؤسسات جدید معلم تهیه و مقرر شده و ضمناً برای همه مکاتب افغانستان و فاکولته ها و مؤسسه ها عرفانی لوازم تحصیل تهیه و بوقت معینه رسانیده و توزیع شده است. لوازم اعاشه و رهاش طلاب مسلکی و لیلیه و ارسوی تهیه گردیده بکتمداد عمارات مکاتب در مرکز و ولایات ترمیم کاری و توسعه داده شد. امسال تقریباً قسمت بیشتر مکاتب افغانستان صاحب تعمیرات اساسی گردیده است.

مسابقات و شطارت های سیورتی امساله شاهد این قول است که امسال در سیورت های معارف پیشرفت قابل ملاحظه بعمل آمده تعداد سیورتمینها زیاد و ریکاردهای سیورتی اتمتیک و ثقیله روبه هرج است.

در حقه امور صحتی و اجراءات سر طبابت شفاخانه معارفه معاینه و تداوی ۱۲۹۶۸ نفر متعلمین و متعلمات را میتوان ذکر کرد. علاوه بر آن بتعداد ۸۲۹۴ نفر متعلمین و متعلمات بر ضد محرقه و اکسیناسیون شده به ۱۱۲۵ نفر گولی و یاقمین داده شده است تعداد جروح و زخهها نیکه امسال باغمان شده به ۱۸۱۱ نفر بالغ می گردد. بطور مجموعی میتوان گفت که امسال در شفاخانه وزارت معارف به تعداد ۲۴۱۹۲ نفر تحت معاینه تملوی و معالجه گرفته شده است.

وزارت معارف نه تنها در راه تنویر اذهان اطفال معارف کوشیده بلکه سعی نموده مردم این کشور نیز از راه و فراهم آوردن زمینه مطالعه برای آنها در قسمت انکشاف بیمانه علمی شان از هرگونه نشرات مفید متمتع گردند. از این رو در اثر ازدیاد نشرات خویش این وزارت کوشید بنه علمی و سطح دانش جمعیت کم سواد این کشور را قهری بیشتر تقویه و بلند ببرد. از این جهت در ظرف سال جاری به نشریات نشریه بنام بخوان و بدان که قبلاً از آن تذکر دادیم مبادرت ورزید به تعداد نشریه ها و مجلات علمی و ادبی افزود و بتوسط مطبعه معارف که تازه بکار آغاز نموده و مراحل ابتدائی خود راهنوزمی پیماید، تاکنون بطبع ۱۷۷۴۰۷۲ جلد کتب و رسالهجات و ۴۰۰۰ تا بلوی رنگه، فرطاسیه و جداول، کتابچه خط دار و تمامی

کتاب درسی، معاون درس و یک‌کده از مجلات از قبیل مجله عرفان، مجله ادب مجله دارالعلمین و غیره مؤفق گردیده است.

در قست پوهنتون کابل و فاکولته هانیز نسبت بسا لیان سابق پیشرفتها و مؤفقیتهای محسوسه نصیب معارف گردیده در فاکولته ادبیات که بنا بر احسان احتیاج و ضرورت به اشخاص منور بادا شدن علم و دانش مکفی در رشته تاریخ و جغرافیه چندی قبل شعبه تاریخ و جغرافیه تأسیس بود اما سال ازین شعبه یکماده فارغ التحصیلان لایق تقدیم شد که امید است ایشان مصدر خدمات نیکو بشوند.

شرح مفصل و بیشتر پیشرفتهای هر کدام از ریاستها، دوا و روشهای مربوطه وزارت معارف را بشمول فعالیتهای پوهنتون و فاکولته ها قرا و ذیل به موازات تقدیم میداریم.

مدیریت قلم مخصوص :-

مدیریت قلم مخصوص وظایف بس اهمیت داری را حاوی و در عین زمان اجراء آن از حیث ارتباط مستقیماً به هدایت و رهنمائی وزیر معارف متملق بوده که وقتاً فوقتاً با اساس ارشادات جلالت مابین رسیده و بمراجع مربوط اقدامات میورزد برای اینکه يك اندازه بمحتویات آن معلومات بسبب ترا حایز گردیده باشد ذیل توضیحات میدهم.

تمام امکاتیب عادی مخصوص و سر راست که عنوانی وزیر معارف از طرف ما مورین منسوبه یا اشخاص دیگر بوده تسلیم و بحضور شان تقدیم، پس از اخذ هدایت بمراجع آن جواب پرداخته می شود و مکتوب های عادی که عنوانی وزیر معارف از مرکز و ولایات از ما مور منسوبه و یا غیره توصل میورزد مفاد آن نسبت عوض بمض رفع حوائج مربوطه بوده طبعاً تسلیم و موضوع آن را از حضور وزیر معارف هدایت حاصل و بمراجع آن غرض غور و فراهم آوری احتیاجات عارضین رسماً خواستگار میگردد و نیز تمام هدایات احکام وزارت که خیلی ها مهم بوده و اجرای آن فوری و ضروری میباشد. بتمام ادارات و ولایات مخابره می گردد و نتیجه آن استحصال و بحضور وزیر معارف تقدیم میگردد.

همچنان کلیه اوراق عرض از تمام ادارات مرکزی وزارت و پوهنتون که غرض اخذ و امرو هدایت بمقامات رفیعه ترتیب می شود رسماً بمدیریت قلم مخصوص میرسد که مدیریت موصوف تمام آنرا فهرست کرده بروز کار وزارت معارف بحضور تقدیم و احکام می که ستانیده می شود پس از ثبت بمراجع آن تسلیم می نماید و نیز عرایض که از مقامات رفیعه و یا عارضینکه شخصاً بوزارت مراجعه می نمایند همه روز جمعه آوری و بموقع لازم بحضور وزیر معارف تقدیم و پس از گرفتن امرو هدایت بکتاب ثبت عرایض رسانیده بمراجع آن غرض اجراء امور مربوطه ترسیل میدارد.

وهم تمام مکتوب و مراسلات که از خارج بوزارت معارف میرسد تماماً بمدیریت قلم مخصوص وارد و پس از مطالعه و گرفتن هدیایات از حضور وزیر معارف جوابات آن ترتیب و بمراجع آن صادر می گردد و همچنین ملاقاتهای سفراء و رؤسای دول متجا به پرو فیسوران معلمین خارجی و داخلی بذریعہ مدیریت قلم مخصوص اجراء و انجام می گردد چه اوقات ملاقات را از وزیر معارف استیذان حاصل و با آنها اطلاع می نماید تا در موقع حضور و بهم رسانند همچنان از نتیجه مذاکرات در صورت لزوم بمراجع مربوطه غرض اجراء رسیدگی رسماً داخل مکاتبه میگردد و نیز مسایل مربوطه بکثرترا نسهای علمی و دعوتها و غیره که بوزارت معارف و یا مربوطات آن صورت میگیرد بلااستثنا بمدیریت قلم مخصوص تعلق داشته که تعیین وقت و کارتهای مذکور با اشخاص مدعو توزیع می شود و نوتهای کنفرانسهای فوق که از طرف وزارت معارف یا اشخاص داده می شود قبلاً توسط مدیریت قلم مخصوص بحضور وزیر معارف تقدیم و پس از ملاحظه زاجع بایراد و بیانیه آن ترتیبات لازمه اتخاذ میگردد و نیز وزارت معارف نظربکثرت امور اداری و تعلیمی تعداد کثیری مامورین و رسیدگی بامور مربوطه ریاست تفتیش و اعضاء آن در مرکز و ولایات منظوری داشته و مامورین مربوطه وقتاً فوقتاً نظربوظایف معینه و پروگرام علیحده که بایشان تفویض گردیده امور تدریسی و اداری را تفتیش و رسیدگی می نماید که در نتیجه طبعاً اوراق فقرات متعددی ترتیب و پس از نتیجه رویت آن به مجلس وزارت و ولایت حتمی و لازمی شمرده می شود که تفصیل آن فرار ذیل میباید شد :-

او رافیکه با اثر تفتیش و نتیجه داده گئی ریاست تفتیش وزارت تهیه و ترتیب می گردد بر حسب اصول بغرض حل و فصل و فیصله ابتدائی آن یا نچمن وزارت مربوطه بود و تمام فقرات مذکور بکتاب مجلس که برای اینکار وضع گردیده ثبت و پس از فیصله مجلس صورت اجراءات بمراجع آن اطلاع داده می شود .

مدیریت قلم مخصوص در عین زمان منشی وزارت معارف نیز بوده که تمام اجراءات امور مجوله بدوش او میباید و پیش از آن در مورد فیصله های مذکور نیز اجراءات مقتضیه در تحت اداره شان رسماً اجراء و انجام می پذیرد. مدیریت قلم مخصوص بین وزارت معارف و ریاست پوهنتون نیز روابط جهت انجام و پیشبرد امور ریاست مذکور داشته و همیشه یک قسمت کار مهم مدیریت مذکور اینست که یک تعداد زیاد مکتوبها مخابره میگردد . و امر به وزارت راجعت تطبیق و عملی کردن مستقیماً بر رئیس پوهنتون و شعبات مربوطه آن مخابره و نتیجه انرا مطالعه و بحضور وزیر معارف تقدیم میدارد .

ریاست تدریسات ثانوی

از آنجا که ریاست تدریسات ثانوی وظیفه دار تا سس- تزئید و انکشاف مکاتب متوسطه و ثانوی بوده و ارسای از امور تعلیمی - تهیه و تدوین پروگرام- ترتیب لواحق

و تعلیمات نامها و صورت تطبیق آن تأسیس و تکمیل لایر اتوارها کتا بخرها و غیره -
 (۲۴) باب مکاتیب مربوطه راعهده دار میا شد . در جریان سال تعلیمی ۱۳۳۳ هـ علاوه
 بر واریسی از جریان امور تدریسی مکاتب مربوطه در نکات ذیل غور و رسی بیشتری
 بعمل آمده است .
 پروگرام :

قسمیکه قارئین محترم سالنامه کابل مطلع اند مدیریت تدریسات ثانوی که بتاریخ
 اول حمل ۳۳ نظر به حجم کار و اهمیت روز افزون مکاتب مربوطه آن در تشکیلات
 جدید وزارت معارف نظر به منظوری مقام منبع صد ارت عظمی بر ریاست تدریسات
 ثانوی مبدل گردیده است از عرصه سه سال بدینطرف در تجدید نظر پروگرام های
 مکاتب ثانوی برآمده همیشه نظر به پیشرفت علوم و فنون و ساحه تطبیقات عملی هر
 کدام آن غور بیشتر در پروگرام های ممالک مترقی نموده و آنچه را در اثر مفا همه
 و مطالعه با علماء و متخصصین به حال اولاد عزیز افغان مفید میداند بعد از منظوری مقامات
 ذیصلاحیت در ساحه تطبیق میگذازد .

از آنست که به سلسله تجدید نظر در مفردات پروگرام در سال جاری پروگرام
 کیمیا، بیالوژی و زبان آلمانی را که به کمیسیون های مختلف برای مطالعه سپرده شده
 بود بعد از غور و خوض متخصصین فن مفردات جدید تدریس آنرا در صنوف مختلف
 دوره متوسطه و ثانوی تعیین و تثبیت نموده است و هم دوباره مفردات پروگرام لسان
 انگلیسی و انتخاب و تطبیق یکی از متوذهای جدید تدریسی آن که در محیط ما نتیجه مثبت
 تری را بار آورده بتواند نظریات معلمین خارجی و داخلی وهم از نمایندگان مؤسسات
 بین المللی مانند یونسکو و غیره را گرد آورده ایم که عنقریب بعد از بحث و شور در اطراف
 آن مفردات پروگرام مضمون لسان انگلیسی تعیین و تثبیت گردد .

مطالعات مادر اطراف مفردات پروگرام مضامین مختلف لیسه های نسوان هنوز
 هم ادامه دارد تا مضامین این نوع مؤسسات خود را هنوز هم حیاتی بگردانیم .

سامان و لوازم تدریس - بکمک و همکاری ریاست دارالتالیف و مدیریت عمومی
 لوازم یک تعداد کتب جدید دوره متوسطه و ثانوی جدیداً طبع و بدسترس مکاتب مربوطه
 تدریسات ثانوی گذاشته شده است و هم درباره فرمایشات لایر اتوارهای جدید برای
 مکاتب مربوطه با مدیریت عمومی لوازم اقدامات جدیدی بعمل آمده است . اما دو
 جمله سائر فرمایشات لوازم تدریس مکاتب ما بخارج ریاست تدریسات ثانوی بکمک
 و معاونت ریاست روابط کاتوری در باره تهیه و ترتیب اطلس جغرافیائی مخصوص
 معارف افغانستان مفاهه بعمل آورده بود که بالاخره در جریان سال ۱۳۳۳ در باره طبع
 آن با کمپنی ونچوی آلمانی موافقه بعمل آمد و نظر بمنظوری مقام محترم وزارت
 معارف اوراق مخصوص نقشه افغانستان را داکتر محمد اکرم تهیه و برای طبع ارسال

گردید و عمق ریب این اطلس که بتعداد چهل هزار بزبان ملی پشتو و بلسان انگلیسی طبع میگردد تکمیل و بدسترس مکاتب گذاشته خواهد شد.

ریاست تدریسات ثانوی بکمک و همکاری مدیریت لوازم از سال ۱۳۳۲ بدینطرف در توریید بکتهعداد نقشهجات دیواری برای تدریس جغرافیه اقدامات نموده بود که بالاخره نقشهجات مذکور توسطه کمپنی ونچوی المانی ترتیب و تهیه گردیده است و از بهترین نقشههای تدریسی جهان می باشد در جریان سال ۱۳۳۳ به کابل وارد و در معرض استفاده تمام معارف افغانستان گذارده شده است و هم در اثر مفاهمه باریاست امداد تخنیککی یونوریاست تدریسات ثانوی در سال ۱۳۳۱ از آن ریاست محترمه تقاضا نموده بود تا از دفتر مرکزی یونیون بکتهعداد از نقشه افغانستان را که آن موسسه ترتیب و طبع نموده است بوزارت معارف افغانستان اهدا نماید درین اواخر دفتر امداد تخنیککی توسط مدیریت محترم یونیون به تعداد مناسب درهمه مکاتب افغانستان عزیز توزیع گردیده است. مدیریتهای داخلی لیسهها:

از آنجا که وزارت معارف از عرصه پنج سال بدینطرف بایلیسی خود را در باره معلمین و مستخدمین خارجی معین و مشخص گردانیده است و تنها جنبه تدریسی بعضی از مضامین ساینتیفیک به لسان خارجه بمعلمین خارجی واگذار شده است عندالواقع امور اداری لیسههای خود را که قبلاً در اثر قلت اشخاص مجرب و آزموده بدسترس خارجیان گذاشته بود واپس گرفته به اشخاص و رزیده داخلی میسپارد و بهمین ترتیب بود که در سال تعلیمی ۱۳۳۳ در دولیسه حبیبیه و غازی مربوط ریاست تدریسات ثانوی که قبلاً مدیران خارجی وظیفه دار آن مکاتب بودند و نفر از فارغ التحصیلان فاکولته های داخلی راعهده دار امور اداری و تدریسی آن مکاتب گردانید.

امتحانات:

در اثر امتحانات بکلوریای سال ۱۳۳۲ که چانس دوم آن بتاریخ دوم حمل ۱۳۳۳ تمام گردیده بود و این امتحانات تحت اداره مستقیم ریاست تدریسات ثانوی بعمل می آید از مکاتب مربوطه تدریسات ثانوی بتعداد (۱۵۸) متعلم بشرح ذیل فارغ گردیده است که برای ادامه تحصیل عالی باریاست پوهنتون معرفی گردیده اند:

- ۱- لیسه حبیبیه کامباب ۲۱ نفر.
 - ۲- « استقلال » ۲۱ »
 - ۳- « نجات » ۱۸ »
 - ۴- « غازی » ۱۵ »
 - ۵- « ابنسینا » ۸۳ »
- جمله شد ۱۵۸»

امتحانات سه ماهه وشش ماهه سال تعلیمی ۱۳۳۳ مکاتب مربوط ریاست تدریسات ثانوی تحت نگرانی مستقیم هیئت های تربیوی و تعلیمی خود مکاتب در اوقات معین سال اخذ و امتحان سالانه دوره ابتدایی لیسه های منطقه سرد سیر بتاريخ ۱۷ عقرب شروع والی اخیر عقرب دوام داشت و امتحانات صوف ۱۷ الی ۱۱ از اول قوس شروع والی ۱۶ قوس ادامه داشت.

امتحانات دوره بکلوریای مکاتب مربوط تدریسات ثانوی که تحت اداره مستقیم این ریاست صورت میگردد در منطقه گرمسیر قندهار توسط مدیریت معارف ولایت قندهار هیئت که برای کنترل امتحانات آنولا از مرکز وزارت ارسال گردیده بود بتاريخ ۱۵ جوزا شروع و دو هفته دوام داشت ولی امتحانات بکلوریا مناطق سرد سیر که در مرکز کابل از تاریخ ۱۵ قوس شروع و در اول جدی چانس اول تمام شد و در هوات بتاريخ ۲۲ قوس شروع و ۷ جدی با تمام رسید دریا بتخت مکاتب مربوط تدریسات ثانوی درسه مراکز مختلف (عمارت لیسه استقلال - لیسه ملالی و لیسه ابن سینا) امتحانات خود رامیگذرانیدند که در مرکز لیسه استقلال علاوه بر بعضی از مکاتب مسلکی لیسه های حبیبیه - استقلال - نجات - غازی وهم لیسه چاریکار که درین سال اولین دسته بکلوریا پاس خود را که در خود آن محل دوام تحصیل داده است به یونیورسیتی تقدیم مینماید. جمع گردیده بودند:

تعداد صنف - شامل امتحان - کامیاب - مشروط - ناکام - محروم							
۱	۵	۵	۳	۸	۴۵	۴۰	۱ - حبیبیه
۱	۸	۰	۲۱	۲۹	۲۹	۳۰	۲ - استقلال
۲	۳	۱۵	۹	۲۷	۲۷	۲۹	۳ - نجات
۰	۱۰	۵	۱۲	۲۷	۲۷	۲۷	۴ - غازی
۰	۳۳	۱۱	۷۹	۱۲۳	۱۲۳	۱۲۳	۵ - ابن سینا
۰	۳	۱	۶	۱۰	۱۰	۱۰	۶ - پروان
۰	۰	۱	۹	۱۰	۱۰	۱۰	۷ - ملالی

در مرکز لیسه ملالی هم اولین صنف ۱۲ آن لیسه در سال ۱۳۳۳ تشکیل گردیده بود که در امتحانات بکلوریا جمله متعلمات آن صنف کامیاب گردیده است. اگر چه این لیسه از چندین سال بدین طرف فارغ التحصیلان بجایه تقدیم نموده است ولی تاخیر سال ۱۳۳۲ وزارت معارف به فارغ التحصیلات صنف ۱۱ آن لیسه تشویقاً حقوق بکلوریا را شناخته بود ولی از سال تعلیمی ۱۳۳۳ به بعد لیسه های نسوان هم مانند لیسه های ذکور بعد از فراغت صنف ۱۲ حائز درجه بکلوریا میگردند.

ریاست تدریاست ثانوی در اخیر سال تعلیمی ۱۳۳۲ و ابتدای سال تعلیمی ۱۳۳۳ غورو خوض بیشتری را در باره نتایج امتحانات مکاتب مربوط بعمل آورده و توسط هیئت های مختلف که تمام اعضای تدریسات در آن شامل بود در باره نتایج و جدول امتحانات بیشتر از چهار هزار نفر غورو خوض و موشکافی بعمل آورده نتیجه تدقیقات و فیصله های خود را بمکاتب مربوطه ابلاغ نمودند .

اهور متفرقه :-

در سال ۱۳۳۳ مثل سالهای گذشته ریاست تدریسات ثانوی از امور تعلیمی ۴۲ نفر محصلین افغانی مربوط وزارت معارف توسط ریاست و روابط کلتوری در خارج و ارسی نموده نتیجه را به مقام وزارت تقدیم نموده است و هم در باره حواله جات پولی آنها بامدیریت محاسبه معارف اقدامات بعمل آورده است .

وارسی از اهور تعلیمی ۸-

شاگردان پایان تر از بکاوریا که بیول شخصی در ممالک خارجه تحصیل می نمایند از وظایف ریاست تدریسات ثانوی است که تعداد این متعلمین در سال ۱۳۳۳ (۶۳) نفر بالغ گردیده است که بمجرد وصول رایور تعلیمی این چنین اشخاص غور لازمه در اطراف پیشرفت و دوام تعلیمات آنها بعمل آمده و بعدها به دافغانستان بانك در باره اعطای اسعار مصارف تعلیمی آنها اقدامات بعمل می آید .

در سال ۱۳۳۳ ریاست تدریسات ثانوی باز هم در باره افتتاح سالون خزان در موقع معینه آن اقدامات لازمه بعمل آورده راز برای آنکه ذوق بدیع اطفال احیاء و انکشاف یابد و هم در صنایع نفیسه و سا بر کار دستی مانند گل دوزی - خیاطی بافت - نجاری و تهیه اسباب بازی شاگردان تشویق بیشتر گردند تقریباً دو نیم هزار اثر کار دستی و رسامی آنها را در کاب سپورت های ثقبه به همکاری رسامان لیسه های مرکز در معرض نمایش گذاشته بود . این سالون که بتاریخ هفتم عقرب توسط جلالتماب وزیر صاحب معارف در حالیکه معین صاحبان و بك تعداد از اراکین وزارت معارف و مدیران و رسامان مکاتب حاضر بودند افتتاح گردید و در سال جاری علاوه بر طلاب معارف و سائر تماشاچیان خارجی و داخلی که جوفه جوفه آمده و از زحمت کشی نمای اطفال معارف تقدیر و تحسین مینمودند - والا حضرت صدر اعظم صاحب و سائر اعضای کابینه بروز نهم عقرب بسالون خزان تشریف آورده آثار شاگردان ذکور و انانث را مشاهده نمودند و از توسعه ذوق بدیع شاگردان و پیشرفت های صنایع نفیسه مکاتب اظهار ممنونیت فرمودند .

سالون خزان که ده روز دوام داشت دوروز نمایش آن مخصوص دختران مکاتب و طبقه انانث یا بتخت بود که بروز های معینه جوفه جوفه آمده از طرف معلمات و دختر

های لیسسه ها با آنها توضیحات داده می شد و هیئتیکه تحت ریاست عبدالغفور خان برشنا و خیرمحمد خان رسام برای تعیین جایزه آثار تعیین گردیده بود درحین جریان نمایش انتخابات بعمل آورده و اثر (۶۸) نفر متعلمات و متعلمین را دردرجه بندی شامل وزارت معارف شامل ساخته برای تشویق حائزین جایزه و سائر رفا و همشیره های مکتبی آنها مبلغ ده هزار افغانی را با آنها انعام داد.

درین سالون خزان بکتهعداد زیاد از آثار رسا می — کارهای بافت و دخت متعلمات مکاتب نسوان بفروش رسا نبوده شد که پول آن به خود متعلمات و متعلمین داده شد. تنها لیسسه زرغونه که آثار متعلمات آن خیلی زیاد بود بعد از ختم سالون خزان کارهای متعلمات آن لیسسه را درخود مکتب دردعو تیکه در آن والا حضرت شاهدخت — والا حضرت خانم صدر اعظم و یک تعداد زیاد از سائر خاتمه های محترمه و متعلمات مکاتب حضور بهم رسا نبوده بودند و مهارت و ذوق بدیع دختران افغان راهمه تقدیر می نمودند و بکتهعداد زیاد از آثار شاگردان را بفروش رسا نبوده پول آن را به صاحبان اثر تحویل نمودند.

بمسلسله همین نمایشات آثار کاردستی مکاتب نسوان باید تذکر داد که نظر به لطف حکومت مهر بان امسال چون به طبقه انانث هم اجازه داده شده بود تا در جشن ملی استقلال سهیم گردند. پس از متعلمات لیسسه های ملالی و زرغونه تقاضا شده بود تا در ترتیبات جشن که به لیسسه ملالی داده شده بود و هم در نظم و نسق آن خدمت نمایند متعلمات این دو لیسسه تحت نگرانی معلمات و هیئت اداری آنها با امتانت زیاد و وظیفه محوله را به انجام رسانیدند و هم علاوه بر درام های تربیوی آثار کاردستی خود را در اطاق های مخصوص بمعرض نمایش گذارده بودند که خیلی جلب توجه هموطنان عزیز را نموده یک حصه بزرگ این آثار را خریداری نمودند از نمایش در امهای دو لیسسه تقریباً مبلغ بیست هزار افغانی جمع آوری شده بود که حصه قلیل آنرا اداره لیسسه زرغونه و ملالی بعد از هدایت ریاست تدریسات ممتاز درامه ها را طور انعام دادند و متباقی را تحت نظر خود به متعلمات تیکه بوی خریداری و به متعلمات بی بضاعت هر دو مکتب توزیع نمودند.

در سال ۱۳۳۳ در اثر درخواست سفارت افغانی مقیم دهلی باز ریاست تدریسات ثانوی در دو نمایش بین المللی آثار رسا می و گدیها سهیم گردیده آثار رسا می بکتهعداد از متعلمین و متعلمات مکاتب کابل را توسط هیئتی که برأس آن عبدالغفور خان برشنا بود انتخاب و از برای آنکه در نمایش بین المللی شنکر در دهلی که در ماه فروری ۱۹۵۵ دائر خواهد بود گذارده شود ارسال نموده است. و هم در اوائل ماه جدی بکتهعداد

گدیها راکه بطور کاردستی درلیسه و مکاتب توسط اطفال مکتب تهیه گر دیده بود برای شرکت در نمایش بین المللی گدیها که ماه جنوری و فروری ۱۹۵۵ دلو (۱۳۳۳) دایر میگرد ارسال نموده است.

از آنجا که غایه تعلیمات را در مکاتب و لیسه ها نه تنها آموختن یکتعداد مضامین مختلف برای بلند بردن سویه تعلیمی و کسب معلومات عمومی طلاب دانسته بلکه دادن اعتیادات دینی و اخلاقی را با آنها جزو مهم وظیفه مربی و پروگرام میدانیم و چون درین سالهای اخیر نظر به بعضی علل معلوم میشد طلاب مکتب در اعتلای معنویت خود توجه لازمه را بعمل نمی آوردند پس ریاست تدریسات ثانوی بتاسی از نظریات نیک سائرا را کین محترم معارف و هیئت تربیوی پیشنهادی را در باره در یافت راه بهتر ساختن اخلاق متعلمین بتاریخ ۲۰/۶/۳۳ بمجلس وزارت تقدیم نموده بود که در زمینه بعد از بحث و شور زیاد چنین فیصله بعمل آمد که برای استحکام مبانی اخلاقی و اعتلای معنویت طلاب معارف یک نمره دیگری علاوه بر نمرات مضامین بنام نمره تهذیب و تربیه در جدول نمرات آنها افز و دگر در دور ریاست تدریسات را وظیفه دار ترتیبلا یچه که معلمین و مربیون را در اعطای این مره که مفهوم آن خیلی بلندتر از یک مضمون است رهنمائی نماید گردانیدند لایحه مذکور تحت نامه ماده توسط حمیدالله عنایت سراج ترتیب و بعد از منظوری مقام وزارت بتاریخ ۳۰/۶/۳۳ بتمام مکاتب مرکز و ولایات متحدالامالاً خبر داده شد تا سر از سال تعلیمی موجوده تطبیق آن عملی گردد، این تصمیم وزارت معارف که برای استحکام مبانی اخلاقی طلاب خیلی موثر است مجلات و روزنامه های مملکت هم خیلی تقدیر نموده و موفقیت معارف را درین اقدام نیک خواستگار گردیده اند.

از آنجا که انکشاف و توسعه معقول تعلیمات ثانوی یکی از هدفهای معارف است در سال جاری دوباب مکتب ابتدائی مرکز که یکی آن مکتب ابتدائی ذکور و بنام مکتب خوشحال خان یاد می شود و دومی ابتدائی نسوان بوده و با سمر رابعه بلخی مسمی است بمکاتب متوسطه مبدل شد کداولی آن از ابتدای ۱۳۳۳ صنف هفتم را تشکیل و دومی در ۱۵ حوت سال جاری دارای صنف هفتم می گردد.

مفاهمه و مکاتبه ریاست تدریسات ثانوی با دفتر عرفانی یونو و قییم نیویارک مثل سالهای گذشته ادامه دارد و بسوالاتی که از طرف آن موسسه و یا موسسات دیگر رسیده است پاسخ داده شده است و هم در سال جاری در روز سالگره یونو ترقیبات مجلد تر و بزرگ تری نسبت به سالهای گذشته در مکاتب مرکز اتخاذ گردیده بود سال گذشته قسمیکه قارئین گرام و (افغانستان کالنی) مطلع اند تنها سه مرکز تجلیل و جشن روز یونو دایر نموده بودیم ولی در سال جاری نظر به موافقه جلالت مآب وزیر معارف و معین تدریسی تقریباً در تمام مکاتب ذکور و اناث از ساعت تعلیمی دوم

به بعد ترتیبات جشن سالگره یو نو گرفته شده بود که معلمین - معلمات - طلاب و طلبیات هر کدام به نوبه خود در اطراف موسسه عام المنفعه یو نو و فعالیت های آن بسائر رفقای خود معلومات داده مجالس به نشان دادن فلم های تعلیمی و تریبوی و مفاهمه بین المللی خاتمه پذیرفته بود .

ریاست تد ریسات مسلکی :-

وظیفه این ریاست تقویه مکاتب مسلکی و حرفوی است اجراءات سال ۱۳۳۳ ریاست قرار ذیل است :-

۱- دارالعلوم ها :

دارالعلوم عربیه کابل :-

این مدرسه طبق سنوات گذشته در جریان تدریسات خود ادامه داده طبق پروگرام معینه در پیشرفت بوده و تدریسات آن اطمینان بخش است در پروگرام دارالعلوم در امسال تعدیلات در قسمت علوم دینی بعمل آمده که يك قسمت از علوم عصری و حیاتی و مسلکی قضاء نیز در آن افزود شده است .

چون مدرسه قضات در اثر فرمان صدارت لغو و با دارالعلوم يك جا گردیده است تعداد متعلمین دارالعلوم به یکصد و نود نفر بالغ گردیده . در دارالعلوم عربیه کابل يك مدرسه دارالحفاظ که در آن اشخاص نابینا میباشند نیز ملحق است .

مدرسه علوم شرعیه :-

این مدرسه دینی طبق معمول همه ساله و پروگرام معینه در جریان بوده دارای صنفوف پنجگانه ۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲ و هفت شعبه بوده در سال ۳۳ (۱۷۹) نفر شاگرد درین شعبات شامل تعلیم بوده است که از صنفوف ۱۲ آن (۴۹) نفر فارغ التحصیل و از آن جمله ۲۴ نفر به حیث معلم به مکاتب و مربوطات وزارت معارف شامل وظیفه و ۲۵ نفر به فاکولته شرعیات شامل میگردند .

مدرسه نجم المدارس مشرقی :-

این مدرسه مانند دیگر مدارس دینی طبق پروگرام معینه در جریان بوده در امسال (۹) نفر طلاب از صنفوف ۱۲ آن فارغ التحصیل گردیده که بعضی بحیث معلم به وزارت معارف و ریاست مطبوعات و بعضی آن ها به وزارت عدلیه شامل کار گردیدند .

مدارس اسدییه مزار شریف و ظاهرشاهی مینه :-

الف مدرسه اسدییه :

پروگرام مدرسه اسدییه مزار شریف مطابق به پروگرام دارالعلوم عربیه کابل بوده به اساس پروگرام جریان داشته شاگردان تحت تعلیم اند که در سال جاری

از صنف ۱۲ آن (۶) نفر فارغ التحصیل برآمده و آنها در وزارت معارف و وزارت عدلیه شامل کار گردیده اند .

ب - مدرسه ظاهر شاهی معینه : -

این مدرسه به صورت مرتب به دروس خود دوام داده است .

مدرسه فخرالمدارس هرات : -

این مدرسه از چند سال به اینطرف تأسیس یافته اما تا حال جاری در چوکات مدارس رسمی یاد نمی شد حسب پیشنهاد وزارت معارف و منظوری مقام صدارت عظمی بودجه مصارف و معاش این مدرسه از داخل بودجه معارف منظوری پیدا کرده است قبل ازین مصارف این مدرسه طور اعانه از فیصدی محصولات گمرک هرات و پول اعانه اهالی تکافو میشد. مدرسه فخرالمدارس پروگرام دارالعلوم عربیه کابل را تطبیق و درین اواخر یکعده مضامین جدید را نیز تدریس مینمایند که فعلاً دارای (۱۲) شعبه و صنف ۱۲ گانه میباشد و تعداد داخله این مدرسه (۲۴۵) نفر است .

بعضی مدارس دیگر نیز در مربوطات تدریسات مسلکی مانند مدرسه جامع هرات مدرسه محمدیه قندهار دارالحفاظ فراه - مدرسه خوست جنوبی میباشد که مصارف بودجه آن از طرف اهالی و موسسات بصورت اعانه پرداخته می شود .

۲- دارالمعلمین ها : -

الف: دارالمعلمین ابتدائیه :

موسسه F.O.A. ۴ نفر متخصصین را تحت ریاست ساغلی لنتن که به افغانستان آمده و به دارالمعلمین ها به تدریس علمی و تربیوی طلاب مشغول اند و به طلاب بسیستم جدید و عصری به تطبیق تدریس کار می کنند و مکتب سپین کلی - مکتب کارته ؛ و علاوالدین مکتب تجربی دانسته می شود. تطبیقات علمی تحت نظر متخصصین مذکور ادامه داشت و در امسال بر علاوه از کورس های رسامی و نجاری تحت اثر متخصصین و موافقه وزارت معارف کورس دیگر بنام کورس رنگمالی، کورس سیورت، کورس معماری تأسیس یافته که توسطه متخصصین و معلمین فنی بالای طلاب تدریس گردید .

برای فارغ التحصیلان این کورس ها که به تعلیمات ابتدائی ذی دخل است و معلومات کافی تری حاصل بر علاوه از شهادتنامه مقرره دارالمعلمین یک تصدیقنامه همان کورس سیکه مؤفقا نه به پایان میرسانند نیز داده می شود. در سال جاری از دارالمعلمین ابتدائیه که به اساس پروگرام معینه تعلیمات آن جریان داشت و از طرف ریاست تدریسات مسلکی وزارت معارف در امور تدریسی آن رسیده گی میشد (۶۶) نفر طلاب از صنف (۱۱) آن فارغ التحصیل گردیده است .

امور وزارت معارف

ب - دارا المعلمین متوسطه .-

۱- درین دارا المعلمین شاگردان الی صنف ۱۲ تحصیل و بعد از ختم به فاکولته سیانس و ادبیات تحصیل ادامه می دهند و آنانی که به تحصیل دوام داده نمی توانند بحیث معلم مقرر میگرددند. در سال جاری ازین دارا المعلمین (۲۶) نفر طلاب فارغ التحصیل گردیده که (۱۶) نفر شامل فاکولته و (۶) نفر بحیث معلم و (۲) نفر بحیث کتابدار حسب نظریه وزارت معارف مقرر گردیدند.

۲- در امسال حسب پیشنهاد ریاست تدریسات مسلکی و فیصله مجلس وزارت معارف تعمیر یک مسجد به دارا المعلمین منظور شد.

۳- مکتب زراعت :-

۱- این مکتب مسلکی برای تقویة امور زراعتی مملکت تأسیس و تحت اثر معلمین داخلی و متخصصین و معلمین خارجی تعلیمات آن طبق پروگرام ترتیب شده در جریان است؛ مدیر خارجی این مکتب آقای ورنر نظر به ختم قرارداد مراجعت نمود و عوض او مستر ایس معلم آلات زراعتی بحیث مدیر مقرر گردیدند.

۲- یک کلب تهنیب بموافقه وزارت معارف در مکتب مذکور باز شده که متعلمین از بازی های علمی و اخلاقی و میورتی از قبیل پنگ یا نگ - شطرنج - کرمبول استفاده می نمایند.

۳- در امسال یک کتابخانه در داخل مکتب تأسیس گردیده که در آن از کتا بهای علمی و تربیوی و مسلکی (زراعتی) و غیره طرف متعلمین قرار یافته است.

۴- یک ورکشاپ کلان در داخل مکتب افتتاح گردیده که در آن سامان نجاری و آلات تخنیک زراعتی موجود است و طرف تجربه طلاب گذاشته شده است.

۵- نشان دادن فلم های تعلیمی بروز های پنجشنبه صورت گرفته است که خیلی طرف دلچسپی طلاب می باشد.

۶- چون طلاب جهت استجمام به حمام های شهری میرفتند از نقطه نظر بعد مسافه برای طلاب مشکل بوده و هم خلاف مقررات حفظا لصحه بود که یک باب حمام به صورت عصری و فنی در داخل مکتب تعمیر گردیده است.

۷- از حیث اینکه فارم زراعت عملی که واقع خوا چه ملا بود برای طلاب کفایت نمی کرد ۶۴ جلا ب زمین ملکیت وزارت زراعت بدسترس وزارت معارف گذاشته شد تا طرف استفاده طلاب مکتب زراعت قرار گیرد.

۸- وزارت زراعت از روی همکاری بعضی ماشینهای فنی از قبیل ماشین چوپا، کشی و غیره را طور رایگان بدسترس شاگردان مکتب گذاشته است.

۹- به پیشنهاد مکتب زراعت یک تعداد ماشینها و غیره آلات زراعتی که از مالک

خارج خریداری گردیده بود واصل و به تجربه و عملیات طلاب فرار گرفته است.
۴- مکتب تجارت :

مدیریت مکتب تجارت تحت نظر مدیر خارجی خود داکتر فرنگ مرتب به تدریسات خود دوام دارد در تعیین سر نوشت این مکتب و پروگرام آن مجالس صورت گرفته که به اساس آن سال جدید ترتیبات معینه آن اتخاذ خواهد شد. در امسال بعد از ختم امتحان سالانه از صنف ۱۲ آن مکتب (۳۷) نفر متعلمین فارغ التحصیل که از آن جمله (۲۶) نفر آن جهت ادامه تحصیل داوطلب فاکولته حقوق بوده و باقی آنها به مؤسسات تجارتي مانند دافغانستان بانک - بانک تجارتي - بانک زراعتی معرفی و شامل کارکر دیدند.

۵- مکتب اصول تجریر :-

۱- این مکتب از هر صنف چند سال است که دائر و برای اینکه کاتب های تعلیم یافته که از هر حیث به اصول دفتر داری آشنا باشند به اساس پروگرام معینه از یزد و تأسیس تا حال (۶۰۱) نفر فارغ التحصیل بدو اثر تقدیم کرده است.

۲- این مکتب تحت لغو تدریجی گرفته شده است و ضم مکتب تجارت می شود. در سال گذشته و امسال بنا بر همین منظور طلاب جدید الشمول گرفته نشده در سال جاری دو صنف (۸-۹) داشته طلاب صنف ۹ آن فارغ التحصیل و طلاب صنف ۸ به صنف ۹ ترقی کردند که سال آینده تنها صنف ۹ دارد که بعد از ختم سال ۱۳۳۴ مکتب مذکور لغو قطعی میگردد از همین باعث در پروگرام مکتب تجارت تعدیلاتی رخ خواهد داد.

۳- در امسال این مکتب از صنف ۹ خود به تعداد (۴۴) نفر فارغ التحصیل بدو اثر تقدیم کرده است.

مکتب ثانوی تخنیک (E.A.T) :-

۱- این مکتب در سال ۳۰ تا سیس و تا حال دو دوره فارغ التحصیل به مؤسسات فنی و وزارت خانه ها تقدیم نموده است. مکتب ثانوی تخنیک دارای صنف سه گانه (۱۰-۱۱-۱۲) و شعبات مختلفه سروی- میخانیک- برقی- هوا بازی و مخبرات میبا شد. در سال ۱۳۳۲ (۳۵) نفر در امسال ۲۴ نفر از این مکتب فارغ التحصیل بر آمده است.

۲- معلمین آن تماماً آمریکائی بوده پنج نفر معاون داخلی که فارغ التحصیل همین مکتب اند با آنها کار می کنند مستر هکوایر بهیث مدیر فنی در مکتب کار می کند.

۳- متعلمین صنف ۱۲ شق برق در جریان سال تعلیمی بر ای سه ماه جهت کار های عملی به وادی هرمند در قندهار رفته و بعد از یک سلسله کارات عملی و تجربی در مکتب شامل تعلیمات گردیده اند.

۴- در امسال بر علاوه از تعلیمات عملی و نظری در مکتب به صورت مشاهدات فنی

در فا بریکه جبل السراج فا بریکه گلپهار - فا بریکه جنگلک - فا بریکه حر بی - دستگاه کابل را دیو با معلمین مؤلف شاگردان این مکتب دیدن نمودند.

۵- کار تعمیر مکتب مذکور نسبتاً پیشرفته و بعضی سامان و آلات تخنیکي که از خارج وارد گردیده است بجاهای معینه آن نصب و ضمناً سه عدد ترانسفارمر برق مکتب مذکور نیز نصب گردیده است.

۶- سامان تخنیکي و ماشینهای که از خارج رسیده به (۱۰) قلم بالغ می گردد.

۷- در امسال سه نفر فارغ التحصیلان سال ۳۲ صنف ۱۲ که حائز نمره اول گردیده بودند جهت تحصیلات عالی اهزام امریکا شده اند.

۷- مکتب میخانیکي :

۱- طبق پروگرام مکتب میخانیکي دارای صنوف ۷-۸-۹-۱۰ یعنی کورس استاد فن و شعبات مختلفه بسته کاری- ماشینکاری- نجاری- ریخته گری- آهنگری و ولدنگ کاری- برقی- ترمیم موتور بوده جریان دارد در سال جاری (۷۶) نفر از مکتب میخانیکي فارغ التحصیل گردیده که از آن جمله دو نفر بحیث معاون معلم در خود مکتب و (۶) نفر جهت بلند بردن سویه خودها بکورس استاد فن و باقی آنها بموسسات و وزارتخانه ها معرفی گردیده اند که از جمله این (۷۶) نفر (۶) نفر آن فارغ التحصیل کورس استاد فن میباشند.

۲- علاوه بر ماشینهای سابقه شعبات در شعبات بسته کاری- ترمیم موتور- آهنگری و ولدنگ کاری يك يك پایه ماشینهای فریز- رنده- چرخ تیز کاری- کمپرسور- ودان اتومات نصب و هم دستگاه و ولدنگ گسی با تمام سامان آن که از آلمان وارد شده است نصب و بکار انداخته شده است. و ضمناً کوره بزرگ ریخته گری به جای آن نصب گردید.

۳- دو نفر معلمین فنی آن مکتب که طور سکا لرشیب به آلمان غربی رفته بودند بعد از ۸ ماه دو باره مراجعت و اشغال وظیفه نموده اند و دو نفر دیگر عوض آنها بطور فیلوشیب رفته که فعلاً در آلمان غربی میباشند.

۸- مکتب صنایع :

۱- امور تدریسی مکتب صنایع متأسفانه به اساس پروگرام نظری در جریان بوده چه سویه طلاب خیلی بست میباشد، و متعلمین در شعبات مختلفه تحت تعلیم عملی اند.

۲- مکتب صنایع شقوق نجاری- خیاطی- تعمیراتی داشته که در سال جاری (۲۵۸) نفر در آن شعبات از صنف اول الی صنف ۴ تعلیم می نمودند و در امسال ۸ نفر طلبه از صنف ۴ نجاری و (۱۰) نفر طلبه از صنف ۴ خیاطی فارغ التحصیل و به موسسه تجارتي صنایع معرفی گردیدند.

۹- دشیی دارالمعلمین :

صنوف موسسه دشیی دارالمعلمین معادل صنوف ۹-۱۰-۱۱-۱۲ دارالمعلمین میباشد شعبه سیانس آن امسال نیز مرتب به تدریسات خود دوام داد .
۱۰- رسیده گی از تماماً امورات تدریسی این مکاتب مسلکی از طرف ریاست تدریسات مسلکی بعمل می آید و بعضاً از امور اداری آن مکاتب هم بسلسله شعاع مربوطه وزارت معارف تعقیب میگردد تا در حوضه امور تدریسی این مکاتب سکتگی واقع نشود نتایج امتها نهی سه ماهه و ۶ ماهه و سالانه مکاتب که می رسد از طرف این ریاست غور و سنجش گردیده نواقص آن فوراً به اداره مکتب اطلاع داده شده است .

در تمام اوقات سال تعلیمی از مکاتب مسلکی راپوری بنام راپور هفته و از گرفته و از اوضاع مکتب اطلاع کافی حاصل نموده است . حسب معمول شهادت نامه های فارغ التحصیلان مکاتب مسلکی بریاست تدریسات مسلکی بکتاب مخصوص شهادت نامه هائیت و بعد از امضاء و ثبت وزارت به آنها توزیع گردیده است .
۱۱- وقتاً فوقتاً هدایات لازمه درباره امور تدریسی مکاتب مربوط صادر گشته و تقسیم اوقات های هفته وار و امتحان های سه ماهه و شش ماهه و سالانه از طرف ریاست تدریسات مسلکی و ارسی شده است .

۱۲- با اثر پیشنهاد مستر لنتن متخصص تربیوی دارالمعینها یک کنفرانس علمی بتاريخ ۱۷ جدی ۳۳ تحت ریاست شاعلی دکتمور محمد حیدر رئیس تدریسات مسلکی دائر گشته که در آن هیئت تدریسی دارالمعلمین ها مدیران و امامان این مکاتب و لیسه های مرکز و بعضی از استادان فاکولته سیانس و ادبیات و مدیران و معتمنین معارف ولایات در آن شامل میا شدند جریان کنفرانس چون در ۱۷ جدی شروع شده هنوز معلوم نیست .

ریاست تدریسات ابتدائی :-

امسال این ریاست در امور تعلیم و تربیه ابتدائی چنین اجراءات کرده :
۱- مکاتب دهاتی : امسال نیز ریاست تدریسات ابتدائی به غرض تعمیم معارف و تنویر افکار توده در بعضی از اکناف و گوشه های مملکت در جاهای نیکه شرایط شش گانه تاسیس مکاتب صنفی را ايجاب نمی کرد .
۲- مکاتب دهاتی سه صنفی را تاسیس نموده است .
۳- کتب درسی آن از نقطه نظر منطقی پشتوزبان و فارسی زبان به لسان پشتو و فارسی تا لیب و ترتیب گردیده و تاحدی بدسترس استفادۀ طلاب گذارده شده است .

امور و وزارت معارف

در ظرف هداسته علاوه بر مکاتب دهاتی که در سنوات مجامعیه در ولایات افتتاح
گردیده مکاتب نو در مناطق ذیل تاسیس شده است .

در حکومت اعلی پروان :-

- ۱- در قریه سنجد دره پروان يك باب مکتب دهاتی تاسیس شده است .
- ۲- سیفان » » » » »
- ۳- لاق مربوطه علاقه داری شیخ علی » » » » »
- ۴- یا بنده خیل » » » » »
- ۵- آبد دره پنجشیر » » » » »
- ۶- پر یان پنجشیر » » » » »
- ۷- شنبیل » » » » »

۲- ولایت کابل :-

- ۱- در قریه فول خویش بهسود يك باب مکتب دهاتی تاسیس شده است .
- ۲- شیخ آباد وردك » » » » »
- ۳- ولایت قندهار :-

- ۱- در قریه جیلانی دند يك باب مکتب دهاتی تاسیس شده است .
- ۲- بختیاری و فامری » » » » »
- ۳- تلو کان علماء مربوط پنجوانی » » » » »
- ۴- تلو کان سفلی » » » » »
- ۵- کپک ار غنبداب » » » » »

۴- در ولایت هرات :-

- ۱- در قریه گله توت يك باب مکتب دهاتی تاسیس شده است .
- ۲- رود غازی ادر سکن » » » » »
- ۳- گروچیه » » » » »

۴- در ولایت مشرقی :-

- ۱- در قریه دیره عمرزایی لغمان يك باب مکتب دهاتی تاسیس شده است .
- ۲- علی شنگ » » » » »
- ۳- انبار خانه » » » » »
- ۴- چهاردهی حیدر خان » » » » »

۵- در قریه منگو مربوط علاقه داری علینگار يك باب مکتب دهاتی تاسیس شده است .

- ۶- کوشته کامه » » » » »
- ۷- خواجه زانی » » » » »

۵- در حکومت اهلی گرشک

۱- درقریه لوی باغ یک باب مکتب دهاتی تاسیس شده است .

۲- « زرغون کلی » « » « » « »

۳- « شین باغ مربوط نهر بقرا » « » « »

۶- در حکومت اهلی فرا .

۱- درقریه نادعلی یک باب مکتب دهاتی تاسیس شده است .

۲- « نهرشاهی » « » « » « »

۳- « کوکشب » « » « » « »

۷ درولایت زارشریف:

۱ درقریه حصارک بلخ شریف یک باب مکتب دهاتی تاسیس شده است .

۲- (کورس های سواد خوانی)

این کورسها که بنقصد باسواد ساختن افراد کلان سال وذوق مندان که نوبه آموختن خط وسواد علاقه مند می شوند از سال ۱۳۳۰ درولایت ومرکز ازذکور واقات دایر گردید و تا حال نتیجه خوبی داده است چه اکثر فارغ التحصیلان کورسهای اکابر باسواد گردیده خواننده و نوشته کرده می تواند از همین باعث تعداد کورسهای اکابر روبه کثرت است .
۳ (نشریه بخوان و بدان)

این نشریه کوچک دارای مضامین دلچسب وهام فهم بوده درعین حال کوشش شده است که مطالب وموضوعات را به الفاظ ساده وروان بآدر نظر گرفتن مذاق وسویقه تعلیمی مکاتب دهاتی و کورسها اکابر افاده نماید ترتیب ودر ظرف سال ۳۳ بفرض همین مفکوره که تا حال (۸) شماره آن به اهتمام ونکارندگی سغلام محی الدین خان شیوا که درهرماه یکدفعه نشر شده به محصلین مکاتب دهاتی و کورسهای اکابر وغیره ذوق مندان که نوبه آموختن خط وسواد علاقه مند می شوند بطور رایگان داده می شود .

که این اقدام موثر نتیجه بسی خوبی داده اکثر ذوق مندان خط وسواد ونو آموزان از آن خوبتر و بیشتر مستفید گردیده اند این نشریه کوچک از طرف ریاست تدریسات ابتدائی جهت استفاده نو آموزان مرکز وولایات قرار ذیل تقسیم می شود :-

۱- (۲۷۰) شماره درهرماه از طرف ریاست تدریسات ابتدائی مستقیماً به مراجهین وشاگردان کورسهای اکابر داده می شود .

۲- (۱۵۰) شماره درهرماه به مدیریت کورسهای اکابر مرکز داده می شود که به مراجهین وشاگردان کورسها داده شود .

۳- (۲۰۰) شماره درهرماه به ریاست بناروالی مرکز « » « » « »

- ۴- (۴۰۰) - شماره درهز ماه به ولایت کابل داده شده که به مراجعین داده شود
- ۵- (۶۰۰) » » » » مزار شریف » » » »
- ۶- (۵۰۰) » » » » هرات » » » »
- ۷- (۱۲۰) » » » » جنوبی » » » »
- ۸- (۴۰۰) » » » » مشرفی » » » »
- ۹- (۴۰۰) » » » » قندهار » » » »
- ۱۰- (۵۰۰) » » » » قطنن » » » »
- ۱۱- (۱۵۰) » » » » به حکومت اهل قزاق » » » »
- ۱۲- (۲۰۰) شماره اطفاف ریاست تدریسات ابتدائی به حکومت اهل میمنه ارسال میشود تا به شاگردان کورسهای اکابر و مکاتب دهاتی توزیع کنند.
- ۱۳- (۵۰) شماره در حکومت اعلیٰ کرشک ارسال می شود تا به شاگردان کورسهای اکابر و مکاتب دهاتی توزیع کنند.
- ۱۴- (۵۰۰) شماره در حکومت اعلیٰ پروان ارسال می شود تا به شاگردان کورسهای اکابر و مکاتب دهاتی توزیع کنند.
- ۱۵- (۱۳۰) شماره در حکومت اعلیٰ غزنی ارسال می شود تا به شاگردان کورسهای اکابر و مکاتب دهاتی توزیع کنند.
- ۱۶- (۴۴۰) شماره در حکومت اعلیٰ بدخشان ارسال می شود تا به شاگردان کورسهای اکابر و مکاتب دهاتی توزیع کنند.
- ۱۷- (۱۰۰) شماره در خیریه نسوان ارسال می شود تا به شاگردان و مکاتب توزیع کنند
- ۱۸- (۱۰۰) » » » » کارگران مطبوعه » » » »
- ۱۹- (۵۰) » » » » مکتب صنایع » » » »
- ۲۰- (۳۰) » » » » مرستون » » » »
- علاوه بر آن به بعضی جاهای دیگر مثل وزارت دفاع ملی - مدیریت اصلاح و انیس دارالمعلمین، یونسکو و غیره جاها داده می شود.
- فنا گفته نمائند که در ولایات از حصه مقرر شده در هر ماه صد شماره در حکومت های اعلیٰ ۵۰ شماره آن به اشخاص که ذوق آموختن و خط و سواد راداشته باشند داده می شود و متیافی آن به شاگردان و فارغ التحصیلان مکاتب دهاتی و کورسهای اکابر توزیع می گردد.

۴- (کورس های اصول تدریس در هرگز)

از اصول و طرزهای جدید اصول تدریس مسترهل متخصص تعلیم و تربیه مشاور یونسکو در سال ۲۲ به معلمی مشاور مذکور یک کورس در ایام رخصتی در مرکز جلال آباد دایر

وباغبانی است - از طرفی هم تطبیق این پیشه نسبت به شقون دیگر از قبیل نساجی - نجاری و غیره آسانتر است.

بنابراین زمینهای ملحقه مکاتب باید به اختیار سر معلم و معلمین گذاشته شود تا در آنجا با تفاق طلاب کشت و باغ احداث نموده معلمین برهنمائی معلمینکه در دارالمعلمین زراعت آموخته اند طریقهای باغبانی و کشتمندی را بیاموزند تخم و مصارف از طرف مکتب داده شود و از حاصل آن نیز معلمین که اکثراً در ولایات مسافرهستند و معلمین استفاه نمایند به این ترتیب باغهای مکاتب آباد شده مشاگردان عملیات زراعت و باغ بانی را می آموزند و معلمین نیز مستفید می شوند.

وزارت معارف برای عملی ساختن این مفکوره پیشنهاد فوق را حضور ج.ع.ج. صدر اعظم صاحب تقدیم و بعد از اخذ هدایت به شمول یک نماینده وزارت زراعت تعلیمات تنامه زراعتی را که حاوی بر چهار فصل و (۳۶) ماده است ترتیب و بعد از تصویب مجلس عالی وزرا بصدور اشرف ملوکانه رسیده و تحت حکم ۴۱۴۹ و ۵۹۶۶ تاریخ ۲۹/۸/۳۳ بصدورت و از آن بفرض تعمیل و تطبیق به فرمان ۱۲۶۰ بوزارت معارف ابلاغ گردیده است که به اثر آن تعلیمات تنامه مذکور در مطبوعه معارف طبع و مقصد تطبیق و اجرا به مکاتب مربوطه ارسال گردید.

۷- (شعبه پشتو)

شعبه پشتوی ریاست تدریسات جهت ترویج و توسعه دادن لسان ملی پشتو موظف بوده برای اینکه معلمین مکاتب بصورت اساسی به پشتو تجریر و تکلم کرده و به طلاب درسی را به پشتو داده بتوانند در مکاتب مرکز و ولایات کورسهای پشتو دایر نموده است که مراقبت و انتظام کورسهای وقتاً فوقتاً از شعبه مذکور صورت میگردد و هم امتحانات شاگردان کورسها از روی راپورهای ارسالی مکاتب مرکز و ولایات که پروگرام معین هرسمستر را به آخر میرسانند اخذ میگردد و این شعبه علاوه بر امور اداری و تدریسی کورسها از امور تدریسی مضمون پشتوی که در مکاتب تدریس می گردد نیز واری می نمایند.

درین تازگی ها نظریه راپورهای که از مرکز و ولایات رسیده و معلمین اکثر مکاتب خود را آماده امتحان سمستر نهائی حاضر ساخته اند راجع به امتحان سمستر نهائی شان در سال نوافتام خواهد گردید.

شعبه پشتو درین او آخر نسبت به برخی مشکلاتی که در امور اداری و تدریسی کورسها حس می گردد پیشنهادی را با نمونه های مرتبه مثل ورقه راپور ماهانه - کتاب ثبت نمرات - ورقه اخذ امتحان و غیره را به مجلس محترم وزارت تقدیم کرده و بعد

از تصویب نمونه‌ها راجعت طبع به مطبعه معارف ار سال نموده است بعد از فراغ طبع تحت اجرا گرفته خواهد شد.

ریاست دارالتألیف

از آنجا که ریاست دارالتألیف متصدی امور تألیف، تدوین، ترجمه و نشر کتب درسی و غیره برای کلیه مکاتب افغانستان است، امسال با اساس ایجابات پروگرامهای جدید، به تألیف، تدوین، تعدیل و اصلاح تمامی کتب درسی، معاون درس و مطالعه مبادرت ورزیده از آغاز سال جاری تا کنون بتألیف همه کتب درسی مؤفق گردیده که بعضی از آنها همین اکنون از طبع فارغ شده و برخی از آنها تحت طبع میباشند.

ریاست دارالتألیف بر علاوه کتب درسی بتألیف، ترجمه و نشر یکتعداد زیاد کتب معاون درس و مطالعه نیز پرداخته که این کتب علاقمندان و صاحبان ذوق و مطالعه را بتوانند در قسمت از یاد معلومات و تنویر افکارشان از نگاه مطالعه علمی، اخلاقی، اجتماعی، تعلیمی، تربیتی، تهنیدی، حفظ الصحوی و غیره کمک خوبی نمایند.

این ریاست در ضمن سایر فعالیتهای عرفانی و بخش نمودن علم و دانش از راه نشرات خویش، در ظرف سال جاری بتوسط شعبات مربوطه تألیف و ترجمه، نشریات و مجله عرفان خود بقرار شرح ذیل مصدر خدمات و اجراات گردیده است:

مدیریت تألیف و ترجمه -

اساس وظیفه اصلی مدیریت تألیف و ترجمه ریاست دارالتألیف وزارت معارف را تألیف، تهیه و نشر کتب درسی، کتب معاون درس و کتب مطالعه بهر دوزبان ملی ما یعنی پشتو و فارسی برای کلیه مکاتب افغانستان تشکیل میدهد. از اینرو اجراات امساله این مدیریت را میتوان بعنوان ذیل تقسیم و بعد در باره هر کدام از آنها شرح مختصری تقدیم کرد:

اول - کتب درسی - در قسمت تألیف و نشر کتب درسی شقوق آتی را باید دو نظر داشت:

الف - کتب دوره ابتدائی:

ب - کتب دوره متوسطه.

ج - کتب دوره ثانوی.

د - کتب مکاتب مسالکی.

دوم - کتب معاون درس و مطالعه.

سوم - تصحیح کتب و مقالات مجله عرفان، دیدن پروفاها، تهیه اشکال و لوايح در سها و غیره.

چهارم - طبع ثانوی و ثالث کتب.

پنجم - تدوین و اجرای امور علمی عرفانی و اداری.

اوله کتب درسی :-

الف- کتب ابتدائی : مدیریت تألیف و ترجمه در قسمت طبع کتب دوره ابتدائی بمنظور اینکه رسم الخط و نوعیت چاپ کتب مطبوعه در با سواد ساختن و اصلاح املاء نو آموزان ، اطفال و شاگردان نقش بارزی دارد ، سال گذشته بزرگترین تصمیمی را اتخاذ و با اساس آن در نظر گرفت کتب قرائت پشتو و فارسی را بخط نستعلیق و نسخ طبع آفست نماید . این کار که مشر عمر خوبی گردید ، این مدیریت را جرأت بخشید تا کلیه کتب دوره ابتدائی را در مورد تمام مضامینیکه در این دوره تدریس میشود ، مانند کتب قرائت بخط نسخ و نستعلیق بطبع آفست برساند .

چنانچه مدیریت تألیف و ترجمه در این زمینه داخل اقدامات جدی گردید و کتب طرف ضرورت سال آینده تعلیمی مکاتب ابتدائی را پس از خطاطی بشرح ذیل بطبع فرستاد :

۱- کتب قرائت پشتو و فارسی اول ، دوم ، سوم ، چارم ، پنجم ، و ششم (دوره ابتدائی) بعد از تعدیل ، تصحیح و خطاطی جهت طبع فرستاده شد .

۲- کتب حساب این دوره که سال گذشته طبق پروگرام جدید تصنف پنجم تألیف شده بود ، در حالیکه کتاب ششم و هفتمی آنها نیز امسال تألیف و تکمیل گردید ، پس از طی مراتب اصولی و اخذ نظریات درباره آنها جهت طبع فرستاده شد و بدین ترتیب سلسله کتاب حساب دوره ابتدائی از تصنف اول تا ششم به پشتو و فارسی مطابق پروگرام جدید تکمیل شد .

۳- در تصنف پنجم و ششم هندسه نیز طبق پروگرام وزارت معارف تدریس میشود ، ازینرو مدیریت تألیف و ترجمه برای این دو تصنف کتاب هندسه را امسال به پشتو و فارسی تألیف کرد که آنهم پس از طی مراتب و مقررات اصولی که نزد ریاست دارالتألیف موجود است بطبع سپرده شد .

۴- کلیه کتبیکه بزبان پشتو و فارسی در این دوره از تصنف اول تا ششم طرف ضرورت مکاتب قرار دارد و عبارت است از یاره عمه ، دینیات ، قرائت پشتو ، قرائت فارسی الفباء ، پشتو ، الفباء فارسی ، حساب ، هندسه ، تاریخ و جغرافیه ؛ بعضاً جهت طبع ثانی و ثالث و بعضاً بعد از تألیف جدید امسال بطبع فرستاده شده که برخی از آنها همین اکنون از طبع هم برآمده و دیگران تا آغاز سال تعلیمی آینده از طبع فارغ خواهند شد و بدین ترتیب گویا در سال تعلیمی آینده بطلاب دوره ابتدائی کلیه مکاتب افغانستان همه گونه کتب تعلیمی و درسی طرف ضرورت شان بایشان توزیع خواهد شد .

۵- وزارت معارف در راه توسعه و تدریس لسان ملی پشتوها منطوریکه همواره از خود به از فعالیت و بذل مساعی کرده است امسال احساس نمود که آموزش لسان پشتو در مناطقی پشتو زبان و فارسی زبان دستور و روش های جداگانه را ایجاد میکند . ازینرو

ریاست دارالتألیف وزارت معارف بتوسط مدیریت تألیف و ترجمه خویش در صد برآمده تا برای این دو نوع منطقه کتب جداگانه تهیه و بدسترس نوآموزان این لسان در مکاتب بگذارد .

چنانچه از آنجمله برای کتب پښتوی مناطق فارسی زبان ممالکت روش جداگانه و مخصوصی را قایل بو بمنظور رسیدن باین هدف از آغاز سال جاری تا به او اسط آن همواره در ریاست دارالتألیف مجالسی بشمول نمایندگان مطبوعات دایر شد تا در آن راهی سنجیده شود که بتألیف کتب نرائت پښتو برای مناطق فارسی زبان راهنمایی بکند . در نتیجه پس از اتمام یکمده مجالس متواتر مؤفق شد یکتعداد لغات پښتورا تعیین و سپس آنرا برای صنوف چارم تا دوازدهم تقسیم و مطابق به متودیکه از روی تعلیم و تربیه دردنیانو نزد وزارت معارف موجود است ، به اساس سلسله مایکل وست تائید و تثبیت نمایند و بتعداد نه جلد کتاب تألیف گردد . از جمله کار سه جلد آن که عبارت از کتاب چارم و پنجم و ششم است . همین اکنون بتکمیل رسیده و بتألیف آن به شاغلو مولوی شیر گل ژواک و ویسا سپرده شده تا بزود ترین فرصت پس از تألیف وطی مراتب اصولی تألیف و ترجمه بطبع فرستاده شود .

البته بعد از آنکه این سه کتاب تألیف شد . بتألیف شش جلد دیگر آن برای صنوف بلند تر تا صنف دوازده نیز اقدام خواهد شد .

۶- مکاتب دهاتی که بمنظور بسا سواد ساختن کلیه نسل جوان و آینده افغان بتعداد کثیر در بسیاری از دهکده های افغانستان افتتاح گردیده دستور و روش جداگانه تعلیم و تربیه را بنا بر احتیاجات مخصوص آنها ایجاب میکنند ، ازینرو باید کتب جداگانه سواى کتب درسی مکاتب اساسی برای آنها تهیه تألیف و نشر گردد لهذا ریاست دارالتألیف سال گذشته برای چنین مکاتب بتعداد شش جلد کتب مخصوصی به زبان پښتو و فارسی فراهم آورده که همین امسال پس از خطاطی بخط نسخ و نستعلیق وطی مراتب اصولی تألیف و ترجمه بطبع سپرده و سلسله آن تکمیل شد . یکی دو جلد آن که هنوز تحت طبع است عنقریب تا آغاز سال تعلیمی آینده از طبع فارغ خواهد شد .

۷- چون هدف تعلیم و تربیه در افغانستان عزیز بلند بردن سطح زندگی و انکشاف حسن مسئولیت و اخلاق اجتماعی است و بدون سواد و بدست آوردن علم و قوه فهم و دانش نمیتوان به هدف بالارسید ، ازینرو وزارت معارف که از همه اولتر خود را مسئول مجادله در راه بیسوادی میداند ، یکمده کورسهای اکابر را برای مردوزن کلان سال این کشور در بسیاری از نقاط مملکت افتتاح کرده است ، البته برای اینگونه کورسها باید کتب علیحده وجود داشته باشد ، لهذا مدیریت تألیف و ترجمه

نیز درین حصه بنوبه خود بذل مساعی و خد متگذاری کرده يك سلسله كتب درسی جداگانه و مخصوص كورس اكابرا با اساس طریقه لا باك تألیف و تکمیل کرده بطبع فرستاده است .

ب - كتب دوره متوسطه ، اجرا آتی که در مورد تألیف ، تدوین و طبع كتب درسی این دوره در ظرف سال جاری در این مدیریت بعمل آمده عبارت است از : -
 ۱ - بطبع سپردن كتب پیشوی صنف ۸ و ۷ که کتاب صنف ۸ آن همین امسال تألیف گردیده است .

۲ - تألیف كتاب تاریخ برای صنف ۸ به پیشو و فارسی که پس از اخذ نظریات معلمین و ورود یاره اصلاحات لازمه در آن جهت طبع سپرده شده است .

۳ - اخذ نظریات درباره كتب جغرافیه صنف ۷ و ۹ که هنقریب پس از تکمیل نقشه های جغرافیائی مربوطه آنها بطبع سپرده میشود .

۴ - طبع كتاب هندسه صنف ۹ بتوسط ماشین گستور پرت شعبه نشریات دارالتألیف .
 ه - طبع كتاب معلومات مدنی و اخلاق صنف ۷ و ۸ مطابق به پروگرام جدید .

ج - كتب دوره ثانوی ، اجراآت مدیریت تألیف و ترجمه در حصه تألیف تدوین و طبع كتب دوره ثانوی (صنوف ۱۰ تا ۱۲ در این سال حسب آتی است) -

۱ - تألیف كتاب تاریخ صنف ۱۲ که تا کنون کار اخذ نظریات در باره چگونگی و اصلاح آن بتکمیل رسیده و هنقریب جهت طبع فرستاده میشود .

۲ - طبع كتاب زیولوژی صنف ۱۰ با اشکال متمنه آن که حتی در سال آینده تعلیمی آماده توزیع خواهد بود

۳ - كتاب کیمیای صنف ۱۱ که سال گذشته تألیف شده بود امسال پس از تصحیح لازمه با اشکال مربوطه آن بطبع سپرده شد که ممکن است برای سال آینده تعلیمی از طبع فارغ و بدین ترتیب سلسله كتب کیمیای صنوف متوسطه و ثانوی تکمیل گردد .

۴ - بطبع سپردن كتاب تاریخ صنف ۱۱ برای مناطق فارسی زبان بفارسی .
 د - كتب مسکتاب مسلکی ، مدیریت تألیف و ترجمه چند سال قبل بمنظور اینکه اکثر مردم و شاگردان دارالعلومهای عربیه و شرعی بزبان عربی خوبتر آشنا شده از كتب دینی و مذهبی بصورت صحیح استفاده نمایند ، چندین كتاب مذهبی و دینی را از قبیل علم الکلام ، این عینا بین دین و فلسفه ، شرح موافق ، سیامت الشرعیه و امثال آن را بتوسط مؤلفین و مترجمین لایق و برجسته تألیف و ترجمه کرده بود ، امسال نیز بنا بر احتیاج ریاست تدریسات مسلکی به ترجمه مشکات شریف اقدام کرد .

همچنین نظر به احساس ضرورت به بعضی كتب مسلکی دیگر و خصوصاً احتیاج

مکتب میخانیکي ، امسال مدیریت تألیف و ترجمه کتابی بنام کتاب میخانیک از جرمنی بفارسی ترجمه کرد که البته پس از طبع کتب درسی طرف ضرورت سال آینده بطبع آن اقدام خواهد شد .

دوم - کتب معاون درس و مطالعه : وزارت معارف که از اول وهله عموماً و درین اواخر خصوصاً احساس کرده است از هه اولتیر برای ذیل بهد فهای تعلیمی و تربیتی باید معلمین صحیح ولاین داشته باشیم و برای داشتن ههجه معلم لازم است مخصوصاً دارالمعلمین ابتدائی خویش شعور اجتماعی را انکشاف دهیم تا ایشان بتوانند ببینند که تریبه باصلاح و بهبود وضع اجتماعی و اقتصادی مملکت و جمعیت این کشور تاچه اندازه کمک و معاونت میکند و نیز تریبه معلم را باید از نظر هه فهای تربیوی و اصول تدریس که برای مکاتب ابتدائی ، ثانوی و عالی قابل تطبیق تلقی میشود نگاه کرد ، ازینرو ریاست دارالتألیف و مدیریت تألیف و ترجمه نیز بنوبه خود در این راه غافل نبشت و بمنظور تنویر افکار و بلند بردن پیمانہ علمی معلمین و همچنین جهت فراهم آوردن زمینہ مساعد برای مطالعه شگردان همواره صرف مساعی کرده است . یکی از وسایل رسیدن باین هدف تهیه کتاب است که بدسترس شایقین و صاحبان ذوق و مطالعه گذارده شوه . از این جهت مدیریت تألیف و ترجمه در ضمن تهیه و تألیف کتب درسی در ظرف این سال موفق شد بکده کتب بسیار مفید و جدید را از السنه دیگر بزبان فارسی و پشتو ترجمه و بعد از نشر بجهت کتب معاون درس و مطالعه بدسترس عموم معلمین و متعلمین بگذارد ، چنانچه از آن جمله ترجمه فارسی کتاب تریبه و رسا نیدن معلم ساینس از جرمنی در تریبه عمومی از انگلیسی ، کتاب مقالات ایشمی از انگلیسی ، ماهیت تاریخ و حقوق بشر از انگلیسی ، راپور اجراءات و نظریات هیئت پروفیسر ان دارالهنون کولمبیا از انگلیسی و کتاب مقالات و تخم شناسی را میتوان ذکر کرد .

علاوه بر آن چون غایه از تعلیم و تریبه امروزه اینست که تعلیمات باید با احتیاجات اطفال در خانه و دهکده هم آهنگی و ارتباط داشته باشد تدریس آرت و صنعت رسم و کاردستی جهت تدبیر منزل حتمی و لازمی است تا خصوصاً دختران برای اجرای امور خانیه و تدبیر منزل تریبه درست شوند . از این لحاظ مدیریت تألیف و ترجمه امسال به ترسیم یکمده اشکال بافت و دیزاین کاری دوخت پرداخته و آن را بصورت لوا بیح و کتابهای گراف دیزاین رنگه تهیه کرده است که البته بعد از چاپ بدسترس دختران مکاتب جهت استفاده گذارده خواهد شد .

مدیریت تألیف و ترجمه بمنظور رسیدن بهد ف بالا امسال یکمده رسالهجات و لو بیح را که از جمله نشرات یونیسیف میباشد ، پس از تمذیل فارسی آن بفارسی افغانی ،

بطبع فرستاد که از آنجمله رساله « قبل از رسیدن طبیب » و رساله « چراغ بدن چشم است » با چار نوع تابلو های صحیح رنگه قبلا از طبع برآمد و بمناسبت روزملل متحد بهمه مکاتب مرکز ولایات، وزارت دفاع ملی، ریاست مستقل مطبوعات و کورسهای اسکا بر بهمان روز توزیع گردید . تعداد هر دو نوع رساله به (۲۵۰۰۰) جلد و از چار نوع تابلو به (۴۰۰۰) قطعه بالغ میشد . از جمله ایگونه نشرات يك رساله دیگر نیز در این اواخر بنام (سوزاک) از طبع فارغ گردیده است .

کتاب دیگری از نشرات یونسکو بنام « تریبیه مرغ » نیز از جرمنی بفارسی ترجمه شده که آماده طبع میباشد . علاوه بر کتب فوق الذکر مدیریت تالیف و ترجمه پلان پنج ساله معارف پلان پنج ساله تدریسات مسلکی و پروگرام تدریسات ابتدائی را نیز از فارسی به انگلیسی ترجمه کرده است .

سوم - تصحیح کتب و مقالات مجله عرفان دیدن پروفاها و غیره :-

- ۱- تمام کتبیکه در ظرف این سال برای طبع اول ، دوم و سوم فرستاده شده تصحیح و تجدید نظر گردیده در صورت لزوم اشکال و نقشه های متعلقه آنها تهیه و ترتیب شده است .
- ۲- دیدن پروفهای کلیه کتب پشتو و فارسی که امسال تحت تالیف تدوین و تعدیل گرفته شده است .
- ۳- با کنویس حصه دوم شعر المعجم آغاز گردید .
- ۴- اصلاح بعض مقالات مجله عرفان و انتخاب مضامین برای این مجله .
- ۵- دیدن و انتخاب بعض کتبیکه به دارالتالیف برای ترجمه رسیده .
- ۶- تعدیل فارسی رساله های « قبل از رسیدن طبیب » چراغ بدن چشم است « سوزاک » و برخی از لوایح سازمان صحی جهان که بتوسط وزارت صحیه بوزارت معارف رسیده بود و در بالا ازان ذکر شد .
- ۷- خطاطی تمامی کتب دوره ابتدائی بخط نسخ و نستعلیق .
- ۸- تهیه اشکال کتب یافت و دیراین کاری دوخت .
- ۹- تهیه لوایح حفظ الصحوی رنگه که برای چاپ فرستاده میشد .

چهارم - طبع فانی و فائات کتب :-

- ۱- در دوره ابتدائی ، فرائت فارسی ۶ ، فرائت فارسی ۲ ، دینیات فارسی ۴ ، تاریخ فارسی ۶ ، طبع ثالث . الفبای فارسی اول ، دینیات پشتوی ۵ ، تاریخ پشتوی ۵ ، الفبای پشتوی اول ، جغرافیه فارسی ۵ ، جغرافیه پشتوی ۴ ، معلومات عمومی فارسی ۴ ، تاریخ پشتوی ۴ ، حساب پشتوی اول ، تاریخ فارسی ۵ ، حساب پشتوی ۲ ، دینیات

پنجمتوی ۵ ، دینیات فارسی ۴ ، دینیات فارسی ۶ ، معلومات طبیعی ۶ طبع ثانی .
۲- در دوره متوسطه : قرائت فارسی ۸ ، تاریخ فارسی ۸ ، فزیک فارسی ۷ ، فزیک فارسی ۹ ، معلومات مدنی فارسی ۸ ، معلومات مدنی پنجمتوی ۸ ، تاریخ پنجمتوی ۸ طبع ثانی .

پنجم - تدویر و اجرای امور علمی عرفانی و اداری :-

۱- تهیه راپور ها و گزارشهای علمی وزارت معارف و تطبیق آن با امور عرفانی دنیا .

۲- جوابات برخی از نظریات علمی و عرفانی .

۳- تهیه بعضی از کتب مجلات و نشرات علمی عرفانی برای آفانیکه خواستار شده اند .

۴- توزیع رسالجات و لواایح حفظ الصحوی بمناسبت روز ملل متحد .

۵- سهیم شدن در امتحانات عمومی مکاتب مرکز و ولایات فاکولته ها و ساختن سوالات و مجالس علمی و اداری وزارت معارف .

۶- اقدام به تهیه یک قاموس لغات فارسی .

۷- تدویر و اجرای امور اداری از قبیل صادره و وارده .

۸- جواب مکاتیب وارده .

۹- اجرای استعلامیه ها .

۱۰- جواب تفتیشهای ماهانه مدیریت اوراق درباره اجرای مکاتیبیکه از آنجا باین مدیریت رسیده .

۱۱- اجرای امور عمومی اداره .

۱۲- اجرای جریانات اداری و علمی کتب نقشه ها ، رسمها ، سنجش صفحات مقننه کتب وغیره .

۱۳- ثبت تصاویر و جریانات عمومی متعلق به تالیف و ترجمه ها تدوین تبیض ، تصحیح وغیره .

۱۴- واری از امور تحویلخانه ها ، ترتیب کتب آنها .

۱۵- جمع آوری تدوین و ترتیب راپور اجراءات امساله وزارت معارف برای سالنامه کابل .

سماهوریت نشریات :-

سماهوریت نشریات وظیفه دارد که کتب آماده طبع را به مطابع فرستاده و در آنجا از جریان طبع و صحافت آن مراقبت کند و پرو فهای آنرا تصحیح و عملیات آنرا تازمانیکه از طبع فارغ میشود تحت بررسی قرار بدهد ، از این لحاظ اجراءات

امساله این اداره را حسب ذیل خلاصه میکنیم :

اول - طبع و نشر کتب وغیره که توسط دستگاه گسترتر و گستر پرنس این اداره بعمل آمده :

۱- بمقداد (۵۰۰۰) جلد هندسه ۹ تحت طبع است که بزودی از طبع فارغ خواهد شد .

۲- بمقداد (۷۰۰۰) نسخه رایورهای جد اول تعلیماتشامه ها وغیره چیزها بفرمایش دوایر وزارت معارف طبع و نشر شده .

۳- از محاسبه جمع و خرج تهیه سامان و لوازم کار گسترتر اجرا آت لازمه بعمل آمده .

دوم - کتب ذیل در مطبعه معارف از طبع فارغ شده :

قرائت فارسی برای مناطق پشتوزبان ، قرائت فارسی دوم ، قرائت فارسی سوم ، قرائت فارسی ۱۱ ، رساله سوزاک ، رساله قبل از رسیدن طیب ، رساله چراغ بدن چشم است ، رساله ملار یا قاتل بشر و ۹ شماره مجله بخوان و بدان .

سوم - کتب ذیل در مطبعه معارف تحت طبع است :

کتاب دهاتی سوم پشتو ، کتاب تربیه بدنی ، فزیک ۱۰ ، فارسی ۸ ، الفبای فارسی اول ، قرائت فارسی دوم : دینیات فارسی ۴ ، دینیات پشتوی ۵ ، حساب فارسی ۳ ، حساب فارسی ۲ ، حساب فارسی ۱ ، قرائت پشتوی ۶ ، تاریخ فارسی ۸ ، دینیات پشتوی ۴ ، حساب فارسی ۵ ، حساب پشتوی ۳ ، حساب پشتوی ۵ ، حساب پشتوی ۶ ، حساب فارسی ۴ ، پشتو ۵ ، حساب پشتو ۴ ، فزیک فارسی ۷ ، فزیک فارسی ۸ ، فزیک فارسی ۹ ، قرائت پشتو ۸ ، هندسه فارسی ۵ ، هندسه پشتو ۵ ، حساب فارسی ۶ ، هندسه فارسی ۶ ، هندسه پشتو ۶ ، فارسی ۴ ، معلومات مدنی ۸ ، معلومات مدنی پشتو ۸ ، فارسی ۵ ، دینیات ۱۱ ، فیزیولوژی ۱۰ ، کیمیا ۱۱ ، حساب پشتو اول ، حساب پشتو ۲ ، تاریخ فارسی ۱۱ .

چهارم - این کتب در مطبعه عمومی تحت طبع است :

تاریخ پشتو ۵ ، فارسی ۶ ، الفبای پشتو اول ، جغرافیه فارسی ۴ ، پشتوی ۴ ، معلومات عمومی ۴ ، تاریخ پشتوی ۴ ، تاریخ فارسی ۵ ، معلومات طبیعی ۶ .

پنجم - کتب ذیل در مطبعه دفاع ملی تحت طبع است :

پشتوی ۲ ، دینیات پشتو ۵ ، دینیات فارسی ۴ ، دینیات فارسی ۳ .

ششم - مجله بخوان و بدان .

تحت این عنوان از شروع این سال يك مجله نهایت سود مند برای مداومین و فارغین کورسهای اکابر و مکاتب دهاتی اطفال کو چک معارف و سایر کم سوادها نشر میشود که از آن بطور مفصل ذکر شده است .

۲۷ همچنین در نتیجه تفتیش های که ذریعۀ مفتشین وزارت صورت گرفته (۱۱) نفر بخششی گرفته و (۲۲) نفر تحسین نامه اخذ نموده و (۲۸) نفر اخطار دیده و (۱۰۸) نفر کسر معاش شده و (۲) نفر به تنقیص قدم محکوم گردیده است ،

۲۸- در اثر تفتیش مفتشین معارف بولایات برای (۲) نفر حاکم و علاقه دار کتب با مور معارف مربوطه توجه لازمه نموده از طرف وزارت معاف تشکر نامه فرستاده شده ()

۲۹- در تحقیق (۳) واقعه اخلاقی و اتهام طلاب معارف که در خارج مکتب از طرف دوائر امنیه تحت باز پرس قرار گرفته مفتشین ما اشتراک نموده .

۳۰- در جنب اخذ امتحانات سه ماهه و شش ماهه مکاتب عموم مفتشین بحیث فکریان و یامیز اشتراک و یا بصورت قیدی معاینه و کنترول نموده اند .

۳۱- مفتشین مرکز بر علاوه کار تفتیش در هدا سنه فوق العاده به جمله هیئت های موجودی بمو اصع ذیل گذاشته شده .

- ۱- بجملة هیئت موزیم یکنفر .
- ۲- بجملة هیئت موجودی تجویلخانه قرطاسیه و لوازم تحصیل یکنفر .
- ۳- « « « « مواد ارتزاقی و البسه مکاتب لیلی یکنفر .
- ۴- « « « « خانه سامان وزارت یکنفر .

۳۲- بر علاوه تفتیش های فوق یک هیئت مفتشین بهمراه کاتبی جلالتمابی وزیر صاحب معارف از مکاتب مربوطه بدخشان - قطغن مزار شریف - میمنه مفصل دیدن نموده که نتایج اجراآت و فعالیت شان همه روزه در جرائد نشر وهمه از آن اطلاع دارند .

شعبه ۲ ریاست تفتیش : امور شمول - تبدیلی طلاب از یک مکتب به مکتب دیگر - اخراج وجواز طلاب مرکز کابل ایفا مینماید بر علاوه طلابیکه به دیگر موسسات میروند معرفی کردن شان بسلسله همین شعبه صورت میگیرد همچنین شمول و معرفی متعلمین مکاتب مسلکی لیلیه و نهاری معارف از کار های شعبه ۲ میباشد .

در اوایل سال ۲۳ طلابیکه برای مکاتب لیلیه خواسته شده بودند و متفرق می رسیدند به مکاتب منسوبه شان اعزام شدند هکذا اخراج طلابیکه در اثر پیشنهاد اداره های مکاتب و یا عرایض خود متعلمین لایحه به تطبیق اخراج عملی شد وقتاً فوقتاً مصروفیت کارکنان دفتر را فراهم ساخته است .

امسال بغرض اصلاح و رفع نواقص پیشرفت تعلیم مکاتب ابتدائی از وزارت معارف هیئتی تعیین شده بود که به مکاتب ابتدایه شهری گردش نموده متعلمین غیبی و ناکام مشواتر را یکایک ملاحظه نموده و بوزارت معرفی سازند هما نبود که است همچنین متعلمین توسط هیئت موصوف به شعبه ۲ رسید دوائر این اقدام هیئت از عموم مکاتب

ابتدائی شهری به تعداد ۴۰۰ نفر متعلم خارج گردید و امر اخراج شان بمکاتب شهری صادر شد .

تعداد طلابیکه امسال نظریه پیشنهاد بعضی اداره‌های مکاتب مربوطه حسب مقررات لایحه اخراج بصورت مجموعی خارج کرده شدند قرار ذیل است .

- ۱- از لیسه تجارت ۳۷ - نفر
- ۲- از مبدروسه علوم شرعیه ۴۰ - »
- ۳- از دارالمعلمین متوسطه ۲۴ - »
- ۴- از دارالمعلمین مسلکی ۶ - »
- ۵- از مکتب میخانیک ۵ - »

طلابیکه در اثر عراض خود آنها خارج کرده شده اند از تعداد فوق مستثنی میباشند .

معرفی طلابیکه میخواهند به ح.ش و یاد دیگر موسسات داخل شوند عموماً آزماهای وسط سال آغاز و تا کنون ادامه دارد در سال جاری بمدیریت‌های معارف هدایت داده شده بود که برای هیئت انتخابی حربی شونجی بطابق پست معینه شان بتعداد ۳۵۰ نفر متعلم طرف ضرورت سنه تدریسی ۳۳ و ۳۴ آنها را بدهند با آنهم يك تعداد زیاد شاگردان مکاتب مرکز و ولایات بصورت داوطلبانه خواهش شمول حربی شونجی را مینمودند این متعلمین به ح.ش معرفیه و هم دفاتر سجل شان ذریعه مکاتب مربوطه خانه پوری و به قوماندهانی ح.ش سپرده شده گویا فرستادن دفتر سجل بمکاتب و تکمیل و تفویض آن به ح.ش تماماً با ارسال و مرسول مکاتب رسمی انجام پذیرفته است .

همچنین وزارت مخبرات درخواست يك تعداد متعلمین صنف دهم را بغرض شمول مکتب تلگراف نمود که قرار تقسیمات آنها از مدیریت‌های معارف ولایات بتعداد ۵۰ نفر متعلم صنف دهم خواسته شده است که بموعده معینه بوزارت موصوف معرفی خواهند شد .

وزارت دفاع ملی ووزارت داخله هم برای شمول کورس‌های کمپووری خود يك تعداد متعلم خواستند - که از شاگردان مکاتب مرکز به تعداد (۱۰) نفر بوزارت دفاع ملی و (۱۰) نفر هم بوزارت داخله معرفی شدند .

هکذا برای شمول کورس پیله وری در اثر اطلاع شرکت پیله بغلان از ولایات نفر خواسته شده و در ۱۵ حوت به آنجا معرفی خواهند گردید و بهمرفت شعبه ۲ ریاست تفقیض از ابتدای سال ۳۳ تا اخیر قوس سنه مذکور بتعداد (۲۵۴۷) قطعه مکاتب وارده و بتعداد ۳۵۰۸ قطعه مکتوب صادر و اجراات نموده است که مکاتب صادره در موضوع متذیله میباشند .

- ۱- بتعداد (۵۲۰) قطعه مکتوب حکم اخراج متعلمین به مکاتب مربوطه فرستاده شده
 - ۲- بتعداد (۶۸۵) قطعه مکتوب در موضوع شمول متعلمین به مکاتب صادر شد .
 - ۳- برای متعلمینیکه طبق مقررات لایحه اخراج از مکتب خارج وهلاقه شان از معارف قطع گردیده بود بالائر مراجع خود شان (۱۲۱) جواز توزیع گردیده است .
- در باره انفکاک طلابیکه به مکاتب مسلکی داخل و اداره های مکاتب مذکور ازشمول شان به شعبه ۲ تفتیش اطمینان داده بودند چون اداره های مکاتب اولیه آنها امر انفکاک را ضرورت داشتند لذا امر انفکاک همچو متعلمین به داخل (۶۹۸) قطعه مکتوب به مراجع مربوطه صادر گردیده است ،
- ۵- در خصوص تبدیلی متعلمینیکه در طول سال تعلیمی از یک مکتب دیگر شامل وتبديل شده اند بتعداد (۳۶۵) قطعه مکتوب اجراء شده .
 - ۶- نسبت شمول طلاب ح ، ش بتعداد (۵۶۰) قطعه مکتوب کار شده .
- در موضوعات متفرقه از قبیل تعقیبه مکاتب اطمینانیه ها هدایت ها- واستیضاحیه ها و غیره (۵۶۵) قطعه مکتوب کار شده
- شعبه اول تفتیش:-
- ۱- طلابیکه از یک ولایت بمرکز و یا از مرکز بولایات تبدیل میشوند ابتداء اداره مکتب مربوطه برای متعلم و یا متعلمه سه پارچه تبدیلی معنونه ولایتی که در آنجا نقل مکان میدارند میدهد.
- که در آن تماماً شهرت مکمله وهویت متعلم ومتعلمه ویدرش با تفصیل و نشریح وتوضیح وتصریح تذکار داشته حصه اول سه پارچه آنرا با اولیای متعلم ومتعلمه می سپارد که باساس آن متعلم ومتعلمه میتوانند مدیریت معارف ولایتیکه با نجاه نقل میدارند تا وصول مکتوب رسمی ، از ریاست تفتیش وزارت معارف شامل مکتب شده وتحت تعلیم و تربیه گرفته شود. علاوه حصه دوم سه پارچه همین متعلم ومتعلمه را اداره مکتبش بریاست تفتیش تفویض میدارد تا بسلسله حصه پارچه اول که قبلا به اولیای متعلم ومتعلمه داده شده ریاست تفتیش بمدیریت معارف ولایت مربوطه ارسال وبوجوب آن از شمول رسمی طلبه اطمینان میدهند .
- چنینکه اطمینان شمول از طرف معارف مربوطه توصل میکند ریاست تفتیش باستناد وتمسک آن امر انفکاک متعلم را طور تبدیل بمکتب اولی او میدهد . - نا گفته نماند که شروع سال ۳۳ تاکنون که (۹) ماه است بتعداد (۴۸۵) متعلم ومتعلمات از مرکز بولایات وازولایات بمرکز تبدیل وشامل مکتب شده وتحت تعلیم گرفته شده اند .
- ۲- موضوع ناجیل ومعطلی بشک متعلمین مرکز ولایات فرار ذیل است .

موقعیکه پشک یک نفر متعلم ظهور می کند اولاً قطعاً عریضه که در آن تماماً شهرت مکمله متعلم تو ضیح و تصریح میباشد با اداره مکتب تقدیم و اداره مکتب عریضه متعلم مجلوب را بضم مکتوب رسمی ریاست تفتیش وزارت معارف میفرستد بمجرد رسیدن مکتوب متعلم مجلوب شعبه اول ریاست تفتیش موضوع را با شرح سال شمول و تاریخ فراغت و غیره بامد نظر گرفتن محتویات و مواد اصولنامه عسکری زمینه را رسماً بمدریت مکلفیت های مربوطه اشعار میدارد تا موضوع جلب پشک متعلم را الی آن زمان فراغت اش معطل بگذارند و هم از صورت اجراءات موضوع - مکتوباً بمکتب مربوطه آن اطمینان میدهند و ضمناً این را نیز علاوه و تذکر میدهند که از ابتدای سال ۳۳ الی اکنون که عبارت از (۹) ماه است امر تا جیل طلاب مجلوب مکاتب مسلکی و ثانوی و متوسطه که بتعداد (۳۱۲) نفر میشود بمدریت مکلفیت مرکزی و ولایات اطلاع شده..

۳- خانه یری کارت سوانح مشمولین کورس احتیاط که از مدت تقریباً (۵) سال با بنظر تاسیس گردیده که آن اشخاص تعلیم یافته از فارغین صنوف (۹) و (۱۲) طلبه فاکولته ها شامل میشوند.

باین ترتیب که در ابتدا کارت سوانح آنها را بمدریت مکلفیت عسکری وزارت دفاع ملی و بمدریت مکلفیت عسکری ولایات کابل و سایر مکلفیت ها بریاست تفتیش وزارت معارف طور سر بسته میفرستند. ریاست تفتیش کارت سوانح مجلوب را مطابق مواد قانون نامه عسکری و غیره محتویات آن بقسم خاص یا تشریحات و توضیحات متعلم مجلوب بمکتب مربوطه آن جهت خانه یری گسیل و ضمناً اشعار میدارد که کارت سوانح متعلم را با سوبه تعلیمی و تدریسی آن طور صحیح خانه یری و وزارت معارف بفرستند مکتب مربوطه مطابق این هدایت و دستور مکلف است که کارت سوانح متعلم مجلوب را از روی دفتر مربوطه خانه یری و هر ستون آن را علیحده مهر و امضا کرده بوزارت میفرستند بعداً شعبه اول ریاست تفتیش کارت سوانح متعلم مجلوب را با ایضاح سوبه تعلیمی و غیره محتویات آن از امضای ع، ج، وزیر و معین معارف وطنی مراتب اصولی آن به مرجع تفویض میدارد و مرجع مربوطه راجع به شمول آنها بکورس احتیاط اقدام میدارند.

چنانچه از اول سال ۳۳ الی حال که مدت (۹) ماه می شود به تعداد (۵۷) قطعه کارت سوانح خانه یری و به تعداد (۵۷) نفر طلبه از لیسه ها و مکاتب مسلکی و غیره به سلسله شعبه اول ریاست تفتیش بکورس احتیاط اعزام شده اند.

۴ - مکاتب متفرقه که موضوعات آن متنوعه بوده در طی مدت (۹) ماه به تعداد (۱۰۲) قطعه مکتوب از شعبه اول ریاست تفتیش اجراءات و جواب آن به مراجعش صادر گردیده است.

مدیریت موزه و حفريات

رؤس اجراآت مدیریت موزه کابل درسال جاری قرار ذیل است .

۱- درسال گذشته به حفريات سرخ کرتل (چشمه شیر) و آثاریکه در نتیجه این حفريات بدست آمده بود، معلومات مفصل دادیم. امسال نیز طبق معمول حفريات دوره سوم موقع مذکور توسط هیئت باستان شناسی فرانسوی و اعضای مدیریت موزه بعمل آمده یعنی آثار مربوطه دوره (کوشانی های کبیر) کشف و به موزه کابل نقل داده شد،

۲- هکذا حفريات دوره سوم قبل التاريخ افغانستان توسط هیئت حفريات در حصه خاکریز مربوطه ولایت فندهار و کشف آثار موقع مذکور که تحت تدقیق و مطالعه گرفته شده و آثار مذکور کشفه تمام دوره مفرغ را تا ظهور آهن احتوا نموده و بتا ریخ (۲۰۰۰ ق م) روشنی می اندازد .

۳- استخدام یکنفر متخصص ترمیم کاری آثار موزه جهت ترمیم آثار نفیسه موزه کابل از موسسه مرمتکاری موسسه شرق اقصی و وسطی .

۴- انفکاک کتابخانه موزه از موزه باستانی و انتوگرافی و نقل آن به عمارت جدیدیکه بدسقرس ریاست موزه متصل لیسه نوی کابل و ترتیب و تنظیم کتابخانه مذکور بداخل (۸) اطاق فوقانی عمارت موصوف .

۵- ورود بعضی سفرای خارجی و سیاحین و هیئات کلتوری ملل متده و هیئت کلتوری شوروی سپورت مین های هندی و بعضی از رجال بزرگ .

۶- مسافرت بناغلی کهزاد مدیر موزه کابل به روما حسب دعوت موسسه شرق اقصی و وسطی ایطالیا به غرض ایراد کنفرانسهای علمی و معرفی دوره های تاریخی افغانستان .

۷- ورود اکثر طلاب مکاتب ولیسه های مرکز (حبییه ، غازی ، نجات ، استقلال ، هارا المعلمین ، تجارتی ، دارالعلوم عربی ، مکاتب ابتدائی شهری جهت تطبیق دروس تاریخی آنها به موزه کابل .

۸- موجودی کتابخانه موزه به اصول جداول جدید مرتبه وزارت مالیه .

۹- واریسی از اموراتاداری از قبیل تصفیة حسابات تحویلداران بر طرف شده موزه و تحصیل اجناس وغیره ذمه مذکوران .

۱۰- ورود هیئت سه نفری موزه دانشگاه پافلسوا نیای امریکا بغرض یک سروی نقاط تاریخی افغانستان به اساس قراردادیکه فی مابین موزه کابل و موزه دانشگاه پانسولوانیا بعمل آمده بود که رؤس اجراآت سال گذشته راجع به عقد قرار داد مذکور معلومات مفصل داده ایم .

۱۱- عزل و نصب بعضی از اعضاء بر تبه های داخله یازداگان .

۱۲- ترفیع بعضی از مامورین موزه در اثر ترفیعات سنوی به اساس سجل نیک و کنجایش بود چه .

تحقیقات باستان شناسی و عملیات حفاری: از ابتداء سال ۱۳۳۳ از طرف هیئت های حفاریات فرانسوی در تپه سرخ کوتل واقع چشمه شیر، پل خمیری و از پنج سال به این طرف در تپه قبل التاريخ مندی گك واقع خاکریز قندهار عملیات حفاری و کاوش های علمی بعمل می آید .

امسال نیز در خزان به تپه سرخ کوتل تحت اداره موسیو شولومبوژی و دو ماه در بهار و دو نیم ماه در فصل خزان تحت اداره موسیو کزل در تپه مندی گك که اعضای مدیریت موزه کابل با آنها همکار بودند عملیات حفاری ادامه یافت .

قراری که تا یک اندازه همه اطلاع دارند هیئت حفاریات فرانسوی در سرخ کوتل طی تحقیقات سه ساله خودها به کشف یک آتشکده بزرگ موفق شده بودند .

مرکز آتشکده بزرگ دهلیزها، برنده، صحن احاطه معبد، برج ها، دیوارهای اطراف معبد همه در حفاریات سابق کشف شده بود در حالیکه نسبت دریافت دروازه و راه عمومی هیئت حفاریات خیلی مشوش بودند، حفاریات خزان امسال واضح و آشکار ساخت که آتشکده بزرگ بطرف شرق بدامنه تپه که نشیما بطرف پائین منتهی می گردد زمینه طویل و عریض را دارا می باشد .

این زمینه آزادانه در افغانستان بلکه نسبت به تماماً آتشکده ها که در ایران و غیره کشف شد است مزیت و اهمیت فوق العاده را دارا می باشد .

ساختمان های خود آتشکده بزرگ بالای تپه و این زمین طویل و عریض آتشکده را میسازند که این آتشکده دارای اهمیت خاصی بوده اشخاص بسیار این معبد بزرگ را خیلی مقدس شمرده از شهرهای دور جهت زیارت نمودن می آمدند .

بر علاوه کشفیات خود آتشکده بزرگ بالای تپه در سطح هموار تقریباً مسافه یک کیلومتر از آتشکده به طرف شرق یک آبدۀ تاریخی کشف شده است که از عصر کوشانیها می باشد .

این آبدۀ تاریخی عبارت از یک صفحه مستطیل شکل می باشد که تقریباً ۱۷ متر طول و ۱۴ متر عرض و یک متر و پنججا سانتی ارتفاع دارد. ارتفاع آن از سطح زمین کاملاً از سنگ های مربع شکل سفید ساخته شده است که این دیوار سنگی را دارا بوده و به اطراف گل و برگ های خیلی زیبا حکاکی شده اند .

در بالای صفحه یک پای خیلی بزرگ از گل خام ملون کشف گردیده و واضع ساخت که بالای این آبدۀ تاریخی کدام مجسمه بزرگ وجود داشته است .

اگرچه این آبدۀ تاریخی کوچک است لکن در تحقیقات باستان شناسی حفاریات

سرخ کوتل وعصر کوشا نیهای بزرگ رول بس مهم را بازی خواهد کرد. چه از یکطرف راساً مقابل آتش کده بزرگ و افغ شده و از طرف دیگر سنگ های حکاکی شده خشک و مربع شکل آن بحالت خیلی خوب باقی مانده است از نقطه نظر دین و اینکه آیا کدام ارتباط مستقیم بین این آبدۀ تاریخی در سطح هموار و معبد بزرگ بالای تپه موجود خواهد بود مسئله ایست که ممکن در آینده به ادامه عملیات حفاری در سرخ کوتل حل شود. به هر صورت هیئت حفاریات فرانسوی بسیار امید دارند حفاریات سرخ کوتل از هر هیئت یکتا و بی نظیر بوده شهرت جهانی حاصل نماید.

کشفیات آثار تاریخی مهم در سرخ کوتل خیلی دلچسب بود. باز هم یک مجسمه بزرگ شاهان کوشانی که دوحصه بالائی تنه آن از بین رفته است بدست آمد. است بر علاوه در حدود (۱۵۷) عدد سکه های زنگ زده نامعلوم و بعضی پارچه های سنگی دارای حروف و خطوط کوشانی کشف شده اند.

حفاریات در مندیگگ : - مندیگگ یکی از قشلاق های مربوط حکومت خاکریز قندهار است که در قریب آن تپه بلندی موجود است که موسیو کزل ابتداء در این تپه شروع به حفاریات کرده این تپه تقریباً ۲۰ متر از سطح جلگه های مجاور ارتفاع دارد و از فراز این تپه قشلاق های کارزالی، خوشی، حاجی گل، چهار سنگ بطرف شرق و قشلاق های سی خارک و تنگ ریز، دو خانه در غرب و قشلاق های مندیگگ و سرکاو و بطرف شمال قشلاق بزرگ آروغ بطرف جنوب نظر ربائی مخصوصی دارد و در فاصله ها بین این تپه بزرگ و قشلاق های مذکور بعضی تپه های کوچک دیگر نیز دیده میشود که در هر یک از تپه های کوچک بقایای تاریخی مانند این تپه بزرگ مدفون است چنانچه حفاریات موسیو کزل نیز منحصر بهمین تپه بزرگ نمائند در این اواخر در دامنه این تپه درسه محل دیگر نیز حفاریات نموده و بقایای قبل التاریخ از این سه جای دیگر نیز ظاهر ساخته است.

چون این حفاریات مذکور را قرار تحریری صفحه ۲ رساله روابط فرهنگی افغانستان دهند اثر شاغلی احمد علی کهزاد طرف تشابه و مقایسه با حفاریات سرجان مارشال در وادی سند قرار داده میتوانیم، بنا بر آن اگر بگوئیم همانطوریکه سرجان مارشال در وادی سند شهری به آبادی ها و کوچه و جاده ها و حمام ها کشف کرد، موسیو کزل نیز در این حوزه میان هیرمند و ارغنداب که در ۷۵ کیلومتری شمال غرب قندهار واقع است، موفق به کشف شهری خواهد شد البته راه مبالغه را نه بیموده ایم. و نیز چون محل حفاریات تپه سومی مذکور بقشلاق آروغ قریب تراست بنا بر آن اگر بگوئیم که حفاریات مذکور از تپه مندیگگ تا تپه آروغ امتداد دارد بی مورد نخواهد بود. رویهمرفته درین دوره حفاریات خزانی مذکور خانه های خیلی بزرگ ظاهر

گردیده و در اثر جریان حفریات درین منطقه چندین طبقه آبادی و مراحل حیات یکی بعد دیگر بمشاهده پیوسته که در اولی محل رهایش مردمان کوچی و بدوی بوده و بجز از جای تبرک های خیمه آنها باقی آثار عمرانی از قبیل خشت و سنگ دیده نشده و ظروف تیسکری آنها بسیار ساده و بدون نقش دیده میشود و در طبقه دومی دیوار پخته و ظروف تیسکری نازک و افزار از سنگ معمولی و پارچه های سنگ چقماق مشاهده شده و در آبادی طبقه سومی دیوارهای خانه از خشت خام و تهاداب های آنها از سنگ پارچه دیده میشود. در طبقه دومی خانه های بزرگ که در وسط آنها عموماً جای آتش بصورت چهار خشتی ظاهر گردیده و ظروف سنگی از سنگ شاه مقصود و سامان و افزار دوره مفرغ از فیبل کارد و غیره و نیز ظروف تیسکری نازک و رنگه برنگ سیاه و خاکمی و گلاهی ظاهر گردیده و بعضی پارچه های سنگ لاجورد و مهره های استوانه ئی شکل و مهره از سنگ معمولی و چندین دانه نوك های تیز و سنگ ریزه های عقیق و کرستل کوار ترو و غیره ظاهر گردیده و نیز از همین طبقه بعضی هیکل های پخته از فیبل مجسمه بز و غیره کشف گردیده. خلاصه این آثار منکشفه تمام دوره مفرغ را تا ظهور آهن احتوا نموده و بتاريخ ۲۶۰۰ ق. م روشنی زیاد می اندازد. از جمله بقایای تاریخی که در حفریات خزان ۶۵ روزه دوره مندیکک در سال ۱۳۳۳ قابل تذکار میباشد و از نگاه آنترو لوجی قابل اهمیت است همانا کشف دو مجسمه انسان هست که در روزهای اخیر در گودال نمره ۳ ظاهر گردید و با احتیاط تمام بعد از عکس گیری و غیره در میان پلاستر محفوظ کابل نقل داده شده است. ناگفته نماند که این گودال در دامنه تپه بزرگ واقع شده است و اتصال آباد نیه بزرگ را با آباد نیکه درین گودال ظاهر گردیده و عموماً خانه های خیلی بزرگ بصورت صالون دیده میشود با کمال خوبی و نمود میکند.

مدیریت ارتباط خارجه

در اول ثور ۱۳۳۳ در تشکیل جدید مدیریتی باسم مدیریت روابط خارجی در وزارت معارف تشکیل و شروع بکار نموده این مدیریت علاوه به وظائف مدیریت یونسکو سابق امور ذیل را به عهده دارد.

الف: امور مربوطه به سکا لر شیب و فیلو شیب.

ب: روابط با سایر سازمانهای بین المللی و سازمان های حکومتی مانند F.O.A و غیره حکومتی مثلاً (I.B.E) دفتر بین المللی تعلیم و تربیه و غیره.

ج: مکاتبه با سفارت خانه های خارجی در کابل و سفارت های افغانستان، قم، خارج.

د: امور متفرقه: مکاتبه و پاسخ بسوالات اشخاص و منابع مختلف خارجی قبل

ازینکه به گذارش مطالب فوق الذکر بپرد ازیم نخست سطری چند در باره امور مربوط به یونسکو در سال ۱۳۳۳ تقدیم می کنیم. البته ما نند گذشته با مرکز یونسکو در پاریس مکاتبه صورت گرفته است. اکثر آسوالاایشان را جواب داده و در بعضی قسمت ها از ایشان برای حل مطلب سوالات کرده ایم.

مطالب مهم و قابل ذکر سال ۱۳۳۳ درین قسمت ازینقرار است.

۱- یک قسمت عمده کار این مدیریت برای ترتیب اسناد و اوراق کنفرانس عمومی ۸ که از تاریخ ۱۲ نوامبر تا ۱۱ دسمبر درمونتپتی وید و منعقد شده بود صرف شد متأسفانه این باری نسبت بباره مشکلات از شمول مستقیم در کنفرانس فوق الذکر صرف نظر شد.

۲- یونسکو از مدیر ارتباط خارجه که ضمناً بحیث سکرتر کمیسیون ملی کار می کند دعوت نمود تا (۲۰) روز در خود مرکز یونسکو وده روز دیگر در یکی از کمیسیون های ممالک کار کند. مدیر موصوف پس از بازگشت رایوری تقدیم کرده است که مطالب آن تحت مطالعه وغور است.

۳- اخیراً یونسکو آقای Osaure Liivo جاپانی را بحیث متخصص کارهای دستی بوزارت معارف افغانستان فرستاده است تا از طرفی در ترتیب تهیه پروگرام های کار دستی مکاتب کمک و از طرف دیگر کورس برای معلمان کار دستی ترتیب بدهد. اکنون یکماه است متخصص موصوف در کابل بوده ومعلومات مقدماتی اش را تکمیل کرده است.

۴- در ظرف این سال یونسکو یک تعداد سکا لرشیب و فیلوشیب داده که در تحت عنوان سکا لرشیب و فیلوشیب مطالعه شود.

۴- نشریات یونسکو مرتباً بمدریت ارتباط خارجه می رسد. این نشریات را میتوان بدو حصه تقسیم نمود. اول (Periodicals) یا نشریات موقوته که مرتب و مسلسل می رسد. دیگری بعضی کتب مفید و بیفکت ها که وقتاً فوقتاً از طرف یونسکو طبع شده و بدسترس ممالک عضو میگنند. در نظر داریم تا نشریات این سازمان را تحت عناوین ذیل بصورت صحیح و درست ترتیب بدهیم تا در آینده همه از آن بتوانند استفاده کنند.

صنایع (صناع نفیسه- موسیقی- ادبیات)

مخابرات و تبدل افکار (بصورت عمومی بوسیله فلم- مطبوعات- رادیو- تلویزیون)

تعلیم و تربیه. نشریاتیکه از نقطه نظر یکعمده مردم دلچسب است مثلاً نشریات در باره موزیم- معماری کتب خانه و کتابداری.

نشریات در باره علوم اجتماعی.

نشریات در باره مسافرت و تجارت.

نشریات درباره خود سازمان- پرو کرام و فعالیتها یش.

نا گفته نماند که اگر از يك نشریه چندین نسخه میرسد ما آنرا به کتاب خانه های مکاتب میفرستیم تا مورد استفاده طلاب قرار دهند. بعضاً يك حصه این نشریات که از نظر ما مفید و قابل تطبیق در وطن است ترجمه و در مجله عرفان بطبع میرسد.

الف: امور مربوطه به سکالر شیب و فیلوشیب از اخیر سال ۳۲ با این طرف به طبق پیشنهاد وزارت معارف مجلس عالی وزراء لایحه جدیدی را برای آن منظور و تصویب نموده است. قرار امر مقامات صلاحیت دار کمیته مرکزی بوزارت معارف مربوط بوده و شخصیکه بحیث مدیر ارتباطه خارجه اجرای وظیفه می کند در حین حال حیثیت سکرتر کمیسیون را هم دارد.

در سال ۱۳۳۳ اسامی اشخاصیکه از کمیته مرکزی گذشته بضمیمه تقدیم میشود:

الف: سکالر شیب های داخلی.

ب: سکالر شیب های خارجه.

به کمک و همکاری ریاست روابط کلتوری در غرب آلمان اقدام بعمل آمده است که يك تعداد سکالر شیب و فیلوشیب برای محصلین و دکتور انیکه به زبان آلمانی آشنائی دارند گرفته شود. تا حال نتایج مذاکرات اطمینان بخش بوده و احتمال قوی میرود که در آینده قرار دادی برای این منظور بین مؤسسه هومبولد Humboldt و وزارت معارف امضا شود.

ج: بعضاً ازین دفتر با بعضی از سازمانهای بین المللی مانند W.H.O و I.L.O مکاتبه شده و مکاتب این نوع سازمان ها به این دفتر سپرده می شود.

چنانچه اخیراً برای گرفتن دو سکالر شیب به سازمان I.L.O مراجعه شده است از سازمانهای حکومتی اعم F.O A به این دفتر مراجعه می کنند. چنانچه مشاور علمی این سازمان در هفته سه مرتبه باین دفتر مراجعه و کار میکند. علاوه بر مسائل فیلوشیب و سکالر شیب درخواست کمک های عرفانی از این مؤسسه بوسیله مدیر ارتباط صورت میگیرد.

با بعضی مؤسسات غیر حکومتی از قبیل I.B.E.As a Foundation نیز بتماس هستیم چنانچه حسب موافقه وزارت معارف نماینده مؤسسه اول الذکر از مدت بیست بکابل وارد و وعده نموده تا در انکشاف مطبوعه معارف بما کمک کند.

مؤسسه اخیر الذکر معلومات مفصلی درباره تعلیمات ثانوی افغانستان خواسته بود که درین باره راپور مفصلی از طرف ریاست تدریسات ثانوی تهیه و به ایشان جهت نشر فرستاده شد.

د: سفارت خانه‌های خارجی مقیم کابل به این دفتر مراجعه نموده و این دفتر با کمک سایر دوائر وزارت معارف به درخواست های آن میپردازد. هم چنین بصورت عموم مکاتیب وزارت امور خارجه و سفارت خانه ها و وزارت مختاری افغانستان مقیم خارج به این دفتر رسیده و جواب نامه های ایشان ازین دفتر اجراء می شود.

ه: امور متفرقه: درخواست اشخاص و یا بعضی مؤسسات از طرف مقامات وزارت معارف باین دفتر رجعت داده می شود برای اینکه بصورت عمومی مفکوره در باره این قسمت کارارتباط خارجه حاصل شود چند مثال بصورت مختصر عرض می شود.

۱- چند نفر معلمین هندی بصورت منفرد بوزارت معارف نامه‌ها نوشته و خواستار شده اند که درباره افغانستان بصورت عمومی معلوماتی برای ایشان تهیه و عکسها جهت ارائه و نمایش برای شاگردان ایشان بفرستیم اکثر این نوع مکاتیب یا مستقیماً بوزارت معارف و گاهی بوسیله سفارت کبیرای مادردهلی بوزارت معارف میرسید. مدیریت ارتباط خارجه حتی الامکان برای این نوع اشخاص کتابی را که آقای پرواک تالیف نموده اند با نامه ضمیمه نموده و برای این اشخاص فرستاده است.

۲- مؤسسه دیگری در کابل فوراً برای نمایش اطفال خواهش نموده بود تا چند قطعه عکس اطفال افغانی را برای شان بفرستیم. مدیریت ارتباط این عکسها را تهیه و به مؤسسه مذکور فرستاد.

۳- در یکی از یونیورستهای امریکا در باره کتب ابتدائی تدریقات و مطالعات میگردند مدیریت ارتباط به کمک دیگر دوائر وزارت معارف کتب فوق الذکر را گرد آورده و به دارالفنون موصوف فرستاد.

۴- مدیریت ارتباط خارجه نشریات معارف و پوهنتون را مرتباً به سازمان یونسکو و دارالفنون کلمبیا میفرستد. در نظر داریم تا در آینده حتی الامکان این نشریات را به سفارت خانه‌ها و وزارت مختاری های افغانستان در خارج و مؤسسات عرفانی دیگر ممالک بفرستیم.

این نوع کارها در ظرف سال ۱۳۳۳ در مدیریت ارتباط خارجه زیاد صورت گرفته است. چون این مدیریت جدیداً تشکیل است یکمقدار وقت برای تهیه دوسیه هاصرف شده است. مکاتیب وارده از آغاز سال تا اول جدی به ۹۵۰ رسیده است که از آن جمله ۳۹۴ قطعه آن صادره و ۵۵۶ قطعه دیگر آن وارده میباشد.

مدیریت سمپورت

طبق معمول همه ساله تورنتمهای سمپورت زسمی معارف از تاریخ ۲۱ حمل ۱۳۳۳ شروع و تا اول عقرب هذا سته قرار ذیل ادامه داشت:

- ۱- مسابقه فت بال رسمی معارف بصورت لیک از تاریخ ۲۱ حمل الی ۲۹ جوزا در میدان لیسه حبیبیه دوام داشت.
- ۲- مسابقه ها کی معارف بصورت لیک از تاریخ ۲۱ حمل الی ۲۴ جوزا در میدان لیسه نجات.
- ۳- اجرای مسابقات ایتلیتک معارف از تاریخ ۳۰ جوزا الی هسرطان در میدان لیسه نجات ادامه داشت.
- ۴- مسابقات دویدن ده هزار متر بتاريخ ۷ سرطان در ستدیوم چمن حضوری در حالیکه جمع غفیری از تماشاچیان و بعضی اراکین کابینه حضور داشتند صورت گرفت.
- ۵- تورنمنت فت بال آزاد معارف که از تاریخ ۸ سرطان شروع الی ۱۵ سرطان در میدان لیسه استقلال اجرا گردید.
- ۶- هندبال معارف بصورت ناک اوت از تاریخ ۱۶ سرطان آغاز الی ۲۲ سرطان ۱۳۳۳ خاتمه یافت.
- ۷- آغاز والیبال معارف از تاریخ ۲۳ الی ۱۲ اسد.
- ۸- باسکتبال معارف از تاریخ ۱۳ الی ۱۹ اسد.
- ۹- مسابقات آب بازی در حوض با بر شاه از تاریخ ۱۰ اسد شروع بتاريخ ۱۶ اسد خاتمه یافت.
- ۱۰- مسابقات بکسننگ از تاریخ ۲۲ الی ۲۴ اسد در کلب سپورتهای ثقیله معارف اجرا گردید.
- ۱۱- دوره دوم فت بال معارف بصورت لیک از تاریخ ۲۵ اسد الی ۹ میزان در میدان لیسه استقلال.
- ۱۲- دوره دوم ها کی بصورت لیک از تاریخ ۲ میزان شروع الی تاریخ اول در میدان لیسه نجات انجام یافت.

مدیریت احصائیه

- مدیریت احصائیه وزارت معارف که دارای چهار نفر اعضای کار است در ظرف سال ۱۳۳۳ به انجام امور ذیل موفق شده است :-
- ۱- ترتیب سالنامه ۱۳۳۲ احصائیه معارف - از روی معلومات فورمه هاییکه در سال ۱۳۳۲ از مکاتب معارف بمدریت احصائیه رسیده بود بعد از مجموعه بندی و تصنیف لازمه بصورت کتابی در ظرف (۱۰۴) صفحه و دارای چند گراف ترتیب داده شد. این سالنامه راجع به متعلمین معلمین مکاتب فاکولته ها انواع تعمیرات مکاتب بودجه معارف وغیره معلومات جامعی راجع به او بوده و در نظر بود که در مطبعه معارف بطبع برسد و بدست رس علاقه مندان گذاشته شود اما نظر بمشکلات طباعتی مطبعه چاپ شده نتوانست.

۲- برای معلومات احصائیوی معارف در سال ۱۳۳۳ در حدود (۳۵۰) فورمه احصائیوی در آغاز سال بهمه مکاتب معارف چه در مرکز و چه در ولایات رسماً توزیع گردید.
 ۳- ترتیب و طبع یکنوع راپور ماهوار احصائیوی برای معارف ولایات و همچنان راپور ماهوار برای مکاتب ابتدائیه انات لیسه های ذکور و انات و مسلکی های مرکز: قبل برین مدیریت احصائیه سال یکمرتبه به جمع آوری احصائیه معارف موفق می شد که طبیعی است در ظرف یکسال در تعداد مکاتب متعلمین معلمین و غیره تغییری رخ میدهد بنا بران مدیریت احصائیه مصمم شد تا بتواند ماهوار از چگونگی احصائیه معارف باخبر شود.

پس دو نوع راپور را ترتیب و توسط مطبعه بچاپ رسانیده که یکنوع آن را مدیریت های معارف ولایات از روی راپور های ماهوار مکاتب در هر ماه خانه پوری نموده و به مدیریت احصائیه ارسال می دارند. و نوع دیگر آن را مکاتب انات لیسه های ذکور و انات و مسلکی های مرکز ماهوار خانه پری و به مدیریت احصائیه اعاده می کنند راپور های مذکور بعد از وصول در دوسیه مخصوص معامله و از روی آن احصائیه ماهوار معارف ترتیب و بمقام وزارت تقدیم میشود بعضی از این راپورها غرض نشر در مجله عرفان نیز فرستاده شده است چنانچه راپور احصائیوی اخیر برج نور سال ۱۳۳۳ در شماره برج سرطان و همچنان راپور برج میزان در شماره هفتم نشر گردید.

۴- برای جمع کردن احصائیه سالانه معارف فورمه جدید که نسبت بسابقه دارای معلومات مفیدی که برای مقاصد ملی و بین المللی مفید تر است. ترتیب و بعد از استشاره بامتخصص احصائیوی یونو غرض طبع به مطبعه معارف ارسال گردید این فورمه جدید از آغاز سال ۱۳۳۴ بمکاتب معارف توزیع خواهد گردید. درین فورمه بر علاوه اصلاحات دیگر یک ماده را جمع بمصارف بود جوی مکاتب معارف نیز اضافه کرده شده است.
 ۵- فورمه هاییکه در آغاز سال ۱۳۳۳ جهت احصائیه معارف به تمام مکاتب ارسال شده بود بعد از خانه پری اعاده گردید. در اداره احصائیه تمامی آنها بعد از غور و تصحیح لازمه در دوسیه های مخصوص ثبت شده که بعد از مجموعه بندی و تصنیف در ترتیب سالنامه سال ۱۳۳۳ احصائیه معارف از آن کنار گرفته میشود.

۶- از شعبه احصائیه یونسکو دویاریس غرض نشر راپور بین المللی فورمه احصائیوی راجع بمصارف معارف در افغانستان واصل گردید. طبق مواد استفساریه آنها بودجه عمومی معارف افغانستان با پوهنتون از سال ۱۹۴۵ الی سال ۱۹۵۳ ترتیب وهم بودجه سال ۱۳۳۳ معارف و پوهنتون بتفریق بمصارف معارف بالای دوائر مرکزی. مکاتب ابتدائی و دهاتی - مکاتب متوسطه - لیسه و مسلکی دارا المعلمین ها و فاکولته ها و سکالرشپ ها و مصرف متفرقه تصنیف و ارسال گردید.

۷- ارسال مرسول مکاتیب رسمی و معاملات آنها در دفتر اداره از امور عادی رسمی بوده که اجراء آن شده

مدیریت ها مورین و معلمین

وظایف مدیریت معلمین عبارت از تنظیم دفاتر اندراج و سوانح تقرر و تبدلات تمام معلمین ولایات و مرکز، اخذ تصاویر مقرریها، حواله های باقیات معلمین از مدارک مختلفه، ترتیب نمودن اوراق عرض و ارسال تخصیص معاشات ما مورین. مسلکی و غلگی تمام معلمین ولایات و مرکز، بر طرفی، تبدیل، ترفیع و تقاعد سر رشته کویو نهایی معلمین، معامله مکافات و مجازات، صدور مکاتیب معافی بشک معلمین و استخدا ام معلمین خارجی و غیره بدوش این مدیریت میباشد که در هذا سنه نیز مانند سالهای گذشته در قسمت های مذکور اجراءات بعمل آمده که مختصراً عرض میگردد.

از ابتدای برج حیل الی تاریخ ۱۵ جدی ۱۳۳۳ (۹۲۲۰) نمر مکتوب صادر شده و نهصد و نود و پنج نفر معلمین در تمام مکاتیب مرکز و ولایات از یک مکتب بیک مکتب دیگر تبدیل ولایت شده اند و یکصد و شانزده نفر از فارغ التحصیلان دارالمعلمینها، لیسۀ این سینا مدرسه علوم شرعی و نجم المدارس جدیداً بحیث معلم بولایات و مرکز مقرر گردیده اند. در طول سال جاری سیزده نفر از معلمین مرکز و ولایات فوت و وسی نفر متقاعد و هشت نفر مستعفی و دو نفر طرد و یک نفر تعطیل ملازمت و بیست نفر از دو سال تا سه ماه تنقیص قدم گردیده اند و برای یازده نفر از معلمین مربوطه موافقه داده شده تا بدیگر دوائر رسمی و غیر رسمی شامل کبار شوند و کذا در اثر تقیض های معارف و لایسات و مرکز دو صد و چارده نفر از معلمین که در وظایف محوله جدیدت نموده بودند مورد تخصیص و شصت نفر باعطای مباحش بخششی و دو نفر به اخذ تقدیر نامه درجه (۳) موفق شده اند و همچنین شصت و یک نفر از معلمین کسر معاش و چهل نفر اخطار شده اند و علاوه تا (۲۵) نفر از معلمین بقره عسکری ظاهر و پس از اخذ قبولی خط شش ساله معلمی، درباره معافی بشک شان بوزارت دفاع ملی ابلاغ گردیده استخدام معلمین خارجی نیز مربوط باین مدیریت بوده چنانچه فعلاً (۵۵) نفر معلم خارجی داریم که دو نفر فسخ قرارداد و همدی هشت نفر تجدید قرار داد و هشت نفر دیگر جدیداً از خارج استخدام شده اند. در هذا سنه هشت صد و شصت نفر از معلمین مرکز و ولایات نسبت به اخذ سچل نیک و استحقاق یکمرتبه ترفیع نموده اند معلمینیکه برتبه های بلند ترفیع کرده اند قرار آتی است.

۱- مولوی یار محمد ولد ملا احمد معلم دارالعلوم عربیه از رتبه چهارم برتبه سوم معلمین رتبه پنجم که برتبه چهارم ترفیع نموده اند. اول ص «محمد یونس ولد محمد یعقوب معلم لیسۀ حبیبیه ۲ ص «عبدالمظیم ولد شیر محمد معلم دارالمعلمین ۳ ص «محمد اسلام ولد محمد یوسف معلم لیسۀ حبیبیه ۴ ص «محمد یونس ولد محمد هاشم معلم لیسۀ استقلال.

معلمین رتبه ششم که برتبه پنجم ترفیع نموده اند: ۱- ص خیر محمد و لد یا ر محمد معلم لیسه های هرات ۲- ص جان محمد و لد سید احمد معلم لیسه های قندهار ۳- ص حبیب الله و لد عزیز الله معاون مدرسه نورالمدارس - ۴- ص «عبدالجلیل و لد عبدالغالی معلم دارالعلوم عربیه - ۵- ص عبدالجبار و لد رجب معلم لیسه حبیبیه - ۶- ص دوست محمد و لد دین محمد معلم لیسه حبیبیه ۷- سید محمد سعید و لد سید محمد ایشان معلم لیسه استقلال - ۸- نور علم و لد شیر محمد معلم نجات - ۹- ص محمد یوسف و لد محمد یعقوب معلم نجات - ۱۰- ص عبدالقدیر و لد میرزا جان معلم لیسه ابن سینا - ۱۱- ص عبدالباقی و لد عبدالهادی معلم مکتب شاه دوشمشیره (ع) ۱- ص کریم شاه و لد بلبل شاه معلم لیسه ملالی - ۱۳- محترمه انیسه مؤنسه خانم فقیر محمد معلمه لیسه ملالی .

مدیریت مامورین: - مدیرین و مامورین وظیفه دارند تا حاضرین تمام مامورین و مستخدمین وزارت را کنترل و در اخیر هر ماه راپوری راجع به اجرای معاشات به شعبه مربوطه تقدیم نمایند .

واریسی و مراقبت و ثبت و تصویب - مقرری ها - جلب مامورین و مستخدمین - حواله های باقیات مامورین از مدارک مختلفه - ترتیب نمودن اوراق عرض - برطرفی - ترفیع و تقاعد سررشته کویون های مامورین و مستخدمین - مکافات - مجازات و غیره نیز بدوش اداره میباشد که امسال هم مانند سالهای گذشته در قسمت های مذکور اجراءات امساله بصورت مختصر ذیلاً عرض میگردد از ابتدای برج حمل هذیلاً سنه الی تاریخ (۲۹) قوس ۱۳۳۳ (۵۴۷۸) نمبر مکتوب وارد و صادر نمود و یکصد و یازده نفر مامور و مفتش تغییر و تبدیلی و (۴۴) نفر جدیداً مقرر شده اند. مامورین رتبه ۶ الی رتبه دوم به ۹۴ نفر ترفیع و ۵ نفر تقاعد داده شده ۱۲ نفر مکافات و ۴ نفر مجازات دیده اند.

مدیریت تعمیرات

فما لیتها ی امساله تعمیرات وزارت معارف را میتوان تحت عناوین ذیل مطالعه کرد .

- ۱- تعمیرات و الحاقیه های جدید .
- ۲- ترمیمات اصلاحات لازمه در قسمت عمارات مکاتب .
- ۳- تدویر امور اداری .

اول - تعمیرات ۱-

۱- تعمیر الحاقیه ده صنفی نسوان کسارته (۴) نظریه توسعه و سوابد جدید مقام وزارت جمدیریت تعمیرات امر داده شده بود اقدامات گردیده تا ۱۵ حوت ۱۳۳۳ مورد استفاده متعلمات قرار خواهد گرفت .

۲- تعمیر فابریکه حریق شده موسسه تجارتنی صنایع که بیا به تکمیل رسیده و تنها

انتظار آهن پوش را دارد که جهت تهیه آن بریاست تهیه وزارت مالیه فرمایش داده شده است .

- ۳- يك تعمير تربيه خانه در لیسۀ زراعت که در قسمت فارم زراعت آباد گردیده است .
- ۴- تعمير جای مدیر خارجی لیسۀ استقلال با سامان تشنای و برق و غیره احتیاجات آن تکمیل گردیده چنانچه کورس احصائیه وزارت داخله از آن استفاده هم کرد و کنون مورد استفاده مدیریت مکتب قرار گرفته است .
- ۵- تکمیل (۱۲) باب تشنابهای لیسۀ زراعت که مورد استفاده طلاب قرار گرفته است .
- ۶- تکمیل يك اطاق طبیح در لیسۀ زرغونه که حسب نقشه منظور شده آباد گردیده و مورد استفاده قرار گرفته .
- ۷- تکمیل اطاق ترانسفارمر که حسب نظریه مدیر خارجی مکتب تخنیک ثانوی تکمیل گردیده است .
- ۸- تکمیل یکدوره چای آب .

ترمیمات و اصلاحات :-

- ۱- ترمیمات و اصلاحات اساسی صنوف لیسۀ استقلال بر حسب نظریه اداره مکتب و مقام وزارت .
- ۲- اصلاحات سمت غربی نجات حسب نقشه تکمیل گردیده .
- ۳- بعضی ترمیمات لازمه در مکتب میخانیک معارف .
- ۴- اصلاحات و ترمیمات لازمه (۲۱) مواد کارهای لیسۀ زرغونه .
- ۵- اصلاحات در عمارت مطبوعه معارف .
- ۶- گاه گلکاری با مهای دیوی معارف بصورت اساسی و برداشتن سقف آن و دوباره آباد کردن آن .
- ۷- برداشتن سقف (۵) اطاق مدیریت لوازم و مجاسه و جنسی و جدید آباد کردن آن .
- ۸- رنگمالی و ترمیمات و نلدوانی تشنابهای سالون کتابخانه وزارت با تکمیل یکدوره چاه آب بدرفت .
- ۹- اصلاحات آهن پوش و گاه گلکاری در لیسۀ غازی .
- ۱۰- گاه گلکاری تجویلخانه و غیره اصلاحات و رنگمالی در لیسۀ زراعت حسب نظریه آمرین خارجی لیسۀ مذکور .
- ۱۱- اصلاحات آهن پوش و غیره ترمیمات لازمه در مکتب قبایل در باغ با پرشاه علیه الرحمه .
- ۱۲- گاه گلکاری با مهای مکتب مستوره غوری با اصلاحات لازمه آن که فوری دیده می شد .

۱۳- ترمیمات و رنگمالی يك قسمت اطافهای لیسه حبیبیه .

۱۴- اصلاحات تجویزخانه مکتب ابن سینا .

۱۵- رنگمالی و ترمیمات لازمه شفاخانه مرکز وزارت معارف .

سوم تدویر امور اداری :-

از قبیل دویارچه و سه پارچه وارده و صادره ثبت قرار دادها و غیره امور .
 طلائیکه امسال معاينه شده اند عبارت از دوازده هزار و نهصد و شصت و هفت نفر
 و تعداد طلائیکه و اکسین محرقه با آنها تطبیق شده به (۹۲۹۴) نفر بالغ گردیده و
 به (۱۱۲۰) نفر گولی ویتامین داده شده است بر علاوه قرار راپور علیحدہ بشعبه
 یاسمان خانه تعداد جروح و زخمهائیکه یاسمان گردیده و نیز اشخاصیکه بیچکاری های
 مختلفه با آنها اجزا گردیده است (۱۸۱۱) نفر میباشد که مجموع عمومی (۲۴۱۹۲)
 نفر می شود وهم بعضی مریضانیکه محتاج به بعضی عملیاتها و تدای مخصوصه بوده و
 بستری شدن را ایجاب می نموده است به شعبه مخصوصه رجعت داده شده اند که منجمله
 (۵۵) نفر به معاينه خانه مرکزی و ۴۳ نفر بریاست مؤسسه صحتی و دو نفر به شفاخانه
 مستورات و یک نفر به شعبه مؤسسه با کتر لوزی فرستاده شده اند بشرح ذیل :-

آنژین	بد هضمی	امراض جلدی	ضعفیت	التهاب منظمه	اگر بجا
۱۴۰۷ نفر	۱۳۶۵ نفر	۸۲۰ نفر	۱۵۰ نفر	۷۵۰ نفر	۹۹ نفر
امراض قلبی	بلوریزی	ریزش	کم خونی	امراض قریبه	سالدانه
۲۰ نفر	۱۴ نفر	۷۲۰ نفر	۱۳۷ نفر	۵ نفر	۷ نفر
استوملیت	امراض بینی	سپاسرغه	ملاریا	امراض سایر	کله چرک
۵ نفر	۲۱ نفر	۳۹ نفر	۱۷۰۷ نفر	۱۲۰ نفر	۶۶۱ نفر
امراض گوش	جرحه	کسر	کرم ا معا	یت	رشی تیزم
۵۳۰ نفر	۷۰ نفر	۷ نفر	۷۰۷ نفر	۹۵ نفر	۳ نفر
آنتریت	سک دیوانه	نورالژی	دمل	بر آنشیت	توبرکلوز
۱۵۰ نفر	۱ نفر	۴۶۵ نفر	۳۱۷ نفر	۳۱۷ نفر	۸۲۱ نفر
روما تیزم	کوکره	خون بینی	دالرفص	التهاب حلیل	ابسی
۳۷۰ نفر	۱۷۵ نفر	۲۹۱ نفر	۲۵ نفر	۱۸۰ نفر	۱۱۰ نفر
اورشیت	اپندیسیت	سوخستگی	زردی-یرقان	ینارس	التهاب مفصل
۲۹ نفر	یک نفر	۴۵ نفر	۲۵ نفر	۱۷۱ نفر	۹ نفر
بیچش آبی	ادیت	سرخکان	سرخکان چه	مرگی صرعه	آب پیچک
۷۱ نفر	۸۵ نفر	۲۳ نفر	۲۷ نفر	۲ نفر	۲ نفر
بو اسیر					
۳۵ نفر					

امور وزارت معارف

همچنین متعلقات مکاتب نسوان بتمداد (۱۱۵۰۸) هماینه و تداوی شده اند که شرح آنرا بصورت مفصل میتوان در ذیل مطالعه کرد :-

آفرین	ملاریا	ادنیث تو بر کلوز اثریت	برانشیت رپرش
۲۵۳۷ نفر	۱۴۴۶ نفر	۲۵۱ نفر	۹۷۳ نفر
آفات گوش	التهاب منضمه کله چرک	امراض جلدی	بدهضمی کو کره
۳۶۷ نفر	۴۷۹ نفر	۳۰۱ نفر	۱۱۸۲ نفر
کرم امعا	روما تیزم	درد اعضا	اکتریمما
۲۷۵ نفر	۵۲ نفر	۸۸۲ نفر	۱۷ نفر
یت	خون بینی	ینارس	آپسی
۶۵ نفر	۵۰۶ نفر	۱۱۲ نفر	۴۱ نفر
سرخکنا نچه			
۱۲ نفر			

همکذا به تعداد یکمیز او هشت صد رهجده نفر در سرویس دندان تحت تداوی گرفته شده است حسب ذیل :

تداوی دندان عقلی بر کاریهای مختلف کشیدن دندان یا نکشیدن دندان بدون انجکشن	۹۸ نفر	۲۴۰ نفر	۶۵۰ نفر	۱۳۰ نفر
پارادنتوز	ژنزویت	پاک کردن	ستوما تیت	
۱۵۰ نفر	۱۵۰ نفر	۹۰ نفر	۱۶۰ نفر	
آبسی				
۱۵۰ نفر				

مدیریت عمومی لوازم

مدیریت لوازم: بتوسط مدیریت لوازم تحصیل امسال به تهیه و تکمیل لوازم تحصیل تمام طلاب مرکز و ولایات از قبیل کتب درسی، قرطاسیه و غیره از داخل و خارج پرداخته لوازم مذکور را بنامی مدیریت های معارف مرکز و ولایات تقسیم و در حقه تادیه پول قیمت اجناس مذکور بدو ائرو اشخاص تحویل میکنند و ترتیب دفاتر حسابی آن را بصدور مکاتب لازم بعمل آورده است.

مدیریت اهاشه و ابانته: در این باب نیز در سال گذشته اقدامات متعددی بعمل آمده است. اجرای مدیریت اهاشه و ابانته در خلال هذابینه حسب آنی است که در سال گذشته در الف مواد بکه در جریان حال بمکاتب لیلیه توزیع نگردیده است.

دکمايل کما لنه

خروار	(۸۱۲)	۱- کتدم براي مصارف نان طلاب ليله
»	(۱۳۰)	۱- برنج باريک » » »
کيلو	(۳۶۱۰۴)	۳- روغن زرد » » »
»	(۱۵۰۰)	۴- بوره » » »
»	(۳۹۹۰۰)	۵- چای سیا » » »
سير	(۱۷۲۴۰)	۹- گوشت گوسفند » » »
»	(۱۰۰۰)	۷- نمک طعام » » »
خروار	(۲۰۰)	۸- چوب سوخت مکاتب ليله و بخاری
»	(۶۷۴)	۹- ذغال سنگ » » »
چوره	(۶۴۳۲)	۱۰- ييزاهن وزير جامه » » »
»	(۹۰۰۰)	۱۱- جراب » » »
عدد	(۱۰۸۰۰)	۱۲- دستمال روی پاک و دستياک مصارف مکاتب ليله (۱۰۸۰۰)
دست	(۲۳۰۰)	۱۳- دريشی » » »
چوره	(۲۳۰۰)	۱۴- بوت » » »
طاقه	(۲۳۰۰)	۱۵- کلاه » » »
متر	(۲۲۰۰)	۱۶- جيم نيلي برای دريشی کار طلاب
کيلچه	(۹۰۰۰)	۱۷- صابون
متر	(۸۱۶)	۱۸- سرچ برای کميل
»	(۱۶۰۰۰)	۱۹- صحن وطنی برای رواجانی وغيره
دست	(۱۲۸)	۲۰- دريشی کار طلاب مکاتب مسلکی
عدد	(۱۲۳)	۲۱- چين برای دارالعلوم عربی
»	(۱۴)	۲۲- چين برای مدرسین
متر	(۱۲۳۰)	۲۳- ململ برای لنگی سر
چوره	(۵۰۰)	۲۴- دريشی مستخدمین
»	(۷۰)	۲۵- ميز و چوکی کار
سيت	(۵)	۲۶- سيت ها برای اطلاق مربوطه
چونه	(۱۵۶۴)	۲۷- ميز و چوکی دو نفری طلبه
عدد	(۵)	۲۸- الماری
		۲۹- بخاریهای ذغال سنگ با نل و غیره آن (۶۵) یا به
		۳۹- حواله جات نقدی (۹۰۹) قطعه حاوی مبلغ ۵۶۶۷۰۲۸ افغانی
		۳۱- » » » جنسی (۱۰۰) قطعه

- ۴- اوراق سرجمع میرعبدا لررحیم تجویلدادار مرکز به قاری غلام محمد، محمد یاسین تاکنون فرسید .
- ۵- اوراق سرجمع عبدا لروف تجویلدادار مرکز به عبدا لباقی مطیع الله نورمحمد تاکنون فرسیده .
- ۶- « » « » تجویلداداران سیورت به شهاب الدین غلام حسین عبدا الرحمن تاکنون فرسیده .
- ۷- « » « » عبدا الحمید تجویلدادار تعمیرات به غلام حسین عطاء الله تجویلداداداده شده پس از شمار اموال واصل شده .
- ۸- اوراق سرجمع تجویلداداران ادویه « » تاکنون فرسیده .
- ۹- به مکاتب خبر داده شد تا جهت گرفتن نقل سر جمع هیئت های موجودی را تعیین کنند که بعد از نقل سرجمع شروع به موجودی کنند .
- ۱۰- هیئت های موجودی مکاتب بعضی حاضر شده شروع به گرفتن سرجمع میباشند .
- ۱۱- اوراق سرجمع که به هیئت ها داده شده تماماً بسر جمع تجویلداداران تطبیق و بعد از فشافی شد تجویلداداده شد .

مدیریت عمومی مطبعه معارف

اگرچه مطبعه معارف تازه بکار آغاز کرده هنوز مراحل ابتدائی خود را می پیماید و مثل سایر مطابع از سالیان دوازده تجربه نداشته باوصف نداشتن کارگران و ورزید ، طلاب صنف ه و پانچام تر را که دارای معلومات مکفی نیستند ولی مدت کوتاهی در مطبعه عمومی کتابخانه بحث شاگردان ستاژ دیده تجربه حاصل کرده اند بکار انداخته است نتایج مثبتی بدست آورده و باوجود مواجه بودن به مشکلات خطیده از قبیل عدم وسایل ، آلات ، سامان و ادوات لازمه کارهای عمده و معمول را که امسال در ساحت عمل در آورده بقرار شرح ذیل توضیح میدهم .

- ۱- تا بلوهای رنگه (۴۰۰۰) قطعه .
- ۲- طبع مجله عرفان ، مجله ادب ، مجله بخوان و بدان ، مجله دارالمعلمین .
- ۳- طبع رساله های « سوز ناک » ، « قبل از رسیدن طبیب » ، « چراغ بدن چشم است » و پولتن (۵۸۹۱۷) قطعه .
- ۴- قرطاسیه ، جداول معموله دفتر دارینی و پارچه امتحان (۸۸۵۲۵) قطعه .
- ۵- کتابچه خط دارچهل و رقه .
- ۶- کتیب درسی فارسی پنهنو ، دینیات ، تاریخ ، جغرافیه ، فزیک ، کیمیا و امثال آن از صنوف مختلف (۲۰۱۴۲۰)
- ۷- ترتیب دفتر سوانح کارگراها به نفر بنی اسم ، ولد سکونت و غیره و ترتیب کتارت سوانح تمام کارگر .

- ۸ - ترتیب شرایط انضباط کارها .
- ۹ - افتتاح کورس اکا بر فارسی ، پښتو وانگلیسی و تدریس آن از طرف آمرین مطبوعه و آقای آریان مدیر مجله عرفان بصورت افتخاری .
- ۱۰ - افتتاح یک دواخانه و پانسمان خانه عاجل در خود مطبوعه .
- ۱۱ - نصب یک پایه ماشین حرفی (۴) صفحه ای و بکار انداختن آن .
- ۱۲ - بکار انداختن ماشین موفوتایپ .
- ۱۳ - گرفتن نقایص طرز دفتری داری .

(ریاست پوهنتون)

ریاست پوهنتون امسال نیز مانند سالهای گذشته بمنظور اینکه تعلیمات فاکولته های مربوطه اش را با وسایلیکه در دست داشت تا حد ممکن طبق سویه مما لك دیگر بلند ببرد. برای تقویه اصلاح و بهبود وضع تعلیمی این مؤسسات عرفانی ابراز مساعی زیادی نموده از استادان. کتابخانها. لابراتوارها و سایر تاسیسات فنی نه تنها محصلین بلکه دوائر و متخصصین را نیز مستفید ساخته است پوهنتون کابل برای آنکه استادان خارجی متخصصین افغانی را بطوری تربیه نمایند که در آینده بتوانند بجای خارجیان کرسیهای فاکولته هارا اشغال و بدون وسیله تر چمان شاگردان را بزبان ملی پشتو یا فارسی از علوم و تجارب اندوخته شان مستفید سازند جهت تربیه و تقویه بنیه علمی استادان خود یکمده از اشخاص لایق را بخارج طور سکا لرشیب فرستاده است. گرچه دوائر و مؤسسات مختلف بغارغ التحصلان فاکولته ها که کارهای مهم را اشغال و اجراء میکنند و در مما لك خود مؤفقت های خوبی نشان میدهند احتیاج زیاد نشان میدهند و این امر بذات خود ثابت میسازد که سیستم تربیه عالی در پوهنتون تا امروز مؤفوق است اما با آنهم ریاست پوهنتون باین سویه فعلی قناعت نکرده می شود روز بروز سطح تعلیمات در مؤسسات مربوطه آن بلند تر برود چنانچه درین مورد پیشتر فتهاییکه امسال نصیب پوهنتون شده ذیلاً بصورت مفصل در هر فاکولته نگاشته می شود:

فاکولته طب:

فاکولته طب در برج هقرب ۱۳۱۱ به اراده سنیه حضور اعلی حضرت شهید سعید (رح)

افتتاح گردید .

تأسیس این فاکولته که بفرص روی کار آوردن دکتوران افغانی مبارزه با امراض گوناگون کوتا نمودن دست اطباء یونانی و بی نیاز یافتن اهالی این محیط از تد اوی و معالجات دو دکتوران اجنبی صورت گرفته بود یکی از خدمات بزرگ فراموش ناشدنی و قدیم های ذیقیمت و متینی می باشد که در دوره درخشان نادری بر داشته شده است. در سال های اول تأسیس یعنی الی برج جدی ۱۳۲۵ برای مدت چهارده سال امور

اداری و تدریسی فا کو - ولته طب از طرف پروفیسر صاحبان ترکی اداره میشد. لیک در برج جدی سال ۱۳۲۵ پروفیسر ان فران سوی روی کار آمده و به اساس پروژہ وستا توئیکہ بعد از تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری حضور شاہانہ الی اخیر برج قوس ۱۳۳۲ مرعی الاجرا بود برای پیشبرد امور فعالیت های لازمه نمودند. در برج جدی نظر به صوابد و مقامات صلاحیت دار پروژہ سابقہ لغو وستا توی جدیدی روی کار آمد کہ به اساس آن ریاست فا کو لته طب سابقہ تجزیہ گردیده و دور ریاست علیحدہ یکی بنام مؤسسات صحی پوهنتون و دیگری به اسم ریاست فا کو لته طب کہ شامل مکاتب پرستاری مردانہ و زنانہ و قسمت درس خانہ های فا کو لته اصلی و لابراتور های لازمه و دو اثر اداری و تدریسی می باشد تشکیل گردید.

ریاست فا کو لته طب در سال ۱۳۱۷ اولین دستہ فارغ التحصیلا نشر را کہ عبارت از هشت نفر بودند به جامعه تقدیم نمود. بدین ترتیب تا به الحال از ریاست فا کو لته طب ۱۵۴ نفر دو کتوران فارغ التحصیل گردیده اند کہ یک قسمت آنها در خود ریاست مؤسسات صحی پوهنتون و ما بقی در شعبات صحی مربوط وزارت جلیدہ صحیہ ایفای وظایف محوله می نمایند.

ریاست فا کو لته طب قرار ورقہ ضمیمہ دارای هژده کرسی تعلیمی می باشد یک تعداد این کرسی ها از طرف پروفیسران صاحب کرسی اصلی از قبیل شقوق امراض اطفال - باکتریولوژی - آنساج و تشریح مرضی فزیولوژی - آناتومی - فارمہ کولوژی عقلی و عصبی - فزیک طبی - و کیمیای حیاتی اشغال و ما بقی از طرف مدر سین صاحبان داخلی تدریس می شوند امید است کہ عنقریب در اثر توجه مقامات صالحہ کرسی های باقی مانده نیز تکمیل و پروفیسران لازمه استخدام شوند.

دو نفر پروفیسران شقوق آناتومی و فزیولوژی از طرف سازمان صحی جهان معرفی گردیده اند و امید است کہ یک تعداد پروفیسران دیگر برای شعبات کمبود از طرف موسسه مذکور اعزام شوند.

چو کات فوق الذکر کہ سابقاً بنام - کدر تیوژیک - یاد میشد در سال ۱۳۳۲ جامہ عمل پوشیده و منظوری مقامات صلاحیت دار را حاصل و این اقدام یکی از مهم ترین کارروایی های سال ۳۳ امرین فا کو لته طب می باشد.

ریاست فا کو لته طب بر علاوه قسمت های متذکرہ دارای یک کتاب خانہ می باشد کہ به اصول عصری مجهز بوده و بر علاوه مجلات و غیره نشریات کہ از دولک تجاوز می نماید دارای بیش از پنجاهزار جلد کتب طبی جدیدہ می باشد.

فعا لیتهای مهمہ سال ۱۳۳۳ ریاست فا کو لته طب

در اخیر سال ۳۲ برای چهل و دو نفر پرستاران پس از تکمیل تحصیلات لازمه دیپلوم

پرستاری اعطا گردید در شروع سال ۱۳۳۳ به تعداد بیست و شش نفر محصلین (عسکری و ملکی) بعد از تکمیل دوره پی سی بی شامل صنف اول فاکولته طب گردیدند در اوایل سال مذکور برای چهار ده نفر معاونین دکتور که بغرض اكمال تحصیلات طبیبی به این ریاست معرفی شده بودند بعد از گذشتن امتحانات معینه دیپلوم دوکتوری طب شق «پوهنتون» داده شد.

در برج سرطان برای سیزده نفر از فارغ التحصیلان دوره های معینه فاکولته دیپلوم دوکتوری شق (حکومت) اعطا گردید وهم چنین هفت نفر محصلات مکتب فابلگی وده نفر معلقات مکتب نرسنگک پس از اكمال تحصیلات و فراگرفتن معلومات های لازمه بدریافت دیپلوم های فابلگی نرسنگک موفق گردیدند. در اواخر برج میزان چهار نفر پروفیسر صاحبان تبعه حکومت جمهوری ترکیه که برای اشغال کرسی های تعلیمی فاکولته طب استخدا شده بودند وارد مرکز گردیده و بست های معینه را اشغال و شروع بکار نمودند آقایان موصوف عبارت انداز:

محترم عزتمندبای پروفیسر ثربا تنای پروفیسر انساج و تشریح مرضی.

محترم عزتمند دوچنت غیاث الدین اوئسال پروفیسر امراض عقلی و عصبی.

محترم عزتمند دوچنت تورگوت اوکسوی پروفیسر فیزیکی طب و رادیولوژی.

محترم عزتمند دوچنت ندار برکن پروفیسر فارمه کولوژی.

در لابراتور های آتی الذکر فاکولته در نوامه اول سال بر علاوه تطبیقات و بیش برد امور تدریسی کسه وظیفه اصلی آنها شناخته می شود معاینات و تجزیه های ذیل به عمل آمده است.

لابراتور باکتر یولوژی ۷۸۰

لابراتور انساج و تشریح مرضی ۲۵۰

لابراتور کیمیای حیاتی و طبی ۶۳۸

فزیولوژی معاینه متا بولیزم بازال ۲۸ نفر و معاینه الکتروکاردیوگرافی (یکصد و هشت) نفر.

فاکولته سیانس:

۱- ص محمدحیدرخان معاون کیمیا فاکولته بحیث معاون تدریسی و اداری ریاست فاکولته مقرر و مومی الیه بر علاوه این عهده جدید معاونی شق کیمیای این فاکولته را نیز انجام میدهد.

۲- بیاغلی انجنیر عبدالغفار استاد ریاضیات فاکولته در سال ۳۳۰ طور سکالرشیب به انگلستان اهرام شده بود در سال ۱۳۳۲ بعد از اخذ دیپلوم ماستر آف سیانس

یوطن عودت نمود و باز در سال ۱۳۳۳ برای بلند بردن سويه علمی تحصیل شق داکتری به انگستان اعزام گردیده است.

۳ - ښاغلی محمد یاسین استانت بیولوژی که بطور سکالر شپ به امریکاء اعزام شده است برای تحصیل داکتری دو سال دیگر بدوره تعلیم آن تمدید به عمل آمد.

۴ - ښاغلی عبدالخالق استانت فزیک در سات ۱۳۳۰ با اثر پیشنهاد ریاست فاکولته به غرض تحصیلات عالی بفرانسه اعزام شده بود نامبرده پس از اخذ درجه داکتری در شق فزیک آتمسفر بصورت موفقانه عودت کرده است چون منظوری اصلی تحقیقات جوی افغانستان میباشد بناً نامبره یک تعداد سامان و لوازم ضروریه تجسسانی را که بعضی آنها از طرف یونسکو بفاکولته هدیه داده بود و بعضی دیگری را از بودجه فاکولته سیانس خریداری نموده با خود آورده است و عنقریب دریک لابراتوار تحقیقاتی در عمارت جدید فاکولته به کار شروع خواهد کرد.

۵ - چهار نفر محصلین صنف اول دوم ریاضی کیمیا بطور سکالر شپ جهت ادامه تحصیل و سويه علمی شان به سفارت کبرای هند معرفی کرده است.

۶ - فاکولته سیانس در سال جاری نیز یک تعداد کتب مفید کیمیا بیولوژی ریاضیات و فزیک خریداری و جهت استفاده محصلین فاکولته گذاشته است با ترا نکشاف و وسعت صنوف فاکولته یک تعداد طلبه لیلیه فاکولته تزئید به عمل آمده که نظر بگذشته در هذالسنه دوچند گردیده است و ضمناً به طلاب لیلیه فاکولته حقوق سیانس اعاشه میگردند.

۷ - در سال ۳۳ به تعداد ۲۵ نفر متعلم کامیاب سال ۳۲-ب-ب را بفاکولته طب معرفی نموده است.

۹ - به تعداد پنج نفر محصلین شق بیولوژی و به تعداد پنج نفر از شق ریاضیات و فزیک را که تحصیلات شان به اتمام رسیده بود بوزارت معارف و غیره موسسات معرفی نموده است. فاکولته حقوق :

ریاست فاکولته حقوق و علوم سیاسی در تشکیلات خود حاوی سه شعبه مختلفه میباشد. شعبه تدریسی - شعبه نشرات - شعبه اجرائیه - که هر کدام آن در سال ۱۳۳۳ علاوه بر مکاتبه و مراسله باشعبات ذیعلقه و مقام ریاست پوهنتون در امور ذیل اقدامات و توجه بیشتر بعمل آورده است.

شعبه تدریس ریاست فاکولته حقوق از عرصه دو سال بدینطرف در صدد آن افتاده است تا بعضی از مضامین اساسی را که تا حال در فاکولته حقوق تدریس نگردیده است و در رسائل فاکولته هائیکه هدف و مرام آن مشابه فاکولته ما است تدریس آنرا لازمی دانسته اند و با آنکه یک تعداد از مضامینی است که قبلاً در فاکولته

حقوق کابل تدریس شد ولی نظریه نداشتن معلم لائق برای تدریس آن تقسیم اوقات هفته وار موقتاً برداشته شده بود در باره تدریس مجدد در فاکولته حقوق اقدامات نماید و از جانب دیگر نظریه تراکم بعضی از مضامین مشا به در صنوف چهارگانه فاکولته ریاست فاکولته حقوق در پی آن افتاده است تا مضامینی را که خیلی قریب هم دیگر است حتی الامکان در داخل یک چوکات واحد در آورده از معلومات مشترک که در هر کدام آن مضامین بقسم واحد جداگانه ارائه میگردد و باعث ضیاع وقت میشود صرف نظر نماید بقاسی از مفکوره های فوق در مجالس مختلفه که در آن علاوه بر استاد آن فاکولته از متخصصین و اشخاص ذیصلاحیت دیگر دعوت بعمل آمده بود در باره مضامین تدریسی فاکولته غور و خوض لازمه بعمل آمده و در نتیجه چنین فیصله گردید که در مضامین حقوقی علاوه بر مضامین موجوده دو مضمون دیگر که تدریس آن در تمام فاکولته های حقوق دنیا مروج و برای بست معلومات طلاب و دانستن مفهوما اساسات حقوقی خیلی مهم بوده فزدر پرو گرم فاکولته شامل گردد این دو مضمون جدید عبارت است از حقوق روم و اصول محاکمات مدنی .

ولی در مضامین اقتصادی فاکولته تغییرات و تبدلات بیشتری نظر به تجویز و تصویب استادان و متخصصین اقتصادی بعمل آمده است . در سال ۱۳۳۲ مضامین اقتصادی صنوف چهارگانه فاکولته حقوق عبارت بود از اقتصاد (مبادی و پرنسپهای عمومی آن) جغرافیای اقتصادی - احصائیه مالییه - دیموگرافی - اقتصاد سیاسی - دوکتورین اقتصادی - اقتصاد اجتماعی - محاسبه - سیاست تجارتی - اقتصاد افعله - اقتصاد زراعتی - پول بانک داری . ولی در سال تعلیمی ۳۳ مضامین اقتصادی - که در فاکولته تدریس گردیده است قرار ذیل بوده . اقتصاد (مبادی و پرنسپهای عمومی آن) جغرافیای اقتصادی - عاید ملی - احصائیه و دیموگرافی - مالییه بودجه - تجارت بین المللی - محاسبه - نظریات قیمت - دوکتورین اقتصادی پول و بانک داری .

فسمیکه فارتین گرام مشاهده میفرمایند هم در محتویات مضامین تغییری به عمل آمد و هم در تعداد آن تقلیلی رخ داده است . در سال تعلیمی ۱۳۳۳ ریاست فاکولته حقوق در باره تدریس لسان خارجه هم توجه بیشتری به عمل آورده و نظر با اهمیت بزرگ تدریس این مضمون کورسهای اختیاری آنرا بدرسهای اجباری مبدل و در زمره مضامین اهمیتیرا که لازم بود به تدریس آن قابل گردیده است .

جریان دروس در سال تعلیمی ۱۳۳۳ در یک حصه بزرگ سال دو هفته به عمل آمده است یعنی چهار یا پنج ساعت قبل از ظهر و اغلباً دو ساعت بعد از ظهر تدریسات جریان داشت که جمله ساعات تدریسی در صنوف چهارگانه فاکولته در هفته ۱۲۷ ساعت عملی گردیده است .

استادان و معلمینکه درسال ۱۳۳۳ در فاکولته حقوق تدریس نموده اند عبارت اند از استاد عبدالکریم خان حقانی - پروفیسر عاطف بیگ - پروفیسر بلا بیر - داکتر اورن اعوزدا کتر عبدالغنیخان - شاغلی فیض محمد (احمد زی) - شاغلی عبدالرزاق ایازی شاغلی غلام سرور رحیمی شاغلی فضل ربی فرید - شاغلی عبدالاحمد جاوید - شاغلی بونارد - شاغلی داکتر محمد اکرم و سیستماتنها یکه بایر و فیسران خارجی درسال ۱۳۳۳ معاونت و همکار ی نموده اند شاغلی محمد اکبر یامیر شاغلی نورالدین شاغلی غلام سخی و شاغلی یوسف سلیمان بوده است.

امتحانات فاکولته که از ابتدای تاسیس آن در دو وقت سال صورت میگرفت یکی در نصف و دیگری در اخیر سال تعلیمی ولی درین دوسال اخیر موقتاً این سیستم تبدیل و از امتحان سمستر صرف نظر گردیده بود درسال ۱۳۳۳ سیستم امتحانات دو گانه سمستر (نصف سال و امتحان سالانه) نظر به مقدار بزرگ که این نوع سیستم را دارا است دوباره ترویج یافته است و امتحانات سمستر از اول سنبله شروع و بتاریخ ۱۵ سنبله خاتمه یافت از برای آنکه یک نوع تعادل در بین سهمیه امتحانات سمستر و سالانه از نقطه نظر کامیابی و ناکامی محصلین برقرار گردد مجلس استادان فاکولته در نتیجه اخیر یکه کامیابی محصل و یا فراغت تحصیل آنها را با رمی آرد نمرات امتحانات سمستر را ۴۰ و از سالانه ۶۰ دخیل گردانیده اند که این سیستم درسال جاری عملی گردیده است.

امتحانات سالانه ۱۳۳۳ بتاریخ ۲۰ قوس شروع و بیا نهم جدی تکمیل گردیده است و در نتیجه درصنوف چهار گانه فاکولته ۹۳ فیصد کامیاب و تنها ۷ فیصد ناکام و مشروط گردیده است. و از جریان امتحانات فاکولته علاوه بر استادان خود فاکولته بیشتر از نود نفر علما و فضلا و متخصصین فن در ایام مختلف بازدید نموده اند فارغ التحصیلان سال موجوده با وجودیکه نظر به زحمت کشیهای زیاد آنها صد فیصد کامیاب و موفق گردیده اند باز هم تعداد آنها نسبت بسالهای گذشته خیلی کم است و هنوز تقسیمات آنها تا وقت ترتیب راپورهذا در وزارت خانه ها و سائر مؤسسات دولتی و ملی بعمل نیامده است. درین جا موقع را غنیمت شمرده بقارئین گرام (دافغانستان کالنی) تذکر میدهم که نظر به لطف و مرحمتیکه حکومت در باره تربیه جوانان دارد و آمال نیکیرا که در باره اداره آینده افغانستان عزیز بدست تعلیم یافته گان این خاک درسرمی پروراندند درسال گذشته و الاحضرت صدراعظم فارغ التحصیلان فاکولته حقوق و علوم سیاسی را بحضور خود پذیرفته و در اطراف وظیفه جوانان تعلیم یافته نظریات سودمند یرا که با آنها گوشزد نمودند و بفاکولته حقوق چنین افتخار بخشید اند که حتی الامکان نظر با آرزو و شوق خود فارغ التحصیلان آنها و مقام منبع صدارت عظمی بکارگماشته اند که تقسیمات آن قرار ذیل بود.

به شعبات مربوطه مقام منبع صدارت عظمیٰ یازده نفر- وزارت خارجه هفت نفر- وزارت مالیه پنج نفر- وزارت اقتصاد چهار نفر- وزارت داخله پنج نفر- وزارت معارف یکنفر- ولایت کابل دو نفر- بانک ملی یکنفر.

مدیریت نشرات- در سال جاری تأیید و گسترش دروس فاکولته بصورت منظم تر و بتعداد بیشتر تحت اجراء گرفته شده است چه در نظر است هر قدر بتوانیم استادان را از ارائه درس بقسم دیکته فارغ نماییم هما نقدر برای توضیحات مسائل وحل وفصل آن وقت بیشتر باقی بوده سویه علمی محصلین ما بلند تر میگردد. در سال ۱۳۳۳ بیشتر از ۵۰ (پنجاه) فیصد درسهای فاکولته توسط گسترش چاپ گردیده است که تعدا آن بالغ به (۷۶۸۴۰) صفحه میشود ریاست فاکولته برای آنکه بتواند همه ساله تمام دروس را بدین ترتیب طبع و بدسترس محصلین و اشخاص ذی علاقه دین- مگر گذاشته بتوانند در سال جاری تجویز نموده است تا بعضی از دروس را که در آن تغییر و تبدیل کمتر بوقوع میبویند دیشتر از احتیاجات یکساله خود را از آن چاپ نماید. بتأسی ازین نظریه دروس حقوق اسلامی و حقون اداری و تاریخ دیپلوماسی افتانستان را برای احتیاجات دوساله خود بطبع رسانیده است.

نشر مجله حقوق ترتیب و تدوین و توزیع آن بمشتر کین وموسسات علمی و اشخاص ذی علاقه خارج و داخل از وظائف مدیریت نشریات است در سال ۱۳۳۳ مجله حقوق به همین سال حیات خود داخل گردیده است. اگرچه نظر بشعبه تخصص و ساینفیک محتویات مجله تعداد مشترکین آن نسبت بسایر مجلات وطن کمتر است ولی مراجعه مقامات علمی برای دستیاب نمودن آن روز بروز بیشتر محسوس میگردد. در سال جاری نظر بتقدیس روز ولادت باسعادت حضرت ختم النبیین (ص) چون مجلس تجلیل آن در فاکولته حقوق توسط کنفرانسها درباره شخصیت حضرت سرور کائنات و اساسات دین مقدس اسلام منعقد گردیده بود پس مجله ماه عقرب وقوس را مخصوص نشر همین مقالات و کنفرانسهای روز ولادت باسعادت حضرت محمد مصطفی (ص) نمودند.

کتابخانه فاکولته حقوق که نظر بتراکم تعداد کتاب و فدا شدن جای کافی شکل یک تحویل خانه را بخود گرفته بود در سال جاری برای دیوبی کتاب آن اطاق بزرگتر را تخصیص داده و توسط الماریهای مخصوص کتابخانه که بدیوارها نصب گردیده است و جای داد تقریباً ده الی دوازده هزار جلد کتاب را دارا است ترتیبات لازمه بعمل آمده است و در اوایل ماه جدی کتابخانه از عمارت سابقه باطاق جدیداً تعمیر انتقال داده شده است و در جوار این اطاق بزرگ کتابخانه ترتیباتی برای قرائت خانه نیز اتخاذ گردیده است و عنقریب تکمیل و امید است در سال تعلیمی آینده افتتاح گردد.

درین دوسال اخیر ریاست فاکولته بیشتر از (۸۲۰۳۰) افغانی را جهت خریداری کتب اختصاص داده

ذخیره علمی کتابخانه رایب شتر گره دا نیسه است و بر علاوه
 يك تعدادی کتب را که مجانی از موسسات یونو ویا از مالک مختلف علمی الخصوص از
 ترکیه و امریکا با این ریاست توصل ورزیده است همه را بدسترس فائین کتابخانه گذارده
 است. نا گفته نماند که درین دو سال اخیر توجه بیشتری درباره نشرات فارسی داخلی و خارجی
 و قانون نامه ها و اصول نامه های مملکتی بعمل آورده شده و ذخیره کتابخانه را ازین
 رهگذر غنی تر گردانیده است.

کورس مالی واداری: بقارئین گرام افغانستات کالنی مطلع اند که در فاکولته حقوق
 برای بلند بردن سویه علمی ما مورین دو اثر دولتی و ملی و بست معلومات آنها دونوع
 کورس از طرف عصر موجود بود که یکی آن بنام کورس مالی واداری و دیگری کورس
 که مخصوص ما مورین وزارت مالیه بوده و از عرصه یکسال بدینطرف ناسیس گردیده بود.
 این کورس اخیر الذکر که هم تعداد نفر آن کمتر بود و هم جنبه اختصاصی داشت در جریان
 سال جاری بعد از مفاهمه با وزارت محترم مالیه بانجا انتقال داده شد، ولی کورس مالی
 واداری که سویه علمی آن بلند تر است و مشمولین آن که بالغ به (۱۲۰) نفر می شود از ۲۸
 وزارتخانه ها و ریاست مستقل و شرکتهای و موسسات ملی می باشند در سال ۱۳۳۳ هم بصورت
 منظم دوام داشته است و امتحانات سمستر آن نهاد در ماه اسد و امتحانات سالانه دریا فزده هم
 میزان شروع و بعد از دهر روز خاتمه پذیرفت که در نتیجه از صنف سوم (بتعداد ۱۴ نفر
 فارغ التحصیل) گردیده اند.

از عرصه دو سال بدینطرف نظر به تعداد روز افزون مراجعین مدیریت نشرات که اداره کورس
 راعهده دار میباشد يك سیستم امتحانات مقدماتی را برای شمول ار کورس در ابتدا ای
 سال تعلیمی آن نهاد اثر می نماید تا هم در بلند بردن سویه آنها کمکی بعمل آید و هم بقناعت
 مراجعینکه نظر به عدم گنجایش جای و وسائل کافی پذیرفته شده نمیتوانند پرداخته شود.
 در سال جاری در امتحان کانونکور مقدماتی بتعداد نود و پنج نفر شامل و از جمله چهل و نه نفر
 شامل صنف اول گردیده اند.

شعبه اجرائیه فاکولته:

اجراآت شعبه اجرائیه فاکولته حقوق در سال موجوده علاوه بر امور جاریه اداری
 فاکولته بیشتر درباره تحصیل باقیات سابقات سالهای گذشته متمرکز بوده است که تا حال
 بیشتر از ۲۵ هزار افغانی باقیات و اثنا درخیز را بخرچ اشخاص و موسسات و سفارتخانهها
 مچری گردانیده اند.

درباره ترمیم و تکمیل تعمیرات سال گذشته هم اقدامات جدی تری بعمل آمده است
 و در سال جاری ترمیمات و رنگمالی عمارت درسی و محوطه داخلی فاکولته هم تسکیمیل
 گردیده است.

فاکولته ادبیات :-

۱- نقل مکان: بتاریخ اول برج ثور از عمارت کرائی بعمارت نمبر ۱۲۱ ملکیت وزارت جلیله معارف واقع شهر نو نقل مکان نموده است عمارت اخیر گنجایش و موقعیت بیشتر و بهتر دارد .

۲- در پایان سال تعلیمی ۱۳۳۳-۱۴ نفر محصل دوره ششم شعبه ادبیات و ۱۱ نفر شاگرد دوره اول شعبه تاریخ و جغرافیه بدروس خویش خاتمه بخشیده آماده آزمون مایش و منتظر اخذ درجه لیسانس در رشته های متذکره علوم می باشد .

۳- نشرات :

الف) شماره های سال دوم مجله ادب موفقا نه بطبع رسیده و توزیع شده .

ب) دوائر گرانهای استاد ملك الشعرا بیتاب (علم عروض و قافیه و محسنات بدیعه فارسی) بطبع حروف زیبا مطبوع و بدست رس استفاده عموم هنر دوستان و ارباب ذوق گذاشته شد .

ج) نمونه های گزیده آثار منظوم و منشور فارسی بشکل يك رساله جهت استفاده شاگردان فاکولته بطبع رسید ازین رهگذر مطبعه وزارت دفاع ملی مصدر همکاری قابل قدر شده بر امتنان مقام ریاست و اداره نشریات افزودند .

۴- يك تعداد کتب سفید علمی ادبی خریداری و برای احصائیه کتابخانه افزوده شده و هکذا از طریق تبادل مجله ادب نیز ذخیر خوبی از نشریات تازه بکتابخانه گذاشته شد ،

۵- اصلاحات در عمارات فاکولته جریان دارد که بر قشنگی و استحکام آن می افزاید و مطابق احتیاج و ضرورت انجام گردید .

۶- بناغلی محمد اکرم معاون اداری از رتبه ۴ برتبه ۳ ترفیع و بحیث عضو ریاست تفتیش از فاکولته ادبیات تبدیل شد و از اول برج میزان ۱۳۳۳ وظیفه معاونیت و اداره فاکولته بناغلی عبدالاحد باری سابق مدیر نشریات این فاکولته سپرده شد و ساغلی عبد الغفور غرقه سابق معاون استاد تاریخ ادب فارسی بحیث کفیل نشرات و مدیر مسئول مجله ادب تعیین و مقرر شد .

فاکولته شرعیات .

۱- مکاتیب رسمی از نمبر ۱- الی ۵۶۹ .

۲- پارچه خیری از نمبر ۱- الی ۸۶ .

۳- دو پارچه از نمبر ۱- الی ۵۹ .

۴- دفتر معاش از صفحه ۱- الی صفحه ۱۱۲ .

۵- مقایسه از صفحه ۱- الی ۹۷ .

- ۶- تذکره تحقیق از صفحه یک الی ۱۳۸
- ۷- تذکره پیشکی از صفحه یک الی صفحه ۳۱
- ۸- تعرفه از نمبر یک الی ۱۵۷
- ۹- تعداد مشمولین صنف چهارم ۱۸ نفر - فارغ التحصیل شده بود پس از اخذ امتحان سال ۱۳۳۳ - ۱۳ نفر کامیاب پنج مشروط مانده .

ریاست هوسسات صحی :

ریاست هوسسات صحی یک موسسه فعال بوده و به کمک وزارت جلیلیه معارف و ریاست پوهنتون در جریان سال ۳۳ - از نقطه نظر فعالیت و اجرا آت قابل تذکر است در اینجا خاطر نشان میشود که قبلاً ریاست هوسسات صحی و ریاست فاکولته طب یک جا و توسط یک رئیس اداره میشد بعداً قرار ستا توی جدید هوسسات صحی وفا کولته طب از هم جدا و توسط ریاست های جدا گانه اداره میشوند ولی برای اینکه همکاری در بین هردو ریاست موجود باشد و طلب بطور پراتیک از شفاخانه ها استفا ده کرده بتوانند رئیس هوسسات در عین زمان کمیسار حکومت در فا کولته طب نیز می باشد که فعلاً این وظیفه را دو کتور حاجی فقیر محمد شفاء به عهده دارد و ضمناً دو کتور کرام الدین بحیث معاون ریاست هوسسات صحی و معاون کمیسار در فا کولته طب کار میکنند . کذا پروفیسران فا کولته که در شق سر بریات کار می نمایند علاوه از تدریس در خود فا کولته در شفاخانه ها نیز دروس عملی طلبه را پیش می برند و در قسمت تدا وی مریضان هم مشوره میدهند نظر باین هم آهنگی کار این دو موسسه خیلی پیشرفت نموده و مصدر فعالیت های زیادی گردیده است چنانچه از احصائیه و فعالیت شفاخانه های مربوط و غیره دائر آن بخوبی واضح فهمیده شده میتواند و این راهم باید علاوه نمود که اگر در کدام کرسی پروفیسر خارجی موجود نمی باشد خود استادان افغانی و وظیفه دروس سر بری را پیش میبرند . برای اینکه طرز فعالیت هوسسات بخوبی فهمیده شده بتوانند اجراآت آنرا تحت دو عنوان جدا گانه ادا ری و فنی تقسیم میداریم .

اول شق اداری - عبارت اند از مدیریت ذاتیه - مدیریت محاسبه و لوازم - مدیریت تصفیه - ماموریت احصائیه و تحریرات و قلم مخصوص - ماموریت اوراق .
دوم شق فنی - عبارت اند از سر طبابت شفاخانه های علی آباد - سر طبابت مستورات معاینه خانه مرکزی دواخانه عمومی ریاست .

الف شق اداری .

۱- مدیریت ذاتیه که بنا علی عبدالصمد و وظیفه آنرا به عهده دارنده مدیریت موصوف نظم و نسق ۳۴۰ نفر مامورین فنی و غیر فنی رتبه دارو ۳۰۰ نفر مستخدمین غیر فنی را

بدوش دارد که جمع آن (۶۴۰) نفر میرسد مامورینسکه در هذا لسنه يك رتبه تر رفیع نموده اند حسب ذیل اند .

۱-	مامورین رتبه ۶ که برتبه ۵ تر رفیع نموده اند	۴ نفر .
۲-	» ۷ » ۶ »	۲ » .
۳-	» ۸ » ۷ »	۱ » .
۴-	» ۹ » ۸ »	۴ » .
۵-	» ۱۰ » ۹ »	۴ » .
۶-	» ۱۱ » ۱۰ »	۷ » .

جمله شد ۲۲ نفر .

۲- مدیریت محاسبه ولوازم . که در اس آن شیاعلی عبدالواحد ایفای وظیفه مینماید و تمام تهیه و تدارک های معاشات و مصارفات عموم شفاخانه های مربوط و غیره دوائرا این ریاست را اجرا مینماید یکی از اجزای قابل تذکر عبارت است از خریداری سه عراده موتر جدید تیز رفتاریکی آن برای آمر ریاست دو عراده دیگر آن برای شفاخانه های علی آباد و شفاخانه های مستورات تحت استفاده قرارداد شده علاوه و تا يك عراده موتر لاری برای رسانیدن خرج یومیه شفاخانه ها نیز خریداری شده است دیگر اینسکه يك مقدار ادویه و سامان مورد ضرورت که قبلاً بخارج آورده شده بود مواصلت کرده و سه عدد پمپ آبکشی از کمپنی زیمنس برای صورت شفاخانه های خریداری گردیده و يك مخزن بزرگ آب برای آب رسانی شفاخانه مستورات در شفاخانه مؤصوف تعمیر شده است تنها نلدوانی آن باقی مانده است .

۳- مدیریت تصفیه که شعبه مذکور در تصفیه حسابات سالهای گذشته همواره در فعالیت است و شیاعلی عبدالله وظیفه آن را بدوش دارند . باقیات تحصیل شده هذا لسنه از این قرار است .

۸۳۰۰۱۱۴۳ - افغانی ۶ و ۶ در ۱۳۴۷ یوند و ۱۹۳ و ۱۹۳۱۰۰۱۳ - کلسدا رو ۰ ۷۸۰ ر

۱۷۳۸۶ - دالر .

۴- ماموریت تهریرات و احصائیه و قلم مخصوص - که چه اجزای آن از اوصاف آن معلوم شده میتواند چنانچه احصائیه مرتبه هذا از طرف شعبه مؤصوف صورت گرفته است .

۵- ماموریت اوراق که قبلاً از تشکیل جدید کداس اساس صحیح نداشت که به اثر زحمات تمام دفتر های سابقه در يك تهریلخانه منظم و در داخل الماری های جدید وضع و مرتب گردیده که سوابق و دفتر مذکور رونق خوبی را به خود گرفته است .

ب شق فنی :-

۱- سرطبابت شفاخانه های علی آباد .

این شفاخانه یکی از بزرگترین و ممتازترین شفاخانه های افغانستان بوده که دارای پنجصدویست بسترفعال میباشد که تمام مریضان دور و نزدیک این خاکسای هندالضرورت بان مراجعه میکنند و در راس این شفاخانه بزرگ شایغلی دوکتور کرام الدین که عین زمان معاون ریاست موسسات و معاون کمیسار حکومت در فاکولته طب نیز میباشد یکی از دکتوران لائق وطن می باشند اجرای وظیفه می نمایند شفاخانه های موصوف دارای سرویس های متعدد بوده و هر نوع امراض در آنجا تداوی و جراحی های مهم اجراء میگردد اینک احصائیه تداوی شدگان و فعالیتهای آن شفاخانه موصوف که در سال ۳۳ صورت گرفته ذیلاً تشریحات داده می شود .

طوریکه این احصائیه ها دقیقاً از طرف شعبه احصائیه این ریاست مرتب گردیده بغرض معلومات ذوق مندان تذکر داده میشود .

اسم سرویس تداوی شده گان عملیات شده گان عملیات شدگان خارج بستر پلاسترسده گان

۱) جراحی	۱۵۵۷ نفر	۸۱۳ نفر	۲۸۹ نفر	۶۱۴ نفر
۲) گوش و گولون	۵۰۲ »	۳۱۵ »	۰۰۰۰	۰۰۰۰
۳) چشم	۶۸۷ »	۵۴۸ »	۰۰۰۰	۰۰۰۰
۵) جلدی	۵۵۵ »	۱۶۳ »	(با نسمان شده) ۰۰۰۰	۰۰۰۰
۶) عقلی و عصبی	۵۹۵ »	۲۷۳ »	(الکتروشوک داده شده) ۰۰۰۰	۰۰۰۰
۶) داخله	۱۱۹۴ »	۰۰۰۰	۰۰۰۰	۰۰۰۰
۷) سناتوریم	۲۷۰ »	۰۰۰۰	۰۰۰۰	۰۰۰۰
۸) رادیولوژی	۳۳۱۹ »	رادسکوپی شده (۱۰۷۷- نفر رادیوگرافی شده اند		
۹) لابراتوار	۸۰۹۲ »	تحت معاینات تجزیوی قرار گرفته اند (از قبیل خون اد رار بلغم وغیره) ...		

بصورت عمومی از ابتداء سال ۱۳۳۳ تا اکنون به تعداد (۵۰۹۰) نفر در شفاخانه علی آباد بستر و تحت تداوی قرار گرفته اند ناگفته نماند که تعداد مراجعین سرویس رادیولوژی و لابراتوار از این جمله مستثنی نشان داده شده است بول و ردا تیکه از اجرت بستر مریضان شفاخانه های علی آباد که از ابتدای سال ۳۳ تحصیل گردیده عبارت از مبلغ ۱۴۲۶۶۹۷۵- افغانی می باشد .

سرطبابت شفاخانه مستورات :

همانطوریکه شفاخانه علی آباد در تداوی امراض مختلفه ذکور فعالیتتبارزی مینماید همچنین شفاخانه مستورات نیز برای صحت عامه و تداوی خانم های محترمه وطن عزیز رول مهمی را بازی میکند و هر نوع عملیات های مهم در آنجا صورت می گیرد

این شفاخانه کلا نترین و عصری ترین شفاخانه های اناثیه می افغانستان بشمار می رود و دارای سرویس های متعدد بوده که فعالیت سرویسهای مذکور در ذیل بشما تشریح داده میشود و در راس این سرطبابت بناغلی دکتور عبدالصمد (سراج) اجرای وظیفه مینماید . فعالیت واحصائیه تداوی شده گان سرویس های مربوط شفاخانه مستورات در هذالسنه قرار ذیل میباشد .

اسم سرویس	تداوی شده گان	عملیات شدگان	عملیات شده گان خارج بستر	پلاستر شدگان
(۱) جراحی	۳۳۷ نفر	۳۱۴ نفر	۱۴۶ نفر	۱۰۲ نفر
(۲) چشم	۲۶۴ »	۲۲۱ »	۵۵۳ »	۰۰۰۰ »
(۳) گوش و گلو	۳۹۴ »	۱۴۹ »	۱۶۰ »	۰۰۰۰ »
(۴) نسائی	۳۱۴ »	۱۳۳ »	ولادت ۳۵ طفل	۰۰۰۰ »
(۵) داخله	۳۸۵ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »
(۶) اطفال و ساری اطفال	۸۴۵ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »
(۷) عقلی و عصبی	۱۰۳ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »
(۸) جلدی	۱۱۰ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »	۰۰۰۰ »

(۹) اکسریز - رادیو گرافی بتعداد ۸۱۴ نفر مریضه رادیو گرافی شده اند که ۶۱۲ نفر آن مجانی صورت گرفته .

رادیو سکوپ - بتعداد ۶۷۰ نفر مریضه رادیو سکوپ شده اند که از این جمله ۶۰۴ نفران مجانی میباشد .

لا براتورها - تجزیه هائیکه ذریعه لابوراتور کیمیا حیاتی داخله مستورات در ظرف هذالسنه بعمل آمده از قبیل تجزیه خون - بلغم - عصاره معده - مواد غائیه و غیره عبارت از تعداد (۱۱۴۷۳) تجزیه می باشد . سرطبابت معاینه خانه مرکزی :

سرطبیب این معاینه خانه یکی از بولیکلینیک های بزرگ این موسسه بشما میرود بناغلی دکتور محمد عمر وردک میباشد در آنجا مراجعین یعنی مریضان اناث مذکور و اطفال اطراف و نواحی افغانستان و اهالی داخل کابل بطور عموم معاینه مریضان قابل بستر حسب نظریه دکتور موظف عندالضرورت توسط مورتامبولانس ریاست بشفاخانه های مربوط از قبیل شفاخانه های ملکی علی آباد و مستورات در سرویس های مختلفه انتقال داده میشود .

معاینه خانه مرکزی دارای شعبات آتی الذکر بوده و تعداد مراجعین آن در سال حاضر قرار ذیل میباشد .

د کابل کالنیه

ز نانه	مردانه	اسم سرویس
۱۹۵۵۲ نفر	۱۹۱۴۵ نفر	داخله
» ۲۴۲۰۸	» ۱۷۸۵۲	جلدی
» ۴۷۳۸	» ۷۷۵۵	جراحی
» ۴۲۵۱	» ۳۸۰	عقلی و عصبی
» ۱۰۲۶	» ۱۹۱۱	پورو لوژی
» ۱۸۶۸	۰۰۰۰۰۰	نسائی
	۱۷۷۵۱ نفر	اطفال عمومی
۷۶۷۳ نفر ز نانه و ۶۱۷۲ طفل	۶۲۷۷ نفر	دندان
» ۶۹۸۶	» ۹۶۳۴	چشم
» ۱۹۹۹۹	» ۱۹۲۹۶	گوش و کلون
» ۹۰۹۶	» ۱۳۲۶۶	پا نسما ن شده گسان
	نفرانات و ذکور رادیو سکویو و رادیو گرافی شده اند.	وادیو لوژی به تعداد ۱۹۸۹۵ نفر
۱۰۲۷ نفر	۴۴۹۵ نفر	پیچکاری
	۶۸۶۴ طفل	آبله کوبی عمومی

دواخانه معاینه خانه مرکزی به تعداد (۱۲۵۰۱۷) نسخه جات مریضان را اجرا نموده و به تعداد (۷۰۱) نفر تحت تداوی برقی قرار گرفته اند.

دیوی عمومی ادویه ریاست مؤسسات صحی :

این دواخانه بزرگ به تمام شفاخانه های مربوط ریاست ارتباط کلی داشته و ادویه جات مورد ضرورت شبای مربوط از همین دیوی تهیه و تحت اجرا گرفته میشود در اس این دواخانه ساغلی محمد عمر سردوا ساز اجرای وظیفه میدارد مصرف ادویه جات آن خیلی زیاد بوده و یک مقدار کافی محلولات زرقی در خود این دواخانه تهیه و بدسترس سرویس های مربوط شفاخانه های این ریاست گذاشته میشود . قرار سنجش درسال جاری مبلغ پنج لک و هشتاد و دو هزار افغانی بابت محلولات زرقی نسبت به خریداری بازار و خارج مفاد نشان داده است .

محلولات زرقی که دو هذالسنه تهیه گردیده عبارت از (۱۸۸۱۱۰) امپول میباشد که از ادویه مختلف ساخته شده است .

سیروم های تهیه شده این دواخانه درسال جاری از این قرار است .

۸۰۰۰ امپول	سیروم گلو کوز ۲۰ سیسی ۲۰ فیصده
» ۲۰۰۰	» ۵۰۰ سی سی ۵۰ فیصده
» ۸۰۰۰	» ۵۰۰ سی سی ۸ فیصده

انتي بيوتيك وسلفيدها ئيكيه دره هذا لسنه بمصرف مريضان مربوط رسیده قرار آتی میباشد

۱۲ - کیلوگرام

(۱) استروپ توماسین

هشت هزار مليون

(۲) پنسلین

۲۵۰ - ملی گرامه ۳۰۰ بوطل

(۳) ارومیسین

۲۵۰ - ملی گرامه ۲۵۰ بوطل

تیره مایسین

۲۵۰ - گرامه ۱۵۰ بوطل

کلوروما یسین

دولک تا بلیت.

(۶) سلفید تا بلیت

۴۰۰۰ - امپول

(۷) سلفید امپول

بر علاوه ادویه فوق الذکر یک مقدار زیاد و تامین ها و هور مونها و غیره ادویه جات

مختلف النوع که از خارج تو زید گردیده بود نیز به مصرف رسیده است. (خاتمه)

امروز وزارت اقتصاد

این امر منکری ندارد که وزارت اقتصاد ملی در هر وقت و زمان نظر به ایجاب وظیفه و بر اساس مقتضیات محیطی از لحاظ مساعدت‌های وضع عمومی کشور با اقدامات و تشبیهاتی پرداخته و نتایج بدست آورده است که امروز در کلیه شقوق اقتصادی - مالی تجارتهای و امسال آن اثری از آن بمشاهده می‌رسد ولی باز هم اگر اقدامات و تشبیهات را از لحاظ تاثرات مطلوبه آن از نواحی منافع اجتماعی، بلند بردن سویزه نده‌گی افراد ملت، انکشاف تولیدات و ایجاد عدالت اجتماعی در موارد دادوستد بازرگانی و امثال آن به دیده امعان نگرسته و بدقت آن را سنجش و مقایسه نمایم می‌توانیم بوضاحت دریا بیم که سال ۱۳۳۳ از این لحاظ برای وزارت اقتصاد ملی سال نیکو با ارزش و پراثریست که نمیتوان آنرا با سال‌های قبل نسبت داد چه وزارت اقتصاد ملی توانست درین سال با ایجاد حرکات و تشبیهات مثبت اقتصادی مصدر کارهای ثابت و مفیدی گردد که تاثر مفید آن برای طبقه مستهلك و مستحصل مملکت علی السویه بوده و باعث حمایت آن یک و تقویت این دیگر یا اولی و دومی که عبارت از مستهلك و مستحصل است گردد و ازین راه اثر بارزی بر سطح زندگی افراد ملت تولید شده و در کامهای آیندگی که ازین طریق برداشته می‌شود منابع محسوس و قابل ملاحظه نصیب این طبقات ملت گردد البته آنچه امروز این ادعا را به کرسی تثبیت و تصدیق می‌نشانند همانا یک مطالعه اجمالی بر اقداماتی است که اخیراً از ناحیه جلب سرمایه‌های خارجی در مملکت، اقدامات استفاده وی از تشبیهات تعاونی و تسانندی ممالک جهان با لخاصه بانک بین‌المللی صندوق پس‌انداز و تاسیس صنایع جدید در مملکت عقد قرارداد های تجارتهای، مطالعات در وضع پلان عمومی اقتصادی کشور تعیین و تثبیت قیمت خرید و فروش تاسیس واحیای شرکت های تجارتهای صورت گرفته و اثرات مثبت آن آینه درخشانی را به مملکت و ابناى نوع کشور نوید میدهد .

اینک خلاصه این اقدامات و تشبیهات را بر اساس تقسیم و مطالعه وظایف شعبات مربوطه این وزارت در ذیل تشریح می‌نمایم :-

۱- شعبه مشاوریت :-

این شعبه که در سال ۱۳۳۳ بمنظور طرح و ترتیب پلان‌های اقتصادی غور و تعمق بر جریان عمومی کارهای اقتصادی کشور و دادن مشاوریت‌های علمی و فنی در باره مسایل اقتصادی تجارتهای - صنعتی و امثال آن در تشکیلات وزارت اقتصاد ملی گرفته شده است در اوسط سال ۱۳۳۳ نظر به ایجاب وضع اقتصادی مملکت و بمنظور انکشاف و اصلاح امور مکلف به طرح و ترتیب یک پلان عمومی اقتصادی گردیده و در ماه (میزان) نخستین جلسه طرح و تدوین این

پلان را به ریاست بناغلی هیدالملك كفییل وزارت مالیه و وکیل وزارت اقتصاد ملی بشمول يك عده از متخصصین داخلی و خارجی اقتصادی- تجارتي- مالی- صناعتی- زراعتی نقلیات و غیره منعقد نموده و بادر نظر گرفتن این امر مسلم که حرکات و تشبثات در چوکات يك هدف و نقشه معین- سنجیده و معقول و موفقیت و کامیابی آنسکار ناپذیری را بار آور دنی است در طی تشکیل چندین جلسه و مذاکرات مقدماتی و مطالعات عمومی بر اوضاع موجوده اقتصادی مملکت و احتیاج حاضر و آینده کشور و راه های تشبث بران مسایل و موضوعات، پلان مذکور از طرف متخصصین بصورت کمیته ها بررسی گردیده و به کمیته های آتی تقسیم و تعیین شد.

کمیته بانکی- کمیته مالی- کمیته تجارتي- کمیته معدن- کمیته نقلیات طرق و شوارع کمیته زراعت و کمیته صنایع که پس از تثبیت کمیته های مذکور اعضای هر کمیته قرار ذیل تعیین گردیدند.

الف کمیته بانکی.

اعضای کمیته بانکی-

۱- بناغلی حبیب الله رئیس دافغانستان بانك

۲- « محمد اکبر پسا میر رئیس بانك زراعتی

۳- « عبدالوهاب آمر مشاور ریست

۴- « محمد عثمان محسن مدیر عمومی سکار و کارگر

۵- « محمد یوسف ابوبی

۶- « عبدالغفور مدیر تدقیق و مطالعات بانك

۷- « عبدالرزاق ایازی

۸- « فیض محمد مدیر یونو

۹- بناغلی حکم چند معاون اداری بانك

ب- کمیته مالی.

۱- بناغلی عبدالله یفتلی رئیس انحصارات دولتی

۲- « حبیب الله رئیس بانك شاهی

۳- « عبدالوهاب آمر مشاور ریست

۴- « فیض محمد مدیر یونو

۵- « غلام محمد بابری

۶- « عبدالرزاق ایازی

۷- « محمد یوسف ابوبی

۸- « دوکتور محمد یونس بابری

۹- « غلام غوث علی زوی

ج- کمیته تجارتی.

- ۱- بناغلی محمد سرور کفیل ریاست تجارتی
- ۳- » سید احمد علی شاه معصومی رئیس صنایع وزارت اقتصاد ملی
- ۳- » حبیب الله مدیر عمومی تجارتی
- ۴- » عبد الله یفتلی
- ۵- » احمد الله کریمی
- ۶- » محمد یعقوب
- ۷- » عبدالکریم مدیر عمومی تفتیش وزارت اقتصاد ملی
- ۸- » دکتور محمد یونس بابری
- ۹- » محمد یوسف ایوبی
- ۱۰- » سنتنر
- ۱۱- » محمد عظیم طاهری
- ۱۲- » محمد یعقوب
- ۱۳- » حمید الله طرزی

د - کمیته معادن.

- ۱- بناغلی حبیب الله رئیس دافغانستان با ذک
- ۲- » محمد اکرم
- ۳- » عبد الله رحیمی
- ۴- » داکتر عبد الله
- ۵- » دوکتور سلطان
- ۶- واعضای پور دفنی وزارت معادن
- ه - کمیته نقلیات.

- ۱- بناغلی سید امیر آمر نقلیات
- ۲- » محمد حسن کریمی
- ۳- » محمد حسن مساح

و- کمیته صنایع.

- ۱- بناغلی سید احمد علی شاه معصومی رئیس صنایع
- ۲- » محمد سرور کفیل ریاست تجارتی
- ۳- » دوکتور محمد یونس بابری
- ۴- » محمد عظیم طاهری
- ۵- » عبدالکریم مدیر عمومی تفتیش

۶- بناغلی نورالله متخصص

۷- « محمد حسن کریمی

۸- « دوکتور عبدالملک

۹- « سنتنر

۱۰- « حسام الدین

ز- کمیته زراعت.

۱- ع ص غلام صدیق معین زراعت

۲- « احمدالله کریمی

۳- بناغلی عبدالرزاق ایازی

یکی از اعضای کمیته های فوق الذکر صفت رئیس را در کمیته خودد اردتادر مورد دایر نمودن مجالس کمیته مربوطه خویش و غیره امور بحیث رئیس مصدر کشاوری و اقدام بشود.

گذشته از اقدامات فوق کمیسیون پلان اقتصادی لازم دید تا برای مذاکرات و مباحثات هر کمیته یک اندازه و حدودی تعیین گردد. بنابراین عناوین موضوعات تیکه روی آن هر کمیته به مباحثات خود ادامه دهند قرار ذیل تثبیت گردید.

الف عناوین کمیته بانکی.

۱- تعیین قدرت بانک ها در فینانس ان پلان.

۲- مطالعه وضع پولی- قوه اشتراح داخلی و خارجی افغانی.

۳- کنترول اسعار

۴- تنظیم کربیدت

۵- مفادود یسکونت

۶- قانون بانکها

۸- قوفون خط مشی بانکها

۸- توسعه بانک داری در داخل و استفاده از ذخیره های کوچک.

ب: عناوین مالی -

۱- مالیات بر عایدات تجار انفرادی

۲- « « « موسسات

۳- « اشیای لیکنس

۴- « اراضی

۵- « مواشی

۶- محصول گمرکی

- ۷- محصول صکوک
- ۸- انحصارات
- ۹- قرضه عامه
- ۱۰- تزئید و تجمع صرفه ملی
- ج- عناوین تجارتي
 - ۱- تجارت داخلی
 - ۲- تجارت خارجی
- د- عناوین معادن
- ه- عناوین نقلیات
 - ۱- اصلاح وضعیت نقلیات
 - ۲- تقویه شرکت حمل و نقل بصورت یک ترانسپورت مرکزی
 - ۳- تشکیل اداره ترانسپورت دولت جهت مراقبت و تعیین پرنسبب ها و مقررات حمل و نقل
 - ۴- مطالعه و طرح پروژه درباره خطوط هوایی
 - ۵- مطالعه طرح پلان درباره خطوط آهن سرحداث (فندهار- جلال آباد سرحد)
 - ۵- اخذ سوابق و مطالعات موجوده درباره شوارع و طرح پروژه و نظریه در اصلاح شوارع عمومی و عناوین زراعت .
- ۱- اصلاحات اراضی موجوده زراعتی برای بلند بردن تولیدات فی واحد مروجہ مملکت
- ۲- توسعه اراضی آبی زراعتی (بادر نظر گرفتن پروژه های موجوده و آینده (انهار)
 - ۳- حفاظت نباتات و حیوانات از امراض
 - ۴- زراعت میخانیک در مناطق مساعد .
 - ۵- تربیه زارعین ذریعه تاسیس فورم های نمونه و تبلیغات
 - ۶- معاونت به زارعین توسط کوپرا تیف .
 - ۷- تصمیم پیله و ری
 - ۸- تنظیم و حمايه جنگلات
 - ۹- مالداري (بشمول معرفی و توسعه نسل گوسفند مری نوس
- ز- عناوین صنایع
 - ۱- هدف سیاست صنعتی .
 - ۲- تسهیلات و تشریفات صنعتی .

۳- کنترل و مراقبت صنعتی .

۴- تشکیلات و اداره امور صنعتی .

۵- صنایع موجوده .

۶- صنایعیکه در آینده تاسیس میشود .

۷- صنایع کوچک و دستی (استفاده از اوقات بی کار زارعین)

عناوین فوق الذکر به استثنای کمیته معادن که بصلاحت اشخاص فنی وزارت معادن موكول گردیده برای این تثبیت گردیده تا مطالب کمیسیون پلان اقتصادی برای هر کمیته معلوم بوده روی آن به مباحثه پردازند البته اگر در ضمن مذاکرات بجهت موضوعاتی تصادف میکنند که بحال پلان اقتصادی لازم شده میشود ما نمی نود مطالب مذکور را میتوان در جز راپور پلان خود گنجانیده جهت توحید به مجلس کمیسیون ارائه نمایند .

علاوتاً بتاريخ ۲۷ دلو ۱۳۳۳ رئیس کمیته معادن در مجلس کمیسیون پلان اقتصادی با هیئت بورد فنی وزارت معادن که اکثر آنها عضو کمیته معادن میباشند حاضر گردیده و پیشنهاد تجدید نظر در اعضای کمیته معادن شناخته شد و گذشته از آن بصورت اجمال از راپور مقدماتی کمیته معادن تفصیلاتی داده وعده دادند که به همکاری اعضای جدید الشمول کمیته معادن در آینده نزدیکی راپوری ترتیب و جهت توحید به مجلس کمیسیون پلان اقتصادی ارائه نمایند .

قرار معلوم مجلس کمیته های پلان اقتصادی اکثر اشعبات مربوطه دایر و در مجلس موصوف امر مشاوریت و منشی پلان بصورت متناوب اشتریک می نمایند و جریان مجلس مذکور رضایت بخش بوده و بعضی از کمیته های مذکور پیشرفت مزیدی نموده ممکن است به اسرع وقت راپور خود را جهت توحید به مجلس کمیسیون پلان اقتصادی ارائه دهند اما باید متذکر شد که ترتیب و تنظیم پلان اقتصادی کار سهل و ساده نبوده البته وقت و زمانی بکار دارد چنانچه برخی از مالک باوصف تمام وسایل و وسائلی که در دسترس خود دارند به ترتیب و تنظیم يك پلان مدت دو سال و زیاده از آن را صرف نموده اند .

ویاست تجاررتی -

ریاست تجاررتی وزارت اقتصاد ملی که متشکل از شعبات واردات و صادرات عقد قراردادها و کنفرانسها، اطاقهای تجارت، کمیسیون نرخها می باشد امسال در ضمن جنبش و حرکت سریع و مظلومیکه نصیب کلیه شعبات و شقوق این وزارت گردیده و بجهت اقدامات و تشبثات مفید و عمده دست زده اند این شعبه نیز بالنوبه مصدر کار و فعالیت های گردیده که هر يك آنرا به ترتیب شعبات آن در ذیل توضیح میکنیم .

الف: شعبه واردات و صادرات :

شعبه واردات و صادرات که یکی از شعبات مهم و حساس این ریاست میباشد در سال ۱۳۳۳ به اقدامات ذیل پرداخته است .

۱- پروتوکول تجارتمی تبادل اموال دوره چهارم سمت شوروی که بعد طی مراتب اصولی آن جهت اجراء و تعمیل باین مدیریت سپرده شده است امسال با تجویز مفید تری نسبت به سال گذشته از طرف این شعبه در ساحت عمل قرار داده شده و درین دوره بغرض اینکه عموم تجار و مؤسسات ملی بتوانند پیش از پیش ازین قرارداد استفاده بنمایند تجویز شده تا علی الرغم سال گذشته تمام سهمیه های مؤسسات تجارتمی دولتی نیز به تجار انفرادی و مؤسسات ملوی داده شود و تماماً اجناس صادراتی مندرجه پروتوکول علی السویه بالای تمام درخواست کنندگان به استثنای مؤسسات دولتی تقسیم و توزیع گردد تا ساحت فعالیت تجارتمی طبقات تجار مملکت درین قسمت توسعه یابد و هم در مورد قرارداد های فرعی کنجد زغر- کشمش- بادام- سمت شوروی که به تجار انفرادی داده شده برای اینکه نظم و ترتیبی در آن باره بعمل آید ترتیب گرفته شده تا تبادل اجناس مذکور تحت تنظیم گروپ صورت بگیرد .

۲- هکذا شعبه صادرات و واردات به منظور توسعه تولیدات و صادرات پنبه و انکشاف زراعتی و تقویه مستحصلین آن به تاسی از نظریات بهیخواهان حکومت متبوعه موسسه بزرگی را با سرمایه بزرگ و قدرت زیاد صادراتی بنام موسسه (دینی دا اتحادیه شرکت قندوز) بوجود آورده و با وضع دساتیر و مقررات لازمه موسسه مذکور را مکلف به دادن تقاوی های کافی، توزیع پنبه دانه های خوب و مطلوب ساخته و امسال اقدامات و تشبثات موسسه و شعبات مربوطه درین ساحت به قدری مؤثر و مفید بوده است که مقدار تولیدات پنبه از (۱۲) هزار تن به (۲۰) هزار تن بالغ شده است و همچنان امسال برای اینکه پنبه افغانی که یکی از اقلام مهم صادراتی مملکت بوده و (حیثیت طلای سفید را برای مملکت دارد و هم از لحاظ جنسیت دارای شهرت جهانی میباشد فاقد سورت و ستندرد صحیح صادراتی نباشد و ازین رهگذر ارزش تجارتمی آن در دنیا تقلیل نیابد تصمیم گرفته شد تا شرکت اتحادیه پنبه تمام پنبه های را که از طرف مؤسسات و تجار انفرادی به بازار های خارج صادر و عرضه میگردد ذریعه ماشین های هایدرولیکی، جن و پرس نموده و به صورت صحیح صادر شود. چنانچه بناغلی عبدالملک کفیل وزارت مالیه و وکیل وزارت اقتصاد ملی امسال بعد از آنکه وکالت وزارت اقتصاد ملی را به عهده گرفته و بغرض مشاهده ساحت فعالیت موسسه اتحادیه پنبه و سائر امور صناعتی و غیره عازم صفحات شمال مملکت شدند حین مسافرت شان در صفحات قطن که سرزمین عمده زرع پنبه مملکت محسوب می شود در عین زمانیکه اهمیت چین و پرس و ستندود صحیح پنبه را به زارعین

و مستحصلین خاطر نشان می نمودند مقرراتی در باره اصلاح جن و پیرس و ستمند و وضع و هم برای اینکه دست های انفرادی را از مداخلت های ناقص و مضرت شان در امر جن و پیرس باز دارد و پنبه مملکت را عملاً از مخاطره نقص جن و پیرس های نا مطلوب جن های دستی وار ها ند در قندوز و سایر نقاط قطن فیصله و تجویز نمودند تا تمام دستگاه های ناقص انفرادی جن و پیرس دستی مسدود شده و کارگاه های آنها از طرف شرکت اتحادیه پنبه خریداری شده و به آنها موقع داده شود تا بصورت اجتماعی بو. به سرمایه های نسبتاً زیاد چندین نفر از دارنده گان جن های دستی با هم اجتماع نموده موسسه را تشکیل و ماشین های هیدرولیکی جن و پیرس را به سیستم جدید وارد و بکار ببندازند تا از يك طرف كار اين ها يا دادن كمك ها و مساعدت های لازمه از طرف شرکت اتحادیه پنبه تقویه و اصلاح شود و از جانب دیگر صادرات پنبه مملکت از نقص جن و پیرس که خرابی آن شهرت پنبه مملکت را در بازار های صادراتی جهان تنزیل می دهد و باعث خساره ملی میگردد نجات یابد.

۳- هکذا برای اینکه از یکطرف صادرات پنبه - پشم - فالین - بصورت صحیح و اساسی و به يك دست در بازارهای تجارتي خارج صادر و عرضه گردد و از جانب دیگر مثل پوست قره قل و غیره اسعار آن بصورت مطلوب کنترل شده و عوائد اسعاری مملکت که تقویه پنبه اقتصادی کشور بان مربوط است افزایش یابد امسال تصمیم گرفته شد تا صادرات اقلام متذکره تحت مراقبت دافناستان بانك صورت بگیرد یعنی ترتیب تضمین و غیره که قبلاً تحت تجار صادرکننده را فراهم می نمود رفع شده و صرف صدور آن مراقبت شود چنانچه باین صورت صدور اقلام مذکور نظم و انتظام صحیح صادراتی را بخود گرفته ، انتظار می رود از يك طرف عوائد اسعاری مملکت افزایش یافته و مصارف اسعاری کشور را حسب مطلوب تکافو نماید و از جانب دیگر کمک و معاونتی از رهگذر فراهم شدن تسهیلات صادراتی برای صادرکننده گان کشور ممکن و میسر گردد.

۴- امسال شعبه صادرات و واردات ریاست تجارتي بمنظور تقویه مالداران قره قل و جلوگیری از تبدیل جنسیت و تلفات قره قل مملکت موسسه بنام (کو پراتیف مالداران قره قل) تاسیس نمود که موسسه مذکور وظیفه دار مطالعات و اقداماتی در باره حمایت مستحصلین قره قل و حمایت رهمه های قره قل از امراض حیوانی بنماید و تقاوی های کافی و موثر به رهمه داران قره قل بدهد و نماینده گی های در داخل و خارج به غرض تنظیم و ترتیب امور صادراتی و حمایت و وی قره قل افتتاح نماید طرز رهمه داری، اصول استحصال پوست، طرز پرورش گوسفند و غیره امور نسل گیری را ذریعه نشرات و تبلیغات موثر به طبقات مستحصل و مالدار تعلیم دهد و در باره تنظیم صادرات و افزایش تولیدات اقدامات موثر

بنماید چنانچه تا جائیکه این موسسه به اقدامات مقدماتی پیرداخته در خلال این سال اقدامات آن موثر بوده و پادرنظر گرفتن سایر تشبثات شعبه صادرات و واردات امسال مقدار صادرات قره قل تا ماه دل و ۱۳۳۳ بسیار زیاد بوده است در حالیکه در سال ۱۳۳۲ مقدار صادرات قره قل به طور مجموعی کمتر بوده است اقدام موثر دیگر هم بغرض حمایت از مستحصلین قره قل و مالدار بعمل آمده تا طبقه مالدار قره قل مجبور نشود بنا بر مجبورت گوسفند قره قل را به گوسفند گوشتی تبدیل نموده و آن را بالای قصاب بفروشد بر سافند و باین صورت فصل قره قل در چند سال محدود از بین برود همانا افزایش ۲۰ تا ۲۵ درصدی خرید فی جلد قره قل از مستحصل است که این اقدام نیز باعث تقویه و حمایت قره قل شده است.

۵- همچنان برای تنظیم و ترتیب صادرات پشم و تقویه طبقه مستحصلین و استحصالات آن شرکت عمده بنام شرکت پشم به سرمایه (ده کورور) افغانی تاسیس گردید که زمینه در قدم اول تسهیلات فوق العاده برای سهم داران آن قائل شده اند و واضح تر گفته شود مثلاً کسیکه بخواهد صد افغانی در این موسسه سهام شوند سند سهم دو صد افغانی گنی با تمام امتیاز سند سهم از لحاظ اخذ منافع و غیره به سهم دار مذکور داده میشود پس علیالهدا یک نفر که ده هزار افغانی در این موسسه سهام شود اسناد سهم بیست هزار افغانی به آن تادیه میشود زیرا موسسه به نوبه خود سعی خواهد کرد علاوه بر اینکه از لحاظ تنظیم صادرات پشم سورت و مستندرد صحیح و مطلوب صادرات پشم مملکت را انتظام بنماید راجع به تولیدات حمایت مستحصلین و غیره نیز اقدامات مفید و موثری بعمل بیاورد تا بتواند به اندک فرصت پشم پیداوار مملکت را که از لحاظ استیکن بومی، و غیره صفحات طبیعی خود نسبت به پشم اکثر مالک فوقیت و بل امتیاز خاصی دارد در بازار تجارت جهان بوجه احسن عرضه کند و استفاده حقیقی را از آن بدست آورد.

۶- هکذا شعبه واردات و صادرات امسال برای تنظیم صادرات میوه نیز ترتیبات اتخاذ نموده انتظار میرود شرکت جدیدی به این منظور تاسیس شود و تنظیم میوه مملکت را که یکی از اقدام عمده صادرات کشور بوده و با تنظیم و ترتیب صادرات و پیدا کردن بازارهای جدید صادراتی آن چهل میلیون دالر به برع و اید اسعاری مملکت از لحاظ صدور این جنس بیفزاید بدست بگیرد و مندرجاً راجع به صنعتی ساختن صادرات میوه مملکت اقدامات مفیدی به نماید.

۷- اقدام دیگر که امسال از طرف شعبه واردات و صادرات در مورد اصلاح مواد صادراتی با لحاظ پشم قره قل میوه جات خشک و تازه اهتال آن به عمل آمده و قابل اهمیت

میباشد تشکیل يك شعبه به نام شعبه ستندرت و تعرفه گمرکی میباشد که این شعبه وظیفه دار تمام اجناس صادراتی مملکت را تحت سورت و ستندرت صحیح و مطلوب تجارتي بخارج صادر نماید برای انجام این مأمول شعبه ستندرت و تعرفه گمرکی تمام قوا این تجارتي نرخ نامها و مقررات گمرکی مالک خارجی را جمع و مطالعه نموده و براساس مقتضیات قوانین و مقررات موضوعه دنیا لوائح و مقرراتی طرح و براساس آن تمام اموال صادراتی مملکت را به ستندرت صحیح بخارج صادر خواهد نمود چنانچه در ظرف سال ۱۳۳۳ اکثر قوانین و مقررات و نرخنامه های مالک ذی علاقه را جمع و مطالعه ای در آن باره بعمل آورده است.

گذشته از اقدامات متذکره شعبه صادرات و واردات برای رفع يك سلسله از مشکلاتیکه در راه ترانزیت اموال از طرف پاکستان ایجاد میشود نیز داخل اقدام و مذاکره با حکومت پاکستان بوده سعی کرده است حتی الامکان مشکلات وارده را مرتفع سازد و هکذا اگر مشکلاتی در راه تجارتي بین هندو افغانستان نیز بوجود آمده این شعبه داخل اقدام شده و برای رفع آن به تشبیهاتی پرداخته است.

ب - شعبه قراردادهای و کنفرانسهای ریاست تجارتي
۱- قرارداد های تجارتي

در موافقه نامه تجارتي چهار ساله که بتاريخ ۱۷ جولای ۱۹۵۰ بین حکومت شاهي افغانستان و حکومت اتحاد جماهیر شوروی در ماسکو به امضاء رسیده موافقه شده بود که سال به سال مقدار اموال و تبادلوی با تثبیت قیمت های آن ذریعه پروتوکول های جدا گانه بین نماینده گان حکومتین عقد و معین میشود لهذا براساس این موافقت نامه از آنجائیکه پروتوکول دوره سوم در سال ۱۳۳۳ ختم شده و بایست پروتوکول دوره چهارم آن به امضاء می رسید بنا برین شعبه قرارداد های پروتوکول دوره چهارم را تکمیل و پس از امضاء جهت اجراء به شعبه واردات و صادرات به سپرد.

پروتوکول مذکور حاوی تبادل اموال صادراتی پشم - پنبه - پوست بزی و گوسفندی بگونه تخم کنجد زغر - کشمش - بادام از افغانستان و تیل پترول - تیل خاک - تیل دیزل - شکر - رخت - ماشین - آلات صنایعی و غیره از شوروی میباشد.

۲- چون قرارداد منعقد افغانستان و آلمان غربی که در سال گذشته برای يك سال بین مملکتین با امضاء رسیده بود در سال ۱۳۳۳ خاتمه یافته برای اینکه روابط تجارتي مملکت ادامه یافته و افغانستان بتواند پیش از پیش از ماشین و آلات صنایعی مملکت مذکور مستفید گردد لذا تمديد قرارداد مذکور برای يكسال دیگر بین مملکتین بمقامات صالحه پیشنهاد شد و از طرف مقامات صالحه نیز منظور گردید که باینصورت گویا افغانستان و آلمان غربی موقع خواهند داشت برای يكسال دیگر از تاریخ ۱۷ جون الی ۱۷ جون ۱۹۵۶

از روابط تجارتي يك ديگر مستفيد گردند.

۳- هكذا قرارداد تجارتي سه ساله كه قیلا بتاریخ ۲۴ جنوری ۱۹۵۲ بین حكومت شاهي افغانستان و حكومت جمهوری هند نه عقد شده بود به منظور توسعه و انكشاف روابط تجارتي مملكتين برای دو سال دیگر تمدید یافت كه این اقدام پیش از پیش باعث تحكیم و توسعه روابط تجارتي مملكتين گردیده انتظار می رود برای نشئیدر روابط این دو كشور مفید ثابت گردد.

۴- همچنان شعبه قراردادها امسال به منظور انكشاف روابط تجارتي با ممالك راقیه جهان و پیدا كردن راههای استفاده وی از منابع تجارتي و كریدتی . قرارداد تبادلوی جهان اموال و موافقه كریدتی و تادیاتی را بین حكومت شاهي افغانستان و حكومت جمهوری چكوسلواكیا به امضأ رسانیده است كه بر اساس آن اقلام مهم تبادلوی افغانستان مثل، پنبه، پشم، قره قل، میوه خشك، مواد معدنی و تولیدات نیم خام و مواد مختلف و غیره با قاربه ها، ماشین و آلات صنعتی و غیره چكوسلواكیا مبادله میشود و حكومت افغانستان به اعتبار قرارداد و موافقه كریدتی كه با حكومت جمهوری چكوسلواكیا نموده است در میعاد معین كارخانه های صنعتی و ماشین آلات ضروریه و طرف احتیاج مملكت را از چكوسلواكیا خریداری می نماید، چنانچه قرارداد مقدماتی فرعی رجوع به خریداری قاربه های سمنت با هیئت تجارتي چكوسلواكیا عقد گردید.

۵- هكذا از اقدامات دیگر و قابل تذكر و اهمیت شعبه قرارداد های وزارت اقتصاد ملی آماده گئی برای شمولیت افغانستان در بانك بین المللی - ترمیم و توسعه و صندوق بین المللی بود كه افغانستان توافقست به منظور استفاده از تعاون و تسانند بین المللی در این موسسات شامل شده و به حیت عضو در آن حصه بگیرد چنانچه اصولنامه شمولیت افغانستان نیز درین موسسات از طرف شعبه مربوطه در پنج ماده ترتیب گردیده و از ملاحظه مقامات صلاحیت دار گذارش یافته است كه به حكم ماده ۳۲ قانون اساسی مملكت به صحنه حضور هما یونی نیز رسیده پس از آنكه نماینده افغانستان در كنفرانس سالیا نه گورنر های ممالك عضو در نیور یارك از افغانستان نماینده گئی نمود متعاقباً اصولنامه شمولیت به تصویب رسیده و شاعلی محمد كیبر لودین سفیر كیبر اعلیحضرت هما یونی در واشنگتن به حیت نماینده افغانستان تعیین شدند متنبین اصولنامه شمولیت افغانستان در موافقت نامه مورخه ۲۲ جولائی ۱۹۴۴ كنفرانس بریتن وودز كه بحكم ماده ۳۲ اصولنامه اساسی به صحنه اعلیحضرت هما یونی رسیده و از آنجا ئكه تصویب و منظوری اصولنامه مذکور در ختم دوره هشتم شورای ملی تصادف نموده لهذا اصولنامه مذکور به فرمان شاهان تصویب و در آغاز دوره نهم به اسامبله عمومی شورا تقديم میشود .

ب. كافرانسها :-

البته مطالعین گرامی ما اطلاع خواهند داشت كه كمیسیون اقتصادی آسیا و شرق

دور (ایکافی) که باساس تشویق سازمان ملل متحده تاسیس گردیده و سال به سال در مالک مختلف منعقد میگردد هدف و نصب العین این کنفرانس آن است تا مالک آسیائی که در اثر جنگ دوم بین المللی متضرر و دچار بحران اقتصادی گردیده اند جهت رفع مشکلات اقتصادی و بلند بردن سویه حیاتی خود و به غرض تعمیر مجدد اقتصادی مالک آسیائی و شرق دور تدابیر لازمه اتخاذ نمایند تا با این صورت فعالیت های اقتصادی بلند رفته و مناسبات اقتصادی بین مالک مذکور و دیگر مالک جهان برقرار شود. و همچنان کمیسیون مذکور در مسایل اقتصادی و تخنیککی تحقیقات و تدقیقات لازمه نموده و در موضوع پیشرفت مناطق مختلف مالک آسیا و شرق دور معاومات های اقتصادی و احصائی وی را تا جائیکه ممکن شده بتواند نیز جمع آوری مینماید.

چنانچه برای پیشبرد همین منظور کمیسیون متذکره در مراکز مختلف مالک آسیائی هر سال تشکیل جلسه داده و در خلال سالهای مذکور کمیته های فرعی مربوط این کمیسیون نیز شروع بکار نموده اند.

که این کنفرانس (ایکافی) طوریکه در بالا ذکر شد یکی از شعبات ناحیه وی یونا یتن نشن (ملل متحده) میباشد که متشکل از کمیته ها و سب کمیته های مختلفه بوده و هر ساله موضوعات مطرح بحث کمیته های آن از طرف کمیسیون عمومی تثبیت میگردد. افغانستان هم از سال ۱۹۵۴ باین طرف برای اولین بار در کنفرانس (ایکافی) در سیلون شامل گردیده و شاغلی عبدالواهاب آمر مشاوریت را برای نخستین بار در آن کنفرانس بحیث نماینده فرستاد. و از آن به بعد نیز در کمیته های فرعی کنفرانس مذکور در مراکز مختلف مالک آسیائی قرار ذیل شرکت ورزید.

۱- کمیته فرعی انکشاف مالی و اقتصادی مالک آسیائی که بتاریخ ۲۵ الی ۳۰ اکتوبر ۱۹۵۴ در بنکاک تشکیل جلسه داد و در آن راجع به مسایل مالی و امکانات پیشرفت آن به غرض انکشاف اقتصادی مالک عقب مانده مذاکراتی بعمل می آمد از طرف حکومت افغانستان شاغلی غلام سرور رحیمی مدیر عمومی مالیات بر عایدات وزارت مالیه بحیث نماینده مذکور اشتراک ورزید علاوه تا نماینده گان تشکیلات مواد غذایی و زراعت و اعضای اطاق های تجارت بین المللی نیز در آن کنفرانس اشتراک نموده و راجع به موضوعات متذکره بحث و مذاکراتی بعمل آوردند که نماینده افغانی نیز پس از شمول در آن راپور خود در اطراف جریانات و مذاکرات کنفرانس مذکور ترتیب و به شعبه مربوطه تقدیم نمود.

۲- کمیته فرعی برق قصبات که بتاریخ ۱۶ اکتوبر ۱۹۵۴ در جاپان بشمول نماینده گان عضو مالک (ایکافی) تشکیل جلسه داده و بر موضوعات بر قصباتی و امکانات پیشرفت آن در صنایع زراعتی و کیمیاوی و غیره صنایع مالک عقب مانده و استفاده از آن در صنایع

کوچک مذاکرات بعمل می آوردند. از طرف حکومت افغانستان بناغلی حسام الدین آمر فابریکه جننگلک بحیث نماینده در کمیته مذکور اشترک ورزید و در باره موضوعات و جریانات کانفرانس مذکور راپوری ترتیب و به شعبه مربوطه تقدیم نموده است.

۳- کمیته ترانسپورت داخلی که بتاريخ ۲۴ جنوری ۱۹۵۵ الی ۲۸ جنوری در بنکاک بشمول نماینده گان عضو (ایکافی) منعقد گردید در آن از طرف حکومت افغانستان بناغلی سید امیر رئیس شرکت سهامی حمل و نقل بحیث نماینده اشترک ورزیده و در اطراف انکشاف و ترقی ترانسپورت داخلی مواصلات بحری جاده های بزرگ و راجع بانجنبری و دیگر موضوعات ترفیکی سرکها و غیره امور مربوطه به حمل و نقل مذاکره نمود.

۴- کمیته فرعی تجارتی که مبنی بر تحریک تجارب و فعالیت های مربوطه با آن میباشد بتاريخ ۶ جنوری ۱۹۵۵ در هانگ کانگ منعقد و در آن از طرف حکومت افغانستان بناغلی عبد الکریم حکیمی معاون محاسبات وزارت مالیه بحیث نماینده اشترک ورزیده و موضوعاتی که در کمیته مذکور مورد بحث قرار گرفته عبارت از تجدید نظر در پالیسی تجارت بین الملک داخله منطوقی و تجویز انکشاف تجارت بین الملک مذکور و مطالعه در اطراف پیشرفته های ذریعه مالک شامل منطقه در تشکیل و طرز توسعه تجارت شان و موضوع آربیتراژ و همچنان در قسمت تربیه اشخاص که در پیشرفت تجارت تربیه میشوند بوده و در این موارد مذاکرات بعمل آمد. بر علاوه راپورت کمیته های فرعی که در موضوعات فوق الذکر ترتیب گردیده بصورت جداگانه به کمیسیون عمومی (ایکافی) تقدیم و مطرح بحث قرار داد میشود.

۵- کمیته فرعی اقتصادی و مالی توکیو که این کمیته بتاريخ ۱۵ مارچ مطابق ۲۴ ماهوت ۱۳۳۳ در توکیو تشکیل گردید چون در کمیته مذکور مسائل اقتصادی و مالی مالک آسیائی و شرق دور مورد مباحثه قرار می گرفت و بیشتر از وزرای مالی مالک آسیا و شرق دور درین کانفرانس دعوت بعمل آمده بود. لهدا هیئت اقتصادی و مالی افغانستان تحت ریاست بناغلی عبدالملک کفیل وزارت مالیه و روکیل وزارت اقتصاد ملی به عضویت بناغلی میر عبدالوهاب رئیس تهیه وزارت مالیه محمد غوث مدیر مراقبت بانکهای وزارت مالیه بناغلی محمد حسن کریمی کمیسار دولت در موسسات کوپراتیف دولتی شمولیت نمودند بناغلی عبدالملک کفیل از شمولیت در کانفرانس مذکور معلومات و مطالعات کافی در باره مسائل مربوطه به اوضاع مالی و اقتصادی افغانستان با احتیاجات موجوده کشور ازین نواحی فراهم نموده با عرضه معلومات و مطالعات مذکور به مشمولین کانفرانس توانسته نظر خاص اعضای کانفرانس را به طرف مسائل مربوطه امور مالی و اقتصادی افغانستان جلب نمایند.

کانفرانس اقتصادی بین المللی اسلامی

کانفرانس اسلامی.

نمایندگهای مالک اسلامی از چند سال باین طرف در اطراف موضوعاتی که دایر بر پیشرفت تجارت و امور حمل و نقل و غیره مسائل اقتصادی و مالی جهت نزدیک ساختن

ممالک اسلامی است هر سال در مراکز مختلف ممالک اسلامی گرد آمده و راجع بامکان پیشرفت و فراهم آوری موضوعات اقتصادی و غیره مسایل مربوطه به ممالک مذکور مذاکرات و مباحثات بعمل می آورند افغانستان نیز در سومین کانسفرانس اقتصادی بین المللی اسلامی که بتاريخ ۱۹ اپریل ۱۹۵۴ در کراچی منعقد گردیده و نظریات و تمیزات خود را توسط هیئت تحت ریاست یناغالی محمد عتیق وزیر مختار و شارژد افیس سفارت افغانستانی مقیم کراچی که اعضای آن یناغلو عبدالغفور سراج آتشه اقتصادی سفارت کبرای افغانستانی در کراچی و محمد عظیم طاهری مدیر عمومی احصائیه و وزارت اقتصاد ملی و محمد نور ضیائی آمر بانو ملی در کراچی تمثیل کرده است کنفرانس مذکور عبارت از چهار کمیته بوده کمیته های مذکور حسب ذیل است.

۱ - کمیته مالی اساسنامه سازمان.

۲ - کمیته تسهیلات تجارت و مسافرت.

۳ - کمیته حمل و نقلی و مواصلات.

۴ - کمیته اطاق های تجارت و صنعت.

در کمیته های مذکور نماینده های افغانستانی با اشتراک نماینده های دیگر ممالک اسلامی اشتراک و در اطراف موضوعات مذاکره و بین ممالک اسلامی مباحثات زبانی بعمل آورده اند که راجع به مسایل مذکور راپورتها ترتیب و به شعبات مربوطه جهت اجراات سپرده شده است.

شعبه اطاق تجارت.

این شعبه که در اوائل سال ۱۳۳۳ منظور تاسیس روابط و کار سیانند نیت اداری بین ریاست تجارتی اطاق های تجارت و محاکم تجارتی در تشکیلات این وزارت گرفته شده است امسال اقدامات قابل تذکر آن را میتوان ذیلا خلاصه نمود.

۱- شعبه اطاق تجارت برای افهام و تفهیم صحیح قانونی و ضایف طبقات تاجردر برابر مصالح ملی و اجتماعی کشور و تعیین صلاحیت اداری و قانونی شعبات و دوائر رسمی و ملی مملکت در برابر طبقات تاجر و ایجاد هم آهنگی بین کلیه طبقات بازار کانی کشور امسال پروژه قانونی عمومی تجارتی را که مطابق قوانین بین المللی تجارتی و بر اساس تعاملات قانونی ممالک را قیه دنیا تدوین گردیده است از ملاحظه مقامات صالحه گذارش داده به تصویب مجلس عالی وزراء و صحنه حضور همایونی رسانیده است وهم برای اینکه هرچه زود تر طبقات ذی علاقه از مواد قانونی آن مستفید شوند قانون تجارت بر اساس حکم ماده ۳۲ اصولنامه اساسی دولت به منصفه اجراء گذارده شده است و عجالتا ذریعه مطبوعات با اطلاع عامه میرسد که البته در دوره نهم شورای ملی به اساسنامه عمومی جهت تصویب تقدیم خواهد شد.

ب- از آنجائیکه تا کنون قوانین و مقرراتی برای محاکم تجارتي و جزائی متخلفین از مقررات تجارت وجود نداشت شعبه اطاق های تجارت ریاست تجارتي موضوع را به اولیای امور پیشنهاد و توجه مقامات مربوطه را درین باره جلب نمود چنانچه به اثر پیشنهاد مذکور کمیسیون جداگانه از طرف وزارت اقتصاد ملی موظف گردید تا قوانین و مقررات لازمه را در این باره تدوین و جهت طی مراحل اصولی آن بمقامات مربوطه بسپارد چنانچه کمیسیون مذکور در این باره مصروف کار شده و مطالعات شان در این مورد جریان دارد .

ج- امسال به کنفرانس کمیسیون اطاق های تجارت شرق دور بین المللی که در بمبئی منعقد گردیده بود بناغلی یونسی بحیث نماینده اطاق های تجارت افغانستان در کنفرانس مذکور شرکت نموده که راهپوری در باره جریان کنفرانس و مطالب طرف توجه مضمونین کنفرانس بمديريت اطاق های تجارت داده است .

د- چیز دیگری که از لحاظ اهمیت تجارتي و حفظ سرمایه های ملی و جلوگیری از تجارت های غیر قانونی جلب توجه این شعبه را نموده و دران باره جداً دست به اقدام زده است مسئله جلوگیری از کمیشن کاری های کمیشن کاران و تفریق آنها از تجار اصلی میباشد که نظر به اقدامات و تشبیهات مفرزه این طبقه وزارت مالیه دافغانستان با نك و اطاق های تجارت پیش از پیش متوجه شده و به اثر پیشنهاد شعبه اطاق ها کمیسیون برای تحقیق و تفریق کمیشن کاران از تجار اصلی تعیین گردیده است تا در باره این موضوع غور و تعمق بنمایند و با وضع تدابیر لازمه حتی الامکان دست تشبیه غیر قانونی و مفرزه کمیشن کاران را از اقدامات شان کوتاه بنمایند .

چنانچه مطالعات کمیسیون مذکور درین باره جریان دارد .

ه - هکذا شعبه اطاقها در ظرف سال ۱۳۳۳ به يك تعداد از دعای تجارتي و اختلاف بین معامله داران تجارتي در معاملات ایشان رسیده گی نموده و در زمره سائر کارها به پا نروده مؤسسه دوا فروشی و کوریا تیف و مؤسسات جواز تجارتي داده که مؤسسات مذکور عبارت از کوریا تیف ما مورین شرکت قرقل با نك ملی افغان ادویه فروشی احمدی در ملتون در قندهار ادویه فروشی میرویس با بازرگانی ادویه فروشی احمدجان شهرارار هما یون-رملتون در کابل حیدر در ملتون در کابل ادویه فروشی عبدالنبي در قندهار ادویه فروشی غلام سخی در ولایت فطغن ادویه فروشی عبدالرکیل در قندهار ادویه فروشی محمد کبیر سیفی در کابل می باشد . همچنان این شعبه که وظیفه دارد را بطه بین مؤسسات خارجی و عامل معرفی آنها به اطاق های تجارت و مؤسسات تجارتي ممالک باشد در خلال سال ۱۳۳۳ پیشنهادات مؤسسات صنعتی و تجارتي بلژیک- استریا- پاکستان- ایران- هند- و غیره را مبنی بر فروش محصولات صنعتی و تاسیس روابط تجارتي شان بین مؤسسات ممالک متذکره و مؤسسات افغانی رسانیده است .

و- هکذا شعبه اطاق های تجارت امسال برای اینکه از فیصله ها فعالیت و حرکات تجارتي کلیه اطاق های تجارت داخل و قوانین و اصول نامه و مقررات اطاق های تجارت ممالک خارجی و با لخاصه ممالک هم جواریه مطالعاتی بنماید و عندا لموقع ازان استفاده کند بنام اطاق های تجارت داخلی و خارجی دوسیه های رضع و رایورهای ماهانه اطاق های تجارت مرکز و ولایات را دران جمع و راجع به فعالیت و تشبیهات اطاق های تجارت ممالک خارجی نیز مطالعات بهم رسانیده است .

شعبه کمیسیون نرخها -

پیش از آنکه توضیحاتی در باره اقدامات و فعالیتات این شعبه بجهت يك راپور در خلال سال ۱۳۳۳ بدیم لازم است هدف تاسیس و تشکیل شعبه مذکور را در چند سطر ذیل توضیح کنیم تا منظور حقیقی تاسیس و تشکیل این شعبه فهمیده شده و آنگهی به توضیح اجراءات آن پرداخته شود. البته مطالعاتین گرامی به این نکته با ما همونوا هستند که تنظیم و تنسيق امور تجارت و ایجاد عدالت اجتماعی در امور داد و ستد تجارتي علاوه بر اینکه ناشی از احساسات عدالت پسندی ارباب بازرگانی و تأمل و تعقل شان بر افتضاآت، تنظیم و ترتیب این پیشه میباشد رسیدگی و اهتمام کامل شعبات مسئول و مربوط را نیز ایجاد و تقاضا مینماید چه اگر شعبات مسئول برای برقراری نظم و نسق تجارت و سوق ارباب داد و ستد تجارتي به سوی نظم و ترتیب تجارتي و قبول عدالت اجتماعی به اقدام و تشبیهی نپردازند دست استفاده و میل ارادی بازرگانان را در امور بازرگانی شان کاملاً آزاد و بی مداخلت بگذارند و از طرف احساسات تنظیم و تنسيق طلبی و قبول عدالت اجتماعی در باره داد و ستد تجارتي مفکوره این ارباب پیشه را تنویر ننموده باشد و بلکه در بعضی موارد بلکه ازان بی خبر و بی اعتنا باشند یقیناً هیچوقت نظم و ترتیب در امور تجارت و مراعات حق و عدالت اجتماعی در امر داد و ستد بازرگانی به وجود نخواهد آمد. چنانچه تا جائیکه کافه افراد ملت به این امر مبرهن مستشعرا ند میتوان گفت از سالها به این طرف تجارت و بازار های تجارتي ما از شکل بازار های محلی و بومی يك قدمی فراتر نه نهاده و کوچک ترین تحولات افتضائی را که دنیای امروز در هر امری از امور زندگی پدید آورده است به خود قبول نکرده بلکه واضح تر گفته شود تجار ما هنوز هم مانند ادوار پیشین پارچه مالی را به قیمتی خریده و به قیمتی که اراده شخصی و حرص و آز بی حساب شان بدان فناعت کرده است بدون در نظر داشتن حساب جمعیت و مفاد عادلانه اجتماعی آن را به فروش رسانیده اند. مسلم است برای اینکه این شکل تجارت که امروز به غیر محیط ما محیط دیگری به آن مبتلا نیست از بین برداشته شود و نظم تجارت بر اساس فکر عدالت اجتماعی و سنجش مصالح ملی جای آن را اشغال بنماید لازم است وزارت

اقتصاد ملی درین راه مجادله و مجاهده زیادی بنماید تا تجارت موجوده مملکت را وارد مرحله نویینی ساخته و جریان آنرا به اقتضات موجوده دنیا تغییر دهد که به ملحوظ همین نظر امسال بعد از آنکه تصدی امور وزارت اقتصاد ملی به کف با کفایت شاعلی عبدالملک کفیل وزارت مالیه و وکیل وزارت اقتصاد ملی سپرده شد از همه او لتر به تشتت و پراگندگی وضع بازار ملتفت شده و برای اینکه ازین تشتت و پراگندگی که دوام با تموج بی اساس نرخهای مواد وارداتی بود جلوگیری بعمل آید و تفاوت نرخها از بین رفته و تثبیت در امور نرخها پدید آید اولاً تجویز نمودند تا دکانداران مرکز تکت های قیمت جنس را بالای اجناس خود نصب بنمایند تا به این صورت تفاوت نرخها درد کاکین از بین رفته و ضمناً از تضییع وقت در باره استفسار و تحقیق نرخ و قناعت خریدار و فروشنده معاف گردد و وقتی این امر تطبیق شد و دوکانداران مکلفیت خود را در نصب تکت های قیمت بعمل نمودند متعاقباً مرحله دوم تثبیت نرخها و جلوگیری از گران فروشی که عبارت از کنترل نرخها برده فرا رسید و برای اینکه از گران فروشی و تموج آبی نرخها جلوگیری شود تجویز کنترل نرخها در مرکز کابل به عمل آمده و متعاقباً برای تکمیل این تجویز اداره به نام کمیسیون کنترل نرخها یا کمیسیون نرخها عرض وجود نمود باین صورت که بازارهای داخلی وزارت اقتصاد ملی باشمول تشکیلات و توسعه کار از حالت مجرد و دیت آن که قبل بر این عبارت از رسیدگی به شکایات وارده و احتمالاً بعضی از خریداران از وضع خرید و فروش بود» به صورت کنترل عمومی بازار و تعیین نرخهای مواد وارداتی به صورت یک کمیسیون مشترک از اعضای وزارت مالیه و وزارت اقتصاد ملی ریاست اطاق تجارت تحول کرده و کمیسیون با اثر جلسات خویش مقدمات کار را در مورد تعیین قیمت اموال وارداتی بروی اسناد خرید و مصرف اندازه مفاد عمده و پرچون فروش مراقبت بازار و تسعیر نرخ اسعار به اتفاقاً قرار نرخ بازار آزاد اسعار فراهم و بعد از منظوری مقام وزارت از ه امیزان سال جاری در گمرک کابل عملاً شروع به کار نموده است .

۱- ریاست کمیسیون تعیین نرخها و مراقبت بازار که گفتیم به منظور جلوگیری از مفاد غیر مشروع و رفع مشکلات اقتصادی مستهلکین از طرف حکومت متبوعه تشکیل و از تاریخ فوق شروع به کار نموده بود از یک طرف مفاد عادلانه را برای عمده فروش از قرار فیصد (ده) و برای پرچون فروش از قرار فیصد (۷) تعیین و از جانب دیگر کوشش کرد تا از بیجک های جعلی که به منظوری تامین مفاد بیشتر و اضرا ر طبقه مستهلک از طرف بعضی تاجران ارائه می گردید جدا و جلوگیری و این گونه اقدامات غیر مشرع را حتی الامکان خنثی و راههای گریز اسعار را به خارج که اهمیت و ضرورت آن در اقتصاد عمومی کشور خیلی بارز و آشکار است با رسیدگی صحیح و معقول در بیجک ها و اسناد

مصارف مسدود سازد. در اثر این اقدامات و مراقبت جدی نرخها بود که سوبه نرخها متدرجاً پایان آمده و به این صورت تسهیلات مخصوص برای طبقه مصرف کننده فراهم شد است. چنانچه از مقایسه احصائیه نرخهای (۵۱) قلم مواد آتی الذکر که قبل از آغاز فعالیت ریاست کمیسیون نرخها و بعد از تشکیل آن ترتیب یافته است نیز سیر نزول نرخها به خوبی معلوم شده میتواند :-

۲- قرار ملاحظه جد اول مرتبه نرخ بازار آزاد اسعار به اثر رسیدگی و مراقبت جدی ریاست کمیسیون بیجک های جعلی و اسناد مصرف متذکره داده ۲ نرخ یونند از ۲۱ جدی الی اول حوت از ۱۲۲ به ۱۱۷ دالر از ۲۰ جدی الی اول حوت از ۴۷ به ۴۲ گلدانر هندی و از بیست جدی الی اول حوت از ۹۱۰ به ۸۵ - افغانی تنزیل نموده است امید است به اثر همکاری و توجه شهابت مربوطه آئینده تنزیل قابل قدری در نرخ های اسعار به ملاحظه برسد.

علاوفا اگر اوسط نرخهای ماه جدی ودلو ماه گذشته و سال جاری به تناسب نرخ اسعاری مقایسه گردد به ملاحظه میرسد که قیمت اموال نسبت به سال گذشته فوق العاده تنزیل یافته طور مثال قیمت اسعار در برج جدی ودلو سال گذشته يك پونند ۹۵ - افغانی دالر ۳۰۵۰ گلدانر هندی فیصد ۶۹۰ پاکستانی فیصد ۹۵۱۰۰ افغانی بوده مثلاً قیمت جنس مرینه جایانی فی وار ۲۰ - افغانی کتان جایانی فی وارد ۱۵ - افغانی چیت فی متر ۸ - افغانی صحن سفید فی وار ۱۲ - افغانی ململ سفید جایانی فی وارد ۱۰ افغانی بود در حالیکه قیمت اسعار در برج جدی ودلو سال جاری از قرار يك پونند ۱۲۲ - افغانی يك دالر ۴۷ - افغانی گلدانر هندی فیصد ۹۱۰ افغانی بوده قیمت مال مثلاً همان جنس مرینه فی وار ۱۶۵۰ - افغانی کتان فی وار ۱۲ افغانی چیت فی متر ۶۵۰ افغانی صحن سفید فی وار ۱۰۵۰ - افغانی ململ جایانی فی وار ۸۵۰ - افغانی تنزیل نموده است.

۳ - به اثر مراقبت جدی بازار از ۱۵ میزان الی تاریخ اول حوت سال جاری گران فروشی و اضافه ستانی ۵۱ نفر تجار و اصناف مختلف ثابت و هریک قرار - مقررات کمیسیون به جریمه های مختلف محکوم و ازین مدرک جمعا مبلغ (يك لك) افغانی جریمه اخذ گردیده است .

اینك جدول مقایسه وی نرخهای در وقت کمیسیون از قبل تا سیس کمیسیون مدیریت شرکتهای .

مدیریت شرکتهای وزارت اقتصاد ملی که در تشکیلات اداری وزارت اقتصاد از لحاظ تاسیس شرکتهای - به سرمایه های ملی تمرکز سرمایه های متراکم مملکت بصورت سرمایه های متذکره و بکار انداختن آنها بصورت مشترک در امور صناعتی

تجارتی و امثال آن نقش عمده دارد امسال با اقدامات و تشیباتیکه اخیراً از طرف وزارت اقتصاد ملی در باره احیای مجدد شرکتهای از بین رفته بعمل آمده و خواسته شده است نظر به اهمیت تمرکز سرمایه و به کار انداختن آن بصورت اجتماعی در امور اقتصادی مملکت شرکتهاییکه در مرور چند سال اخیر بنا بر بعضی عوامل از قبیل محدویت و دیت کار پیش آمد های اقتصادی خارجی و داخلی - عدم داراییهای سرمایه وی - ثقل سنگین تکت پولی ها و مشکلات حصول کریدت و غیره از بین رفته اند مجدد آ بوجود آید شعبه شرکتهای درین سلسله مطالعاتی نموده و تجاویزی اتخاذ کرده است که انتظار می رود در سال ۱۳۳۴ که نظر به تاسیس بانک تجارتی، بانک رهنی و تشیبات دیگر برای تزئید مواد تجارتهای زمینه احیای مجدد این شرکتهای در مملکت مهیا گردیده چندی از این شرکتهای مجدداً احیا و در حقوق مختلفه تجارت شروع بکار بنمایند و با تجاویزیکه از طرف شعبه شرکتهای وزارت اقتصاد ملی اتخاذ بشود در سالیهای آینده شرکتهای مذکور در امری از امور تجارت سوق ورهنمائی شوند - که از یک طرف سرمایه آنها با دادن کریدت ها و سایر تشیبات تجارتهای حمایت گردد و از جانب دیگر بیم الغاء و از بین رفتن آن ها از لحاظ عدم رهنمائی صحیح و امثال آن از بین برود .

گذشته از اقدامات مطالعه وی در باره احیای مجدد شرکتهای از بین رفته به اقدامات و تشیباتیکه شعبه شرکتهای در خلال سال ۱۳۳۳ برداشته است در ذیل ذکر می شود .

۱- امسال بعد از مفکوره تاسیس و احیای مجدد شرکتهای از بین رفته و مطالعه در باره علل از بین رفتن آنها و جلوگیری از پیدا شدن علل مذکور در آینده ، چیز دیگری که از اقدامات مهم و برجسته سال ۱۳۳۳ شعبه شرکتهای - محسوب میشود مسئله ترتیب و تنظیم امور جنگل داری و ترتیب تشکیلات حفاظت جنگلات با عموم جنگلات جنوبی و مشرقی با لخصوص می باشد چه تا چائیکه مطالعاتی گرامی اطلاع دارند وجود جنگلات در ولایت جنوبی و مشرقی افغانستان برای مردمان آن سامان از لحاظ موضوع تجارتهای و صادراتی آن اهمیت حیاتی داشته و علاوه بر اینکه در زندگانی آنها اثر بارزی وارد نموده و تقریباً عده زیادی مردمان جنوبی و مشرقی از مدارک عایداتی این جنگلات امرار معاش می نمایند وجود جنگلات مذکور نظر به اهمیت صادراتی آن یک منبعه بزرگی از منابع طبیعی ثروپ کشور محسوب می شود که نظر به این ملاحظه حفاظت و حمایت جنگلات مذکور مستلزم توجه و اهتمام کامل دیده میشود ولی متأسفانه از مدتی بود همان طور بکه باید و شاید در باره حفاظت جنگلات توجه بعمل نمی آمد مخاطره آن موجود بود که رفته - رفته در مدت کمی جنگلات مذکور

از بین رفته و مملکت از وجود يك منبع بزرگ - طبیعی ثروتی محروم گردد لهذا در اواخر سال ۱۳۳۳ وزارت اقتصاد ملی به این مسئله عطف توجه نموده از يك طرف برای حفاظت و حمایت جنگلات جنوبی تشکیلات محافظه وی آن را روی دست گرفته و به مصرف زیاد سالها نه تشکیل يك مفرزه مکمل را برای حفاظت آن منظوری گرفت و از جانب دیگر برای حمایت و توسعه جنگلات مشرقی به کهمک وزارت زراعت تشکیلات کوپراتیف جنگلات مشرقی را به سرمایه ابتدائی ده ملیون افغانسی ترتیب اساسنامه آن را تدوین کرده که گویا نظر به احتیاج و ضرورت فعلی جنگلات جنوبی و مشرقی اقدامات مفید و موثری به عمل آمده انتظار می رود در سالهای آینده از يك طرف از قطع بی مورد و خلاف اصول فنی زراعتی جنگلات جلوگیری شود و از جانب دیگر برای توسعه جنگلات و حمایت آن کوپراتیف های جنگلات داخل فعالیت شده و تاثرات مفید و عام المنفعه بار آورد چنانچه در قسمت کوپراتیف جنگلات مشرقی ۶۵ فیصد سرمایه آن از طرف شش موسسه بصورت اسهام معین سرمایه گذاری شده و ۴۴ فیصد دیگر آن برای اهالی کنرها (سی فیصد برای چوب کارها) و ۱۳ فیصد برای سایر اهالی مشرقی يك فیصد برای اشخاص دارنده پول جزئی تخصیص داده شده تا تمام این طبقات از این منبع مستفید شوند و مراعات دیگری که برای اهالی مشرقی و چوبدارها از این ناحیه بعمل آمده این است که چوب دارها از فروش آن با تادیه ۲۵ فیصد قیمت دارای يك سهم می گردند و سایر اهالی مشرقی با تادیه ۵۷ فیصد قیمت سهم دارای يك سهم می شوند یعنی آنانیکه شغل و پیشه شان چوبداری است واجد شرایط مراعات ۷۵ فیصد و آنهاییکه صرف از ولایت مشرقی بوده و چوب تا يك اندازه مرمعاش شان می باشد ۲۵ فیصد واجد شرایط مراعات گردیده اند .

۲- از اقدامات مهم دیگر مدیریت شرکت ها یکی موضوع سهمیه بندی قره قل به اسم اشخاص و موسسات بود چه تا جائیکه مطابق لاین گرامی در اطلاع دارند در سال گذشته نظر به بلند رفتن قیمت گوشت در مملکت و با لکس پائین آمدن قیمت فروش قره قل در خارج از دو سال با اینطرف پوست قره قل بازار خرید خود را در داخل تنزیل و تجار صادر کننده علی الرغم دوره های پر منفعت تجارتی قره قل میل و آرزوی دربارۀ خرید قره قل از مستحصلین نمی نمودند و از جانبی هم روز بروز مصارف نگهداشت گوسفند قره قل در مناطق پیداوار آن در مملکت صعود می نمود و هم قیمت گوشت گوسفند در ضمن صعود تاثیر قیم بلند می رفت لهذا مستحصلین قره قل و مال داران عوض اینکه در وقت تول قره قل اقدام به کشتار قره قل برای جمع آوری پوست می نمودند آن را برای کشتار و تبدیل رمه های قره قل بصورت گوسفندهای گوشتی نگهداری می کردند که این پیش آمد توجه شعبات مربوط و باالخصوص شعبات کنهاری

وزارت اقتصاد ملي را به خود معطوف نموده و اخيراً برای اینکه از يك طرف از تبديل شدن رمه‌های قره‌قل به صورت گوسفند ان گوشتی جاو گبړی شود و از جانب ديگر مستحصلين از درك خريد و استهلاك محاصيل قره‌قل شان دچار خساره نشوند تجویز سهمیه بندی خريد و صدور قره‌قل از طرف وزارت اقتصاد ملی بعمل آمده و برای اشخاص و موسساتيکه سالها از منافع سرشار قره‌قل استفاده نموده بودند سهمیه‌های تعیین گردید تا بصورت حتمی سهمیه‌های خود را خریداری و از آن جا بخارج صادر بنمایند چنا نچه تا جا ئيکه قبلاً ذکر شده در سال ۱۳۳۳ نسبت به سال ۱۳۳۲ مقدار زیاد پوست قره‌قل بیشتر به خارج صادر گردید و این اقدام مفیدی بود که صادرات قره‌قل را از يك طرف و مستحصلين را از جانب ديگر حمایت و حفاظت نمود و مسلماً از کاهش تولیدات قره‌قل و احيانا از بين رفتن تدريجی این جنس جلوگیری کرد .

۳- البته اقدامات ديگر که اساساً از وظایف مهم شعبه شرکتها بوده و شعبه مذکور نیز بر اساس وظیفه در آن باره رسیدگی نموده است همانا واریسی بر معاملات تجارتي شرکتها مديونین آنها - و انحلال شرکتها و عوامل و مواجب آن بوده که درین موارد مطالعات و اقدامات لازمه و منقاضي را انجام داده است .

هدیریت عمومی احصائیه

اقدامات مهم و برجسته مدیریت عمومی احصائیه وزارت اقتصاد ملي را که امسال به اثر تشکیلات جدید و استخدام متخصصین احصائیه و بکارگماشتن ستاژهای احصائیه وی داخلی و فارغ التحصیلان احصائیه از خارج «که از طرف وزارت اقتصاد ملی فرستاده شده بودند» بدان توفیق یافته است بر حسب ذیل خلاصه می‌نمائیم :

۱- تصنیف طبقه بندی بین المللی؛ البته مطالعین گرامی ملتفت اند که امروز اکثر ممالک متمدن برای هم آهنگ ساختن طبقه بندی مال التجاره تدابیری اتخاذ نموده اند که با اساس آن خلاصه مینمائیم .

میتوان به سهولت و به تصنیف امتعه وارداتی و صادراتی پرداخت چنا نچه اهمیت این طبقه بندی توجه متخصصین موسسه ملی متحد را به خود معطوف نموده و بعد از مطالعات طولانی سیستم تصنیف بین المللی را روی کار آورده و به معرض استفاده ملل قرار داده اند که به همین اساس مدیریت عمومی احصائیه وزارت اقتصاد ملی نیز در سال ۱۳۳۳ طبقه بندی امتعه صادراتی افغانستان را به کمک متخصص احصائیه یو-نو (مستر مهاجن) به اساس تصنیف بین المللی روی دست گرفته و آنرا انجام داده است که امید است در آینده نزدیکی اموال وارداتی مملکت را نیز با اساس تصنیف بین المللی طبقه بندی بنمایند ولی با وجود اینکه شعبه مذکور اصول تصنیف بین المللی را در امتعه

واردات و صادراتی مملکت اتخاذ نموده بان هم مانند سایر ممالک برای رفع ضرورت خود مملکت به تصنیف علیحده که متکی باساس علمی است نیز پرداخته است .

۲- دایر نمودن کورس احصائیه : یکی از فعالیت های مهمی که در او اخر سال ۱۳۳۳ از طرف این شعبه به رهنمائی و ارشاد بناغلی عبدالملك وکیل وزارت اقتصاد ملی صورت گرفته همانا دایر نمودن يك کورس احصائیه تجارتي و مالی میباشد که صفحه درخشانی را در تاریخ احصائیه مملکت باز نموده است باین معنی که چون شعبه احصائیه یکی از شعبات تخنیکي و علمی در چوکات تشکیلات وزارت خانه هام محسوب می گردد لهذا لازم بود از يك طرف ما مورینیکه موظف با اجرای احصائیه میباشد باید اقلاً تعلیمات ابتدائی علم احصائیه را در یکی از کورس های احصائیه فرا بگیرند و از جانب دیگر متاسفانه نظر به نبودن کورس ها تاکنون شعبه احصائیه موفق نگردیده بود عده از ما مورین را در این رشته تربیه نموده و از ایشان در شعبات احصائیه استفاده می نمود لهذا با در نظر گرفتن اهمیت احصائیه در مملکت مسئله تاسیس و افتتاح يك کورس مستعجله احصائیه وی را روی دست گرفت چنانچه در ماه عقرب کورس احصائیه از طرف جلالتماب وزیر صاحب مالیه و وکیل وزارت اقتصاد ملی با مراسم مخصوصی افتتاح گردید کورس مذکور از طرف مستر مهاجن متخصص احصائیه یونو در هفتمه سه روز در وزارت مالیه تدریس می گردد درین کورس کلیه ما مورین احصائیه وزارت مالیه و وزارت اقتصاد ملی و ما مورین دیگریکه ذوق تعلیم احصائیه را دارند شامل گردیده انتظار میرود در فرصت کوتاهی اثر خوب و مطلوب را در شق احصائیه در جامعه تقدیم نماید .

۳- ترتیب سالنهای احصائیه . ذوق مندان احصائیه اطلاع دارند که یکی از مراحل مهم احصائیه ارائه آن است که به زبان علمی « Presentation » گفته میشود . باید احصائیه بعد از جمع آوری و تنظیم به اسلوب علمی و عام فهمی نشر و بعرض استفاده ذوق مندان قرار داده شود این مدیریت برای میل باین منظور مهم احصائیه های چندین ساله را به اسلوب صحیح که حاوی هر گونه مطالب علمی است ترتیب نموده که عنقریب به شکل يك سالنامه بدسترس علاقمندان احصائیه قرار خواهد گرفت در این سالنما احصائیه های صادراتی و وارداتی مملکت به تفریق ممالک و شاخص قیمت ها و اقلام مهم صادراتی مانند پشم، پخته، قره قل - روده - میوه - و غیره مشاهده خواهد شد و از روی مطالعات مطالعین و علاقمندان به وضع تجارتي خارجی خود با کلیه ممالک بی خواهند برد و هر بیننده بیک نگاه سطحی از بازار های تجارت مطلع شده و به اقتصادیات ما آشنا خواهند گردید . این سالنما دارای موضوعات متعددی بوده و هر موضوع ذریعه گراف ها ترسیم شده است .

۴- موضوع سیر تحول قیمت (شاخص قیمت ها) : در سال ۱۳۳۳ شعبه قیمت مدیریت عمومی احصائیه تمام قیمت های مواد اولیه شهر کابل را که در جمعیت تعمیم یافته و بالای هزینه زنده گی موثر می باشد از قبیل خوراکیه- پوشاکه- کرایه- و تنویر و تخمین و متفرقه جمع آوری و قیمت ۵۰ قلم اشیای مذکور را از سال ۱۳۱۶ باین طرف بروی دفاتر مربوط تهیه و گراف هائیکه سیر تحول قیمت را به مرور زمان نشان داده بتواند جهت استفاده مزید ترسیم و قیمت ماطور هفته وار بروی نرخ آزاد بازار تهیه گردیده است .

۵- اصلاح فورمه های وارداتی و صادراتی ، البته مسلم است که از یک طرف فورمه احصائیه های تجارتی که شباهت احصائیه گمرک در ولایات مختلف مملکت از آن استفاده نموده و قیمت اموال صادراتی و وارداتی بروی آن تثبیت میگردد اهمیت بارزی را در امور احصائیه حایز است چه فورمه ها اولین مرحله جمع آوری ارقام احصائیه تجارتی محسوب شده و هر قدر مطالب مفید و جامع و احتیوانماید به همان اندازه مفید تلقی گردیده و بهتر مورد استفاده قرار خواهد گرفت و از جانب دیگر متاسفانه فورمه های واردات فاقد بعضی نقاط اساسی بوده و نظر به مقتضیات علم احصائیه و استفاده که ازان در نظر است فورمه بنای مذکور قابل اصلاح دیده میشود لهذا مدیریت احصائیه امسال اصلاحاتی در فورمه ها از لحاظ اقتضات علمی احصائیه بعمل آورد و طوری درین سلسله موفقا نه پیش رفت که اکنون می توان گفت اساس یک دفتر منظم و علمی احصائیه که با دفاتر و میتد های احصائیه وی بین المللی مطابقت نمود و مراوده تجارتی افغانستان را از لحاظ دفاتر احصائیه وی تنظیم نماید در سال ۱۳۳۳ از طرف مدیریت عمومی احصائیه نهاده شده است .

شعبه اسعار و پولی :-

شعبه اسعار و پولی که وظیفه عمده آن مراقبت وضعیت عمومی پولی و اسعاری مملکت و رسیدگی به مسایل تجارتی تجار تبه خارجی اجرای ویزه های ورودی- ویزه های اقامت و دادن جواز نامه های ورود برای تجاریکه خواهش دیدن و مطالعه از منابع تجارتی و دستگای تولیداتی افغانستان را دارند، می باشد امسال گماکان به وظایف خود ادامه داده و بیک تعداد ازین گونه مراجعین که از روی آمدن در افغانستان و مطالعات تجارتی و صنعتی افغانستان را داشته اند جواز ورودی داده و مراجعات شان رسیده گی نموده و هکذا بعضی از مراجعات کمپنی های خارجی را در افغانستان بفرض دائر نمودن معاملات تجارتی و اجازه سیر و سفر در ولایات افغانستان مورد اجرا و رسیده گی قرار داده و در سلسله انجام وظایف ذر امور تحصیل بعضی باقیات اسعاری تجار تبه خارجی و ذمه اشخاص و موسسات داخلی و غیره اقدامات بعمل آورده است .

ریاست صنایع وزارت اقتصاد ملی:

ریاست صنایع وزارت اقتصاد ملی که اساساً برای انکشاف و توسعه صنایع موجوده مملکت و ایجاد صنایع ضروریه دیگر در کشور داخل فعالیت های مطالعاتی و اقدامات عملی گردیده و میخواست مخصوصاً با جلب سرمایه های خارجی در افغانستان بعضی صنایع لازمه بالخاصه صنایعی را که از لحاظ پیداوار مواد خام آن در داخل مملکت امکان ایجاد و تاسیس آن دیده می شود بوجود آورد قسمت زیاد توجه را با این نکته مدطوف نمود و راجع به جلب سرمایه های خارجی در مملکت اقدامات موثری بعمل آورده که بعضاً نتایجی نیز از آن بدست آمده و احتمال دارد در سالهای آینده اقدامات مذکور نتایج بهتر بار آورده و مملکت بتواند با اثر اقدامات امروزه ریاست صنایع وزارت اقتصاد ملی در آینده فریبی صنایع کوچک و بزرگی را بر اساس قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان در مملکت ایجاد نماید. اینک اقدامات برجسته ریاست مذکور را در ذیل خلاصه مینمائیم.

شعبه ماشینی.

پیش از آنکه به تشریح اقدامات این شعبه به پردازیم لازم است خاطر نشان بنمائیم که ریاست صنایع وزارت اقتصاد ملی در تشکیلات سال ۱۳۳۳ دارای چهار شعبه عمده بوده که عبارت از شعبه ماشینی، شعبه صنایع دستی، شعبه فنی و شعبه تدقیق و مطالعات میباشد که هر یک این شعبات دارای وظایف خاصی در رشته مربوط هستند. شعبه ماشینی که بر کلیه مسایل ماشینی فابریکات و غیره امور صنایع ماشین احاطه دارد درین سال اقدامات ذیل محصول تشبثات آن میباشد:

۱- شعبه ماشینی ریاست صنایع بر اساس همان تشبثات اخیر دولت در قسمت وضع قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان و جلب این گونه سرمایه ها تا تاسیس و تکمیل شرکت صنعتی زمینس را به سرمایه سه لاک مارک جرمنی اجازه داده که این شرکت کلیه انواع سامان الکتریکی فابریکه زمینس را در مملکت توريد کرده و ویرک شایپهای صنعتی برای ترمیم سامان آلات تاسیس مینمایند و مشورت های فنی و تخنیکی را در امور صنعتی بمقامات دولتی و موسسات صنعتی مملکت میدهند و تحویل خانه های مجهز مواد صنعتی برق را در کابل و غیره نمایندگی های خود تاسیس و تکمیل می نمایند.

۲- از اقدامات دوم شعبه ماشینی ریاست صنایع وزارت اقتصاد ملی تاسیس و تکمیل فابریکه سمنت سازی است که البته مطالعات گرامی با اطلاعی که درباره اهمیت و ضرورت تاسیس همچو یک موسسه در مملکت دارند، به اهمیت این

اقدام خوب ملتفت و متحسس اند. که در سال ۱۳۳۳ تعمیر فابریکه سمنت سازی درجیل السراج که از لحاظ دارا بودن مواد خام کافی و موقعیت مساعد جغرافیائی از رهگذر ترانسپورت و نزدیک بودن محل فابریکه در مرکز مساعدت های دیگر صنعتی محل خوب و قابل ملاحظه شناخته میشد آغاز گردید و شرکت تولیداتی سمنت بسر مایه ۳۰ میلیون افغانی تاسیس شد و اخیراً قرار دادی بین شرکت مذکور و کمپنی تخنوا کپورت چکوسلواکیا به امضا رسید که کمپنی بر اساس قرار داد متذکره امور تعمیراتی و نصب ماشین آلات صنعتی فابریکه را متعهد گردید که پول آنرا نیز به چندین سال قسط و با شرایط نهایت مساعد از افغانستان حصول می نماید و وقتی این فابریکه شروع بکار می نماید روزانه چند تن سمنت تولید می کند که بادر نظر گرفتن احتیاج روز افزون مملکت از لحاظ افزایش مصارف سمنت این اقدام یک اقدام نهایت مهم و قابل توجه می باشد، همچنان شعبه ماشیننی وزارت اقتصاد ملی در سال ۱۳۳۳ مطالعات و اقداماتی درباره تاسیس و بکار انداختن دیگر فابریکه های سمنت سازی در سایر ولایات عمده مملکت نیز نموده و انتظار می رود در سالهای آینده نتایج آن با تاسیس فابریکه های چند سمنت سازی به ظهور برسد و مملکت از درک تولید سمنت از خارج به کلی مستغنی گردیده و یک قلم عمده مصارف اسعاری کشور در داخل مملکت ذخیره گردد.

۳- همچنان شعبه ماشیننی ریاست صنایع در سال ۱۳۳۳ بمنظور تاسیس یک فابریکه سگرت سازی پروژه تاسیس یک فابریکه سگرت سازی را به داری ظرفیت تولیداتی روزانه (۱۲۰۰۰۰) عدد سگرت طرح و مراحل مقدماتی تاسیس فابریکه مذکور را طی نموده که انتظار می رود فابریکه مذکور عنقریب به سر مایه ابتدائی (۲۰۰۰۰۰۰) افغانی از طرف سید نعیم و عبدالملی تجار تاسیس و شروع بکار بنماید البته اقدام تاسیس فابریکه سگرت سازی و توسعه تدریجی آن در مملکت که از طرف این شعبه روی دست گرفته شده با مصارف و استهلاك موجوده این ماده یک اقدام با اهمیت و درخور تذکر بوده و وقتی فابریکه مذکور به کمک و مساعدت ریاست انحصارات دولتی تاسیس می شود باز هم از یک مقدار زیان از مصارف اسعاری مملکت در خارج کاسته شد و اسعاران برای تکافوی بعضی ضروریات صنعتی دیگر در داخل مملکت ذخیره می گردد.

۴- اسان شعبه ماشیننی ریاست صنعتی برای اینکه از آبهای چشمه شفا مزار شریف برای بکار انداختن دستیگای تنویر برق آبی مزار شریف و تدویر بعضی فابریکه ها صنعتی که در نظر است متدرجاً در آنجا تاسیس شود استفاده بعمل آید و درباره وضعیت عمومی آبهای محل مذکور مطالعه دقیق صورت بگیرد سروی دستگاه برق آبی چشمه شفا را با کمپنی زمینس قرارداد نمود که کمپنی زمینس متخصصین و مهندسین مربوطه را

در امر سروی مذکور موظف ساخته است که البته به اثر راپور کمپنی مذکور اقدامات لازم در باره استغفا ده از دستگاه برق چشمه شفا و آبهای مربوطه آن بعمل خواهد آمد و دو دستگاه برق به قوه مجموعه (۵۰۰۰) کلیوات تاسیس و با کار انداخته خواهد شد در حالی که تمام قوه تنزیر برق مرکز کابل و به شمول بعضی نقاط دیگر مملکت از ۹ الی (۱۰۰۰۰) کلیوات در حال حاضر تجاوز نمی نماید .

۵- در سالهای قبل برای اینکه شرکت نساجی که جنبه های صنعتی را دارد تقویه شده و قدرت خرید ماشین های صنعتی و تاسیس فابریکات نساجی را پیدا کند چنین تجویز به عمل آمده بود تا به نام سهم نساجی یک مقدار پول از تجار و مؤسسات دارنده امتیاز پوست فره قل اخذ میشد در سال ۱۳۳۳ چون از یک طرف این مؤسسه تقویه شده و به پایاستاده است و از جانب دیگر لازم است بعضی از شقوق دیگر صنایع مملکت تقویه شود. لهذا تجویز شد تا تجار و مؤسسات مذکور پول جداگانه پوست فره قل را برای تقویه مالی طبقه مالدار و صنایع روستائی به بانک زراعتی تحویل بدهند تا این مؤسسه جدید تشکیل انداختن مؤسسه بوت دوزی است که این مؤسسه نیز با اسم بوت دوزی اقبال در سال ۱۳۳۳ ب سرمایه ابتدائی (۲۰۰۰۰۰) افغانی در مرکز کابل تاسیس گردید . منظور از تاسیس این شعبه حمایت از طبقه پیشه بوت دوزی چرم گری و امثال آن میباشد که شعبه مذکور متدرجا صنعت و پیشه بوت دوزی را با توريد ماشینهای لازمه و غیره حمایت و تقویه خواهد نمود و این صنعت را بنوبه خود متدرجا بحد کمال خواهد رسانید و در صورت تقویه سرمایه بتاسیس مؤسسات دیگر و توسعه تشکیلات خود مؤسسه خواهد پرداخت .

۴- البته مظالمین ارجمند مطلع اند که از صنایع بسیار مفید و باستانی ولایات شمالی افغانستان یکی هم ابریشم بافی است و این صنعت که بایشه پیله وری و استحصال ابریشم از سالیان مدیدی باین طرف در ولایات مذکور ادامه داشته پارچه جات ابریشمی ، آنچه ها و غیره در آنجا ساخته و بافته میشود امسال برای اینکه توجه در امور صنعتی ابریشم آنجا بعمل آید و موضوع پیله وری و تولیدات پارچه جات ابریشمی در آن سامان مورد توجه قرار گیرد شعبه صنایع دستی ریاست صنایع تاسیس یک مؤسسه صنعتی بافت و پارچه جات ابریشمی را در آنچه تجویز نموده مؤسسه را بنام مؤسسه صنعتی حاجی عبدالقادر ابریشم باف اجازه تاسیس داده است که این مؤسسه ب سرمایه ابتدائی (۱۰۰۰۰۰) افغانی شروع بکار نموده و در امور استحصال و تولید پارچه جات ابریشمی به ذرائع آلات و دستگاه های دستی اشتغال ورزیده است .

۵- از آنجائیکه حضور اعلیحضرت همایونی نظربه علاقه خاصیکه ذات ملوکانه شان

در مورد توسعه و انکشاف امور صنایع مملکت و رفع مشکلات و معضلات صنعتی - صنعتگران کشور دارند. و امسال بوزارت اقتصاد ملی ارشاد و توصیه فرموده بودند تا مطالعات عمیق و مدلی در باره مشکلات طبقه صنعت پیشه تمام ولایات مملکت و امکان رفع مشکلات شان بعمل آید و وسایل انکشاف آن فراهم شود.

شعبه صنایع دستی ریاست صنایع درین باره مطالعاتی نموده و نتایج مطالعات را که ذریعه اطاق های تجارت ولایات و غیره صورت گرفته جمع آوری و آنرا تحت مطالعه عمومی قراردادده که تحقیقات و مطالعات مذکور شامل کلیه صنایع محلی از قبیل صنایع بافت مثل انواع بافت های پارچه قنایز، فالین و غیره، رنگ آمیزی صنایع مذکور صنایع مسگری - آهن گری - زرگری - چرم گری - بوت دوزی و امثال آن میباشد.

۶- همچنان برای اینکه تنظیم و انکشافی در امور صنایع فالین بافی که یکی از صنایع عمده و باستانی کشور افغانستان است پدید آید و مردمان مربوطه به این صنف و پیشه از تنظیم و تجویز مفیده تمرکز سرمایه و بکار انداختن آن بصورت مجموعی و تمرکز در این شق برخوردار شوند و آهسته آهسته صنایع فالین بافی افغانستان از لحاظ رنگ آمیزی دیزاین و غیره انکشاف بنماید و قوت پولی برای انکشاف تدریجی آن پیدا شود، امسال در اواخر سال ۱۳۳۳ شعبه صنایع دستی طرح تشکیل یک شرکت فالین بافی دیگری را بنام شرکت «صنایع ملی میمنه» در میمنه ریخته که این شرکت به اشتراک مساعی بناغلی عبدالکریم کوهی و بناغلی محمد رحیم شیدا که اولی بحیث رئیس و دومی بحیث معاون و یک عده از مردمان دیگر آنچادر میمنه بسرمایه ابتدائی (پانزده لک) افغانی و انتهای چهل لک افغانی بوجود آمده امید است که شرکت مذکور باساس توفیقیکه از تاسیس آن میرود در راه انکشاف صنایع فالین بافی آن سامان مصدر فعالیت و تولید نتایج مطلوبی گردد.

۷- در اثر تجویز ریاست صنایع که در سنه ۱۳۳۳ برای اینکه اصول رنگ آمیزی فالین و غیره بصورت فنی و علمی برای رنگ آمیزان فالین و دیگر صنایع بافت دستی صفحات شمال تدریس گردد چند نفر از رنگ آمیزان مربوطه میمنه، اندخوی و دولت آباد در مرکز کابل از طرف شرکت صنعتی میمنه تحت تعلیم و تمرین فنی رنگ آمیزی گرفته شده و بعد از دوره شش ماه بدادن امتحان فن رنگ مرفق و شهادت نامه از طرف شرکت موصوف با مضاء ریاست صنایع و متخصصین رنگ برای آنها داده شده و معلمین مذکور به اوطان شان اعزام گردیده اند که در آنجا تحت مراقبت و نگرانی شرکت صنعتی میمنه شروع بکار نموده اند. امید میرود با ترتیبات فوق و تجویز دیگری که در آینده گرفته شود نقص رنگ آمیزی صنایع فالین و غیره بکلی اصلاح شده و مخصوصاً رنگهای پخته با سلوب مرغوبی در صنایع فالین عمومیت پیدا کند.

۸- امسال با انکشافی که در مورد صنایع قالین بافی و آزاده تولیدات آن پدید آمده است بطور مجموعی (۱۴۸۰۷۰۶) متر معادل ۴۱۳۴۰ تنگه قالین و قالینچه از مملکت بتخارج صادر شده است .

۹- امسال برای اینکه در امور رنگ آمیزی قالین و دیگر پارچه جات صناعتی مملکت و امثال آن از لحاظ و فرت و زیادت توريد رنگهای جوهری پخته تسهیلاتی فراهم گردد و ضمناً باعرضه رنگ کافی قیمت رنگ صعود نماید شعبه صنایع دستی اجازه توريد (۵۰۰۶۸۶) یوندر رنگهای پخته جوهری را به تجار وارد کشته داده است . شعبه تدقین و مطالعات .

۱- چون یکی از وظایف اساسی شعبه تدقیق و مطالعات بررسی مجلات اخبار و کتنگهای ارسالی آتسه های اقتصادی افغانستان در خارج است که مسلسل باین شعبه میرسد شعبه بعد از غور و ملاحظه کتنگها و مجلات مذکور را از حیث ارتباط موضوع بمراجع آن ارسال و توزیع نموده و همچنان نظر بملاحظه کتنگ و مجلات وارده معاونت ها و همکاری های معلوماتی به تماماً دوائر وزارت خانه ها بعمل آورده است و ترجمه بعضی از موضوعات مهم و قابل اهمیت صنعتی - تجارتي - مالی و غیره را به مجله اقتصاد و جریده ثروت و غیره تقدیم کرده است .

۲- از اوایل سنه جاری بر اساس قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان اقدامات لازمه در باره جلب توجه کمپنی های خارجی بر اساس اقدامات تبلیغی و مطبوعاتی در باره قانون سرمایه گذاری در افغانستان بعمل آمده و توجه کمپنی های صنعتی و تجارتي ممالک خارجی را بموضوع سرمایه گذاری در افغانستان جلب نموده اند چنانچه با اثر این تبلیغات و اقدامات بعضی از ممالک خارجی پیشنهاد آوردن سرمایه های خارجی را به افغانستان به شعبات مربوطه مملکت داده اند که تحت غورو مطالعه گرفته شده منجمله در این سلسله کمپنی زیمنس آلمانی و اخیراً کمپنی ما روبینی جاپان می باشد که کمپنی ماروبینی مطابق قانون سرمایه گذاری مبلغ (۵۰۰۰۰) دالر را برای ساختن و بکار انداختن یک فابریکه چینی سازی متقبل شده و فرار داد آن هم بین شرکت اتحادیه پنبه قندوز و کمپنی مذکور بامضاء رسیده است این کمپنی در قندوز تاسیس شده و روزانه پنج هزار پارچه چینی تولید خواهد نمود بر علاوه این دو کمپنی که یکی آن به جاپان و دیگران به المان غربی مربوط است از کمپنی های ممالک دیگر اروپائی و آسیائی به شمول کمپنی جاپانی به مبادله و مطالعه قانون سرمایه گذاری افغانستان اظهار علاقه نموده اند که که نسخ مطبوع قانون مذکور به آنها فرستاده شده و پیشنهادات شان در باره سهم شدن آنها در این

موضوع مواصلت کرده است که منجمله از کمپنی های چند گانه جایانی در دوران طی مراتب قانونی آن میباشند .

۳ - مصرفیت دیگر این شعبه در خلال سال ۱۳۳۳ جمع آوری قوانین موضوعه کشور جمع آوری فوتوهای اشخاص برجسته شقوق صنعت و حرفت همچنان فوتوهای تماماً فابریکات مملکت بوده که جهت اطلاع و معرفت ممالک خارجی و علاقه مندان درباره مسایل مربوطه به امور اقتصادی تجارتی صناعتی افغانستان بصورت کتابی تدوین و اخیراً به کمک و معاونت شعبه اقتصادی افغانستان درهند به زبان انگلیسی به منصفه اشاعه قرار داده خواهد شد امید میرود که کتاب مذکور بحیث یک راهنمای امور اقتصادی افغانستان توجه و علاقه مطالعین را با امور صنایع حرفت و تجارت این مملکت جلب بنماید و مخصوصاً در ساحت سرمایه گذاری خارجی در افغانستان روشنی بیشتری بیندازد .

همکذا شعبه تدقیق و مطالعات در خلال سال ۱۳۳۳ ذریعه نمایندگان افغانستانی در خارج و شعبات اقتصادی مملکت در ممالک مختلفه جهان یک تعداد کتب و قوانین تجارتی و صناعتی اقتصادی و غیره را از ممالک مذکور جمع و بر سرمایه معنوی کتابخانه وزارت اقتصاد ملی که در نظر است در فرصت کوتاهی و بصورت یک کتابخانه مکمل عرض وجود بنماید افزوده است .

مدیریت عمومی تفتیش .

مدیریت عمومی تفتیش وزارت اقتصاد ملی که وظیفه آن مراقبت و رسیدگی بر امور تحقیقات و تفتیش دوائر وزارت اقتصاد ملی و موسسات اقتصادی میباشد امسال نیز بر اساس ایجاب و وظیفه امور مربوطه رسیدگی نموده و دوسیه های مختلفه را که عبارت از دوسیه های نسبتی اختلاف مبالغ ۲۰۰۰۰ - افغانی مدیریت فواید عامه ولایت هرات - دوسیه ساخته کاری امضاء شاغلی معین وزارت اقتصاد - دوسیه گرفتاری (۱۸۸) جلد پوست قرده فل - دوسیه تفتیش شرکت نساجی جیل السراج - نساجی گل بهار - دوسیه تفتیش شرکت بخاند - شرکت یووالی مشرقی - ریاست عمومی اطافهای تجارت مرکز - شرکت های اتحادیه مزارشریف و بلخ - ریاست اطاق تجارت مزارشریف - دوسیه تفتیش کارهای نمایندگی چغه سرای شرکت یووالی مشرقی و نمایندگی فابریکه برق مشرقی - شرکت پشتون فندهار - تفتیش مرکز و نمایندگی کابل شرکت پشتون یووالی مزارشریف و غیره میباشد تحت مطالعه و غور قرار داده و نتایج تفتیش و نظریات هیئت مفتشین را به مقامات مربوطه سپرده است .

شعبه کار و کارگر .

۱ - درین سال نیز هیئت کار و کارگر به تعقیب مشاهدات گذشته بسلسله مشاهدات خود درباره چگونگی اوضاع کارگران و معامله کار فرماها با کارگران و صورت تطبیق اصول نامه کار و کارگر تا اوایل سال جاری تمام موسسات ملی و دوائر دولتی مرکز و مربوطات ولایت کابل را که هجرت از موسسات و دستگاههای (تولیدی - صنعتی و طباعتی) باشد گردش و واریسی نموده و اوضاع عمومی موسسات و غیره را از لحاظ ارتباط امور کار و کارگردیدن کرده و پوره های دربارہ شان بازرسی کرده و پوره های پس از مشاهدات خود با نظریات اصلاحی ترتیب و بمقامات مربوطه سپرده اند که پوره های شان بملاحظه مقام منیع صدارت عظمی نیز رسانیده شده و نظریات اصلاحی آنها بفرض تطبیق ذریعه فرامین مقام صدارت عظمی به وزارت خانه ها و موسسات مربوطه تفویض گردیده است .

۲ - در باب مراجعاتیکه از طرف کارگران و کارفرماها نسبت به مسایل طرف علاقه آنها از لحاظ امور کار و کارگر باین شعبه بعمل آمده مراجعات طرف غور و مداقه قرار گرفته و به آن رسیدگی شده است و وصایای لازمہ مطابق مقررات قانون کار و کارگر در آن باره داده شده است .

همچنان بمراجعات کارگران (بیکار) که آرزوی کار را داشته و باین شعبه مراجعه نموده اند شعبه کار و کارگر بتاسی از نظریات بهیخواهان حکومت مقبوه که همیشه رفاه و آسایش طبقات ملت را در نظر دارد و مراجعین مذکور (بدوائر و موسسات کارگری) معرفی و از مراجعت شان پشتیبانی شده است که تعداد این مراجعین و مکاتبتیکه در آن مورد صادر گردیده عبارت (۳۷۰) نفر و نمبر مکتوب می باشد .

۴ - جهت تلافی و جبران وقایع و صدماتیکه به بعضی از کارها در اثنای کار واقع و رایور اطلاع آن منجبت مکلفیت و مراقبت وقتاً فوقتاً بمدیریت عمومی کار و کارگر از مراجع مربوطه و اصل شده از طرف اداره تعقیبات لازمہ بعمل آمده و موسسات و دوائر مربوطه را که (کارگردان مشغول وظیفه بوده) بایفای وظایف و وجایب آنها دو مقابل کارگرو بیاوارث حقیقی بر اساس قانون کار و کارگر مستقیمت ساخته و از آن حمایه نموده است .

۵ - امسال شعبه کار و کارگر برای حل منازعات فیما بین کارگرو کار فرما پروژہ قرارداد کارگر و شاگردی ترتیب و آنرا بغرض غور در کمیسیون منتخبه ارائه داده و در اطراف آن غور و مطالعه جریان دارد که البته پس از تصمیم قطعی کمیسیون مراتب کاپی پروژہ قرارداد های متذکره بغرض تطبیق به تمام موسسات و دوائر ذی علاقه فرستاده خواهد شد .

۶ - شعبه کار و کارگر امسال نیز به گرد آوری و ترتیب احصائیه کارگرها نیکه در حقوق مختلف کار و صنایع مملکت مصروف کار و فعالیت می باشند مشغول بوده و همچنان راجع به ترتیب احصائیه و دسته بندی اشخاصیکه در مملکت دارای فعالیت های صنعتی و اقتصادی و امسال آن می باشند نیز مصروف کار بوده و سعی می نماید این دسته بندی و احصائیه را که طرف علاقه مفرط موسسه کار جهانی است بصورت طبقه بندی تهیه و تکمیل نماید .

۷ - فورمه های مخصوص متحدالشکل احصائیه وی شامل ستون ها و جداول مخصوص حدوث واقعات دفتر سوانجات و احصائیه تولیدات ، گراف عمومی هر موسسه از طرف شعبه کار و کارگر ترتیب و درین سال باهدایات لازمه به تمام دوائر و موسسات کاری کشور فرستاده شده است تا بر اساس آن اجراءات نمایند .

۸ - برای قبول دعوت موسسه بین المللی کار چپته شمول (درسی و هفتمین کنفرانس عمومی موسسه بین المللی کار که در ماه جون ۱۹۵۴ - مطابق ۱۳۳۳ منعقد شده بود) اقدامات و ترتیبات لازمه اتخاذ و از طرف حکومت افغانستان شاغلی نورالحق خان کفیل مامور رتبه دوم وزارت اقتصاد ملی بحیث نماینده افغانستان در کنفرانس مذکور اعزام و شرکت و رزیده و را پوری درباره کنفرانس مذکور و توضیح نقاط مشمولین کنفرانس و مقتضیات اصلاحی امور کارگران درباره وضع عمومی کارگران ترتیب و به شعبه کار و کارگر سپرده است .

۹ - در اوایل سال جاری تا زمانیکه اداره یونو .و وزارت اقتصاد ملی تماس داشت شعبه کار و کارگر در انجام امور محوله با موسسه مذکور نیز همکاری نموده است .

۱۰ - بر علاوه اقداماتی که درباره کنوینشنها و ریکا مندیشنهای موسسه کار جهانی بعمل آمده و پیشنهادات مذکور در آن مورد طرف قبول حکومت افغانستان واقع گردیده و به تصویب دارالشورای ملی و ریاست عالی اعیان رسیده است صورت تصاویر و غیره آن را جهت اطلاع عامه درجراید و مطبوعات کشور منتشر نموده است .

۱۱ - در موقعیکه شاغلی عبدالملک کفیل وزارت مالیه و وکیل وزارت اقتصاد ملی متصدی امور وزارت اقتصاد ملی شدند درباره تشکیلات و وظایف مدیریت عمومی کار و کارگر نیز واریسی و مطالعه نموده ایشان نظر به اطلاع از اهمیت و چگونگی مسایل کار و کارگر و فعالیتها و تشکیلاتیکه امروز در تمام ممالک جهان بقرض تنظیم امور کار و کارگری و تامین و تضمین حقوق و بهتر ساختن اوضاع کار و فراهم نمودن وسایلی رفاه و آسوده حالی کارگران از نقطه نظر تامین و تعمیم عدالت اجتماعی بعمل آورده میشود با در نظر داشتن تعهدات و مسئولیت هائیکه افغانستان در مقابل موسسه بین المللی کار دارد اوضاع موجوده کار و کارگران مملکت را چه از لحاظ

مراعات حقوق کارگران و چه از جهات اداره و تنظیم کافی و قناعت بخش ندانسته تجویز نمودند تا مسایل و موضوعات مربوطه به کار و کارگر با لعموم در یک کمیسیون صلاحیت دار طرف غور مزید قرار گرفته و کمیسیون نظریات خود را دربارهٔ تعدیل و اصلاح برخی از مواد قانون کار و کارگر به شعبه مربوطه بدهند تا شعبه آنرا مورد غور قرار دهد در تشکیلات و وظایف و صلاحیت شعبه و مقررات موجوده و نزدیک ساختن آن به مصالح بیشتر کارگران و کارفرمایان و همکذا تعدیل تشکیلات اداری شعبه کارگر و تعیین وظایف و صلاحیت شعبه مذکور و غیره امور مربوطه با این موضوع غور نموده نظریات را تثبیت و پروژدهای لازمه آنرا مهیا نمایند تا دربارهٔ تطبیق آن اقدامات لازمه صورت بگیرد چنانچه با اساس این نظریه کمیسیونی برای انجام این وظیفه تعیین و هما نا کمیسیون مذکور از تاریخ (۲۲) سنبله ۱۳۳۳ شروع بکار نموده و کمیته‌های را موظف نمودند که کمیته‌های مذکور همین اکنون نیز جهت گردآوری معلومات و مواد مصروف کار اند. همچنان بناغلی عبدالملک برای تکمیل تشکیل شعبه کار و کارگر و رفع نقائص تشکیلاتی شعبه مذکور نیز نظریات خود را به کمیسیون مذکور ارائه داده سفارش نموده بودند تا دربارهٔ تشکیل شعبه و مؤلف ساختن اشخاص با صلاحیت درین شق مطالعاتی به نمایند.

ریاست فیصله منازعات تجارتنی:

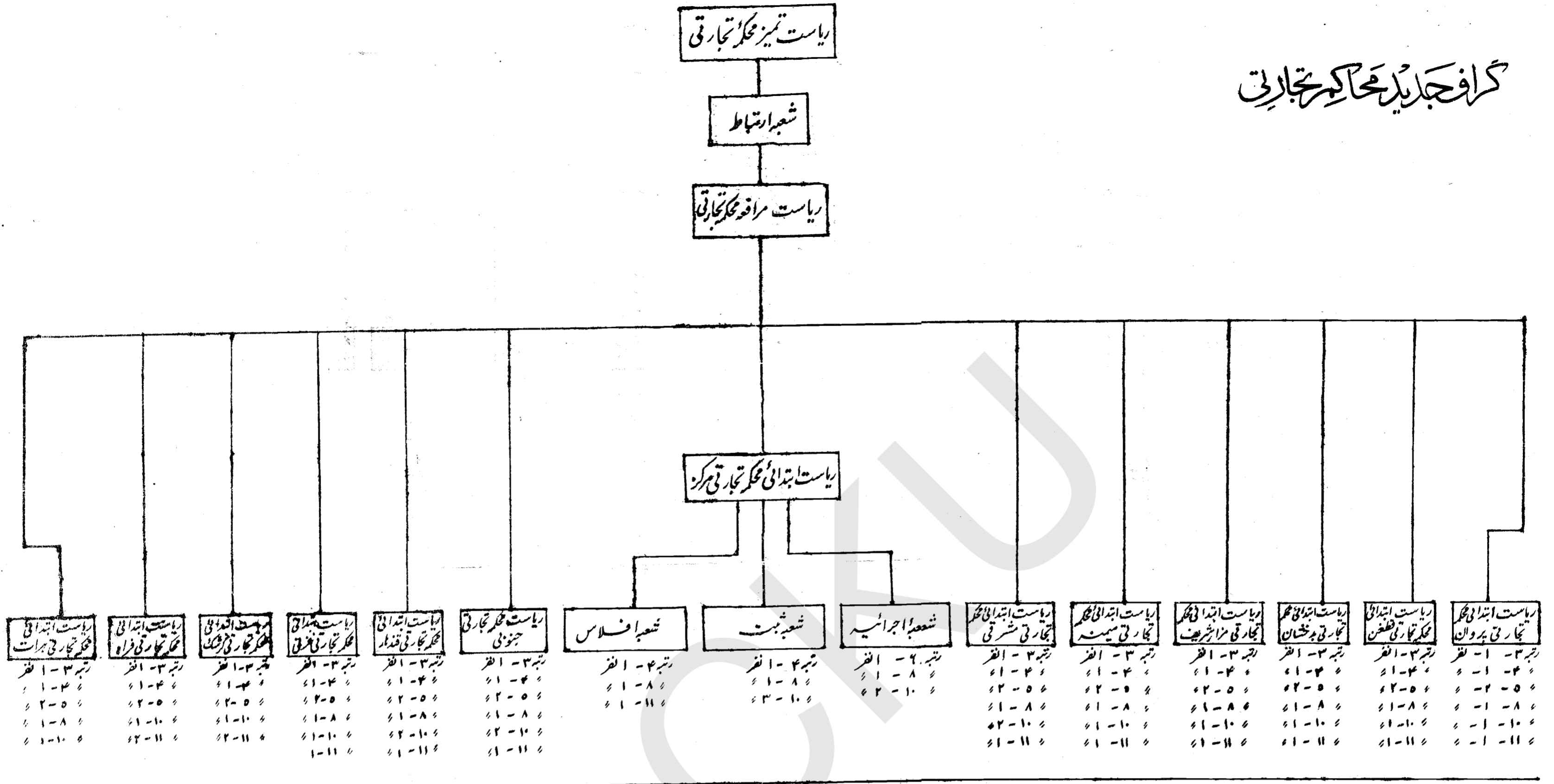
ریاست فیصله منازعات تجارتنی یا محاکم تجارتنی که از سالیان چند در افغانستان تشکیل شده و از چندین سال با این طرف با تشکیلات محدودی به کمک چند نفر اعضای انتخابی از بین طبقه تجار و یکنفر رئیس انتصابی از طرف دولت ایفای وظیفه می نمودند ولی نظر بکسب اهمیت روز افزون مسایل تجارتنی در مملکت و نقص تشکیلات از نقطه نظر ایجاب حقوق بین المللی مسائل تجارتنی، از یک طرف تشکیلات موجوده آنها کافی دیده نمیشد و از جانب دیگر با تشکیلات موجوده محاکم تجارتنی تأمین سرعت و انتظام در کار و بهتر ساختن طرز اجرای کار از نظر حقوقی برآورده نمی گردید، لهذا امسال بناغلی وکیل وزارت اقتصاد ملی در زمره سائر اصلاحات خود در امور تشکیلات دوائر اقتصادی و غیره، اهمیت حقیقی این موضوع را تبارز داده و برای اینکه مفکوره اصلاح محاکم تجارتنی عملی گردد کمیسیونی را مرکب از متخصصین و حقوق دانان مملکت بحیث کمیسیون مطالعه درباره مسائل محاکم تجارتنی تعیین نمود، کمیسیون مذکور پس از تعاطی افکار و مطالعه وضع عمومی تجارتنی و حدوث و فائع منازعه وی تجارتنی در حال حاضر و آینده مملکت موجودیت محاکم ابتدائی تجارتنی در هر ولایت و حکومت اعلیٰ رایك امر ضروری و حتمی دانسته نظریات خود را درباره تعدیل و تشکیل محاکم تجارتنی موجوده و وظایف وزارت اقتصاد ملی در قسمت اصلاحات وضعیت حاضره محاکم مذکور بوزارت اقتصاد ملی پیش کردند که پس از غور و مذاقه ثانی اولیای امور وزارت اقتصاد ملی تعدیل تشکیلات موجوده

و توسعه تشکیل محاکم تجارتي در سرتاسر مملکت منظور شده و نظر به تشکیل جدید، محاکم ابتدائی را در تمام ولایات و حکومت اعلی تشکیل کرد و علی الرغم سابق محاکم مرافعه و تمیز محاکم تجارتي را در مرکز بصورت مستقل در تشکیلات جدید گرفته و همچنان محکمه تمیز تجارتي نیز بصورت جداگانه در مرکز تاسیس گردید که محکمه مذکور دارای یک رئیس و ۷ نفر اعضاء می باشد و دو نفر اعضاء علی البدل نیز انتخاب میشود که رئیس و اعضاء این محکمه از بین اشخاص حقوق دان و با تجربه در امور تجارت به اساس پیشنهاد وزارت اقتصاد ملی و تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری ذات شاهانه مقرر میشوند در محاکم تجارتي علاوه بر اینکه اعضاء انتصابی آن از جمله اشخاص حقوق دان انتخاب میشوند از جمله اشخاص با تجربه و مربوط به طبقات تاجر نیز اعضاء بصورت انتخاب در نظر گرفته شده است که با عملی شدن این تشکیل طوریکه مسلم است از یک طرف سرعت در کار و انتظام کار در سرتاسر مملکت از لحاظ مسایل منازعه و ی تجارتي ایجاد خواهد شد و از جانب دیگر از لحاظ عدم تشبیل محاکم در سائر نقاط مملکت مساوی تجارتي سیر طبیعی را که در آینده به خود گرفتگی است ضایع نمی نمایند.

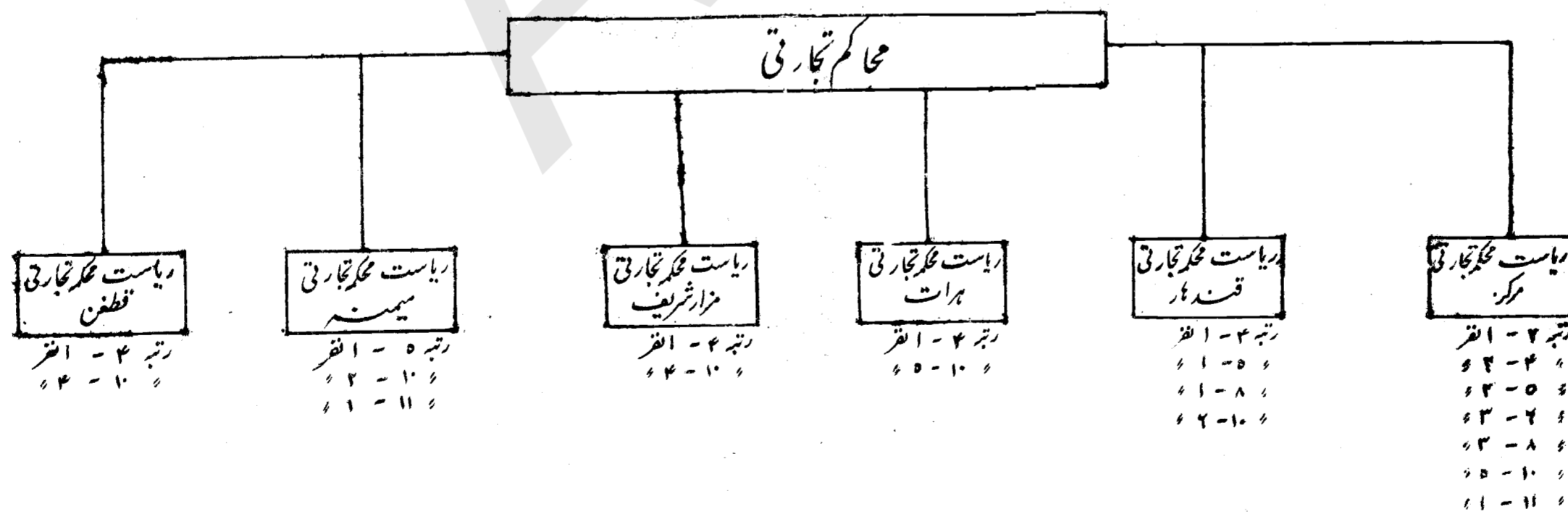
اکنون برای اینکه اصلاحات در محاکم تجارتي را نسبت به سایر اقسام بق بیشتر روشن نمائیم به طبع گراف تشکیلات سابقه و جدید محاکم تجارتي می پردازیم.

گراف جدید محاکم تجارتي

گراف سابقه محاکم تجارتي

نوٹ بہ

- ۱: ریاست تیز از طرف انجمن وزارت اقتصاد ملی بدون منظوری بودہ انجام میگردد
- ۲: مرافقه ریاست اطلاق تجارت پروانیت
- ۳: اعضای محاکم تجارتي ولایات انتخابی است و معاش کاتب رتبه (۱۰) را اخذ میدارند.

امور وزارت فواید عامه

وزارت فواید عامه در ردیف سایر امور حیاتی مملکت وظایف و مسئولیت های خیلی مهم و سنگینی را بدوش داشته و با ارتباط مستقیم در پیشبرد رشته های حساس و بزرگ حیاتی، مدنی، اجتماعی مربوط به امور (عمرا نی، ساختمان های، مواصلاتی و انکشاف منابع و اسباب ثناییت و سرسبزی کشور) سهم با رزی دارد.

از پهلوی دیگر مملکت با مقتضیات وضع کنونی عصر و زمان و ایجابات فعلیه میهن به فعالیت ها و پیشرفت های سریع امور اصلاحاتی و (ساختمان های) عصری و مدرن آرزو مند بوده اصلاحات و شیرازه بندی های سریع و انجام کارات نا تمام و عقب مانده را میل مفرط و نیاز مندی دارند.

وزارت فواید عامه نیز این نیاز مندیهارا احساس نموده پیوسته در اثر نظریات بهیخو اها نه و رهنمائیهای نیک و مفید حکومت (که آنها هم از آمال ملت سرچشمه گرفته) با علاقه قلبی و میل مفرط بکار آغاز و داخل صحنه فعالیت گردیده است:

اینک در جریان سال ۳۳ باید شدن امکانات بدو اب وسیله انجمن فنی (مهندسی و انجمنیران) لائق خویش به طرح پلان ها و پروژه های جامع و نقشه های مفیدی توفیق یافته و به منظور پیشبرد و انجام این منظور پروگرام های صحیح فنی ترتیب و جنبه های برجسته و حساس پروگرام مرتبه را تحت نظر گرفته اولتر از آن راه و نقاط حساس و نافی داخل صحنه عمل گردیده تا بتوانند در قدم نخستین تمام نواقص و یسما نیهای امور نیمکاره مربوط را تلافی و به سوی تکامل پیش برد - سپس قدم نافعتری دیگر در کاری بردارد که از همه جهات محتاج الیه کشور مملکت بوده و بنیان آنرا اساسی و مستحکم گذاشته با تمام قوا و نیروی فعال آن دنبال نموده بقواندو با المنتیجه آنرا متین و استوار نگهدارد. با این پر نسیب و نصب العین وزارت فواید عامه در چر یانات امور سنوی ۱۳۳۳ بکار های که در مرکز و ولایات انجام داده و موفقیت حاصل نموده است و به قسمت های ذیل منقسم میباشد ذیلات توضیح میگردد.

الف :- در مرکز :

- ۱- در قسمت پلانها و نقشه های فنی
- ۲- « « تهیه مصالح و سامان و لوازمات
- ۳- « « تعمیرات
- ۴- « « بند و نهر

- ۵- در قسمت معابر و سړک سازی ویلها و پلچک ها و معبرها .
- ۶- « » میخانیکي و ماشیني و موترها و آلات تخنیکي .
- ۷- « » برآوردهای نفتی

ب :- در ولایات :

- ۱- در قسمت تعمیرات .
- ۲- در قسمت معابر و سړک سازی ، پلها ، پلچک و معبرها .

اجراآت مدیریت عمومی فنی!

مدیریت عمومی فنی که وظیفه مستقیم آن ترتیب نقشه جات و برآوردهای اولی امورات تعمیراتی مملکت است در جریان سال ۱۳۳۳ وظایف ذیل را انجام داده است .
(۱) نظر به تقاضای وزارت امور خارجه ، وزارت اقتصاد ملی ، وزارت صحبه ، وزارت دفاع ملی و غیره موسسات نقشه های تعمیراتی طرف احتیاج و ضرورت شان ذریعه عزتمند انجنیر ایرس بروکمن و عزتمند مندلیر مستخدمین وزارت فوائد عامه ترتیب و توسط مدیریت عمومی فنی بمراجعه فرستاده شده .

- الف :- ذریعه انجنیر ایرس بروکمن مهندس (۹۷ نسخه)
- ب :- « عزتمند مندلیر » (۶۸ »)
- ج :- « » مستر گول » (»)

(۲) نظر به خواهش وزارت مخابرات ، وزارت زراعت ، وزارت معارف ، وزارت مالیه ، وزارت صحبه و سائر موسسات دولتی و غیره نقشه های تعمیراتی طرف ضرورت و احتیاج شان که ذریعه مهندسین داخلی و معاونین مهندس مربوط وزارت فوائد عامه ترتیب و از مدیریت عمومی فنی مربوطه بمراجعه ارسال شده است (۱۴۷ نسخه)
(۳) بر حسب خواهش وزارت خانه ها و موسسات دولتی و غیره از روی نقشه های مرتبه ذریعه معاونین مهندس مدیریت عمومی فنی وزارت فوائد عامه کاپی گرفته شده است . (۲۰۲۸ نسخه)

(۴) در اثر فرمایش دوائر مملکتی و موسسات رسمی از اول جوزا ۱۳۳۳ الی اخیر برج عقرب برآوردهاییکه اخذ بطور دو نقله بمراجعه از طریق مدیریت عمومی فنی فرستاده شده است . (۱۶۷۱ نسخه)

اجراآت مدیریت عمومی تهیه مصالح

الف :- سامانیکه از خارج وارد و در ظرف سال ۳۳ به دوائر مربوط تسلیم داده شده :-
۱- سامان سړک سازی از قبیل ماشین های سنگ شکنی ماشین گریدر و پرزه جات رول انجن های دیزلی و غیره لوازمات .
ماشین های مذکور

- ۲- غربالهای سیمی و لوازم آن جهت تعمیرات ۲۰ قلم
 - ۳- بیرفهای مهندسی و غیره لوازمات ضروری آن ۱۲۰ قلم
 - ۴- سامان و لوازم قنடைهای برمه کاری با سامان فالتوی آن ۸۲ قلم
 - ۵- روغنیات برای ماشین های متذکره
 - ۶- آرمیرها ۳ قلم
 - ۷- آلات امتحان معدن ۱۰ قلم
 - ۸- گوینامیترها که درجات مختلفه دارد (۲۶) قلم
 - ۹- آلات سرنگ پرانی ۴ قلم
 - ۱۰- سامان برق برای تعمیرات ۱۰ قلم
 - ۱۱- پمپ های تیلی با لوازم آن ۱۵ قلم
 - ۱۲- سمنت از جمله (۳۵۰۰ تن) (۱۵۰۰) تن
- ب- سامان خارجی که از بازار کابل بصورت قرار داد تهیه و بدسترس شعبات مربوط گذاشته شده .
- ۱- برای کارات تعمیر هوتل کابل سامان برق، تشنا، چوب ارچه، چوب جوز، و غیره (۵۲۰) قلم
 - ۲- برای کارات تعمیر قصر بزرگ سامان تعمیراتی از قبیل رنک باب قلفک چپراست و غیره (۶۳) قلم
 - ۳- برای کارات تعمیر تاج بیگ سامان تعمیراتی از قبیل رنک باب قلفک چپراست و غیره (۴۳) قلم
 - ۴- برای کارات تعمیر چهلستون، سامان تعمیراتی از قبیل چوب جوز چوب چهار تراش و غیره (۶۸) قلم
 - ۵- برای کارات تعمیر گاراج های آغا علی شمس، سامان تعمیراتی، چوب چناری، چهار تراش سیم جالی و غیره (۱۱۶) قلم
 - ۶- برای کارات تعمیر مقبره اعلیحضرت شهید سنگ باب، قلفک، چپراست گرنده و غیره (۱۳) قلم
 - ۷- برای کارات تعمیر استدیوم، سامان تعمیراتی، چپراست، میخ سیمی، قلفک و غیره (۴۵) قلم
 - ۸- برای کارات تعمیرات توامات سامان تعمیراتی چوب چناری، چهار تراش، سمنت آهن و غیره (۷۸) قلم
 - ۹- برای کارات تعمیر، تعمیر صدارت عظمی سامان تعمیراتی سمنت، سامان برق، آهن گول و غیره (۷۰) قلم

- ۱۰- برای کارات تعمیر مدیریت معا بر سامان سرک سازی : بیل، مارطول، کدال، چیل، سرنگ و غیره . (۱۳۰) قلم
- ۱۱- برای کارات تعمیر بندو نهر سامان مربوطه آن بیتومن، مارکول، سمنت، بوری و غیره . (۱۲) قلم
- ج: مواد داخلی که بغرض اجرای کارات تعمیرات تهیه و اکمال گردیده .

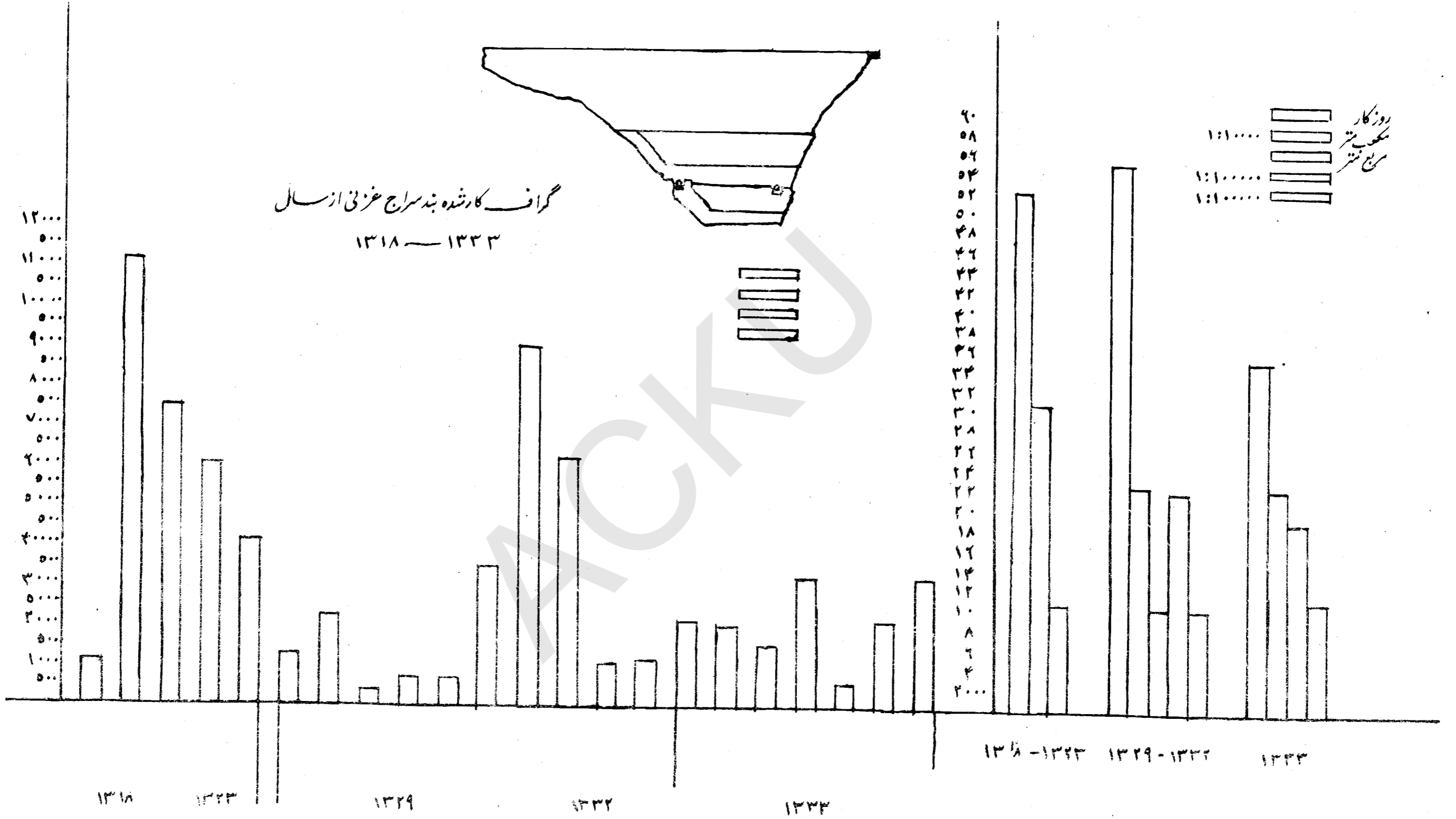
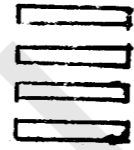
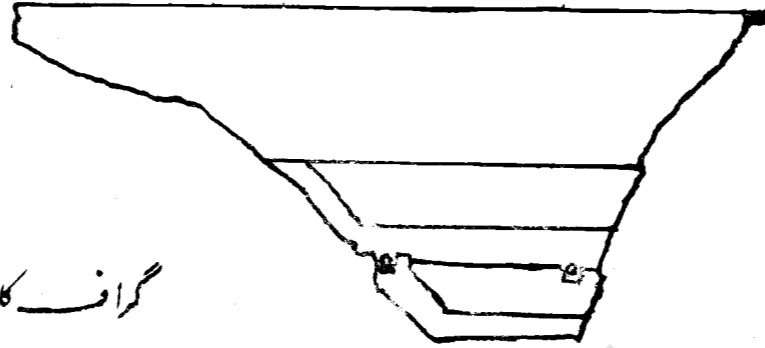
- ۱- سنگ گزک ۰۰ دانه
- ۲- سنگ سالنگ ۳۰۰ متر مربع
- ۳- خشت پخته ۰۰۰۰۰ (۱۴۸۴۲۰۰) قالب
- ۴- چونه کلو خه ۰۰۰ (۱۸۰۶) خروار
- ۵- گچ پخته (۱۲۰) »
- ۶- صندله (۴۲) »
- ۷- سنگ پارچه (۶۷۲) متر مربع
- ۸- ریگ دریائی (۱۰۰۰) صندوق
- ۹- جغله دریائی (۵۲۰) »
- ۱۰- چوب ارچه چهار تراش (۴۲۶۸) دانه
- ۱۱- چوب چناری (۹۹۷۰) »
- ۱۲- چوب ارچه سوخت (۱۵۹۴) خروار
- ۱۳- سرش کمان وطنی (۱۲۰) سیر
- ۱۴- آهن جامه باب داخلی (۳۰) »
- ۱۵- خشت سمی (۲۰۰۰۰) دانه
- ۱۶- خشت کپریل (۴۰۰۰) »
- ۱۷- چوب چهارمغزی (۲۷۷۸) فوت مکعب

د - مواد خارجی کار آمد وزارت فواید عامه که در بین سال بتخارج فرمایش داده شده و قسمتی آن در ارض راه و مقداری هم در شرف چالانی جانب اقصا نستان است .

- ۱- دایمننت (۸۰۷۸۵) کیلوگرام
- ۲- پتافی (۱۹۰۰۰۰) دانه
- ۳- فلیته (۳۹۵۰۰) دانه
- ۴- تاج برمه (۲۰۰۰) »
- ۵- پلاستیک (۲۲۷۵۰) فوت مربع
- ۶- لینو لیوم (۵۳۲۰) متر »

گراف کار شده بند سراج غزنی از سال

۱۳۱۸ — ۱۳۳۳

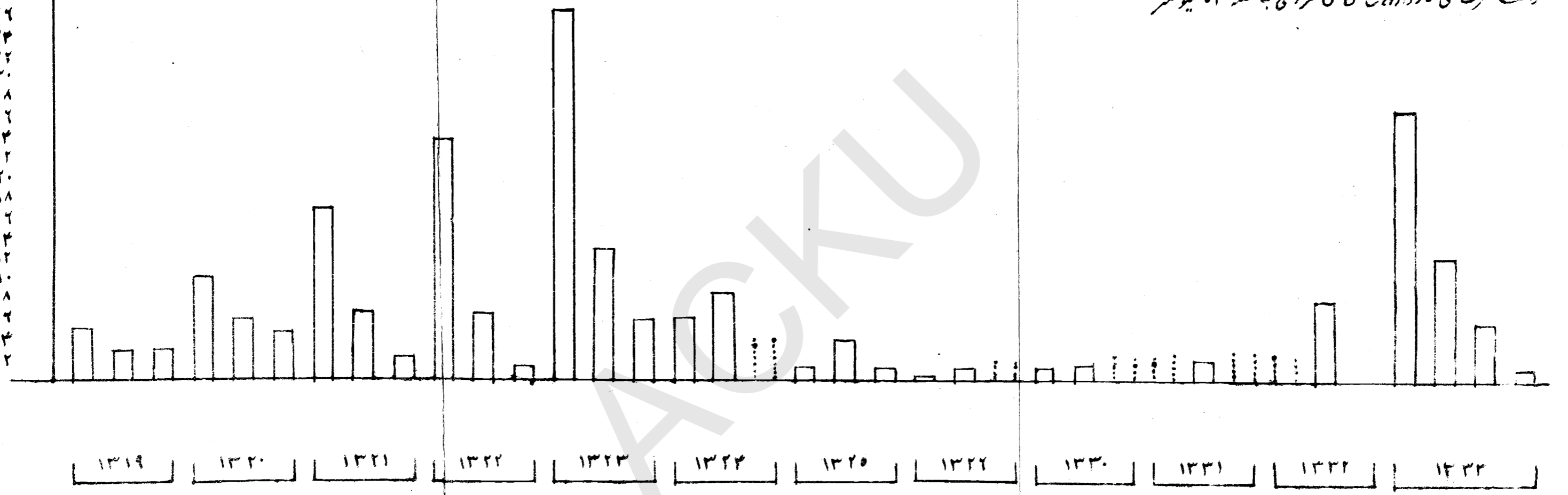

گرفن کار شده کی سرک تنگی فارو بحساب متر محکب ۱۳۳۳ - ۱۳۱۹

تا فاصد ۹۲ کیلومتر از زمین تنگی الی سرک کند و بیا

گرفن سرک تنگی فارو از زمین تنگی الی سرودنی بفا صد ۰۲ کیلومتر

۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰

- ۷ - سرش مخصوص لیشو لبوم (۳۰) پیپ
 ۸ - سیم کویل (۳۵۰۰۰) متر
 ۹ - سامان تشناب معه ۵۹ قلم سامان مربوطه آن برای سه صد تشناب
 ۱۰ - آهن گول (۸۹۰) تن
 ۱۱ - بیثو مین (۵۰۰۰) کیلوگرام
 ۱۲ - کاغذ عایق (۵۵۰۰) متر مربع
 ۱۳ - سنگ چرخ تیز کاری ۵۰۰ عدد
 ۱۴ - آهن چادر نالیدار ۱۰۰۰۰ تخته
 ۱۵ - آهن چیات ۱۴۲۰۰ »
 ۱۶ - میخ پیچی هر رقم (۱۷) تن
 ۱۷ - قلفک در و ازه (۸۰۰۰) دانه
 ۱۸ - چپر است » (۸۰۰۰) »
 ۱۹ - زنجیر دروازه (۲۰۰۰) »
 ۲۰ - آئینه عمارتی (۲۶۰۰) »
 ۲۱ - آهن پتی (۵۰) تن
 ۲۲ - دستگیر دروازه (۸۰۰۰) دانه
 ۲۳ - چکش سنگ شکنی (۱۹۰۰) »
 ۲۴ - مار تول (۱۴۳۰) »
 ۲۵ - سمنت (۶۷۱۵) تن مساوی (۱۳۴۳۰۰) بوری
 ۲۶ - بیل سه نوک (۱۲۰۰۰) دانه
 ۲۷ - بیل چهار نوک (۲۰۰۰) »
 ۲۸ - کلنگ دوسره (۸۳۳۵) »
 ۲۹ - جیل (۱۲۰۰) »
 ۳۰ - سرنگ (۲۰۰۰) »
 ۳۱ - خیمه سائری (۴۲۰) باب
 ۳۲ - سامان متفرقه (۳۰) قلم
 ح - ساما نیکه بمذیریت های فوائد عامه و لایات و حکومتات اعلی فرستاده شده است .
 ۱ - به مدیریت فوائد عامه پر و ان .
 ۱ - سمنت پاکستانی (۶۰) بوری
 ۲ - چوب ارچه (۱۶۰) دانه
 ۳ - به مدیریت فوائد عامه و لایات قطنن .

- ۱ - آهن گول (۸۰۶) سیر
 - ۲ - سمنت پا کستانى (۳۵۰) بورى
 - ۳ - آهن چپات (۵۳۰) تخته
 - ۴ - آئینه دو میلی (۵۶۰) دانه
 - ۵ - میخ سیمی (۲۹) سیر
 - ۶ - سرش کمان (۱۶) »
 - ۷ - چیر است (۱۹۰) جوره
 - ۷ - دستگیر (۱۱۵) »
 - ۹ - قلفک (۱۳۴) دانه
 - ۱۰ - خشت و پیچ جستی (۳۷۴۴) »
 - ۱۱ - پلکی سربى (۳۷۴۴) »
 - ۱۲ - پلکی جستی (۷۴۸۸) »
- (۳) به مدیریت فواید عامه بدخشان .

- ۱ - چوب ارچه (۳۵۰) دانه
 - ۲ - آهن گول (۲۳۶) سیر
 - ۳ - آهن چپات (۱۵۶) تخته
 - ۴ - آئینه (۱۵۳) دانه
 - ۵ - قلم آئینه برى يك دانه
 - ۶ - سمنت پا کستانى (۱۵۰) بورى
 - ۷ - پلکی جستی (۳۷۴۴) دانه
 - ۸ - میخ سیمی (۲۴) سیر
 - ۹ - چیر است (۹۸) جوره
 - ۲۰ - دستگیر (۵۷) جوره
 - ۱۱ - قلفک (۶۷) دانه
 - ۱۲ - خشت و پیچ جستی (۱۸۷۲) دانه
- آهن گول (۶۸) سیر
- (۴) به مدیریت فواید عامه ولایت مزار شریف
- ۱ - چوب چهار تراش (۳۰) دانه
 - ۲ - آهن گول (۹۸۳) سیر
- (۵) به مدیریت فواید عامه غزنی .
- ۱ - سمنت پا کستانى (۲۰۰) بورى

(۶) جهت کاربند سراج غزنی.

- ۱ - سمنت چرمنی (۸۹۰) بوری .
- ۲ - سمنت پاکستانی (۸۶۱۵) »
- ۳ - ماشین سمنت گن (۲) پایه

(۷) بمدیریت فواید عامه ولایت مشرقی .

- ۱ - تپ غسل معه سامان متعلقه آن (یک) دانه
- ۲ - مکان کاشی معه سرپوش (۷) دانه
- ۳ - نل جستی یک انج بطول ۴۵۰۶ متر (۶۷) دانه
- ۴ - نل سرپی (۱۶) متر
- ۵ - کلاک سمنتی ۴ انج (۸) دانه
- ۶ - نل سمنتی ۴ انج (۴۷) دانه
- ۷ - سمنت پاکستانی (۱۰۰۰۰) بوری
- ۸ - سامان تشناب (برای (۱۶) تشناب مکمل (۴۳) قلم

(۸) بمدیریت فواید عامه ولایت کابل

سامان تشناب برای ۱۶ تشناب (۴۵) قلم

(۹) بمدیریت فواید عامه حکومت اعلیٰ فراه .

سمنت پاکستانی (۳۲۳) بوری

(تعمیراتیکه در سال گذشته نیمکاره و تحت کار نشان داده شده بود در هذالسنه تکمیل شده و حسب ذیل است)

- ۱ - کار تعمیر میدان تماماً به پایه تکمیل رسیده .
- ۲ - « » هوتل جدید دار الامان تکمیل شده
- ۳ - « » مطبخ وزارت مالیه به پایه تکمیل رسیده
- ۴ - « » گدام دهمزنگ « » « »
- ۵ - کارات تومیم گدام ریشخور « » « »

در قسمت تعمیرات تحت کار مرکز

(۱) تعمیر مقبره اعلیٰ حضرت شهید رحمت اللہ علیہ

میعار کار شده گی در سال ۳۳ از قبیل سنگ مرمر و سنگ الک و سنگ کزک ساخت

فابریکه حجاری و نجاری وغیره که ذریعہ ریگ و سمنت نصب یسه ها و پایه ها گردیده :-

(سنگ الک ۱۵۱ متر مربع)
(سنگ کزک ۳۰ »)
۱۸۱ متر

(۲) تعمیر هتل کابل

میعار کار شده هتل کابل در جریان سال ۳۳ نسبت به سالهای گذشته خیلی اطمینان بخش بوده و پیشرفت سریعی نموده است با اطمینان خاطر باید گفت امسال در سلسله کارات این تعمیر بزرگ موفقیت خوبی دست داده و حتی این قسمت عمده از اطاقهای فوقانی طبقه دوم با تشناب های مربوطه و و نرنگ کارها و غیره ضروریات آن در اواسط سال به پایتیه تکمیل رسیده و در ایام جشن استقلال وطن عزیز برای پذیرائی و رهايش مهمانان محترم آماده و طرف استفاده قرار گرفته بود. بازهم کارات آن پیوسته تا اواخر سال مطابق پروگرام های مرتبه جاری بوده و پیش برده شده .

الف- معماری :-

۱۹۸ متر مکعب

۱- کانکریت سمنت

۳۸۱ متر مربع

۲- فرش بیتومین

۳- کسج مالی سقف شیره چونه و گچ استر کاری ریگ چونه و سمنت ترمیمات استر کاریهای نصب فل و برق، شیفته

جمعاً ۶۵۲۸ متر مربع

چونه صحن اطاقها

۴- کارهای متفرقه معماری از قبیل خشت کاری خام کاه گل کاری و تسطیح ویران

کاری و غیره امور جمعاً

۲۲۰۴ متر مکعب و

میعار کار شده بحساب متر مکعب و متر مربع

۲۱۱۲ متر مربع

۵- خشت سمنتی رنگه که ذریعه بناء و مز دوز کاران در خود تعمیر ریختن ده

۱۵۸

۱۲۲

۵۳۲۱ دا نه

و فرش شده

قسمت سنگ شانی :-

۱- سنگ های مرمر رقم قلم کار گزک و بغرا و تره خیل ساخت فلا بر یکه

حجاری و نجاری نصب موضع . . . ۱۱۳۳۵۳ دا نه

۲- استوک پایتیه گول از سنگ الك . . . (۵۰) دا نه

ب- نجاری :-

۱- کلسین و دروازه های جدید در آمد . . . (۳۵۰) متر مربع

۲- نصب و اصلاح کلسین های دروازه های حجاری و نجاری (۲۸۶) باب

۳- ورق شانی قاب و تپینگ میزهای بوفه بیزاره ها قاب چفتی گول تسمه کاری

و غیره از چوب چهارمغز (۱۴۶۹) متر مربع ارچه جمعاً . . . (۹۰۰) متر طول

تعمیر پل جدید ۹ برجہ غزنی

فوتوی عقب بند سراج غزنی در موقع باز کردن آب

تعمیر سہت شمالی ہوٹل کابل

پہلے درجہ داروغہ خانہ کابل اور پھر پورے کابل

روی صاف کچا لک دار ۳۰۰ متر طول

- ۱۵- « » « پایه بافت برش ۱۰۰۰ » «
 ۱۶- « » « رویکش پایه ۹۰۰ » « (۲۲۰۰) متر طول
 ۱۷- « » « گزک رویکش کچا لک دار غلط و کولک دار (۲۰۰) متر مربع

ب- کارات نجاری.

- ۱- فرش دوم از چوب ارچه که ذریعه سرش کمان نصب شده (۸۰۵) متر مربع
 ۲- پیزاره « » « (۸) »
 ۳- مسطح « » « (۵۰۴) »
 ۴- ورق شانی دیوار کمان تینگک وغیره « » (۱۸۵)
 ۵- فرش حاشیه از چوب چهارمغز « » (۸۲)
 ۶- گچ کاری « » (۱۱۸)
 ۷- قالب چهار مغزی پرکت از چوب توت « » (۶۱)
 ۸- چفتی رقم نیم کول. چورسی. ارچه (۱۳۰۰) متر طول
 ۹- ساختمان در وازه های ارچه ئی بمعنه قاب تینگک
 ورق شانی و کلبکین های ارچه ئی (۵۱) عدد
 ۱۰- سر پرده از چوب ارچه ورق شانی شده « » (۴۰)

ج- کارات متفرقه.

- ۱- فل دوانی (۵۶) متر مربع
 ۲- کتاره زبچه (۶) « »
 ۳- دروازه برنجی (۱۲) « » (۱۴۸) متر مربع
 ۴- پنجره آهنی (۸) « »
 ۵- پنجره آهنی (۲) « »
 ۶- آهن پوش از مس (۶۴) « »
 (۵) تعمیر ریاست گمرک کابل (قسمت برنده آن)

الف- معماری :-

- ۱- خشت کاری پخته شیفته انداختن ریگک چونه چلفه . . . (۱۶۳) متر مکعب
 ۲- پلستر کاری ریگک و چونه چلفه . . . (۱۴۳۰) متر مربع
 ۳- سیم گل و کاگل کاری . . . (۹۹۰) « »

ب- نجاری :-

- فرش چوب ارچه. فیچی و تینگک ها (۱۰۶۴) متر مربع

ج- حلبی سازی :-

نصب آهن چادر چیات بالای قیچی ها . . . (۱۵۷۲) متر مربع
۵ تعمیر اتومات :-

کار تعمیر تیلو نخا نه اتومات که تحت اثر وزارت فوائد عامه و به اساس يك قرارداد جدا گانه توسط اتحادیه کار او نیماک بتاريخ ۲۸ سنبله ۳۳ مطابق نقشه پروژه مرتبه آغاز و بصورت پخته کاری و کانکریتهکاری تحت فعالیت عمرانی گرفته شده است تا اخیر سال ۳۳ يك قسمت بیوشش سوم و قسمت دیگر به پوشش دوم و قسمت سومی بیوشش اول رسیده است. باقیمانده کار آن نیز بهمان ترتیب تحت کار است .

۶ :- تعمیر گاراجهای واقع فابریکه آقا علی شمس .

کارات تعمیر گراج هایمذکور در جریان سال ۳۳ طبق نقشه و پلان و مطابق پروگرام مرتبه پیشرفت شایانی نموده که اکثراً به پوشش و پایه نهائی خویش رسیده امور نجاتی آن نیز روبه تکمیل است.

۱- فعالیت شق نجاری آن از قبیل قیچی پوش نهیهای تعمیر قیچی هموار دروازه های درآمد و کلکین ها چهارخانه های سقف برای گچ کما آنها قالب های کانکریته و غیره جمعاً (۶۰۰۰) متر مربع

۲- پیشرفت شق معماری آن از قبیل سنگ کاری پخته، خشت کاری سمنت، خشتکاری پخته، کانکریته، پلستر چونه ریگ و غیره (۳۰۰) متر مربع

۳- قسمت حلبی سازی (آهن پوش) گاراج ها (۲۳۷۰) متر مربع

۷ تعمیر غازی استدیوم :-

معیار کار شده گی معماری آن در سال ۱۳۳۳ از قبیل فرش خشت پخته فرش صندله انگاف کاری پلستر کاری و غیره جمعاً (۸۱۱۷) متر مربع

۷ تعمیر قصر چهل ستون :-

کارات تعمیر قصر چهل ستون در سال ۳۳ پیشرفت خوبی نموده میتا کار شده گی معماری نجاری سنگتراشی آن

۱- سنگ تراشی و نصب آن ذریعۀ سمنت و ریگ :-

سنگ زر نیک ۸۱ متر مربع

سنگ سبز خواجه بفر ۴۲۱ » »

تسمه از سنگ سیاه ۴۰۵ » »

» » بالای پیزاره ۴۲ » »

- قاب دروازه از سنگ مرمر ۱۴۳ » »
 کر نيز کلکين « » » ۲۵ » »
 فرش اطاق از هر نوع سنگ ۲۰ » »
 قاب دروازه از سنگ گزك ۲۵ » »
 سلاطين بالای کلکين ها
 از سنگ مرمر و سنگ الك ۲۲ » »

« بقیه امور سنگ شانی تعمیر چهل ستون »

نقل صفحه گذشته از بابت سنگ تراشی و نصب آن (۴۷۳)

- (۱) زینه از سنگ مرمر ۰۰۰ (۶۳) پت
 (۲) قاب دور سه کمان استنگاه موتر از سنگ گزك ۰۰۰ (۳۰) متر طول

ب- قسمت معماری :-

- ۱- سنگ خشت کاری سمنست ۰۰۰ (۲۷) متر مربع
 ۲- پلستر کاری ۰۰۰ (۱۴۰۰) » »
 ۳- نم دمالی اطاق ها از گچ و چونه ۰۰۰ (۲۵۰) » »

ج- قسمت نجاری :-

- ۱- ساختمان دروازه های در آمد و نیم دور ففسجه ۱۵ متره و کلخانه کلکين های
 رویکار و سر پرده ها از چوب ارچه (۴۵) باب
 ۲- دروازه در آمد ورق شانی از چوب جوز ۰۰۰ (۱۳) باب
 ۳- قاب های کائوچو برای پایه های دو طرفه زینه عمومی (۱۰) قالب
 ۴- سر پرده کلکين برای اطاق کلخانه بطول ۱۵ × ۴ متر (۱) »
 ۵- کولك چفتی عقب دروازه پیزاره و تسمه از چوب جوز (۱۳۷۰) متر طول

۵- تعمیر قصر بزرگ :-

گرچه معماری کار شده گی در امور نجاری معماری سنگ شانی و رنگمالی در
 قصر دارالامان در خلال سال ۳۳ جریان داشته و قسمت حجاری و نجاری آن پیشرفت
 اطمینان بخشی نموده است که قسماً امور ورق شانی های دروازه ها سا ختمان کتاره
 ها و غیره از چوب جوز و همچنان ساختمان دروازه های در آمد و کلکين روی کار و نصب
 آهن جامه ها و سطح از چوب ارچه تهیه و بکار بردن خشت های کیریل ضرورت تر میم
 آهن پوش ها و سنگشانی های پیزاره ها و غیره احتیاجات عمده آن به صورت عموم انجام
 و کارات متباقی نیز به اساس نقشه ویلان مرتبه تحت کار است .

میعار کار شده گی

الف) معماری :-

- ۱- نصب خشت کپریل جهت ترمیم آهن پوش (۴۰۰۰) دانه
- ۲- خشت کاری پخته پلستر کاری و غیره (۳۸۰) متر مربع

ب) سنگتراشی :

- ۱- بیزاره اطاق بیضاوئی ۱۲۰- متر مربع
- ۲- » » » از سنگ مرمر ۲۰ » »
- ۳- سنگ شانی زینه باغ از سنگ چهل ستون ۱۰۰- » » (۲۹۴) متر مربع
- ۴- بخاربهای بیضائی از سنگ مرمر کار شد ۴۰- » »

ج) نجاری :

ساختمان دروازه و کلکین مسطح و غیره ۱۹۳۹- متر مربع

د) رنگ مالی :

- ۲- سفید کاری (۹۷۰) متر مربع
- ۲- اشوک کاری (۱۵) » »

(۱۰) تعمیر قصر تپه تاج بیگ :

میعار کار شده گی تعمیر قصر تپه تاج بیگ که مربوط با مور ساختمان داخلی اطاقها و بعضی ترمیمات که در خلال سال جاری بوده از این قرار است .

الف) معماری :

ترمیم حوض ، گچ مالی ، گل کاری ، جمعاً (۸۳۵) متر مربع

ب) نجاری :

- ۱- ساختمان دروازه های جدید ۱۳ باب
- ۲- ساختمان بیزاره ، گولک ، سروبالای بیزاره قاب و تپنگ ترمیم کما ندار ، چورس ، جمعاً ۴۳۸۰- متر مربع
- ۳- ساختمان تنگ و ترمیم فیچی ها ۱۱۰ » »
- ۴- کارات متفرقه از قبیل نصب آهن جامه ۱۲۵- باب
- ۵- آینه جدید شانه شده ۳۲۵- دانه

(۱۱) تعمیر مسجد با برشا :

کار تعمیر مذکور ناتمام و برای آینده تحت اجرا است .

(قسمت تعمیرات ولایات و حکومتات اعلیٰ)

- (۱) اجراءات مدیریت فوائد عامه ولایت هرات
- ۱- تعمیر دارالحکومتی الف معماری
 - ۲- ترمیمات شفا خانہ (خشت کاری بختہ) (سنگ کاری) (کافیکریٹ) (کاشی کاری) ۶۲۸ متر مکعب ۱۴ متر مربع ۳۰ متر مربع
 - ۳- « باغ شاهی » ۱۱۳ متر مربع ۶۰ متر مربع ۳۸۰ دانہ
 - ۴- « مستوفیت استرسمنت پلستراز چو نہ سنگ انکاف کاکل کاری » ۱۲۵ متر مربع ۲۷۷ متر مربع ۷۰۰ متر مربع
 - ۵- « مدیریت مخابرات » ۲۶۲ متر مربع ۱۲۵ متر مربع ۲۷۷ متر مربع ۷۰۰ متر مربع
 - ۶- « قلم مخصوص رنگ آمیزی مختلف سفیدہ کاری » ۱۶۳۴ متر مربع ۵۳۲۰ متر مربع

ب- نجاری

- دروازہ های درآمد و کلکین های روی کار کتارہ چوبی (۱۷۰) متر مربع (۵۰) متر مربع
- (۲) اجراءات مدیریت فوائد عامه مزار شریف :
تعمیر نشیمن مدیر معارف :
- سنگ کاری فرش خشت بختہ، کاکل کاری وغیرہ چوب چناری
(۱۲۸ متر مکعب) (۱۵۰ متر) (۱۱۴۱ متر مربع) (۲۰۰ متر طول)
- (۳) اجراءات مدیریت فوائد عامه مینہہ :
۱- تعمیر گدام پلچراغ (سنگ کاری بختہ) (خشت کاری بختہ) (فرش خشت بختہ) سنگ خشتی
۹۵۷ متر مکعب ۲۳۴ متر مکعب ۴۳۰ متر طول ۱۵۷۰ دانہ
- ۲- « شرین تگاب (پلستر چو نہ) » ۵۴۵ متر مربع
 - ۳- ترمیم شفا خانہ ملکی
 - (۴) اجراءات مدیریت فوائد عامه پروان :
 - ۱- تعمیر مکتب بازارک پنجشیر-سنگ کاری-خشت کاری بختہ-استر سیا چو نہ- کاکل کاری
 - ۲- « « اشترگرام ۲۶۷ متر مکعب ۱۲۰ متر مکعب ۵۰۰ متر مربع ۹۵۰ متر مربع
 - (۵) اجراءات مدیریت فوائد عامه حکومت اعلیٰ بدخشان :
 - ۱- تعمیر مکتب بہارک جرم
 - ۲- « « خاش جرم
 - ۳- « « دروازہ

- ۴ - تعمیر مدیریت مطبوعات الف ب معماری
 (سنگ کاری پخته) (خشت کاری پخته) (سیم گل)
 ۵ - « مستوفیت دارای ۱۱۲ طاق ۱۵۸۲ متر مکعب ۲۵۶۹ متر مکعب ۱۰۷۱ متر مربع
 ۶ - « الحاقیه شفاخانه ۱۰ » (کاگل کاری وغوره گل) (امور متفرقه معماری)
 ۷ - « جدید حکومت اعلیٰ ۹۶۷۲ متر مربع ۸۷۰ متر مربع
 ۸ - « الحاقیه مدیریت مخابرات

ب . . نجاری . .

- ۹ - تعمیر جدید گدام مرکز دروازه های در آمد و کلکین های روی کار (۴۹۲) دانه
 ۱۰ - « داش پخت مصالح
 ۱۱ - « « « « تلگرافخانه
 ۱۲ - « تجویلخانه
 ۱۳ - « ترمیم استیشن رادیو

(۶) اجراءات مدیریت فوائد عامه حکومت اعلیٰ غزنی :

- ۱ - تعمیر گدام چغتو الف معماری
 ۲ - « قره باغ (سنگ کاری پخته) (خشت کاری پخته) (فرش خشت پخته)
 ۳ - « اندر ۳۴۸ متر مکعب ۱۵۰۵ متر مکعب ۱۶۰۰ متر مربع
 ۴ - « مفر (فرش خشت سمنتی) (سنگ خشتی زینه) (انگاف سمنتی)
 ۵ - « مکتب ۵۳ متر مربع ۶۰۰ دانه ۱۰۴ متر مربع
 ۶ - « شفاخانه ب . . نجاری و رنگمالی
 ۷ - « تهیه مصالح هندسراج (چوب ارچه) (چوب چناری) (میخ سیمی) (رنگ روغنی)
 ۸ - ترمیم مکتب متوسطه ۴۸۱ دانه (۱۵۴۸۱) ۴۰ سیر ۴۴۱۶ متر مربع

۷ - اجراءات مدیریت فوائد عامه ولایت جنوبی .

- ۱ - تعمیر دازال حکومتگی - قسمت معماری منزل دوم آن بکلی تکمیل شده اطاق
 مجلس نا نخوری آیشیزخانه متعلقه آن نیز به پلایه تکمیل رسیده است .
 ۲ - تعمیر ر ستوران بالای کوتل خسته کندو در منزل قسمت معماری آن تکمیل
 و باقی امور نجاری آن تحت کار است .
 ۳ - تنها نه میرز که قسمت معماری آن تکمیل و باقی امور نجاری آن تحت کار است .
 ۴ - تعمیر تلگرافخانه تحت کار است .

قسمت دوم تعمیرات جنوبی

- ۱ - تعمیر حکومت کلان خوست - يك قسمت عمده آن به پوشش رسیده کارات باقی مانده
 تحت کار است

- ۲- تعمیر گمرک خوست .. کار قسمت تجویلخانه های آن تا یک اندازه تکمیل شده است.
- ۳- « نماینده گی انحصارات .. کار تعمیر آن تا یک اندازه تکمیل و تا ننگ ۵۰۰۰ کیلنه آن نصب شده است .
- ۴- تعمیر کدام حکومت کلان خوست .. به پای به پوشش رسیده است .

(۸) مدیریت فوآئد عامه ولایت قطمن :-

- ۱- کارات پخته کاری عمارت مدیریت مخبرات تا یک اندازه تکمیل شده .
- ۲- تعمیر محکمه مرافعه تحت کار است .
- ۳- « کدام نهرین تحت کار است .
- ۴- « « « تالقان « « «
- ۵- « « « قندوز « « «
- ۶- « تلگرافخانه « « «
- ۷- « « « پلغمی « « «

(۹) مدیریت فوآئد عامه گرشک :-

۱- کار تعمیر کدام مرکز حکومت اعلی گرشک به پای به تکمیل رسیده تنها قسمت پلستر کاری وانگاف آن باقی مانده .

(۱۰) مدیریت فوآئد عامه ولایت مشرقی :-

قسمت اول کار تعمیر تلگرافخانه آنولابوشش رسیده و تعمیر دوم آن نیز تحت کار است .

در قسمت بند و نهر

« امور بندسراج غزنی که توسط وزارت فوآئد عامه کار شده »

۴- کار باقی مانده بندسراج غزنی از تاریخ ۱۷ جوزا شروع والی ۱۵ برج جدی ۱۳۳۳ به ارتفاع نوده متر بلند گردیده کارهای ذیل انجام یافته است .

۱- شستن و پاک کردن و برمه کاری روی دیوار قدیم و محکم کردن

سیخ ها با سمنت :-

مقدار کار	۲۸۴۱ مربع متر
روز کار	۱۳۳ نفر بنا
روز کار	۲۱۶ مرد کار

۲- سرنگ پیرانی ته داب غزنی :-
حجم کار ۵۰ متر مکعب

روز کار	۱۰۰ مرد کار
۳- کانسکرت ریزی:-	
حجم کار	۲۱۲۵ مکعب متر
روز کار	۲۱۰ نفر بنا
» »	۱۰۰۲۵ مرد کار
» »	۱۵۰۰ مرکب کار
» »	۳۷۳ نجار
» »	۱۷۵ آهنگر
۴- سنگ کاری:-	
حجم کار	۱۵۲۴ مکعب متر
روز کار	۱۰۱۶ بنا
» »	۳۹۱۷ مرد کار
» »	۱۵۴۸ مرکب کار
۵- انگاف، کاری:-	
مقدار کار	۳۲۹۹ مربع متر
روز کار	۷۹۳ بنا
» »	۲۳۳ مرد کار
۶- پالاش قیر در روی کانسکرت :-	
مقدار کار	۴۲۳۰ مربع متر
روز کار	۵۰۰ مرد کار
۷- پلاستر کاری اطراف تونل در روی پالاش قیر:-	
مقدار کار	۵۸۳ مربع متر
روز کار	۱۴۵ بنا
» »	۱۰۵ مرد کار
۸- کندن تهداب بند:-	
حجم کار	۲۱۵۲ مکعب متر
روز کار	۳۰۸۴ مرد کار
» »	۷۰ نجار

۹- پروکاری تهداب:-

حجم کار ۳۱۸۱ مکعب متر
روز کار ۲۶۶۹ مرکب کار
» » ۵۳۳ مردکار

۱۰- نصب کردن نلپهای جدید و واد سنگ کاری نلپهای قدیم ذریعه

میخانیکیهای داخلی و خارجی

مدیریت عمومی میخانیکی وزارت فوائد عامه

روز کار ۹۰ نفر میخانیکی
» » ۸۰ مردکار

در مقابل کارات اجراء شده يك مقدار آب بار تفاع ۲۰ متر در کاسه بند ذخیره گردیده که بتاريخ ۲۶ میزان ۱۳۳۳ در حاکم لیکه ع، ج وزیر فوائد عامه ع، ع، س حاکم اعلی و ع، ش فرقه مشر مامورین وریش سفیدان و اهالی غزنی حضور داشتند آب ذخیره شده جهت استفاده کشت و زراعت اهالی آنجا از وادها چریان یافته و يك مقدار زیاد زمینهای پایان آب راکه از چند سال بایشطرف خشک و خار مانده بود تحت کشت مندی در آورد.

امیدواریم به مدد حضرت باری تعالی (ج) در سال ۱۳۳۴ با اندازه دوازده ملیون متر مکعب آب در بند مذکور ذخیره و با اندازه بیست هزار جریب املاک لامیز روع همه ساله از آب ذخیره شده گی بند سراج مستفید شده بتوانند.

فعالیت های وزارت فوائد عامه در قسمت سرکها

۱- سرک چمن خواجه رواش:-

سرک خواجه رواش از حصه (یادگار پشتونستان) الی میدان هوایی بفاصله ۵ کیلو متر در سال ۳۳ کار شده و صورت کار شده گی آن بر روی گراف نشان داده شده است با وصف آن اینک تفصیل کار شده گی ذیلاً توضیحات داده میشود.

- ۱- پرکاری (۶۰۰۰۰) » »
- ۲- فرش سنگ و چغله (۱۲۰۰۰) » »
- ۳- روز کار (۵۰۰۰۰۰) نفر

۲- سرک تنگی غارو:-

سرک تنگی غار و از دهن تنگی الی سروبی بفاصله ۵۲ کیلو متر معیار کار در سال ۳۳ قرار ذیل است.

۱- خامه کاری	(۲۷۲۶۰۰) متر مکعب
۲- سنگ کاری خشکه	(۱۲۳۵۰۰) » »
۳- سنگ کاری پخته	(۳۸۸۰۰) » »
۴- سنگ کاری پخته	(۷۰۰۰) » »

گرچه در گراف مرتبه کار شده گی سرک مذکور با اصول فنی نیز توضیح یافته است .

علاوۀ آن در گراف مذکور کار شده گی های سرک تنگی غارو از سال ۱۳۱۹ الی ۱۳۳۲ نیز به ستون های جداگانه نشان داده شده که بملاحظه گراف معلومات مطالعین را خواهد افزود .

۳- سرک سروبی و گل بهار:-

برای حمل و نقل زیاد جانب گل بهار و سمت شمالی افغانستان وجود سرک گل بهار سروبی بس مهم است . طوالت سختی سرک از راه کابل از بین برده شده و از اثر آن از وقت و مصرف بسیار کناره مانده و بلند رفتن قیمت ها به اثر آن از بین میروند بنا بران یک حصه عمده کار آن انجام شده و عبور و مرور از راه سروبی به سمت شمال ممکت صورت میگیرد .

کار شده گی سرک مذکور در سال ۳۳ بروی گراف متعلقه آن توضیح گردیده اینک تفصیل آن نیز ذیلآ تشریح میگردد .

۱- سرنگیرانی	(۵۴۸۷) متر مکعب
۲- جبل کاری	(۴۴۹) » »
۳- سنگ کاری خشکه	(۱۲۷) » »
۴- خامه کاری	(۵۸۶۵۵) » »
۵- صفا بی سرک	(۵۶۵۲۵) » »
۶- پخته کاری	(۸۱۱) » »
۷- انگاف	(۲۸۷) » »
۸- تهداب کنی	(۸۷۵) » »
۹- جفله اندازی	(۱۱۴۶) » »
۱۰- ترانسپورت مواد	(۷۸۰) » »
۱۱- سنگ کاری تجویلخانه	(۲۱۵) » »
۱۲- متفرقه کار تجویلخانه	(۴۵۰) » مربع

(۴) سرک کابل - تووخم .

فعا لیت کار سرک تووخم - کابل بفاصله ۲۴۰ کیلومتر مجدداً در سال ۳۳ شروع

واز آنجمله شصت فیصد آن به استثنای قیرریزی تمام و کار باقیما نده بشدت جاریست
گرچه معیار کارشده گی و باقیما نده بر روی گراف مرتبه برنگهای مختلف نشان داده
شده است . معذالك اینك معیار کارشده گی سال ۳۳ ذیلا تشریح میشود .

۱- روزگار سونگ یرانی وخامه کاری	(۱۴۶۰۰۰۰۰)	متر مکعب
۲- خامه کاری	(۲۸۰۰۰۰۰)	» »
۳- سونگ یرانی	(۴۸۰۰۰۰۰)	» »
۴- دایمننت	(۵۰۰۰۰۰۰)	کیلوگرام
۵- یتاقی	(۸۰۰۰۰۰۰)	دانه
۶- فلیته	(۸۰۰۰۰۰۰)	متر
۷- دیوار کاری	(۲۰۷۰۰۰۰)	متر مکعب
۸- پل	(۶۰)	پایه
۹- آبرو	(۳۱۳)	عدد
۱۰- سنگ پارچه	(۴۵۰۰۰۰۰)	متر مکعب
۱۱- خشت پخته	(۳۵۰۰۰۰۰)	دانه
۱۲- چونه	(۴۸۰۰۰۰۰)	سیر
۱۳- سمنت	(۱۲۰۰۰۰۰۰۰)	کیلوگرام

امور معابر متعلق بمدیریت های فوآئد عاومه ولایات و حکومتات اعلی

(۱) مدیریریت فوآئد عاومه ولایت مزار شریف:

- ۱- پل پخته ۸ کمانه نی روی دریا کشته شده ساخته شده . . . (یک پایه)
- ۲- احداث وتمعیر پل پخته کاری بالای نهر رباط چشمه شفاء . . . » »
- ۳- احداث یک سرک جدید بین شولگر و سنگ چارک بصورت خامه کاری (۴۰ میل)
- ۴- احداث وتمدید سرک بین حکومتی دره صوف ومعدن ذغال سنگ آنجا (۲۲ میا)
- ۵- پخته کاری سرک کلفت بعرض ۴ متر ارتفاع اوسط ۲۷ سانتی (۳۰۰۰ متر)
- ۶- تمدید سرک بسمت جنوبی شهر بصورت خامه کاری (۱۰ کیلومتر)

(۲) مدیریریت فوآئد عاومه ولایت هرات .

- الف: ۱- ترمیم کاری سرک بین شیندند وقورغندی دومراتبه (۱۳۰۰) کیلومتر
- ۲- پرکاری آب برده گی های لین شیندند وغوریان وغورات وبادغیسات وغیره جمعاً (۳۵۰۰) متر مکعب
- ۳- سنگ کاری پل حد بخش ویل کاربانه وغیره ... (۳۸۴) » »

- ۴- خشت كاری برج حد بخشی و پل كار بابه ... و غیره (۳۸۴) متر مکعب
- ۵- جفله اندازی پل مالان و لین غوریان و تورغندی و غیره (۴۲۳) » »
- ۶- پلستر كاری کما نه های پل مالان (۶۲) » »
- ۷- سرنگ یرانی لین تورغندی و ترمیمات دیگر سرکها (۱۶۴) » »
- ۸- ساختمان سرک جدید لین تورغندی و غیره (۴۱۹۰) » »
- ۹- عریض ساختن گولا بهای سرکها ... (۱۸۸۰) » »
- ۱۰- انگاف كاری در سرکهای تورغندی (۴۲۸) » »
- ۱۱- کما نکریت در لین تورغندی ... (۶۰) متر مربع
- ب- ۱- پل يك کما نه روی نهر جوی نو در لین اوبه و غورات ... (یکپایه)
- ۲- پل دو کما نه روی نهر کاربار واقع سرک جدید غوریان ... »
- ۳- پل يك کما نه « » سلطانی در لین بادغیسات ... »
- ۴- پل تراز گذره طوری ساخته شده که از قسمت پائینی آن سیلاب و از قسمت بالای آن برای همیشه آب نهر گذره عبور نماید ... (یکپایه)
- (۳) مد یریت فو اند عامه و لایت قندهار .
- ۱- جفله اندازی پر كاری و صفا ، كاری و غیره . امور سرک عمومی قلات و سپین بولدک و غیره سرکهای آنجا جمعاً (۸۷۹۸۱) متر مکعب
- ۲- ترمیم سه پلچک سرک سپین بولدک بصورت پخته كاری که (۴) متر »
- ۴- مد یریت فو اند عامه و لایت قطن .
- ۱- احداث سرک بین ایشیسته و پلغمری و سرک پلغمری الی دشت خواجه الوان همچنین سرک گرداب سرک چشمه شیر جمعاً (۷۱۷۸۹) متر مکعب سنگ كاری .
- ۲- پلچک های سرک گرداب سه متره و چهار متره (۲) پایه
- (۵) مد یریت فو اند عامه حکومت اعلی بد خشان .
- ۱- سرنگ یرانی سرک حصه گذر قره کمره پل ظفر و طوطی و پل دوم و چهارم (۳۱۷) متر مکعب
- ۲- سنگ كاری در یکصد و سه موضع سرک و پل های مربوط جمعاً (۱۴۷۲۴) » »
- ۳- جفله اندازی پر كاری و پاك کردن و غیره سرکهای مربوطه جمعاً (۳۶۷۳) » »
- ۴- ساختمان پل های جدید از چوب دستک و سنگ بطرز دندانه در سرک عمومی (۲۲) پایه
- ۵- ترمیم پلها لین عمومی ... (۷) پایه

د کابل کالنی

۶- تمدید سړک جدیدانز بهارک الی جرم و الی زیباک بعرض ۵۰ متر (۳۰) کیلومتر (۶) مدیریت فو ائد عامه حکومت اعلی میمنه .

۱- ریگ اندازی تمام سړک های مر بو طه الی حد بخشی مزار شریف و هرات (۱۷۶۶) متر مکعب

۲- سنگ کاری پخته خشت کاری پخته و غیره امور پل بلچر اغ جمعاً (۲۲۱۸) متر مکعب

(۷) مدیریت فو ائد عامه حکومت اعلی غزنی ۱

۱- پل نه برجه غزنی بصورت پخته کاری امور سنگ کاری با چونه سمعت ۳۳۵ متر سنگ کاری قسم خشکه ۱۱۷ »

خشت کاری پخته ۶۴ » »

امور متفرقه از قبیل انگاف پر کاری وغیره ۱۴۶۲

۲- پل عسکر کوت قسم چوب پوش سنگ کاری و کندن کاری آن جمعاً (۳۲) متر مکعب

۳- پل چوبی » » » » » » (۸۰) » »

(۸) مدیریت عمومی پروان .

۱- پل متک بطول ۲۴ عرض ۳ متر کساکسکریت شده (۱۷۰) متر مربع

۲- جهت وسعت دادن سړک حصه باغ افغان سرنگ پرانی و کندن شده جمعاً (۷۰) متر مکعب

۳- اصلاح و ترمیم سرکهای پروان ۰۰۰۰ (۲۵۴۵) » »

۴- سرنگ پرانی یک حصه سړک شکاری توسط ماشین کمپریسور ۰۰۰ (۳۶) » »

۵- جفله اندازی تماماً سرکهای مر بو طه (دو مراتبه) ۰۰۰ (۲۶۴) میل

الف ۶- (۹) مدیریت فو ائد عامه ولایت کابل .

۱- سنگ کاری خشکه سرکهای مر بو طه ولایت کابل (۵۴۸۳) متر مکعب

۲- ریگ و جفله اندازی » » » » (۲۷۰۶۸) » »

ب : ۳- خامه کاری » » » » (۱۹۳۸۹) » »

۱- درلین مغربی پل چوب پوش ساخته شده (۲) پایه

۲- » » جنوبی » » » » (۱) » »

۳- » » شمالی » » » » (۱) » »

۴- » » مشرقی یک پلچک بقسم پخته ترمیم شده ۰۰۰ (۱) پایه

(۱۰) مدیریت فوائد عامه و لایت مشرقی .

۱۵۳۱۴۱ متر مکعب	۱ - خامه کاری سرك های مربوطه
» » ۱۹۶۲۷	۲ - سرننگ برانی
» » ۳۳۷۲	۳ - سنگ کاری خشکه
» »	۴ - پخته کاری
» » ۱۲۰۰۰	۵ - چغله اندازی
۲۱۸۰ متر مربع	۱۶ - انکاف کاری

۶ در قسمت امور میخا نیکی و ماشین ها و مو ترها .

قسمت اول ، مو ترها و ماشینهای کار ریکه در سال ۱۳۳۰ در امور مربوط وزارت فوائد عامه بکار افتیده .

الف : - در سرك تنگی غارو از ماهی پرتا سروبی :

۱۲) پایه	۱ - ماشین کمپرسور
۳) عراده	۲ - تراکتور بولدوز
۵) »	۳ - مو تر لاری حد اوسط
۱) پایه	۴ - بمبه آب کشی
۱) عراده	۵ - مو تر پیک آب

ب : - در سرك کل بهار براه سروبی :

۱) پایه	۱ - کمپرسور
۱) »	۲ - بولدوز
۳) عراده	۱ - مو تر لاری

ج : - ریگ اندازی سرك دارالامان :

مو تر لاری در ظرف تقریباً

د : - در بند سراج غزنی :

۲) پایه	۱ - ماشین کمپرسور خورد و کلان
۲) »	۲ - ماشین مخلوط مصالح
۱) »	۳ - ماشین کربن
۲) »	۴ - بمبه آب کشی
۴) عراده از شروع کار الی ختم .	۵ - مو تر لاری حد اوسط
۱) »	۶ - مو تر پیک آب

ه : در سرك چمن خواجه رواش

- ۱ - ماشین بولدوز
 ۲ - تراکتور
 ۳ - موتر گریدر
 ۴ لور حد اوسط
 ۵ بگر
 ۶ - بمبه آب کشی
 ۷ موتر تا نك آب
 ۸ - موتر جیب
- و - در تعمیرات مربوط مرکز از شروع کار تا اخیر سال ۱۳۳۳ بصورت دائمی (۶) عراده موتر مصروف کار بوده
- ز - دریل آب درگی و آب دلی :-
 ماشین کمپریسور (۲) پایه
 ح - ریگک اندازی سرک لته بند :-
 موتر لاری زیس
 ط - در سرک تور ختم :-
- ۱ - ماشین کمپریسور
 ۲ - تراکتور بولدوزر
 ۳ - لور
 ۴ - لور پای گوسفند
 ۵ - ماشین بمبه
 ۶ - ماشین مخلوط مصالح
 ۷ - ماشین برق
 ۸ - ماشین ولد ننگ کاری
 ۹ - بگر گودوال
 ۱۰ - موتر گریدر تا بردار
 ۱۱ - ماشین سنگ شکن
 ۱۲ - موتر کارخانہ ور کشاپ
 ۱۳ - موتر لاری شور لیت
 ۱۴ - موتر لاری که بالای آن تا ننگ نصب شده
 ۱۵ - موتر تا ننگ بطرول رقم روسی
- ۱) عراده
 » (۱)
 » (۱)
 » (۵)
 » (۱)
 » (۲)
 » (۱)
 » (۱)
- ۶ عراده
 (۳) عراده
 » (۴)
 » (۵)
 (۲) چوره
 (۵) پایه
 » (۲)
 » (۲)
 » (۱)
 » (۱)
 » (۲)
 » (۲)
 (۱) عراده
 » (۲)
 » (۸)
 » (۲)

روز کار سرخون
 و فامه کادی
 فامه کاری
 سرنگیرانی
 داینیت
 پتانی
 فلیت
 قیرزیری
 قیر
 جغه

۲۴۰۶۰۰۰۰

روز کار سنگیرانی و فامه کاری

۱۰ سانی

روز کار ۲۲۰۰۰۰

۲۸۰۰۰۰۰ کعب متر

۵۰۰۰۰۰ کعب متر

کیلو گرام

۸۰۰۰۰۰ دانه

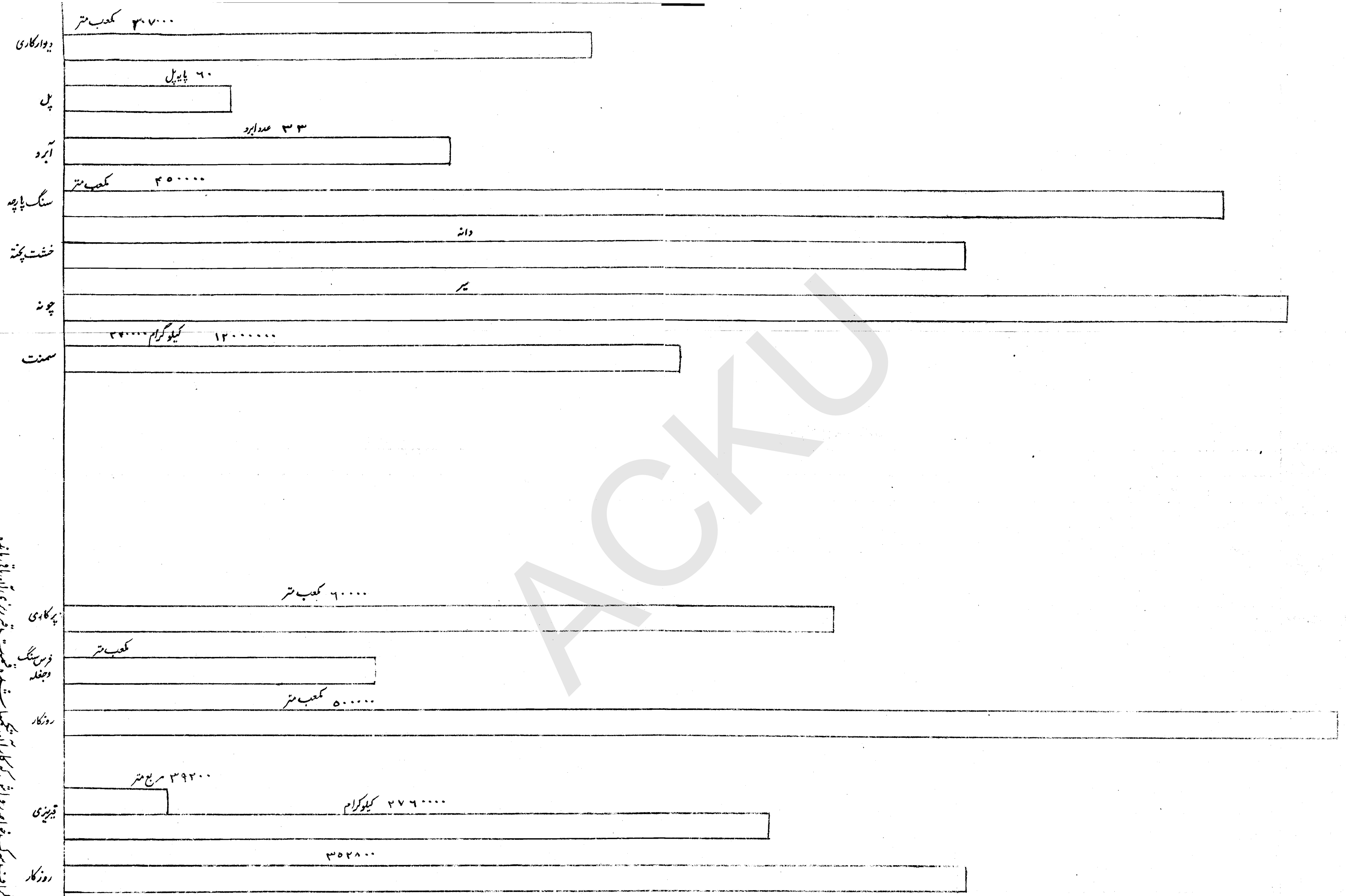
۸۰۰۰۰۰ متر

۱۴۶۰۰۰۰ مچ متر

۱۰۳۲۰۰۰۰ کیلو گرام

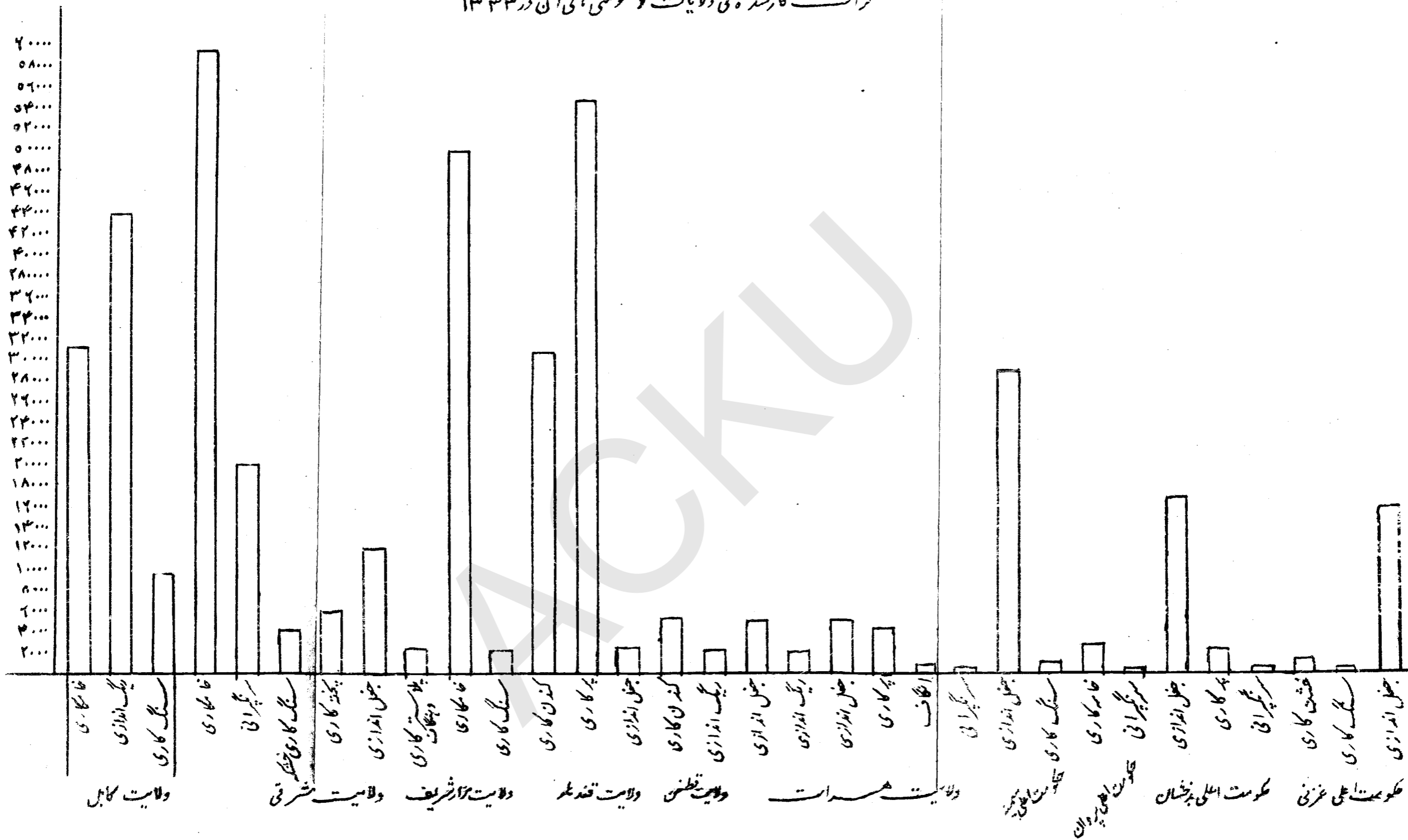
۲۳۳۶۰۰۰۰ کیلو گرام ۲۳۳۶۰۰۰۰ تن

گرافیک خاک و مواد را نشان می‌دهد که کار آن تکمیل شده و قسمت زیرین آن باقی مانده

ACKU

گراف کارشده گی ولایات و حکومتی های آن در ۱۳۳۳

وزارت فوائد عامہ

گراف سرک سردبی و گلہار از فابریک سردبی الی شکی تگاب بہ فاصد ۱۰ کیلو متر از برج جدی ۱۳۳۲
الی ایچرد لو ۱۳۳۳

سرکاری	
جیل کاری	
سنگ کاری	
غلام کاری	
صفاغی سرک	
بختہ کاری	
اطراف	
ہند اسب بندی	
حصواری سرک	
تراش پورٹ سدا	
سنگ کاری کوئیٹا	
متفرک کارکنی	

۱۶- موتر زیس لاری دمترک	(۳۰) عراده
۱۷- « گاز »	(۱) »
۱۸- « بادی دار »	(۴) »
۱۹- « زیس بادی دار »	(۶) »
۲۰- موتر جیب	(۳) »
۲۱- موتر قلبه	(۱) پایه
۲۲- اسکیریر	(۲) عراده

قسمت دوم :

در جمله موفقیت‌ها نیکه نصیب وزارت فوایدعامه گردیده یکی آن ترمیم و بکار انداختن یک تعداد ماشین‌ها نیست که از جمله قراردادهای سال ۱۹۴۶ و ۱۹۵۰ ع کمیته مورسین از قندهار بکار بل وارد کرده شد. اما چون ماشین‌های مذکور اکثراً ۱۵۰ الی ۷۵ فیصد به استهلاک رسیده بود از آن حیث فعلاً تحت ترمیم قرار گرفت. علاوه بر یک تعداد ماشین‌های دیگر نیز بدسترس خود داشت که از عدم پرزه و سامان ترمیم طلب مانده بود در سال ۳۳ ماشین‌های مذکور ترمیم و همکذا بعضی ساختما نهائی نیز نموده که ذیلاً تشریح میگردد:-

الف- ترمیمات:-

۱- ماشین بمبه ۱۴ نجه و ۱۶ نجه ترمیم شده	۸ پایه
۱- رول ۸ و ۱۰ و ۱۱ تن	۱۴ عراده
۳- موتر لاری	۹ »
۴- موتر تیز رفتار و جیب	۱۲ »
۵- تراکتور	(۳) »
۶- بو لدور	۴ »
۷- موتر گریدر	۳ »
۸- ماشین مخلوط مصالح	۳ پایه
۹- ماشین کمپرسور	۱۸ »
۱۰- ماشین گرین نسا جی که ترمیم و بسته کاری شده	۲ »

ب- ساختمان

- ۱- یکدانه گرین سه تنه که در سال ۱۳۳۲ جهت امورات بند سراج ساخته شده بود در سال ۱۳۳۳ به پنج تنه تبدیل شده (۱) دانه
- ۲- تانک آب که برای آب رسانی و آب یاشی سرک میدان طیاره و تورخم ساخته شده « ۶ عراده

- ۳- برای موتور انترنشنل یازده تن که جهت حمل و نقل ماشینهای ثقیله بادی ساخته شده
۲ عراده
- ۴- موتورلاری شورلیت برای نقل دادن سمنت بادی شده ۵ عراده
- ۵- شش وال برای ماشینهای کمپریسور خدمتی تنگی غارو (۹)
- ۶- پل های برمه خردادی شده (۲۰۰۰۰) دانه
- ۷- نل و وال خانه و ماشین وال بندسراج غزنی مکمل ترمیم شده
وهکذا نل ۱+۱ متر جدید نصب شده (۲۴) دانه
- ۸- ماشین برق که در فابریکه آغا علی شمس موجود بود ساخته شده (۱) بایه
- ۹- ماشین کش جدید که از خارج خواسته شده بود بالای موتورلاری نصب شده (۱)
- ۱۰- بخاری های دیواری که جدید آبادروازه و جالی ساخته شده (۱۰) دانه
- ۱۱- ماله سرک که از آهن گادر ساخته شده (۱) دانه

اجراآت هدیریت عمومی تفتیش فنی ومسلسکی:

درسیستم اجراآت جدید و تعلیمات نامه تشکیلات ۱۳۳۳ وزارت فوائد عامه برآورد های ثانی تعمیرات که مدت های زیادی ملتوی و پول حکومت بنام باقی ذمت اشخاص قید بوده بنا بر پاک شدن حسابات حکومت و معلوم شدن مصارف بصورت حقیقی و سرگردان نشدن مستأجرین و غیره تفتیش فنی ومسلسکی وزارت فوائد عامه به ترتیبی در نظر گرفته شده تا درآینده پیمانہ کارات امور عمرانی مملکت را که لازم برآورد دیده میشود و وقتاً فوقتاً کارکردگی آنرا برآورد نموده بغرض تطبیق لوابج و اجراآت و مجرائی حسابات به مرجعش توزیع دارند این نوع اجراآت درسال جاری تا اندازه ممکنه از طرف ماورین موظف تفتیش عملی و هم تا اواخر برج جدی هذا السنه اداره کنترول و سنجش قرارذیل برآوردهای تعمیراتی ذریعہ کمیسیون برآوردیم، اخذ و بغرض اجرا به دوائر مربوطه اش ترسیل و برخی تحت سنجش و تسعیر است.

الف:- قسمت برآورد:

- (۱) برآوردها ئیکه از ابتدای سال الی اوائل برج حوت ۱۳۳۳ اصدار و غرض اجراآت و اقدامات به مراجعش طورد و نقله سپرده شده (۲۵۴۲ ورق) معادل (۷۵۲۱۶۲۳۰۱۹) افغانی
 - (۲) برآوردها ئیکه تا کنون تحت سنجش و تسعیر میباشد. (۱۲۱ قطعه)
- ب- چون قیمت سنگهای خشتی بیشتر ازین کدام سکیل و مقیاس معین و اساسی نداشته از وزارت فوائد عامه یک کمیسیون فنی تعیین و موظف ساخته شد تا در زمینه غور و مطالعاتی نموده یک لایحه مفصلی تعیین نرخ های آنرا ترتیب دارند. لایحه مذکور از طرف هیئت فنی ومسلسکی ترتیب و به تصویب انجمن و منظوری مقام وزارت رسا نیده شده که اینک بعد از طی مراتب اصولی تحت اجرا قرار خواهد گرفت.

امور وزارت مخابرات

« خلاصی از اجراءات وزارت مخابرات در سال ۱۳۳۳ »

وزارت مخابرات که وظیفه دارد برای پیشرفت و توسعه امور مخابراتی سعی بفرماید در سال ۳۳ روی این مسئولیت و وظیفه فعالیت های کرده و اجراءاتی به جهت بهبود وضع مخابرات انجام داده است که خلاصه از این اجراءات را زیر عنوان اینچامینویسیم.

الف- تعمیر.

۱- آغاز تعمیر مرکز تلفون اتومات ده هزار لینزیمنس در جاده نادر پشتون. در این تعمیر وسایل تهویه و تسخین جدید بکار گذاشته خواهد شد و مصارف آن بالغ به پنج میلیون افغانی میشود رفبه تعمیر (۲۸۵۶ متر مربع) بوده و چهار طبقه دارد. تعمیر مذکور کنجایش ده هزار تلفون انتهای و پنج هزار تلفون ابتدائی را خواهد داشت.

۲- تهیداب گذاری و آغاز تعمیر مخابرات قلعه نو.

۳- تعمیر پسته خانه مرکزی و تیلگرافخانه بیسیم پل خمی

۰- تعمیر تیلگرافخانه بیسیم قندهار

۵- » » » گردیز

۶- » » » جلال آباد

۷- » » » قندهار

وسعت این تعمیر ها ۲۵۰۰ متر مربع میباشد و برای بنای هر کدام نیم میلیون افغانی به مصرف میرسد.

۸- تدارک و تهیه مواد تعمیر برای مدیریت مخابرات قندهار و سایر مخابرات تاشکندرزاد مدیریت مخابرات بغلان جدید.

۹- کنفرانسها و نمايشگاهها

۰- افتتاح غرفه تعمیر های پستی به نندار تون در روزهای جشن استقلال.

۲- تهیه و ارسال کلکسیونهای تعمیر پستی افغانی به نمايشگاه تعمیر های پستی

بین المللی در هند.

۳- شمول در کنفرانس بین المللی تیلگرافی راجع با ارتباط مخابراتی شرق وسطی

و جنوبی آسیا بحوزه مدیریتانه و یورپ منعقد در لاهور (دسامبر ۱۹۵۳) بریاست بناغلی

محمد حسین شکور رئیس تلفون و تلگراف و عضویت بناغلی محمد عظیم گران انجنیر کفیل

مدیریت عمومی مخابرات.

۰ اشتراك در كنفرانس بين المللی مخابرات در ژنو. اين كنفرانس به دنبال كنفرانس لاهور در ماه های سپتمبر و اکتو بر ۵۴ انعقاد یافته و در آن تصاویری در مورد خطوط بين المللی تلفن در جنوب آسیا و موضوعات تخنیکي راجع به شرکت های تلفون و تیلگراف هوا پیمائی و مترولوجی و سیستم ریله نمودن بر رد کاست و تجدید نظر بشرا بین مخابرات بين المللی بعمل آمد.

ج : نشرات :

۰ در اول امسال وزارت مخابرات تصمیم گرفت برای معرفی اهمیت مخابرات و نشر موضوعات دلچسپ پست و تیلگراف و تلفون و چاپ مقالات مربوطه به مخابرات افغانستان نشریه داشته باشد روی این منظور بزرگ اقداماتی برای تاسیس و چاپ مجله ای کرد و پس از تصویب مقامات صالحه قرار گذاشت مجله ای بنام (برید) فعلا هر سه ماه يك مرتبه چاپ بکند و برای اینکه بتواند در برابر مصرف خود مشترک خواننده نیز جلب کند مقرر داشت علاوه موضوعات و مطالب مخابراتی و فنی نوشته ها و مقالات ذوقی اجتماعی و ادبی و هندی و علمی را نیز در مجله ببرد چاپ نماید و مجله نیز مصور باشد و تاکنون که این را برتر تریب میگرداند سه شماره آن بسیرون آمده و هر سه شماره توانسته تا اندازه ای خواسته های مخابراتی و خواسته های مردم را بر آورد.

در نظر است در سال آینده نیز مجله (برید) هر سه ماه يك مرتبه باز بیائی و قطع صحافت قشنگ خود (همان طور که است) چاپ شود.

د : اعزام طلاب به خارج :

۱- فرستادن (۰) نفر برای تحصیل علمی به کمیانی معروف زیمنس در آلمان غربی.
۲- اعزام يك نفر بشق ریسوروی و كنفر بشق ترا نسیمتر و يك نفر در شق مخابرات در فرانسه.

۳- اعزام يك نفر در شق تخنیک دفتر مرکزی با آلمان غربی.
اعزام سه نفر مامورین با سابقه وزارت مخابرات برای کارهای علمی در کمیانی زیمنس آلمان.

ه : مکتب پست و تیلگراف :

۱- دوره اول این مکتب در ماه قوس امسال به پایان رسید و پنجاه نفر از اینجا فارغ التحصیل شد.

از جمله این پنجاه نفر ۲۵ نفر در شق تیلگرافی و ۲۵ دیگر در شق پست بدو اثر مرکزی وزارت مخابرات و ولایات بکارگمارده شود.

و. - تمدید و مراقبت و اصلاح لین ها

- ۱- مراقبت و واریسی از استیشن تلفن کابل
- ۲- تمدید کبیل های جدید زیر زمینی دستگاه نو (اتومات زمینس) در کابل (۱۲ کیلومتر)
- ۳- تکمیل دولینه شون لین عمومی بدخشان (چنار کنجشکان) تا مرکز فیض آباد به مسافت ۹۶ کیلومتر .
- ۴- تکمیل دولینه شدن لین عمومی بدخشان از مرکز خان آباد تا چنار کنجشکان ۱۰۵ کیلومتر .
- ۵- تمدید لین عمومی سمت هزاره آغاز از حصه اول علاقه داری و ختم تا بهسود ۳۳ کیلومتر .
- ۶- دولینه شدن لین عمومی جلال آباد و تورخم و اتصال آن برای مخابرات تیلگرافی میان افغانستان و پاکستان .
- ۷- تمدید و ترمیم لین تلفون بین شهرگان و سرپل به فاصله ۴ کیلومتر .
- ۸- تمدید و ترمیم لین تلفون تاشکدر از مرکز مزارشرف تا تاشکدر به فاصله ۱۴۰ کیلومتر .
- اصلاح و ترمیم لین عمومی سمت جنوبی از چهار آسیب تا گردیز و ترمیم یک تعداد پایه های خراب و فرسوده در این قسمت .
- ۹- نصب پایه های جدید و تمدید لین عمومی بوسیله سیم آهنی برای مخابرات تلفنی و تلگرافی خوست .
- ۱۰- تمدید لین نومعادن اشپشته به مسافت ۱۸ کیلومتر از سوچورد و آب تا معادن مزبور .
- ۱۱- تمدید لین جدید حکومتی جونه مربوط ولایت هرات به مسافت ۱۸ کیلومتر .
- ۱۲- خرید و نصب یک تعداد پایه های چوبی برای لین عمومی میان هرات و میمنه و اندخوی و ترمیم اصلاح لین مزبور به فاصله ۵۰ کیلومتر .
- ۱۳- مراقبت و واریسی تیلگرافخانه های مرکز .

ز- نصب سوچورد :-

- ۱- نصب یکپایه سوچورد ده لین در لینه شیرگان .
 - ۲- نصب یکپایه سوچورد پنج لینه بحکومت آن تپیه .
 - ۳- نصب یکپایه سوچورد بیست لینه هوائی در پغمان .
- ط - چاپ تمبر های پستی و توزیع آن بدفاتر بین المللی
- ۱- طبع و نشر تمبر های پستی فوق العاده روز های حمایه اطفال و جشن استقلال و یشتو نستان و هفته سره میاشت و یو نو .
 - ۲- تهیه و طبع تمبر های پستی ۵- افغانیکی سبز مخصوص مراسله های فضائی در لندن .

۳- ارسال تمبر های پستی چاپ جدید بد فتر اتحادیه پستی بین المللی در برق و توزیع به کشور های عضو اتحادیه بین المللی .

ص- پست .

۱- تاسیس يك پسته خانه در میدان فضا ئی کابل .

۲- موافقه مبادله خریطه های سر بسته پارسل های عادی بادولت ایران .

۳- موافقه و جریا نات پارسلهای فضائی سر بسته از سویس وهولاند و دنمارك بکابل .

۴- اجراآت لازم راجع به ترتیب پستههای سر بسته فضائی ازد فتر جینوا برای دفتر

کابل .

۶- تهیه وطیع جدولهای مورد نیاز پستی ویا رسلهای خارجه بوسیله دفتر اتحادیه

پستی جهانی برن .

۳- توريد و فرهایش سامان :-

۱- ورود (۹۸۱) صندوق سامان (فالتوی) تیلگراف .

۲- فرمایش سامان مورد لزوم دستگاہ تیلگراف مرکز .

خریداری ورود سامان مورد لزوم دستگاہ تلفن اتومات وفرمایش سامان مورد

لزوم دیگر برای دستگاہ تلفن

۴- توريد (۳۰۰۰) پایه تيلفون جديد برای دستگاہ اتومات کابل .

۱- تزئید در عو اید .

تزئید در عو اید شخصی مراسلات شش ماه سال ۲۳۳۳ (مبلغ ۵۷۴۹۳) افغانی .

» » » تلگراف بیشتر از بیست فیصد نسبت بشش ماه اول سال ۲۳۲۲

ف. رسیدگی به محاسبات بین المللی .

۲- ترتیب و تسویه حسابهای تیلگرافی با کشور های خارجه .

۵- ترتیب و تسویه حساب پارسلهای با کشور های خارجه .

۳- ترتیب و تسویه حساب پستههای ترانزیتی .

۴- ترتیب و تسویه حساب ترانزیتی فضائی با کشور های خارجه .

۵- ترتیب و تسویه حساب ورقه های جوابیه بین المللی .

ن- وضع قوانین ولوایح جدید .

۲ ترتیب و وضع لایحه جدید تلفن این لایحه از چند ماه به این طرف در مورد اجرا

گذاشته شده و مواد متن آن بادر نظر گرفتن عدالت و انصاف جمع و ترتیب گردیده است .

۲ وضع لایحه پستی و تلفنی و تیلگرافی .

۳- مدیریت ترانسپورت پستی .

امور وزارت صحیحہ

مدیریت نشریات و تبلیغات وزارت صحیحہ

۱) مدیریت نشریات و تبلیغات ریاست امور صحیحی وزارت صحیحہ کہ مسئول نشر و تبلیغ موضوعات صحیحی و طبی بودہ - و ازین نقطہ نظر جہتہ بلند بردن سویہ صحیحی کشور و وظیفہ مهمی را بعهده دارد۔ چنانچہ برای این منظور مجلہ بہ عنوان مجلہ روغتیا بداخل (۳۲) صفحہ با مضامین مفیدہ صحیحی مصورماہوارہ طبع و برای مشترکین داخل و خارج از طرف این مدیریت توزیع میگردد در صفحات محدودہ آن ہرگونہ موضوعات مفیدہ علمی و صحیحی و تبلیغی و کشفیات جدیدہ طب برای اطباء دوردست کہ کدام وسایلی مطالعہ در دست ندارند نشر وزمینہ برای پیشرفت معلومات فنی و تحقیقات و نتایج طبی آنها در آن موجود می باشد .

۲) چون وزارت صحیحہ کہ در عین حال مسئول بہداشت صحت و تندرستی کشور میباشد برای پیشبرد معلومات فنی و نتایج علمی دو کتوران افغانی معا و نتہای لازمہ را عملی مینماید . پس ازین نقطہ نظر لازم شمرده تا مجلہ روغتیا را مخصوص طبقہ اطباء و منسوبین طب قرار دادہ کہ دو کتوران محترم افغانی بتوانند نتایج تحقیقات و نتایج نظریات علمی خویش را در صفحات محدود آن گنجاندہ و از این و ہگدر برای مزید معلومات همکاران و ہم مسلکان کشور خویش معا و نتی مینماید .

۳) برای تنویر افکار و بلند بردن سویہ خلق مجلہ دیگری بہ عنوان (روغتیا زیری) کہ در آن مباحث مختلفہ صحیحی بہ لسان بسیار بسیط و عام فہم و ہم گاری از اصطلاحات طبی در (۲۸) صفحہ از طرف مدیریت نشریات وزارت صحیحہ و ریاست روز نتون ماہوارہ نشر و تماماً رایگان توزیع میگردد .

مجلہ موصوفہ عبارت از دو قسمت بودہ و قسمت اول آن بنام وزارت صحیحہ کہ در آن مضامین صحیحی از قبیل ظہور و پیدایش امراض ساری و اجتماعی - سرایت و جلوگیری از آن - طرز وقایہ از امراض مذکور طبق اصول صحیحی و غیرہ معلومات صحیحی نشر و در قسمت دومی مضامین تربیوی راجع بہ حمایتہ مادران و اطفال - صیانت و پرورش اطفال نوزاد - تغذیہ و صورت شیر دادن اطفال شیر خوارہ - امراض اطفال و غیرہ برای کسب معلومات طبقہ عوام نشر میدارد .

از طرف دیگر چون مجلات صحیحی بہ تمام اہالی مملکت نمی رسد - لہذا بہ اساس ہمین مفکورہ مضامین مفیدہ صحیحی برای حمایتہ تندرستی مردم در روزنامہ های اصلاح

و انیس بغرض نشر فرستاده میشود . و موضوعات انشائیة آن سرایت امراض ساریه و ظهور امراض غیر مترقب و جلو گیری از آن ها طبق مقررات حفظالصحة هیبا شد .

در سال (۱۳۳۳) مدیریت نشریات برای پیشبرد و معلومات طبی جدید به یک عده مجلات طبی و کتا بهای منتشره طبی خارجی که به السنه مختلف نشر میشود برای مرکز وولایات اشتراك نموده است تا از مضامین مفید و جدید در باره تشخیص - تدای - ادویه جدید و طرز استعمال آن و لیبره دو کتوران مرکز وولایات از مجلات مذکور استفاده بنمایند . مدیریت نشریات با مؤسسه صحی جهان دائماً در تماس بوده نشرات و را پوراها و کنفرانسهای موسسه مذکور را عندالموقع در مجله روغتیا نشر مینمایند و هم نماینده گان صحی جهان که به افغانستان می آیند اجراآتیکه در رشته های مختلف صحی به عمل می آورند معلومات حاصل و صورت اجراآت و فعالیت های ایشان را مجله روغتیا نشر و اشاعه میدارد . علاوه بران در نظر گرفته شده است که یک کتاب خانه عصری و مودرن به وزارت صحی برای استادان اهل فن و غیره تاسیس نماید (سینمای سیار) .

دو پایه ماشین کسنتنر در مدیریت نشریات بغرض طبع اوراق طباعتی شعبات مرکز موجود است که از ابتداء سال (۱۳۳۳) الی دلو (۱۳۳۳) به تعداد (۳۱۷۰۸۰) اوراق طباعتی شعبات مرکزی مربوطه وزارت صحی را به طبع رساند است .

شعبه انجینیرری صحی و وزارت صحی

- ۱ - تکمیل تعمیر الحاقیه وزارت صحی .
- ۲ - تکمیل آب چاه و چاه های بدرفت الحاقیه موصوف .
- ۳ - تکمیل آب رسانی و تشناب های الحاقیه با نصب بمبۀ آن .
- ۴ - تکمیل اطاق های جنرا تورد دیزلی برای تولید برق با نصب آن در جوار تعمیر دندا سازی .
- ۵ - تکمیل تعدیلات و رنگ مالی و ترمیمات تعمیر دندان سازی با الحاقیه آن .
- ۶ - تکمیل اطاق سوریج بورد و نصب سنگ های مرمر که نصب سو یج ها بان میشود به تعمیر مجادله تو پر کلوز .
- ۷ - ترمیمات و رنگ مالی مرکز مجادله تو پر کلوز .
- ۸ - تکمیل اطاقهای ماشین مکسر و آسیاب بودر دی . دی . تی با نصب ماشین های مند کورویکرا را انداختن آن در الحاقیه دیپوی ادویه .
- ۹ - تکمیل منزل دوم تعمیر الحاقیه دیپوی ادویه جناح شمالی آن .
- ۱۰ - تکمیل فرش اطاق های سناتوریم نسوان ذریعه خشت سمتی مجلس بارنگ های قسمت دفورها و آشپز خانه آن .

۲- خانم علی احمد (شیرزی) که در شق قابله گنی به معیت شوهرش به سویز رلیند اعزام گردیده بود بعد از مدت یک سال مطالعات در شق مذکور بوطن معاودت نموده و فعلاً در شفاخانه زائشکگاه شامل وظیفه میباشد .

۳ شاعلی سید عبدالعزیز (مجمود زاده) در شق استاتسبکت یعنی (احصائیه صحی) به کلکقه اعزام شده بود. بعد از اختتام کورس سه ماهه واپس بوطن معاودت نموده که فعلاً بمدریت احصائیه وزارت صحیه بحیث عضو ایفاء وظیفه مینماید .

۴- طوریکه در بیان وزارت صحیه شامل بود تا یک شفاخانه مکمل عصری راجهت مجادله تو برکلوز به چمن حضوری به معاونت و همکاری سازمان صحی جهان دائر و افتتاح نماید . چنانچه پروژه مقدماتی آن در سال گذشته روی دست گرفته شده بود، بعداً از طرف سازمان صحی جهان یکنفر متخصص تر برکلوز دکتور (نایمن) و یکنفر تکنیشن مستر (کرس) برای پیشرفت و توسعه این شفاخانه بدسترس استفاده وزارت صحیه گذارده شد. وهم از طرف وزارت صحیه دکتور حاجی حسن علی بحیث آمر اداری مؤسسه مذکوره و یک عده اشخاص فنی دیگر از قبیل دکتوران- معاونین- دکتور- پرستار و پرستاره ها بمؤسسه مذکوره شامل وظیفه گردیده که فعلاً به شقوق مختلفه آن اجرای فعالیت مینمایند .

۵- دوعدد ماشین (پلواریز) و (مکسر) که در سال (۱۳۳۳) از طرف مؤسسه صحی جهان به وزارت صحیه داده شده بود به ملحقات ریاست دیپوی ادویه به تعمیریکه از طرف وزارت صحیه بنا یافته بود بکار آغاز کرد چنانچه در سال جاری از سنگ تا یک ولایت مشرقی پودر تلک دار آمد شفاخانه های ولایات - دیپوی ادویه مجادله حمای لکه دار مرکز توسط آسیاب مذکور پودر گردیده و ذریعه ماشین (مکسر) بادی. دی. تی مخلوط شده و در مجادله حمای لکه دار سال جاری از پودر ماشین های مستحصله مذکور استفاده خوبی بعمل آمده .

۶- وزارت صحیه در سال گذشته چنین تصمیم اتخاذ نموده بود تا یک کورس احصائیه را برای مدت -

شش هفته به همکاری و معاونت سازمان صحی جهان بوزارت داخله دائر و ذواتیکه آرزوی شمولیت این کورس رداشته باشند تحت تعلیم قرار گیرند چنانچه بتاسی نظریه فوق بمعاونت سازمان صحی جهان کورس مذکور بتاریخ ۱۲ سئبته (۱۳۳۳) به وزارت داخله دائر و شاملین کورس بدرس آغاز نموده بعد از سپری شدن دوره معیته و فراغت شاملین به اشخاصیکه در این شق کامیاب و موفق گردیده بودند برای شان شهادتنامه ها اعطأ شد که به اساس شهادتنامه های دست داشته خود استفاده کرده بتوانند .

۷- حسب قرارداد و موافقه ایکه از طرف وزارت صحیه بمؤسسه یونیسیف بعمل آمده

بوده مؤسسه موصوفه طبق معمول بودردی. دی. تی. وی. یامین ها و غیره از طریق معاونت و همکاری بوزارت صحتیه اهدا نموده بر علاوه در سال (۱۳۳۳) در ضمن دیگر معاونت های خود چند پایا به ماشین خیاطی را نیز برای مؤسسات صحتیه اعطا کرده اند که وزارت صحتیه از جمله ماشین های متذکره یکپایه آنرا به سنا توریم سوان و دو پایا به آنرا به مؤسسه خیریه نسوان و سه پایا به دیگر آنرا بریاست مرستون سپرده است تا عندا الضرورت از آن استفاده بنمایند.

۸- در سال (۱۳۳۳) در اثر رایور دو کتوزان و متخصصین اطفال بعضی وقایع مرض پولیومیالیت انتیر یورایگوم انفا تیلیم (فلج طفلی مستولی حاد) در کابل و غیره خصصن بملاحظه پیوسته برای تداوی و معالجه این مرض وزارت صحتیه در صدد بدست آوردن آله آیرلنگک یعنی شش آهنی افتاده در نتیجه یک تمداد شش های آهنی از (لیگک) بین المللی چینوا بدست آورده یکپایه آنرا غرض استفاده مراجعین شفاخانه مستورات باقی آنرا بوزارت صحتیه محفوظ نگاه داشته تا عندا الضرورت از آن استفاده بعمل آید.

۹- افتتاح لابراتوار و کلینیک زهروی که بتاريخ ۱۵ جمادی (۳۳) در ولایت مشرفی افتتاح برخی سامان و آلات مذکور از طرف یونیسیف و باقی ادوات و لوازم آن از طرف وزارت صحتیه تهیه و تکمیل گردیده.

۱۰- چهار پایا به ماشین مؤسسه اکسریز ولایت قندهار که عبارت از دو پایا به ماشین رادیوسکویی و رادیوگرافی تهیه و یکپایه رادیو تراپی و رادیو تروی و یکپایه الکتروکار دیوگرافی تهیه و به ولایت قندهار ارسال گردیده که ماشین های مذکور به مؤسسه اکسریز ولایت موصوف نصب و امید است که در این تازه گی ها افتتاح و بکار آغاز نماید.

۱۱- در این اواخر داکتر (سکس) آمراداری حفظ الصحتیه بامستقر (این سن) مشاور حمایت مادران و اطفال (مس پیدرسن) مشاوره پرستاری وارد کابل گردیدند متعاقباً داکتر (کانداو) مدیر عمومی سازمان صحتی جهان بادلکتر (مانی) مدیر منطقه ای سازمان صحتی جهان بحیث مهمان بحکومت به افغانستان آمده در نتیجه مذاکرات و تبادل افکار مسایل آتی فیصله گردید.

الف) افتتاح کورس پرستاری انائیه ولایت قندهار که دوین تازه گیها تحت اثر (مس بلگارد) معلمه قابله گی دائر گردید.

ب) ترتیب پروگرام سال (۱۹۵۵) و (۱۹۵۶) برای تمام شقوق صحتی از قبیل زائشگاه پروژة دهکده شیوه کی حمایت مادران و اطفال مورد بحث و مذاقه قرار گرفته. در این باره فیصله های لازمه نیز اتخاذ شده است.

ج) پروژة دهکده شیوه کی به اساس فیصله (یوان) دپلیو-اچ-اؤ) (اف. او. ای) وزارت معارف- وزارت زراعت- در نظر گرفته شده بود که برای پیشرفت و توسعه آن

هرگونه معاونت و همکاری نمایند تا بالاخره پرسونل فنی، ادویه، وسامان مذکور را وزارت صحتیه تهیه نموده و از مؤسسه یونی سف فیزدر قسمت ادویه و غیره آن کمک گرفته شعبه صحتی و پروژه مذکور را افتتاح نمود که فعلاً مؤسسه مذکور در شیوه کی دائرو بکار آغاز نموده است.

همچنین در پرو گرام آینده پیشنهادات دیگری نیز اتخاذ گردیده است. (۱۲) پرسونل فنی سازمان صحتی جهان که فعلاً در افغانستان موجود بوده و به شعبات مختلفه صحتی مشغول وظیفه میباشند اسمای شان ذیلاً توضیح میشود.

وزارت صحتیه :

داکتر فالک لیند مشاور صحتی وزارت صحتیه.

« موریس » « حمایه مادران و اطفال.

مستر مکسرای انفیپیر صحتی وزارت صحتیه.

« گولیتا » که در شقی پروژه دهکده از طرف شعبه (یو-ان) مؤظف بوده در قسمت صحتی پروژه مذکور با وزارت صحتیه با تماس میباشد.

زانشگاه شهر آرا:

داکتر گیددا کتر نسائی وولادی مؤسسه زانشگاه.

مؤسسه تو برکلوز:

دوکتور (نایمن) متخصص تو برکلوز بحیث مشاور.

(مس دیمرس) تکنیشین لابراتوار.

(مس اکونل) پرستاره حفظالصحه.

(مستر کرس) تکنیشین اکسریز.

لابراتوار صحت عامه مرکزی:

دوکتور (سمت) آمر فنی لابراتوار.

(مستر بوشان) آمر یونیسف که امور تهیه سامان لوازم و ادویه مربوطه پروژه های

حمایه مادران و اطفال و غیره را بکابل اداره میکنند.

شفاخانه مسورات:

(مس ماننگ) معلمه پرستاری.

شفاخانه ولایت قندهار:

(مس واندون درخت) پرستاره حفظالصحه عامه.

(مس یلگارد) معلمه فابله کی ولایت قندهار.

داکتر (رونی) از طرف (اف-او-ای) به وادی هلمند مؤظف بوده در قسمت

امور صحتی آنجا بوزارت صحتیه در تماس میباشد.

- ۱- دو کتور اسدحسان (غبار)
- ۲- دو کتور محمد کریم (نوشین) برای شمول در کورس ملاریا لوجی در دهلی بطور فیلوشیپ برای مدت شش ماه عازم دهلی شده

(مدیریت لوازم)

۱) تهیه و ارسال سامان و لوازمات تمام شعبات جدید صحی ولایات از قبیل- هرات قندهار- مشرفی- جنوبی که با همکاری دیگر شعبات وزارت صحیه صورت گرفته.

(مدیریت محاسبه فنی)

مدیریت محاسبه فنی از برج میزان و عقرب (۳۳) بکار آغاز نموده در جریان امور متعلقه خود کارهای مدیریت در ملوا کسی سابقه را تعقیب نموده است و حواله جات و معاملات جنسی فنی راجع و اجرا آت در قسمت امور ات متعلقه مدیریت سابقه بعمل آمده- تماما عبارت از تهیه و فرستادن چندست سامان مکمل جراحی برای شفاخانه های ولایات (جنوبی- مزار شریف- قندهار- زائشگاه- قندهار وزارت شگاه هرات) و ارسال ادویه جات مکمل برای زائشگاه هرات- قندهار- پروژة دهکده میباشد.

(مدیریت ماهورین)

- ۱- ارسال اشخاص فنی از قبیل دکتوران- معاونین دو کتور- همشیره مجتهد در شق مجادله توپر کلوز .
- ۲- ارسال اشخاص فنی پروژة دهکده واقع شیوه کی .
- ۳- استخدام داکنراشتو از متخصصین اکثر یز از غرب آلمان و ارسال آن به اکسری ولایات قندهار .

- ۴- ارسال پرسونل فنی مؤسسه اکسریز ولایات قندهار .
- ۵- تمدید قرارداد دو کتور (بک) متخصص اکسریز ولایت کابل برای سه ماه دیگر .
- ۶- تقرر و اعزام پرسونل فنی شعبه (ام- س- اچ) یعنی حمایه اطفال و مادران ولایت هرات .

- ۷- اعزام پرسونل فنی مؤسسه دندان سازی ولایت هرات .
- ۸- اعزام و تقرر پرسونل فنی سه (ام- س- اچ) یعنی حمایه اطفال و مادران ولایت قندهار .

- ۹- اعزام و تقرر پرسونل فنی مؤسسه دندان سازی ولایت قندهار .
- ۱۰- انتخاب بک عبد فارغ التحصیلان بکلوریا یاس برای تحصیل ویزید معیومات در شق لابراتوار .

- ۱۱- شمول يك عده متعلمين برای تحصیل معاو نی شق لابراتوار .
 ۱۲- شمول يك عده دوكتوران - معاو نين دوكتور و پرستار ها غرض بازديد
 معلومات علمی در شقوق متعلقه لابراتوار مرکزی صحت عامه .
 ۱۳- شمول چندین دوكتوران جراحی در شعبات مختلفه زائشگاه مربوط وزارت

صحبیه .

- ۱۴- تقرر فارغ التحصيلان قابله کی زائشگاه بوظائف مختلفه در شعبات مربوطه
 وزارت صحبه .
 ۱۵- مشغول ساختن فارغ التحصيلان دوره چهارم کورس کمپوندری بدواخانه های
 مربوطه غرض ستاژ .

- ۱۶- تقرر فارغ التحصيلان کورس های طب و پروتیز دندان به شعبات مربوطه .
 ۱۷- تقرر کمبود شعبات مرکزی وزارت صحبه .

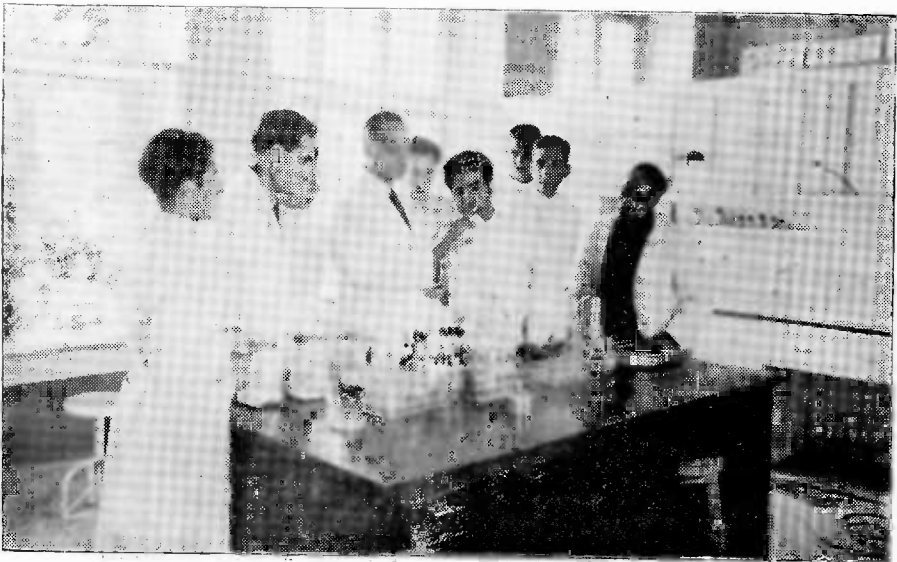
مامورینکه در سال (۱۳۳۳) جدیداً به شعبات وزارت عزتقرر حاصل نموده اند حسب ذیل است

- ۱- تقرر عرص دوكتور محمد عمر خان رئیس امور صحبی وزارت صحبه
 ۲- » » » عبدالشکور خان کفیل مدیریت عمومی صحبی مرکزی » »
 ۳- » » » محمد نعیم » » » » »
 ۴- » » » سید عبدالقیوم (حسینی) » » » نشریات و تبلیغات » »
 ۵- » » » عبدالغفار خان » » » عمومی محاسبه و لوازم » »
 ۶- » » » میر محمد امین خان » » » شفاخانه های مرکزی » »
 ۷- » » » عبدالاحمد خان » » » اکسریز و لابراتوار » »
 ۸- » » » غلام سخی » » » تحقیق و لوازم » »
 ۹- » » » محمد حکیم » » » مدیر » محاسبه جنسی » »
 ۱۰- » » » عبدالحق » » » کفیل » » » » »
 ۱۱- » » » عبدالحبیب » » » مدیر » اوراق » »
 ۱۲- » » » عبدالعزیز » » » کفیل » کنترول امراض ساری احصائیه » »

مدیریت شفاخانه ها

ان ملبوسات و لوازم خواب شفاخانه ها که از اثر استعمال زیاد خراب شده بود جدیداً
 تهیه و بمرامعش ارسال گردیده .

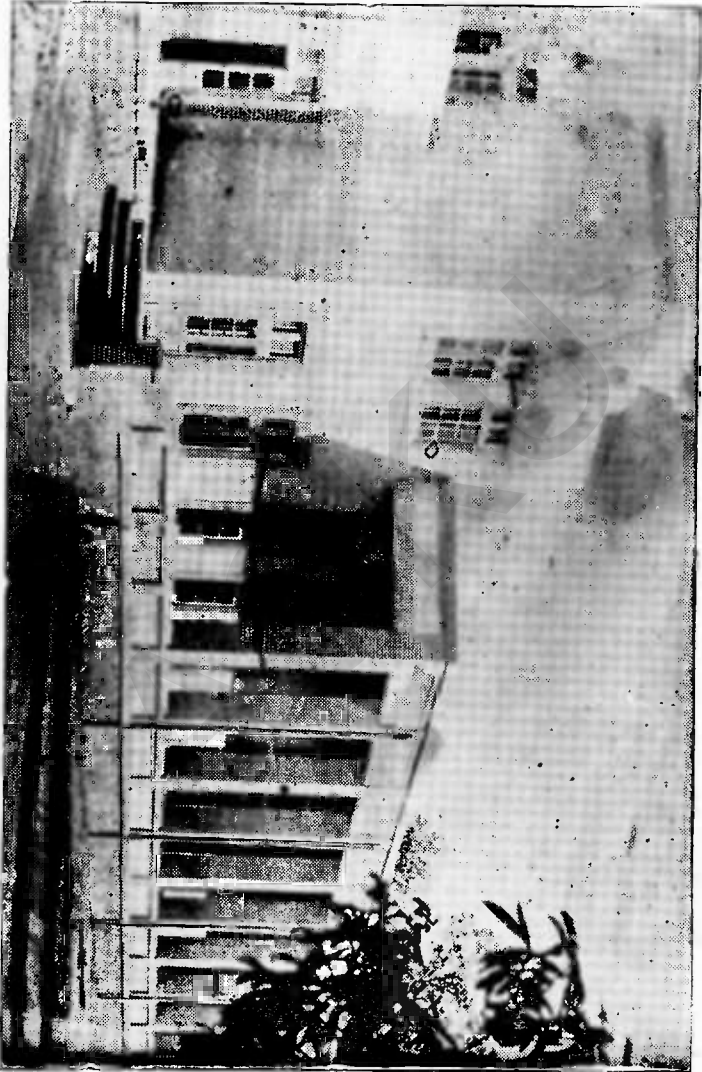
۲- برای رفع مشکلات مریضداران لوائج نوکری شبانه دوكتوران و قابله ها که از طرف
 شب امتین و در عقب هر دو افروشی ها نصب باشد از طرف این مدیریت تهیه بمواضع مذکور
 نصت گردید .

آمر لایبراتور در حال توضیحات دادن نشو و نمای میکروبیها

اطاق لایبراتور در حال تجزیه کردن بعضی مواد

قسمت غربی ہمارے شفا خانہ، ولایت مشرقی

۳- بتعداد کافی نسخه‌جات چایی ادویه و غیره ادوات شفاخانه‌ها نیز بنواخته شد.

۴- يك دستگاہ اكسریز جدیداً خریداری در موضع مربوطه اش به قندهار نصب شد.

۵- لابراتوار ولایت هرات با سامان، لوازم و پرسونل فنی آن تکمیل شد.

۶- سامان و لوازم و فرنیچر لابراتوار ویدی کلینیک ولایت جنوبی درین تازه‌ها اعزام و به کار آغاز کرد.

۷- سامان و لوازم و فرنیچر لابراتور ویدی کلینیک ولایت مشرقی درین تازه‌ها اعزام و به کار آغاز کرد.

۸- کورس مفتشین صحی از ابتدای سال به تدریس آغاز نموده که عنقریب طلاب مذکور از تعلیمات فراغت حاصل می نمایند.

۹- برای رفاهیت و رفع مشکلات مریض داران يك دستگاہ جدید اكسریز بمركز مجادله توبركلوز شروع بکار نموده است.

۱۰- ده بستره و غیره سامان و لوازم حمایه اطفال و مادران تهیه و با دكتور نسائی قابله و غیره پرسونل فنی بولایت هرات اعزام و بکار آغاز نموده اند.

۱۱- ده بستره و غیره سامان و لوازم حمایه اطفال و مادران درین تازه گئی ها تهیه و با دكتور نسائی قابله و غیره پرسونل فنی بولایت قندهار اعزام و بکار آغاز نموده.

۱۲- کورس تکنیشن لابراتور و معاونین لابراتور در مرکز لابراتوار صحت عامه تحت اثر دكتور (سمت) عضو موسسه صحی جهان تاسیس و بنا یافته.

۱۳- چند دوا فروشی جدید بولایت کابل و قندهار دائر شده.

۱۴- لایحه وظایف و تشکیل دوایر وزارت صحیه طبع و غرض استفاده شعبات مربوطه توضیح می شود.

۱۵- لایحه حق الزحمه و تعیین فیس دكتوران دندان با ساختمان و تداوی دندان و غیره تجدید گردیده و به شعبات مربوطه توزیع شده.

۱۶- پنج بستره جدید با چیرکت و فرنیچر آن تکمیل و به شفاخانه یقمان ارسال شده.

۱۷- ۲۴ پایه چیرکت به شفاخانه مجلس ولایت جهت استفاده مریضان ارسال شده.

۱۸- سامان لوازم ادویه و پرسونل فنی لابراتور ویدی کلینیک ولایت مزارشریف تکمیل گردیده.

(مرکز مجادله توبركلوز)

مرکز مجادله توبركلوز مؤسسه تماماً مجانی عام المنفعه و به منظور خدمت بابنای وطن از رهگذر صحی به تازه گئی بر روی کار آمده و یگانه مؤسسه میباشد که

در آن تشخیص حقیقی تو بر کلوز توسط اصول و میتود های بسیار عصری ما فند مراکز تو بر کلوز سائر نقاط دنیا اجرا میگردد.

مرکز تو بر کلوز به تمام مراجعین محترم که تعداد عمومی شان در زیر مفصلاً ایضاح شده اولاً خال تو بر کولین که یک معاینه امتحانی مقدماتی میباشد پیچکاری نموده و بعد به کسنا نیکه خال شان عود نکرده باشد و اکسین ضد تو بر کلوز زرق کرده و با آنها معافیت صنعتی در مقابل مرض خنما نسوز تو بر کلوز تولید کرده و بر علاوه از کسنا نیکه طرف اشتباه واقع شده اند فلم کلان از ششها گرفته شده و سایر معاینات لابراتواری که هر کدام آنها به نوبه خود اهمیت بسزای برای تشخیص دارد اجرا کرده است.

مرکز مجادله تو بر کلوز بار اول بتاریخ پانزده برج اسد (۳۳) افتتاح گردیده الی تاریخ هذا اجرا آتیکه به عرض تطبیق گذارده فرار آتی است.

تعداد اشخاصیکه به مرکز تو بر کلوز در دوره اول معاینه شده اند (۶۹۰۴) نفر
 « « « به دوره اول معاینه شان تکمیل شده. (۵۵۵۰) »
 « « « مشکو کینیکه به شعبه کلنیک رجعت داده شده اند (۹۶۱) »

شعبه (بی-سی-جی):

تعداد عمومی کسنا نیکه خال کولی تو بر کولین شده اند. (۷۳۸۳) نفر
 « « « « « شان خوا نده شده. (۵۶۲۸) »
 « « « « « وا اکسین (بی-سی-جی) ضد تو بر کتوز شده اند. (۱۶۰۴) »

شعبه ایکس ریز:

تعداد عمومی کسنا نیکه فلم خورد و کلان از رتبان شان گرفته شده (۷۷۷۹) نفر
 « « « « « فلورو سکوی شده گان. (۹۷۰) »

شعبه لابراتوار:

معاینات مکرو سکوی بی
 « « « « « کلچر. (۴۷۱) »
 « « « « « و نتیجه آن خوا نده شده. (۲۳۰) »
 « « « « « توسط آله مخصوص از گلو گرفته و کلچر شده (۱۱۵۷) »

اشخاصیکه بلفم شان توسط آله مخصوص از گلو گرفته و نتیجه آن خوا نده شده (۶۰۷) نفر

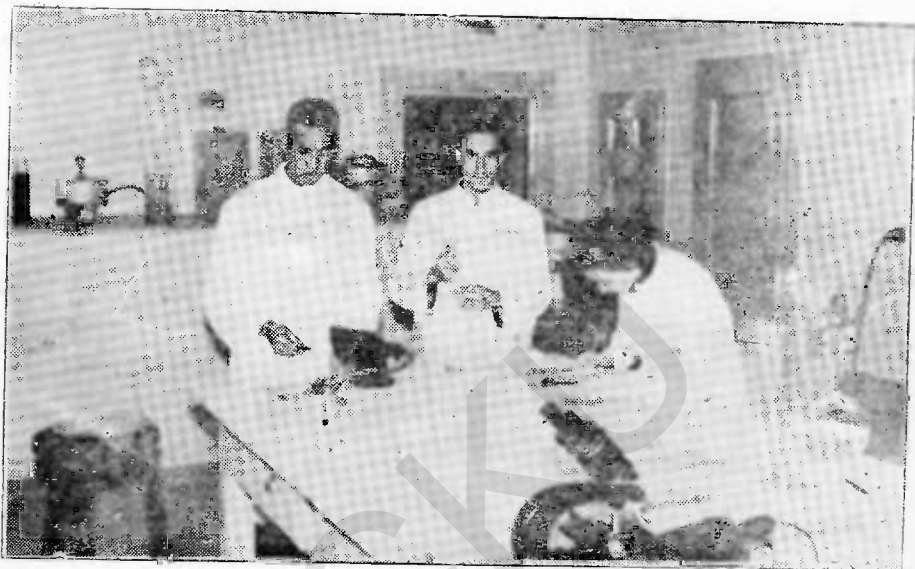
سایر موادیکه از مریض گرفته شده و کلچر شده (۱) نفر
 کسنا نیکه خون شان معاینه شده (۲۵۲) نفر
 کرواوت حمرا و بیضاء خون شان معاینه شده (۴۱) نفر
 کسنا نیکه توسط اصولات باکتر لوجی تشخیص حقیقی تو بر کلوز شده اند (۷۵) نفر

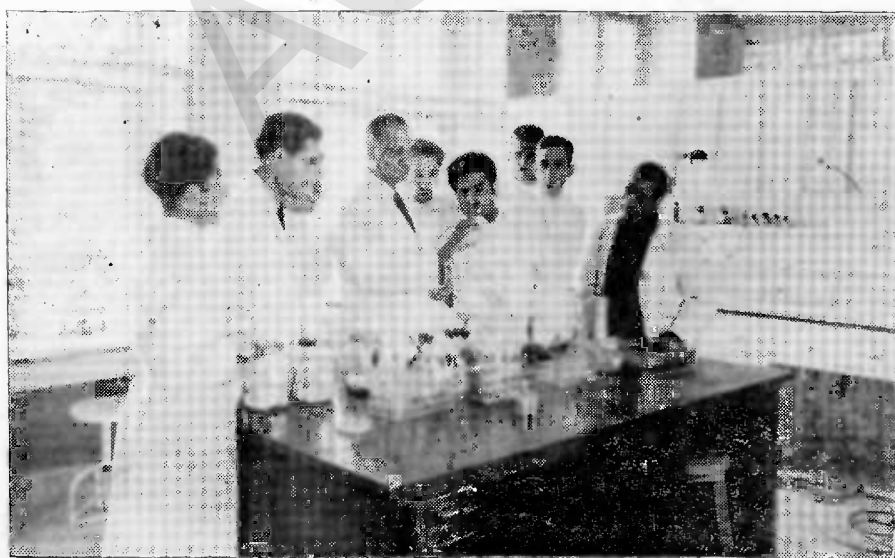
منظره داخلی لابراتوار شفاخانه مشرقی

اطلاق لابراتوار، شمبه که مواد امتحانی از مریض اخذ میشود

اطاق لابراتور (در حال تجربه مستحضران)

آمرلابراتوار دو حال توضیحات دادن نشو و نمای میکرو بیها

شعبه سریزی؛

تعداد کسانی که با اوشان هدایت و نسخه ها داده شد (۶۰۳) نفر

» « روزهای کار. (۱۱۳) روز

تعداد عمومی مریشان مشکو کیکه در شق سریزی رجعت داده شده اند (۱۷۸۷) نفر مرکز مجادله تو برکلوز در هفته دو روز (روزهای شنبه و سه شنبه) را برای معاینه ذکور و هفته دو روز (یکشنبه و چهارشنبه) را برای معاینه انائیه و هفته دو روز (دو شنبه و پنجشنبه) را برای معاینه گروپ (مکاتب دواثر عسکری - فابریکه ها موسسات وغیره) تعیین نموده است.

برای کمک و معاونت مخصوصاً به افراد بی بضاعت مرکز تو برکلوز هفته دو روز شنبه و سه شنبه از ساعت ۱۲ الی ختم برای اشخاص ذکور و روزهای دوشنبه و پنجشنبه از ساعت ۱۲ الی ختم برای انائیه جهت تدای و معاینه و پیچکاری که از مرکز تو برکلوز نسخه میگیرند تعیین کرده که مجاناً از طرف دکتوران و همشیره ها بازدید شده و پیچکاری میشوند و هم باشخاص مسلول مستحق تا امروز از طرف موسسه تو برکلوز یک مقدار زیاد و یقاین و شتر توزیع شده است که آنهم به نوبه خود در تقویه عمومی مراجعین خدمت خوبی انجام داده.

طوریکه عرض شد در هفته دو روز (دوشنبه و پنجشنبه) معاینات گروپ اجراء میشود چنانچه تا امروز مرکز مجادله تو برکلوز از مواضع آتی معاینات گروپی نموده.

از ریاست مرستون مکتب حربیه واقع بالاحصار - دحربی شو فنجی که تعداد عمومی متعلمین و ماورین و عمله شان تقریباً در حدود پنج هزار نفر بالغ میشود و معاینات جریان دارد. که بدینصورت در اثر معاینات دقیقه اشخاصیکه به مرض تو برکلوز گرفتار باشند تشخیص گردیده از یک طرف تحت تدای گرفته شده اند و از طرف دیگر سائرین که بحیث اجتماع زنده گی میکنند از سرایت مرض مذکور مصئون و محفوظ میمانند که طبعاً بنیه صحی - مردان آینده کشور مساعدتی خوب و قابل قدری بعمل می آید.

بر علاوه اجراء آت فوق این مرکز و آنهم از نقطه نظر کمک و وضع تشخیص حقیقی تو برکلوز نصب یک آله که تو مو گرام نام داشته از طبقات مختلف ششها عکس برداری و آفت رادره یک نقطه شش که اساساً به رادیو گرافی های معمولی و عادی امکان آن نسبت نشان میدهد.

زیرا اکثر به اشخاص موجود اند که امراض داشته ولی بارادیو گرافی و رادیو سکویی سطحی که تا امروز معمول بوده است سالم به نظر رسیده و صحت نتیجه داده شده مگر در حقیقت این قبیل اشخاص مریض اند ولی دستگاه های مزوجه قدرت تعیین آفت را نداشته. اکنون فریبه دستگاه تازه که نظیر آن تا امروز قطعاً وارد نشده

به فضل خدای متعال این معای بسیار مشکل طبابت نیز حل گردیده و مورد امتنان همگان واقع گردیده است .

(شفاخانه سناتوریم نسوان)

- ۱- در سال (۱۳۳۳) بر علاوه بستره های سابق (۱۲) بستره دیگر جدیداً بکار انداخته شده که جمله آن فعلاً (۵۲) بستره شود .
- ۲- دستگاه اکسریز که قبلاً توسط آن تنها رادیو سکویی اجراء میشد در سال (۱۳۳۳) يك پايه ماشین جدید به مؤسسه مذکور نصب گردیده که هم رادیو سکویی و هم رادیو گرافی را اجرا مينمايد .
- ۳- در حصة لابرتوار شفاخانه قرار يکيه بالا براتوار مرکزی صحت عامه مفاهمه شده است و ممکن است که يك لابرتوار منظم که احتیاجات يك سنا توریم را تأمین کند به خود شفاخانه ترتیب داده شود .
- ۴- يك الحاقیه جدید در دوران سال (۱۳۳۳) برای (۱۲) بستر ساخته شده است .

(مؤسسه باکتر یولوژی)

- ۱- مقدار واکسین ساخته شده کو لرا در سال جاری (۴۸۱۸۵) سی سی .
- ۲- مقدار واکسین ساخته شده تیفو » » (۱۸۲۰۵۳) » » .
- ۳- معاینه چیچک در سال جاری در مرکز کابل (۶۲۲۵۰) نفر .
- ۴- معاینه خانه چیچک در سال جاری در ولایات (۶۷۶۹۰۰) » .
- ۵- » خال کوبی مؤسسه » » در مرکز (۶۲۱) » .
- ۶- معاینه و علاج سگک دیوانه در سال جاری در مرکز (۱۴۴) » .

(شفاخانه مجبیس)

- الف) مریضان تداوی شده پولی کلینیک مجبیس عمومی - توقیف و مجبیس انانیه (۱۶۹۲۹) نفر .
- ب) مریضان داخل بستر در شفاخانه مجبیس عمومی انانیه قلعه چه (۶۱۳) نفر .
- ج) پودر دی . دی . تی که در سال جاری یازده مرتبه تطبیق گردیده عبارت از (۱۹۰۷) کیلو بوده که بالای (۲۷۶۴۰) نفر و (۲۳۷۰) پارچه استعمال شده .
- ۱- الف) تکمیل سامان لابراتوار شفاخانه .
- ۲- تکمیل سامان عملیات خانه .
- ۳- تکمیل سامان پولی کلینیک دندانسازی .
- ۴- خریداری يك عراده گادی جدید مع اسب برای سر طبابت .

۵- روی دست گزفتن پر وژه چند اطاق جدید برای تجویز و مطبخ جدید شفاخانه .

۶- ترمیم و تکمیل تشنا بهای شفاخانه .

۷- توزیع مقدار کما فی شیر - و یقین وصال بون برای بهبودی صحت مجوسه های اناتیه .

۸- درخو است و توزیع (۸۰) دست البسه زمستانی برای مجوسه ها و اطفال به بضاعت مجلس اناتیه از مؤسسه خیریه نسوان .

۹- درخو است يك تعداد مكفی البسه برای مجوسین و معیوبین مجلس عمومی از مؤسسه سره میاشت .

(مؤسسه اکسریز وزارت صحتیه شفاخانه ابن سیناء بلخی)

۱- تعداد مریضانیکه از اوائل حمل (۱۳۳۳) الی ۱۳ جدی (۱۳۳۳) معاينه شده اند .

۲- تربیه پرسونل .

(هدیریت مجادله)

الف) واكسینا سیون چیچك - كز لرا - محرقه كه به حجاج و غیره مسافرین ذریعه شعبه مجادله تزرریق و و رفه صحتی بین المللی داده شده (۱۰۸۷) نفر .

ب) پودر تلک - سنگك تلک و سب ستون كه برای مجادله سال (۱۳۳۳) تهیه شده هبارت از (۸۴۳۷۱) كيلو .

۱- پودر صد فیصده مالداری كه با پودر تلک مخلوط و پودر دی . دی . تی ده فیصده از آن حاصل شده (۸۸۷۲) كيلو .

۲- پودر ترکیبی دی . دی . تی ده فیصده كه ذریعه ما شین دستی و دیزلی استحصال شده (۹۷۹۵۹) كيلو پودر پاشی كه ذریعه هیئت هات منتخبه بعمل آمده فرار ذیل است .

۱- به تعداد (۴۶۰۶۹۲) نفر .

۲- » » (۳۷۴۸۳۷۱) پارچه .

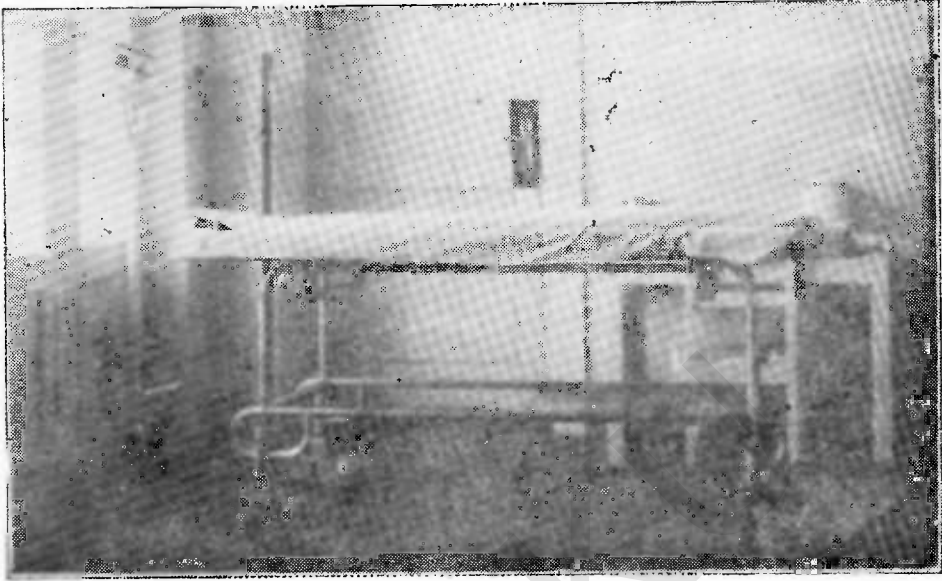
۳- » » (۴۷۶۹۸) منازل .

۴- » » (۴۰) سرای .

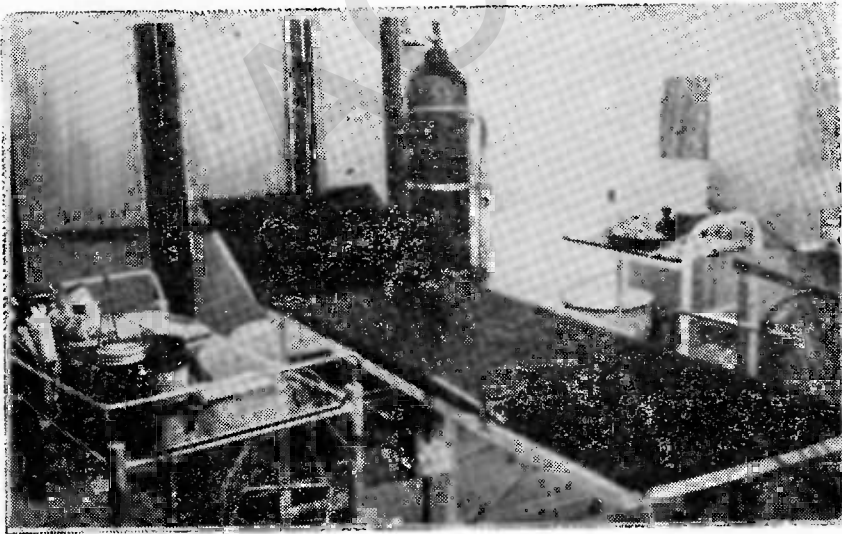
۵- » » (۱۴۱۴) دكا كین .

تزاییدیکه نسبت به سال (۱۳۳۲) در سال (۱۳۳۳) بعمل آمده طبق ذیل است .

- ۱- به تعداد (۲۲۵۶۹۷) نفر
 - ۲- « » (۱۰۹۸۰۵۸) پارچه.
- بر علاوه آن علاقه داری چهار آسیاب بعضی دهات- از حکومت ده سبز و مر بوطات آن- تماما می حکومت سرای خواجه و علاقه داری های مر بوطه آن که با لغ بر (۹۳) مواضع می شود.
- ۳- توزیع بودرده فیصده دی- دی- تی وواکسین های لازمه وگن سپری به شفاخانه های ولایات و حکومت اعلی - کلان و غیره مر بوطات وزارت صحیه.
- ۴- مدیریت صحیه هرات و مر بوطات آن- بودر ده فیصده دی. دی. تی (۵۵۰۰) کیلو وگن سپری به اندازه ضرورت.
- ۵- واکسین چیچک برای (۷۵۰۰۰) نفر وواکسین کولرا- تیفو- تیفوس به اندازه کافی.
- ۶- مدیریت صحیه قندهار و مر بوطات آن بودر ده فیصده دی. دی. تی (۶۵۵۰) کیلو وگن سپری به اندازه ضرورت.
- ۷- واکسین چیچک برای (۱۲۵۰۰۰) نفر وواکسین کولرا- تیفو- تیفوس به اندازه کافی.
- ۸- به مدیریت صحیه گرشک و مر بوطات آن بودر ده فیصده دی- دی- تی ۲۲۰۰ کیلو وگن سپری به اندازه ضرورت.
- ۹- به مدیریت صحیه گرشک و مر بوطات آن وواکسین چیچک برای (۳۰۰۰۰۰) نفر وواکسین کولرا محرفه به اندازه کافی.
- ۱۰- به مدیریت صحیه فراه و مر بوطات آن بودر ده فیصده دی- دی- تی (۲۰۵۰) کیلو وگن سپری به اندازه کافی.
- ۱۱- به مدیریت صحیه فراه و مر بوطات آن وواکسین چیچک برای (۳۰۰۰۰۰) نفر وواکسین کولرا محرفه و غیره بقدر کافی.
- ۱۲- به مدیریت صحیه غزنی بودرده فیصده دی. دی. تی (۲۵۰۰) کیلو وگن سپری به اندازه ضرورت وواکسین چیچک برای (۲۰۰۰۰) نفر وواکسین کولرا- تیفو- تیفوس به اندازه کافی.
- ۱۳- به مدیریت صحیه پروان و مر بوطات آن بودرده فیصده دی. دی. تی (۵۰۰۰) کیلو وگن سپری به اندازه ضرورت وواکسین چیچک برای (۴۷۰۰۰) نفر- وواکسین کولرا تیفو و تیفوس به اندازه کافی.
- ۱۴- به مدیریت صحیه قطغن و مر بوطات آن بودرده فیصده دی. دی. تی (۵۰۰۰) کیلو وگن سپری به اندازه ضرورت وواکسین چیچک برای (۹۸۰۰۰) نفر- وواکسین کولرا تیفو و تیفوس به اندازه کافی.

تذکره مریض در زایشگاه

اطاق کور تاژ زایشگاه

تعمیر کورس فا بله گی

تعمیر جدید شفا خانہ مستورات بدخشان در سال حل در یای کو کچه

- ۱۲- به مدیریت صحیه بدخشان و مربوطات آن بودرده فیصده دی. دی. تی (۱۲۵۰) کیلو گن سپری به اندازه ضرورت - واکسین چیچک برای (۱۸۰۰۰) نفر واکسین کولرا تیفو- و تیفوس به اندازه کافی .
- ۱۳- به مدیریت صحیه مزار شریف و مربوطات آن بودرده فیصده دی. دی. تی (۵۳۵۰) کیلو گن سپری به اندازه ضرورت - واکسین چیچک برای (۶۵۰۰۰) نفر واکسین کولرا تیفو و تیفوس به اندازه کافی .
- ۱۴- به مدیریت صحیه میمنه و مربوطات آن بودرده فیصده دی. دی. تی (۲۰۰۰) کیلو گن سپری به اندازه ضرورت - واکسین چیچک برای (۱۴۵۰۰) نفر واکسین کولرا محرقه به اندازه ضرورت
- ۱۵- به مدیریت صحیه مشرقی و مربوطات آن بودرده فیصده دی. دی. تی (۵۵۰۰) کیلو گن سپری به اندازه ضرورت واکسین چیچک برای (۱۰۳۰۰۰) نفر واکسین کولرا محرقه به اندازه کافی .
- ۱۶- به مدیریت صحیه جنوبی و مربوطات آن بودرده فیصده دی. دی. تی (۵۰۰۰) کیلو گن سپری به اندازه ضرورت واکسین چیچک برای (۸۵۰۰۰) نفر واکسین کولرا محرقه به اندازه کافی .
- ۱۷- به مدیریت صحیه لپوگرد بودرده فیصده دی. دی. تی (۲۰۰۰) کیلو گن سپری به اندازه ضرورت - واکسین چیچک برای (۲۰۵۰۰) نفر .
- ۱۸- ماموریت صحیه بنمان بودرده فیصده دی. دی. تی (۵۰۰) کیلو گن سپری به اندازه ضرورت واکسین چیچک برای (۶۰۰۰) نفر .
- ۱۹- به مدیریت صحیه دایزنگی بودرده فیصده دی. دی. تی (۲۰۰۰) کیلو گن سپری به اندازه ضرورت واکسین چیچک برای (۲۷۵۰۰) نفر .
- ۲۰- موسسات صحی علی آباد (۵۰) کیلو
 ۲۱- شفاخانه ابن سینای بلخی (۵۰۰) »
 ۲۲- ریاست مرستون (۲۰۰) »
 ۲۳- عمله و فعله سرک تنگ غارو (۱۰۵۰) »
- ۲۴- جهت کار گران فابریکه برق سروبی- واکسین چیچک برای (۷۰۰۰) نفر - مقدار بودرده فیصده که در شهر کابل و حکومت چهار گانه آن پاشیده شده (۳۹۸۰۹) کیلو .
- مقدار بودرده فیصده به شفاخانه های ولایات و حکومتات اعلی و کلان داده شده (۵۰۸۱۵۰) کیلو می باشد.

(دیپوی عمومی ادویہ ابن سینا بلخی)

از ابتدای سال (۱۳۳۳) حسب نظریات حکومت توأم با فعالیت های وزارت صحیحہ کہ درہر گوشہ وکنار مملکت شفاخانہ های متعدد یکی بعددیگر افتتاح و علاوتاً مؤسسات صحیحی از قبیل شعبات مجادلہ امراض زہروی - توبر کلوز - اکسریز ولا براتوارہا شعبات دندان سازی وغیرہ چہ در مرکز وچہ در ولایات باز نمودند .

ریاست دیپوی ادویہ مجبور بودپیش از پیش اجرای فعالیت نماید تا بتواند تماماً احتیاجات مؤسسات را تکمیل وتہیہ نمودہ وبدسترس شان قرار دہد بہ این اساس مؤسسہ دیپوی ادویہ از ابتدای سال (۱۳۳۳) بہ شکل یک مؤسسہ تجارتمی تبدیل وبہ روی اساس نامہ جداگانہ کہ از مجلس عالی وزراء وصحہ حضور مبارک شہر یاری گذارش یافتہ وبہ دسترس مؤسسہ فرار دادہ شدہ امور وظائف خود را اجرای مینماید .

(وظائف مؤسسہ مقصد و ہر اہم مؤسسہ)

- ۱- ادویہ ولوازم صحیحی دوائر مملکتی را تہیہ واز کمپنی های معاملہ دار تورید مینماید .
- ۲- ادویہ ولوازم صحیحی را برای عرضه بہ بازار تورید باین ذریعہ نرخ دوار در بین ادویہ فروشی های شخصی تامین مینماید .
- ۳- ذخیرہ یک مقدار ادویہ برای حالات فوق العادہ .

(تشکیل مؤسسہ دیپوی ادویہ حسب ارشاد و اساس نامہ)

الف) شورای عالی مؤسسہ - متشکل است از پنج نفر:

- ۱- ش ج بناغلی وزیر صحیحہ بہ حیث رئیس شورا .
- ۲- ع ج » وزیر مالیہ بہ حیث عضو .
- ۳- ع س » دوکتور عبدالظاہر رئیس مؤسسہ بہ حیث عضو .
- ۴- ع س » دوکتور فقیر محمد (شفأ) رئیس مؤسسات صحیحی بہ حیث عضو .
- ۵- ح » دوکتور محمد قاسم دوکتور جراحی شفاخانہ قوای مرکز بہ حیث عضو .

الف- مجلس ادارہ :- اعضای ادارہ در جلسہ تاریخی (۲۳) جوزا (۱۳۳۳) حسب ذیل انتخاب گردیدہ .

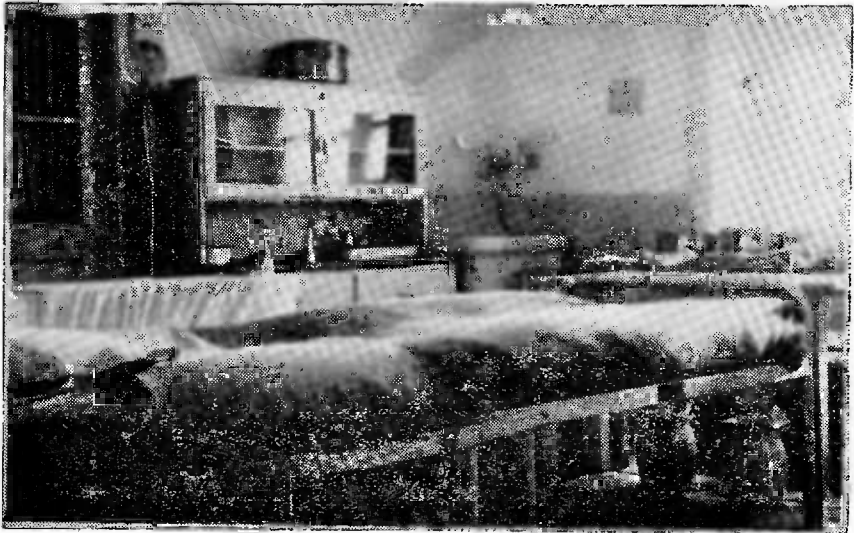
- ۱- ع س بناغلی دوکتور عبدالظاہر رئیس مؤسسہ بحیث رئیس مجلس .
- ۲- س » دوکتور محمد ظاہر معاون مؤسسہ بہ حیث عضو .
- ۳- س » عبدالرحمن مدیر محاسبہ » » »
- ۴- س » صالح محمد مدیر ماہورین » » »
- ۵- س » حبیب اللہ مدیر ماہورین وزارت صحیحہ » » »
- ۶- س » دوکتور کرام الدین معاون مؤسسات صحیحی علی آباد بہ حیث عضو .

خرگوش های لا پراستوار در چین غذا گرفتن

اطلاق تطبیقات فایله ها

اطاق ولادت زایشگاه

- ج) هیئت نظاره - اعضای نظار که از طرف شورای عالی مؤسسه انتخاب گردیده؛
- ۱- ع من شاعلی محمد آصف رئیس واردات وزارت مآلیه به حیث رئیس.
- ۲- ع ص « کفیل رئیس امور صحی وزارت صحیه به حیث عضو.
- ۳- ص « محمد نسیم معاون ریاست محاسبات به حیث عضو.
- ۴- ع « محمد یاسین تو لیمشردو اساسا ز مدیریت هیئیات وزارت دفاع ملی به حیث عضو.

(صورت توریید ادویه جات و مالز مه صحی از کمپنی های معامله دار)

راجح به توریید ادویه و مالز مه صحی طرف ضرورت مؤسسات وده اثر مملکتی و همچنان تهیه ادویه ضرورت عامه ریاست دیو مستقیماً با کمپنی های معروف ممالک مختلف کسه کراف آن ذیلاً توضیح داده میشود داخل مذاکره و مفاهمه گردیده او لتر قیمت ادویه و مالز مه مورد ضرورت را بدست آورده بعد از مقایسه قیمت به مجلس اداره تقدیم و مجلس اداره که متشکل از اعضای فنی و اداری میباشد مطالعات خویش را از هر دو جنبه تکمیل و بعد از تصویب مجلس اداره از نقطه نظر کمیت و کیفیت ریاست دیو آدر را اجرا مینماید نا گفته نماند که چون مؤسسه از نقطه نظر فن تحت مراقبت مستقیم وزارت صحیه میباشد طبعاً مؤسسه احتیاج دارد حسب ارشاد و هدایات وزارت معزی الیهادر توریید ادویه و مالز مه های صحی در اثر مطالعات کتب و لیتر بچر های جدید کمپنی های مختلف و ایجابات فن که نظر به موجودیت بیماری های گوناگون بحال تسوده مغید دیده شود اقدامات بنماید.

(تشکیل اداری مؤسسه)

ریاست دیوی ادویه در سال جاری علاوه به شعبات و دوائرسا بقه حسب ضرورت و منظوری افتتاح شعبات ذیل را از مجلس اداره و شورای عالی حاصل نموده:-

اول) مدیریت تفتیش.

دوم) مدیریت فروش که سابقاً وظیفه اش از طرف مدیریت فرمایشات ایفاء میکردند نظر به اهمیت موضوع از مدیریت موصوف سوا و مدیریت علیجده تشکیل گردیده که وظیفه آن توزیع لوازم و ادویه ضرورت مؤسسات صحی میباشد. علاوه تائاً ادویه متذکره راجعت استفاده توده به بازارهای کابل و اکثر ولایات توسط نماینده های فروش به قیمت مناسب عرضه میکند.

چهارم) ماموریت تجریات.

پنجم) ماموریت اوراق.

ششم) مدیریت لابرا نواز:- اگرچه این شعبه از سالهای سابق به اینطرف به فعالیت آغاز نموده لیکن حسب احتیاج تقویاً شعبه متذکره لازم دیده شد در تشکیل شعبه

لاپرا توار - پرسوئل قلمی دیگری تزئید و علاوتاً راجع به استخدا ام يك نفر متخصص دواسازی ازخارج از اقدامات لازمه گردیده و در نظر است شعبه متذکره بعضی ادویه را از نباتات وطنی بدست آورده در تهیه انواع محصولات زرفیه قابلیت ها - سیروب ها - تیچرها - یوماها و غیره مواد اقدامات بدارد .

(تعمیرات سال (۱۳۳۰) الی (۱۳۳۳))

ریاست دیوبند

ذوال (۱۳۳۰) الی (۱۳۳۳) ریاست دیوبند و ادویه دو تعمیر بزرگ یکی آن در حصه اول جاده میوند تمام ادویه فروشی سردار محمد هاشم که کار تعمیر آن تکمیل و دیگر آن الحاقیه ریاست دیوبند ادویه است که فریب تکمیل میباشد .

راپور اجراءات ریاست روز نتون در سال ۱۳۳۳

اجراءات و فعالیت هایکه در شعبات مختلف ریاست روز نتون در طول سال ۱۳۳۳ بعمل آمده تماما « بر مسائل مهم صحنی - تربیوی - اجتماعی بوده که اینک هر قسمت آن بصورت مختصر توضیح میگردد . -
اول - قسمت صحنی . -
الف - زایشگاه شهر آرا . -

این موسسه که برای بهبود اوضاع صحنی مادران و اطفال مملکت خدمت میکند در سال ۳۳ نسبت به سالهای گذشته فعالیت آن به پیمان و سعتر صورت گرفته است چنانچه اشغای صیکه این موسسه را از نزدیک مشاهده نموده اند بسدق ادعای ما اعتراف خواهند کرد تما ما « شعبات زایشگاه باالات و لوازم عصری صحنی مجهز گردیده انتظام امور نظافت و واریسی به مراجهین از میمیزات این موسسه میباشد .

احصائیه فعالیت های زایشگاه در سال ۱۳۳۳ قرار ذیل میباشد

وضع حمل خانگی . ۲۶۵

مریض های نسائی . ۴۳۲

مریضهای ولادی .

تعداد واقعات بدون سقط . ۸۶۱

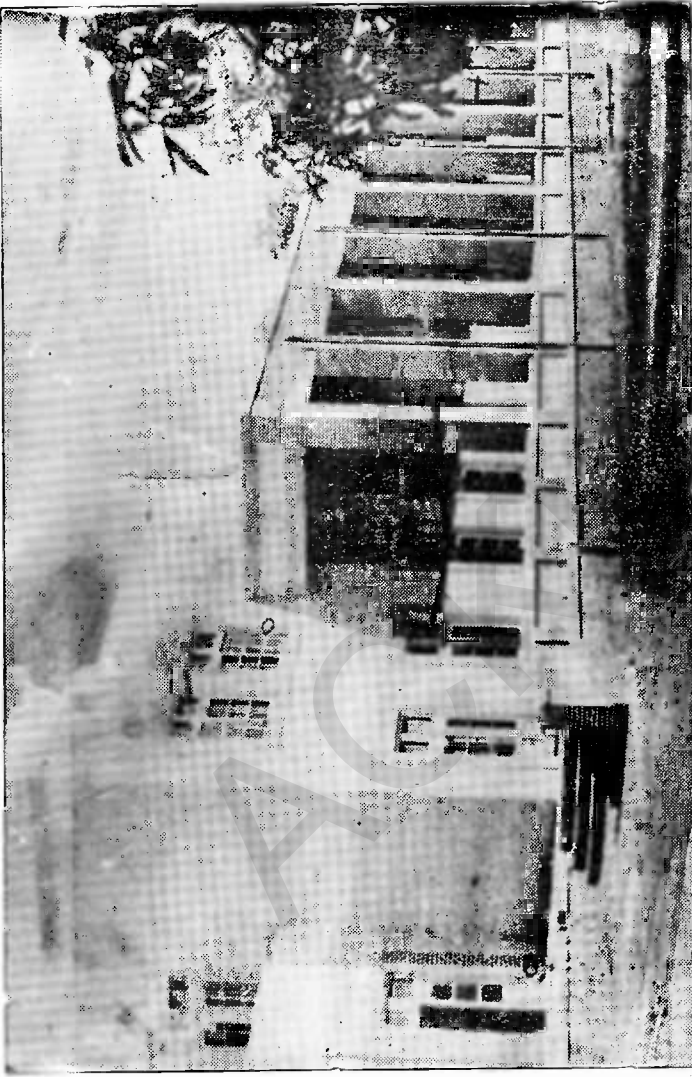
تعداد دو کا فگی ها بصواب تکرار . ۸۸۵

تعداد اطفال که از ۲۵۰۰ گرام اضافه تر وزن داشته وزنده میباشند . ۶۸۴

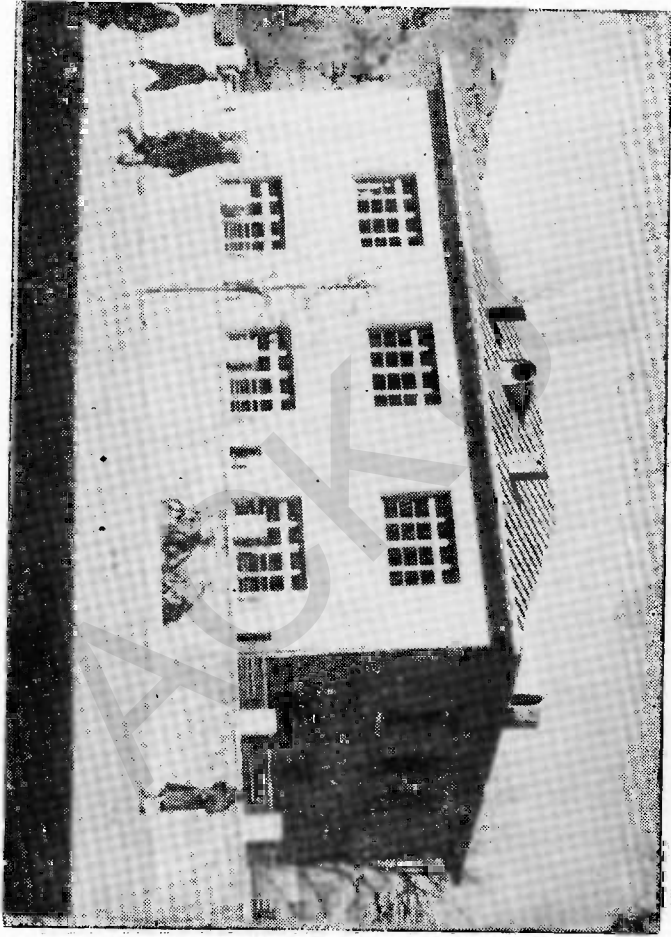
تعداد اطفال لیکه مرده تولد شده و تا پیش از ۷ روز مرده اند . ۴۲

تعداد اطفال لیکه پس از موقع تولد شده وزنده اند . ۱۰۵

تعداد اطفال لیکه پیش از ۷ روز مرده اند . ۵۴

قسمت غربی عمارت شفاخانه ولایت مشرفی

عمارت جدید سمی جنوب شفاخانہ مستورات کا بل

بر علاوه فعالیت های صحتی شعبات مختلفه زایشگاه کورس قابله گئی این موسسه در تعداد قابله های خود نیز افزوده است. چه در سال ۳۳ به تعداد ۹ نفر دیگر دور معین کورس را بیان رسانیده شهادت نامه های قابله گئی را اخذ و برای خدمت به مادران داده شده اند همچنان در طول همین سال ۱۱ نفر جدید داخل کورس قابله گردیده و به تحصیل آغاز نمودند فعلاً در کورس قابله گئی زایشگاه (۴۰) نفر قابله مشغول تحصیل قابله گئی عصری میباشند. امید است که در آتیۀ قریب زایشگاه قابله های تربیه شده و تعداد کافی را برای خدمت اهالی محترم عرضه نمایند. ریاست روز نتون در توسعه و انکشاف این مؤسسه عام المنفعه صرف مساعی نموده و با صرف مبلغ ۷۴۷۹۱۷ افغانی و ۲۵ پول در سال ۳۳ امور مربوطه این شفا خانه را توسعه و انکشاف بخشیده است.

ب: زاپور اجراءات سال ۱۳۵۴ لایرا توار مرکز صحت عامه مطابقی به

۱۰ جدی ۱۳۳۲ الی ۱۰ جدی ۱۳۳۳

در سال جاری ۱۹۵۴ لایرا توار مرکزی صحت عامه از طرف والا حضرت سردار معبد داؤد صدراعظم افغانستان و آمر سازمان صحتی جهان بعیت مدیر منطقه وی سازمان صحتی جنوب شرق آسیا و هیئت کلتوری اتحاد شوروی مورد بازدید قرار گرفت. لایرا توار مرکزی صحت عامه به پنج شعبه ذیل باکترولوجی - کمیای حیاتی - سیالوجی و هماتولوجی و شعبه حیوانات منقسم بوده و از اجراءات هر شعبه ذیلاً توضیح میشود.

۱- شعبه باکترولوجی - تعداد معائنات که درین شعبه در جریان یک سال صورت گرفته عبارت از تعداد ۲۷۵۴ معائنات باکترولوجی می باشد.

در ابتدای سال تعداد معائنات درین شعبه نظر به قلت وسائط زرعیه و مشعرا چندان زیاد بود این شعبه در قسمت تدریسی طلاب سهم بزرگ داشته و تعداد معائنات فیوق بمقابل تدریس ناچیز شمرده میشود.

۲- شعبه کمیای حیاتی - عین ملاحظات فوق را در اجرای قسمت های کمیای حیاتی مدنظر گرفته شده و اکنون این شعبه طوری با معیارات و آلات تجهیز شده که از اجرای هر نوع معاینات کمیای حیاتی بدر شده میتواند.

۳- شعبه هماتولوجی - این شعبه تمام اوقات مصروف معائنه بوده و تعداد ۴۵۰۰ معائنات درین شعبه در جریان سال انجام داده است.

این قابل تذکر است که در جریان یک سال تنها دو واقعه مثبت ملاریا تصادف شده است که بدون شک گفته میتوانم که واقعات عود ناچوری بوده. اگر این واقعات به تعداد معاینات ۳ سال قبل مقایسه شود اثبات کمیای بی مجادله ملاریا می باشد.

۴- شعبه سرالوجی بمجهر و فیت اوقات تمام روز را در بر گرفته و بر علاوه اجزای قسمت های سرالوجی وقت زیاد این شبهه برای شستن و تعقیب سامان شیشنی ضایع میشود. و از این نسبت تهیه و بکار انداختن ماشین شستن سامان شیشنی را لازمی دانسته و توسط این ماشین میتوان از ضیاع وقت و شکستن سامان شیشنی جلوگیری نمود و در باره توریید این سامان اقدامات بعمل آمده است صورت استحصال و فرستادن خون قناعت بخش بوده اما با وجود که فورمه های مخصوص سرالوجی از طرف لابراتوار بتمام شعبات که خون برای معائنه ارسال مینمایند توضیح گردیده مگر با آن هم مثل سال های ماقبل خون بدون تشخیص سریری از طرف شعبات به لابراتوار موصلات میکنند که از این نسبت غیر ممکن است که فیجندی صحیح نسبت حساسیت و وصفیت تست های سرالوجی طرح شود و این مسئله در این زمان راه حل را خواهد گرفت که شعبات امراض زهره روی در تسبحت کنترول یک شعبه در آید.

باین اساس توقع می شود که مطابق تجویز وزارت صحیح شعبات امراض زهره روی توسط یک شعبه مرکزی کنترول شود.

تعداد معاینات که در جریان سال جاری توسط این شعبه از منابع مختلفه صورت گرفته عبارت از تعداد ۸۵۲۵ خون و ۱۶۰ مانع دماغی شوک می باشد.

و بالای تمام خون های مثبت و منتهی تست مقداری نیز اجرا شده است.

امورات اداری

امور اداری روز بروز در توسعه و در جریان سال اطمینان بخش بوده است. این نیز از معاد خالصی نخواهد بود که اگر فامورین اداری این لابراتوار نسبت آموختن سیستم اداری توسط شعبه سکرتری سازمان صحیح جهان تریه شوند.

در سال جاری ۱۹۵۴ هم کاری های نزدیک را در همه موضوعات از طرف وزارت صحیح حاصل داشتیم و علی الخصوص لازم شردم که کمک های بزرگ رئیس روزنتون را تذکر بدهم.

تنظیم وسائل تقلیه - اطمینان بخش بوده و بطورول طور آزاد برای گردش در مرکز و اطراف با آسانی دستیاب می گردد. و هکذا سامان و ادویه ضروریه لابراتوار دائماً توسط درخواست از ریاست دیوی ادویه حصول میگردد.

تربیه طلاب :

کورس های یتا لوجست و تکنس کولوجست و معاونین لابراتوار ادامه داشته و در ابتدای سال ۱۹۵۴ هشت نفر تکنس لوجست از این لابراتوار فارغ التحصیل و بعد از اخذ دیپلوم از ریاست پوهنتون دولابراتوارها مؤظف گردیدند صرف چهار نفر آنها در لابراتوار مرکزی صحبت همامه ایفای وظیفه میدارند.

دهلیز اطباء فهای مریدان

کبوتر خانه : آمرلا زین اتوز باذ گنوز جواره حین انتخاب کبوترها دیده میشود

در کمال توجه و رعایت

عمارت شفاخانه زکیه

صنف درسی کورس قابله گی

همکذا ۵ نفر معاونین لابراتوار جدیداً فارغ التحصیل و بوظایف معموله مقرر گردیدند .

مقرری ها .

۳- تقریرتاً لوجست پس از فراغ کورس به لابراتوارهای اطراف مقرر گردیدند . تعداد طلاب که در تحت تربیه می باشد .

۱- دکتری - چهار نفر

۲- تکنکنا لوجست - ۱۲ نفر

۳- معاون لابراتوار - ۱۲ نفر

کورس تکنکنا کو لوجست موجوده لابراتوار در ماه دسمبر ۱۹۵۵ ختم و همکذا بطوری ترتیبات گرفته شده که همه ساله برای ۴ سال آینده عین تعداد تحت تربیه گرفته شود . کورس طلاب جدید الشمول در ماه جون ۱۹۵۵ آغاز میشود . تدریس طلاب و طبقه مهم این لابراتوار بوده و وقت زیاد درین باره صرف میشود ازین روم موجودیت یک نفر تکنکنا کو لوجست بین‌المللی با تجربه که دارای تحصیلات عالی باشد خیلی لایز می باشد .

تعداد کارکنان داخلی موظف لابراتوار

۱- ۱۰ کثیر - ۱ نفر

۲- معاون داکتر - ۲ نفر که یکی در کسولی هندیه فیلوشپ رفته است

۳- کمپست - ۲ نفر که یکی آن جهت فیلوشپ در سال ۱۹۵۵ در کسولی می رود .

۴- معاون لابراتوار - ۶ نفر

۵- تکنیشن لابراتوار - ۵ نفر

۶- کتاب و کتابت - ۲ نفر

۷- ترجمان - ۱ نفر

۸- خدمه - ۵ نفر

۹- تحویلدار فنی - ۱ نفر

شعبه حیوانات .

مجموع حیوانات لابراتواری دارای صحت خوب بوده و نسل گیری آنها طبق پلان ادامه داشته و جهت معائنات حامله گئی و استحصال کامپلی منت و همدولایزین و انتی سیروم از آنها استفاده بزرگ گرفته میشود .

زمانیکه لابراتوار تیه واکسن و ویروس دردم را لغت تاسیس میشود این حیوانات کسب موقعیت بزرگ را تهیه مینمایند .

ویرای شعبه (F.A.) در باره تجسس امراض بیطاریه از طرف لابراتوار بقسم معاونت یک تعداد حیوانات داده شده است. تا سبب يك فارم مناسب برای حیوانات لابراتواری از طرف شعبه بیطاریه مد نظر است تزاید نسل موش ها فعلاً موفقتاً نه صورت نگرفته و در سال آئینده مورد علاقه شدید قرار گرفته زیرا که يك نوع مهم حیوانات لابراتواری می باشد توقع می رود که برای اجرای تجارب حامله گی بقیه های منطقوی تحت تبحر به قرار گیرد.

یونیسف - سامان ارسالی یونیسف بصورت ذخیره قرار نگرفته بلکه در اواسط سال جاری حین وصول معیار تریه عملی طلاب تزاید شود يك پایه ماشین جنریتر وارد و نصب لابراتوار گردیده اما به نسبت نبودن سر ماهی شدید کسار گرفته نشده است.

تمام سامان این لابراتوار های اطراف اکنون تحت کنترول و بررسی وزارت صحه قرار گرفته و این سیستم اطمینان بخش است.

تعداد کل معاينات لابراتواری سال ۱۹۵۴ لابراتوار مرکزى بخت عامه

۱ شعبه بکترولوجی

فرع خون ۲۸

۲ - اکا و تیشن قسمت برای کروپ انتریک تایفس. ملی تنسس ۴۱۵

۳ - فرع ادرار ۱۲

۴ - زرع مواد غائطه ۳۱

۵ - معاينه های میکروس کویک مواد غائطه از نقطه نظر آمیب ۲۳۷

۶ - معاينه مواد مرضی گاون ۳۲ - جمله شد ۲۷۵

۷ - معاينات بلغم ۳۰۵

۸ - معاينات مواد غائطه از نقطه نظر تخم طفيلات امعانی ۱۶۲۰

۹ - معاينه افرازات مجرای بولی از نقطه نظر کنوکک ۳۹

۱۰ - تجربه حیوانی ۱۴

۱۱ - معاينات با کترولوجی آب و غیره ۹

۱۲ - دیگر معاينات ۱۲

۲ - شعبه های هماتولوجی

۱ - ملاریا ۲۲۰

۲ - حمای راجعه ۱۸۰

۳ - تعیین هموگوبین ۸۸۳

۴ - تعداد کروات حمرا ۷۱۳

پروفیسران خارجی وزارت صحیہ

مسٹر یوشان ادمنستر
دفتر یونیسیف

عزتمند دا کٹر سمت
آمر لایبر انوار

دکتورس گید متخصن نسائی
زایشگاه شهر آرا

پروفیسران فاکولتہ طب

پروفیسر غیاث الدین ادنال عقلی و عصبی

پروفیسر اربینائی - پتا لوژی

پروفیسر ڈوجنٹ دکتور تور کدت
رکشوی رادیو لوژی

پروفیسر دندان برکن - پتا
کو لوژی

- ۵ - تعداد کرات بیضا ۸۷۳
- ۶ - فورمول لوکوستیر ۷۷۴ - جمله شد ۴۵۰۵
- ۷ - تعیین سرعت سقوط کرات حمر ۱ ۷۶۰
- ۸ - کواکولشین تایم و بلید نک تایم ۴۱
- ۹ - تجربات حیوانی ۷

شعبه کمیای حیاتی

- ۱ - معاینات کمیای خون ۱۰۵
- ۲ - ادرار مقدری و توصیفی ۱۹۰۶
- ۳ - مانع دماغی شو کی ۶
- ۴ - عصاره معدده ۲۱

شعبه سورا لوجی

تعداد خون که از شعبات مختلف برای معاینات فرستاده شده قرار ذیل است .

- ۱ - سرری خون ۸۱۸ مانع نخای شو کی
- ۲ - کلینیک اطفال شق یونسف ۲ نفر
- ۳ - شفاخانه زایشگاه ۳۸۶۸ نفر
- ۴ - مؤسسات صحتی هلی آباد ۲۲۰۵ نفر
- ۵ - شفاخانه مجس ۱۱ نفر
- ۶ - شفاخانه عسکری و قوای مرکز ۲۳۳ نفر
- ۷ - انفرادی ۱۱۴۸ جمله ۱۶ = ۸۵۴۱

از جمله تعداد ۸۵۴۱ به تعداد ۱۰۶ خون قابل معاینات سورا لوجی بوده و متباقی آن حسب ذیل قسمت شده است .

- ۱ - قسمت توصیفی کان ۸۴۱۵ نفر
- ۲ - قسمت توصیفی مای نیکه ۷۷۷۸ نفر
- ۳ - قسمت توصیفی وی دی = آ ر ا ل = ۸۴۳۵ نفر
- ۴ - قسمت نوداری (وی دی ۰ از ۰ ال ۰) ۵۱۰ جمله شد ۵۰۷۹

لا براتوار حفظا الصحه عامه بر علاوه وظائف و خدماتیکه در فوق عرض شد یک وظیفه مهم دیگر نیز اجرا می نماید که عبارت از تربیه نمودن طلاب است برای لا براتوارهای ولایات مملکت . سال گذشته یک دسته طلاب از لا براتوار حفظا الصحه عامه فارغ التحصیل شده شهادتنامه های لا براتوار را اخذ و برای خدمت به مؤسسات مربوط آمادگی گردیدند . در مسائل جاری تعداد متعلمین که مشغول تحصیل میباشند به (۲۶) نفر میرسند .

توقع می‌رود که این دسته که تحت تربیه قرار گرفته اند به‌دراز ختم دوره همیشه به ولایات مملکت هزیر داخل خدمت و فعالیت گردیده به توسعه لایحه اتوار مرکزی مساعدت شایانی بنمایند .

ریاست روز نتون در قسمت لایحه اتوار حفظاً لایحه هاله مبلغ (۱۰۸۸۳۸) افغانی را بدون معاشات در سال ۳۳ به مصرف رسانیده است .

ج- پولی کلینیک ها و مراکز خیریه اطفال

ریاست روز نتون در تاسیس پولی کلینیک های اطفال مساهمی زیاد تری بخرج داده و باین مراکز فعالیت های صحی و خیریه مانند سائز شعب توجه زیاد میدول نموده است . در پولی کلینیک ها همه روزه اطفال مراجعه کرده توسط دکتوران لائق معاینه و تدابیر میگردد . بر علاوه معاینات صحی مختلف اقسام ادویه و ویتامین ها و غیره برای این مقصد بقسم مجانی نیز داده شده و هم بهادران توصیه های صحی داده می شود . تادر مورد اطفال شاق تطبیق گردد . کلینیک های اطفال در نقاط مختلف شهر تاسیس گردیده تا اسباب سهولت مراجعین را فراهم ساخته باشد . در نظر است که یک پولی کلینیک جدید در عمارت مجادله توبر کلوز واقع چمن نیز تاسیس گردد تا اطفال آن قسمت شهر بخوبی بدانجا رسیده و از آن استفاده درست بنمایند .

احصائیه معایناتیکه در سال ۳۲ از پولی کلینیک اطفال واقع معاینه خانه مرکزی حاصل شده ذیلاً توضیح میگردد .

تداوی شده گان امراض مختلف ۲۳۵۸۵ نفر

واکسین ضد سیاه صفره و دفتری ۳۰۰ نفر

شیر بودر که خالص بوده ۵۲۰ یه ند

گارت شیرهای ۵۰۱ - گارت

(۴) اطفالیکه برای رجستر و شمول به یو کلنیک روانه شده اند .

دفعه اول ۱۰۷۴

دفعه دوم ۵۰۶

دفعه سوم ۱۸۴

(۴) اطفالیکه صابون اخذ کرده اند ۱۵۶۰۰ کلچه صابون

در سال ۳۳ ریاست روز نتون مبلغ (۱۲۹۳۷۶) افغانی جهت امور متعلقه یو کلنیک ها

و مراکز خیریه مصرف نموده است

د. پیروان توریم .

امور مربوط این موسسه متعلق بوزارت جلیله صحیه بوده در ریاست روز نتون مصرف

در قسمت مسائل مالی معاونت می نماید .

چنانچه در سال ۳۳ تا اخیر جدی مبلغ (۷۸۰۷۸) افغانی را به مؤسسه پر یوانتوریم تخصیص داده است تا پول مذکور را به اطفال مریضیکه درین مؤسسه تحت علاج گرفته شده اند صرف گرداند .

ب : - قسمت تربیوی

وژوکتو فهای روز نتون

اطفالیکه درین مؤسسه داخل میشوند اساس زندگی اجتماعی را که در حیات او شان رول مهمی را بازی میکند فرامیگیرند .

از مدت چند سال است که این مؤسسه به اطفال محیط کابل مخصوصاً طبقه بی بضاعت خدمت شایانی نموده چنانچه پروگرام های مختلف و متنوعه آن که درین مؤسسه تطبیق میگردد قابل ملاحظه است این پروگرام ها اصل اساس تربیه آینده آنها را تشکیل میدهد . نمایش سال جاری که از طرف اطفال وروکتون های روز نتون بعمل آمد بی شبهه یک خاطره خوبی را باقی گذاشت یقین کامل میرود که اطفال وروکتون وقتی مساعده برای شمول مکتب می گردند حیات مکتب را به خوشی استقبال خواهند نمود که البته این یک موفقیت مهم تربیوی بشمار میرود .

البته در آینده انکشاف این مؤسسات در نظر گرفته شده و در صورت امکان نظر این مؤسسات در نقاط مختلفه شهر بوجود خواهد آمد . در سال ۳۳ سه صد نفر طفل در حمید وروکتون و دوصد نفر در ناز و وروکتون تحت تربیه فرار داده شده ۴۴ از انجمله (۶۴) نفر اطفالیکه دوره معینه کود کستان را طی کرده و به شمول مکتب آماده بودند یوزارت جلیله معارف ارسال گردیدند . در سال ۳۳ مبلغ (۲۳۰۷۷۷) صرف کود گستانهای روز نتون گردیده است .

راپور امراض ساری که ازین پولی کلینیک اخذ گردیده .

پولیو میالیت ۳۰ نفر

سرخکان ۳۰۰ نفر

چیچک ۱۰ نفر

محمک ۲ نفر

سیاه سرفه ۲۰۰ نفر

مراکز خیریه روز نتون در نقاط ذیل در داخل شهر مصروف فعالیت میباشند :-

(۱) مرکز خیریه واقع جاده همیوند .

(۲) مرکز خیریه واقع شیر شاه مینه .

(۳) مرکز خیریه واقع لیسه ملالی .

احصائیه که در سال ۳۳ ازین برای مرکز گرفته شده قرار ذیل است.

- ۱) اطفال لیکه کوپون شیر اخذ کرده ۱۶۷۷۸ - نفر
- ۲) اطفال لیکه شیر پودر گرفته اند ۲۴۲۲ - نفر
- ۳) اطفال لیکه برای تداوی به یوکلینیک ارسال شده اند ۲۰۳۹ - نفر

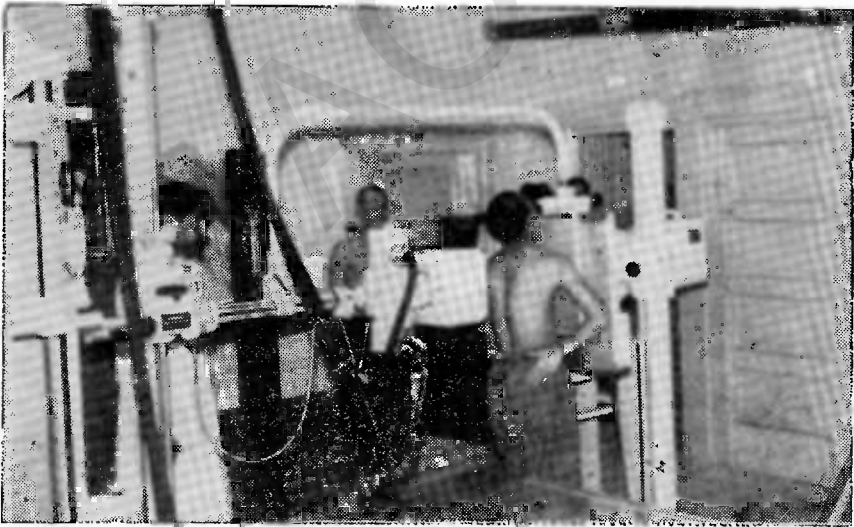
ج- توزیع شیر، صابون، وویتامین.

ترتیب و تحلیل شیر پودر و طرز توزیع آن به مستحقین باسناد یک پلان معین کیه از طرف روز نتون ترتیب شده صورت میگرد مراقبت و کنترول در نظافت مراکز و غیره امور مربوطه بدقت مراعات میگرد مراکز بزرگ و کوچکی که برای توزیع شیر در کابل ناسیس شده همه روزه بشمول ایام تعطیل در نقاط ذیل برای جمعین باز بوده و با ایشان شیر تقدیم می کند.

- ۱) مرکز توزیع شیر روز نتون در باغبان کوچه (۲) مرکز توزیع شیر حمید و روکتون
- ۲) مرکز توزیع شیر ناز و روکتون (۴) مرکز توزیع شیر شهر آرا
- ۳) مرکز توزیع شیر شفاخانه مستورات (۶) مرکز توزیع شیر ریاست مرستون
- ۴) مرکز توزیع شیر موسسات صحی علی آباد (۸) مرکز توزیع شیر مجلس انائیه
- ۵) مرکز توزیع شیر شیوکی (۱۰) مرکز توزیع کارت شیر پور کلینیک اطفال
- ۶) مرکز توزیع کارت شیر جاده میوند
- ۷) مرکز توزیع کارت شیر شیر شاه مینه
- ۸) مرکز توزیع کارت شیر مکتب ملالی
- ۹) مرکز توزیع شیر شفاخانه مستورات
- ۱۰) مرکز توزیع شیر پروان توریم
- ۱۱) مرکز مجادله توپر کلوز
- ۱۲) مکتب زراعت
- ۱۳) مرکز توزیع شیر مکتب تخنیک نا نوی
- ۱۴) مرکز توزیع شیر مکتب اصول تحریر
- ۱۵) مرکز توزیع شیر مکتب رحمان بابا
- ۱۶) مرکز توزیع شیر مکتب دار المعلمین متوسط
- ۱۷) مرکز توزیع شیر مکتب دارالعلوم شرعی
- ۱۸) مرکز توزیع شیر مکتب دارالعلمین مسلکی
- ۱۹) مرکز توزیع شیر مکتب خسو شحال خان ختک
- ۲۰) ولایت مشرفی
- ۲۱) ولایت قندهار

آمرلابراتوار همراي داكثر جواد براي انتخاب خوك هندی
جهت تجسس ثلابراتواری دیده میشود

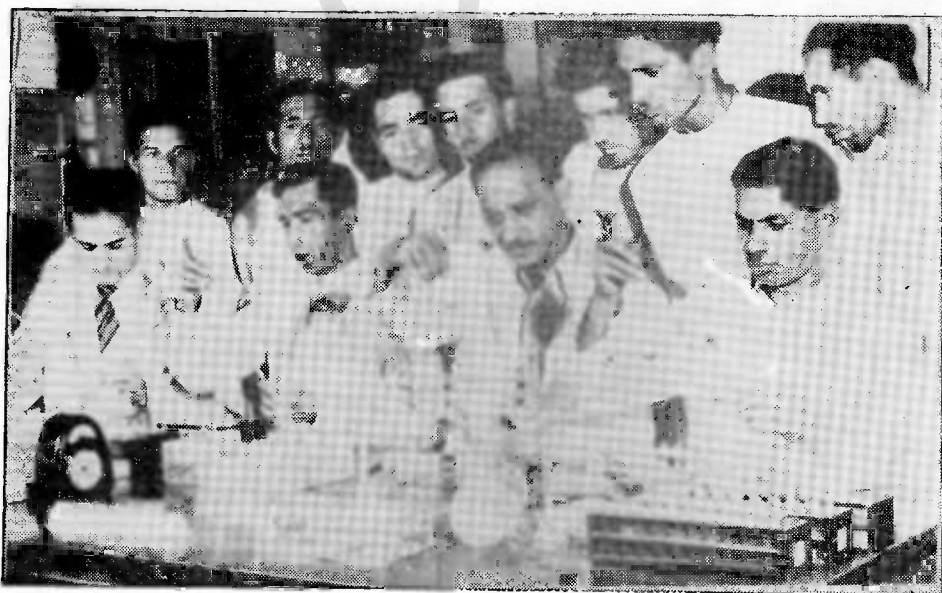

اطلاق ماگس اسري

داغیای نامی که با آن در این آزمایشگاه ساخته شده است

در شعبه با کتر لوزی‌دا کتر سجواد صوررات تکنیک کشت میکروب‌ها را توضیح میکند

یک تعداد محصلین در حال عمل تحلیل به لایر اتوار

(۲۷) ولایت مزار شریف.

(۲۸) ولایت هرات.

(۲۹) ولایت قطن.

(۳۰) ولایت جنوبی.

(۳۱) پلخمری.

(۳۲) حکومت اعلیٰ فراه.

(۳۴) حکومت اعلیٰ پروان.

(۲۵) حکومت اعلیٰ بدخشان.

(۳۶) حکومت اعلیٰ غزنی.

(۳۷) حکومت اعلیٰ میمنه.

مقدار شیریکه در سال ۱۳۴۳ ریاست روز نتون موجود بود عبارت از (۳۲۳۵۸۹) پوند
مصارف فیکه دو مراکز شهر کابل بعمل آمده (۹۱۳۵۰) پوند
مصارفیکه در ولایات بعمل آمده (۶۰۲۰۰) پوند
جمع (۱۵۱۶۵۰) پوند

مصارف شیر تا اخیر برج جدی ۲۳۳۳ بوده و تعداد اطفالیکه ازان استفادہ
نموده اند به (۱۳۱۳۲۰۰) نفر میرسند.

جهت مصارف حمل و نقل وغیره امور مربوطه توزیع شیر مبلغ (۳۴۴۴۷۷) افغانی
در سال ۱۳۳۳ بمصرف رسیده است.

ریاست روز نتون و موسسه صحتی جهان و یونیسف.

ریاست روز نتون در قسمت فعالیت های صحتی واجتماعی خود بیشتر مرهون معاونت
ومساعدت های موسسه یونیسف وسازمان صحتی جهان بوده است چه امداد این موسسات
که وقتاً فوقتاً صورت گرفته دامنه فعالیت های روز نتون را وسیعتر گردانیده است.

موسسات مذكوره از سال ۱۹۵۰ عیسوی باین طرف به ارسال شیر پودر صابون ویتامین
واقسام ادویه مفید لوازم طبی وپرستل طب پیشبرد تحصیل طب در شعبات مختلف ریاست
روز نتون را معاونت کرده ودر طی چندسال نتایج خوبی را بار آورده است. چنانچه
موسسه زایشگاه لابراتوار حفظالصحه عامه پولیکلینک های اطفال و مراکز خیریه در اثر
کهمک و معاونت یونیسف وسازمان صحتی جهان انکشاف نموده است.

بر علاوه سازمان ولوازم طب عمیری که بر ریاست روز نتون مواصلت کرده است موسسه
یونیسف از آغاز معاونت خود تا حال مقدار (۴۳۱) تن شیر پودر و (۵۰) تن صابون و
در حدود (۴۸۰۰۰۰۰) کپسول های ویتامین ارسال نموده است که این مواد همه در ظرف
مدت چندسال با استفاده اطفال ومادر ان گذاشته شده است.

ریاست روز نتون برای رفاهیت پرسنل سازمان صحی جهان و یو نیسف اقدامات موثری نموده و در قسمت احتیاجات ضروریها آنها که عبارت از تهیه منازل مصرف ترا نسپورت محروقات و غیره میباشد صرف مساعی نموده و سائل استراحت آنها را فراهم آورده است پرسنل فنی موسسه فوق الذکر که در شعبات ریاست روز نتون داخل فعالیت بوده اند فرار ذیل میباشند .

عز تمند دا کتر سمت آمرلابراتوار حفظالصحه عامه .

مخترمه دا کترس گید در شفاخانه زایشگاه .

مخترمه مس یلگاردسرفا بله زایشگاه (معلمه فعلی کورس فرسنگ فندهار)

مخترمه مس چار گن سن نرس زایشگاه فعلاً به وطن خود رفته

مخترمه مس رو فنیو . نرس شعبه اطفال . فعلاً بوطن مراجعت نمود .

مخترمه دا کتر موریس . دا کتر اطفال . که جدیداً بکار آغاز نموده است .

مخترمه مس میننگ . در شفاخانه مستورات .

مخترمه مس واندارد رخت . نرس شعبه امراض زهروی فندهار

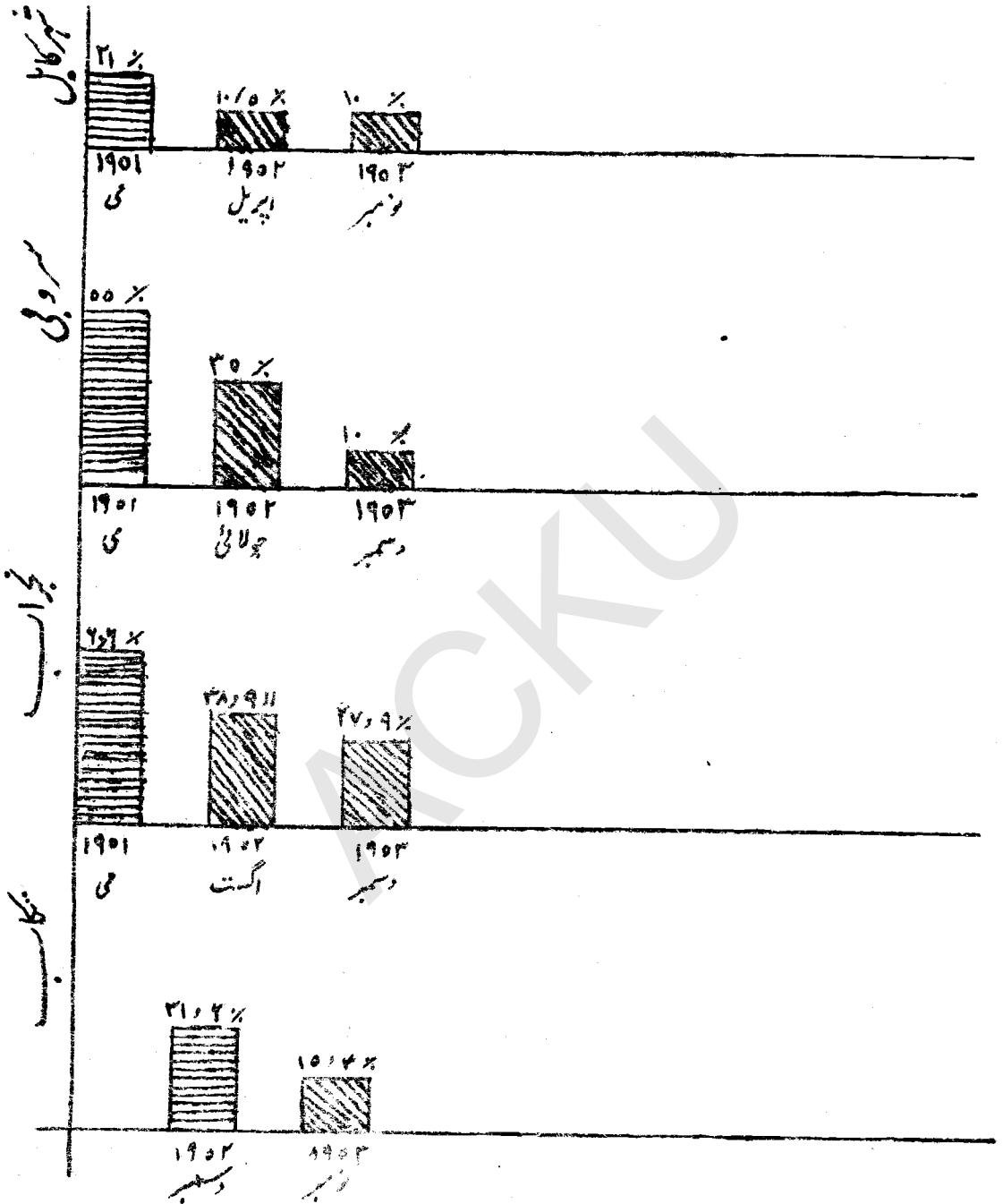
عز تمند مستر بوشان . اد مستر شعبه یو نیسف .

به مناسبت افتتاح تعمیر موسسه مجادله ملاریای افغانستان

(نظری به تاریخچه تشکیل مؤسسه ملاریا و تکامل آن در افغانستان)

ملاریا از نظرات تاثیرات مضره بر حفظالصحه و ترقی گیتی اهمیت جهانی کسب کرده است . طوریکه معلوم است سالانه سه میلیون و فیات و سه صد میلیون واقعه مصابت این مرض در دنیا بوقوع میرسد و مخصوصاً مناطق حاره و تحت الحاره مواجه به خطر غلبه و استیلای ملاریا واقع گردیده اند تنها در افغانستان اغلباً تلفات مستقیم و غیر مستقیم مرض ملاریا سالانه قدری بلندتر از ده فی هزار نفر انداز گردیده است تقریباً ۵۰ فیصد نفوس مملکت یعنی بیشتر از یکنیم میلیون افراد وطن سالانه به مرض مدش ملاریا مصاب می شوند زکراین نکات قیمت و اهمیت مجادله ملاریا را بمقابل این مرض خطرناک در وطن عزیز بما آشکار میسازد . نخستین قدم در راه مجادله و دفع ملاریا از مملکت با تشکیل یک موسسه کوچک ضد ملاریا در اخیر سال ۱۳۲۷ برداشته شد این موسسه بشمول یک فقر رئیس و یک عده محدود اعضاء دفتر و فنی کنترول ملاریا بوجود آمده بود . قدم اول و مجاهدت یگانه این تشکیل نوزاد در منطقه پشمیری که دارای (۸۰۰۰) نفوس و دو نیم مربع میل مساحت بوده به ساحه عمل پیوست این کوشش ابتدائی در یک جا نیکه بیش همه مورد تهدید مرض واقع شده بود نتیجه فنا عت بخش داد و امید کامیابی نهائی را در مجادله طویل و مشککل علیه ملاریا در مملکت استوارتر گردانیده .

نتیجہ مشاہدہ سروی طحال ولایت کابل

نتیجہ مشاہدہ سروی

درخواست

درقنڈا

۶۵/۹%

۱۹۰۱

۴۱/۹%

۱۹۰۲

۱۹/۵%

۱۹۰۳

۴۹%

۱۹۰۴

۲۶%

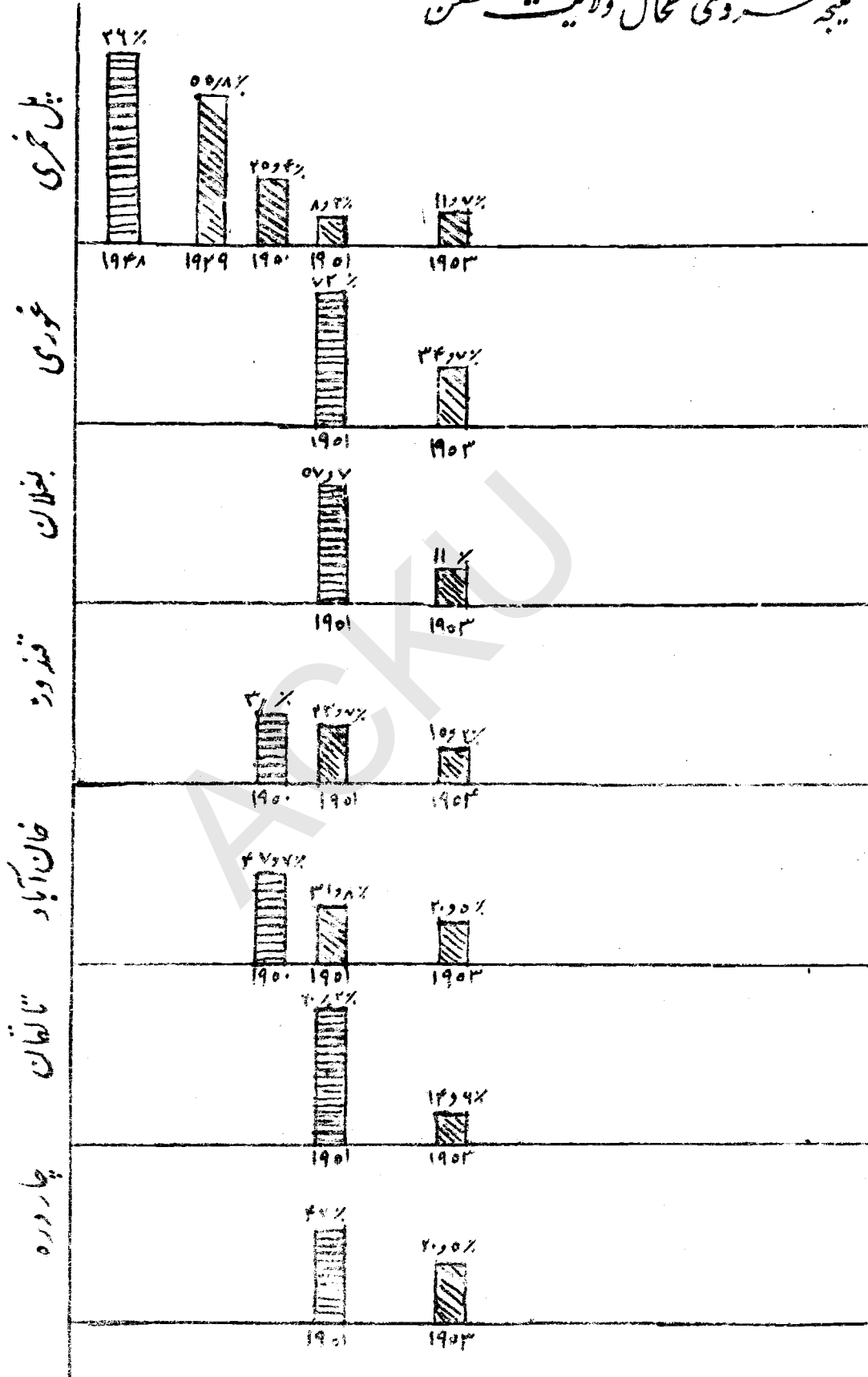

۱۹۰۵

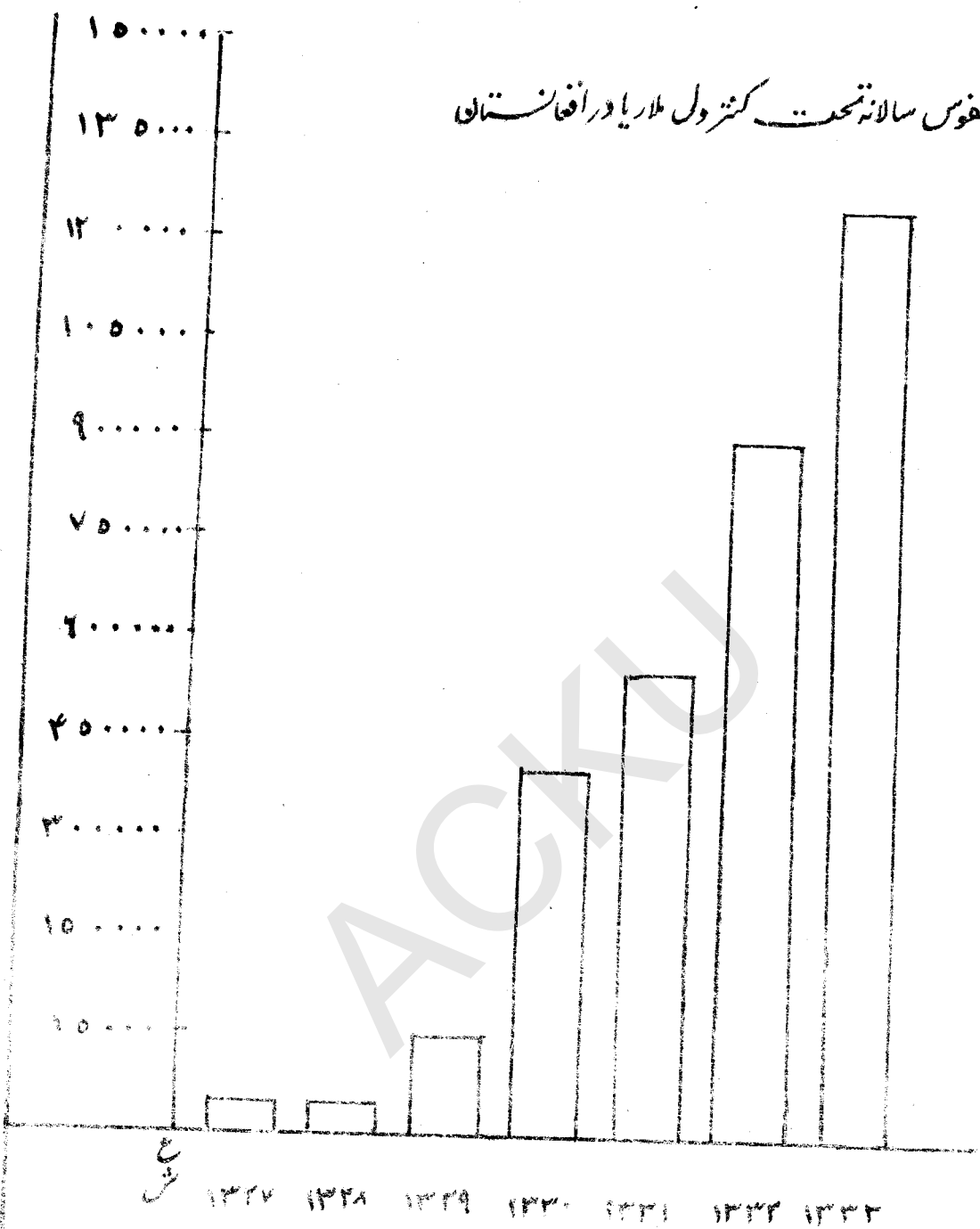
درخواست

ACKU

پیمانه سروی طحال ولایت قطغن

مجموعه نفوس سالانه تحت کنترل ماریا در افغانستان

يك قسمت از تعمیر انستیتوت مجادله ملاریا

تعمیر انستیتوت مؤسسه مجادله ملاریا

شعبه کیمیاي حیاتی (توضیحات معاینه ادرار)

اطاق لابراتوار در حال تجزیه کردن بعضی مواد

آنچه خیلی امید بخش بود اینکه حکومت از خطر و مشکلات که ملاریا در مملکت تولید نموده بود استفهام کلی داشت و معلوم بود که همه ساله در نقاط مختلف مملکت چه در شرق و چه در صناعت مرض باعث رکود و تنقیص کار تولید میگردید مشـکلات آتی و عمده بیکه در مقابل موسسه ملاریای مملکت قرارداد است عبارت بود از:

- (۱) عدم موجودیت افراد فنی و تخنیک (طبی و غیرطبی)
 - (۲) عدم موجودیت یک احصائیه فنی راجع به استیلا و چگونگی خود مرض در مملکت.
 - (۳) عدم موجودیت هر نوع سامان لازمه و مشکلات حمل و نقل و عدم توجه و همکاری اهالی.
- بعد در مورسالیان (۱۳۲۸-۱۳۳۳) یعنی در مدت کم از پنج سال چون نتیجه مثبت گرفته شد موسسه توانست بکمک مبلغ دولت ملل متحده و همکاری مردم بموفقیت های ذیل نایل آید:
- ۱- بالای یک رقبه وسیع استیلائی مرض در مملکت بواسطه مجادله تاثیر مرض از بین برداشته شد. در مقابل سال ۱۳۲۸ که تنها برهشت هزار نفر ساکنین پلخمری کنترول صحنی قایم شده بود در سال ۱۹۵۴ (۱۳۳۳) برای بیشتر از یک میلیون افراد مملکت مصدقیت از مرض فراهم گردید ببار دیگر دیگری ۳ نفوس مجموعی مناطق ملاریایی مملکت کنترول فنی و اصولی قایم گردید است.

۱- کار مهم دیگر عبارت از تربیه و آموزش افراد تخنیک برای پیش برد امور عملی مجادله در تحت نگرانی متخصصین و دستوران بوده است این افراد تخنیک در یک کورس ده هفته ای زمستانی که هر سال در اوقات خارج مجادله در کابل آغاز می یابد تربیت میشوند - در پروگرام کورس مذکور بالای مسایل نظری و عملی یعنی اندازه قیمت داده شده است.

متخصصین ملاریا و اتمولوژیست ها (متخصصین علم حشره) که در راس امور مجادله واقع شده اند تماماً یک کورس سه ماهه را با تطبیقات فنی (در موسسه ملاریای هند) در دهمی تعقیب نموده اند.

۳- موسسه ملاریای افغانی که در سال ۱۳۲۹ بشکر یک موسسه مرکزی بوجود آمده از دو حصه متشکل است اول شعبه علمی و تخنیک و دوم شعبه اداری و دفتری در راس موسسه یک رئیس که او هم شخص فنی است قرار دارد.

ضمیمه نمبر اول چوکات تشکیلاتی موسسه ملاریا.

ضمیمه نمبر ۹ تصویر عمارت موسسه ملاریای افغانستان در کابل

دو نتیجه عملی تمام این زحمات که بدون شک به منفعت مملکت عزیز ما خاتمه یافته است قرار ذیل میباشد.

(۱) - پیشرفت اقتصادی.

در پلخمری با جلوگیری و امحای ملاریا یک نوع انقلاب در صنایع ایجاد شد. طوریکه

در سابق با وصف پرداخت معاشات مساعد کار به مشکل دستگیری میکرد نفوس پلغمری هشت هزار نفر و تولید یومیه فابریکه صرف (۲۰۰۰۰) متر: پارچه بود اکنون نظر به بهبودی صحت عامه نفوس آن به (۲۰۰۰۰) بزاید یافته و مقدار تولید بالاتر از دوچند تولید سابق میباشد و در نظر است فابریکه مذکور بیش از این توسعه و انکشاف داده شود.

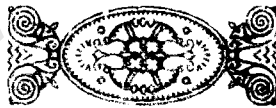
۲ - بهبودی زارعت.

حاصلات زارعتی برنج و یخته در قندوز و خان آباد در ظرف سه سال اخیر که عملیات مجادلوی مرض دران سامان صورت پذیرفته به دوچند تضاعف نموده است. همچنان در ایالت غوری و بفلان نظر به دفع مرض مشکلات فابریکه قند سازی بفلان از رهگذر بدست آوردن مقدار لازمه لبلبو مرفوع گردید و حاصلات پنبه قندوز نظر به سابق چندین مرتبه بیشتر شده که در نتیجه آن اراضی پیمانه وسیع تر تحت کار آمده و به قطعات حاصل خیز تبدیل گردیده است.

۳ - صحت عامه.

در مرد وزن و طفل بصورت قابل توجه بهبودی اختیار کرده است و احصائیه هائیکه بواسطه معاینات خون و معلوم کردن اندازه - حال در اطفال صورت گرفته است و هم تقلیل یافتن صرفیات ادویه ضد ملاریایی شاهد این مدعا است.

۴ - بالاخره تطبیق پروگرام مجادلوی ملاریا در شهرها و مخصوصاً دهات مردم را بمزایای علم و طبابت آشنا و مساعی دولت خوشبین ساخته و از آن رو راه تطبیق انواع دیگر پروگرامهای صحی در مملکت باز شده است - و آئینده اها لی این چنین امور منقمت بخش را با همکاری بیشتری استقبال خواهند کرد.

امور وزارت زراعت

در اطراف فعالیت های سنه ۱۳۳۳ وزارت زراعت

بلند بردن محصولات زراعتی در کمیت و کیفیت اساس پروگرام وزارت زراعت است. اصلاح و توسعه امور در یک مملکت به اصلاح و توسعه و تقویه اقتصاد آن ارتباط کلی دارد و در دنیای کنونی خصوصاً در مملکت ما که دارائی های آن زاده فعالیت های زراعتی اش می باشد توسعه و تقویه اقتصاد با توسعه و انکشاف زراعت رابطه دائمی و مستقیمی را دارا است.

مترقی آن مملکتی است که به تطبیق تکنیک از منابع ثروتی که قدرت برایش اعطا نموده است استفاده نهائی نماید و با اساس این اصل بهرام تامین پیشرفت در مملکت با بست منابع ثروتی مملکت را بکار انداخته و از آن استفاده ممکنه نمائیم و از جانب دیگر قدری اگر تأمل شود خواهیم درک نمود که فعلاً منابع ثروتی قابل استفاده ما تماماً منابع زراعتی می باشند و هم پایه اقتصاد و تجارت مملکت بزراعت آن استوار است به نحویکه اگر ما از تطبیق قوانین و مراتب فنی تولیدات زراعتی را در مملکت بلند می بریم و در اثر اصلاحات فنی بر صفات و مزایات محصولات زراعتی می افزائیم گویا توسعه و تقویه اقتصاد و تجارت را در مملکت تامین می نمائیم و از راه تنوید عایدات تسهیلات لازمه را در پیشرفت تمام امورش فراهم می سازیم.

در مملکت ما قراریکه مطالعات بعمل آورده شده است توسعه و اصلاح زراعت با اساس نکات ذیل است که زبده و اساس پروگرام وزارت زراعت می باشد:

- ۱- مجادله بر ضد آفات و امراض حیوانی.
- ۲- مجادله بر ضد آفات و امراض نباتی.
- ۳- تربیه و اصلاح نژاد های حیوانی برای افزود و بهبود محصولات شان.
- ۴- تربیه و اصلاح نژاد های نباتی به مطلوب اصلاح و ایزاد محصولات نباتی.
- ۵- تهیه و فراهم آوری نفرو لوازم فنی تا مرام های فوق عملی گردد.

مادر اینچا فعالیت های وزارت زراعت را در باره آنچه در مورد فقرات پنجگانه فوق نظر به وسائل ممکنه دست داشته گی اش در جریان سال ۱۳۳۳ بعمل آورده شده است طور خیلی اختصار در زیر به قید تحریر می آوریم:

۱- مجادله بر ضد آفات و امراض حیوانی:

آنچه تعیین این شق عمده را در پلان اول پروگرام وزارت زراعت لازمی ساخته است اینست که هر سال زیاده از ربع حیوانات مملکت ما از وجود امراض و آفات مختلف

با تلاف میرسد و طبعمآ مجادله برضد امراض حیوانی از خسارات هنگفت افتصا دی
چلوگیری و دهافین را بمقابل پیش آمد های ناگوار حمایه می کند. اگرچه حیوانات
مملکت ما به امراض وآفات گوناگون گرفتار می باشند لکن اگر آنها را رده بندی
نمائیم مهم ترین شان مرض تاکو در گاو ان کرم چکر و سیاران و چیچک در کوسفندان
و مرغی و وبای مرغان در طیور می باشد صرف نظرا از شرح آنا نیکه هنوز تحت
مطالعه می باشند اجراآت عمده شعبه تربیه خانه وزارت زراعت در جریان سنه ۱۳۲۳

نیز زیاد تر برضد همین امراض مدش بوده است که از عمده ترین می باشند .
تربییات فنی برای مجادله برضد این امراض روی هم رفته مراد از ساختن واکسین
در موسسه بینی حصار و تزریق آن برای گرفتن معافیت در بدن حیوانات بوده است .
روی هم رفته موسسه بینی حصار نسبت به سال گذشته توسعه و تکامل مزید اختیار کرده
به تعداد نفر و مقدار لوازم فنی لابرا تور های آن افزوده شده امراض جدید از قبیل
سیاران و چیچک و سیازخم کوسفند و وبای طیور تحت مطالعه قرار داده شده و برضد آنها
واکسین مخصوص بدست آورده شده است .

لاکن چون مجاله برضد امراض حیوانی تنها محدود امراض ساری فوق الذکر
نبوده لازم است که بیماری های دیگر حیوانی نیز تحت معاینه فنی گرفته شده و دائر
تداوی حیوانات وسعت زیاد تری حاصل نماید در معاینه خانه امراض حیوانی یکی
در علی آباد و دیگری در بینی حصار برای معاینه و معالجه حیوانات مریض اهالی گردد
و نواح افتتاح گردیده است تا حیوانات اهالی طور مجانی در معاینه خانه های مذکور
معاینه و تداوی گردد . . .

غرض از افتتاح این دو معاینه خانه از یک طرف معاینه و تشخیص امراض جدید و از
طرف دیگر معالجه حیوانات مریض مالدار ها است .

از جانب دیگر به مطلوب اصلاح نسل در این معاینه خانه ها یکمده نرگاو های فریزی
بدسترس اهالی گذاشته شده است تا حیوانات خود را آورده به غرض اصلاح نژاد
با گاو های مذکور جفت نمایند اجراآت نه ماهه مدیریت عمومی تربیه خانه و بطاری
وزارت زراعت مختصراً در ذیل معلومات داده میشود :

الف - (۱) به تعداد ۴۰۸۵۴ فرد گاو و بوزند مرض گاو و مرغی از واکسین بیچکاری
شده و معافیت گرفته اند .

(۲) » د ۶۹۶۳ قطعه مرغ برضد مرض مرغی بیچکاری واکسین شده و اخذ
معافیت نموده اند .

(۳) برای ۱۰۹۶۹۰ رأس کوسفند کیسول (کولی) کرم چکر داده شده است .

۴) به تعداد ۵۵۵ فرد حیوان بر ضد سیاران پیچکاری شده است .
 ۵) « » ۵۳۸۰ راس گوسفند بر ضد انتراکس پیچکاری شده اند .
 ب - در معاینه خانه هلی آباد و بینی حصار حیوات ده قین قرار ذیل تحت تداوی و عملیات قرار داده شده اند :

۱- آخته شده	۴۲۷ فرد حیوان
۲- معالجه شده	۶۶۳ فرد
۳- عملیات جراحی شده	۸۳ فرد

ج- در لابراتوری واکسین سازی بینی حصار از ابتدای سال ۱۳۳۳ تا اول جدی واکسین قرار ذیل ساخته شده :

- ۱- واکسین ضد مرض گاومرگی ۳۳۲ گرام برای ۸۳۰۰۰ فرد حیوان
 - ۲- واکسین ضد مرض مرغ مرگی ۵۹۹ آمپول برای ۲۹۹۵۰ قطعه مرغ
 - ۳- واکسین ضد چیچک گوسفند ۶۰ گرام برای تخمیناً ۲۵۰۰۰۰ گوسفند
 - ۴- واکسین ضد مرض سیاران ۲۰ لیتر برای ۴۰۰۰ فرد حیوان
 - ۵- واکسین ضد مرض آنترکس گوسفند ۲۵ لیتر برای ۵۰۰۰۰ گوسفند و بز
- مطالعات امراض دیگر حیوانی تحت اثر متخصصین در مؤسسه ادامه دارد .

۲- مجادله بر ضد آفات و امراض نباتی:

برای بلند بردن و اصلاح جنسیت محصولات نباتی از همه اول تر لازم است تا میوه ها و غله جات و سبزیها و نباتات صنعتی خود را از وجود آفات و امراض نجات بدهیم و برای این مرام شعبه مجادله ضد آفات وزارت زراعت در سنه ۱۳۳۳ مشغول سه شق همده کاری یعنی مطالعات تهیه سامان و لوازم و مجادله بر ضد بعضی حشرات بوده است که همده ترین آنها ملخ و جولاکک بوده است .

هجوم ملخ پروازی در جنوب و جنوب غرب مملکت در سنه ۱۳۳۳ بی سابقه و خیلی مدهش و هم مجادله بر ضد آن به پیمانیه وسیع و اصول فنی و خیلی جدیدانه و موثر بوده است . در قسمت شمال مملکت نیز بر ضد ملخ های مراکشی و ایتالیوی مجادله شدید و موثری بعمل آورده شده است .

روی هم رفته مجادله بر ضد ملخ های پروازی و بر ضد ملخ های دیگر نسبت به سالهای ماقبل بصورت وسیع تر بوده و عملیات مجادله با اساس ترتیبات فنی بوده است و هم نتایجی که بدست آورده شده است خیلی ها بهتر و اطمینان بخش تر بوده است . اینک اجرا آت شعبه دفع آفات وزارت زراعت بر ضد ملخ و حشرات مضرة دیگر قرار ذیل معلومات داده می شود :

الف- بر ضد ملخ پروازی.

هجوم ملخ پروازی از خاک یا کشتان و ایران در اوائل سنه جاری در حصص جنوب و جنوب غرب مملکت ما قندهار فراه الی هرات بصورت خیلی مدهش و وسیع بوده است و هم نفوذ آن تا حدی در مشرقی و غزنی بمشا هده رسیده است وزارت زراعت چون از امکانات همچنین هجوم مسبوق بوده است نفرو لوازم فنی مدافعه و ایش بین بوده در حین هجوم حشره مدهش نفرو ادویه لازمه را به نقاط مورد حمله به سرعت نقل داده و در اثر مراقبت و جدیت لازمه در دفع این حشره مضره موفقیت کلی حاصل نموده است.

ساحه اراضی مدافعه شده نقاط مورد حمله قرار ذیل بوده است.

ولایت قندهار	۱۰۸۵۴۵- جریب
ولایت هرات	۲۶۵۰- »
حکومت اعی فراه	۲۲۵۸۵- »
ولایت مشرفی	۲۰۰- »
حکومت اعلی غزنی	۱۸۸۹۵- »

در مجادله بر ضد ملخ پروازی از وسائل فنی و پاشیدن ادویه کیمیا وی کار گرفته شده و نتیجه بس خوبی بدست آورده شده است.

مجادله بر ضد ملخ های مرا کشی و ایتالوی در قسمت های شمال مملکت.

در مجادله بر ضد این ملخ ها نیز از ذرایع فنی کار گرفته شده است. اولاد در خزان سنه ۱۳۳۲ کارهای اکتشافی و دیده باننی و بعد در اوائل سنه ۱۳۳۳ مجادله بوسائل فنی آغاز شده است.

و در این کمین ها نیز نتیجه ی که گرفته شده است مطابق بهرام بوده است ساحه تخم گذاری ملخ با اراضی که دیده باننی شده قرار ذیل است.

۱- ولایت فطمن.

الف: مساحه اراضی که دیده باننی شده	۶۸۹۷۶ جریب
ب: » » که نتیجه ملخ کشف گردیده	۶۵ جریب

۲- ولایت مزار شریف.

الف: مساحه اراضی که دیده باننی شد	۷۲۳۲۸۵ جریب
ب: » » نتیجه ملخ کشف شده	۴۵۱۰۰ جریب

۳- ولایت هرات

الف: مساحه اراضی که دیده باننی شده	۱۰۰۹۷۰ جریب
ب: » » نتیجه ملخ کشف شده	۴۴۶۵ جریب

۴ حکومت اهلی میهنه

الف: ۳۹۳۳۶۶ جریب

» ۱۱۴۹۰

ب: مساحه اراضی دیده بانى شده

ج: صورت مجادله برضد حشره جولاگک

درغور بند وغيره نقاط

دفع این حشره مضره که باغهای زیادی را درغور بند و غزنی فرا گرفته است نیز از مهمات است و درغور بند آن دامنه اضرائش وسعت پذیرفته نقاط دیگری را نیز در مملکت فراهم خواهد گرفت .

از این جا است که در شروع سته جاری نفرو نوازم فنی از وزارت زراعت به غور بند و کاریز میر و کوهدامن و یغمان و ریشخور و نقاط مختلفه مرکز فرستاده شده و یک هده زیاد اشجار مبتلا بمرض تحت دوا پاشی گرفته شده اند که اختصاراً در ذیل تذکر داده میشود :

۸۶۷۰۶ اصله

در چهاردهی غور بند

۶۵۵۸۳ اصله

در سیاه گرد و نواحی آن

» ۱۷۹۷۴ در کاریز میر و کجکین و کوهدامن و یغمان

» ۳۰۵۸

در ریشخور و نقاط مرکز

» ۲۰۸۰

در جنوبی و نواحی مختلفه

قرار معلوماً آنکه از ۲۵ نفر باغدارهای غور بند حاصل شده است در اثر دوا پاشی بردرختان حاصلات بادام درسته جاری نسبت به سال ۳۱ و خصوصاً نسبت به سال ۳۲ خیلی ها بلند رفته است چنانچه حاصلات باغهای ۲۵ نفر مذکور در سال ۱۳۳۱ بمقدار ۴۶۶ سیر و در سال ۳۲ ۱۶۹ سیر و لاکن در سال ۳۳ در اثر دوا پاشی اساسی ۲۰۱۵ سیر بوده است .

د- مرض آتشک (میلايو) نیز در باغهای شمالی تحت مطالعه گرفته شده به تعداد ۲۹۴۳ اصله درخت برضد مرض دوا پاشی شده است .

۳- تربیه و اصلاح نژادهای حیوانی برای افزود و بهبود محصولات شان :

برای اینکه محصولات حیوانی در مقدار و صفت بلند برود به اصلاح نژادهای حیوانی بایست پرداخت خواه آن اصلاح ذریعه تصفیه و انتخاب نژاد های بومی باشد و خواه توسط توريد و اعتیاد نژادهای خارجی اصلاح شده در وطن و یا تخلیط آنها با نژاد های وطنی . باین اساس شعبه تربیه خانه وزارت زراعت داخل اقدامات خوبی شده است که خلاص آن قرار ذیل است :

۱- در تربیه و پرستاری گوساله های دور که که از تخلیط گاوها فریزی با نژاد وطنی در تربیه خانه علی آباد حاصل شده است اهتمام و توجه لازم بعمل آمده است .

۲- تکثیر نژاد مرغهای تخمی و گوشتی رود آیلند و لگهورن شروع و ادامه داده

شده است و چوپه هائیکه بدست آورده شده است به وضع اطمینان بخش تحت تربیه میباشند.
۳- یکمده نرگاوهای نژاد خارجی فریزی در معاینه خانه های علی آباد و بینی حصار
برای نسل گیری بدسترس اها لی گذاشته شده و ۵۰ فرد گاوان اها لی از آن نسل گیری
شده .

۲- توریید گوسفندان مریئوس به مطلب اعتمیاد به هوای افغانستان
و تخلیظ شان بانژادهای بومی .

از آن جا که پشم از محصولات مهم زراعتی است و باید بذرایع فنی تحت اصلاح گرفته
شود وزارت زراعت به معاونت موسسه خوراکیه و زراعت یو نودر ۱۳۳۳ به توریید ۴۰ فرد
گوسفند نژاد پشمی مریئوس از ترکیه فایق آمده . از جمله ۴۰ راس گوسفند مذکور
۳۰ راس آن میش و ۱۰ راس آن قوچ است .

برای جفت گیری بین نژاد مریئوس و نژاد بومی به تعداد (۶) راس میش نژاد غلجائی
در بین قوچ های مریئوس رها کرده شده است و هم از طرف دیگر طبق پروگرام فنی از
خود گوسفندان مریئوس نیز چوپه نژاد مریئوس بدست آورده میشود .

پشم مریئوس برای بافت تکه های پشمی از هر لحاظ دارای صفات بلند است .
قابلیت ریشندگی و تاب پشم گوسفندهای وارده از ۷۰ تا ۶۵ است و یک راس گوسفند
زیاده تر از ۶ کیلو گرام پشم میدهد که از آن ۶۴ فیصد پشم خالص بدست می آید .

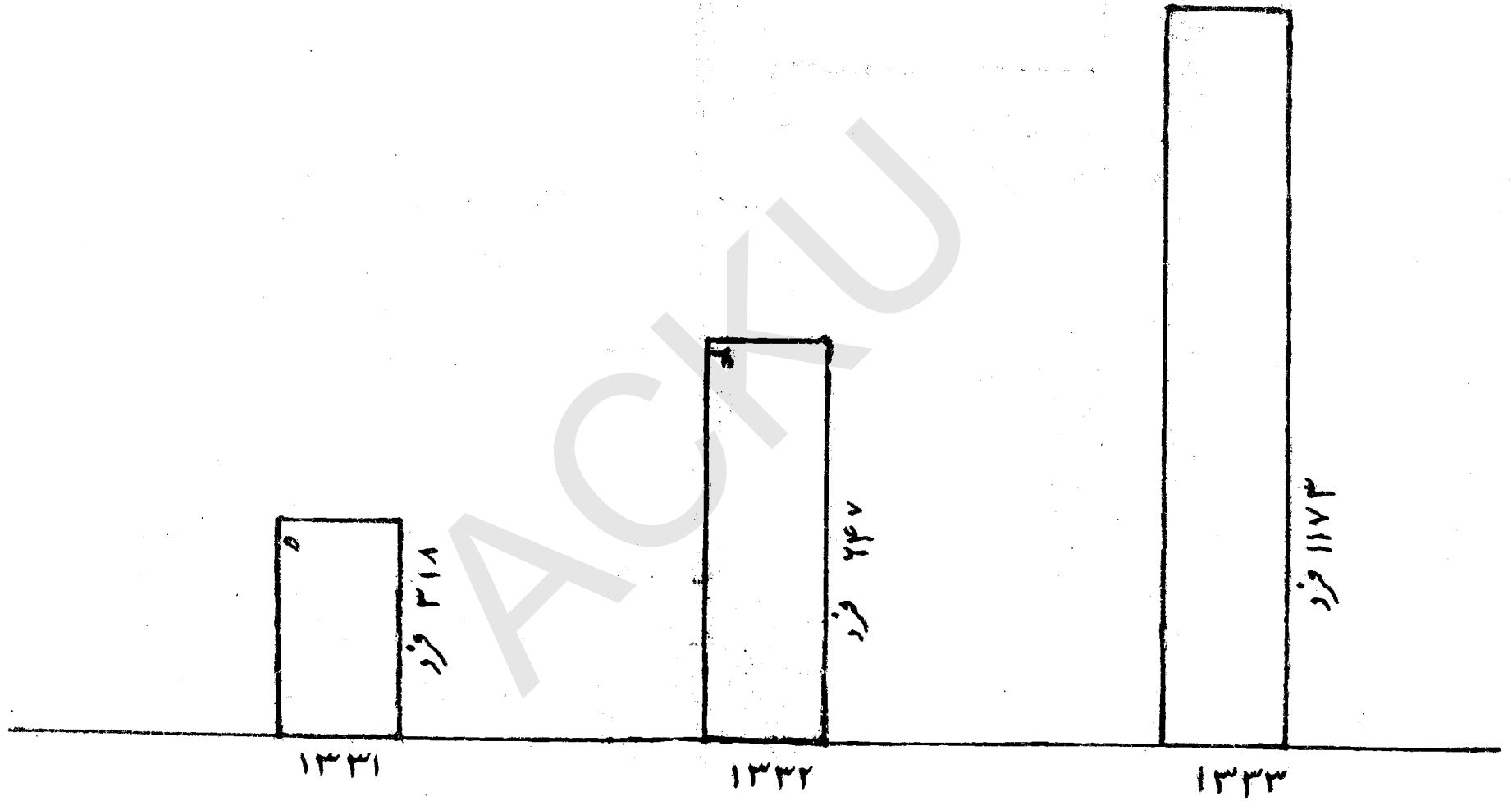
عملیات نسل گیری زیر مراقبت مسقر لوریچ متخصص گوسفند و نفر فنی وطنی ادامه دارد
وزارت زراعت ترتیبات گرفته است که به معاونت موسسه خوراکیه و زراعت یو نو برای
۱۳۳۴ یکمده مزید گوسفند مریئوس به مطلوب اصلاح پشم وارد مملکت گردد .

گوسفندان مریئوس وارده تحت بهترین شرایط پرستاری گرفته شده و هم برای اینکه
از مرض کرم جگر که در مملکت ما در بین گوسفندان خیلی زیاد است مصئون باشند
کیسول های ضد آن مرض خورا فیده شده است .

۴- اصلاح پیله وری و قریبه زانپور عسل:

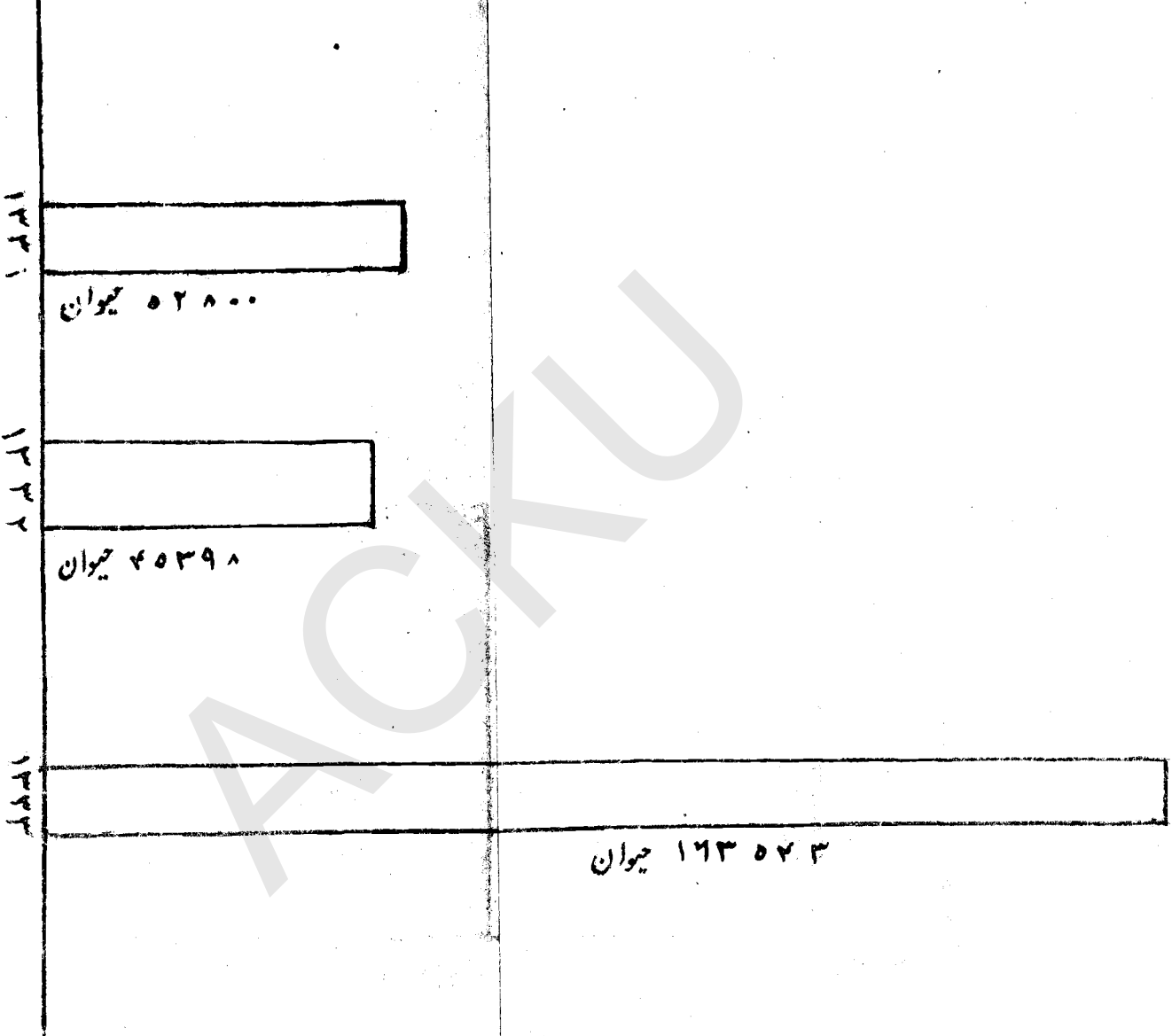
مطابق به نظریه مستر کی متخصص که با دو نفر معاونینش از راه معاونت تکنیکی
یو نو در افغانستان مشغول اصلاح شق پیله وری میباشد دستگاه پیله وری قطغن توسعه
پسند گرفته و دستگاه جدیدی برای کسرفتن تخم پیله وری توسعه
قوریه توت مخصوص آن در دارالفنون چاردهی تاسیس شده است مرام از این دستگاهها
اینستکه تخم پیله اصلاح شده و نهال مخصوص پیله با اساس قوانین فنی بدست آورده شده
و در بین اها لی تقسیم گردد .

۵۰۰۰- اصله نهال توت که از جاپان وارد شده است در تجربه گاه بغلان وهم حصه فی

احصائیه حیواناتیکه در سنوات ۳۱ و ۳۲ و ۳۳ و در معاینه خانه های علی آباد و پینی حصار تحت عملیات جراحی و معالجه قرار داده شده اند

در اثر توسعه کارخانه‌ها و همچنین با بلندفردت نسبت
 احصای حیواناتیکه بر ضد اراضی مختلف بکار برده شده‌اند در رکن نسبت به سنوات گذشته

ازان در تجربه گاه مرکز (دارالفنون چاردهی) شانه شده است و از این نهال ها بر نهال های توت وطنی پیوند زده می شوند تا عده زیادی از درختان توت مخصوص پبله بدست آورده شود.

مطلوب عمده دیگری از تاسیس این دستگاها تطبیق و ترویج اصول جدید فن پبله وری است چون عمده ترین مرام از تاسیس دستگاها ی پبله وری در قطن و در مرکز اینستکه تخم پبله مورد ضرورت مملکت را در خود مملکت با اساس قوانین فنی بدست آوریم و برای خریداری آن اسعار مملکت را در خارج صادر نکنیم اول ترازمه باین کوشش شده است که تخم پبله صحیح و سالم با اصول فنی در دستگاها ی مذکور بدست آورده و در بین پبله و ران تقسیم شود چنانچه با اساس این اجرا آت فنی میتوانیم برای سال ۱۳۳۴ در تجربه گاه پبله وری بغلان در حدود ۵۰۰۰ و در تجربه گاه دارالفنون در حدود ۱۰۰۰ جمیع تخم پبله موجود داشته باشیم.

در این مقادیر برای آینده بسیار بلند برده خواهد شد تا تخم پبله مورد ضرورت پبله و ران را کاملاً تامین نماید از طرف دیگر چون با زرسی از پبله وری اها ای در قطن از یک عمده اشخاص فنی آن ضرورت است کورسی بنام کورس پبله وری تحت اثر متخصص پبله در قطن افتتاح شده بود که یک عمده کافی فارغ التحصیل و هائز شهادت نامه پبله وری گردیده اند.

در حصه تربیه زنبور یک نفر متخصص فن جهت تکمیل معلومات عملی به حیث فیلوشیپ به ترکیه فرستاده شده است که عنقریب با سامان و لوازم فنی زنبور داری که از طرف وزارت رراعت از ترکیه خریداری شده است وارد مملکت شده و تجارب خود را در تجربه گاه علی آباد که یک عمده کسب و های زنبور عسل در آن جاداده شده است به تطبیق خواهد گذاشت.

در نظر است یک عمده زیاد از این کسندوها ساخته شده و با هدایت نامه های لازمه در بین باغ داران و شایقین تربیه زنبور عسل تقسیم کرده شود.

تربیه و اصلاح نژادهای نباتی به مطلوب اصلاح و ایزاد محصولات نباتی. برای اینکه محصولات نباتی در مملکت مارو به افض ایش و اصلاح بروند بایست نژاد های مختلفه تحت تصفیه و اصلاح فنی گرفته شوند و هم نباتات اصلاح شده خارجی به هوای مملکت عادی و زرع آن ترویج و توسعه داده شود.

همین اساس در مرکز و ولایات تجربه گاهها و قوریه های تربیه داده شده و انواع حبوب و نهال و قلمه و بته های مشر و غیر مشر داخلی و خارجی برای حصول یک مقدار زیاد تخم و نهال با اصول فنی شانه شده است.

حبوب و نهال های محصوله ذریعه تصفیه و انتخاب تحت اصلاح گرفته می شوند . چون بملاحظه رسیده است که گندم که از عمده ترین محصولات مملکت ما است به مرض سرخی دچار میشود و از این لحاظ از حاصلات و خوبائی آن در نقاط گرم و مرطوب خیلی ها کاسته میشود لازم است که در توریید و اعتیاد انواع گندم های خارجی که در اثر تریه و اصلاح بر ضد مرض سرخی مقاومت پیدا کرده اند در مملکت توریید و در ترویج و تعمیم زرع آن اقدامات لازمه بعمل آورده شود لهذا باین ملاحظه ۱۹ نوع گندم از امریکا و شش نوع گندم از المان غربی توریید و در تجربه به گامهای وزارت زراعت تحت زرع گرفته شده اند تا از آنجا تخم گرفته شده در بین دهاقین در نقاط لازمه تقسیم کرده شود .

در تجربه به گام عنی آباد یک تعداد زیاد نهال های متمر و غیر متمر بدست آورده شده و تخم های سبزیها و غلهجات خارجی به مطلوب تخم گیری زرع شده .

در فوریه گذرگام انواع غلهجات و سبزیجات و بتهها و گلهای زینتی برای تخم گیری تحت قوانین فنی زرع شده است در فوریه پغمان که مخصوص نهال های درختان جنگلی است تخم درختان جنگلی (ناجوارچه موربان و غیره) قوریه شده و برای ضرورت شایقین ذخیره های مهم نهال در آنجا ترنید داده شده است .

در تجربه گام چاردهی نهال های توت جایانی تحت اثر متخصص پیله غرس شده و ازین نهال بر نهال های توت وطنی پیوند زده خواهد شد تا یک مقدار زیاد نهال توت مخصوص پیله بدست آورده شود .

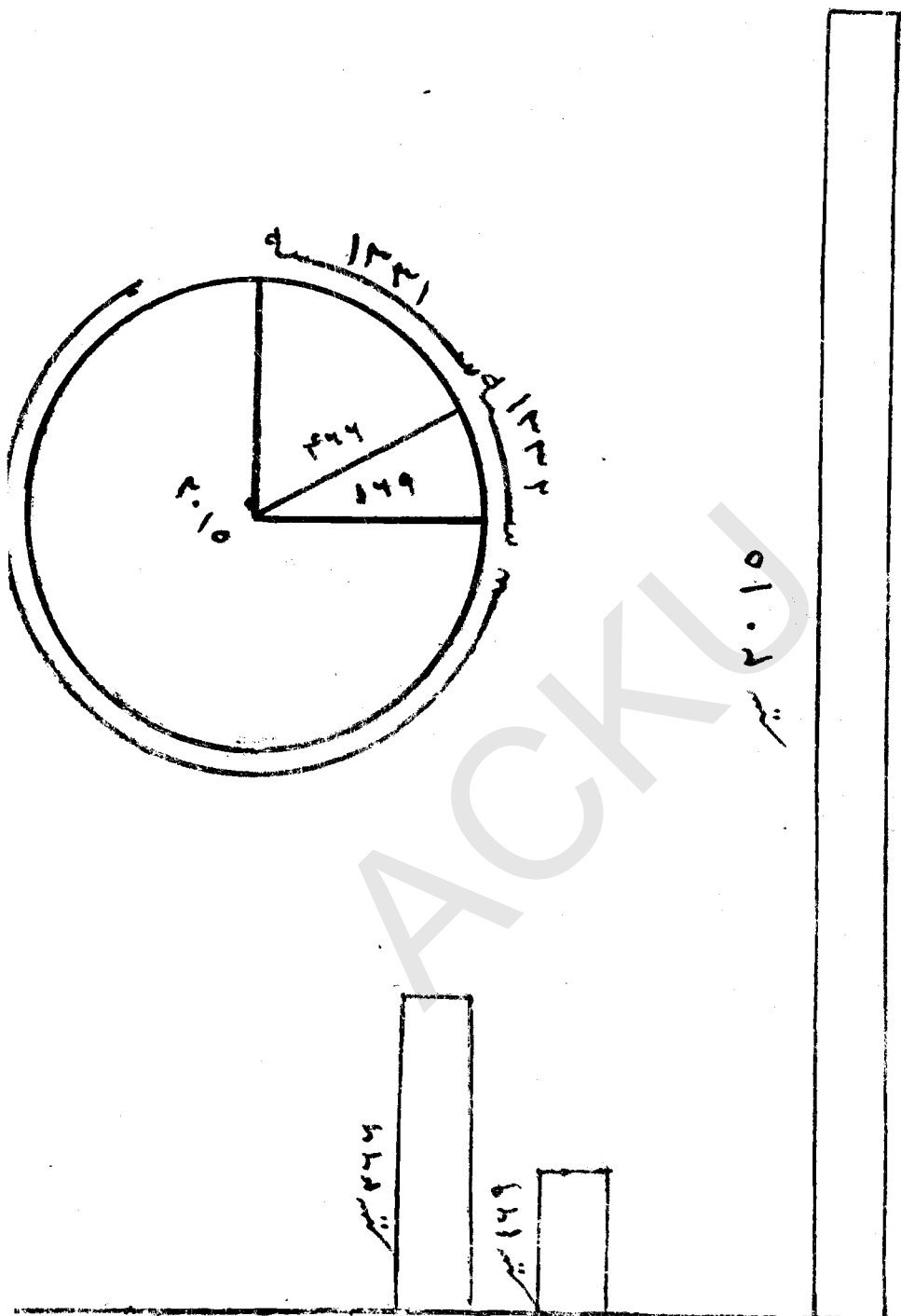
در تجربه به خوست یک تعداد زیاد نهال های متمر و غیر متمر فرستاده شده و غرس شده اند که مراد از نهال بادام زرد آلو شفتالو سیب های پیوندی مته لکات خرما موربان کتالیا شه خانه قوقندی یاسمن کاسی و جرمنی و نهال سرو و مرچ سیاه کسکر کینتال سیمبل پیل جامنو و غیره است .

تهیه و فراهم آوری نفر و لوازم فنی :

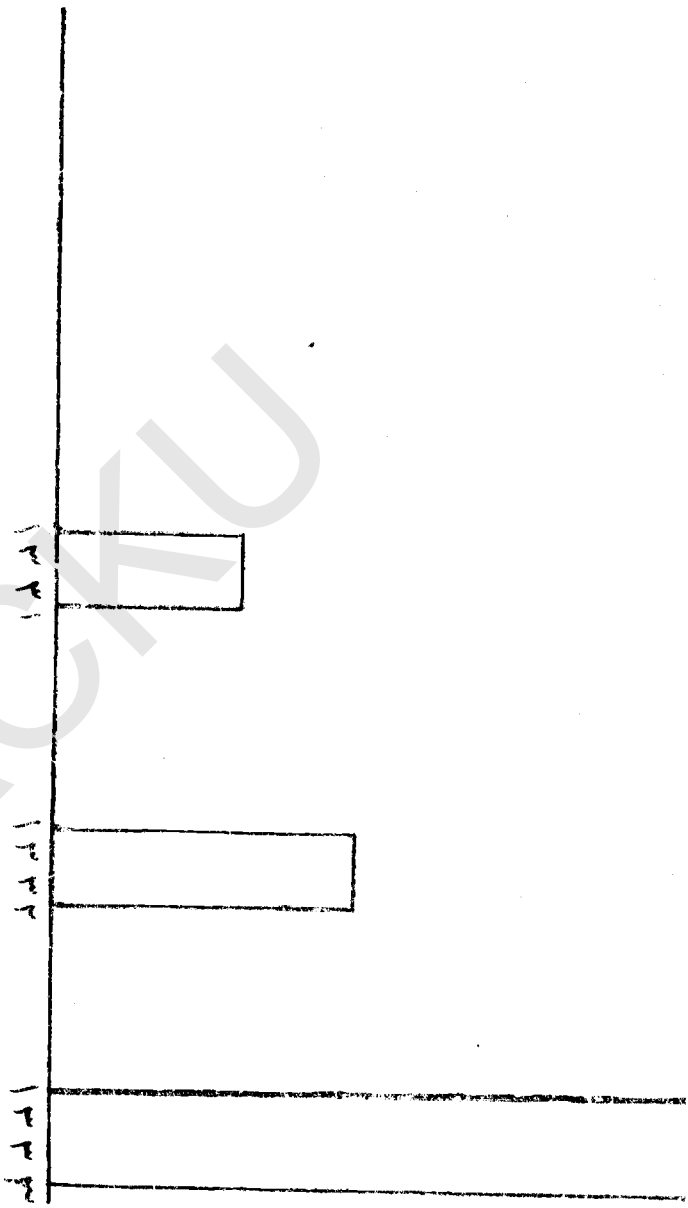
بیشرفت و توسعه امور فنی با نفر لوازم فنی ارتباط کلی دارد . بشا بزر آن قبل از اینکه بکار فنی دست زده باید در فراهم آوری و تهیه نفر و لوازم فنی آن اقدامات لازمه بعمل آورده شود .

وزارت زراعت در جریان سنه ۱۳۳۳ برای بدست آوردن نفر فنی خارجی با داخل مذاکره شده علاوه بر متخصصین سابق یککده متخصصین جدید را فرار ذیل بدست آورده است .

۱- مسـتر فو لرب مختصـص امراض نباتات که در شق امراض نباتی مشغول مطالعات میباشد .

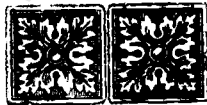
اصصایه حاصله شد با درآمد ۲۵۱۰ باغ غورسیند طور قیدی که در اثره و باشی ضد جولا گت
 در سده ۱۳۳۳ خیلی بلند رفته است

- گاورگی
- رخبرگی
- پنجک
- گرم بکر
- سیاران
- آبترکس
- وبای پیور

از این گوسفندان نشانه میبندیم که دارای کیفیت و طبقات در باره اراضی میوه افی ارسال ۱۳۳۱ ب طرف ساکنان ۳۲ و ۳۳ و ۳۴ و ۳۵ بوده
 و هر سال اراضی جدید تحت مطالعه و مجارده گرفته شده است.

- ۲- مستر هیو ارد
مشغول کنار میبا شد .
متخصص با کتر یو لوجی که در شق ام- راض حیوانی
- ۳- مستر بوخن
در قطن مطالعات و اقدامات نموده است .
متخصص آلات ساده زراعتی که در شق کنار خویش
- ۴- مستر دمان که
بسه قسم مشاور و مرتب پلان های زراعتی در وزارت
زراعت مشغول وظیفه میبا شد .
- علاوه بر نفری فوق وزارت زراعت کوشش نموده است تا ذریعه افتتاح کورسها
در شقوق امراض حیوانی و نباتی یکمده نفر را داخل کورس نموده و اشخاص مسلکی
مورد ضرورت خود را بدست آورد. در سنه ۱۳۳۳ یکمده اشخاص برای تحصیل در خارج
نیز فرستاده شده اند که قرار ذیل است:
- ۱- شاغلی محمد فرید پروتا برای تحصیل در شق هار تیکلچر در غرب المان
 - ۲- « محمد فهیم خان در شق هار تیکلچر در فرانسه .
 - ۳- « محمد حسین نعیمی در شق حشرات مضره در غرب المان .
 - ۴- « نیک محمد در شق حشرات مضره زراعتی در امریکا .
 - ۵- « خواجه عبدالرؤف بقسم فیلو شیب در ترکیه در شق تربیه زنبور عسل .
 - ۶- « محمد طیب بقسم فیلو شیب در غرب المان در شق کیمیای زراعتی .
 - ۷- سه نفر از ما مورین فنی وزارت زراعت صالح محمد امین الله محمد انور برای
شمول در کورس اپنیات در بمبئی .

امروز وزارت معادن

ماهورین عالی رتبه وزارت معادن که در هفدهمین سال به سلسله ترفیعات

سنویه ترفیع کرده اند

۱- ع ص دکتور سلطان احمد یویل رئیس انجمن فنی و آمر فنی واداری مدیریت

کشفیات به رتبه ۲

۲- ع عبداللہ رحیمی عضودایمی انجمن فنی و آمر عموی فنی واداری مدیریت استخراج برتبه ۳

خلاصه اقدامات و اجراآت وزارت معادن در جریان سال ۳۳

پیش ازینکه تشبثات - اقدامات و اجراآت یک ساله وزارت معادن را به مطالعه خواننده گان محترم رسانیده باشیم . بهتر است تشکیلات و لوائج و وظائف دوائر مرکز اطراف این وزارت را بشما معرفی بداریم زیرا همه میدانیم که منیجمنت سنجیده یکی از عوامل سه گانه در پیشبرد مقاصد یک دست گاه است دوی دیگر آن عبارت از دادن کار به کارمندان لایق و مهیا داشتن قدرت مالی ضرورت تدویر ابتدائی است بفضل خدا (ج) و نیک بینی حکومت ما عقیده داریم که اصل اول و سوم بدسترس بوده و تا اندازه در تدارک فقره دوم نیز کامیابی نصیب ما شده مگر ساخت و تهیه اهلی کار ضرورت ترتیبات وقت تدریس و تعلم و باز موقع تجربه میخواهد وزارت معادن نظریه ضروریات خویش درین باره از گذشته باین طرف داخل کار است و تا اندازه باین مشکل غلبه یافته مگر البته هنوز بعد کمال نرسیده است امید است به مرور وقت و زمان ما را به این معضله فائق گردانند .

با تقدیم این مقدمه اینک در ذیل صورت تشکیل و وظائف دوائر مرکز و اطراف وزارت معادن را که از شروع شال ۳۳ بوجود آمده معرفی میکنیم :

فصل اول تشکیلات مرکز :

ماده اول - وزارت معادن در مرکز متشکل از دوائر ذیل است :

۱ - معین وزارت

۲ - ماموریت قلم مخصوص .

۳ - انجمن فنی .

۴ - مدیریت کشفیات .

۵ - مدیریت استخراج .

- ۶- مدیریت عمومی مامورین واجرائیه .
 - ۷- مدیریت فابریکه .
 - ۸- مدیریت اوراق .
- فصل دوم - وظائف دواير مرکز :
- ماده دوم - معین وزارت معادن معاون وزیر بوده بروفق صلاحیت وهدایا تیکه وزیر باو میدهد در اجرای امور دواير مرکز واطراف بنام وزیر اجراآت درغیاب وزیر وظائف وزیر را ایفا میکند
- ماده سوم - ماموریت قلم مخصوص مکلف به وظائف ذیل است .
- الف - انجام مکاتبات رسمی مربوط شخص وزیر و اجرای مسایل مربوط پروتوکول و تشریفات .
- ب - ترتیب و تقدیم معلوما تیکه وزیر از شعبات مربوطه میخو اهد .
- ج - قیام ارتباط با مطبوعات و تقدیم معلوما ت بوزیر از جمیع نشریاتیکه راجع بکار وزارت در مطبوعات صورت میگیرد .
- د - اجرای مسایل دفتر داری تفتیش های اداری که توسط هیئت های منتخبه صورت میگیرد .
- ه - اجرای مسایل اداری و انشائی انجمن فنی وزارت .
- ماده چهارم - وظائف انجمن فنی :
- انجمن فنی مرکب از انجمنیان داخلی و خارجی بوده وظائف آن قرار ذیل است
- ۱- تدقیق و اظهار نظر در اطراف پیشنهاد های فنی که از شعبات مرکز ویا دواير معادن ولایات و موسسات ملحقه تقدیم میشود .
 - ۲- تصویب پروژه های فنی کشفیاتی ویا استخراجی تمام معادن اعم از اینکه مستقیماً ذریعه وزارت اداره میشود ویا به موسسات ملحقه آن مربوط میباشد .
 - ۳- اظهار نظر در باره تهیه وخریداری ماشین ها آلات وادوات مواد فنی .
 - ۳- طی قوانین مربوط معادن افغانستان .
 - ۵- تفتیش امور فنی معادن به امر وزیر معادن .
 - تهیه راپورت های فنی معادن که از طرف وزیر ویا مقامات صالحه دیگری مطالبه می گردد .
 - ۷- مطالبه درباره ایجاد روابطها با مارکیت های فروش مواد معدنی افغانستان در خارج .
 - ۸- ایفای وظائف وخدمات دیگری که عندالاقضاء از طرف وزیر باعضای انجمن محول میگردد بلاعوض
- ماده پنجم - مدیریت کشفیات .
- چون آغاز کار استخراج و بکار انداختن معادن اولتر از همه مربوط به مطالعات علمی

وجیا لوجی و اقتصادی است لهذا این شعبه در حقیقت رهنمائی استخراج و استفاده از معادن را بدوش دارد. وظائف آن قرار ذیل است .

- ۱- فراهم آوری وسایل و مهیا ساختن زمینه برای تطبیق پروژه های کشفیاتی که از طرف انجمن فنی طی می شود .
 - ۲- حل و فصل مسایل اداری مربوط تطبیق پروژه های کشفیاتی .
 - ۳- اداره لابراتور نمونه گیری و لابراتور تجزیه کیمیا وی .
 - ۴- معاینه تطبیق و تدقیق لابراتور نمونه های معدنی که بمدریت مذکور توصل می ورزد و یادریعه متخصصین مربوطه ارسال و جمع آوری می گردد .
 - ۵- تنظیم و تکمیل موزیم مواد معدنی افغانستان .
 - ۶- اداره و تنظیم کتابخانه و ترتیب و حفظ نقشه جات و راپورت های علمی و فنی مربوط معادن
 - ۷- ارتباط با انجمنیان و مؤسسات امداد تخنیک خارجی و ترتیب راپورت های فعالیت هیئت های مذکور در وزارت معادن و ترتیب صورت مجلس و پروتوکول مذاکرات وزیر با روسای انجمن های مذکور .
 - ۸- وظائف دیگری که عندالایجاب به امر وزیر بدان ارجاع می شود .
- ماده ششم - وظائف مدیریت استخراج :
- ۱- فراهم آوری وسایل و تهیه زمینه برای تطبیق پروژه های استخراج که به تصویب انجمن فنی میرسد .
 - ۲- مراقبت فنی امور استخراج معادن قابل فروش .
 - ۳- تشبثات و مطالعات در اطراف ماشینی ساختن تدریجی معادن و ترتیب لست های آلات و ادوات مواد کار آمد استخراج و تقدیم آن با انجمن فنی ؛
 - ۴- فرمایش و خریداری سامان و لوازم معادن و مراقبت توارید آنها از خارج مملکت و اخذ ترتیبات حمل آنها در مواضع معادن مربوطه .
 - ۵- تهیه وسایل و مساعد ساختن زمینه برای نصب و بکار انداختن ماشین و آلاتیکه از خارج خریداری می شود بطور اقتصادی .
 - ۶- ترتیب و تدوین احصائیه عمومی معادن و تطبیق و کنترل اقتصادی راپورت های استحصالات ماها نه مواد معدنی از معادن بکار افتاده یا در نظر داشتن موازنه مثبت مصارف و واردات .
- ماده هفتم- مدیریت عمومی اجرائیه متشکل از سه شعبه بوده وظائف آن حسب ذیل میباشد:
- الف ماموریت مامورین :
- ۱- اجرای مسایل مربوطه حاضری- تقرر- تبدل- ترفیع و تقاعد- مکافات و مجازات مامورین وزارت معادن .

- ۲- ترتیب و تنظیم اوراق سجل و سوانح مامورین مرطه وزارت معادن .
- ۳- اجرای امور مربوطه به مجالس انضباطی و دوائر انتظامی و اجراء معاشات مامورین و مستخدمین دوائر مرکز .
 - ب- ماموریت اجرائیه :
 - قرار اصول مملکتی و ارسی با امور حواله جات نقدی و جنسی و خریداری ها و مجرائی اسناد مصارفاتی
 - ج- ماموریت تجارتنی :
- اداره و ارسی فروش مواد معدنی و توزیع آن به مراکز فروش و مراقبت تحویل قیمت مواد به حساب های جاری وزارت معادن بوجود آوردن و مراقبت نمایندگی های فروش و کمیشن کاران مرکز و ولایات و ترتیب احصائیه های فروش .
- ماده هشتم- ماموریت اوراق :
- وظائف ماموریت اوراق عبارت از تنظیم واردات و صادرات مکاتیب و ترتیب و مراقبت حفظیه می باشد .
 - ماده نهم- وظائف مدیریت فابریکه بریکت سازی :
 - ۱- توزین و تحویل مقادیر ذغال لیکه به فابریکه میرسد .
 - ۲- تبدیل خاکه ذغال با نواع بریکت .
 - ۳- توزیع ذغال و بریکت به خریداران بموجب حواله جات و اوامر وزارت .
 - ۴- ارسال احصائیه های فروش روزانه به ماموریت تجارتنی و مدیریت استخراج .
 - ۵- مراقبت و تدویر دستگاه بریکت سازی مرکز .
 - ۶- وظائف دیگری که عندالافتضاء از طرف مقام وزارت بدان سپرده میشود .
- فصل سوم تشکیلات دوائر وزارت معادن در ولایات
- ماده دهم- تشکیلات دوائر وزارت معادن در ولایات چوکات ثابت و معینی ندارد و برحسب ایجابات استخراج معادن ایجاد می شود توسعه و یا تقلیل می یابد و یا لغو میگردد فعلا دوائر وزارت معادن در ولایات قرار ذیل تثبیت می شود :
- ۱- مدیریت نمک سار اند خوی
- ۲- مدیریت نمک تالقان
- ۳- مدیریت نمک کلفکان
- ۴- مدیریت نمک سار مزار شریف
- فصل چهارم- وظایف دوائر اطرافنی .
- ماده یازدهم- وظیفه دوائر متذکره ماده دهم روی هم رفته قرار ذیل است :
- ۱- تطبیق پروژہ های استخراجی و یا اصلاحی معادن .

- ۲- فروش یا انتقال مواد معدنی در مراکزیکه وزارت تعین میکند .
- ۳- ترتیب اوراق احصاییه ما مانه استخراج و فروش و ارسال آن در مواقع معینه به مرکز
- ۴- تطبیق قوانین معادن و با دستور العمل های که از مرکز ارسال میشود .
- ۵- تقدیم نظریات در باره اصلاح وضع حیاتی کارگران .

تشریح ۱-
تشکیلات بالا قراریکه دیده میشود زاده ایجابات طبیعی ذخایر معدنی بود . به عباره دیگر چون بعد سراغ و بدست آمدن نمونه های معدنی تحقیقات کشفیاتی آن به تسلسل معینه انجام می یابد و متعاقب آن بعد اثبات و داشتن مارکیت اقتصادی تحت استخراج گرفته میشود بعد آن مواد مستخرجه به بازار تجارت عرضه میگردد بمطابقت این حقیقت شعبه کشفیات استخراج و تجارت در تشکیل گرفته شده .

برای اینکه پلان و پروژه های کشفیات و استخراج تا اندازه ممکه کشفیات جهات فنی و تکنیک و منیجمنت را مراعات بتواند انجمنی بنام انجمن فنی (بورد فنی) در تشکیل جدید وارد گردیده تا کارات مربوطه معادن عندی و اقتصادی و بی اساس نبوده بروی شالوده متین بنا یابد وجود انجمن قراریکه از اوراق آتی بر می آید استواری بارزی باعمال و اقدام امساله ما داده تمنا داریم بتناسب رشد آن امور جاریه ما نیز راه تکامل خود را پیموده باشد .

در تشکیل فوق شعبات مندرجه تحت دو تشخیص درمی آید .

۱- شعبات پیشره بافعال

۲- شعبات حساب و دفتر

مادر تحت کتکوری اول شعبات کشفیات - استخراج - تجارت را میخواهیم جادهیم و تحت شعبات حساب و دفتر باقی دوایر را البته اقدامات تشیبات و اجرا آتییکه میخواهیم ازان درین اوراق اطلاعی بعرض برسائیم مربوط فعالیت های شعبات ثلاثه اول است و امور اجرا شده شعبات حساب و دفتر معدوم متمم کارات شعبات پیشرو بوده میباشد و وجودیکه ازان درینجا قابل ذکر باشد پیدا نمیکند .

باقبولیت های بالا حالا مطالعه میکنیم که وزارت معادن در دوره امسال در امور کشفیات استخراج و تجارت مصدر چه تشیبات اقدامات و اجراات کردیده .

تشیبات و اقدامات در باره تاسیس سروی زمین شناسی (یاچیو لوجیکل سروی)

افغانستان !

اگر تاریخچه کشفیات وزارت معادن را مطالعه کنیم می بینیم که از شروع تاسیس وزارت معادن الی حال نظر به ایجابات و تضاضای زمان متخصصین خارجی و داخلی

بنوبه خویش کارات اکتشافی نقشه برداری وغیره مجال پیدایش ذخایر معدنی را تا اندازه اجراء داشته اند که مطالعات و نظریات شان با بعضی سنج و نقشه های نوبوگرافی وزمین شناسی فعلاً هم بصورت رپورت در دوسیه های مربوطه میباشد. مگر از يك طرف این اجراءات عنیدی واقتضائی بوده هم به مرام و ایجابات سروی زمین شناسی مملکت تحت کار گرفته نشده است بر علاوه اینکه اکثر این بمقصدوم وسیع ناقص گفته میشود ورشته های مشتوک بین آنها وجود ندارد اساس سروی زمین شناسی مملکت شده نمیتواند مگر البته بعد طرح دستگاه سروی مذکور معلومات و مطالعات فوق برای تکمیل مطالب بکار خواهد رفت از طرفی قدرت مالی و علمی و گرفتاری های عملی پیش نظر بوزارت فرصت آن نمیداد در ساخن پلان و بر آوردن آن اقدامی بعمل آرد تا اینکه پشتی بانی حکومت برای کارکنان این وزارت موقع داد درین باره با داشتن علم و نداشتن تجارب کافی در سراغ و پرسپال پلان این کار بر آیند تا اگر خدا بخواهد بعد داشتن پلان مجوزم که زیادتر جنبه عملی داشته باشد معلومات لازمه برای دوایر مملکت موسسات وخلص آنها اینکه از روی علم و مذاقه در امور انکشاف ذخایر طبیعی عملاً سهم میگیرند زمینه کار قائم سازد وهم تا حد توان بعد نیز به مرام اسناد علمی برای دستگاه های عرفانی مملکت عرضه بدارند.

این بود که بعد مذاکرات و مراودات با مراکز علمی ممالک مترقی اخیر پلان تشکیل و تاسیس موسسه مذکور از طرف متخصصین وزارت و کبار سامان یونو بروی شرایط و حوصله موجوده وزارت معادن طرح شد.

فعالیت موسسه جیالو جیکل سروی افغانستان ۴ -

برای استفاده صحیح از ذخایر معدنی مکشوفه و ذخایر نامعلوم و توسعه آنها از قبیل آبهای تحت الارضی - معدنیات - احجار متنوعه - پترول - مواد تعمیراتی - و تحقیقات لازمه جهت تکمیل اساسی پروژه های مربوطه اكمال نقشه های توپوگرافی و جیالوجی مملکت لازم است.

نقشه های جیالوجی که بالای نقشه های توپوگرافی دقیق اساس دارد نه تنها از نقطه نظر معدنیات مهم است بلکه در امورات عمرانی و ز قبیل بندها - فابریکه ها - عمارات قیل - تمدید سرك ها - تونل ها - امورات آبیاری - سوقیاب حربی وغیره اهمیت به سزائی دارد و دانستن اوضاع طبقات الارضی محلی و منطقه وی در طرح پروژه های فوق کیم زیادی کرده میتواند در جمیع ممالک متمدنه عالم اكمال نقشه های فوق که از وجود و ممکنات ذخایر معدنی و ساختمان طبقات الارضی بصورت ترافیك معلومات جامع میدهد از طرف موسسات مخصوصه بنام موسسات تحقیقات طبقات الارضی با جیالوجی کل سروی بعمل می آید. این موسسه حیثیت يك دستگاه علمی را حاضر بوده

و موفقیت های علمی و اقتصادی موسسات استخراج معادن و عمرانات ملکی و غیره وابسته به کشف حقایق. روی داد معلومات و تقدیم نقشه های عده این موسسه میباشد.

وزارت از ابتدای سال ۱۳۳۳ شروع به تهیه معلومات و تحقیقات در باره تشکیل اساسی جیولوجی کل سروری افغانستان نموده و در طی اقدامات خویش با موسسات و اشخاص ذی علاقه و علمای خارجی که در افغانستان سفر کرده و راجع به اوضاع طبقات الارضی و محیطی افغانستان معلومات و تجاربی دارند در تماس شده چنانچه نظریات مقامات فوق راجع به تاسیس و وظیفه جیولوجی کل سروری و دیگر معلومات گرد آمده کی در دوسیه های علیحده جمع و مورد غور و تدقیق و اقتباس قرار گرفته در این باره مذاکرات مزید با موسسه امداد تخنیککی یونو در کابل بعمل آمده و پلان تاسیس موسسه فوق قسمی طرح شده که در حالت فعلی هسته موسسه بنام و در آتی توسعه یافته بتواند امید است که موسسه مذکور در سال ۳۰ تشکیل و شروع به کار نماید پروگرام ابتدائی موسسه که زیر نظر است از طرف شعبات چهارگانه ذیل اداره میشود:

۱ - شعبه توپوگرافی. این نقشه های مورد ضرورت موسسه را تهیه و برای استفاده شعبات دیگر تقدیم مینماید.

۲ - شعبه سروری جیولوجی و منرالوجی - این شبه معلومات موجوده جیولوجی افغانستان را جمع و تحقیق صحت آنها را بروی مشاهدات اراضی تکمیل و بروی نقشه های دست داشته ترسیم مینماید نقشه برداری جیولوجی را ابتدا با امتداد معامی و راه های فرعی آن ترسیم و سپس به امتداد سلسله جبال ادامه میدهد و درباره معادن مکشوفه تحقیقات مزید میکند امید است که در نتیجه فعالیت این شعبه و همکاری شعبات مربوطه نقشه ابتدائی جیولوجی افغانستان در مدت سه الی چهار سال به مقیاس یک بر پنج میلیون بدست بیاید و اساس خوبی برای اكمال نقشه های مکمل و شرح به مقیاس یک بر صد هزار فراهم نماید.

۳ - شعبه هیدرو لوژی این شعبه موظف به طرح و اجرای یک پر و کرام معقول در باره تحقیقات منابع آبی افغانستان خواهد بود و پلان استفاده از آب های تحت الارضی و سطحی کشور داخل حوضه فعالیت آنها میباشد.

۴ - شعبه اداری که امن اجرائیه و محاسبه و مکاتبات و مراسلات را اجر می نمایند. برای عملی ساختن پلان فوق افراد فنی و تجهیزات مخصوصه حتمی است که استحصال آنها مد نظر گرفته شده نظر به فقدان افراد فنی افغانی در اول و هله سه نفر مشاورین از امداد تخنیککی یونو اخذ میشود تا به اشتراک مساعی با کوفت ریارت های افغانی خود داخل اقدامات گردیده بر علاوه پیشبرد پروژه فوق تربیه نفر افغانی را به عهده گرفته

ویس از مدتی رشته کار را بدست کارکنان افغانی بسپارند. درین صورت از متخصصین فوق یونو دو کار گرفته میشود.

اول، تعمیل پروگرام فعلی جیولوجی کل سروری افغانستان و دوم تربیه افراد افغانی در ذیل پروگرام های علمی و عملی برای پیشبرد امور مربوطه تا در وقت مرابجه مشاورین خارجی فوق به اوطان شان دستگاه عاطل نشود و از سیر عادی خود باز نماند. بر علاوه تربیه یک تعداد جیولوجست ها در فاکولته سیانس پوهنتون کابل به اشتراک مساعی وزارت معادن و وزارت معارف در نظر گرفته شده و پروگرام آن در سال ۱۳۳۴ عملی خواهد شد این محصلین فاکولته سیانس در سال اول پروگرام معمول را تعقیب خواهند نمود مگر صنف دوم الی ختم پروگرام مخصوص در شق جیولوجی و علوم مربوطه آن تحصیل خواهند کرد درین مدت همیشه با انجیران وزارت معادن و جیالوست های موسسه جیولوجی کل سروری در تماس خواهند بود و از وسایل وزارت و موسسه برای استحصالی معلومات و تجارب عملی استفا ده خواهند کرد ناگفته نماند که تشکیل فعلی موسسه جیولوجی کل سروری طوریکه در بالای ذکر شد محض هسته موسسه میباشد که در آتی نظر به ایجابات وقت و کار و تهیه کورشناسان افغانی توسعه موسسه و سایر کارهای خصوصی آن وقتاً و فوقتاً اجراء شد نیست.

دوبالا از هیئت اکمال نقشه های توپوگرافی و جیالوجی مملکت سخنی را نده شد جهت مزید معلومات خوانندگان تذکر میشود که نقشه های صحیح جیولوجی وقتی پوره گفته می تواند که بالای نقشه های صحیح توپوگرافی ترسیم شده بقواند. وزارت نظر به اهمیت وجود نقشه های توپوگرافی صحیح داخل اقدامات شده تا چاره اساسی این فقدان را کرده بتواند. تکامل نقشه های توپوگرافی به اصولات معموله زمینی نفر زیاد - مصارف زیاد - و وقت زیاد بکار دارد.

چنانچه گفته میشود که اگر افغانستان دو هزار نفر اهل فن توپوگرافی داشته باشد تکمیل نقشه آن پنجاه سال را در بر خواهد گرفت.

خوشبختانه امروز با اصولات عصری عکس برداری هوایی و تطبیق قوانین فوتوگرافی تکمیل نقشه های توپوگرافی ساحه چون افغانستان در ظرف پنج الی ده سال اکمال پذیراست در دنیای متمدن این کار از طرف موسسات متخصص طور اجاره اجراء میشود مصارف آب از اصولات زمینی به مراتب کمتر میباشد. وزارت در طول سال ۳۳ راجع به اجرای این امر با چند کمپنی های معروف انگلیسی هالندی و امریکائی داخل مذاکره شده و پیشنهاداتی از آنها واصل گردیده که پس از مقایسه قیمت ها اجرای کار را در نتیجه داوطلبی تعمیل خواهند نمود البته حین عملی شدن پروگرام معلومات لازمه و نتایج جهت آگاهی خواننده گان گرامی عرضه خواهد شد.

فعالیت در باره استفاده از منا ببع آبی مملکت

تبعات در باره استفاده از منا ببع آب‌های تحت الارضی و سطحی برای مقاصد آشامیدن و آبیاری در صفحات شمال مملکت و در علاقه ذیل مقرر در طول سال ۳۳ جریان داشت در صفحات شمال در ساحه مثلثی شبرغان اندخوی و میمنه بغرض توسعه منا ببع آبهای آشامیدن گوسفندان قره قلی توسط هیئت هیدرولوژی وزارت معادن تدقیقات و عملیات لازمه بعمل آمد و در نتیجه معلوم شد که در ساحه فوق امکان وجود آب تحت الارضی زیاد بوده و در اثر حفر چند چاه امتحانی باید ممکنات فوق تأیید میگردد وزارت قبل از آنکه به حفر چاههای امتحانی فوق اقدام نماید لازم دید که باره داران قره قل داخل مفاهمه شود و دریافت نماید که آیا حقیقتاً قره داران منطقه به آب زیاده ضرورت دارند یا نه. چنانچه بتاريخ ۲۸ عقرب ۳۳ در اثر دعوت وزارت راجع به حفر چاه و ضروریات مشروباتی گوسفندان قره قلی یک تعداد نمایندگان اندخوی و شبرغان با متخصصین این وزارت در باره مصاحبه نمودند در نتیجه معلوم شد که فعلاً ساحه برای مقصد مشروباتی گوسفندان قره قلی آب کافی دارد و حفر چاه در ساحه فعلاً ضرور نمیباشد. ازین رهگذر تمهیل پروژه در این ساحه به آینده موکول گشت.

در علاقه ذیل مقرر مربوط حکومت اعلیٰ غزنی نیز در سال ۱۳۳۳ تحقیقاتی جهت مکتاب آبیاری یک ساحه صد کیلومتر مربع برای مسکون ساختن مردمان کوچی بعمل آمد درین دو منابع آبی زیر نظر گرفته شده بود اول آبهای تحت الارضی دوم آب هاب سطحی که عبارت از آب دریای غزنی میباشد در اثر مشاهدات متخصصین هیدرولوژی و امداد تخنیککی یو فو مقیم کابل و متخصصین وزارت نتایج ذیل بعمل آمد و در ساحه ذیل آب‌های تحت الارضی به مقدار کافی موجود است مگر متأسفانه قابل استفاده نمیباشد زیرا از یک طرف آب تحت الارضی مذکور دارای مقدار زیاد املاح منحل میباشد که برای زراعت مضر میباشد و از طرف دیگر مصارف هنگفت برمه کاری و نصب بامه‌های دینلی را برای بلند کردن آب ایجاب مینماید. خوشبختانه در اثر مطالعات معلوم شد که بواسطه تعمیر یک بند ساده در حصه شینیا که به شمال منطقه ذیل بالای در بای غزنی واقع است آبیاری ساحه قریباً پنجاه کیلومتر مربع بصورت اولی امکان پذیر است تعمیر این بند مصارف نسبتاً خیلی کم دارد.

قبل از آنکه به تعمیر بند و آبیاری اراضی عملاً اقدام شود لازم دیده شد که باید خاک‌های زراعتی ساحه تجزیه شود اگر نتایج تجزیه خاک‌ها قناعت بخش به نظر برسد و زمین‌های اراضی صالح الزراعت ثابت شود به آبیاری اراضی عملاً اقدام میشود تا اگر خدا بخواهد یک تعداد زیاد افراد کوچی در ساحه مذکور متوطن گردند

برهنگاره آنچه در بالا. متذکر شدیم موضوعات دیگری که نظر به احتیاج وقت در دوره سال ۱۳۳۳ از طرف وزارت معادن تحت کار گرفته شده عبارت است :

۶- جمع آوری معلومات درباره امکانات تدوین و تالیف قانون معادن مملکت

۲- تجسس ذخایر ذغال در جنوب جبال هندو کش برای ولایات قندهار - غزنی جنوبی که نسبت نقدان نفر و ضیق وقت به استثنای و اجرای مراحل ریکونسیس با داخل تفصیلات کار شده نتوانستیم امید است در جریان ۳۴ دین باره کارات عملی زیاده تری انجام داده بتوانیم .

مسلّم است که بروی روتین معموله باین طرف و آن طرف اجرا آت دیگری نیز بعمل آمده که درج مواد آن در سالنامه آف قدر حایز اهمیت نیست .

اجراآت درباره انکشاف تیل معدنی مملکت .

مطالعات و تحقیقاتی که از طرف وزارت معادن در سالهای ماضی بعمل آمده نشان داده که در شمال و شمال غرب انشکلین های که فورمیشن آن حاوی طیفات تیل دار میباشد وجود دارد وزارت معادن با پشتی بانی حکومت بروی این حقیقت درباره برمه کاری حوضه مساعد آن از چندی باین طرف داخل اقدامات بوده و حتی اخیراً پروژه کار و سرمایه آن نیز تهیه و پیشبینی شده البته هنوز هم دامنه تحقیقات و تشبّات ادامه دارد و ممکن است در آینده ازین رهگذر نیز معلوماتی برای فارتین محترم عرضه بتوانیم .

بعد تقدیم معلومات بالا لازم می بینم آنچه درباره استخراج مواد معدنی درین یک سال صورت گرفته تقدیم بداریم .

ریاست اتحادیه دولتی ذغال سنگ

مشکلات وارده و موجبات چندی سبب شد وزارت در باره معادن ذغال اشپشته و کرکر تجدید نظر نموده تدویر اداری و تخنیککی آنرا راسیونل و عملی تر بسازد تا از یک طرف به متابعت ذخایر ذغال این دو معدن پیمانته استخراج آنرا در سالهای آینده به تناسب احتیاج اندستری و سعت بخشد وهم برای مکنانیزیشن آنها قدم عملی تر بردارد در پهلوی آن وضع معیشت و پیشبینی های صحیح معدن چیانرا بهتری بخشید و برای تربیه معدن چی پروفیشنل زمینہ را مساعد سازد بروی این منظور ریاستی بنام ریاست اتحادیه دولتی ذغال از ابتدای سال ۱۳۳۳ بوجود آمد که در آتی شخصیت مالی اداری و تخنیککی آنرا خدمت خواننده کان عزیز تقدیم میداریم

اساس نامه ریاست اتحادیه

ماده اول: تحت عنوان اتحادیه دولتی استخراج ذغال سنگ کرکر و اشپشته مؤسسه تاسیس یافته است که کلیه مسایل استخراج و استفاده از منابع مذکور بدان مربوط میباشد .

- ماده دوم : مرکز این اتحادیه ددر بلخمری بوده عند الافتضاء مرکز آن بصواب دید رئیس اتحادیه به نقطه دیگری انتقال یافته میتواند .
 ماده سوم : مرام اتحادیه قرار ذیل است :
- ۱ - استخراج ذغال بطریقه عصری افتضاء دی باقوة ماشین و کارگر .
 - ۲ - فراهم آوری زمینہ برای توسعه مصرف ذغال سنگ .
 - ۳ - جمع آوری و ذخیره سرمایه برای وسعت کار و استفاده از دیگر معادن ذغال دار ولایت فطغن که در آینده کشف میگردد و استخراج آن مفید دانسته می شود .
 - ۴ - سعی در تشکیل یک طبقه معدن چی پروفشنل و اصلاح وضع زنده گی آنها .
- ماده چهارم - سرمایه ابتدائی این اتحادیه دولتی (ده) میلیون افغانی تعیین شده و قرار خصوصیت ذیل جمع آوری می شود :
- ۱ - سه میلیون افغانی فرض از د افغانستان با نك برای مدت شش سال بر اساس مقررات دافغانستان با نك .
 - ۲ - هفت میدیون متباقی به عنوان نقاوی و مساعدت انكشاف معادن باعتبار ذخایر ذغال سنگ از طرف موسسات مصرف کننده ذغال (شرکت نساجی - شرکت سمنت شرکت قند سازی) پرداخته می شود که در مقابل آن ذغال تا نیه گردد . هر گاه در ظرف سه سال تادیات ذغال وجه مذکور را تکافو نکند از متباقی آن از قرار چهار فیصد تنک پولی پرداخته میشود .
- ماده پنجم - وزارت معادن تمام اموال منقول و غیر منقول و ماشین و آلاتی را که تاحال تحت استفاده بوده و یا برای استخراج و یا استفاده از معادن مذکور خریداری شده است بلا بدل در اختیار اتحادیه میگذارد . علاوه بر آن اگر دو آئینده باراضی مربوط حکومت ضرورت افتد دولت اراضی مذکور را بلا قیمت به اتحادیه واگذار خواهد نمود .
- ماده ششم - برای خریداری سامان و مواد یکه در آئینده برای جریان توسعه کار استخراج و میکا نوزیشن معدن احتیاج می افتد دولت اسعار ضرورت خریداری آنرا به نرخ غیر بودجه وی به اتحادیه تادیه میکنند .
- ماده هفتم - از جمله ده میدیون افغانی سرمایه اتحادیه باید نصف آن در شش ماه اول و نصف دیگر آن در شش ماه دوم بدسترس اتحادیه گذاشته شود .
- ماده هشتم - اتحادیه دولتی اشپشته و کرکردریه ارکان فیل اداره میشود :
- ۱ - رئیس اتحادیه شخص وزیر معادن است که آمر و بلندترین مرجع اتحادیه دانسته میشود .
- نوت: اتحادیه دارای مجمع عمومی و شورای عالی بوده بیک طریقه مختصرتر اداره می شود

۲- معاون اتحادیه آمر اجراییه - محاسبه و کنترول بوده در مرکز اتحادیه
اجراآت میکنند .

۳- مدیریت اجراییه .

۴- مدیریت محاسبه .

۵- مدیریت کنترول .

۶- هیئت فنی .

نوت : وسعت تشکیلات اتحادیه مربوطه به وسعت کار آن میباشد و عند الاقتضا
رئیس توسعه داده شده میتواند .

ماده نهم - آمر جمیع امور اداری و فنی اتحادیه شخص رئیس میباشد .

ماده دهم - تبیین حدود و صلاحیت و اختیارات معاون در اختیار رئیس است رئیس میتواند
قسمتی از اختیارات خود را به او یا شخص دیگری تفویض نماید .

ماده دهم - معاشات معاون و اجزای اداری و فنی بر اساس معاش ما مریت بعلاوه
دوثلت منطوقی میباشد وزیر معادن و وظائف رئیس اتحادیه را بدون اخذ معاش و یا حق
الزحمه اجرا مینمایند .

ماده دوازدهم - مسایل تخنیککی و وضع پروژه استخراج مربوط به تصویب انجنیر
های وزارت معادن می باشد .

ماده سیزدهم - سال مالی اتحادیه از اول حمل الی اخیر حوت هر سال می باشد .

ماده چهاردهم - بیلانس سالانه ذریعۀ يك راپور جداگانه توضیح و تشریح و از
طرف معاون اتحادیه به رئیس اتحادیه يك ماه بعد از اتمام سال مالی تقدیم می گردد .

ماده پانزدهم - وزیر معادن ذریعۀ دستگاہ وزارت معادن از هر نوع کمکی که
طرف احتیاج واقع شود دریغ نمیکند .

ماده شانزدهم - وزارت معادن درداد و ستد خویش با اتحادیه حیثیت مشتری را
دارا می باشد .

ماده هفدهم - مواد این اساس نامه حسب درخواست رئیس اتحادیه قابل تعدیل و
تغیر می باشد .

سرمایه ریاست اتحادیه

نظر به فیصله که بعمل آمد سرمایه اتحادیه فوق يك کروور افغانی قبول گردیده که
مبلغ سی لک افغانی آن را وزارت معادن بر حسب تجویزیکه قبلاً نموده است از دافغانستان
با نك طور قرضه بدست آورده مبلغ هفتاد لک افغانی باقی مانده سرمایه مذکور را
شرکت های نساجی پلغمری - بغلان و شرکت صنعت سازی طور مساویانه بین خود تقسیم
و هر يك قسمت معینۀ وجه مذکور را که بالغ بر ۲۳ لک افغانی می شود تهیه و بدست سترس

وزارت معادن قرار می دهد چون شرکت های مذکور مشتری ذغال کرکر و ایشسته می باشد پول مذکور را که متعهد شده اند در بدل قیمت ذغال که سالانه از معادن اخذ میدارند طور پیشه کی خواهند پرداخت وزارت معادن تا حتم فرضه مذکور پول پیشه کی دیگر طب نه خواهد کرد بعد عرض تفصیلات بالا باز به اصل ادعای خویش که عبارت از روز موفقیت در امر منوط وجود سه اصل است بر می گردیم گفتم عامل پیشبرد و انکشاف در یک اقدام منیجمنت متناسب - قوه مالی و دارائی افراد اداری لایق آن است حالا نکه وزارت تا اندازه توان سه اصل فوق را در دست گناه ریاست اتحادیه بدسترس نگذاشته و موفقیت که درین عرصه یک سال نصیب شده ادعای مذکور را ثابت میکند اینک به تفصیل اجراءات نه ماهه داخل می شویم .

خلص اجراءات نه ماهه ریاست اتحادیه دولتی ذغال سنگک از ابتدای برج حمل الی اخیر
فوس ۱۳۳۳

الف در حصه دروازه کن پانخمری که مرکز ریاست می باشد به اندازه یکصد جریبزمی جهت رهائش عمله و ماهورین ریاست خریداری گردیده و به اسم قریه معدن هسمی گردیده است .

۲ جهت رهائش عماله عامله دار معدن به اندازه (۱۰) حویلی که هر کدام آن دارای چهار اطاق و غیره لوازم میباشد آباد گردیده است .

۳ برای رهائش یکصد و پنجا نفر عماله مجرد یک تعمیر یکه دارای یا نرده اطاق بزرگ و برنده ها میباشد بنا یافته .

۴ جهت استحمام کاریگران و منسو بن معدن یک حمام که دارای بیست اطاق انفرادی میباشد تعمیر شده است .

۵ برای معاینه و تداوی مریضان عمله یک یولی کلینیک که دارای شش اطاق میباشد آباد شده .

۶ جهت نگهداشت ماشین و سامان و مواد کوپراتیف یک تحویل خانه بزرگ به اندازه ۱۳+۳۳ متر که دارای شش اطاق و یک برنده و یک بهره دار خانه میباشد تعمیر گردیده .

۷ یک احاطه موفتی که دارای سه اطاق و یک برنده میباشد جهت ذغال بریکت ساخته شده و ترتیبات مقدماتی از قبیل نصب آسیاب و تعمیر حوض میلاس و غیره تکمیل گردیده و یک اندازه قلیل ذغال بریکت شده بفروش رسیده است .

۸ سرک ها و خیابانهای داخل قشله معدن تسطیح گردیده است .

ب بالای معدن کرکره

۱ جهت رهائش (۲۴) نفر عمله که در بالای معدن میباشد یک عمارتی که دارای سه

- اطاق و غیره ملحقات آن میباشد آباد گردیده است .
- ۲ جهت حفاظت اموال سردستی يك تحویل خانه ۹×۱۹ متر که دارای سه اطاق میباشد و يك اطاق آن دو پوشش است تعمیر گردیده است .
- ۳ يك ساختمان مخصوص جهت نصب دستگاه تهویه آباد شده است و داخل صوف های معدن بواسطه ماشین هوار سازی تهویه میشود .
- ۴ - دستگاه چارج بتری نصب گردیده و در اثر تنویر صوف ها توسط چراغ های برقی بتری دار خطر انفلاق کم گردیده است
- ۵ - عمده و کاریگران معدن بواسطه کلاهای محفوظ مخصوص معادن و دریشی جدید مجهز گردیده است .

- مواد گوبراتیف برای عمده توزیع گردیده است .

۷- مقدار ذغال توزیع شده (۱۲) ماهه این معدن عبارت از (۵۹۲۰) تن می باشد .

ح معدن ذغال اشپشته :-

- ۱- اکثر تعمیرات نیم کاره سال گذشته تکمیل گردیده است .
- ۲- يك حمام بیست نفره جهت استحمام عمده بنا یافته و هنوز کار آن ختم نشده است .
- ۳- برای رهايش مستخدمین خارجی مربوط معادن سه اطاق تعمیر شده است .
- ۴- برای بسته کارخانه و ترمیم خانه پنج اطاق بایرنده تعمیر شده است .
- ۵- دستگاه هویست (ماشین کش) نصب گردیده که عمل استخراج را آسان ساخته است .
- ۶- دستگاه تهویه نصب شده و هوا بصورت مصنوعی بدخل معدن جریان دارد .
- ۷- کاریگران داخل معدن بادریشی و کلاه خود معدنی مجهز گردیده اند .
- ۸- ذغالیکه جهت رفع احتیاجات کابل و گیل بهار ازین معدن در ظرف (۹) ماه صادر گردیده عبارت از (۹۹۰۷) تن بوده .

اجراآت تخنیککی و فنی در راه میکا نیز بشن تدریجی معادن ذغال اشپشته و کدرکر مربوط ریاست اتحادیه دولتی ذغال سنگت .

الف فونکسیون اداری :-

مامورین معدن: در هر معدن يك نفر آمر بحیث آمر فنی و اداری وظیفه دار است تا امور استخراج توسعه و انکشاف را طبق پلان مرتبه ذریعه يك نفر شتایکرا لمانی و نگران بالای معدن چیان اجراء بدارد از طرفی نظر به ایجابات کار و وقتاً فوقتاً دینای ضرورت پلان ما بعد را بدسترس انجیر سیار چیف انجیر و سورا انجیر و مربوط عملیات تخنیککی امریکا در افغانستان بگذارد .

انجیر سیار: يك نفر انجیر سیار برای این کار کما شته شده تا مدام از معدن کدرکر

واشپشته‌خبرگیری نموده پیشرفت کارات انجام شده را نقشه‌گیری نماید و دیتای بدست آمده را جهت ترتیب پلان آینده بدسترس چیف انجنیر بگذارد .

چیف انجنیر:— اخیر الذکر نقشه مرتبه را جهت استئاره و موافقه آن به بورد فنی ارائه می‌کند بعدصواب دید بورد و منظوری وزیر معادن (رئیس اتحادیه) پلان عملیات تحت کار گرفته میشود. بر علاوه در ماه یک مرتبه کارات جاریه معادن فوق از طرف نامبرده معاینه و صورت مشاهدات تقایص که از صورت چاره و نظریات در باره آینده بداخل کتاب مشاهدات و هدایات محفوظ معادن ثبت میگردد در ماه آینده کارات انجام یافته بادساتیر ماه پیشتر مقایسه شده و در صورت تخلف مرتبه کببین از طرف رئیس اتحادیه تحت باز خواست گرفته می‌شوند .

ب: خلاص اعمال فنی در مدت (۹) ماه امهال

به تفصیل که در بالا اشاره نمودیم فونکسیون سنجیده و عملی فوق موفقیات های بارزی در راه تدبیر راسیونل امور فنی معادن ذغال کرکر و واشپشته نتیجاء داد :

- ۱- پلان استخراجی لینز نمبر (۳) ترتیب و تحت اجراء گرفته شد .
- ۲- کارات سابقه و موجوده لینزهای (۶) و (۵) اشپشته نقشه برداری شد که عنقریب بروی کاغذ آورده میشود تا پلان اکتشاف و توسعه و استخراج آن ترتیب و اجراء گردد.
- ۳- پلان توسعه و استخراج معدن کرکر ترتیب و در مورد اجراء است .
- ۴- پروقیل لین برق مد نظر از معدن کرکر الی بلخمری ترتیب و البته حین وصول سامان این دوانی از امریکا به کار برده خواهد شد .

با یادداشت قلمات فوق باید بخاطر گرفت که ترتیب پلان استخراج توسعه و اکتشاف به اساس نقشه برداری و مراقبت جدی در باره تعمیل آن و توافق پلان مرتبه باشراط محل به اساس تدوین دیتای حقیقی از جمله اقداماتی بوده که برای مرتبه اول از اوایل سال ۳۳ به معدن تحت اجراء گرفته شده .

ج : برای حفاظت معادن از حریق و انفلاق ترتیبات ذیل اتخاذ گردیده :

- ۱- هر نقطه قابل رفت هر روزه از طرف مبصر حریق نگران می شود و راپورت روزمره به کتاب مخصوص داخل و روزمره از ملاحظه آمر معدن میگردد .
- ۲- برای تعیین و امتحان غازات منفلقه و مخدیره آله های کشف تهیه شده که مورد استعمال است

۳- هوای تنفس ضرورت عمله داخل صوف امجای حرارت صفحات ذغال که منتج به حریق میشود رفیق ساختن غازات مضره ذریعه نصب بیکه های تهویه بصورت خروج (اکزوست) چاره شده است .

د: اگر چه در نظر نیست جمیع امور معدن را نظر به صلاح وقت کاملاً از دست به ماشین تحول داد مگر موافقه شده کارات نافه را که موجب اذیت جسمی کارگر می شود رفته رفته ذریعه آلات میخانیه سکی اجراء نمود چنانچه برای همین مقصد کوره ماشین کش اشپشته واگون های مستعمله داخل صوف استعمال مواد انفلاقی مجاز جهت سرنگ برانی وغیره بکار انداخته شده است .

اوضاع طبیعی معدن اشپشته و کرکر :

معدن اشپشته باینکه از روی جنسیت و قدامت تاریخی مابینت کمی به معدن کرکر دارد اوضاع تکتونیکی و تغییرات آنی آن ما را به ذخیره زیاد آن خوش بین نمی سازد ازین جهت است که معدن مذکور قادر به عرضه ذغال کافی برای دستگاه اندستری شده نمیتواند بیما نه محدودیکه سالانه از این استخراج می شود اغلباً برای ضروریات تسخین و صرفیات خانه گی مرکز تخصیص داده شده در نظر است بیش ازینکه ذغال آن تمام شود چاره صرفیات کابل وغیره از ذخایر غنی ذغال دره صوف تهیه گردد البته در مہیاساختن و عرضه ذغال دره صوف به کابل موضوع بعد مسافه کمتر و مشکلات راه کشی آن زیاد تر است مگر باین هم وزارت پیش از یاد نزد سال اوضاع زمین شناسی آنرا مطالعه و بیما نه ذخیره حداقل آنرا بر آورد نموده و حتی امکانات ثلاثه راه آنرا طرف دوشی مدر و اشپشته مطالعه کرده و درین سال اهمیت زیادی به موضوع داده که امکان دارد تا انجام سال ۳۴ بروی اوراق سالنامه آن زیاد تر درباره تفصیلات داده بتوانیم .

معدن ذغال کرکر با وجود داشتن مشکلات استخراجی چندی از قبیل سقف خراب تمایل به احتراق و انفلاق و جنسیت پودری آن و مشکلات استخراج از رهگذر تغییر ذخامت که از دوالی هشت متر دیده شده باز هم از حیث ذخیره زیاد تراز اشپشته است منظور از استخراج آن اشباع مطالبات اندستری است راز چندی باین طرف نسبت فرمایشات دستکاهای اندستری و صنایع ترتیبات انکشاف آن زیر کار است تا به کمک خدادر سال ۳۷ معدن مذکور آماده برای استخراج ۴۰ الی ۴۵ هزار تن گردد بروی همین منظور به علاوه پیش بینی ها و آماده گی های ماشینری ضرورت استخراج وغیره بروی قرار داد بین وزارت معادن و ریاست شرکت نساجی موافقه شده از دست گاه تولید برق آبی پلغمری در ماه های بهار و تموس حداقل صد کیلووات و در ایام زمستان که آب قلت اختیار نموده و قوه برق موجوده پائین می افتد در حدود سی و پنج کیلووات ذریعه لین هوایی به معدن رسا نیده شود سا مان واد اوات لین دوانی با ترانسفر مرها وغیره آن را موسسه عملیات تخنیکمی امریکا در افغانستان متقبل شده گذشته ازین به اساس موافقه و مفاهمه که بین وزیر معادن حین بازدید از مبادن صفحات شمال مملکت در مرکز ولایت مزار شریف بین نایب الحکومه و اهالی مزار بعمل آمد وزارت متقبل شد بعد مطالعات

لازمه پلان استخراج يك مقدار ذغال را از ذخایر دره صوف در سال ۳۳ تکمیل بدارد و در سال ۳۴ مقدار لازم را استخراج کند تا درین زمینه هم از سر سبزی صفحات آن و لا حمایه نموده و هم زمینه تامین مواد سوخت شهر را با حفظ موازنه مالی دولت و ملت آماده سازد.

معادن نمك:

تحت این عنوان در باره معادنی حرف زده میشود که ذریعه مراکز اطرافنی وزارت معادن اذاره میشود البته نمك سارهای دیگری از قبیل نمكسار هرات و غیره که توسط قراردادی انفرادی نمك آن استحصال میشود و یا به افزایش فیصدی به مالیات گمرکی بدسترس استفاده کل گذاشته شده است درین موضوع بحث ندارد این چنین نمكسارها طبق سال گذشته جریان داشته تغییر اداری و تخنیکي در آن وارد نگردیده و میتواند در باره آنها از سالنامه سال گذشته معلومات گرفت معادن چهارگانه نمك که توسط دو ابر اطرافنی وزارت تحت کار میباشد عبارت از معادن نمك سنگو، تالقان و کفکان است و آنها تیکه نمك های آبی بوده و فعلاً بعد تبخیر آب پودر یا نمك پارچه حاصل میدهد عبارت از نمك سار خلم یا بدخوی میباشد.

آنچه درین باره موجب مسرت است عبارت از تزئیدات بی سابقه در فروشات امساله این معادن بوده و علت یگانگه آن در پهلوی عوامل کم تاثیر دیگر تقرر آمرین پاك و با وجدان در راس کار آنها و باز مراقبت خسته ناپذیر وزارت از اجسرا آت آنها بوده درینجا از نشان دادن مبالغ فروش سال ۳۳ صرف نظر میکنیم و محض تزئیداتی را که در هر معدن نسبت ۱۳۳۲ رخ داده ذکر مینمائیم.

۱- مدیریت معادن تالقان در دوره سال ۳۳ نسبت به سال ۳۲ تزئید در فروشات نموده.

۸۵۴۱۱۴ - سیر

۲- مدیریت معادن کفکان در دوره سال ۳۳ نسبت به سال ۳۲ تزئید در فروشات نموده

۱۳۱۶۰۴ - سیر

۳- مدیریت معادن بدخوی در دوره سال ۳۳ نسبت به سال ۳۲ تزئید در فروشات نموده

۳۴۳۱۰ - سیر

۴- ماموریت خلم در دوره سال ۳۳ نسبت به سال ۳۲ تزئید در فروشات نموده

۳۳۷۰۸ - سیر

تزئیدات نمكسار خلم نسبت نرسیدن رپورت ماه حوت آن یازده ماهه گرفته شده حقیقت واقعاً بالا مضمريك نویدویك یا لیسسی است.

ما میتوانیم بدون لنگر اندازی علیحده در بودجه مصارف وزارت معادن تنها از پول

تزئیدات تیکه تاحال وازین به بعد رخ خواهد داد برای میکا نیز بشن معادن رفاهیت کارگر

و مامورین از زهنگذر مکان معیشت بهتری اوضاع صحیح و دیسگر اقدامات عام المنفعه مصارفی نموده زیاد تر و جیات تزئید حاصلات را در معادن واسطه شویم .
 باین خدمت گذاری که اکثر آامین معادن از خود نشان داده اند و در صعد گراف
 فروشات جدید نموده اند باید زمینه آماده شود تا معناً و مادناً عاملیت شان پشقی بانی
 شود تا بالا تر رفته در شعب تولیدات و واردات امسال ایشان تکثر نموده محیط برای
 تربیه و رشد آنها مساعدت زیاد تری نشان بد هد .

بروی همین توان مالی که نتیجه اجراءات يك ساله معادن چهارگانه بود وزارت در
 اواخر امسال بعد اقدامات و مطالعات تصمم گرفت پیش ازیش مشکل بزرگ رساندن
 نمک را از ماموریت استخراج بالای معدن تا تا قچه خانه که مرکز مدیریت معدن تالقان
 است و موضع فروش نمک است در آمده قریب ذریعه نصب لین هوایی مرفوع به دارد وهم
 قیمت نقلیه را نسبت به حاضر نازل سازد علت این اقدام مشکلات و عوایقی بوده تا حال از ناچه
 نقلیه نمک از بالای معدن الی مرکز فروش که در حدود چهار کیلومتر از هم فاصله دارد
 به مدیریت معدن مواجه بود و فراریکه مجاسبه شده به وضع موجوده فی تن نمک از بالای
 معدن الی کدام مدیریت به مقابل شصت افغانی نقل داده میشود - لاینکه ذریعه لین هوایی
 مد نظر با گرفتن استهلاك مصارف و غیره زیاد از شش افغانی فی تن باشد نمیرود .

اجراءات متفرقه :

لاجورد: لاجورد آفغانستان در دنیا شهرت تاریخی دارد و از زمانی به این طرف احجار
 لاجورد بصورت خام که اکثر آن حاوی مواد اجنبی هم بوده تا اندازه به بازارهای دنیا
 و خصوصاً المان غربی بفروض میرسیده در اثر تجسسات و یافتن خریداران خارجی وزارت
 معادن در دوره سال ۳۳ اقدامات زیادی نمود و تا اندازه خریدار مدامی بدست آورد
 برای اینکه جنسیت متاع را بلند برده وهم از زهنگذر نقلیه سنگ به خارج مصارف ترا نسپورت
 را نازل سازد از اواسط سال ۱۳۳۳ باین طرف برای دور کردن لغافه ها و عدسبه های
 احجار اجنبی از لاجورد وهم جدا ساختن پارچه های بهتر آن از سنگ های لاجورد نازل
 تر دست گاهاره مخصوصه آنرا به تحویلخانه لاجورد نصب نمود و ذریعه کارمندان آن
 مقدار زیاد سنگ لاجورد تا حال برش و در چه بندی شد .

بیریل

اگرچه در اثر تجسسات وزارت معادن بیگک ماتیت های بیریل دار در سال ۱۳۲۹
 در حواشی علاقه داری دره نور مربوط حکومت شیوه ولایت مشرفی کشف گردیده بود
 و در نتیجه اعمال اکتشافی در حدود ده تن سنگک بیریل بدست آمده بود که آن را
 به خریدار امریکا به قیمت ۴۸۰ دالر فی تن در سال ۳۳ بفروش رسانیدیم مگر آنچه

در سال ۳۳ صورت گرفت عبارت از تاسیس ماموریت استخراج در حوضه مذکور بود و از آن به بعد کار استخراج آن جاری است مگر چون استحصال بیریل مستلزم به سرنگ یرانی و گک های پیگک ماتیت است و از طرفی احجار پیگک ماتیت در علاوه بیریل زیادتر از مینیریل های فلدسپارکوا رتس توپاز و غیره متشکل گردیده ازین رو استخراج مقدار زیاد آن خالی از مشکلات نیست ازین است که در نظر گرفته شد و در سال مقدار ۵۰ تن کم و بیش استخراج گردد.

گوگرد:

اگرچه در کوه البرز مربوطه علاقه داری چمتال ولایت مزار شریف بفاصله چهل میل بجنوب غرب مزار ذخیره نسبتاً بزرگ سنگ گوگرد وجود دارد مگر نسبت ارزانی واحد وزنی آن و مشکلات ترانسپورت مایوفق بفروش آن در بازارهای دنیا شده نتوانستیم تا اینکه موضوع بادولت شوروی مذاکره گردید و اخیراً در حدود دوسدتن گوگرد خام به موسسات شوروی طور نمونه بفروش رسانیده شد و چون مقدار ذخیره و فیصدی گوگرد صاف تا حال از طرف وزارت معادن تحت مطالعه قرار گرفته نتوانسته بود فیصله باین قرار گرفت تا در دوره سال ۳۴ پلانی برای تعیین مقدار و کیفیت آن ترتیب داده و ذریعه دو نفر متخصصین خارجی در مدت تقریباً چهار ماه نتایج لازمه را مطالعه و بدست آوریم تا اگر معلومات بدست آمده مثبت ثابت شود شود اقدام به استخراج و تادیقه سی‌الی چهل هزار تن در سال نموده باشیم.

فابریکه ذغال بریکت:

در دوره سال ۳۳ - ۳۴۲۱ تن ذغال توسط ترا نسپورت وزارت از معدن اشیشته به مرکز آورده شد و در حدود ۸۱۱۶ تن ذغال بریکت به مستهلکین رسمی و ملی تادیقه گردیده که از افجمله مقدار ۴۳۱۴ - خروار بریکت بقیمت دو صد و بیست افغانی فی خروار به اهالی توزیع شد. اگر چه نسبت نقل ترا نسفورت امسال وزارت معادن مجبور شد قیمت فی خروار بریکت را ۳۴۰ افغانی بالا برد مگر در فروشکت اهالی همان قیمت سابق ۲۲۰ افغانی را اخذ نمود که البته این فرم شات بضرر بوده مگر جهت حفظ موازنه اقتصاد قوم آنرا قبول داد شد.

امور ریاست مستقل

مطبوعات

اجراآت مدیریت عمومی نشریات .

مدیریت عمومی نشریات که يك از شعبات حساس ریاست مستقل مطبوعات، بشمار میرود برای معرفی شئون مختلفه کشور به تهیه مواد و معلومات راجع به مملکت و اجراآت دوائر حکومتی و سائر تاسیسات اجتماعی پرداخته و زبدهای از فعالیتهای و کارنامههای دوائر دولتی و موسسات مفیده اجتماعی راجعت معلومات شایقین همه ساله بصورت سالنامه نشر نموده و در معرض استفاده گذاشته و بر علاوه برای ارائه شئون حیات عامه به نشر یا مفلتها - مقالات - رساله ها - کنفرانس ها و درامه ها و کتب مبادرت کرده و فلههای داکسو منشر از مناظر مملکت تهیه نموده وقتاً فوقتاً نمایشاتی از آن داده است مدیریت عمومی نشریات در راه اجتیاجات اطلاعاتی کشور و معلومات مورد ضرورت عامه و تنویر از هان مردم به تهیه مواد و ترجمه آثار و مضامین مفیده اقدام نموده و حتی الوسع درین باره با مطبوعات کشور معاونت های کرده است و برای اینکه در ذخایر علمی و ادبی مملکت افزوده شود و تالیف و ترجمه انکشاف بیشتری نماید از زحمات نویسندگان و فضلیای کشور قدردانی نموده جهت تشویق مکافات آنها به اعطای جایزه به کتب و آثار مفیده پرداخته چنانچه همه ساله يك عده جوایزی را بدین منظور تادیه میکند

جوایزی که به تالیف و ترجمه آثار مفیده داده میشود ازین قرار است

الف جایزه آریانا که از حضور اعلیحضرت معظم همایونی همه ساله به بهترین اثر سال اعطاء میشود این اثر چه پینتو و چه فارسی باشد .

ب - جایزه خوشحال خان برای تالیف این جایزه بدو شق فارسی و پینتو منقسم میشود که هر يك سه درجه دارد و مشتمل برشش کتاب میباشد :

درجه اول تالیف -- ۱۰۰۰۰ افغانی

» دوم » -- ۹۰۰۰

» سوم » -- ۶۰۰۰

ج - جایزه ابن سینا برای ترجمه :

این جایزه نیز بدو شق پینتو و فارسی منقسم میشود و مشتمل بر ۶ کتاب میباشد .

درجه اول ترجمه -- ۷۰۰۰ افغانی

» دوم » -- ۵۰۰۰

» سوم » -- ۳۰۰۰

تبصره : تعیین درجات کتب همه ساله از طرف یک کمیسیون بعمل می آید که افچمن ریاست مطبوعات آنرا تعیین میکنند .

جایزه مطبوعاتی برای تشویق (رحمن بابا) این جایزه نیز بسودشوق منقسم است :

۱ - جایزه (رحمن بابا) برای تالیف

درجه اول تالیف -- ۲۰۰۰ -- افغانی

» دوم » -- ۱۵۰۰ -- »

» سوم » -- ۱۰۰۰ -- »

دوم جایزه (رحمن بابا) برای ترجمه

درجه اول ترجمه -- ۱۵۰۰ -- افغانی

» دوم » -- ۱۰۰۰ -- »

» سوم » -- ۷۰۰ -- »

مدیریت عمومی نشریات جهت ظاهر نمودن حقایق مسئله بیشتر نستان معلومات مثبت و درستی تهیه نموده و در آن باره پامفلتها - رساله ها و کتب نشر نموده تا مطالعین محترم خو بقرآز ماهیت امر آگاه گردیده و اصل حقیقت نزد ایشان واضح با شد .

یکی دیگر از وظایف این مدیریت جمع آوری مواد و معلومات راجع بحقایق مربوط به سیاست خارجی و مصالح ملی و کشور است که درین باره نیز قدم های مثبتی برداشته و آنچه که درجراید و مطبوعات ممالک خارجی راجع بافغان نستان نشر گردیده است تهیه نموده و به ترجمه مطالب مورد ضرورت آن اقدام کرده است و به تردید آن شایعات بی اساس و مطالب غلطی که در باره افغان نستان نشر شده کوشیده و با نشر معلومات صحیح در ممالک مذکور در اینموارد روشنی انداخته و هم یومیه خلصی از مطالب جراید خارجی درباره افغان نستان را به مقامات عالییه تقدیم نموده است . مدیریت عمومی نشریات علاوه تا از روز های ملی بین المللی تجلیل نموده و در موضوع آن نشریات لازمه را بعمل آورده است .

اجراآت مدیریت عمومی مطبوعات

اجازه نامه های که حسب قانون مطبوعات اعطاشده است

۱: برای ریاست فاکولته ادبیات جهت نشر مجله ادب

۲: « دارالتالیف » « مجله بخوان و بدان »

۳: « « وزارت ماليه	جهت	نشر جريدۀ زيرمه (ثروت)
۴: « « اطاق تجارت	»	» تبديل مجله اقتصاد به جريدۀ هفته كی
۵: « « موسسه تربيه افكار	»	» « « مجله پیام حق » »
۶: « « وزارت مخابرات	»	» « « مجله برید
۷: « « موسسه سره میاشت	»	» « « مجله سره میاشت
۸: « « بلدیۀ چاریکار	»	» « « تدویر سینمای چاریکار
۹: به عضو محمد عمر و فضل الله	»	» « « غزنی
۱۰: به بلدیۀ جلال آباد	»	» « « جلال آباد
۱۱: به موسسۀ خیریه نسوان	»	» « « صحفۀ تمثیل بهار

ب اجازه نامه های که برای موسسات خارجی جهت همکاری و یا سینما توگرا افی و یا واقعه نگاری داده شده است جمعاً (۰) فقره

این مدیریت عمومی بغرض تقویه و تنمیه مؤسسات فرهنگی و مطبوعاتی کشور در راه تحکیم اساسات موسسات ذیل و تشکیل و تشخیص آنها بصورت موسسات مستقل فرهنگی و نشراتی در ظرف سال مساعی زیادی بخرج رسانده و طبق بایسی مقام ریاست مطبوعات این موسسات را که هر کدام از خور مرکزیت اساسی و جداگانه بوده ولی بصورت شعبات اداری از طرف دولت اداره میشوند تفکیک نموده آنها را بصورت تا سیسات علیحده و مختار بیا ایستاده نموده است نایبشتر و خوبتر وظائف ایشان اجرا شده بتواند اسمای این موسسات بقرار ذیل است.

الف- انجمن های فرهنگی.

۱- انجمن آریانا دائرة المعارف ۲ انجمن پیشو تولنه ۳ انجمن تاریخ ۴ انجمن تربیه افکار.

ب موسسات نشراتی

- ۱- موسسه نشراتی اصلاح کابل
- ۲- « « انیس کابل
- ۳- « « هیواد کابل
- ۴- « « طلوع افغان فندهار
- ۵- « « نیمروز کرشک
- ۶- « « سیستان فراه
- ۷- « « سنائی غزنی
- ۸- « « اتفاق اسلام هرات
- ۹- « « ستوری میمنه

- ۱۰- » » بیدله مزارش یف
 ۱۱- » » اتحاد بغلان
 ۱۲- » » بدخشان بدخشان
 ۱۳- » » وردانگه گر دیز
 ۱۴- » » د مشرقی اتحاد جلال آباد

ح سائر موسسات مطبوعاتی

موسسه برود کاست کابل رادیو، موسسه خیررسانی د باختر آژانس، موسسه طباعتی مطبوعه: عمومی، موسسه پوهنی ننداری، موسسه کتا بخانه

مدیریت عمومی روابط فرهنگی.

یکی از وظائف عمده مدیریت عمومی روابط فرهنگی ریاست مستقل مطبوعات معرفی افغانستان عزیز است به دنیای خارج.

در سال گذشته این مدیریت توانست درین راه بیشتر کار کند زیرا درین سال مراجعات موسسات اشخاص علمی ممالک مختلف جهان نسبت به سابق بیشتر هوده و مدیریت عمومی روابط فرهنگی نیز تا حد توان احتیاجات موسسات و اشخاص موصوف را با تهیه معلومات راجع بافغانستان رفع ساخت.

وظیفه عمده دیگر این شعبه کمک و معاونت با سیاحین خارجی و تهیه معلومات در خصوص سیاحت بافغانستان و جای های قابل دید و غیره مسائل مملکت عزیز به سیاحین و موسسات نوریستی ممالک مختلف جهان است.

در سال گذشته تعداد سیاحین و روزنامه نگاران خارجی که بافغانستان وارد شده اند از جاهای قابل دید مملکت عزیز ما دیدن نمودند نسبت به سالهای پیش زیاد تر بود چنانچه در حالیکه در سال ۳۲ بیش از ۲۲ نفر سیاح و روزنامه نگار به مملکت ما وارد نشده بود در سال جاری به (۱۹۵) نفر بالغ گردید و از طرف شعبه سیاحین این مدیریت به تمام آنها مساعدت و راهنمایی های از قبیل ملاقات با اشخاص برجسته کشور نشاندادن جاهای قابل دید مملکت مسائل باسپورت و اخذ نمودن بطلرول و غیره صورت گرفته است.

بر علاوه این اشخاص بقر شهزاده یونان بجهت رئیس و سه نفر اعضای هیئت علمی دنیارگی در نیمه سال ۱۳۳۲ وارد افغانستان گردیده شهزاده موصوف بعد از اقامت چند هفته و دیدن جاهای تاریخی افغانستان به هند معا دت نموده و اعضای هیئت مذکور مدت يك سال مشغول مطالعات علمی راجع به مردم شناسی گردیدند چنانچه ابتدا

در نورستان و بعد در شمال مملکت گردش نمودند در اوایل سال دو نفر اعضای مذکور زیدار که و کلاوس فریدینا ندر جهت ادامه مطالعات به چهار ایماق و غور ات هرات مسافرت کردند هکذا در این سال معلومات زیادی به موسسات سیاحتی ممالک خارجه که برای بدست آوردن آن ریاست مطبوعات مراجعه نمودند تهیه و ارسال گردید .

دینتو دندرسا تو دلوی هدیریت ۱۳۳۳ کال دتدریسی او اداری خالص اجراءات

اول- دمرکز اوولایا تو دگردو کورسو و ننوؤت شمیر به لاندی دول:

الف: دمرکز ټول کورسو نه- ۲۳۰ کورسه
ب: دولایا تو ټول کورسو نه- ۳۰۰
[۵۳۰ کورسه

تبصره ددغو پورتنیو کورسوله جمای څخه به مرکز اوولایا تو کښینی دمهتخته هیئت په ذریعه له اول شمیر څخه تر شپږم شمیر پوری (۱۷۲) کورسو امتحانونه اخستلی شویدی اوله نتایجو څخه مراجعه ته رسماً خبر ورکړی شوی دی اود نتایجو په دفتر وکښینی معامله شویدی چه د بریالیو اوناکاما نو او مشروطانو او غائبینو اود شهادتنامو و شمیر په لاندی ټول دی:

الف . دهنو ماوریمو شمیر چه دینتو شهادتنامی ورکړی شوی دی (۳۰۰) تنه
ب : دگردو کامیا با نو شمیر له اول «شمیر څخه تر شپږم شمیر» پوری (۱۹۷۱) »
ج : دباکاما نو شمیر « » « » « » « » « (۴۳۲) »
د : د مشروطانو « » « » « » « » « (۳۵۴) »
ه : د غائبینو « » « » « » « » « (۱۱۵۵) »
ټوله (۳۹۱۲) »

دوهم، هغه کورسونه چه د تقیش وړو د معتمنینو له خوا په لازمه وختو کښینی تقیش شویدی اوله نتیجو څخه ئی د اصول اجرا آتو په نسبت مربوطو شعبو ته اطلاع ورکړی شوی ده او علاوه ددغو کورسو هغه میاشتنی راپورونه چه د بیشتر د معلمینو له خوا ترتیب اود وائیرو په ذریعه رسماً رالېږلی شویدی په رسمی دفتر وکښینی معامله اود غیر حاضرانو موضوع ئی د وائیرو ته خبر ورکولی شویدا!

دریم- د کورسو اداری اجراءات په لاندی ټول دی:

۱- دمرکز دخا نگی دواردی او صادری شمیر- (۲۶۱۲) نمری
۲- دولایا تو « » « » « (۱۶۱۴) »
۳- د نتایجو دخا نگی « » « » « (۳۸۹) »
ټوله (۴۶۱۵) »

توضیحات دامتجانو او گرد پارچو او نتیجو ترتیبول اویه کتابو کښی معامله کول او مراجعوتهئی خبر ور کول اومیاشتنی ریوونه ثبتول اونور رسمی اجراء آت د اداری له خوا کېږی.

د پښتو د تدریساتو د لوی مدیریت تدریسی او اداری لاند اجراء آت د دی پانوسی د توضیحاتو به اساس دی.

راپور خلاص اجراء آت سال ۱۳۳۳ هـ موریت نقدی محاسبه مرکز ریاست مستقل مطبوعات!

- ۱- ترتیب و تنظیم دفتر تشخیص معاش سال ۱۳۳۳ که احصائیه مأمورین و مستخدمین هر مدیریت عمومی مربوط مرکز را نشان داده بتواند.
- ۲- استحقاق معاشات باورق توصیه آن بطور سه نقله به سیستم جدید و توزیع معاشات بمأمورین و اخذ سه امضاء بر سه نقل مرتبه که احصائیه مأمورین بازده گانه و مستخدمین را ماهوار نشان داده بتواند.
- ۳- دفتر سندات معاش که نقل اول معاشات هر ماه و اسناد مهمه در آن نصب و صفحات یکدیگر آشنا و توضیح گردیده است؟
- ۴- ترتیب و تنظیم دفتر مقایسه و مصارفات و معاون آوانس پیشکی که معاشات حواله جات ماهوار به فصل و مواد بالنوبه در آن ثبت و عملی گردیده است.
- ۵- دفتر مقایسه و مصارفات و معاون ۷ قلم « مصارفات » « » « » « »
- ۶- « » « » سندات قلم مصارفاتی که اسناد مهم اجراء آت شده در آن نصب و صفحات یکدیگر آشنا و توضیح گردیده است.
- ۷- « » « » تحقق پیشکی و تحقق حواله جات قلم مصرف معاشاتیکه بترتیب احصائیه وی داخل و پارچه اول آن بگروپ ۲ تحویل داده شده است.
- ۸- « » « » « » « » « » مصارفات که استحقاق ماکولات، غله، گنی امتیازی ها و حواله جات کمک های عرفانی لمتدها ذریعه آن اجرا شده است؟
- ۹- سه پارچه توزیع تحقیقات معاشات که معاشات ولایات ذریعه آن بمر جمعاتش ارسال میشود
- ۱۰- « » « » « » « » « » « » مصرف که مصارفات « » « » « » « » « »
- ۱۱- تعرفه حواله جات معاشات و مصارفات که از طرف محاسبیه ها صورت میگيرد.
- ۱۲- اجراء آت انتقالی تمام پول های کسراتی از هر قبیل که بپهه خصوصاً فی صد

ذواتیکه به سلسله ترفیعات سنوی سال ۱۳۳۳ در ریاست مستقل مطبوعات
حائز ترفیع شده اند

عص شینا علی احمد علی « کهزاد »
که بر تبه اول ترفیع نموده

ع شینا علی محمد ابرا هم خلیل
که بر تبه ۳ ترفیع نموده

ع شینا علی شاه محمد رشاد
که بر تبه ۳ ترفیع نموده

۲ کو پرا تیف و تقاعد مامورین که از طرف ۱۲ ماه وضع و قرار سیستم جدید بحساب تقاعد و کوپرا تیف و غیره تحویل داده شده و در هر ماه لست نام نویس مامورین و مستخدمین کوپرن دار و اندازه پول آنها ترتیب و به ریاست کوپرا تیف مامورین ارسال شده است ؟

۱۳. ترتیب نمودن صرفیات قطعیه خالص ۱۲ ماهه سال ۱۳۳۳ معاش و مصرف مرکز ولایات از طرف مدیریت محاسبه به سیستم جدید ترتیب و یک نقل آن برای تطبیق بدیوان عالی محاسبات صدارت عظمی ارسال شده است .

۱۴. تحصیل باقیات سنوات ماضیه تا جائیکه ممکن بوده از معاشات مقروضین وضع و محاسبات مربوطه شامل گردیده است ؟

۱۵. ترتیب و تنظیم دفتر اعانه پنتو و تضمین و سندات آن که مربوط به پول تخصیصیه شرکت ها و تضمین جرائد لمّرد مرکز و ولایات بهمه و سالانه یکمقدار پول کفای از تخصیصیه شرکت ها بحساب واردات وزارت مالیه شامل و بعداً ضمیمه موقت بودجه مرکز می شود تا وقتاً فوقتاً معاش معلمین قراردادی و غیره مرکز و ولایات از آن تخصیص داده می شود ؟

۱۶. اجرای حواله جات حق الزحمه معلمین قراردادی مرکز که از پول تخصیصیه شرکت ها اجرا می شود تحریر چک و حواله و تعرفه و غیره آن مربوط خود محاسبه مرکز میباشد ؟

۱۷. اجرا حواله پول های جوانز مطبوعاتی مرکز که در سال یکرتبه صورت میگردد .

۱۸. تعداد و اجرای مکاتیب وارده که از شق معاش و مصرف بالغ بر شش هزار بهره رسیده است .

شعبه لوازم مدیریت عمومی محاسبه ریاست مستقل مطبوعات

الف . - جز . تشکیل . -

- ۱- مامور رتبه ۶ یک نفر (ملک محمد بحیث کفیل)
- ۲- سرکاتب « ۲-۸ نفر (محمد اکبر «طرفه» شالیزی کفیل و محمد عزیزخان کفیل)
- ۳- کاتب « ۳-۱۰ »
- ۴- کاتب « ۱۱ د و »

ب- خالص اجراآت سال ۱۳۳۳ -

قبل از شروع سال ۱۳۳۳ که امور جنسی ریاست مطبوعات را مدیریت اجرائیه و کنترل اجراء مینمود چون در سال ۱۳۳۳ اجرائیه و کنترل از بین رفته مدیریت های

محاسبه و لوازم رویکار آمد لهندا نظر به سیستم جدید اجراءات شق جنسی را تنها - شعبه لوازم به عهده خودپیش برده حساب جنسی را که از بدو تشکیل ریاست مطبوعات الی اخیر سال ۱۳۳۳ نامکمل بوده و بصورت اساسی یک دمام مرجع داده نشده بود صورت حساب ترتیب نمود و علاوتاً در ابتدای سال ۱۳۳۳ شعبات لمتد حسب فرمان مقام منبع صدارت از شق محاسبه مرکز مجزا گردید چون اموال شعبات لمتد (نشراتی مطبوعات) با اموال - مرکز مخلوط و تحت یک حساب بود حصه هر کدام را به شعبه اش سپرد که به نسبت جدا کردن مال و محاسبه آن کارهای این شعبه در سال ۱۳۳۳ نهایت زیاد بود نمرهای حواله و اندیکاتور تخمین سه چند دیگر سنوات شده است و علاوتاً موجودی های ابتداء و اخیر سال ۱۳۳۳ اموال ریاست مطبوعات حسب هدایت ریاست دیوان محاسبات که خیلی مشکل و زحمت طلب - بود ذریعه سه نفر هیئت تحت ریاست بناغلی محمد اکبر « طرفه » شالیزی سر کاتب این شعبه انجام داده و اجمال حساب جنسی را که یک امر نوین بود طبق هدایت ورهمنائی هیئت نفتیشیه دیوان عالی محاسبات حسب الخواش مقام منبع صدارت عظمی بصورت صحت مرتب و نسبت اتمام وزارتخانه ها اولتر بدیوان محاسبات تقدیم نمود و چنانچه حسب تصویب وزارت مالیه - که تحت مکتوب ۳۵۵ بر ۷۰۰ شعبه ۲ مدیریت اول ریاست محاسبات تاریخی متحداً املاً خبر داده اند ترتیب حساب جنسی ریاست مطبوعات سر مشق تمام وزارتخانه ها گردیده که با اثر آن از حضور والاحضرت صدر اعظم صاحب باسماص تصویب مجلس محاسباتی اشخاص آتی بمکافات ذیل نایل شدند .

- ۱- جلالتماب محترم رئیس صاحب مستقل مطبوعات باخذ فرمان رضاء مندی
 - ۲- ع دیوان را مچند مدیر عمومی محاسبه » » تحسین و دو ماهه معاش بخششی
 - ۳- ص ملک محمد مامور لوازم » » » » » »
 - ۴- (۸) مامورین مربوطه مدیریت محاسبه یک ماه معاش طور بخششی
- این بود خلص اجراء آب سال ۱۳۳۳ شعبه لوازم مدیریت محاسبه ریاست مطبوعات که بغرض معلومات خا ننده گان نشر شد

انجمن های فرهنگی

انجمن آریانا دائرة المعارف در سال ۱۳۳۳

مدیریت عمومی آریانا دائرة المعارف در سال ۱۳۳۳ قرار تصویب مجلس عالی وزراء و منظوری حضور ملوکانه که بفرمان ۶۰۸ تاریخ ۳۳،۴،۵ مقام صدارت عظمی خبر داده شده بشکل يك انجمن علمی آزاد درآمد و صاحب اساسنامه گردید که آنهم در مجلس وزراء به تصویب رسید طبق اساسنامه امور اداری و مملکتی آن به خود انجمن متعلق شد لذا فعالیت این انجمن از سال ۱۳۳۳ به اینطرف شکل بهتری اختیار نمود، خصوصاً امور طباعتی آن نسبت به سابق سریع تر و خوبتر گردیده و علاوه بر دائرة المعارف بطبع يك گزیتر (قاموس جغرافی افغانستان) نیز اقدام نمود اموریکه درین انجمن در سال ۱۳۳۳ صورت گرفته اجمالاً قرار آتیست .

الف- سه جزء آریانا دائرة المعارف در ظرف (۶۰۰) صفحه طبع و بدسترس استفاده اهالی گذاشته شد .

ب - از گزیتر (یعنی قاموس جغرافیه افغانستان) بیش از (۲۷۰) صفحه طبع گردیده که در حدود (۱۴۹۲) اعلام جغرافی کشور را حاوی بوده و حتی الامکان معلومات مفیدی راجع به قراء، قصبات، حکومتات و علاقه داری ها میدهد و مجاری امور آن هنوز در حوزه فعالیت است .

ج - اعلام مربوطه به حروف (پ، ت، ج، ح، خ) گزیتر نیز در سال ۱۳۳۳ ترتیب و تایپ و مردف گردیده و (منتظر چاپ آماده طبع است) .

د - يك مقدار زیاد معلومات مربوطه به اوضاع جغرافی و غیره قصبات، حکومتات قراء، علاقداریها و غیره هم به صورت تبسّع تهیه و جهت نشر و طبع به مطبعه ارائه میشود .

ه - در حدود سه صد صفحه مقننه مضامین دائرة المعارف ذریعه اشخاص با صلاحیت و صاحب تخصص ترجمه تطبیق و آماده شده و يك مقدار زیاد مضامین که تهیه و ترجمه شده بود در اداره بماند تطبیق و تحقیق تصفیه شد .

و - آرتیکل های که در دائرة المعارف تحت حروف (ب) می آید کاملاً تایپ و برای تصفیه و ترتیب آماده می باشد .

ر - بقدر يك شماره مضمون برای پشتو دائرة المعارف از مضامین مطبوعه فارسی به پشتو ترجمه شد .

صورت تشکيل انجمن آریانا دائرة المعارف

انجمن آریانا دائرة المعارف متشکل از دو شعبه میباشد که عبارت است از شعبه فارسی
و شعبه پشتو دائرة المعارف .

این انجمن مرکب است از .

۱ - مدیر عمومی ۱ نفر

۲ - اعضاء ۸ نفر

۳ - مامورین اداری ۲ نفر

پښتو ټولنه او د پښتو ټولني چارې

پښتو ټولنه د ژبې يوه لسانې مؤسسه ده چه د پښتو ژبې د فلا لورې او نور خدمت دپاره جوړه شوې ده دامؤسسه لمړی دادبسی انجمن په نامه په ۱۳۱۰ ش کال په کابل کښې دا علیحضرت محمد نادر شاه شهید له خوا جوړه شوه ، بیا په ۱۳۹۶ کښې دغه نوم د پښتو ټولني په نامه بدل شو پښتو ټولني په دې دوهمه موده کښې د پښتو ژبې

د ژوندی کولو او روزنی دپاره د ژباړا بستلی دی اوراز راز پښتو آثاري راغونډ کړی او خپاره کړی دی چه عمومی کچه ئې له اول تاسیس څخه تراوسه پورې (۱۱۵) کتابونه رسپښی دې مؤسسی تر ۱۳۳۳ پوری دمطبعه او تدویر یا ست په تشکیل کې دی عمومی مدیریت په شکل خپلې وظیفې اجرا کړی دی مگر د ۱۳۳۴ کال له اول څخه ئې دیوی نوی اساسنامه له مخې دیوی لخوا نته مؤسسی شکل وموند .

دا اساسنامه چه په (۵۶) مادو کښې جوړه شوې ده د عظمی صدارت د وزیرانو د مجلس له خوا څخه تصویب شوې او دا علیحضرت له حضور څخه منظور شوې ده چه د ۱۳۳۴ کال له اول څخه به د پښتو

« ښاغلی ارښتین »

ټولني ټولې چارې دهغې له مخې اجرا کېږی . دا مؤسسه د نوي اساسنامه له مخې په تشکیل کښې یورئیس او یومعاون هم لری او په دغه وروستو څانگو شامله ده :

- ۱ - دلغا تو او قواعدو لوی مدیریت .
- ۲ - دادبیا تو او تاریخ لوی مدیریت .
- ۳ - د ترجمې لوی مدیریت .
- ۴ - د کابل دمجلسې مدیریت .
- ۵ - دمخاسبې او تحریر مدیریت .

په تېر کال کښې چه د پښتو ټولني کومې چارې او وظائف د مرابوخطه څانگو له خوا اجرا کړی په لنه ډول وروسته ښودل کېږی .

دلغا تو او قواعدو دم مدیریت چارې

۱- د قواعدو دم مدیریت له خوا د پښتو او انګلیسی ژبې پرگرامری مقایسه یا ندي ګرامری څېړنې شوی دی او د بیلو بیلو لیکو په توګه د کابل په مجله کښې خپري شوی دی

- ۲- د پښتو قاموس دوهم ټوك په همدې كال كښې په (۶۶۸) پاڼو كښې چاپ شوی دی .
- ۳- (۷۰۰) نوی لغات راټول شوی او دلته ټول په څه خیره كښې ساتل شوی دی .

د ادبیا ټو د مدیریت چارې

۱- د ادبیا ټو په مدیریت كښې د پښتو كښو يو په راغونډولو لاس پورې شوی دی چه په تېر كال كښې تقریبا پنځلس زره لنډې- پښتو ټولني ته رارسیدلی دی او له هغو څخه په ډېر كړاو اوزیار تقریبا پنځه زره لنډې- چاڼ او د چاپ د پاره دردیف په شكل تیارې شوی دی .

۲- په دې څانگه كښې د ښاغلی گل پنا الفت كلیات له جلا جلا څارو څخه را ټول شوی دی او په نوی ډول ترتیب شوی او د چاپ د پاره تیار شوی دی .
نوټ: ددې شعبي چارې ښاغلی ژواك د كښل په حیث او ښاغلی عبدالصمد حفيظ الله اوزین الله د غړو او مصححينو په حیث اجرا كړی دی .

د كابل د مجلې مدیریت چارې

- ۱- د كابل د مجلې مدیریت: د كابل مجلې يوه يوه كچه په میاشت كښې دوه ځله په لويه قطع په پنځوسو مخو كښې چاپ كړې او خیره كړی دی .
- ۲- د مجلې د مضامينو د تصحيح او صحافت د پاره هميشه د مجلې غړی مطبعې ته تللی دی او هلته ئې د دغه كار ټكرانی كړې ده .
- ۳- د وطن له لېكوالو سره د مضامينو د راټولو د پاره پوره ارتباط ساتل شوی دی .
- ۴- د هر راز عكسو او رسمو نشر وولو د پاره پوره كوشش شوی دی .
- ۵- له ځينې مهم ضروری داخلي او د پښتو نستان مخبرو نه هم په پرله پسې ډول نشر شوی او د پښتو نستان په باب كښې هم مقالې نشر شوی دی .
- نوټ: ددې مدیریت چارې ښاغلی سيفی د كښل په حیث اجرا كړی دی .

د ترجمې د هدیت چارې:

- ۱- د ټولو ملی اورسمی دائرو په غوښتنه ځينې نوی پښتو نومونه اېښودل شوی دی .
- ۲- د ټولو ملی اورسمی دايرونه راغلی نومونه ، لايحي او جدو لونه او دغه شان دشوری اضولنامې ، شاهي اعلانونه لرونور په پښتو ترجمه شوی دی چه دغه ټولې ترجمې ډېر و صفحه ته رسېږي .
- ۳- د كابل مجلې د پاره له خارجي مجلو څخه ځينې مهم مضامين ترجمه شوی دی .
- ۴- د اجتماعي روزني په نامه يو كتاب د ښاغلی سيفی له خوا ترجمه شوی او بيا هم په مجله كښې او هم لمانځه چاپ شوی دی .
- نوټ: ددې شعبي چارې ښاغلی سيفی د مدیریت په حیث اجرا كړی دی .

د لیک او شمېر شا ننگه:

- ۱- د دې څانگې له خوا په هر دمیاشت کې دوه واره د کابل مجلې تو زیع شوی همدغه شان د پښتو ټولني نوي کتابونه او آثار هم په داخل او خارج کېني مشهورو خلکو او مؤسسو ته لېږل شوی دی .
- ۲- د دې مدیریت له خوا د پښتو ټولني د مامورينو د معاشو او نورو لیکنيو ، دغه شان د کتابو او مجلو د خرڅلاو چارې اجرا شوی دی .
- ۳- د دې مدیریت له خوا د پښتو کتابو او مجلو او کتابچو د خرڅولو د پاره یو نوی پلورنځی پرانستل شوی دی او د کتابو د خرڅلاو کار بکښي په ښه ډول چلېدلی دی .
- ۴- د دې مدیریت له خوا د پښتو ټولني ټول تحریري او اداري کارونه دغه شان د اداري او مسلکي مکتوبو لیکل ، لېږل رالېږل او نور اجرا شوی دی .

د پښتو ټولني نور مهم کارونه

- ۱- په تېر کال کېني د کاظم شیدا دیوان هم لځانته او هم په مجله کېني چاپ شوی دی چه د پښتو یو دېر غوره او قیمتي اثر او د ناز کښلی مخون دی .
- ۲- دغه شان د شمس الدین کاکړ دیوان هم په تېر کال کېني طبع او خپور شوی دی .
- ۳- د شعر او ادب په نامه یو ښکللی اثر هم په (۲۰۰) مخو کېني چاپ شوی دی .
- ۴- د پښتو ادب تاریخ هم په دوهم ځل بیا چاپ شوی دی .
- ۵- د معارف له وزارت سره د پښتو قرائتو د جوړولو په سلسله کېني پوره همکاری شوې ده او په هغه کېني دوه ورځني د پښتو ټولني مشر ښاغلی رشتین او ښاغلی ژواک د پښتو ټولني عضو دغه مجلس ته تللی دی او په نوي صورت ېي دغه کار شروع کړی دی لیکه چه د پښتو قرائت لومړی کتاب تیار شوی هم دی .

انجمن تاریخ افغانستان

انجمن تاریخ افغانستان مؤسسه است مخصوص تتبعات تاریخی که بعد از يك سلسله تحولات اداری به اشکال مختلف بالاخره در اثر پروژه ریاست مستقل مطبوعات از دوسال باینطرف شخصیت مجزی و مختار معنوی و اداری پیدا کرده و بحیث کانون تتبعات و تحقیقات تاریخی رسماً شناخته شده اساسنامه آن که بعد از تصویب مجلس عالی وزرا به صحه ذات اشرف ملوکانه رسیده قرار آتی است .

اساس نامه تاریخ افغانستان !

- اول :- انجمن تاریخ افغانستان بحیث يك مؤسسه تتبعات تاریخی شناخته میشود
- دوم :- مرکز انجمن تاریخ افغانستان شهر کابل است و هر وقت زمینه و وسائل فراهم شود می تواند در سائر نقاط افغانستان هم شعباتی داشته باشد .
- سوم :- مرام انجمن تاریخ تحقیق و تتبع و انکشاف مسائل تاریخی و ثقافتی و هنری به قرار ذیل است .
- الف :- تدوین تاریخ یکدوره مکمل تاریخ افغانستان از قبل اتم تاریخ تا امروز .
- ب :- تتبع و تحقیق برای انکشاف مسائل تاریخی به مفهوم عام در زمینه های باستان شناسی و هنری ، ادبی جغرافیائی ثقافتی و غیره .
- ج :- جمع و نشر اسناد ، و نائسق ، مدارک و متون خطی و غیر خطی را جمع به تمام دوره های تاریخ افغانستان .
- د :- شرح حال سوانح و کارنامه های رجال ،
- ه :- تحقیق در فولکلور و جمع آوری معلومات مربوط به رسم و رواج و افسانه ها و داستانها و ادبیات عامیانه .
- و :- قایم کردن روابط با مؤسسات فرهنگی و مراکز علمی .
- ز :- انتشار نتایج تحقیقات و تتبعات بصورت نشریه های موفوته (مجله آریانا مجله افغانستان) و نشریه های غیر موفوته بصورت رسائیل و غیره .

ارکان انجمن تاریخ

- چهارم :- انجمن دارای ارکان ذیل است .
- الف :- اعضای انتصابی و افتخاری .
- ب :- شورای انجمن
- پنجم :- تعداد اعضای انتصابی انجمن پنج نفر و تعداد اعضای افتخاری انجمن محدود نیست اعضای انتصابی انجمن مطابق تعلیمات نامه جداگانه از طرف شورای

انجمن تعین می‌شوند اعضای افتخاری به پیشنهاد اعضای انتصابی انتخاب می‌شوند .
 ششم : انجمن تاریخ رئیس افتخاری هم‌داشته می‌تواند و رئیس افتخاری به اکثریت
 آراء از طرف اعضای انتصابی و افتخاری از میان اعضای افتخاری یا خارج از آن
 از میان اتباع افغانی انتخاب شده می‌تواند و تجدید انتخاب آن با توافق آراء اعضای
 انتصابی و افتخاری مربوط است .

هفتم : انجمن از میان اعضای انتصابی خود یک نفر را بحیث منشی انتخاب و معرفی
 می‌نماید .

هشتم : وظیفه اداری انجمن را مجلس ریاست مطبوعات تا وقتیکه حصه اکثر بودجه
 انجمن را معاونتاً می‌پردازد ایفا می‌کند .

نهم : انجمن تاریخ به متتبعین و دانشمندان افغانی و خارجی حق اعطای ورقه
 عضویت افتخاری را می‌دهد .

دهم : انجمن تاریخ خارج شهر کابل با اتباع افغانی و خارجی ورقه عضویت
 « کورسپوندانت » را اعطا می‌تواند .

مدارک مالی

یازدهم : چون تبعات انجمن تاریخ از نظر ارزش معنوی، رسمی، و ملی وجهانی
 بوده و به مفاد دولت و ملت و جهان علم تمام میشود بنام کمک عرفانی از بودجه دولت
 و تبرهات و اعانات افراد و مؤسسات داخلی و خارجی مستفید میشود .

اعضای مشورتی انجمن تاریخ

- ۱ - بناغلی احمدعلی کهزاد رئیس انجمن تاریخ
- ۲ - « محمد ابراهیم خلیل عضو انجمن
- ۳ - « محمد نبی کهزاد عضو انجمن مدیر مجله افغانستان
- ۴ - « عتیق الله معروف عضو انجمن مدیر مجله آریانا
- ۵ - « احمدعلی محبی عضو انجمن مهتم مجله آریانا
- ۶ - « محمد یونس مراد عضو انجمن
- ۷ - « محمد انور (قمبری) مامور
- ۸ - عبد الخالق
- ۹ - « محمد خواص
- ۱۰ - « محمد عوض

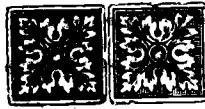
فهرست کتب و رسا ئلی که از طرف انجمن تاریخ طبع و نشر شده

- ۱- آریانا: تالیف احمد علیخان کهزاد رساله در باب نام باستانی افغانستان
- ۲- خراسان: تالیف م. غبار رساله در باب نام افغانستان در قرون وسطی
- ۳- تاریخ افغانستان: تالیف احمد علیخان کهزاد (قسمت اول) فصل پنجم تالیف م. عثمان صدقی
- ۴- تاریخ افغانستان: تالیف احمد علی کهزاد از آغاز سلطنت مستقل یونان و باختری تا ظهور اسلام.
- ۵- فصل از خلاصه الاخبار مؤلفه خوند مهر با تصحیح مقدمه و حواشی سرور گویا اعتمادی.
- ۶- احمد شاه بابا: تالیف م. غبار.
- ۷- بگرام: تالیف احمد علیخان کهزاد.
- ۸- مسکوکات قبل الاسلام: تالیف احمد علی کهزاد.
- ۹- مسکوکات عصر اسلامی افغانستان تالیف احمد علی کهزاد.
- ۱۰- کنیشکا: تالیف احمد علی کهزاد شرح حال و عصر امپراطور بزرگ کوشانی.
- ۱۱- شاهنامه ها و اوستا و مقایسه میان پهلوانان آنها: تالیف احمد علی کهزاد
- ۱۲- ربیب شاهان: تالیف احمد علی کهزاد.
- ۱۳- صنعت باختر به فرانسه و فارسی: تالیف موسیو ها کن، ترجمه احمد علی کهزاد.
- ۱۴- آثار عتیقه بودائی کوتل خیرخانه: تالیف موسیو ها کن ترجمه س. ق رشتیا
- ۱۵- بامیان تالیف موسیو ها کن و گودار، ترجمه احمد علی کهزاد.
- ۱۶- آبدات نفیسه هرات، سرور گویا اعتمادی.
- ۱۷- جلد سوم تاریخ افغانستان جزء اول تالیف م. غبار و علی احمد نیمی.
- ۱۸- افغانستان در قرن نوزده مولف سید قاسم رشتیا.
- ۱۹- اکبر نامه مولف حمید کشمیری.
- ۲۰- رساله نینواز اثر ضیاء قاریزاده طبع اول.
- ۲۱- زوایای تاریخ افغانستان مؤلف احمد علیخان کهزاد.
- ۲۲- رساله نینواز طبع دوم اثر ضیاء قاریزاده.
- ۲۳- افغانستان در یک نظر - تالیف م. غبار.
- ۲۴- تیمورشاه درانی عزیز الدین خطاط.
- ۲۵- صورت گران و خوشنویسان هرات.
- ۲۶- نوای معارک:

- ۲۷- لشکر گاه .
- ۲۸- رجال و رویداد های تاریخی .
- ۲۹- پرده نشینان سخنگوی .
- ۳۰- سنطنت غزنویان .
- ۳۱- منتخبات اشعار خلیلی .
- ۳۲- جوان فدائی .
- ۳۳- رساله سرخ کوتل .
- ۳۴- عروج بار کزائی ها .
- ۳۵- واقعات شاه شجاع .
- ۳۶- فیض قدس
- ۳۷- پادشاهان متأخر .
- ۳۸- از سروبی تا اسمار .

شرییات موقوته

انجمن تاریخ دارای دو نشریه موقوته میباشد. اول مجله آریانا که در اول مجله هر ماه شمسی نشر میشود آریانا ۳ سال با بشرف در قطار مجله های طراز اول مملکت اخذ موقع نموده و در روشن ساختن تاریخ و فرهنگ افغانستان مقام خاصی احراز کرده است . دوم مجله افغانستان که هر سه ماه یک مرتبه بزبان های فرانسوی و انگلیسی نشر میشود و در ده سال عمر مطبوعاتی خویش در معرفی افغانستان بخارج خدمت شایانی انجام داده .

انجمن تربیه افکار

هدف اصلی از تاسیس انجمن تربیه افکار استحکام پایه های اخلاقی و تعمیم فضیلت و تقوی در بین عموم افراد و طبقات ملت از راه تبلیغ حقایق دینی مبرهن به بر آهین معقول

و منطقی است. تا اساسهای متین مذهبی و ملی دستخوش میلانهای مادیت و ماده پرستی و منفعت جوئی شخصی نشود و معنویات توده در برابر نهضت های مادی عصر مؤازنه خود را حفظ کرده بتواند.

خاطر نشان ساختن مؤایا و رموز اجتماعی بود ستورهای دینی که تعمیل آنها در هر عصر و زمان عامل رشد و وسیله تأمین عدالت اجتماعی قرار می گیرند از عمده ترین وظایف انجمن تربیه افکار بحساب می رود، جلوگیری از حدوث و شیوع اختلافات فرعی و استوار داشتن دائمی مفکوره وحدت ملی بذریعه نشرات مختلفه از ارکان

ع، سناغلی «شاه محمدشاد و وظائف این انجمن شمرده می شود. آماده ساختن اذهان مردم به پذیرفتن و تطبیق جنبه های مفید و احتیاجات مدنی و خودداری آنها از جنبه های مضر و مفسد مدنیست ذریعه تبلیغات صحیح جزه و وظیفه مؤظفین انجمن می باشد. طوریکه از نام این انجمن پیدا است افکار مردم ذریعه تبلیغات مفید و نشرات سودمند و مواعظ حسنه مؤظفین آن ترویج و بکلتور ملت از راه رهنمونی های دینی و ملی خدمت می شود.

انجمن تربیه افکار با خرافاتیکه بر نگاههای مختلف دینی و ملی در بین مردم رواج یافته و مخالف حقائق دینی و عنعنات سودمند اجتماع ملی دیده شود بمجادله تبلیغی می پردازد. همچنان افکار ارتجاعی را که سد راه پیشرفتهای مفید عصری باشد بنظر کراهت دیده به تعقیم آنها از راه تشریحات سعی می ورزد. این انجمن در تمام شقوق و شعبات دینی، عرفانی، اجتماعی، اقتصادی و غیره به تبلیغ حقایق پرداخته حد اعتدال را رهنمونی میکند اضرار، افراط و تفریط را خاطر نشان می سازد تا مردم از افراط و تفریط خودداری کنند و راه پیمای جاده اعتدال باشند.

وسایل نشریاتی انجمن

انجمن تربیه افکار برای پیشبرد مرام میذکره خود فعلاً بوسایل آتی متشبهت میباشد.

الف: نشر خطبه های روز های جمعه و ایام عیدین .

خطبه های که بشکل رساله کوچکی از طرف انجمن تربیه افکار در ظرف هر یا نژده روز انتشار می یابد علاوه بجمد وصلوات وسلام وآیه کریمه یا حدیث شریف که بزبان عربی میباشد مشتمل بموعظه دینی دراطراف یکی از مسائل روز بزبان ساده وعام فہم ملی (پشتو، فارسی) بوده بتمام مساجد جامع مملکت طور رایگان فرستاده وازطرف خطباء بالای منبر قرائت ومورد استفادہ عامه قرار داده میشود ودر ظرف دو سال تخمیناً یک لک از این خطبه هاطبع ونشر وبمعرض استفادہ گذاشته شده است .

ب: نشر مجله پیام حق .

مجله پیام حق حاوی مضامین دینی، اجتماعی، اخلاقی، تربیوی در حدود شصت صفحه ماهوار از انجمن تربیه افکار انتشار می یابد وبجستارگان تبلیغاتی در پیشبرد مرام انجمن موصوف مصدر خدمت شایانی شده است این مجله از رهگذر نشر حقائق دینی واجتماعی و تربیوی باصراحت لہجہ کہ دارد توجه مشترکین وعلاقہندان را بخود جلب کرده ہمہ روزہ بتعداد خوانندگان خود افزوده است وازگان تبلیغات وآرزو های اجتماعی مؤظفین انجمن تربیه افکار شناخته می شود. امتیاز مجله مخصوص انجمن تربیه افکار ورئیس تحریر آن شہناغلی شہ محمد « رشاد » ومدیر مسئول مجله مولوی عبدالہادی (ہدایت) عضو انجمن میباشد .

ج: رسائل موقوتہ .

انجمن تربیه افکار از بدو تاسیس خویش بنشر رسائل موقوتہ آغاز نموده و رسائل متعددی در رشته های مختلفہ طبع ونشر نموده است البتہ رسائل متذکرہ از چوکات مرام انجمن تربیه افکار بدر نشدہ هدف وتماہیہ موسسہ در آن تعقیب میشود . چنانچہ تاکنون رسائل ذیل ازطرف انجمن مذکور تالیف ونشر گردیدہ است :

۱- رسالہ دستور های دائمی دین محمدی ص

۲- و چیزہ از ہدایات محمدی ص

۳- اصول خطا بہ

۴- رمضانہ

۵- جلد اول کتاب تربیه افکار

تالیف ونشر اینگونه رسائل و کتب بموظفین دائمی انجمن موصوف اختصاصی نداشته انجمن تربیه افکار بطبع ونشر سائر رسائل غیر مطبوعی کہ بہدفع انجمن موافق بوده در راہ پیشبرد ومرام آی خدمت کنند از مساعدت پیش می آید .

د : نشرات متفرقه

نشرات متفرقه انجمن تربیه افکار عبارت از مقالات و تراجم متعددی است که وقتاً فوقتاً در روزنامه ها و مجله های وطن انتشار می یابد اینگونه نشریات اگر چه مال جرائد و مجلاتی گفته می شوند که در آن نشر می یابند اما از حیث تعقیب هدف و پیشبرد غایه انجمن تربیه افکاریکی از وسائل نشراتی انجمن مذکور بحساب میروند.

ه : تبلیغات شفاهی

انجمن تربیه افکار نظریه بی سوادى اکثر مردم - تنویر اذهان عامه را از راه گوش قابل اهمیت بسزائی میدانند و برای برآوردن حصه از آرزوی خود اندرین رشته فعلاً بدو نوع تبلیغات در رادیو کابل می پردازد .

- ۱ - تفسیر آیات قرآن کریم که از طرف صبح برادیو کابل قرائت و بطور عام فهم خلص مطالب آیات متبر که برود کاست می شود. حصه بیشتر این تفاسیر در قسمت مسائل و اقباتی روشنی می افکنند که طرف ضرورت و احتیاج فعلی مردم دیده شود .
 - ۲ - موعظه های که در ظرف پانزده روز یکمرتبه از طرف شب بکابل رادیو ایراد میگردند - این موعظه ها مشتمل بمزایای اجتماعی ، هدایت دینی روشهای اخلاقی و لزوم خود داری از منهایت بوده در راه پیشبرد هدف انجمن تربیه افکار از آنها کار گرفته می شود .
- این بود روس مطالب و وظائف انجمن تربیه افکار و ذرائع پیشبرد وظائف متذکره که در سال جاری نیز مطابق سالهای گذشته به آنها ادامه داده است .

تشکیمات موجوده انجمن تربیه افکار

- ۱ - اعضای مسایکی :
- ۱ - رئیس انجمن برتبه ۲ - ۱ نفر شباغلی شاه محمد رشاد
- ۲ - عضو ۵ - « مولى عبد الهادی هدایت (بعیث مدیر مجله پیام حق)
- ۳ - « ۷ - « آمرشعبه خطبه (محمد یونس خالص)
- ۴ - « ۹ - «

ب : اعضای دفتر انجمن .

- ۱ - مامور اجرائیه و محاسبه برتبه ۶ - ۱ نفر
- ۲ - سرکاتب « ۹ - ۱
- ۳ - کنترولر « ۹ - ۱
- ۴ - کاتب توزیع « ۱۰ - ۱
- ۵ - موزع مجله « ۰ - ۱

مؤسسات نشراتی

اجرا آت سالی ۱۳۳۳ روز نامه اصلاح

اداره اصلاح در نور ۱۳۴۳ بصورت يك مؤسسه نشراتی لمتد در آمده و در امور صحافت و اداری بفعالیتهای وسیعی دست زده از آن جمله در حصه طبع روز نامه با مطبعه

عمومی داخل مفاهمه مستقیم گردیده و در نتیجه قرار دادی با مطبعه عقد نمود که قیمت طبع روز نامه در آن فیصدی بیست تقلیل یافت.

همچنین برای انتظام وصول خبرهای داخلی و خارجی از آژانس باختر با مؤسسه موصوفه موافقه نامه ای ترتیب و اجراء کرد که آژانس مکلف شد تمام اخبار قابل نشر داخلی و خارجی را مرتب در اوقات معین شباروزی با اصلاح تهیه و تسلیم کند و در برابر آن قیمت معین دریافت دارد. در قسمت اعلانات که منبع عایداتی هر

مؤسسه نشراتی است بوسایل مختلف خوانندگان و معامله داران را تشویق کرد تا توسعه یابد و نیز برای جلب مشترکین روز نامه از طرق مختلف

کوشید و ساحت نشر روز نامه را وسعت داد و با

سناغلی محمد علم غواص

نویسندگان طر از اول مرکز داخل مفاهمه شده يك سلسله مقالات سیاسی و تبصره های روز را مرتب تا اخیر سال بدست آورده و نشر کرد که روز نامه در نظر دانشمندان

و سیاستون خیلی مطبوع و جامع واقع شد و نیز در تهیه منابع مهمه خارجی از قبیل روز نامه ها و مجلات امریکائی، فرانسوی، روسی و چینی و ترکی و عربی موفقیت حاصل کرد که

مترجمین آن تازه ترین معلومات جهانی را برای روز نامه بدین وسیله حاضر ساختند. برای اینکه اخبار روز مصور باشد نیز با استفاده از مجلات خارجی و با فرادادیکه

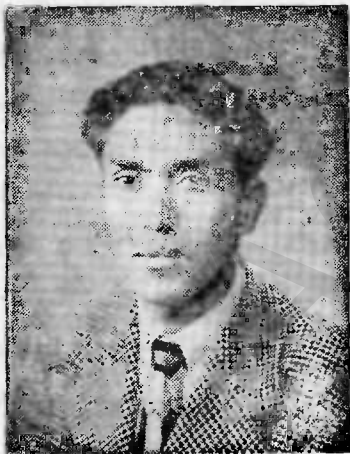
به آژانس باختر نموده اصلاح را حاوی فوتوهای دلچسب بومیه ساخته است. دوتن از اعضای مؤسسه را به تعمیم فن عکاسی گماشته و در تهیه لوازم فوتوگرافی نیز داخل

اقدام شده که در آینده نزدیک بتمام وسایل عکاسی مجهز خواهد گردیده در نتیجه این

فعالیت‌ها از یکطرف بر خوانندگان روزنامه افزوده و از دیگر جانب عایدات سال ۱۳۳۳ اداری نسبت بسال ۱۳۳۲ تقریباً فیصدی چهل بلند رفته است .
مؤسسه اصلاح یک سلسله ترتیبات مقدماتی در توسعه نشریات خود نموده که در سال ۱۳۳۴ به نشر آثار مستقل بیشتری خواهد پرداخت و هم‌در نظر است با مساعدت جنبه طباعتی فعلاً یک نشریه هفت‌هزار نیز تاسیس کند که روزهای جمعه خوانندگان را موجب مزید معلومات و سرگرمی باشد . ضمناً به تناسب سرمايه مادی خواهد کوشید مطبعه مستقلی برای خود وارد نموده و بکار اندازد تا بهتر و بیشتر به نشریات موفق‌گردد .
تشکیلات اداری را نیز به تناسب ضرورت تحول داده است که از ابتدای سال ۱۳۳۴ به تشکیلات جدید امور اداری و نشراتی مؤسسه پیش خواهد رفت .
غواص

مؤسسه نشراتی انیس

در طول ۱۳۳۳ امور اداری و نشراتی مؤسسه نشراتی انیس در هشت ماده آتی خلاصه میشود :

۱ - تزئید تیراژ طبع در حدود یک هزار نسخه نسبت به سال گذشته .

۲ - چاپ شماره‌های فوق العاده یک هفته جشن استقلال و تدوین شماره‌های ممتاز روز پنجشنبه برای جلب رضایت بیشتر خوانندگان .

۳ - تصحیح و ترتیب بیشتر از ۲۵۰۰ مقاله و شعر برای روزنامه انیس و ارسال ۶۰۰ مقاله بروز نامه‌های بدخشان و بیدار و ستوری .

۴ - طبع و نشر تقدیم هائیکه سابقه نداشت .

۵ - مجاهده برای تورید یک دستگاه چاپ که حد اقل در ساعتی ده هزار نسخه چاپ کرده بتواند .

۶ - فعالیت در ترتیب و نشر یکسلسله را پور تاژهای معکس و غیر معکس از مؤسسات رسمی و ملی و هم‌کذا نشر یکسلسله خبرهای قابل توجهی که توسط نمایندگان شهری روزنامه تهیه می‌گردید درین جمله قسم عمده آنرا برای اولین بار نشرعکس

های مربوط بک خیر و یارای بود تشار در عین همان روز تشکیل میدهد که در تاریخ
روزنامه فویسی کابل سابقه نداشت .

۷ - اصلاح دستگاه توزیع و آماده ساختن آن برای توزیع روزنامه تا دور
ترین نقاط شهر کابل در روز نشر .

۸ - مراقبت و اهتمام کلی در تدوین و نشر مجله هفتگی ژو تدون و بهتر ساختن
امور نشراتی و اداری آن بعلاوه موسسه انیس جهت تسریع و خوبی کار و نشر
روزنامه تجدید دستگاه چاپ، افزودن به صفحات روزنامه و نشر بعضی کتب ، رسایل
و کارهای تیریکه و غیره نیز مطالبات و مجاهداتی کرده است که امید داریم
در آینده تحول باری در بنامو رد بتوانیم بوجود بیاوریم .

دهیواد مؤسسه

د هواد نشراتی مؤسسه ۳۳ کال دجوزایه «
نیته تا سپس شوه اوسم د سقی دهیواد اخبار
دور مجلی نشر بد و دیاره اقدام و کسری - چه به
دی طائر د اخبار مؤقر کسین یا لکل تر بخوا
زیات شول »

دی مؤسسه سره له دی چه نوی تاسیس شوی نینه به مخ
تلی او امیند لری چه به را تلو نکلی و خت کسلی
د بر نشراتی خدمتونه و کړی .

داغلی غلام رحمن « جراره »

مؤسسه دباختر آژانس

بقلم یناغلی ریشیا

آژانسهای خبررسانی هم با جریده نگاری عصری یکجا یا به عرصه وجود گذاشت و مولود همان قسم احتیاجات و تحولات و انکشافات امور اجتماعی مدنی و اقتصادی میباشد و منشأ هر دو با اختراع تلگراف (مورس) که در اواخر قرن ۱۸ صورت گرفته توأم دیده میشود، قدیم ترین مؤسسه خبررسانی به مفهوم امروزه در انگلستان بوجود آمده و بنام شخصی موسوم به (ریوتن) که اصلاً هالندی بود معروف گردید و بعد از آن آژانسهای دیگری بنام (اکسچنج تلگراف) و (سنترل نیوز) در انگلستان و (اسوشیئد پرسی) (ویونایتد پرسی) در امریکا و (هاولس) در فرانسه و (ولف) در آلمان و بعدها (دومی در جاپان) و (ناس) در اتحاد شوروی یکی بعد دیگری بوجود آمدند و بعد از جنگ عمومی اخیر نام ها و اسامی به (فرانس پرسی) تبدیل گردید و آژانس و لوف آلمانی که در زمان نازیها به (دان ب) موسوم شده بود و همچنین آژانس دومی جاپان تا هنوز احیاء نشده اندولی ضمناً در مالک کوچک و بزرگ دیگر آژانسهای جدید تاسیس یافته که از لحاظ علاقه مندی ما ذکر آژانس (اناطولی) ترکیه و آژانس (فارس) ایران و آژانس (پرسی ترست آف اندیا) و (اسوشیئد پرسی آف پاکستان) قابل ذکر میباشد و ازین مؤسسات بعضی به خبرهای داخلی تخصیص داشته ولی اکثر آنها اخبار داخلی و خارجی هر دو را یکسان برای مطبوعات ملی و بین المللی میرسانند.

امادراً فقاً نستان اولین مؤسسه خبررسانی در اواخر سال ۱۳۱۸ بنام دباختر آژانس توأم با تشکیل ریاست مستقل مطبوعات بمیان آمد و این مؤسسه در اول جزء دوائر ریاست موصوف و بحیث یک مدیریت عمومی تاسیس یافته بود و اولین مدیر و مؤسس آن یناغلی رشید لطیفی بوده است در اوایل نمایندگیهای آژانس باختر به مراکز ولایات مهمه داخلی محدود بوده و خبرهای مستقیم خارجی را از یکی دو آژانس بین المللی مثل ریوتن و تاس براساس مقاوله های مستقیم توسط دستگاه تلگرافی وزارت مخاربات اخذ میکرد و ضمناً به ذریعه آخذه های را دیوی عادی نیز از اطلاعات دنیا استفاده می نمود ولی بزودی با انکشاف مزید مطبوعات و بکار افتادن دستگاه کابل را دیوی از یک طرف و شروع جنگ جهانی از طرف دیگر وظائف این مؤسسه کسب توسعه و اهمیت نموده و با تمام قوا برای اخذ و نشر بلاوقفه خبرهای جهان داخل فعالیت

گردید و چون افغانستان اعلان بیطرفی کرده بود و بنا بر آن آژانس باختر که خبرهای تمام فریق های متخاصم را به یک سان نشر می نمود، این مسئله نه تنها در داخل بلکه در خارج نیز بر اهمیت این دستگاه افزوده علاوه بر اخبار تلگرافی و خبرهایی که مستقیماً ذریعه رادیو اخذ می گردید سفارت خانه های دول متحارب هم اعلامیه های حزبی و دیگر اطلاعات مهمه خویشرا باین دستگاه تقدیم میکردند که این وضع رادیو کابل و سائر مطبوعات افغانستان را در تمام آسیای وسطی چه از حیث غناء در اطلاعات و چه از لحاظ نشر خبرهای هر دو جانب امتیاز خاصی بخشیده و حتی یکرمان کارکنان هند برطانوی ریکارد خبر های آژانس باختر را که ذریعه رادیو کابل برود کاست میشد مرتباً اخذ و بغرض اطلاع دوائر عمکری و سائر مقامات ذی علاقه خود و متحدین خویش طرف استفاده قرار میدادند. و در اثر همین موفقیت ها بود که بمجرد ختم جنگ دولت خریداری یک دستگاه آخذة تلگرافی مخصوص را برای آژانس باختر منظور نموده و دستگاه مذکور که از کمپنی معروف (مارکونی) انگلستان خریداری گردیده در سال ۱۳۲۳ بکار افتاد و آژانس را در اخذ خبر های دنیا استقلال و اقتدار بیشتری بخشید و از آن پس روابط این مؤسسه علاوه به آژانس های فوق الذکر با سائر مؤسسات خبر رسانی جهان از قبیل فرانس پرس (فرانسوی) پرس ترست آف انڈیا (هندی) نیز فائز گشت و از طرف دیگری نمایندگان گنجهای داخلی آن تا حکومت اهلی جدید تشکیل نیز توسعه پیدا کرده و کم کم شکل یک مؤسسه خبر رسانی قوی و مکمل را احراز نمود چنانچه از اثر آن در سال ۱۳۳۲ دولت تصمیم گرفت تا این اداره را بصورت یک مؤسسه نشراتی مستقل تشکیل نموده و از ریاست مطبوعات مجزا گرداند.

و همان بود که اساس نامه جدید آن بشکل یک کسورپوریشن (مؤسسه لمیتد) از مقامات صلاحیت دار گذارش یافته از ابتداء سال ۱۳۳۳ باین اساس شروع بکار نمود و اولین کار این مؤسسه جدید عبارت از تأمین استقلال مالی آن بود که در اثر پاره مساعی که بکمک ریاست مستقل مطبوعات بعمل آمد تا اخیر سال مذکور شکل عملی بخود اختیار نموده است چنانچه از یکطرف حق الاشتراک خبر های آژانس باختر که از طرف روز نامه های مرکز و رادیو کابل و مطبوعات ولایات طبق تقاضای عملی داده میشود برای تکافوی بودجه داخلی مؤسسه بکار انداخته شد و از طرف دیگر منابع عایدی جدیدی از راه های ذیل برای تکمیل و معارف اداری تأمین گردید.

اولت توسعه سرویس خبر های مخصوص که از رادیوها و آژانس های خارجی مرتباً اخذ و برای دوائر ذی علاقه اطلاع میگردد.

دوم - اخذ اخبار تلگرافی از آژانسهای بین المللی فرانس پرس تا س و پرس ترست آف انڈیا و توزیع آن به بعضی از سفارت خانهای ذی علاقه در بدل حق الاشتراك معین .

سوم - روی کار آوردن يك سرویس اطلاعات اقتصادی که با ساس خبرهای اقتصادی تلگرافی و رادیونی و دیگر منابع برای استفاده دوائر و مؤسسات اقتصادی مملکت تازه بوجود آمده و این سرویس مرتباً در بدل حق الاشتراك علیحدہ بدوائر و مؤسسات ذی علاقه توزیع میشود .

چهارم - آغاز يك سرویس خبرهای تجارتی روزانه که بوسیله دستگاہ تلگرافی مخصوص آژانس نرخ اسعار و مال التجاره عمده در بازارهای مختلفه و مهمه دنیا اخذ و در بدل حق الاشتراك معین بغرض استفاده بعضی وزارت خانها و بانکها و مؤسسات بزرگ اقتصادی و نمایندگیهای تجارتی خارجه در کابل روزمره توزیع میشود .

پنجم - جریان يك سرویس خبرهای مهمه داخلی بصورت تلگرافی برای اطلاع بعضی سفارتخانه های افغانی و همچنین يك سرویس هفته وار خبرهای مفصل داخلی ذریعه پوسته هوایی برای تمام نمایندگیهای مملکت در خارج که این دو سرویس حسب موافقه جداگانه با وزارت امور خارجه در بدل حق الاشتراك جداگانه جاری شده است .

چنانچه باین هواید نه تنها آژانس باختر موفق شد که در همان سال اول تشکیل خود بصورت يك مؤسسه نشراتی لمتبذ کاملاً به پای خویش ایستاده شود و از هر قسم امداد جاری بینباز گردد بلکه بر علاوه يك اندازه ذخیره هم بدست آورده که برای انکشافات آینده از آن کار گرفته خواهد شد و از جمله برای سال نو (۱۳۳۴) اقدامات انکشافی ذیل را در نظر گرفته است .

الف - توريد يك دستگاہ تیلی را بتر که بوسیله آن خبرهای آژانس بلاوقفه از طرف شب و روز از داخل مؤسسه به مقامات اشتراك کننده مرکزی مغا بیره و در دوائر جرائم و رادیو و دیگر مشترکین ذریعه ماشین مخصوص بصورت تایپ شده مستقیماً اخذ میگردد و کار خبرسانی آژانس را سهولت میبخشد. این دستگاہ که قیمت آن از درک پول اعانه ریاست مطبوعات فراهم شده و از کمیته زمینس المانی خریداری گردیده امید است در بهار سال آینده بکابل برسد و لین دوانی داخلی آن بکمک وزارت مغا برات عنقریب روی دست گرفته میشود .

ب - مفاهمه با آژانس (فرانس پرس) جهت کرایه گرفتن يك دستگاہ آخذة تلگرافی سیستم جدید (تیلی تایپ) که کار تلگرافی هارا سهولت میبخشد و خبر هارا بصورت تایپ شده از خود بیرون میدهد این دستگاہ اقلأ يك سال طور امتحانی کرایه گرفته شده بعدها در اثر تجربه و فراهم شدن سرمایه لازم بغیرداری آن اقدام بعمل خواهد آمد .

ج. تأسیس يك شعبهٔ هكاسی اخباری و فراهم کردن لوازم آن بمساهدت ریاست مستقل مطبوعات و اقدامات برای استخدام یکنفر هكاسی مسلکی که برای مدتی یکدمه منسوبین مطبوعات راتحت تربیه گرفته به هكاسی اخباری آشنا سازد .

د. اقدام برای قایم کردن روابط مستقیم جهت تبادلۀ خیرها با بعضی از آژانسهای خارجی که در نظر است در سال آینده طور امتحانی با چند آژانس بین المللی این رابطه قایم و خبرهای مهمهٔ داخلی در مقابل اخذ خبرهای بین المللی به آنها مغایره گردد. البته نظریه محدودیت فعلی اخبار مهم داخلی که جنبهٔ بین المللی داشته باشد با آژانسهای مذکور در اوائل بشرائط مخصوصی رفتار خواهد شد ولی حصول نتیجهٔ اساسی محتاج بدست آوردن دستکاد مرسلهٔ تلگرافی علیحده میباشد تا خبرهای خود را بدون پرداخت محصولات تلگرافی گزاف مثل سایر آژانسها مستقیماً بدنیامغایره نماید که این بسته به فراهم شدن سرمایهٔ جداگانه و مساعدت دیگر مقامات ذیصلاح میباشد.

از طرف دیگر موسسهٔ آژانس در نظر دارد در قسمت توسعهٔ سرویس های داخلی و جلب و نشر اخبار داخله نیز حتی المقدور قدمهای جدیدی بردارد چنانچه درین زمینه به کمک دوائر و مؤسسات داخلی پروگرامی برای سال آینده ترتیب داده شده است .

روی همرفته موسسهٔ نشراتی باختر که بعد از طی پانزده سال دورهٔ مقدماتی اینک تازه داخل مرحلهٔ حیات اساسی خود گردیده سال اول موجودیت نوین خود را وقف تجارب و فراهم کردن وسائل عملیات اساسی و انکشافات ضروری خود نموده است و در سال دوم امید میرود که به کمک ریاست مستقل مطبوعات و هم کاری دیگر مقامات مملکتی وضع اطمینان بخش تریرا حائز گردد .

صورت اجراءات مطبعه در سال ۱۳۳۳

جهت بهبود و سرعت اجراءات طباعتی مطابق ولایات و انبکشاف چشمه های
مایداتی آنها مطبعه عمومی قرار دادی را جمع به خریداری ده پایه ماشین جدید و عصری

یاغلی محمد ابراهیم قند هاری
کفیل مؤسسه مطابع

طبع حروفی با کمپانی ساردینیای ایتالیا
عقد و بالاخره در بدل مبلغ هفده هزار و پنجاه
دالر ده پایه ماشین مذکور را که هم به قوه برق
و هم به پا کار میدهد و دارای میز حروف
و ماشین برش علیحدہ نیز میباشد وارد نمودند
و با التدریج یک یک پایه آنرا به مطابع هرات
قند هاری بگلان، میمه، بندخشان، جنوبی
پروان و فراه نصب و بکار انداخت که نصب
و بکار افتیدن ماشین های مذکور در پیشرفت
امور مطابع مذکور تاثیر بزرگی وارد کرده
و هم در نظر است که به توجه حکومت و مساعدت
بودجه در تورید دیگر دستگاه های عصری طبع
حروفی و رنگوگرافی جدید نیز اقدام و مطابع
موصوف را به آن مجهز بسازد، صورت تشکیل
مطبعه عمومی قرار ذیل است

اول تشکیلات سال ۱۳۳۳ امریت مطبعه عمومی ازین قرار است :-

۱ - محمد ابراهیم قند هاری	امریت مطبعه به حیث رتبه ۲
۲ - « « «	معاون اداری » ۳
۳ - فیض محمد	مدیر محاسبه » ۴
۴ - محمد رحیم	اجرائیه » ۴
۵ - گلاب الدین	طباعتی » ۵
۶ - غلام مصطفی	شخصیه » ۵
۷ - محمد اکبر	تخنیکی » ۴
۸ - داد محمد	رنگوگرافی » ۳
۹ - گل محمد	تصحیح » ۴
۱۰ - عبدالرشید	معاون » ۵
۱۱ - عزیز الدین	مدیر خطاطی آرت » ۵
۱۲ - سید محمد طاهر	مدیر خطاطی » ۵
۱۳ - عبدالحق صیقل	معاون رنگوگرافی » ۵
۱۴ - محمد شریف	مدیر حروف چینی » ۵

۵- محمد كريم » آفسيٽ » ۵

الف مطابع نائب الحكومگي ها و حكومات اعلى قرار ذيل ميباشد

- ۱- مطبوعه قندهار مامور رتبه ۶
- ۲- » هرات » » ۶
- ۳- » مزار شريف » » ۶
- ۴- » بغلان » » ۶
- ۵- » مشرفى » » ۶
- ۶- » جنوبى » » ۶
- ۷ مطبوعه حكومت اعلى فزاه مامور رتبه ۶
- ۸ » » » » ۶
- ۹ » » » » ۶
- ۱۰ » » » » ۶
- ۱۱ » » » » ۶
- ۱۲ » » » » ۶

ب- اجراءات سال ۱۳۳۳ مديريت عمومي مركز ازبى قرار است :
 كتيب و رساله كه طبع آن ذريعه مكاتب رسمى در سال ۱۳۳۳ از طرف دوائر بمطبعه
 عمومي فرمايش داده شده و مطبوعه به طبع آن پرداخته حسب ذيل است .

- ۱- كتاب ريدي كلونه يك هزار جلد فرمايش مديريت ژوندون
- ۲- رساله روز اقبال يك هزار جلد » سفارت پاكستان
- ۳- جستجوها چهارصد جلد » مطبوعات
- ۴- جلد دوم پينتو دائره المعارف دو هزار و چهارصد جلد » دائره المعارف
- ۵- كتاب پينتو نستان حق دى دو هزار جلد » قبائل
- ۶- داستان دو خواهر يتيم پنجصد جلد » رهگذر
- ۷- كتاب شير شاه سوري پنجصد جلد » انجمن تاريخ
- ۸- كتاب شعر و ادب تاريخ يكهزار جلد » وزارت معارف
- ۹- رساله ابلاغ و اهلام يكهزار جلد » قبائل
- ۱۰- آرام گاه بابر پنجصد جلد » ژوندون
- ۱۱- عروج و نزول اسلام پنجصد جلد » انجمن تاريخ
- ۱۲- تاريخ تيمور شاه هفتصد جلد » » »
- ۱۳- رساله سرخ کوتل دو صد جلد » » »
- ۱۴- سالنامه ۱۳۳۳ پنجصد جلد مديريت عمومي نشریات رياست مطبوعات
- ۱۵- هروج بارك زائى ها يكهزار جلد فرمايش انجمن تاريخ
- ۱۶- جريده اول ثروت يكهزار نسخه وزارت مالیه
- ۱۷- تاريخ غز نو بيان پنجصد جلد انجمن تاريخ

۱۸ - اصولنامه مکلفیت	دوهزار پنجمه جلد	»	»
۱۹ - رساله یازده ماهه ښاروالی	یکهزار جلد	ریاست ښاروالی کابل	
۲۰ - کتاب شعروادب	یکهزار جلد	»	پښتو-تولنه
۲۱ - پښتو ادب	پنجمه جلد	»	»
۲۲ - دیوان کاظم شیدا	یکهزار جلد	»	»
۲۳ - شمس الدین کاکړ	یکهزار جلد	»	»
۲۴ - کتاب قاموس پښتو	سه هزار جلد	»	»
۲۵ - رساله بنام پښتونستان	پنجمه جلد	ریاست ښاروالی کابل	
۲۶ - منتخبات اشعار خلیل	پنجمه جلد	انجمن تاریخ	
۲۷ - جلد اول تاریخ افغانستان	یکهزار جلد	»	»
۲۸ - کتاب واقعات شاه شجاع	یکهزار جلد	»	»
۲۹ - اساسنامه بانک رهڼی و تعمیراتی	سه صد جلد	بانک رهڼی و تعمیراتی	
۳۰ - اصولنامه ترفیع و تقاعد	سه صد جلد	ریاست شورای ملی	
۳۱ - اساسنامه پښتنی تجارتي بانک	یکصد جلد	بانک تجارتي	
۳۲ - مجله پا زده روزه مجله کابل	هشت صد و پنجاه جلد	مدیریت عمومی پښتو تولیدیه	
۳۳ - «ژوندون هفته وار»	سه صد و شصت جلد	»	ژوندون
۳۴ - «روغتیا»	هشت صد و پنجاه جلد	»	وزارت صحیه
۳۵ - مجله روغتیا زیری	هفت صد و پنجاه جلد	فرمایش وزارت صحیه	
۳۶ - «برک سبز»	پنجمه جلد	»	مرستون
۳۷ - «افغانستان درلاتین»	پنجمه جلد	انجمن تاریخ	
۳۸ - «آریانا»	شش صد و پنجاه جلد	»	»
۳۹ - «میرمن»	چهار صد جلد	انجمن خیریه نسوان	
۴۰ - «حقوق»	سه صد جلد	ریاست فاکولته حقوق	
۴۱ - «زراعت»	سه صد و پنجاه جلد	وزارت زراعت	
۴۲ - «پښتون زغ یا زده روزه»	سه صد جلد	نشریات راد یو کابل	
۴۳ - «پیام حق»	پنجمه جلد	تربیه افکار	
۴۴ - «جریده زیری»	پنجمه نسخه		
۴۵ - «پامیر»	چهار صد نسخه	ریاست ښاروالی	
۴۶ - «ثروت»		وزارت مالیه	
۴۷ - «روزنامه هیواد»	یکهزار و دو صد نسخه		
۴۸ - «جریده اقتصاد»	یک هزار و دو صد نسخه		
۴۹ - «روزنامه اصلاح»	سه هزار و هشت صد و سی نسخه		
۵۰ - «روزنامه ملی انیس»	سه هزار و سه صد نسخه		
۵۱ - «جداول و دفاتر و غیره فرطناسیه عموم دوائر رسمی و ملی»			

امور ولایت هرات

ولایت هرات افتخار دارد که در آوان مقرری عیش سع عبد الغفور کفیل ولایت هرات آغاز دوره جدیدی از حیث عرفانی- مدنی- اقتصادی- امنیت رفاه و آسوده حالی زراعت- فلاح و غیره افزودی معتنا بهی در عایدات مملکت وارد گردیده؛ اصلاح اراضی برای زراعت- سد بندها برای جلوگیری از خسارات سیلاب تمدید در اصلاح جاده ها و غیره را دارا گردیده است و در اثر تجارب احساسات وطن دوستی و اخلاق نیک و فعالیت و راست کاری شاغلی موصوف امید میرود ولایت هرات مقام تاریخی باستانی خود را احراز نماید اینک خلاصه اجراءات مهم ولایت هرات را که در ظرف یکسال تحت اثر و رهنمائی این آمر فعال صورت گرفته قرار ذیل خلاصه میشود.

در اثر تدابیر مقام ولایت هرات :

الف - تدابیر فوق العاده موثر ایالت در جلوگیری قاچاق اموال کر یسزی در سرحدات که در اثر آن تمام مواد خامی که طور قاچاق بخارج صادر میشد بگمرک آمده محصول شده بصورت قانونی عمل گردیده که از ان باعث بیش از دو کرو افغانی در عوائد گمرک تزئید بعمل آمده و علاوه آن نسبت جلوگیری از قاچاق دعوتی را جنرال فونسل گری ایران تذککار نمودند که در اثر تدابیر ولایت بجرایم و جنایات در سرحدات بین ایران و افغانستان در حصه هرات سقوط نموده این حسن اجراءات ایالت که در اساس وظایف محوله شان بود برای دولت ایران در سرحدات تسهیلات مهمی را فراهم نموده تبعه ما را از قبیل غارت و چپاول محفوظ فکهداشته است که در اثر این اجراءات دولت ایران ذریعه ستاد آرتش خود یک فیضه تفنیک بایکصد کارطوس بشاغلی کفیل ولایت هدیه نموده و هدیه مذکور از جانب کفیل ولایت پذیرفته شد . تزئید هواید ولایت هرات در سال ۱۳۳۳ قرار ذیل است عایدات سال ۳۳ گمرک هرات چهار کروور وسی و هفت لک نودشش هزار پنجصد پنجا و پنج افغانی الی یا فزده

حوت

۲- تزئید در عوائد گمرک هرات بسال ۱۳۳۲ دو کروور و چهل نه لک و بیست شش هزار یکصد و هفتاد دو افغانی الی یا فزده حوت

- محصول بسته هرات قبل از اساس عشر در حدود یک لک و چهل هزار افغانی

۴- « » « » در اساس عشر سال ۳۳ در حدود شانزده لک افغانی تزئید در هواید عشر بسته نسبت به قبل از تاسیس عشر بیش از چهارده لک افغانی میشود .

۵ عوائد فیصله های محاکم عدلیه در سال ۳۳ در حدود ده لک افغانی تزئید عوائد نسبت بسال ۳۲ در حدود شش لک افغانی

۶- عوائد شاروالی در سال ۱۳۳۳ مبلغ چهارده لک هشتاد و هشت هزار نهصد و دوازده افغانی تزئید عایدات سال ۱۳۳۳ نسبت بسال ۱۳۳۲ مبلغ سه لک شانزده هزار سی و سه افغانی

۷- محصول قوماندانی امنیه در سال ۱۳۳۳ مبلغ ۲۳۰۳۴- افغانی تزئید نسبت بسال ۱۳۳۲- ۶۱۳۵ افغانی

۸- محصول مال مواشی هرات در سال ۱۳۳۳ نود و هشت لک و شش هزار و پنجاه و هشت افغانی تزئید در عوائد مال مواشی هرات نسبت بسال ۳۲ بیست و نه لک هجده هزار و پنجاه و نود دو افغانی

طوریکه در بالا متذکر شدیم در افزایش تمام عایدات ولایت هرات توجه عمیق و دقیق شبانروزی شاغلی کفیل ولایت دخیل بوده چنانچه در افزایش عایدات محصول مواشی ترتیبات پروژه که در هرات گرفته شد در تمام مملکت سرمشق قرار یافت و در محصول عشر پسته نیز قرار ذیل اجراءات شده است.

قبلاً محصول پسته ذریعه تکت های که از طرف اداره زراعت به پسته چیان توزیع می شد فی فتر ده افغانی گرفته میشد که این وضع مشکلات زیادی تولید می کرد شاغلی کفیل ولایت تجویز نمودند که از محصول پسته عشر گرفته شود که این عشر مطابق مقررات شرعی بوده و به اهالی سهولت زیاد تولید کرده و بر علاوه بعایدات حکومت و افزایش متعنا بهی بعمل آمده و مورد تقدیر مقامات عالییه واقع گردیده است.

اجراءات ریاست شبانروزی هرات :

طوریکه متذکر شدیم در دوره نائب الحکومه کی بناغلی عبدالغفور کفیل ولایت هرات ریاست شبانروزی تحت راهنمایی و کمک های اخلاقی ممدوح به پیشرفت های مهمی نائل گردیده که از تاسیس شبانروزی در هرات سابقه ندارد اینک خلاصه اجراءات سال ۱۳۳۳ شبانروزی را که هر یک بذات خود بسیار مهم است متذکر میگردیم :

اول- احداث و تمديد جاده جنوبی سمت جامع شریف که تمام خانه های سمت جاده از طرف شبانروزی خریداری و تخریب گردید و در همین سال ۳۳ به تعمیر آن شروع و تکمیل شد جاده مذکور بعرض ۵۰ متر و طول ۲۲۰ متر میباشد سطح جاده ریگ ریزی و با برف تنویر شده و ۸۲ باب دکا نه های جاده مذکور رنگ آمیزی گردیده و در همین سال در حالیکه بناغلی کفیل ولایت وعده زیادی از ماورین و معزین حاضر بودند جاده مذکور افتتاح و فیه سه رنگ بدست بناغلی کفیل ولایت قطع گردید این جاده عصری برای وصل بازار

خویش و حصه شهر هرات به جامع شریف و سهولت حمل و نقل و تزئین شهر هرات بسیار مفید و مورد استفاده واقع گردیده است .

۲- جاده شمال مسجد جامع هرات که بتطبیق جاده های غرب و جنوب لازم امتداد بود در سال ۳۳ پروژہ آن طرح و املاک تحت نقشه خریداری و تخریب و در همین سال ۱۳۳۳ در حالیکه بناغلی کفیل ولایت مامورین معزین حاضر بودند سنگ تهاداب تعمیر جاده مذکور با مراسم شاننداری گذاشته شد جاده مذکور کاملاً به یول بلدیہ خریدہ شد عرض ۵۰ متر و طول از دم پارک مقابل سینما الی جامع شریف ۴۸۹ متر می شود این جاده هم زیبایی شهر و جامع تاریخی هرات موقعیت خوبی پیدا کرده است و چون جاده مذکور مقابل مزار سلطان غیاث الدین علیہ الرحمہ واقع گردیده کاشی کاری مزار موصوف و جامع شریف از شهر نو دیده میشود که موقعیت خوبی پیدا کرده است .

۳- ستودیم پارک شهر جدید نیز بتوجه و علاقه شدید بناغلی کفیل ولایت هرات به سیورت و تزئینات مواضع سیورتنی دارنده عمارت آن در هندا سنه به پایان رسیده محیط داخلی ستودیم عموماً بخش پخته مفروش و با سمنت و سنگ انکسفت و پایه های برق از کانکریت فصب گردیده که گفته میتوانیم در زیبایی و فشنگی و موقعیت در بین پارک اولین ستودیم ولایت میباشد که از هر حیث عصری و قابل استفاده علاقه مندان سیورت واقع گردیده است .

۴- هتل پارک که از حیث موقعیت و زیبایی در ولایت منحصر بفرد میباشد در سال ۱۳۳۳ لوازم آن تکمیل و در محوطه هتل یک حوض طبق نقشه مرتبه تعمیر یافته که زینت به عمارت موصوف داده است .

۵- قدم مهمی دیگری که شاروالی هرات در سال ۱۳۳۳ برداشته شروع به اسفالت جاده های شهر هرات میباشد که تحت رهنمائی و توجه دقیق و کمک های اخلاقی شخص جلالت مآب کفیل ولایت و منظوری مقام صدارت عظمی اسفالت جاده ها آغاز یافته و به تهیه امور مقدماتی از قبیل فیرریزی پرداخته فعلاً از اطراف جاده های پارک مقابل سینما کار اسفالت آغاز یافته و در حدود ۴۰ هزار متر مربع سنگ کاری شده و چهار هزار متر مربع دیگر تحت سنگ کاری است که فقط ریختن فیر آن باقی مانده است ریاست شاروالی در نظر دارد تا بتوجه حکومت متبوعه تمام جاده ها و بازارها و معا بررا یکی بعد دیگری بصورت صحیح و عصری فیر زینی نماید .

۶- شاروالی هرات در حصه سرسبزی شهر در سال ۱۳۳۳ اقدامات نموده و با اندازه ۴۷۵۰۰ عدد نهال های مثمر غرس نموده است .

۷- شاروالی هرات طوریکه در امور عمرانی و افزودنی عایدات در دوره نائبا لحکومه کی بناغلی عبدالغفور کفیل ولایت موفق و کامیاب بوده در امور انتظام کار بار و

فراوانی ارتزاقی نیز موفق بود و تحت اثر رهنمائی شخص کفیل ولایت فراوانی مواد ارتزاقی بصورت بی سابقه در تمام ایام سال تامین گردیده است.

خلاصه اجراءات مدیریت عمومی معارف در ظرف سال ۳۳

دراثر توجهات حکومت بهی خواه و مساعدت و همکاری های بناغلی عبدالغفورخان سرپاور حضور ملوکانه و کفیل ولایت هرات معارف این ولا در سال جاری کسام های سریمی برداشته که خلاصه راپور آن قرار ذیل است:

اول- در ابتدای سال سه نفر از فارغ التحصیلان فاکولته ساینس و فاکولته ادبیات که از آن جمله یکی بناغلی صالح محمد فارغ التحصیل فاکولته ساینس و بناغلی غلام سرور فارغ التحصیل فاکولته ادبیات و بناغلی غلام نبی فارغ التحصیل دانشگاه انقره عوض کمبود به لیسه های هرات معرفی شدند و همچنان سه نفر دیگر بناغلی عبدالغفور و بناغلی عبدالله و بناغلی احمد شاه از جمله فارغ التحصیلان لیسه ابن سینا بمعارف هرات معرفی شدند و هر سه نفر مذکور عوض کمبود بمکاتب ابتدائیه ریغال قانس- و دادشان مقرر گردیدند فعلاً در تمام مکاتب مربوط معلم کمبود نبوده و ازین رهگذر مشکلی در بین نمانده است.

۲- در اوایل سال تعلیمی هیئت های بشمول حکام و سر معلمین مکاتب و یک نفر از وکلای مجالس مشوره مرکز و محلات مقرر شد تا طلبه نوشمول را برای سال جاری طبق مقررات معارف انتخاب نمایند طلاب جدید الشمول مکاتب مربوطه حکومتی گذره و انجل و بلده هرات ذریعه مدیر و معاون مدیریت عمومی معارف و وکلای مربوط و حکام محلی انتخاب شدند.

۳- ولایت هرات طور مجموعه (۳۸) باب مکاتب ابتدائی و دو باب مکتب نسوان و دو لیسه بنام لیسه سلطان فیثالدین غوری و لیسه جامی و دو باب مدرسه علوم عربیه و یک باب مدرسه دارالاحفاظ دارد و بر علاوه (۲۹) باب مکاتب دهاتی در حال حاضر جریان داشته و از طرف مفتشین مدیریت عمومی معارف هر مکتب در ظرف سال ۳۳ سه مرتبه معاینه و تفتیش شده اند و همچنین عموم مکاتب در ظرف سال مذکور از طرف معاون معاوف یک یا چندین مرتبه معاینه و واریسی شده است.

۴- سامان و لوازم بمصوم مکاتب قبل از شروع سال تعلیم ۳۳ مطابق بست در هر اوقات برای شان رسانده شده است.

۵- در سال موجوده یک مکتب ابتدائی دخترانه جدیداً در بین شهر کهنه تاسیس و از طرف اهالی نیز با کمال گرمجوشی حسن استقبال شد زیرا مکتب متوسط مهری هروی زانه از مرکز شهر کهنه دور بوده و مردم ازین رهگذر دچار تکلیف بودند از اثر تاسیس این مکتب شکایات اهالی رفع شد.

- ۶- حسب ایجابات اصولی ولایچه وزارت معارف مکاتب دهاتی ذیل در سال جاری در حکومت ادرسکن ولایت هرات تاسیس شد مکتب برپایه - مکتب رباط - مکتب کروچه .
- ۷- فارغ التحصیل شدن طلبه صنف ۱۲ و ترسیل بسات اعداد از فارغ التحصیلان جهت تحصیلات عالی بمرکز برای اولین بار .

اجراآت مدیریت مخابرات در سال ۱۳۳۳

- ۱- امتداد لین تیلیفون از حکومتی فادس الی حکومتی چونند به مسافه (۲۷) کروه .
- ۲- عوض پایه های چوبی فرسوده و بیکاره لین تیلیفونی سمت اوبه و قلعه نو و گشک و گلران و اسلام قلعه و غوریان و کلاته نظرشان و گذره انجیل مرکز ولایات به تعداد (۱۹۰۰) پایه چوبی جدید نصب و تعدیل گردید که نواقصات لین های متذکره رفع و مخابرات بصورت احسن تری جریان دارد .
- ۳- ترمیم و اصلاح لین های تیلیفون و تلگراف سمت شین بند و تور غندی و اسلام قلعه و جریان مخابرات شان بصورت خوب تری .
- ۴- در واردات پوستی مراسلات شخصی نظر به سال گذشته مبلغ ۶۲۰۰ افغانی افزودی بعمل آمده است .
- ۵- در عایدات تلگراف (۱۱) ماهه سال جاری نظریه (۱۱) ماهه سال گذشته مبلغ ۷۴۴۰۰۸۰ افغانی افزودی گردیده .
- ۶- ب واردات تیلیفون ۹ ماهه ۱۳۳۳ نظر به (۹) ماهه سال گذشته مبلغ ۷۲۰۰ افغانی افزود شده است .
- ۷- در عایدات موترهای پوستی ده ماهه سته جاری نظر ب واردات سال تمام سال ۱۳۳۲ مبلغ ۲۰۱۵۴۱ افغانی افزودی بعمل آمده است .
- ۸- چون لین چاه سرخ از غوریان براده دشت و بیابان بمسافه (۱۴) کروه در گذشته امتداد یافته بوده و شها تنها نه چاه سرخ ازان استفاده می نمودند برای بهبود و اینکه دیگر تنها نه جات سمت جنوبی اسلام قلعه الی چاه سرخ لین و تیلیفون استفانده کرده باشد حسب صوابدید ولایت چلیله سیم و سامان لین مذکور از غوریان جمع آوری و از اسلام قلعه ذریعه همان سامان جمع آوری شده بالای تنها نه جات الی چاه سرخ امتداد داده شده است .
- ۹- نظر به حسن اجراات اداری و اینکه در واردات موترهای پوستی و غیره نظر به سال گذشته در سه ماهه سته جاری افزودی معتنا بهی بعمل آمده .

اجراآت مدیریت فوائد عامه

در سال ۳۳

امور همرائی ولایت هرات نیز در دوره نایب الحکومه گمی بناغلی سریاور حضور

ملوکا نه کفیل ولایت هرات پیشرفت های مهمی نموده که حقیقتاً بی سابقه میباشد اینک خلاصه از اجراءات امور تعمیراتی و معا بر در سال ۱۳۳۳ تذکر می یابد .

امور تعمیراتی : جوی گذره که یکی از نه‌های مهم هرات است در هر سال در وقت طغیان آب در اثر سیلاب از حصه فریه نشین و هم از حصه محله دشت موزه باغ جوی مذکور خراب میشد و زمین های زراعتی مورد سوخت واقع میگردد برای جلوگیری از سیلاب و خسارات آن دولخشک (طراز) از خشت پخته و چونه طبق نقشه مهندسی تعمیر گردید که پس از تکمیل لخشک های مذکور با مراسم با شکو هی در حالیکه بناغلی کفیل ولایت و مامورین و معزین حاضر بودند افتتاح شد و اهالی حکومتی مذکور ازین ناحیه آسوده خاطر گردیدند همچنین اعمار طرازاها (لخشک) بالای نهرا انجیل

پل مالان: پل مالان واقع هری رود که یک پل تاریخی و در دوسه سال اخیر مورد خطر طغیان دریای هری رود واقع گردیده بود و همچنان خطر سیلاب و طغیان آب به فریه های مجاور پل نیز مواجه گردیده بود در اثر تدا بیر دقیق بناغلی کفیل ولایت سطح دریا در سمت مشرقی پل مالان جرها کشیده و سد های محکمی بمقابل طغیان آب فرار داده شد که این کار در سال ۳۳ ختم گردید و اگر این پروژه عملی نمیگردید بر علاوه اینکه پل مالان از بین میرفت و مشکلات زیادی در امور حمل و نقل پوسته و صادرات و واردات رونما میگردد از فریه های مجاور با زمین های زراعتی نیز اثری نمی ماند لذا پل مالان ترمیم و سد های مذکور عملی گردید که این خدمت عام المنفته خیلی ها قابل تقدیر است . همچنین سدی که در مقابل سیلاب در گارزگاه شرف کشیده شده خطر سیلاب را که به تمام خانه های گارزگاه شریف و حتی بزیارت حضرت خواجه عبدالله انصاری (رح) مواجه بود رفع کرده است .

ترمیمات : در سال ۳۳ اکثر تعمیرات فرار ذیل ترمیم بعمل آمده است .
 ترمیمات شفاخا نه کندن تهداب سنگ کاری خشت کاری به چونه بیشتر چونه در یک استر
 سمنت کانکرت - انکاف ریک و چونه به خشت و بسنگ سفیده کاری و رنگ آمیزی
 روغنی ذروازه و ککین کاشی کاری حلبی کاری .

ترمیمات باغ شاهی: رنگ آمیزی روغنی کتاره گاه گل کاری

ترمیمات تعمیر مستوفیت « « « «

« تعمیر قلم مخصوص گاه گلکاری

« « مدیریت زراعت « «

« « مغابرات « «

تعمیرات - تعمیر دارالحکومه گی به خشت و چونه کچ سنگ کاری رقم خشتی خورد

منظره جنوبی مسجد جامع شریف هرات که تعمیر قسمت غربی آن تکمیل شده

دور نمای داخلی تعمیر استاد بوم ولایت هرات

و کلان عوزه گل استخوان بندی خشت کاری و اکوب بریک و چونه دروازه و کنسکین
کاه گیلکاری بامبها

تعمیر مخمس و تعمیر فوما ندانی امنیه در حکومتی کلان بادغیسیات در قلعه نو که طبق
نقشه مرتبه تکمیل شده است

تعمیر بسته خانه حکومت کلان بادغیسات در قلعه نو که طبق نقشه مرتبه تکمیل شده است
تعمیر یک مسجد جامع در گیلران و تعمیر یک باب متکبدها تی در آنجا
تعمیر یک مسجد جامع در حکومت قادس -

تعمیر یک پل در بالای جوی کار بزرگ تهاداب کنی سنگ کاری خشت کاری اینکاف
پرکاری تعمیر یک پل به خشت پخته و چونه بمصرف دولت افغانی که با اثر تشویق شاغلی
کفیل ولایت و بناغلی سعادت ملوک تاجر هراتی .

تعمیر یک پل کانه بالای جوی سلطانه به خشت پخته و چونه طبق نقشه مهندس ترمیمات
تمام سرکها لین بادغیسات لین غوررات و غوریان عربض ساختن جاده ها و سرنگ پرانی و غیره .
آغاز پخته کاری سرک اسلام قلعه -

ترمیم و تسطیح سرک راه غوریان که قبلا تمدید یافته بود کاملاً تسطیح و قابل عبور
و مرور عراده جات واقع شده است .

ترمیم لین سرک شین دند به دومرتبه پرکاری مواقع آب برده گی و ساختمان برج صد بخشی
» » غوریان » » » » » »
» » تورغندی » » » » » »

تمدید سرک جدید بین جوند و قلعه نو که این سرک با وجود مواضع صعب المرور
تکمیل و قابل عبور و مرور عراده جات واقع شده است .

انسداد سد بمقابل طغیان آب هری رود در حصه کهسان که در هر سال نهر بزرگ
حکومتی کهسان را خراب می نمود بندها ترتیب و سطح دریا جگر کشیده شده - که
باین صورت از خسارات وارده سیلاب جلوگیری بعمل آمده است .

اجراآت امور صحتی ولایت هرات در سنه ۱۳۳۳

توسعه و انکشافی که در امور صحتی ولایت هرات در دوران نائب الحکومه کی بناغلی
عبدالقفور کفیل ولایت هرات صورت گرفته بی سابقه میباشد چنانچه در سال ۱۳۳۳
بیشرفت های امور صحتی و اجراآت ذیل بعمل آمده است .

زایشگاه: اولین زایشگاه در ولایات بعد از کابل در یکی از عمارات شهر نوبتاریخ
۴ جدی ۳۳ بحضور بناغلی کفیل ولایت و مامورین و ممیزین بامر اسم مخصوص افتتاح
گردید که سبب اسایش اهالی واقع گردیده است .

دستگاه را دیو ترایی - در سال ۳۳ با اثر توجه خاص یناغلی کفیل ولایت دستگام رادیو ترایی بهرات از طریق ایران توریید و به کار انداخته شد که محل استفاده واقع گردیده است .

موسسه ندان سازی : افتتاح موسسه ندان سازی با مراسم شادنداری بحضور یناغلی کفیل ولایت و جم غفیری بعمل آمده که طرف استفاده عموم واقع شده است .
توریید ماشین مکمل الکترو سوک و بکار انداختن آن در امراض عقلی و عصبی که ازان اثرات فوق العاده در تداوی امراض مذکور بظهور رسیده است . امور تعمیرات شفاخانه نیز تکمیل گردیده و نل کشی بعمل آمده است .

اجراآت مدیریت صبحیه : تعداد مریضان بستری ۶۴۹ نفر مراجعین امراض مختلفه ۲۹۸۶۱ نفر یا نسمان و جراحی ۸۳۲۰ نفر مراجعین موسسه اکسریز ۱۱۴۹ نفر مراجعین لابراتوار ۱۰۵۹ نفر در شفاخانه مستورات مریضان بستری ۱۰۰ نفر پولیکلینک داخله ۹۸۷۴ نفر اطفال ۳۶۰۰ نفر - مراجعین مختلف ۹۳۲۹ نفر ابله کوی سرکز هرات ومحالات یودر یاشی دکاکین منازل حمامها سرای هامحبس .

اجراآت مدیریت هخا برات در سال ۳۳

- در امور هخا براتی ولایت هرات نیز حسب صوابدید مقام ولایت فرارذیل اجراآت شده است :
- ۱- امتداد لین تلفون از حکومتی فادس الی حکومتی چونند به مسافه (۲۷) گروه
 - ۲- عوض پایه های چوبی فرسوده و بیکاره لین تلفون سمت او به قلعه و کشک و گلران واسلم قلعه وغور یان و طلاه نظر خان و گذره وانجی مرکز ولایات به تعداد (۱۹۰۰) پایه چوبی جدید نصب و تعدیل گردیده که نوافصات لین های متذکره رفع و هخا برات بصورت احسن تری جریین دارد .
 - ۳- ترمیم و اصلاح این های تلفون و تلگراف سمت شین دند و تور غوندی واسلم قلعه هخا برات شان بصورت خوب تری .
 - ۴- در واردات پوستی مراسلات شخص نظر به سال گذشته مبلغ - ۶۲۰۰ افغانی افزودی بعمل آمده است .
 - ۵- در عائدات تلگراف یازده ماهه سال جاری نظر به ۹ ماهه سال گذشته مبلغ ۸۰ - ۷۴۰۴ افغانی افزود گردیده .
 - ۶- به واردات تلفون ۹ ماهه ۱۳۳۳ نظر به ۹ ماهه سال گذشته مبلغ - ۷۲۰۰ افغانی افزود شده است .
 - ۷- در عائدات موترهای پستی ده ماهه سته جاری نظر به واردات سال تمام ۱۳۳۲ مبلغ - ۲۰۱۵۴۱ افغانی افزودی بعمل آمده است .

۸- چون لین چاه سرخ از غوریان به راه دشت و بیابان بمسافت ۱۴ کیلومتره لین امتداد یافته بوده تنها آنها نه چاه سرخ از آن استفاده می نمود لذا برای بهبود و و اینکه دیگر آنها نه جات سمت جنوبی اسلام قلعه الی چاه سرخ لین و از جریان مغایره استفاده کرده باشند حسب صواب دید ولایت به دید سیم و سامان لین مذکور از غوریان جمع آوری و از اسلام قلعه ذریعه همان سامان جمع آوری شده بالای آنها نه جات الی چاه سرخ امتداد یافته است .

امور ولایت مزار شریف

اجراآت مدیریت عمومی معارف .

- ۱- تاسیس یک باب مکتب دهاتی در قریه حصارک مربوط حکومت کلان بلخ .
- ۲- تفتیش و معاینه عموم مکاتب ولایت مزار شریف در طول سال ۱۳۳۳ اول از طرف مفتشین مدیریت عمومی معارف دوم از طرف کفیل مدیریت عمومی معارف سوم از طرف شخص ع ج وزیر معارف و هیئت معیتی شان مامورین و معلمین زحمت کش تشوق و تقدیر و غفلت کاران مجازات شدند .
- ۳- تطبیق اصول جدید تدریس کروبی توسط مفتشین در اکثر مکاتب .
- ۴- مکتب نسوان مزار شریف داخل دوره شش ساله گردیده و فعلاً دارای صنف (شش) گردیده و تعداد متعلمات که جدیداً داخل صنف اول گردیده اند هفتاد نفر است .
- ۵- نتایج امتحان سالانه مکاتب ابتدائی مزار شریف در سال ۱۳۳۳ از جمله ۸۳۹۹ نفر ۷۴۱ نفر شامل امتحان سالانه شده و ۳۷۰۹ نفر کامیاب ۳۰۳۲ نفر ناکام و ۱۶۵۸ نفر محروم امتحان گردیده اند .
- ۶- در سال ۳۳ به تعداد ۱۱۲۳ نفر طلبه جدیداً به صنف اول مکاتب شامل گردیده اند .
- ۷- در سال ۳۳ - ۵۲ نفر از طلاب فارغ التحصیل صنف (۶) مکاتب ابتدائی جهت شمول در مکاتب عالی و مسلکی معارف و لیسه حریه بکابل اعزام شده اند .
- ۸- در ابتدای سال ۳۳ پنجاه نفر از فارغ التحصیلان دارالمعلمین و لیسه ابن سینا و علوم شرعیه بزمان که تحصیلات شان معادل بکلوریا میباشد بحیث معلمین از وزارت معارف معرفی و اعزام گردیده و بموضع کمبود به مکاتب مرکز و اطراف این ولایت مقرر و شامل خدمت شده اند .

۹- هفت نفر سر معلم کمبود در ظرف سال وارد و مقرر شده اند .
۱۰- دو نفر لیسانسیه بحیث معلم ریاضی . فزیک . و ادبیات برای د باختر لیسه از طرف وزارت معارف فرستاده شده و اشغال و وظیفه کرده اند .
۱۱- حسب پیشنهاد مدیریت عمومی معارف ولایت مزار شریف و پینتو تولنه ریاست مستقل مطبوعات و تصویب مجلس وزارت معارف نامگذاری مکاتب مرکز شهر مزار شریف قرار ذیل صورت گرفته است .
مکتب نمره یک بنام « نادر شاهی بنو نخی » مکتب نمره دو « دمولینا جلال الدین بنو نخی » مکتب نمره ۳ « سلطان غیاث الدین بنو نخی » مکتب نمره ۴ « دوزیر محمد اکبر خا بنو نخی » مکتب نسوان « دسلطان رضیه بنو نخی » و همچنان لیسه مزار شریف بنام « دباختر لیسه » موسوم شده اند .

۱۲- تعمیر یک حویلی عصری با تمام لوازم آن در جواز مدیریت معارف جهت راهایش مدیر عمومی معارف تکمیل و آماده استفاده گردیده .
۱۳- حفر یکدوره چاه آب در دباختر لیسه .
۱۴- تکمیل تعمیر تحویلخانه معارف که کار آن در سال ۱۳۳۲ شروع شده بود
محکمه مرافعه .

اجراآت و فیصله هائیکه از محکمه مرافعه ولایت مزار شریف در سال ۱۳۳۳ صادر شده:

- ۱- وثایقی که اجرا شده ۱۶۷۱ فقره
- ۲- فیصله های جزائی .
- ۱- فقره قتل سید جلال الدین عبدالقیوم نام محکوم به اعدام و حکم اعدام دربارت او تطبیق شده .
- ۲- فقره قتل سید مراد و رضا بای که دران سلطان و اسمعیل نامان محکوم به اعدام و اعدام شده و عبدالباقی نام محکوم بحبس دوام گردیده .
- ۳- فقره سرقه اموال خال بای که در آن نظر محمد نام بحبس دوام محکوم گردیده .
- ۴- فقره قتل محراب الدین که دران محمد حکیم محکوم باعدام و اعدام شده .

اجراآت فوائد عامه:

- ۱- تعمیر یک پایه پل پخته کاری بالای دریای کشنده که از طرف یناغلی طلا بای ساکن قزل کنت کشنده مصارف آن اعانه داده شده . این پل هشت متره و یک کمانه بوده و مطابق نقشه و هدایت مدیریت فوائد عامه تعمیر شده .
- ۲- تعمیر یک پایه پل پخته کاری بالای نهر رباط چشمه شفا که طور اعانه از طرف یناغلی سلطان محمد قرار نقشه و هدایت نفر فنی مدیریت فوائد عامه صورت گرفته .

۳- احداث يك سرك جديد بين سولكره وسنگچارك كه تسطیح آن بصورت خامه در طول ۱۰۰ ميل از طرف اهلای تحت مراقبت حكام مربوطه و نكر انهای مدیریت فواید عامه انجام یافته و باقیمانده كار آن نسبت پیش آمدن موسم سرما برای سال آینده معطل گردیده است. این سرك نسبت به سرك سابقه نزدیکتر و سهل العبورتر بوده در دشت واقع ویلو کوتل ندارد.

۴- احداث و تمديد سرك الی معدن ذغال سنگ دره صوف از خود حكومتی. معدن كه بر اه كوهستانی واقع شده و صعب المرور است. طول سرك ۲۲ ميل است و توسط مردم دره صوف تحت مراقبت حاكم و نكر انهای مدیریت فواید عامه و نفرانی مربوطه تسطیح شده و کوتل های آن سرنك پرانی شده و قابل عبور و مرور گردیده است.
۵- پخته کاری سرك كلفت بعرض چارمتر كه كار آن جریان دارد.

اجراآت مدیریت عمومی مختص برات :

اجراآت مدیریت عمومی مختص برات در سال ۱۳۲۳ قرار آتی است .
۱- تمديد اساسی لین تلفون بین شهرخان و سرپل بطول ۱۵ كر وه .
۲- تمديد لین تلفون از مرکز مزار شریف الی سیاه گرد بطول (۹) كروه و از سیاه گرد تا تا شكذر كه كار آن جاریست .
هنقریب باقیمانده آن تمديد خواهد شد :

اجراآت مدیریت معدن

از ابتدای سال ۳۲ تا اخیر جدی سال مذکور مقدار فروش شده ۷۰۲۲۲ سپر
» ۳۳ » » » »
» ۹۹۱۰۴ »
» ۲۸۸۸۲ »
افزودی كه نسبت به سال گذشته صورت گرفته
غرس نها لها در باغهای ذخیره معدن دره صوف كه برای سال ۱۳۳۴ از هشت الی دوازده هزار اصله جهت صوف های ذغال سنگ كه در استخراج آن عنقریب آغاز می شود. پاك كردن حوض های معدن نمك كه از هشت سال به اینطرف پاك نشده بود .
۱- در برج سرطان مطابق اساسنامه جدید روزنامه بیدار از مدیریت عمومی مطبوعات ولایت مزار شریف منفك گردیده و كار نشر روزنامه به شیخانی محمد اكبر ارفانی مدیر مسئول روزنامه تفویض شد .
۲- چون در سال جاری حكومت تصمیم گرفت سینماهایی كه در بعضی ولایت موجود و مربوط به ریاست مستقل مطبوعات میباشد بفروش رسا نیده شود. حسب اوامر واصله از مقامات مربوطه در برج دلو عمارت سینما ماشین، سامان و ادوات متعلق سینمای مزار شریف تحت نكرانی يك هیئت مختلط مركب از نماینده بلدیة و نفرانی مربوطه و نماینده مدیریت عمومی مطبوعات به بلدیة تحویل داده شد .

امور ولایت قطن

اجراآت دوائر ولایت قطن در سال ۱۳۳۳

- مدیریت فوآئد عامه .
مدیریت فوآئد عامه در سال جاری کارهای ذیل را انجام داده .
- ۱- از اشپشته تا بلخمری در ۱۳۳ کیلومتر سرك ۱۱۰۰ متر مكعب جاهاى خراب را پر كاری كرده است .
 - ۲- از بلخمری تا دشت خوجه ۱۰۱ کیلومتر سرك ۹۲۳ متر مكعب سنگ پارچه و جغل انداخته و سرك را پخته كاری كرده است .
 - ۳- از بلخمری تا سه بیچ علی آباد در ۷۹ کیلومتر سرك ۱۵۶ متر مكعب دو جاهاى خراب جغل انداخته است .
 - ۴- سرك جدید سه بیچ با اندازه پنج کیلو متر كاری شده است .
 - ۵- بین شهر جدید و كردداسی بلچه پخته كاری ۴ متره ساخته شده يك پایه .
 - ۶- « » « » « ۳ » « » دو پایه .
 - ۷- كار ساختمان عمارت پخته كاری مغابرات تكمیل كرده و فقط مسطح آن باقی مانده .
 - ۸- عمارت محكمه مرافعه تحت ساختمان گرفته شده .
 - ۹- عمارت مكتب (۹) صنفه تحت ساختمان گرفته شده و كاری آن جار نیست .
 - ۱۰- كار تعمیر پل دریای بنگی جربان دارد .
 - ۱۱- كار تعمیر عمارت تلسكرافخانه بلخمری و قندز جریان دارد .
 - ۱۲- كار تعمیر گدام نهر بین جار نیست .
 - ۱۳- « » « تالغان » .
 - ۱۴- « » « قندز » .
- فوآندانی لوای زاندارمه .

تنها نه های سرحدی ولایت قطن از سالیان طولانی عبارت از عمارت خامه و كهشته و حتی خس پوش بوده و درین راه توجهی مبذول نشده بود . در اثر پیشنهاد دارالحکومه گئی قطن و منظوری مقامات عالیله بالاخره تصمیم گرفته شد كه تمام تنها نه های محافطین سرحدی بصورت عصری و پخته كاری و آبرومند ساخته شود . فوآندانی لوای زاندارمه قطن از یارسال به تهیه مواد و مصالح تعمیر داخلی اقدامات كرده و در سال جاری طبق نقشه های مرتب به ساختمان تنها نه ها آغاز نمود . و از اول اسد تا اخیر عقرب سال ۱۳۳۳ بقرار ذیل به تعمیر تنها نه ها موفق شد .

مقارسات

معاون رياست

شعبات فني

ديريت قلم مخصوص

شعبات اداري

لابر اتوار ده اسازي
٦

ديريت فرايدشات
٢

ديريت مشروش
٧

ديريت مامورين
١٢

نشر يات
١

ديريت محاسبه
٢

ديريت تفيش
٥

اجرايه اوراق
٣

کنترلر طبي
٢

ديريت تهيه
٥

دوا فروشي کارته
٤

احصائيه
١

ضبطيه اوراق
٣

تجهيز نه مواد طبي
٦

دوا فروشي پستوستان
٤

شعبه گستر
٣

دوا فروشي سردار محمد باشم
٤

محاسبه دوا فروشي
٢

محاسبه مالي
٣

محاسبه گويخانه
٣

دوا فروشي شهره
٤

شعبه گويخانه
٤

دوا فروشي هزار شريف
٥

دوا فروشي مشرق
٥

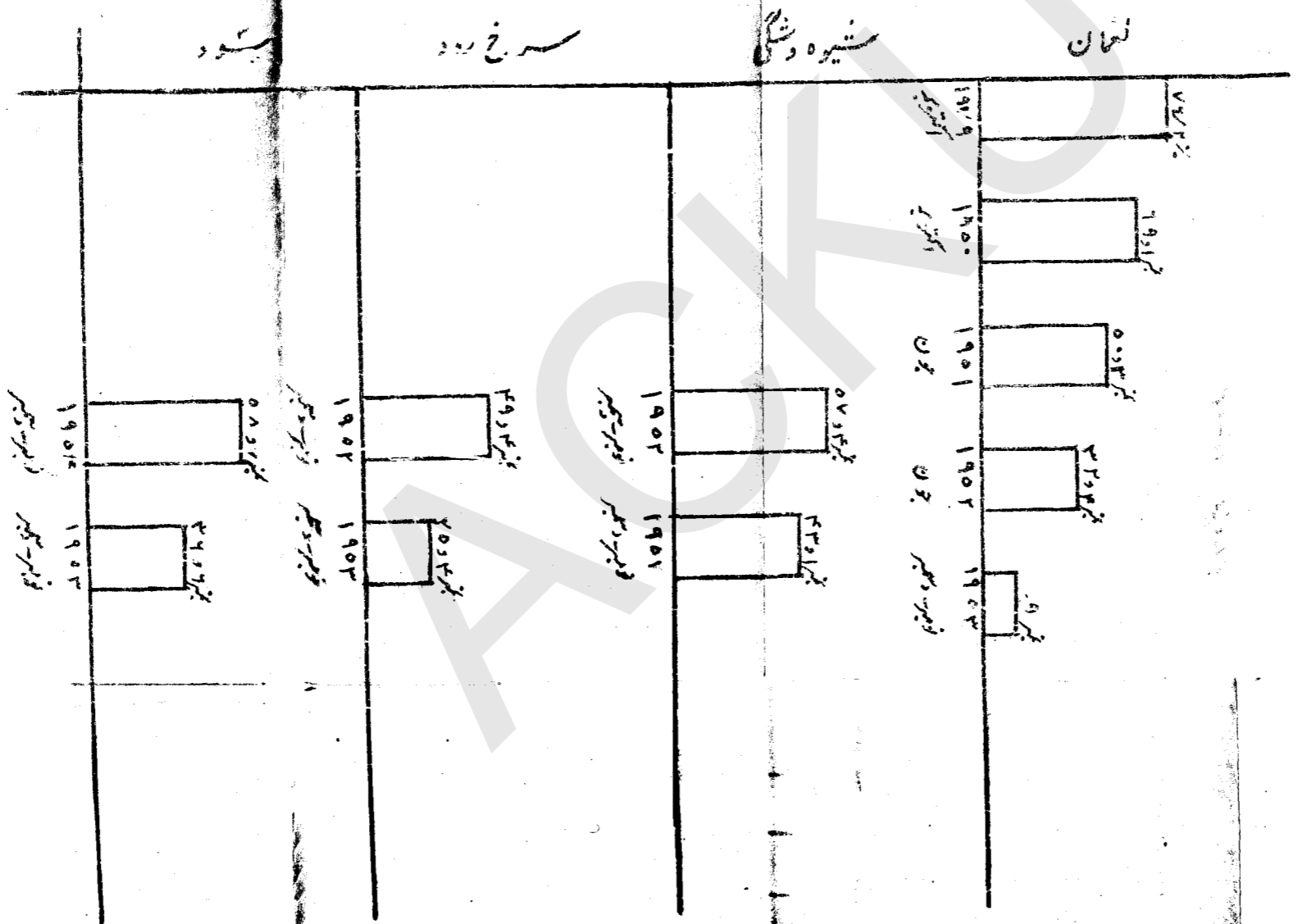
دوا فروشي جنوب
٥

احصائيه

١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦
١	١	٣	٥	١٥	١١	١٣	٧	٧	٧	٣٧	٧	١٣	١٣	١١	١٥

نتیجه شناخته شده سردی طولانی و لایت شرقی

شماره ۳

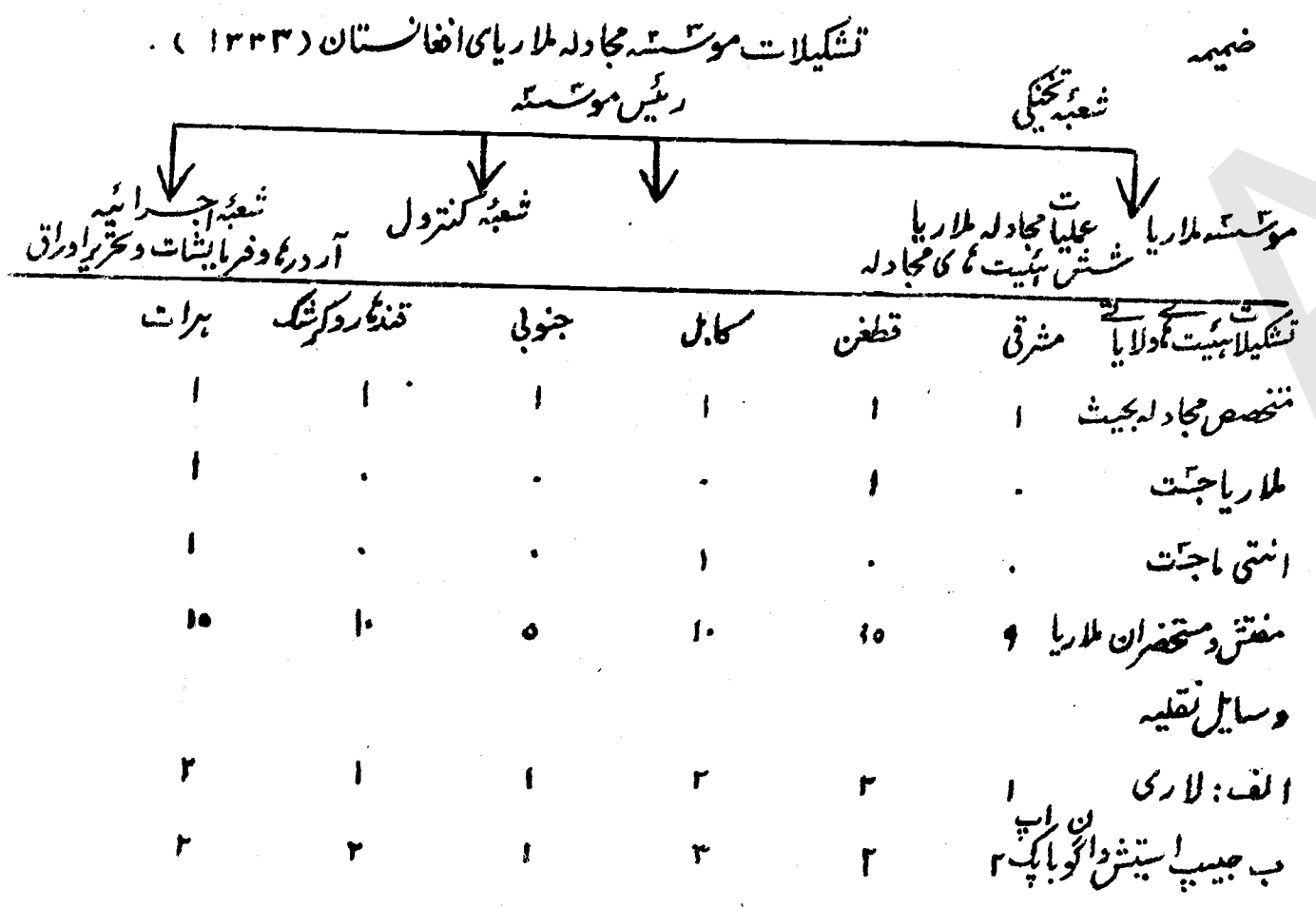
میدان انتشار و نشر تا قرض ملاریا و نقاط مختلف افغانستان و
 شعبه سیر و زاریت که در اثر تحقیق و مطالعه بدست آمده است

کد	منطقه	پیشه عامل قرض ملاریا	تعداد نفرات	تعداد روزها	تعداد نفرات روزانه
۱۳۳۸	لغمان	الف: اوفیس پرکتیس	۷۶۸	۳	۲۵۶
۱۳۲۸	"	ب: کول میسینر	۴۵۴	۳	۱۵۱
۱۳۳۰	"	"	۱۳۶۴	۱	۱۳۶۴
۱۳۲۹	قندوز و خاناباد	اوفیس پرکتیس	۱۷۸۷	۳	۵۹۵
۱۳۳۱	کابل	"	۳۰۵۹	۸	۳۸۲
۱۳۳۲	قندوز و کرگند	"	۲۸۹۸	۱	۲۸۹۸

بگورید: تعداد طبع قدر رسال نامرد و کما غزدرین روز با غرض همان نام طبع شود که باید در روز کانتینر

ضمیمه ۶: نشر و کار می پیشه اوفیس که از نقاط مختلف افغانستان دریافت شده است

شماره	لغمان	قندوز و خاناباد	کابل	قندوز و کرگند
۱	اوفیس پرکتیس	کل دیوکتور	اوفیس پرکتیس	اوفیس پرکتیس
۲	اوفیس پرکتیس	پرکتیس - سیدو پوکتور	اوفیس پرکتیس	پرکتیس
۳	قندوز و یاتس	پرکتیس - سالی بنیند	قندوز و یاتس	پتی کولر
۴	میسکوتس	پل کرکس	ستی فرنی سالی	پل کرکس
۵	موگول ستر	سو پرکتیس	سو پرکتیس	ستی فرنی سالی
۶	پل کرکس	سو پرکتیس	سس پرکتیس	سو پرکتیس
۷	سیدلند پرس	تر کوری	تر کوری	تر کوری
۸	ستی فرنی سالی			
۹	سس پرکتیس			
۱۰	سو پرکتیس			
۱۱	تر کوری			
۱۲	دوکتس			

افغانستان

پروگرام مجاوله ملاریا

صافی

دقریه جات

درشهره

طریقہ مجاوله ملاریا
تعداد نفوس یکہ ستقیما کنترول میشود
اندازہ وسطی وی وی تی کہ استعمال میشود
ترکیب وی وی تی ستعمه ادویہ پاشی منازل
تعداد دفعات ادویہ پاشی منازل و تیل پاشی آب
مصرف فی نفر نفوس

ادویہ پاشی وی وی تی در خانه

۱۰۰۰۰۰۰

۴۵ گرام فی نفر نفوس

۵۰ زریا ۷۰ زریا محلول آبی وی وی تی

سال یک مرتبه ادویہ پاشی منازل

۲۰۷۰ افغانی (۱۲) دالر

(۲۳) افغانی مساوی یک دالر می (۱۱)

کنترول ابهای ایستاده باعث تولید پشه میشود

۲۷۰۰۰۰

۳۰ گرام فی جریب سطح آب

المشن صابون دار ساخت موسسه

هفته یک مرتبه برای شش ماه سال

۰۰۵ افغانی (۰۰۲) دالر

- ۱- تنها نه سستی. منزل اول و دوم آن بسر رسیده پلستر و دیوار احاطه آن باقیما نده .
 - ۲- » سر بنده . منزل اول آن بسر رسیده .
 - ۳- تنها نه کما کل . منزل اول و دوم آن بسر رسیده . پلستر و دیوار احاطه آن باقیما نده
 - ۴- تنها نه سفار . منزل اول و دوم آن تکمیل شده .
 - ۵- » کشیم .
 - ۶- » پتہ کشان .
 - ۷- » قفلاتون . منزل اول آن تکمیل شده .
 - ۸- » شام روان . منزل اول و دوم آن تکمیل شده و پلستر خارجی آن باقیما نده .
 - ۹- تنها نه سور بیتل . منزل اول آن از سنگ ساخته شده و نیمکاره است .
 - ۱۰- » خرکوش خانہ . منزل اول آن تکمیل شده .
 - ۱۱- » بغریقول . منزل اول آن تکمیل شده .
 - ۱۲- » خشت تیبہ . منزل اول و دوم آن تکمیل شده .
- تبصرہ . تمام این تنها نه ها از خشت و چونه و ریگ و سنگ ساخته شده .
موادیکه در آن صرف شده به اندازه ذین بوده است

خشت بخته	۱۲۹۰۰۰۰ دانہ
سنگ	۹۵۳ متر مکعب
چونه	۸۵۰ خروار

مدیریت مخابرات.

- ۱- به تعداد ۱۲ پایه تلیفرن جدید بدوائر رسمی و مؤسسات نصب شده است .
 - ۲- از خان آباد تا چنار کنجشکان که حد فاصل بین قطغن و بدخشان است بطول ۱۲۰ کیلو متر لین تلیفون که سابق یک لینہ بود بصورت دولینہ تمدید گردیده است .
 - ۳- پایه سوچورد پنج لین جدیداً در حکومت محلی قلمه ذال نصب و بکار انداخته شده است .
 - ۴- بطول ۳۰ کیلو متر لین تلفون بین تالقان و علاقه داری چال جدیداً تمدید گردیده ازین لین میتوان در آینده به معدن نمک و حکومت محلی اشکمش به آسانی لین تلفون را تمدید کرد .
- مدیریت معارف .

- ۱- در سال جاری (۱۶۵۱) نفر طلاب جدیداً الشمول برای مکاتب ولایت قطغن انتخاب و تحت تعلیم گرفته شدند .
- ۲- سه باب مکاتب ذریعہ مفتشین تفتیش گردید . که دومرتبہ آن طور اصلاحی بود . و مرتبہ ثالث بمنظور تطبیق لایحه مکافات و مجازات در اثر تفتیش آخری دو نفر از معلمین و سر معلمین مورد مکافات و چهار نفر مورد مجازات قرار گرفتند .

- تبصره. تفتیش آخری چینی در مکاتبی بعمل آمد که شاغلی وزیر معارف در اثناى دوره شان به ولایت قطغن آن را دیده نتوانسته بودند .
- ۳- در سال ۱۳۳۳ شش نفر از سر معلمین بعنایتیکه در انجام وظایف شان بی کفایتی و یاسو اجرات نشان داده بودند به معلى سوق داده شدند .
- ۴- برای ۱۱۵ نفر از طلاب مکت های دهاتی جنگل باشی وخواجه میری که بسا اثر تفتیش پیشرفت شان در تعلیمات ظاهر شده بود به منظوری شاغلی نایب الحکومه قطغن يك دست لباس اعطا گردید و از معلمین آن اظهار رضایت شد .
- ۵- در سال ۱۳۳۳ (۲۸) نفر از فارغ التحصیلان صنوف شش مکاتب ولایت قطغن بغرض تحصیل در مکاتب مسلکی دکابل اعزام گردید .
- ۶- یکمده از طلاب کلان سال وغیبی ولادک که از سالها در مکاتب قطغن باقی مانده بودند با اساس مقررات وزارت معارف از مکاتب اخراج شدند .
- ۷- طلاب عده از مکاتب تحت معاینه صحیحی قرار داده شدند .
- ۸- در سال ۳۳ (۱۷۴) نفر از مکاتب ولایت قطغن فارغ التحصیل شدند .
- ۹- درین سال از طرف مفتشین مدیریت معارف اصول تدریس کورس کروپ بندی با حضور سر معلمین و معلمین در لیسه بغلان . مکتب بغلان صنعتی . قندز . مرکز تالقان حضرت امام صاحب تطبیق شد و چون به سبب کمی وقت در بعضی مکاتب اصول مذکور تطبیق نشده بود حسب الامر شاغلی وزیر معارف در ایام تعطیل زمستانی سر معلمین مکاتب مذکور به مکتب پلخمری جلب و تدریس کورس کروپ بندی از ۲۳ فوس تا هجری در حضور آنها تطبیق گردید .
- ۱- درین سال اهالی حکومت خان آباد (۱۲۱۲۰) افغانی بغرض خریداری کتیب جهت کتابخانه مکتب متوسطه خان آباد اعانه دادند که باتشکر پذیرفته شد .

مستوفیت ولایت قطغن

در سال جاری در عایدات مختلف ولایت قطغن قرار ذیل تزیید بعمل آمده است .

۱- در مالیات اراضی	۱۷۳۵۴۶۳،۱۷	افغانی
۲- در تحصیل باقیات	۲۷۰۲۸۱،۶۶	»
۳- در محصول مواشی	۳۵۶۰۱۳،۴۳	»
۴- در محصول گمرک	۲۰۰۲۲۵،۴۴	»
۵- در مالیات بر عایدات	۴۳۸۸۲۰،۸۰	»

- حکومت کلان تالقان
- ۱- بناغلی میر علم حاکم کلان تالقان ترفیعاً بر تبه سه از طرف مقامات عالیه بحیث حاکم کلان تالقان مقرر شد .
- ۲- حکومت کلان تالقان نقشه آبادی شهر جدید تالقان را که چند سال قبل ترتیب شده و تا حال اجرای آن معطل مانده بود به منظوری مقام منبع صدارت عظمی تحت اجرا گرفت .
- و ذریعه مهندسین خطوط جادها و سرکها و محل عمارات مختلف از قبیل دکاها و سراها و منازل را تعیین کرد .

امور ریاست تنظیم مشرقی

اجراآت مهمه

هلاوه بر اجراآت عادی و مهمه ساله در شقوق اداری و کار ادارات ولایت مشرقی آنچه زیاده تر قابل توجه و تذکر است فعالیت در حصه عمرانات است که بصورت بی سابقه روبرو ترزاید بوده و سرعت قابل اعتنائی درین راه به نظر می آید. عماراتیکه در سال گذشته و ما قبل ازان آغاز گردیده بود امسال بسرعت لازمه اکثر آن به پایه تکمیل رسید و الی اخیر سال جاری برای استفاده ادارات و مؤسسات دولتی آماده میگردد ما فند تعمیر جدید مدیریت عمومی قبایل و تعمیر بزرگ مستوفیت ولایت مشرقی عماراتیکه جدید آدر شهر جلال آباد در سال جاری تحت کار گرفته شده است ما فند عمارت تلکراف خانه جلال آباد و هتل جدید جلال آباد که مستصل به هتل سابقه تعمیر گردیده کار آنها بصورت سریع جاری و در نظر است الی اخیر سال ۱۳۳۳ به انجام برسد (در حصه پل ها و سرك و كندام ها مر اجمه شود به راپور مدیریت فواید عامه) همچنین عمارات فابریکه فند جلال آباد بسرعت زیادی که امسال در کار آن بخرج داده شده است به پایه تکمیل رسیده و برای سال آینده آماده ساختن شکر است در حیات اجتماعی اهالی مشرقی بتوجه حکومت توسط دائر ساختن يك شعبه بانك زراعتی و صناعتی روستائی در مرکز ولایت مشرقی امر بسی مهمی اجراء گردیده است که خیلی قابل اعتناء است و مساعدتیکه بانك مذکور به اهالی محتاج و دهاقین بی چاره این ولایت انجام داده است برای بلند بردن سویه حیاتی مردم و این ولا و رفع مشکلات زارعین و دهاقین اهمیت بسزائی دارد. و بانك مذکور در مدت کمیکه درین ولایت دائر گردیده است توانسته است که حتی الوسع از زمین داران كوچك دستگیری نموده و از زیر یار سود و گروی های كمر شکن آنها را نجات بخشیده و بیا ایستاده نماید طوریکه نماینده گمی بانك مذکور در جلال آباد اطلاع میدهد از بدو تشکیل الی تاریخ ۲۹ جدی ۱۳۳۳ مبلغ سه لک نود و هشت هزار و هشت صد افغانی به مستحقین قرضه بانك قرضه داده است که تاثیر اینگونه قرضه ها در بهتر ساختن و استواری حیات زارعین خیلی مهم و سود مند ثابت شده است.

د کابل کالنی

- مصالح و چوب چهار تراش که از اول حمل الی اخیر جدی ۳۳۳ تهیه شده است .
 شماره . . . تفصیلات . . . آثار . . . خروار . . . خشت پخته . . . صندله
- ۱- مصالح داشهای گاه کج و کمر دی کج ۰ - ۱۸۵۹ - ۱۱۷۵۰۰ - ۶۰ - ۳۳ خروار
 - ۲- مصالح داشهای سر اچه ۲۴۸۵۲۲ - ۲۴۰۳۱۸ -
 - ۳- مصالح داشهای سرخ آب ۴۷۵ - ۲۸۴۳۸۰ -
 - ۴- مصالح داشهای چکنوری ۴۹۱ - ۴۰۱۱۰۵ -
 - ۵- مصالح داشهای کمکی خیبر ۶۰ - ۶۸۵ - ۴۵۱۷۰ -
 - ۶- چوب چهار تراش ۰ - ۳۵۹۰ -
- مصالح و چوب چهار تراش که از اول حمل الی اخیر جدی ۱۳۳۳ به تعمیرات و بلها داده شده

- شماره . . . تفصیلات آثار خروار خشت پخته صندله چوب چهار تراش خشت خام
- ۱- به تعمیر بلها داده شده ۰۰۰ - ۹۵۹ - ۰۰۰ - ۶۹۵۰۰ - ۳۳ - ۶۰ - خروار ۰۰۰ - ۰۰۰
 - ۲- ۱- بتعمیرات مرکز ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۷۰۰ - ۰۰۰ - ۱۴۰۰۰۰ -
 - ۲- ۲- پل ها ۰۰۰۰۰۰ - ۰۰۰۰۰۰ - ۱۵۰ - ۰۰۰ -
 - ۳- ۱- بتعمیرات مرکز و پلها ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۳۸ - ۰۰۰ - ۹۱۵۰۰۰ -
 - ۲- ۲- هتل جدید ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۱۰۰ - ۰۰۰ - ۶۰۰۰۰ -
 - ۴- به تعمیرات مرکز داده شده ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۴۰۷ - ۰۰۰ - ۳۳۰۱۰۵ -
 - ۵- به تعمیر پلها داده شده ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۶۸۵ - ۰۰۰ - ۲۴۵۱۷۰ - ۶۰ - ۲۶۰۰ - ۰۰۰
 - ۶- ۱- به تعمیر مستوفیت ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۱۵۶۰۰ - ۰۰۰
 - ۲- پلهای معابر ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۱۴۵۰ - ۰۰۰
 - ۳- تلگرافخانه ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۲۰۰ - ۰۰۰
 - ۴- تعمیر مکتب ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۷۰ - ۰۰۰
 - ۵- تعمیر شفاخانه ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۸۸ - ۰۰۰
 - ۶- د زاندام ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۱۰۰ - ۰۰۰
 - ۷- هتل جدید ۰۰۰ - ۰۰۰ - ۱۰۰ - ۰۰۰

۴۸-۳۳۲-۹۳۶۲۷۵-۶۰-۳۳-۲۸۰۸-۱۵۶۱۰۰ نه ۲۶۰۰۰ فالب

نوفقاً بمقدار شش هزار و سه صد و نود و شش خروار و چهار آثار چونه و به تعداد دوازده لک و هشتاد و هشت هزار و نهصد و سی و هشت فالب خشت پخته و سی و سه خروار شصت آثار صندله و سه هزار و پنجاه و نود دانه چوب چهار تراش تهیه شده که منجمله مصالح و چوب مذکور مقداری سه هزار و سه صد و بیست خروار و پنجاه و هشت آثار چونه

و نه لك وسى وشش هزار و دو صد و هفتاد و پنج قالب خشت بخته . وسى و سه خروار و شصت آثار صندله (و دو هزار و هشتصد و هشت دانه چوب چهار تراش به تعمیرات و پل ها و تعمیر جدید هوشل داده شده وهم ناگفته نمیکند ازیم که مصالح و چوب مذکور از اول حمل الی اخیر نور ۳۳ و از شروع میزان الی اخیر جدی ۱۳۳۳ تهیه شده که چهار ماه گرمای جوزا و سرطان و اسد و سنبله ۱۳۳۳ کسار نشده در سه ماه متباقی دلو و حوت ۳۳ و حمل ۳۴ مطابق چونه و خشت تهیه شده گی فوق تهیه شده میتواند .

(اجراآت عمده ۱۳۳۳ مدیریت زراعت ولایت مشرفی)

- ۱- الف در مرکز جمع آوری یکمقدار تخم نه جات. سرو. ناچو و غیره برای بذر .
- ۲- اقدامات مقدماتی برای جلوگیری از ضرر حشره کرم سرخ (قوانقی) پنبه و تهیه یکمقدار بخته و نخ جهت کار آمد االی اینولاء .
- ۳- فعالیت عمده فنی مدیریت زراعت در امحای ملخ های مضره پروازی و مچک های آن که در حصه های دشت بتی کوت دشت مارکو شینوار ادشت گماری. و بعضی مناطق حکمرانی لغمان و کنر ها در موسم گرمی هوا بظهور رسیده بود .
- ۴- ترتیبات اصلاحات اشجار و اراضی باغ (غلام حیدر خان) که از جمله باغات مشهور سرکاری اینولایت و مربوط مدیریت زراعت شده ،
در عبدالغیل.

- ۱- اصلاحات در اشجار و تربیه نهال و قوریه جات باغات سرکاری عبدالغیل
- ۲- اصلاحات و امور یکمحصه اراضی زراعتی مساعد به فارم و بذر یک مقدار تخم نه جات مثل تخم ناچو. مفر و غیره آبیاری آن ها بقرار مکتوب حکمرانی کنر ها کشیدن جوی بسته و آبیاری یک تعداد اراضی از آب جوی مذکور که در ۱۳۳۳ بعمل آمده فوفاً اجراآت سال ۱۳۳۳ مدیریت زراعت عرض شد .

کارکردگی سرک جدید طورخم از کیلومتر صفر الی ۵۰۰ کیلومتره (۲۱

کندن کاری	۳۸۰۲۱	»
پرکاری	۵۵۶۱۹	»
سرنک پرانی	۱۹۰۵۲	»
سنگ کاری	۶۳۰	»

حجم کار فوق منها از خاک کار شده
گی از صفرا الی ۵۰۰ کیلومتر ۲ سرک جدید طورخم تا جائیکه دور بود
از اجراآت کار شده گی پل ها که در لین عمومی از پل روگی الی

طورمخمس صورت گرفته با کارات سرك بعد از ۲۱ كيلومتر
دوره اجراءات كار فابريكه فند جلال آباد در سال ۱۳۳۳ الی آخر سال مذکور
حسب ذیل مييا شد .

۱- قسمت ماشين ونصب پرزه جات .

فداليت بسته كارى ماشين هاى مذكور بالخصوص از اول جدى سال ۳۳ آغاز و
حصه كلى پرزه جات تقريباً در شرف ختم است دوره امتعانى ماشين در اخير سال اكمال
وبه خواست خدای متعال وتوجه حكومت والاحضرت اشرف سر دار محمد داؤد خان
صدر اعظم فابريكه برای سال آينده بكار مستعد خواهد بود ومنجبت از طرف
مقام صلاحيت دار به اساس راپور اطمینان بخش آمریت فابريكه برای زراعین نيشكر
ترتیبی اتخاذ گردیده وهیثتی جهت توزيع پول وپيشبینی بذر نيشكر برای سال آينده
بولايت مشرفی رسیده وداخل اقدامات سریع وجدی هستند .

۲- کلیه مرتبات تعمیریه فابريكه ختم وجزئی آن در شرف اختتام بوده وسایر
لازمه نيشكر از طرف ریاست انحصارات دولتی تهیه شده میرود. درینجا بازممتذکر
باید شد که در شمال فابريكه وکلپ فابريكه زمینی به حدود تخمین چهارصد جریب
زمین سالیان درازت به تحت فوه وقشار سیلاب ها قرار دارد و بعالت لسخ زار و
ریك زار خرابه افتاده بود عالیقدر جلالتمات وکیل وزارت مالیه احاطه زمین مذکور
را بواسطه دیوار سنگی که منجمله طول احاطه آن به چهار هزار متر میرسد و آنرا
بصورت یک زمین آباد ومستعد ساختند که به شکل یکباغ مقبول مصری در آورده میشود
انشالله مصارف آن از پول انحصارات اجازه وامر فوری جدی فرمودند که کار آن
بشدت جاریست .

امور ریاست تنظیم جنوبی

درین سنه بر علاوه تشکیلات فوق یک نفر مدهی العلوم ویک اداره تفتیش نیز منظور شده .

اجراءات اداری .

۱- در طول سال از شقوق اداری (۲۴۰۲۴) قطعه مکاتیب صادره .

۲- « « « (۱۸۵۷) قطعه عرایض مطالعه واحکام داده شده .

۳- « « « (۱۷۳۳) پیشنهادات شعبات غور ودر برابر آن هدایت
داده شده .

رهایش (۲۰) فامیل میباشد.

۱۸- تعمیر جاجی میدان اساس تعین گذاشته شده.

۱۹- اعمار یک سینمای عصری درخوست تهداب گذاری شده و نیز تادرجه کار کرد یدده.

درشق زراعت:

کاریز های که از طرف شخص نائب الحکومه غرض آبیاری املاک دولت واستفاده

اهالی حفر شده.

الف--

۱- درگردیز یک کاریز حفر گردیده.

۲- درارگون دو کاریز » »

۳- درمجال تنی یک کاریز حفر شد.

کاریز هائیکه با اثر توجه حکومت و عطای پول تقاوی از طرف اهالی حفر شده.

۱- بطلی کهول منگل یک کاریز.

۲- خلیل کهول » »

۳- سلطان کهول » »

۴- سروضه ارگون » »

۵- حالصات » »

۶- صبری » »

ب- کاریز هائیکه با اثر مساعی حکومت و اهالی کشیده شده اند.

۱- درفریه استوگون زرمتم یک کاریز.

۲- » » نیکنام » ۲ کاریز

۳- درفریه لکن خوست ۲ کاریز حفر شد

۴- درصبری خوست دو کاریز » »

در قسمت -- کثیر اشجار و بذر انواع سبزیجات اقدامات مؤثر گردیده که یک تعداد

نهالهای زیاد از قند هار و غیره نقاط مختلف خوست غرس گردیده.

همچنان نهالهای لیمو و نارنج، مالته و ستره در فارم زراعتی غرس و مجدد دبه (۸۰)

جریب زمین تسطیح گردید.

مدیریت مطبوعات ولایت

۱- اخبار و آنگه که قبلاً به روی دو صفحه نشر میشد در این سنه به روی (۴) صفحه یومیه

اشاعه می یابد.

۲- واردات مطبعه در طول هر ماه مبلغ (۴۲۷۰۰) افغانی بوده که این واردات

کواه است که همه گو نه خد اول و او را آن مطبوع طرف ضرورت دوا اثر را تهیه کرده اند.

۳- قبلاً در مطبعه این ولایت یک ماشین خورد تر فعالیت مینمود و درین سنه یک دستگاه کلانتر دیگر طباعتی نیز ضم شده.

مدیریت مخابرات :

۱- واردات تیلیفون محصولی که رفع حوائج اها را کرده بمبلغ (۵۲۳۴) افغانی بالغ شده

حکومت اعلیٰ پروان

اجراآت مهمه دوائر حکومت اعلیٰ پروان در سال ۱۳۳۳

۱- ریاست بلدیہ - تعمیر سینمای پروان مربوط ریاست شاروالی چهاریکار که در سال گذشته نیم کاره مانده بود بایک قسمت از باغ عمومی چهاریکار که در سال گذشته نیز نیم کاره بود در سال ۱۳۳۳ تکمیل و به نمایشات آغاز کرد .

۲- مدیریت صحیہ: وا کسیون چیچک در نه ماه ۲۴۰۰۰۰ ریضان داخل بستار و ۱۷۱ تعداد ریضان پولینیک و ماہ ۲۵۵۸۸ تعداد عملیات های مهمه در ۱۱- نفر می باشد
۳- گمرک در عایدات (۹) ماہ سال ۱۳۳۳ گمرک پروان نسبت به عایدات (۹) ماہه ۱۳۳۲ بمبلغ ۲۴۰۳۰۶-۲۸ افغانی تزئید بعمل آمده

۴- مدیریت معارف: امسال دوریه آبدرة پنجشیر و سنجدره و علاقہ داری سینگان مربوط حکومت کهمرد یک باب مکتب دهاتی تاسیس گردیده وهم به تعداد (۶) نفر از جمله ده نفر طلبه از صنف ۱۲ لیسہ پروان فارغ التحصیل گردیدند امتحانات طلاب مذکور در کابل از طرف هیئت ممتحنه وزارت معارف گرفته شد .

۵- محکمه ابتدائیه: از اول برج حمل الی اخیر برج قوس ۱۳۳۳ بنه تعداد ۵۵۸ فقره حقوقی و جزائی فیصله شده که ۳۹۰ آن حقوقی و ۱۶۸ آن جزائی و ایضاً عایدات سکوک آن باندازه بمبلغ سی و یک هزار و یکصد و نود و دو افغانی بالغ گردیده است:

۶- مدیریت مخابرات: لین های تیلیفونهای دوائر مرکزی حکومت اعلیٰ پروان که قبلاً از سیم ۱۴ آهنی و اکثرآ یک لینه بودند در هدا سنه از طرف مدیریت مخابرات پوشدار تجدید یافت .

۷- مدیریت مخابرات: ایضاً یک لین دو لینه تیلیفون از سیم نمبر ۱۰ آهنی از تیلیفون خانه مرکز دو آب الی تعمیر مدیریت معدن اشیشته که مسافه آن تخمیناً ۱۲ میل می باشد در هدا سنه تمدید گردیده است .

۸- مدیریت مغابرات: پوسټه حکومت کلان کاپیسا و حکومت نجراب که قبلاً ذریعه نفر انتقال داده میشد اکنون در هدا سنه ۱۳۳۳ ذریعه موترهای قرار دادی از سال ورسول می شود.

۹- مدیریت فوائد عامه: تعمیر مدیریت بازارک پنجشیر و اشتر گرام که تخصیصیه تعمیراتی آن ها از طرف وزارت معارف ارسال می گردد درین سال یک اندازه کار شده خصوصاً مکتب بازارک پنجشیر به منزل دوم آن کار شروع است.

۱۰- مدیریت فوائد عامه: درسک باغ افغان غوربند که بعضی حصص آن صعب العبور و باعث تکلیف عراده جات میشد از تاریخ برج قوس کارسرننگ پرانی آغاز شده وبعضاً سرک دنپوره شکاری که در اثر کثرت آب دریا یک قسمت آن تحت آب رفته بود بدان جهت در کوه مجاور آن سرننگ پرانی بعمل آمده و سرک جدید تمهید یافت.

۱۱- مدیریت فوائد عامه: پل متک که در شهرام کابل و ولایت شمالی بردر برای غوربند واقع است و نسبت مرور زمان بعضی کارهای تعثانی آن موریا نه خراب و دگی و کچ شده با همکاری فابریکه نسا جی شرخا نخیل اصلاح و سطح پل کانسکریت ریخته شده.

۱۲- مدیریت مطبوعات پروان: امور نشراتی روزنامه پروان که قبلاً ب مدیریت مطبوعات ارتباط داشت در هدا سنه مطابق به تجاوز ب هیخواه ها نه حکومت از مدیریت مطبوعات مجزای و به صورت یک مؤسسه لمتید تشکیل گردیده ؛
ب- همچنین شعبه باختر آرانس پروان از مدیریت مطبوعات منفک و به حیث یک شعبه مستقل راساً تحت اثر ریاست دباختر آرانس مؤسسه قرار داده شده.

۳- حسب درخواست مدیریت مطبوعات پروان و موافقه مدیریت عمومی مطا بسع بتاريخ ۶ سرطان ۱۳۳۳ یک پایه ماشین جدید طبع و تحررفی توأم با موتر جنر یتر و ماشین برش کاغذ به مطبعه پروان نصب گردید و هم حروف مطبعه روزنامه پروان که قبلاً ۱۸ بنت بود در هدا سنه به ۱۲ بنت تغییر داده شد و هم به اندازه یک جریب و ۱۱ بسوه زمین از ملکیت شاروالی پروان برای تعمیر اساسی مدیریت مطبوعات خریداری شده.

۱۳- نمایندگی انحصارات پروان: تعمیر نمایندگی که از سابق خراب بود در ابتدای سال ۱۳۳۳ ترمیم ورننگ و روغن گردید دوم در ابتدای سال ۱۳۳۳ که سابق پمپ دستی بطرول برای موترها داده میشد حالا یک پمپ برقی نصب و خیلی سهولت برای مشتریان بطرول عائد شده. ۳ یک نمایندگی جدید بطرول در نسا جی گلپهار تاسیس و افتتاح گردیده.

حکومت اعلیٰ غزنی

۱- امور داخله حکومت کنتو از سابق درجه اول بوده در سال جاری به حکومت کلان تعدیل و منظور شده است تا اور سابق علاقه داری بوده حصه دوم سابق علاقه داری و مربوط حکومت کلان دایز فکی پورده در سال جاری از آنجا متفک و ملحق به ناور و علاقه داری به یک حکومت درجه اول تعدیل شده در مرکز حکومت اعلیٰ یک ماموریت تفتیش جدیداً تشکیل منظور شده . یک تولی بنام تها نه جات در سال جاری جدیداً تشکیل منظور شده ۹۲۸ فقره عرایض اهلالی که به حکومت اعلیٰ مراجعه کرده اند قرار مقررات پروژہ احقای عرایض اجرا شده .

۲- با اندازه (۲۶۴) فقرات جزائی (۳۷۳) فقرات اداری (۲۸) فقرات محاکماتی که جمله (۶۶۴) فقره میشود در مجلس مشوره فیصله و تصویب شده و از طرف مراجع مربوطه اجرا شده و نمبر مکاتب وارده و صادره ماموریت اداری (۱۶۶۷۳) رسیده مکاتب متذکره اجرا و انجام گردیده .

۳- به تعداد (۲۷) واقعات جزائی که در مرکز و مردو طاط ولایت واقع گردیده فیصد (۹) آن فیصله و انجام و فیصد ده آن تحت اجراءات و دوران است .

۴- به تعداد ۴۰۰ نفر که برای احقاق حقوق به حکومت اعلیٰ و قوماندانی امنیه مراجعه کرده اند فیصد ۸۰ حقداری و فیصد بیست تحت اجراءات و دوران است .

۵- یک حصه تعمیر نشیمن حکومت اعلیٰ که خراب و رو به انهدام آورده بود سر از نو آباد و ترمیم گردید .

۶- تعمیر بند سراج آباد و مدار استفاده اهلالی واقع شده .

۷- پل نه برجه که از زمان سابقه خامه بوده بخته کاری و آباد شده .

۸- پل چرمی که آنهم از زمان قدیم خامه و از کار بر آمده بود آباد گردیده .

۹- پل عسکر کوت همچنان خامه و از کار بر آمده بود آباد شده .

امورات معارف :

۱- سه باب مکاتب دهاتی در قلعه یعقوب اندر حکومت و ازده خیریه مربوط حکومت کلان کتواز و فریه رباط مربوط علاقه داری ده یک جدیداً تاسیس شده .

۲- به تعداد ۱۴ نفر از صنف نهم متوسط سنائی فارغ التحیل گردیده .

- ۳ - برای مکاتب مربوطه به تعداد ۳۷۴ نفر جهت شمول برای سال تعلیمی افتتاح گردیده اند .
- ۴ - که نفر نسهای ۱۵ روزه در موقع جریان مکاتب برای ابراز لیافت متعلمین جریان داشت
- ۵ - نفتیش عادی مکاتب برای اصلاح و تعدیل کارهای اداری و تدریسی جریان داشت .

امور صحی :

۱ - امراض مختلف مریضا نیکه به شفاخانه مراجعه کرده (۱۰۱۹۸) نفر یا نسمان شده گلی (۲۱۶۶) نفر داخل بستر شده (۷۶) نفر و اکسین شده گان چیچک (۱۳۴۸۲) نفر و اکسین شده گان همای لکه دار ۳۰۰ نفر و اکسین شده گان کولورا .

۲ - یوز دی دی توپاشیده شده ۱۱۷۴۰۰ نفر ۱۷۵۱۲ خانه ۲۵۱۸۸۳ البسه ۴۱۶ مساجد ۱۱۰۸ هتل و دکان .

حکومت اعلیٰ بدخشان

الف : امور عرفانی در سال ۱۷۳۳ بقرار ذیل در حکومت اعلیٰ بدخشان تاسیس شده .

- ۱ - در فریه و ندیان ، آب کنده ، چوکانی ، مربوط علما فدا ریشهر بزرگ ۳۰۰۰ باب مکتب
- ۲ - « بلوچ خشکه دره تشکان » حکومت کشم ۳ - « »
- ۳ - « بسروکان یفتل مربوط مرکز فیض آباد ۱ - « »
- ۴ - « خرسنگ » حکومت جرم ۱ - « »
- ۵ - « بایاتنگی » واخان ۱ - « »
- ۶ - « نشر کوف » حکومت درواز ۱ - « »
- ۷ - کورس اکابر در شهر فیض آباد ۲ - صنف

ب : امور عمرانی .

- ۱ - یک تعمیر دومنزه با ملحققات ضروریه در باغ سرکاری شهر فیض آباد .
 - ۲ - تعمیر یک منزل له مطابق نقشه مکاتب ابتدائی برای مکتب بهارستان مربوط حکومت جرم .
 - ۳ - « » « » « » « (معروف) خاش » « »
 - ۴ - « » « » « » « (فطرت) در فریه مایمی حکومت درواز
- ۵ - مدیریت معارف که دارای چهار اطاق و غیره ملحققات ضروریه میباشد در شهر فیض آباد تعمیر شده

- ۶- » برای مدیریت مطبوعات اطاقی و غیره ملاحظات ضروریہ در شهر فیض آباد تعمیر شده.
- ۷- » الحاقیہ شفا خانہ فیض آباد
- ۸- » برای تجویزخانه مستوفیت
- ۹- » بنام کلوپ در باغ کشم
- ۱۰- » بنام کلوپ مامورین در شهر فیض آباد
- ۱۱- » الحاقیہ مجلس فیض آباد
- ۱۲- » صفحہ قشله بہارک

ج- پنہا تیکہ قبلاً بوده و بمورور زمان خراب و از کار رفته بود در ہذا سنہ تجدید شدہ.

۱- پل	جدید	چوبی	بدریای کوکچہ در شهر فیض آباد
۲- »	»	»	شہر کشم
۳- »	»	»	دم گا و کشم
۴- »	»	»	ترکینی فیض آباد
۵- »	»	»	کزده وردوج
۶- »	»	»	صوفیان
۸- »	»	»	بہارک
۸- »	»	»	بازار کشم
۹- »	»	»	پردار
۱۰- »	»	»	ملنگاب

- ۱۱- » » » سہ مطرہ چہارہ کہ اضافہ ازان طول دارد تجدید شد
- ۱۲- در بین سرک فیض آباد الی کشم در نقاطہ مختلفہ سرنگ پرا نی شدہ ۳۱۷ متر
- ۱۳- ترمیم سرک مو تر و مربوط بدخشان در ہذا سنہ (۴۱۹۱۸۵) متر مکعب
- ۱۴- سرک جدید از بہارک الی سرغیلان تمدید یافتہ .

و برای رفاهیت اہالی بدخشان نظر بہ پیشنہاد حکومت اعلیٰ و توجہات حکومت متبوعہ مدیریت مشترکہ دیو و انحصارات در مرکز فیض آباد تاسیس یافتہ و در مناطق ذیل مغازہ باز کردہ شدہ اموال و اشیای ضروریہ را بہ نرخ نازل بمقابل پول و اجناس طور تبادلہ فروختہ میشود .

۱- در مرکز فیض آباد	-	۲	مغازہ
۲- » حکومت جرم	-	۱	»
۳- » » کشم	-	۱	»
۴- » » واخان	-	۱	»
۵- » » اشکاشم	-	۱	»
۶- » » دروازہ	-	۱	»
۷- » » علاقہ داری شغنان	-	۱	»

- ح. با اثر پیشنهاد حکومت اعلی جهت رفاهیت اهالی و پیشبرد سویه اقتصاد دی منطقه بدخشان به توجهات حکومت متبوع افتتاح یک نماینده گئی د افغانستان با نك در شهر فیض آباد.
- و. اجرا آت که از شوق مغز رات حکومت اعلی بدخشان در سال روان بعمل آمده قرار ذیل است بتاريخ ۳۳ اسد ۱۳۰۰ شروع و بتاريخ ۱۷ قوس ختم شده.
- ۱- کار دو لینه ساختن لین عمومی از مرکز فیض آباد تا مادا به حصه حدبخشی چنار گنجشکان بمسافه ۳۰ کرو راه در لین مذکور (۲۶۲) بندل سیم ده نمبر رویه جستی (۳۶۲۲) سلیتر (و ۳۶۲۲) دنده شتر گردن مصرف و به تعداد (۱۸۱۱) پایه چوبی جدید چناری نصب گردیده.
- ۲- یک پایه سوچ بورد جدید پنج لینه در مرکز حکومتی کشم و یک پایه سوچ بورد لینه در سمت که در (۹) گروهی مرکز فیض آباد و محل ملافین لین درواز است یک لین آن به درواز جدا شده است نصب گردیده.
- ز. اجرا آت مستوفیت بدخشان .
- ۱- محصول مواشی سال ۳۳ نسبت به سال گذشته یک مبلنی زیادی افزود گردیده است.
- ۲- عایدات و محصولات سال ۳۳ املاک دولتی نسبت به سال گذشته یک مقدار زیادی غله و بول نقدی تولید بعمل آمده .
- ۳- تحصیلات نقدی و غله که به صورت اساسی سرشته شده تقریباً حصه زیاد آن تحصیل گردیده است.

حکومت اعلی فراه

اجراآت حکومت اعلی فراه

چون حکومت یهی خواه ماهمواره به آبادی و سرسبزی و توسعه عرفانی مملکت که اصلاح و بهبود عامه در آن متصور است نظریه دارند و بتاسی این منظور حضور حاکم اعلی با وجود مشکلات زیاد رتب و دن وسائل لازمه به احداث تعمیرات و توسعه مکانب و پیشبرد امور دوائر مربوط نظریات حکومت متبوعه را تعقیب و در فراه که جز مغروبه پیش نیست و از تعمیرات عصری فاقد و بدون از یک دشت وسیع خشک و سوزان چیزی دیگری در آن دیده نمی شود بکمال جدیت و فعالیت بصرف مساعی طاقت فرسا و ارسی نموده ذیلاً آنرا بعرض میرسانیم :-

(الف) ۱- تعمیر یک حوض عصری آب بازی ۱۶ × ۲۵ متره باغ پل و تخت صفحه آن

از حیث موقعیت که از هر رهگذر موزون بوده و به زینت و تکمیل تعمیر افزوده احداث و کار آن انجام گردیده .

۲- در تکمیل و اصلاح نواقص باغ مذکور و غرس نهال های شمر و زینتی که به فشنگی باغ افزوده عطف توجه فرموده اند .

۳- چون در منطقه فراه نهالهای شمر و زینتی وجود نداشت و غرس آن معمول نبود برای اینکه اگر خدا بخواهد در منطقه فراه غرس نهالهای مذکور رواج یافته و سرسبزی محیط را بار آورد مقام حکومت اعلیٰ در سال ۳۱ به احداث یکباغ جدید ذخیره که حاوی سی حریب زمین بوده اقدام و بعد از تربیت سرکها و خیابانها و کرور بستی به بندر قوریه جات متنوعه اقدام و در سال ۳۳ به تعمیر يك حوض ۱۴ X ۲۴ و يك تعمیر بزرگ باشکوه اقدام و به توجهات و واریسی متمادی حضور حاکم حوض تکمیل و تعمیر مذکور بحدود پای کار رسیده است بزودی ممکنه تعمیر مذکور تکمیل خواهد شد و هم بندر اشجار متنوعه که در دو سال گذشته تربیه شده و اکنون بدسترس استفاده اهالی و ضرورت ماندن قرار گرفته امید است موجب سرسبزی محیط گردد .

۴- چون همه ساله در موقع طغیان آب رود های شین دند و جیچه عابرین به تکالیف و مشکلات زیادی مواجهه میشوند با اساس مفاهمه و موافقه حکومت اعلای فراه و ولایت هرات از راه خشکه يك سرک جدید ۳۶ کیلومتره بین فراه و هرات احداث و کار آن بصورت منظم انجام یافته اولین عبور و مرور عراده ها از طرف ع ع محترم حاکم صاحب اعلا افتتاح گردیده است .

۵- چون در حصه میدان طیاره الی رباط خشک آب به بهر دو طرف سرک عمومی زمین مزروعی اهالی واقع و اکثر آجونیهای آبیاری آن سرک قطع مینمود و پل پلچک بالای آن وجود نداشت ازین رهگذر همواره در اکثر حصص سرک عمومی تحت آب و عبور و مرور عراده ها بر آن مشکلات زیادی داشت در اثر توجه و غمخواری مقام حکومت اعلا تعمیر ۶۳ پل و پلچکها بر آن بنا و به پاییه تکمیل رسیده و باعث خوشی عابرین و زمین داران مربوطه گردیده است و همچنان احداث و تعمیر آخذنه تلگراف خانه بیسیم در مرکز فراه قریب پوشش رسیده است .

(ب) پس از تطبیق تشکیل جدید و تعینات مامورین مستوفیت در محصول مواشی و گمرکی قرار ذیل ترنید بعمل آمده است :-

۱- محصول مال مواشی ۹ ماهه سال ۳۳ (۱۰۴۳۳۴۲) ترنیدخالص (۲۲۶۷۷۴) افغانی میباشد

۲- محصول گمرک ۹ ماهه سال ۳۳ (۴-۲۴۵۹۵۸۴) - ترنیدخالص (۱۷۲۹۴۶۹-۸۱) افغانی

(ج) تاسیس چهار باب مکاتب دهاتی در قریه جات کوکئیب و نادعلی و نهرشاهی و لسراتی

که با اثر توجه مقام حکومت اعلی و واریسی مدیریت صورت گرفته است به تعداد یکصد و پنجاه نفر متعلمین در مکاتب موصوف برغبت و میلان اولیای شان شامل گردیده اند .
(د) تکمیل تعمیر و دیوار احاطه قشله غنمد حدودی فراه در چغنا نسور به توجه و مراقبت حضور حاکم اعلی صورت گرفته است .

۲- يك قطعه باغ جدید بست دفاع ملی چغنا نسور که حسب صوابدید مقام حکومت اعلی احداث و بعد از انجام کار سرک کشی و خیا بانها و کردبستی به فرش نهال های زینتی از قبیل سرو یاجو و موریا ننگ آن به پایه تکمیل رسیده .

باغ نادعلی ترمیم و نواقص باغ به غرس نهالهای منمروز مینی درین اواخر تکمیل گردیده (هه) ۱- حسب صوابدید مقام حکومت اعلی و منظوری ریاست مستقل مطبوعات نقل مطبوعه و دوائر مربوطه مدیریت مطبوعات از موضع سابقه که شکست کرده بود به تعمیر جدید کراهی و نصب دوبایه ماشین لتوگرافی و حروفی و ترتیب و تقسیم میزهای حروفی در اطاق مناسب صورت گرفته است .

۲- تعدیل و ترتیب نمودن کتب دفاتر شعبات کنترول و اجراییه ماموریت طباعتی از سیستم حساب ما نچولی بطرز اصول حساب بانکی و تجارتي صورت گرفته است .

۳- مجزا گردیدن و تاسیس و تشکیل یافتن مدیریت جریده سیستان و شعبه آژانس از مرکز مدیریت مطبوعات و واریسی به تمام امور مربوط آن حسب صوابدید مقام حکومت اعلی از طرف مدیریت مطبوعات .

۴- عملی نمودن تشکیل و ترتیب دفاتر شعبات مرکزی (مجا سبه و اداری) مطبوعات از سیستم حسابی ما نچولی بطرز ترکیبی .

۵- تعیینات مامورین و واریسی باخذ امتحان و معاينه و تفتیش کورس مرکز و اطراف باساس و احکام حکومت اعلی از طرف هیئت ممتحنه مطبوعات .

(و) در سنبله سال جاری نمایندگی دافغانستان بانک در فراه تاسیس و حسب اساسات و مقررات آن انتقال پول خزانه بانک و شره مع معاملات اساسی آن صورت گرفته است .

حکومت اعلی گرشک

۱- در سال ۳۳ در حکومت اعلی گرشک مدیریت مطبوعات و يك مدیریت جریده نیمروز در تشکیل جدید تاسیس و مدیرهای مسئول آن شروع بکار نموده اند .

۲- در سال ۳۳ يك تعمیر جدید برای نشیمن حکومت اعلی در پیشروی تعمیر سابقه آباد کرده شده که فعلاً در تعمیر مذکور حکومت اعلی نشیمن دارد .

۳- گدام مرکز حکومت اعلی گرشک تماماً امور آن تکمیل گردیده تنها

امور حکومت اعلیٰ گرشک

پلستر کاری داخلی آن باقیمانده:-

- ۴- سرک های گرشک تماماً ریگ اندازی و ترمیم گردیده -
 - ۵- فقرات حقوقی و جزائی که در محکمه مرافعه فیصله و اجرا شده ۳۱ فقره
 - ۶- وثایق و غیره که اجرا شده ۵۷۶ فقره
 - ۷- تزیید که در قسمت وثایق در محکمه مرافعه نسبت بسال ۳۲ بعمل آمده مبلغ ۱۶۶۴۱- افغانی.
 - ۸- تزیید که در واردات بلدی گرشک نسبت بسال ۳۲ در سال ۳۳ بعمل آمده مبلغ ۱۰۴۶۶۸- افغانی.
 - ۹- فقرات که عبارت از فیصله خط و اصلاح خط و ابر خط باشد در محکمه عدلیه ابتدائیه گرشک فیصله و اجرا آت گردیده ۳۱ فقره است.
 - ۱۰- فقرات جزائی که از ابتداء سال ۳۳ الی تاریخی ۲۵ جوت ۳۳ در انجمن مشوره فیصله گردیده دوسدو شخصت شش فقره میباشد
 - ۱۱- فقرات اداری و انضباطی که از ابتداء سال ۳۳ الی تاریخی ۲۵- جوت ۳۳ در انجمن مشوره فیصله گردیده یکصد و نود یک فقره میباشد.
 - ۱۲- فقرات مجامعاتی که از ابتداء سال ۳۳ الی تاریخی ۲۵ جوت ۳۳ در انجمن مجامعانی گرشک فیصله گردیده نوزده فقره میباشد.
 - ۱۳- تزیید که در قلم حقوق حکومت اعلیٰ نسبت بسال ۳۲ در سال ۳۳ بعمل آمده مبلغ ۶۰۵۶- افغانی.
 - ۱۴- تزییدات که در قلم محصول سائر نسبت بسال ۳۲ در سال ۳۳ بعمل آمده مبلغ ۳۰۵۲۰۷۰- افغانی.
 - ۱۵- « عایدات گمرک » « » « » « » « »
- ۴۶۵۸-۲۵
- ۱۶- تزییدات که در عایدات بر مالیات نسبت بسال ۳۲ در سال ۳۳ بعمل آمده مبلغ ۳۶۳۸۶-۱۹- افغانی.
 - ۱۷- به تعداد هشتاد هزار نهال نمودار و غیر نمودار در سال ۱۳۳۳ بمسار کز مر بوطات حکومت اعلیٰ غرس شده.

حکومت اعلیٰ میمنه

مدیریت فوائد عامه

احداث و تکمیل پل موضع چرمگری که در عرض سړک عمومی بلچراغ و میمنه واقع است بصورت پخته کاری.
تعمیر کدامهای حکومتی های بلچراغ و تکاب شربن بصورت اساسی و پخته کاری که هنوز تکمیل نشده است.

بنار والی :

تکمیل تمديد جاده نادرشاهی و آبادی ۱۳۰ باب دکان از جمله دو صد باب دکان و تسطیح سړک مذکور تا نصف جاده .
باندازه دومتر سنگ کاری و یک متر خشت کاری تعمیر سینمای جوز جان در تیه بالاحصار .
تخریب و تسطیح سړک دوره شرقی بالاحصار که جاده های ظاهر شاهی و نادرشاهی دو جاده چرنیل غوث الدین خان را با هم اتصال میدهد .
مدیریت مطوعات .
انفکاک جریده استوری از مدیریت مطبوعات و تاسیس آن بنام مؤسسه استوری لهند .

- ۱۵ - « » « ۲۱ » در موضوع تبدیلی حصه (۳) تبدیلی تاریخی ۲۰ میزان سال ۱۳۳۰ ضمیمه نمبر (۳) اصولنامه فوت های مروجه افغانستان .
- ۱۶- تصویب مورخه ۲۶ سرطان حاوی بودجه عمومی سال ۱۳۳۳ مملکت که واردات آن عبارت از مبلغ (۱۱۴۱۰۸۸۶۲۲) افغانی و مصارفات عبارت از (۱۱۴۱۰۸۸۶۱۲) افغانی میباشد .
- ۱۸- تصویب مورخه ۲۷ سرطان راجع به پروژه قانون سرمایه گذاری خارجی افغانستان متضمن (۱۵) مواد .
- ۱۸ - « » « ۲۷ » در موضوع تعدیل ماده (۸) اصولنامه معاقت اموال و بکار هیئت دیپلوماسی و قوتسلهای خارجه از گمرکات افغانستان .
- ۱۹- تصویب مورخه ۲۷ سرطان راجع قرار داد انعقدہ بین دولت شاهی افغانستان و اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی در مورد کریدت سه و نیم ملیون دلار امریکائی برای ساختمان دواخوانوار و اسباب و فابریکه نان وائی محتوی پنج مواد .
- ۲۰- تصویب مورخه ۱۰ و ۱۱ اسد راجع به تصویب وکالت بناغلی فیض محمدخان و کیل خنم .
- ۲۱- تصویب مورخه ۱۴ سنبله راجع به تنبیت وکالت بناغلی محمدانورخان و کیل غوروات ولایت هرات .
- ۲۲- تصویب مورخه ۱۴ سنبله راجع به کنوانسیونهای چهارگانه کنفرانس دپتوماتیکي جنوا در چهار قسمت که حاوی (۴۶۹) مواد و یازده ضمیمه میباشد و بتاريخ ۱۸ دسمبر ۱۹۴۹ از طرف نماینده افغانستان امضا شده است .
- ۲۳- تصویب مورخه ۲۰ سنبله فی صد دوا افغانی از وصیت نامه های شرعی که از موصی اخذ شود بنا بر ضمیمه اصولنامه صکوکات .
- ۲۴- تصویب مورخه ۲۰ سنبله راجع به تنبیت وکالت بناغلی سلطان محمدخان و کیل تولک ولایت هرات .
- ۲۵- تصویب مورخه ۲۰ سنبله از اثر پیشنهاد وکلای در ره هفتم شوراراجع به فوت افراد عسکری در قطعات و شفاخانهای عسکری و مصرف کرایه بازگشت افراد جلدی از قطعه منسوبه الی حکومت مربوط که از طرف حکومت قادیه شود .
- ۲۶- تصویب مورخه ۲۱ سنبله راجع به قانون ضابطان احتیاط محتوی (۵۹) مواد .
- ۲۷- تصویب مورخه ۲۲ سنبله راجع به تنبیت وکالت بناغلی عبدالجبارخان و کیل مشوره بگرامی و بناغلی غلام حبیب خان و کیل مشوره میدان و خدایدادخان و کیل مشوره شورابک ولایت قندهار .
- ۲۸- تصویب مورخه ۲۲ سنبله در موضوع تعدیل ماده (۱۴) اصول تعین میعاد دعاوی ابتدائی و استماع مرافعه و تمیز راجع به محکومین محکمه ابتدائیه که در یک حادثه متعدد

باشند اشخاصیکه به حبس معینه شان در محاکم تحتانی خود اوشان وهم خصم اوشان قناعت ورزیده اند به دوسیه آنها در محاکم علیا تجدید نظر نشود یعنی بعد از اكمال مدت حبس معین اوشان رها کرده شوند .

۲۹- تصویب مورخه سنبله راجع به استقرار بیست و پنج لك افغانی برای خریداری مسلخ ومبلغ چهار كرور افغانی سرمایه انحصارات دولتی از دافغانستان بانك .

۳۰- تصویب مورخه ۲۸ سنبله راجع به مواد پروژه مكلفیت عسكری .

۳۱- « » ۳ میزان راجع به موافقه نامه مبادله اموال تادیات وكریهت حاری (۲۶) مواد بین حكومت شاهي افغانستان و حكومت جمهور چكوسلواكیا .

۳۲- تصویب مورخه ۱۰ میزان راجع به تثبیت وكالت بناغلی غلام محمد خان وكیل مشوره كوهستان حكومت اعلی پروان .

۳۳- تصویب مورخه ۱۰ میزان راجع به تثبیت بناغلی عبدالله خان وكیل پلغمری .

۳۴- تصویب مورخه ۱۰ و ۱۱ میزان راجع به فرار داد مبلغ هجده ملیون وینجصد هزار دالر فرضه از بانك واردات وصادرات امریکا برای باقیمانده كارهای وادی هلمند وارغنداب محتوی (۱۸) مواد .

۳۵- تصویب مورخه ۱۲ میزان ضمیمه اصولنامه محاکمات عسكری محتوی ۱۳ مواد .

۳۶- تصویب مورخه ۲۸ میزان و ۴ عقرب راجع به قانون محاسبات .

۳۷- تصویب مورخه ۱۸ میزان ضمیمه اصولنامه جزای عسكری محتوی (۱۵) مواد .

۳۸- تصویب مورخه ۲۰ میزان راجع به فیصله های محاکم ابتدائی که در صورت مرافعه خواهی محکومین در مرافعه دائر نشده و به ابتدائی رجعت داده میشوند قرار تصویب مجلس چون اجراءات مذکور مراحل قانونی خود را نه پیموده و موجب مشکلات اهالی واقع میشود و به ترتیب سابق اجراءات گردد .

۳۹- تصویب مورخه ۲۴ میزان نظر به مشکلات وکلادر مجلس عمومی راجع به محکومین که به موجب فیصله محکمه ابتدائی حبس گردیده و اوراق نسبتی شان به محکمه بالاتر تقدیم شود اگر قبل از زمان اصدار فیصله مقام مرجوعه حبس معینه محکوم اكمال گردد در آن صورت محکوم بدون ضمانت رها شود (بنام ضمیمه اصول تعیین میعاد دعاوی ابتدائی استماع مرافعه تمیز تصویب شد)

۴۰- تصویب مورخه ۲۵ میزان راجع به بودجه سال ۱۳۳۳ خزینه تقاعد که عبارت از مبلغ (۱۰- ۴۲۹۸۹۹۷ افغانی واردات ومبلغ ۹۰- ۴۲۷۸۱۵۴) افغانی معاشات ومصارفات می باشد .

۴۱- تصویب مورخه ۲۵ میزان در موضوع تصمیم نامه انجمن اقتصادی یونوندر باب امداد تخنیکي معالک نیمه مترقی حاری (۱۳) مواد .

- ۴۲- تصویب مورخه ۲۷ میزان راجع به پرو توکول فرار داد قرضه دو ملیون یکصد هزار دالر جهت خریداری سامان سرک سازی مورد ضرورت وزارت فوائد عامه و بنار والی کابل با حکومت جمهوری سوسیالیستی روسیه شوروی دارای (۲۰) مواد .
- ۴۳- تصویب مورخه ۳۰ میزان راجع به ایزادچهار روز در برج هقرب بصورت فوق العاده برای ادامه روزهای کار مجلس عمومی بشرض فیصله کارهای باقیمانده .
- ۴۴- تصویب مورخه ۲۲ هقرب راجع به تعیین بست مالیات برعایدات (۱۴۸) صنف محتوی (۱۱) ماده .
- ۴۵- تصویب مورخه ۳ هقرب به محصول شمارمال مواشی در سال ۱۳۳۳ و بست برای سه سال الی اخیر سال ۱۳۳۵ .
- ۴۶- تصویب مورخه ۴ هقرب موضوع بودجه سال ۱۳۳۳ مؤسسات تجارتي دولتي حاوی مبلغ (۴۵۰۹۴۴۳۱) افغانی .
- ۴۷- تصویب مورخه ۴ هقرب پروژه اصولنامه مامورین ملکيه استخدام ترفیع و تقاعد و پروژه اصولنامه خزینه تقاعد حاوی (۱۰۳) ماده .
- اسماء کمیون و شایق کمیون های هفت گانه که جهت تدفیق امور مهوله موظف گردیده اند .
- الف کمیون و شایق :-

- ۱- وکیل ولایت مزار شریف بشاهلی مولای غلام حیدر خان رئیس کمیون .
- ۲- « کابل » « میر هلی اصغر (شاعر) منشی اول .
- ۳- « کنرهای مشرفی » « محمد صدیق دوم »
- ۴- « رودات » « ع. ص. محمد عثمان مبین دوم عضو »
- ۵- « وردک کابل » « محمد زمان »
- ۶- « بگرامی کابل » « عبد الطلی »
- ۷- « ارغنداب قندهار » « عبد الرؤف »
- ۸- « کوچی قلات » « عبد السلام »
- ۹- « بادغیسات هرات » « محمد اسمعیل »
- ۱۰- « قادس » « یار محمد »
- ۱۱- « گذاره » « شیخ محمد ابراهیم »
- ۱۲- « دولت آباد مزار شریف » « ایشمراد »
- ۱۳- « شبرغان » « محمد هلی »
- ۱۴- « سنگ چارک » « محمد لطف »
- ۱۵- « قندوز قطنن » « عبد العی »

امور ولایت مزار شریف

- ۱۶ - وکیل رستاق قطن بناغلی محمد صدیق عضو
 ۱۷ - » چاه آب » » عبد اللہ »
 ۱۸ - » کامہ مشرفی » حاجی عبد الخلیل (خلیل مہمند) »
 ۱۹ - » زرمتم چوہی » محمد فہر »
 ۲۰ - » سید کرم » » امیر محمد »
 ۲۱ - » اشکاشم حکومت اہلی بدخشان بناغلی رحمت اللہ »
 ۲۲ - » جرم » » بناغلی عبد الجبار »
 ۲۳ - » قیصار میمنہ » محمد صدیق »
 ۲۴ - » بلچراغ » » عبد الروف »
 ۲۵ - » سیقان و کہمرد پروان » محمد یوسف »
 ۲۶ - » باہیان » » سید سلطان ہلی »
 ۲۷ - » اندر غزنی » غلام مجی الدین »
 ۲۸ - » جاغوری » » محمد حسین »
 ۲۹ - » انار درۃ فراہ » » محمد سین »
 ۳۰ - » چغانسور » » دوست محمد »

ب. کمیسیون امور مالی بودجہ و اقتصاد .

- ۱- وکیل خوست بناغلی ہلی جان رئیس کمیسیون
 ۲- » بگرامی » عبد العلی معاون
 ۳- » انجیل » محمد اکبر منشی
 ۴- » کابل » میر علی اضطر شجاع عضو
 ۵- » بہسود » عبد الرحیم »
 ۶- » نوزاد قندھار » آقا محمد »
 ۷- » دہراود » سید احمد »
 ۸- » دایہ چویان » کنڈل »
 ۹- » پشتون زرغون مرات » محمد علی قاضی زادہ »
 ۱۰- » کہستان » غلام محمد ہجدی »
 ۱۱- » سمنگان مزار شریف » محمد یعقوب »
 ۱۲- » بلخ مزار شریف » عبد الاحد »
 ۱۳- » شور تپہ ولایت » » ملانور »
 ۱۴- » بنکی قلعہ » قطن » محمد عمر »

- ۱۵- وکیل خان آباد قطن شباغلی عیدالمحمد
 ۱۶- « بلخمری » « عبداللہ »
 ۱۷- « چفسرای » مشرقی « محمد صدیق »
 ۱۸- « کامہ » « عبد الخلیل »
 ۱۹- « رودات » « محمد عثمان »
 ۲۰- « گومل ولایت جنوبی » شاجان
 ۲۱- « سیدکرم » « امیر محمد »
 ۲۲- « مرکز حکومت اعلیٰ پروان » عبدالغفور
 ۲۳- « نجراب » غلام نقشبند
 ۲۴- « جغتوی غزنی » سید سکندر
 ۲۵- « کوچی غزنی » محمد بشیر
 ۲۶- « فینس آباد حکومت اعلیٰ بدخشان شباغلی محمد سرور »
 ۲۷- « کشم » « شباغلی عبدالقدوس »
 ۲۸- « چغنا نسور حکومت اعلیٰ فراه » دوست محمد
 ۲۹- « انار درہ » « محمد یاسین »
 ۳۰- « قیصار » « میمنہ » محمد صدیق
 ۳۱- « پینتون کوٹ » « محمد اعظم »

ج: کمیسیون اہررد داخلہ سمعہ دایات وضع تفسیر و تغیر قوانین امور قبائلی

- ۱- وکیل کرخ ولایت ہرات شباغلی عبدالباقی رئیس
 ۲- « کلنگار ولایت کابل » عبدالغفار معاون
 ۳- « بکواہ حکومت اعلیٰ فراه » میرزا محمد منشی
 ۴- « دہسبز ولایت کابل » جہاندار شاہ عضو
 ۵- « شورابک ولایت قندھار » سید محمد
 ۶- وکیل پنجوائی ولایت قندھار شباغلی گل محمد
 ۷- « اوبہ » « ہرات » حاجی محمد صدیق
 ۸- « آقچہ » « مزار شریف » محمد عمر
 ۹- « درہ صوف » « » جمعہ بیگ
 ۱۰- « اندراب » قطن « عبدالقدوس »
 ۱۱- « قندوز » « » عبدالحمید
 ۱۲- « سرکانی » مشرقی « عصمت اللہ »
 ۱۳- « سرخرود » « » عید اللہ

امور ریاست شورای ملی

- ۱۴- وکیل از رو » جنوبی » لعل گل
 ۱۵- » نیرمت » » محمد فحیر
 ۱۶- » بامیان حکومت اعلیٰ پروان » سید سلطان
 ۱۷- » شران » غزنی » جمعه محمد
 ۱۸- » درواز ولایت فطین » عبدالله بیگ
 ۱۹- » بلچراغ حکومت اعلیٰ میمنه » عبدالرؤف
 ۲۰- کمیسیون امور اداری وزارت عدلیه .

- ۱- وکیل تالقان ولایت فطین شاعلی سید عبد الحکیم رئیس
 ۲- » قلعه نو » هرات » مولوی محمد اسمعیل معاون
 ۳- » لغمان » مشرفی » محمد جان منشی
 ۴- » سرو بی » کابل » محمد امین صاحبزاده عضو
 ۵- » موسی قلعه » قندهار » عبد الله
 ۶- » نهرشاهی » مزار شریف » مولوی سید آقا
 ۷- » جاجی » جنوبی » حاجی چنار
 ۸- » کتواز حکومت اعلیٰ غزنی » محمد یونس
 ۹- » کاپیسا » پروان » مولوی لعل الله
 ۱۰- وکیل مرکز حکومت اعلیٰ فراه شاعلی عبدالقادر (بلیغ)
 ۱۱- » » » نورستان » بنجواک
 ۱۲- » اچین شنوار مشرفی » علی محمد

کمیسیون امور خارجه :

- ۱- وکیل ارغنداب ولایت قندهار شاعلی عبدالرؤف رئیس
 ۲- » جدران ولایت جنوبی » دین محمد معاون
 ۳- » دند ولایت قندهار » داد محمد منشی
 ۳- » لعل و سر جنگل ولایت کابل » خادم حسین بیگ عضو
 ۵- » شنکی ولایت قندهار » مهمند
 ۶- » بالامرغاب ولایت هرات » عبد القادر
 ۷- » سنگ چارک ولایت مزار شریف » محمد لطیف
 ۸- » چال و اشکمش ولایت فطین » محمد صابر
 ۹- » غور بند حکومت اعلیٰ پروان » محمد کبیر (هوزیر)
 ۱۰- » جانی خیل کتواز ولایت غزنی » باز محمد

- ۱۱- وکیل چمکنی ولایت جنوبی
 ۱۲- » زندجان ولایت هرات
 ۱۳- » کابل ولایت کابل

و، کمسیون دفاع ملی

- ۱- وکیل خا کریم ولایت فندھار
 ۲- » جرم ولایت بدخشان
 ۳- » خلم ولایت مزار شریف
 ۴- » شهرستان ولایت کابل
 ۵- » کر مسیر حکومت اهلای کرشک
 ۶- » چنچران ولایت هرات
 ۷- » سرپل ولایت مزار شریف
 ۸- » دوشی ولایت فطهن
 ۹- » مہمنددره ولایت مشرقی
 ۱۰- » موسی خیل ولایت جنوبی
 ۱۱- » بگرام حکومت اعلی پروان
 ۱۲- » فادس ولایت هرات
 ۱۳- » دملہ ولایت فندھار

ز. کمسیون معارف، مطبوعات و صحیحہ

- ۱- وکیل کوز کنر ولایت مشرقی
 ۲- » فرخار ولایت فطهن
 ۳- » کردیز ولایت جنوبی
 ۴- » وردک ولایت کابل
 ۵- » اچرستان ولایت فندھار
 ۶- » پرچمن ولایت هرات
 ۷- » دولت آباد ولایت مزار شریف
 ۸- » گوہستان حکومت اعلی پروان
 ۹- » اشکاشم ولایت بدخشان
 ۱۰- » کلران ولایت یت هرات
 ۱۱- » سرخ یار سا حکومت اعلی پروان

ه. کمیسیون مخابرات. فوائد عامه معادن و زراعت.

رئیس	بناغلی محمد اکبر	۱- وکیل یغمان ولایت کابل
معاون	« علیشاه	۲- « جلال آباد ولایت مشرفی
منشی	« عبدالقیوم	۳- « خوست فرنگ ولایت فطعن
عضو	« محمد رسول	۴- « تیرین ولایت قندهار
»	« شیخ محمد ابراهیم	۵- « گذاره ولایت هرات
»	« محمد یوسف	۶- « جوند ولایت هرات
»	« محمد علی	۷- « شبرغان ولایت مزار شریف
»	« محمد شیب	۸- « کنرخاص ولایت مشرفی
عضو	بناغلی شهزاده	۹- وکیل چاچی میدان ولایت جنوبی
»	« حاجی گل	۱۰- « بغلان « فطعن
»	« عبدالواحد	۱۱- « جبل السراج « حکومت اعلی پروان «
»	« معراج الدین	۱۲- « مقر « غزنی
»	« عا شور محمد	۱۳- « واخان « بدخشان
»	« سید محمود	۱۴- « غزنی « غزنی
»	« عبدالله	۱۵- « چاه آب ولایت فطعن
»	« هلی مراد	۱۶- « حضرت امام صاحب «
»	« سید محمد	۱۷- « آدرسکن ولایت هرات
»	« عبدالاحد	۱۸- « نگاب شیرین حکومت اعلای میمنه «

فقراتی که در کمیسیون های سال ۱۳۳۳ شورای ملی تدقیق شده است.

الف. کمیسیون امور تدقیق و ثایق.

- ۱- قرار مورخه ۲۷ جوزا راجع به تثبیت وکالت بناغلی محمد عمر وکیل گیزاب قندهار که انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود.
- ۲- قرار مورخه ۲۷ جوزا راجع به تثبیت وکالت بناغلی سید سکندهر شاه وکیل جغتوی غزنی انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود.
- ۳- قرار مورخه ۲۷ جوزا راجع به تثبیت وکالت بناغلی جمعه محمد وکیل شرن کتواز انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود.
- ۴- قرار مورخه ۲۷ جوزا راجع به تثبیت وکالت بناغلی محمد یونس وکیل شهر میمنه که انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود.
- ۵- قرار مورخه ۲۷ جوزا راجع به وکالت شاغلی محمد اعظم وکیل ینتو نسکوت که انتخابات آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود.

- ۶- قرار مورخه ۲۹ جوزا راجع به تثبیت وکالت ښاغلی محمد یعقوب وکیل سمفگان- که انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود .
- ۷- قرار مورخه ۲-۴-۹ سرطان راجع به تثبیت وکالت ښاغلی فیض محمد وکیل خلم که انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود
- ۸- قرار مورخه ۳۰ سنبله راجع به تثبیت وکالت ښاغلی عبدالله وکیل پلغمری که انتخاب آن بحضور هیئت تجدید انتخاب اعزامی شورا بعمل آمده بود .
- ۹- قرار ۲۷ جوزا راجع به تثبیت وکالت ښاغلی سحر گل وکیل تنی خوست .
- ۱۰- قرار مورخه ۲۷ جوزا راجع به تثبیت وکالت ښاغلی محمد انور خان وکیل غورات هرات و غیر اصولی بودن عریضه شکایت چند نفر .
- ۱۱- قرار مورخه ۲۷ جوزا عریضه و وثیقه شکایت شاه محمد سلیمان خیل یعنی خیل کتواز قانونی دانسته نشده وکالت محمد شاه وکیل کوچی کتواز مجدداً تأیید گردید .
- ۱۲- ۱۲ اسد در مورد وکالت ښاغلی غلام محمد وکیل دهاتی کوهستان .
- ۱۳- ۲۶ سنبله راجع به تثبیت وکالت ښاغلی سلطان محمد وکیل تولک ولایت هرات ب ، فرارهای کمیسیون امور بودجه و اقتصاد ،
- ۱- راجع به تعدیل قرارداد تخنیکي (۴) امریکا .
- ۲- راجع به تعدیل ماده اول اصولنامه محصول مال مواشی و موضوع شمارمال مواشی در سال ۱۳۳۳ و بست قرار دادن آن برای سه سال .
- ۳- راجع به بودجه عمومی سال ۱۳۳۳ مملکت .
- ۴- « به ایزاد معاشات مامورین ملکی و عسکری مربوطه سال ۱۳۳۰ .
- ۵- « به پروژه قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان .
- ۶- « به فروش مبلغ بیست و پنج لک افغانی برای خریداری مسلخ و چهارکرور افغانی سرمایه انحصارات دولتی از دافغانستان بانک به تکت پولی چهارفی صد .
- ۷- « به بودجه شق تجارتي دیپوی ادویه سال ۱۳۳۰ و بودجه ۱۳۳۲ روزفتون
- ۸- « به قرارداد مبادله اموال و تادیات و کریدت بین حکومت شاهی افغانستان و حکومت چکوسلواکیا .
- ۹- راجع به استقراض هجده میلیون و پنجاه هزار دلار امریکائی از بانک واردات و صادرات امریکا برای مصارف کارهای باقی مانده وادی هلمند و ارغنداب .
- ۱۰- راجع به تصمیمنامه انجمن اقتصادی واجتماعی یونو و پروگرام توسعه وی امداد تخنیکي مالک نیمه مترقی .

- ۱۱- راجع به بودجه سال ۱۳۳۳ خیزینه تقاعد .
 - ۱۲- « به قرارداد کریدت دوملیون و یکصد هزار دلار با حکومت سوسیالیستی روسیه شوروی برای خریداری فیروسامان مورد ضرورت وزارت فواید عامه و بناروالی کابل .
 - ۱۳- راجع به تعدیل ماده (۷) اصولنامه مالیات برعایدات در مورد مالیات سیستم مترقی .
 - ۱۴- « به تعیین مالیات برعایدات اصناف و درجه بندی آن .
 - ۱۵- « به بودجه سال ۱۳۳۳ مؤسسات تجار تی .
 - ۱۶- « به قراردادهای کمیسیون امور خارجه .
 - ۱- راجع به قبولی موافقه نامه ضمیموی نقطه (۴) امریکا در مورد تعیین سهمیه افغانستان و امریکا نسبت امداد تکنیکی .
 - ۲- راجع به قبولی اساسنامه موسسه بین المللی کار .
 - ۳- « به قبولی تعدیل قرارداد تکنیکی نقطه (۴) امریکا .
 - ۴- « به قبولی قرارداد کریدت سه و نیم ملیون دلار جهت سیلوها و آسیاب و فابریکه نان بائی با اتحاد جماهیر سوسیالیستی روسیه شوروی .
 - ۵- راجع به کنوانسیون موسسه بین المللی کار نسبت تعیین مزد مساوی ذکور و نانات در کارهای دارای ارزش مساوی .
 - ۶- راجع به کنوانسیون وریکا مندیشن موسسه بین المللی کار در مورد حمایت معاشات و رهنمایی حرفوی .
 - ۷- راجع به کنوانسیونهای چهارگانه موسسه صلیب احمر بین المللی نسبت حمایه افراد ملکی در زمان جنگ به مجروحین و مفروقین و غیره .
- د- قرارهای کمیسیون دفاع ملی**
- ۱- نظر بدیشهاد وکلای دوره هفتم شورای راجع به افراد عسکری که در قطعات فوت میشوند و معجلای فوتی شان اسباب زحمت بود باید از قطعه اخراج و به حکومت مر بو طه اطلاع داده شود .
 - ۲- راجع به پروژه قانون ضابطان احتیاط .
 - ۳- « به اصولنامه جدید مکلفیت عسکری .
 - ۴- « به ضمیمه اصولنامه مجازات عسکری .
 - ۵- « به ضمیمه اصولنامه جزای عسکری .
- ه- قرارهای کمیسیون مخا برات وزارت**
- ۱- راجع به پیشنهاد وکلا در مورد بروز ملخ در قندهار .
 - ۲- راجع به قرارداد بین المللی پستی بلژیک .

د. قرار های کمیسیون ادا رمی عدلیه .

- ۱- در اثر پیشنهاد و کلا راجع به فیصله های مجاکم ابتدائیه که در مراجعه دائر نشده مجدداً به ابتدائیه ارجاع میشوند .
- ۲- در اثر پیشنهاد و کلا راجع به مجبوسینیکه فقراتشان در مراجعه و تمیز دائر میباشد بعد مرور میعاد و ا کمال حبس .
- معینه محکمه ابتدائیه بدون ضمانت رها شو ند .

ر. قرارهای کمیسیون امور داخله و وضع قوانین و قبا ئل :

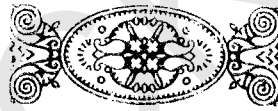
- ۱- در اثر استعلا میه ریاست مجاکمات راجع به دو مواد قانونی کمیسیون نظر به داده که در عدم قناعت مامورین بجزای مجاکم قانونی حق مراجعه خواهی و تمیز خواهی را دارند
- ۲- در اثر استعلامیه ریاست نساجی راجع به رخصتی مامورینیکه انجام آن با تعطیل عمومی بمصادف شود .
- ۳- در اثر استعلامیه مورخه ۲۶- ۲- ۱۳۳۰ وزارت معادن در مورد تعیین استحقاق رخصتی کاتبان سهو و ه .
- ۴- راجع به مامورینیکه در فقرات شخصی متهم میشود ندور رخصتی قانونی آنها کفایت نمیکند .
- ۵- راجع به فیصله هاییکه در قیاب متهم صادر میشود کمیسیون نظر به داده اند که در دعوی حضور مدعی علیه در محکمه شرط است .
- ۶- راجع به تبدیلی حصه (۳) تعدیل تاریخی ۲۰ میزان ۳۰ ضمیمه نمبر (۳) اصولنامه نوت های مروجہ افغانستان .
- ۷- راجع به تعدیل ماده (۸) اصولنامه معافیت اموال یگاز هیئت دیپلوماسی و قونسلهای خارجه از کمركات افغانستان :
- ۸- راجع به پروژہ قانونی تجارت .
- ۹- راجع به پروژہ قانون معاسبات عمومی .
- ۱۰- راجع به عدم قبول ایراد وکیل مشوره کوچی تره کی قندهار در تشکیل وکلای مشوره ولایت مذکور .
- ۱۱- در احاطه لیکه طرفین بجزای محکمه ابتدائیه قناعت کنند محکمه مراجعه و تمیز دربارۀ اشخاص مذکور حق تجدید نظر را نداشته هر گاه محکومین متعدد باشند دربارۀ اشخاصیکه مراجعه و تمیز خواهی مینمایند مجاکم مربوطه رسیدگی نمایند
- ۱۲- راجع به پروژۀ اصولنامه مامورین ملکیه .
- ۱۳- راجع به تعطیل جریمه مندرجه ماده (۱۶) اصولنامه مالیات بر عایدات از بابت سال ۱۳۳۰
- ۱۴- راجع به اساسنامه بانک زراعتی .
- ۱۵- « » « » « » کو پراتیف .
- ۱۶- راجع به تفسیر ماده (۲۶) اساسنامه بانک باثرباد داشت مجلس عمومی .
- ۱۷- « » « » « » ماده (۶۲) قانون اساسی -
- ۱۸- راجع به عرض فارغ التحصیلان نسبت ظهور اسم شان در عسکری ورتبه های شان

امور مجلس عالی اعیان

اجراآت سال ۱۳۳۳ مجلس عالی اعیان :

- ۱ قانون تجارت
- ۲ محاسبات عمومی
- ۳ اساس نامه کوپرا تیف
- ۴ قانون سرمایه گذاری خارجی در افغانستان
- ۵ تعدیل ماده (۷) و (۲۶) اساسنامه مؤسسه بین المللی کار
- ۶ تعدیل ماده اول اصولنامه محصول مواشی
- ۷ قرار داد امداد تخنیکي نقطه (۴) امریکا و موافقه نامه حکومت افغانستان و حکومت ا ضلاع متحده امریکا
- ۸ ضمیمه اصولنامه نوت های مروجہ افغانستان
- ۹ « « معافیت اموال و بگاڑیست دیلو ماسی و قونسل های خارجه
- ۱۰ قرار داد کریدت سه ونیم ملیون دلار امریکا
- ۱۱ « « کریدت دو ملیون یکصد هزار دلار جهت خریداری ماشین های مورد ضرورت وزارت فواید عامه و بلدیه کابل
- ۱۲ پروژه ضمایم اصولنامه جزای عسکری
- ۱۳ قرار داد قرضه هجده ملیون و پنجاه هزار دلار از بانک صادرات و واردات امریکا
- ۱۴ پروژه ضمیمه اصولنامه مجازات عسکری
- ۱۵ قرار داد تبادل اموال و تأدیات و کریدت بین افغانستان و چکسلواکی
- ۱۶ ضمیمه اصولنامه صکوکات در موضوع محصول و صیت نامه
- ۱۷ تعدیل اصل (۱۴) اصولنامه مبعاد دعاوی
- ۱۸ پروژه اصولنامه مکلفیت عسکری
- ۱۹ « « ضابطان احتیاط
- ۲۰ « « اخذ محصول لاتیکه ذریعه فونسلگری افغانی در خارج اخذ می شود
- ۲۱ « « مؤسسه تهیه گندم
- ۲۲ لایحه وظایف و تشکیلات دو ایر مملکتی
- ۲۳ پروژه اصولنامه ترفیع و تقاعد مامورین ملکیه و پروژه اصولنامه خرید و تقاعد .

- ۲۴ راجیح به تعیین لست مالیات بر عایدات اضافه مربوط مرکز کابل
- ۲۵ د به حذف کلمات (صنایع دستی) از یه و ژده اخذ حقوق مالیات
برسبتم مالیه مترقی
- ۲۶ پروژة اصولنامه ملکین و مسایل مالیه و قیمت آتاراشی تحت بندار
غنداب و کچکی
- ۲۷ درمو ضوع ایفای علاقه داری حصد ۲ بهسود مربوط دائرنگی و علاقه داری
ناهور مربوط غزنی و تشکیل بک حکومت مجلی عوض دو علاقه داری مذکور مربوط
به حکومت اعلاای غزنی

امور دارالتجیر شاهی

لیست نام‌های و کلاسیکه درختم دوره (۸) نشان خدمت برایشان اعطا گردیده :

- ۱- ع ، ج شایخی عبدالرشید رئیس شورای ملی وکیل نهرسراج قندهار قرار اعتبار نامه
نمبر ۲۷۶۱ اول عقرب ۳۳
- ۲- ع ، ص شایخی محمد کبیر معین اول شورای وکیل غوربند پروان » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۶۲
- ۳- ع ، س » محمد عثمان معین دوم وکیل رودات مشرفی » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۶۳
- ۴- ع ، ص » محمد هلی قاضی زاده سرمنشی وکیل پینتون زرغون هرات
قرار اعتبار نامه ۲۷۶۴ اول عقرب ۳۳
- ۵- ع » اعلی‌کل فریاد منشی دوم وکیل ازروی جنوبی قرار اعتبار نامه
نمبر ۲۷۶۵ اول عقرب ۳۳
- ۶- شایخی » میرعلی اسفندشعاع وکیل مرکز کابل قرار اعتبار نامه ۲۷۶۶ اول عقرب ۳۳
- ۷- » » محمد حسن وکیل مرکز کابل » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۶۷
- ۸- » » قیام‌الدین وکیل چهاردهی کابل » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۶۸
- ۹- » » چهارنادر شاه وکیل دمسبز » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۶۹
- ۱۰- » » عبدالعلی وکیل بگرامی » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۰
- ۱۱- » » حاجی محمد اکبر وکیل بغمان » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۱
- ۱۲- » » محمد اسفند وکیل کوه‌دامن » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۲
- ۱۳- » » محمد امین صاحبزاده وکیل سروبی » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۳
- ۱۴- » » سیدشاه موسی وکیل مرکز دایزنگی » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۴
- ۱۵- » » عبدالرحیم وکیل بهسو د کابل » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۵
- ۱۶- » » میراسدالله وکیل دایکندهی » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۶
- ۱۷- » » میرحبیب‌الله وکیل یکا و لنگک » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۷
- ۱۸- » » میرخادم حسین بیگ وکیل لعل و سر جنگل » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۸
- ۱۹- » » ولی محمد وکیل شهرستان » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۷۹
- ۲۰- شایخی سید گلاب‌الدین وکیل مرکز لوگر و قرار اعتبار نامه ۲۷۸۰ مورخه اول عقرب
- ۲۱- » » حاجی محمد » میدان » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۸۱
- ۲۲- » » عبدالفقار عبادی » کلنگار لوگرد » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۸۲
- ۲۳- » » محمد زمان » وردک » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۸۳
- ۲۴- » » عبدالغفور » مرکز قندهار » » » » » » » » » »
نمبر ۲۷۸۴

لست نامهای و کلاسیکه درختم دوره (۸) نشان خدمت برایشان اعطا گردیده :

- ۲۵- » داد محمد » وکیل دندههار » » » ۲۷۸۵ » » »
 ۲۶- » محمد خان وکیل سپین بولدک دندههار » » » ۲۷۸۶ » » »
 ۲۷- » سید احمد » دهر اوڈ » » » ۲۷۸۷ » » »
 ۲۸- » عبدالصمد » ارغستان » » » ۲۷۷۸ » » »
 ۲۹- » محمد رسول » ترین دندههار » » » ۲۷۸۹ » » »
 ۳۰- » محمد سرور » خا کر یز دندههار » » » ۲۷۹۰ » » »
 ۳۱- » عبدالروف » ارغنداب » » » ۲۷۹۱ » » »
 ۳۲- » گل محمد » وکیل پنجوائی » » » ۲۷۹۲ » » »
 ۳۳- » سردار میر احمد » کشک نخود » » » ۲۷۹۳ » » »
 ۳۴- » لعل محمد » دهله » » » ۲۷۹۴ » » »
 ۳۵- » سید محمد » شورا بک » » » ۲۷۹۵ » » »
 ۳۶- » خدا یرحم وکیل مرکز ارزگان » » » ۲۷۹۶ » » »
 ۳۷- » محمد عمر وکیل کیزاب » » » ۲۷۹۷ » » »
 ۳۸- » عبدالعزیز وکیل اجرستان » » » ۲۷۹۸ » » »
 ۳۹- » خا لقتاد وکیل مرکز حکومت کلان قلات » » » ۲۷۹۹ » » »
 ۴۰- بنا هلی کندیل وکیل دایه چویان دندههار قرار اعتبار نامه نمبر ۲۸۰۰ مورخه اول هقرب ۳۳
 ۴۱- » مهمند » شینکی » » » نمبر ۲۸۰۱ » » »
 ۴۲- » خدای داد » تر نک و جلدک » » » نمبر ۲۸۰۲ » » »
 ۴۳- » حاجی عبدالسلام » کوچی قلات » » » نمبر ۲۸۰۳ » » »
 ۴۴- » ولی محمد » اها لی کوچی پشت رود » » » نمبر ۲۸۰۴ » » »
 ۴۵- » محمد یوسف » کوچی ریگستان » » » نمبر ۲۸۰۵ » » »
 ۴۶- » میر محمد سرور » مرکز هرات » » » نمبر ۲۸۰۶ » » »
 ۴۷- » مولوی محمد اسمعیل وکیل بادغیسات » » » نمبر ۲۸۰۷ » » »
 ۴۸- » عبدالقادر » بالا مرغاب » » » نمبر ۲۸۰۸ » » »
 ۴۹- » محمد ظریف » کلمران » » » نمبر ۲۸۰۹ » » »
 ۵۰- » عبدالرحمن » کشک » » » نمبر ۲۸۱۰ » » »
 ۵۱- » یار محمد » قادس » » » نمبر ۲۸۱۱ » » »
 ۵۲- » محمد یوسف » چوند » » » نمبر ۲۸۱۲ » » »
 ۵۳- » رسول داد » شهرک » » » نمبر ۲۸۱۳ » » »
 ۵۴- » محمد نور » غورات » » » نمبر ۲۸۱۴ » » »

د کابل کالنی

۲۸۴۷	اول مقرب ۳۳	فرار اختیار نامه	۸۷	شاغلی عبدالجی و کبل قندوز
» ۲۸۴۸	»	»	۸۸	» علی مراد » حضرت امام
» ۲۸۴۹	»	»	۸۹	» عبدالمحمد » خان آباد
» ۲۸۵۰	»	»	۹۰	» عبدالستار » قلعہ ذال
» ۲۸۵۱	»	»	۹۱	» میا سید عبدالحکیم » تالقان
» ۲۸۵۲	»	»	۹۲	» محمد صدیق » رستاق
» ۲۸۵۳	»	»	۹۳	» عبدالله » چاه آب
» ۲۸۵۴	»	»	۹۴	» محمد عمر » نیگی قلعه
» ۲۸۵۵	»	»	۹۵	» میر عبدالقیوم » خوست فرنگ
» ۲۸۵۶	»	»	۹۶	» میر صادر » چال اشکمش
» ۲۸۵۷	»	»	۹۷	» مولوی محمد امین » قطغن
» ۲۸۵۸	»	»	۹۸	» سید حب علی شاه » مرکز جلال آباد
» ۲۸۵۹	»	»	۹۹	» والا جان » خوکیا نی مشرفی
» ۲۸۶۰	»	»	۱۰۰	» عبید الله » سرخورد
» ۲۸۶۱	»	»	۱۰۱	» حاجی عبدالخلیل » خیل مہمند کامه
» ۲۸۶۲	»	»	۱۰۲	» محمد صدیق » مرکز کنڑها
» ۲۸۶۳	»	»	۱۰۳	» محمد شعیب » کنڑ خا صبی
» ۲۸۶۴	»	»	۱۰۴	» سید چالا الدین » بر کنڑ
» ۲۸۶۵	»	»	۱۰۵	» میر باز » چوکسی
» ۲۸۶۶	»	»	۱۰۶	» محمد عظیم » دوق بیچ
» ۲۸۶۷	»	»	۱۰۷	» محمد جان » لنډی کامدیش
» ۲۸۶۸	»	»	۱۰۸	» عصمت الله » سرکانی
» ۲۸۶۹	»	»	۱۰۹	» محمد جان » مرکز لغمان
» ۲۸۷۰	»	»	۱۱۰	» بنجوک » مرکز نورستان
» ۲۸۷۱	»	»	۱۱۱	» گل پاچا الفت » قوغه نی لغمان
» ۲۸۷۲	»	»	۱۱۲	» عبدالقدوس یرهیز » کوز کنڑ
» ۲۸۷۳	»	»	۱۱۳	» میرزا علی » اچین
» ۲۸۷۴	»	»	۱۱۴	» رحمت الله » مہمند دره
» ۲۸۷۵	»	»	۱۱۵	» گل اصغر » کوچی ننگهاری
» ۲۸۷۶	»	»	۱۱۶	» محمد عالم » مرکز گردیز جنوبی

امور دارالتحریر شاہی

۱۱۶	شاہی اسمعیل گل و کیل مرکز ار کون جنوبی فرار اعتبار نامہ	نمبر ۲۸۷۷ اول عقرب ۳۳
۱۱۷	» شاہ جهان »	نمبر ۲۸۷۸ »
۱۱۸	» قطب »	نمبر ۲۸۷۹ »
۱۱۹	» جاجی چنار »	نمبر ۲۸۸۰ »
۱۲۰	» محمد نادر »	نمبر ۲۸۸۱ »
۱۲۱	» دین محمد »	نمبر ۲۸۸۲ »
۱۲۲	» محمد فقیر »	نمبر ۲۸۸۳ »
۱۲۳	» امیر محمد »	نمبر ۲۸۸۴ »
۱۲۴	» علی جان »	نمبر ۲۸۸۵ »
۱۲۵	» سخنی گل »	نمبر ۲۸۸۶ »
۱۲۶	» گت »	نمبر ۲۸۸۷ »
۱۲۷	» شہزادہ »	نمبر ۲۸۸۸ »
۱۲۷	» باز محمد »	نمبر ۲۸۸۹ »
۱۲۹	» عبدالغفور »	نمبر ۲۸۹۰ »
۱۳۰	» عبد الواحد »	نمبر ۲۸۹۱ »
۱۳۱	» عبدالعزیز »	نمبر ۲۸۹۲ »
۱۳۲	» میرزا احمد »	نمبر ۲۸۹۳ »
۱۳۳	» صالح محمد »	نمبر ۲۸۹۴ »
۱۳۴	» جاجی سید سلطا نعلی »	نمبر ۲۸۹۵ »
۱۳۵	» محمد یوسف »	نمبر ۲۸۹۶ »
۱۳۶	» مولوی لطف اللہ »	نمبر ۲۸۹۷ »
۱۳۷	» عبدالعلیم »	نمبر ۲۸۹۸ »
۱۳۸	» میرزا غلام نقشبند »	نمبر ۲۸۹۹ »
۱۳۹	» سید محمد محمود »	نمبر ۲۹۰۰ »
۱۴۰	» محمد یونس »	نمبر ۲۹۰۱ »
۱۴۱	» غلام محی الدین »	نمبر ۲۹۰۲ »
۱۴۲	» معراج الدین »	نمبر ۲۹۰۳ »
۱۴۳	» جمعہ محمد »	نمبر ۲۹۰۴ »
۱۴۴	» محمد افضل »	نمبر ۲۹۰۵ »
۱۴۵	» میر سکندر شاہ »	نمبر ۲۹۰۶ »
۱۴۶	» محمد حسین »	نمبر ۲۹۰۷ »

نمبر ۲۹۰۸ اول عقرب ۳۳	واخواه قرار اعتبار نامه	وکیل	۱۴۷ یناغلی اشرف
» » ۲۹۰۹	» »	کوچی	» » محمد بشیر ۱۴۸
» » ۲۹۱۰	» »	کوچی کتواز	» » محمد شاه ۱۴۹
» » ۲۹۱۱	» »	مرکز گرشاک	» » سردار محمد صدیق ۱۵۰
» » ۲۹۱۲	» »	گر مسیر	» » کمال الدین ۱۵۱
» » ۲۹۱۳	» »	موسی قلعه	» » عبدالله ۱۰۲
» » ۲۹۱۴	» »	نوزاد	» » آقا محمد ۱۵۳
» » ۲۹۱۵	» »	مرکز بدخشان	» » محمد سرور ۱۵۴
» » ۲۹۱۶	» »	درواز	» » عبدالله ۱۵۵
» » ۲۹۱۷	» »	جرم	» » عبدالجبار ۱۵۶
» » ۲۹۱۸	» »	کشم بدخشان	» » عبدالقدوس ۱۵۷
» » ۲۹۱۹	» »	واخان	» » عاشور محمد ۱۵۸
» » ۲۹۲۰	» »	اشکاشم	» » رحمت الله ۱۵۹
» » ۲۹۲۱	» »	مرکز فراه	» » عبدالقادر ۱۶۰
» » ۲۹۲۲	» »	چغنا نسور	» » میرزادوست محمد ۱۶۱
» » ۲۹۲۳	» »	بکوا	» » میرزا محمد ۱۶۲
» » ۲۹۲۴	» »	اناردره	» » محمد یاسین ۱۶۳
» » ۲۹۲۵	» »	مرکز میمنه	» » محمد یونس ۱۶۴
» » ۲۹۲۶	» »	اندخوی	» » محمد کریم نینزی ۱۶۵
» » ۲۹۲۷	» »	پشتو نکوت	» » محمد اعظم ۱۶۶
» » ۲۹۲۸	» »	بلچراغ	» » عبدالروف ۱۶۷
» » ۲۹۲۹	» »	تنگاب شیرین	» » میرزا عبدالاحد ۱۶۸
» » ۲۹۳۰	» »	فیصار	» » محمد صدیق ۱۶۹

فوقاً یکصد و شصت و نه نفر می باشد . غلام محمد

ذواتیکه در سال ۱۳۳۳ به سلسله ترفیعات سنوی

از رتبه ۲ به رتبه اول ترفیع کرده اند

ع ، ص بناغلی عبدالحکیم مشرفی والی
عضو مجلس عالی اعیان

ع بیس بناغلی حافظ عبدالغفار
مجلس عالی اعیان

ع ، ص بناغلی عبد الله عضو
مجلس عالی اعیان

ع ، ص بناغلی عبدالملی عضو
مجلس عالی اعیان

ذو انیکه در سال ۱۳۳۳ به سلسله ترفیعات سنوی

از رتبه ۳ برتبه ۲ حائز ترفیع شده اند

ع، ص بناغلی دو کتور سلطان احمد یوبل رئیس
انجمن زنجی و آمرقتی و اداری کتقیات وزارت معادن

ع، ص بناغلی محدود منشی
مجلس عالی اعیان

ذو انیکه در سال ۱۳۳۳ به سلسله ترفیعات سنوی

از رتبه ۴ برتبه ۳ ترفیع نموده اند

ع بناغلی غلام نقشبند مدیر ارتباط
مدیریت خارجه وزارت زراعت

ف، ص بناغلی مولوی محمد یوسف قاضی
محکمه ابتدائیه ولایت کابل

ذواتیکه در سال ۱۳۳۳ به سلسله ترفیعات سنوی

از رتبه ۴ برتبه ۳ ترفیع نموده اند.

ع ، شاغلی فضل حق مدیر محاسبه
صدارت عظمی

ع ، شاغلی عبدالله رحیمی عضودائمی انجمن
فنی و آمر عمومی فنی و اداری مدیریت
استخراج وزارت معادن

ع ، شاغلی عبدالغفار رئیس گروپ
سوم تفتیش اداری صدارت عظمی

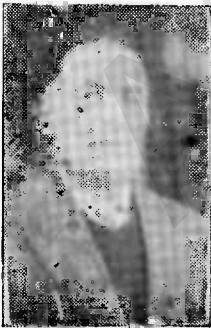

ع ، شاغلی غلام حسن مجددی
در وزارت معارف

ع ، ص بناغلی عزیز الله رئیس محاسبات وزارت جلیله مالیه
در سال ۱۳۳۲ از رتبه ۲ بر تبه اول ترفیع نموده اند

ذواتیکه در سال ۱۳۳۳ به سلسله ترفیعات سنوی
از رتبه ۴ بر تبه ۳ ترفیع نموده اند.

ع ، ع میر ظلم -ا کم
کلان تالقان

ع ، بناغلی محمد شریف
مهمیر عمومی صنایع دستی

وقایع داخلی افغانستان

در سال ۱۳۳۳

کرو نیک

بقلم یناغلی عبدالحق والہ

بروز ۲۸ حمل اعلیٰ حضرت معظم ہمایونی جهت استراحت بہ دروٹا اشرف تشریف بردہ
بروز ۱۴ ثور مع الخیر بہ کابل برگشتند و بروز چہار دہ میزان مؤسسہ مجاہد لہ
ملاریا را کہ از بزرگترین مؤسسات صحی کتورمی باشند طی مراسم شانداری
افتتاح فرمودند و بروز ۲۸ میزان بہ صفحات شمال کشور سفر نمودند .
و بروز ۱۶ دلو مجدداً بہ سمت شمال عزیمت فرمودند از فابریکہ های نساجی
جبل السراج و گلپہار دیدن کردند سنک تہداب مسجد جامع رادر شیرخان خیل
بدمست خود گذاشتند و بروز ۱۷ دلو از فابریکہ سروبی بازدید فرمودند .
بروز ۲۷ حمل شہزادہ شاہ محمود جهت معا لچہ عازم اروپا گردیدند و بروز
۱۱ جوزا مع الخیر وارد کابل شدند .

بروز اول دلو والا حضرت سردار شاہ محمود خان غازی از سفرا ر و یا برگشتند
و در عرض راہ از طرف والا حضرت سردار شاہ ولیخان غازی فاتح کابل یناغلی صدراعظم
اعضای کابینہ نامورین عالی رتبہ و صاحب منصبان ارشد اردو وعدہ از دوستان
و علاقندان شان محترمانہ پذیرائی شدند .

یناغلی سردار محمد داؤد صدراعظم در ماہ ثور جهت بازدید سمت جنوب بہ آن
ولایت عازم گردیدہ بہداز معاینہ مواضع و نقاط مهم و تبادل افکار با سران و اہالی
آنجا بکابل برگشتند در ماہ سنبلہ از حکومت اعلیٰ غزنی بازدید فرمودند و بتاریخ ۳۱
سنبلہ بہ حکومت کلان دایزنگی تشریف بردہ وہ ۵ میزان بہ کابل مراجعت نمودند .

تشکیلات و قوانین

تشکیلات حکومتی و مؤسسات ملی در سال ۱۳۳۳ نسبت بہ سابق انکشاف یافته روی
اساس متین تری استوار گردید چنانچہ نظر بہ ایجاب شرایط و مقتضیات عصر بعضی
دوایر تنقیص و برخی توسعہ یافت از آنجملہ چون افغانستان اساساً یک کشور
زراعتی میباشد و باید شق زراعت آن نیز متوازی شقوق دیگر سیر ارتقائی
خود را بیاماید لہذا در اوائل سال مذکور ریاست مستقل زراعت بہ وزارت زراعت
ارتقا یافت و یناغلی میر محمد یوسف کہ از متخصصین طرز اول زراعت بودہ و د و مرتبہ
بعیث رئیس مستقل زراعت ایفای وظیفہ نمودہ بودید در رأس آن وزارت تقرر حاصل
کردند بتاریخ ۱۹ ثور برای اولین بار افغانستان دارای یک انجمن جریدہ نگاران
گردید منشی این انجمن یناغلی محمد خاں روشن متخصص ژورنالیزم انتخاب و اعضای

آن مدیران تمام جراید روزنامه‌ها و مجلات تعیین شده اندو برای اینکه موسسات نشراتی افغانی مانند سائر معالک بحیث تشبثات آزاد به فعالیت برداشته بتوانند روزنامه‌های اصلاح و انیس و مؤسسه آژانس باختر شکل مؤسسات لمتدرا بخود گرفتند!

بتاریخ ۲۱ ثور بنا براینکه انکشاف صنایع روستائی و تقویة بنیة مالی زار عین توجه زیادی لازم داشت یک بانک زراعتی و صنایع روستائی تاسیس گردید و در رأس آن شیاعلی محمد اکبر یامیر متخصص اقتصاد و حقوق که در عین زمان از نویسندگان لایق کشور می‌باشد تقرر حاصل نمودند و برای پیشبرد امور حمل و نقل و انکشاف این رشته مهم و حیاتی یک شرکت سهامی حمل و نقل تاسیس شد تا با سرمایه کافی تشکیلات عصری به این وظیفه مهم بپردازد.

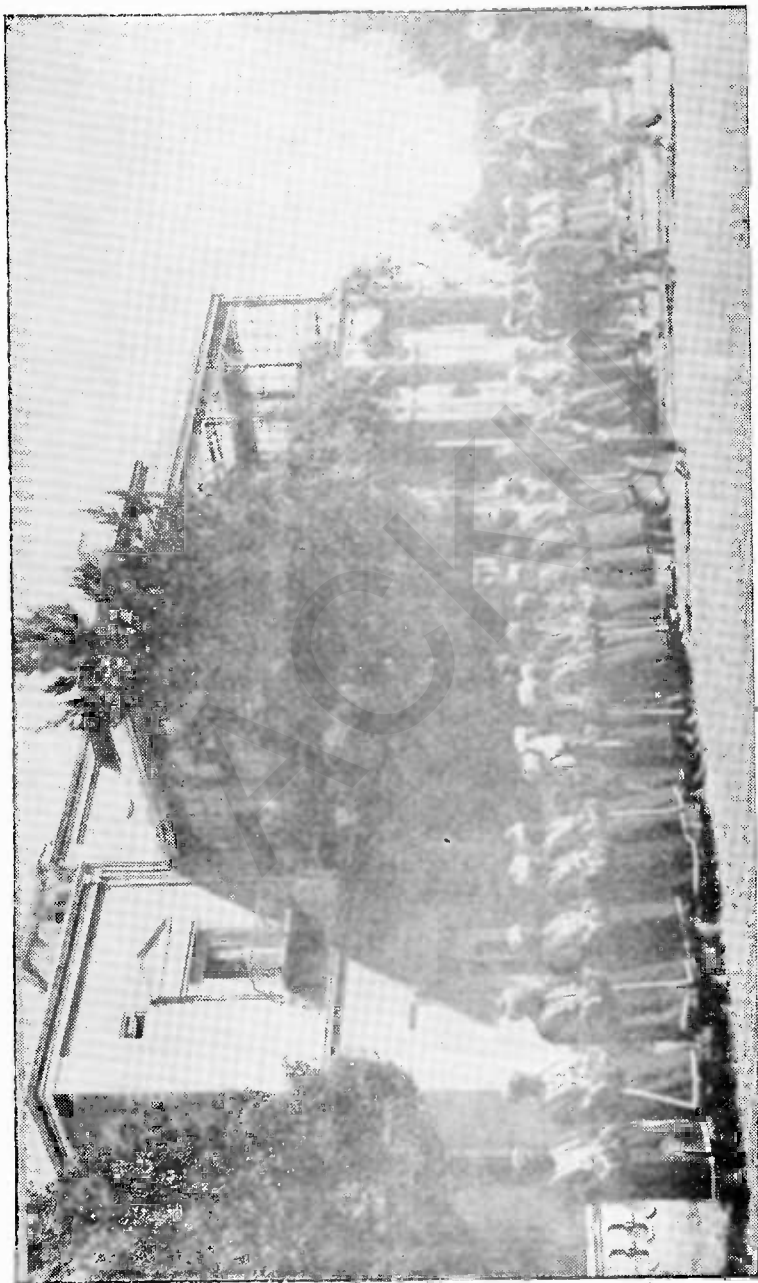
و انجمن‌های عرفانی تاریخ و آریانا دایرة المعارف نظر به ایجاب شرایط و مقتضیات عصر اساسنامه‌های خود را ترتیب و بشکل انجمن‌های علمی و مختار در آمدند.

بروز ۱۸ میزان مرکز تربیوی صحتی و حیاتی برای اولین بار در افغانستان افتتاح گردید و شیاعلی مهاجن شیاعلی سوردپ و شیاعلی سندرسن معلمین مرکز مذکور که از طرف سازمان ملل متحد به کابل ارسال شده بودند زیر نظر شیاعلی فقیر محمد دیوه کلی مدیر عمومی احصائیة وزارت داخله بکار آغاز نمودند پروژه فانون سرمایه‌گذاری خارجی در افغانستان مرکب از (۱۵) ماده از طرف وزارت اقتصاد ملی ترتیب گردیده که طبق آن از سرمایه خارجی مشترکاً یا تنها بدون امتیاز و انحصار برای انکشاف اقتصادی تخنیک‌های عمرانی کشور از قبیل زراعت، معادن، صنایع، فواید عامه و حمل و نقل کار گرفته خواهد شد همچنین پروژه فانون محاسبات عمومی از طرف وزارت مالیه ترتیب و جهت طی مراتب لازمه به مقامات عالی سپرده شد.

شورای ملی بتاریخ ۷ سرطان قرارداد اساسی تخنیک‌های (۴) تروس را تصویب نمود و ضمناً در همین ماه شیاعلی سنها نماینده عضو کمیته امور خارجی بار الامان هندو وارد کابل گردیده با شیاعلی عبدا لرشید رئیس شورای ملی ملاقات نمود

بتاریخ ۱۱ میزان قرارداد کسرید ۱۸ میلیون و پنجصد هزار دلار بین افغانستان و بانک صادرات و واردات امریکا که قبلاً از طرف مجلس عالی وزراء تصویب شده بود به تصویب شورای ملی رسید و بتاریخ ۱۲ میزان قرارداد کسرید ۲ میلیون و یکصد هزار دلار که بین افغانستان و اتحاد شوروی به امضا رسیده بود مطابق آن سامان فیروز سرك سازی و لابر اتوار به افغانستان وارد شد بروز ۲۷ میزان از طرف شورای ملی تصویب گردید.

در ماه قوس فانون تجارت که مرکب از ۹۴۴ ماده بود از طرف مقامات مربوطه به تصویب رسید، بتاریخ ۵ جدی اصولاً نامه جدید مکلفیت عسکری و بتاریخ ۷ جدی اصولاً مکلفیت عسکری از طرف شورای ملی تصویب گردید.

موقعی که اعضای تیم های ورزشی هزار شریف و نطنز بحضور اعلیه حضرت معظم هما یونی مشرف میشوند

بتاریخ ۸ جدی شورای ملی معاهده مودت را که بین افغانستان و یوگوسلاو یا توسط سفرای کبار مملکتین در آنقره امضا شده بود تصویب نمود. اصولنامه استخدام ترفیع و تقاعد مامورین ملکی محتوی ۹۶ ماده به صحه اعلیحضرت همایونی مزین گردید.

روابطه سیاسی بین المللی افغانستان

در ۱۳۱۳ بتاریخ ۲۹ حمل (۱۸) ابریل بناغلی محمد عتیق رفیق شارژ دافیر سفارت کبیرای افغانستانی در کراچی در رأس هیئت مرکب از بناغلی محمد انور ضیائی نماینده بانک ملی و بناغلی محمد عظیم ظاهری مدیر ترفیع و مطالعات وزارت اقتصاد ملی در کنفرانس اقتصادی اسلامی منعقدہ کراچی شامل شدہ از افغانستان نمایندگی نمودند در ماه فورسال ۳۳ بناغلی صدراعظم اظهار داشتند که مسابقه دول بزرگ در افزایش تعداد یا قدرت تخریبی بمهای اتمی و هیدروژنی و امانال آن بشریت را تهدید میکنند ملل متحد راههای مصئون ماندن بشریت را از تباهی جستجو کنند. افغانستان همواره در محافل بین المللی از مفکوره که باعث نجات بشر از تخریبات اتمی شود پشتیبانی مینماید. بروز ۱۹ سرطان بناغلی بوانگک بدراوادی اولین وزیر مختارتایلند وارد کابل شد بتاریخ ۲۰ سرطان بناغلی صالح بن یوسف سرمنشی حزب دستور جدید تونس وارد کابل گردیده بناغلی سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه معاون صدارت عظمی و اشخاص برجسته دیگر ملاقات نموده بروز ۲۲ سرطان مراجعت نمود.

بتاریخ ۱۸ سنبله بناغلی سردار محمد نعیم وزیر امور خارجه معاون صدارت عظمی بحیث رئیس هیئت افغانستانی در دوره نهم اسامبله عمومی سازمان ملل متحد تعیین گردید ندا عضای این هیئت عبارت بود از بناغلی لودین (کمیته سیاسی) دکستورا نصاری (کمیته ادھاک سیاسی) بناغلی یژواک (کمیته اجتماعی بشری و فرهنگی) بناغلی عبدالحمید عزیز (کمیته قیومیت) بناغلی عبدالکریم حکیمی (کمیته اقتصادی و مالی) بناغلی الفی (کمیته حقوقی) و بناغلی محمد یونس رفیق (کمیته بودجه و اداری) رئیس هیئت افغانستانی بروز ۲۵ سنبله از کابل بصوب نیویارک حرکت نمودند بروز ۴ میزان افغانستان عضو صندوق وجهی بین المللی گردید. در همین ماه بناغلی غلام یحیی طرزی سفیر کبیر افغانستان در مسکو اعتماد نامه خود را بحیث وزیر مختار افغانستان در سوئینن به پادشاه آن کشور تقدیم نمود و بین این دو دولت برای نخستین بار روابطه سیاسی برقرار گردید.

بروز ۱۳ قوس هیئت فرهنگی اتحاد شوروی وارد کابل شده با فرهنگیان افغانستانی ملاقات و از مؤسسات عرفانی مرکز دیدن کرد و بروز ۲۶ قوس به شوری مراجعت نمودند در همین ماه اگریمان جنرال محمد عمر سفیر کبیر افغانستان در تهران موصلت نمود و وزیر مختار ایتالیه و آلمان غربی اعتماد نامه های خود را به حضور اعلیحضرت معظم همایونی

تقدیم کردند در ماه جدی حکومت افغانستان بمناسبت اینکه سفرای انگلستان و امریکا اعتماد نامه‌های خود را در شهر بیت المقدس بحکومت پو شالی اسر ایل تقدیم نموده بود تو سطرای کبار خویش در لندن و واشنگتن به حکومت انگلستان و امریکا احتجاج نموده علت احتجاج مذکور این بود که اسامبله عمومی ملل متحد در سال ۱۹۴۸ تصویب نموده بود که بیت المقدس يك شهر بين المللی می باشد .

در همین ماه حکومت افغانستان و جمهوریت توده چین به تبادل سفرایین خود موافقه کردند و طی تلگرامیکه چوین لای وزیر خارجه و صدر اعظم چین به عنوان وزیر خارجه افغانستان ارسال نموده بود از تاسیس مناسبات سیاسی بین مملکتین حسن استقبال نموده و از روابط مذکور بر اساس مساوات و احترام متقابله برای تاسیس منافع دولتین تمجید نمود که جواب آن هم از طرف پهاغلی وزیر خارجه افغانستان بهمان ترتیب به عنوان وزیر خارجه و صدر اعظم چین توده مخا بره گردید و متعاقبا اگر یمان تنگ کویو بحیثیت سفیر کبیر چین صادر شد در ماه دلو وزارت خارجه افغانستان اعزام هیئت افغانی را در کنفرانس بانگ و ننگ رسماً تأیید نمود .

(در ساحه اقتصادی و مالی)

در اوایل سال ۱۳۳۳ قرارداد خرید (۱۰) هزار تن آرد و گندم از امریکا بین افغانستان و آن کشور در واشنگتن به امضا رسید و قیمت غله مذکور برای انکشاف اقتصادی افغانستان تخصیص داده شد و اداره عملیات خارجی امریکا آن را در پشاور و چمن به ما مورین افغانی تسلیم دادند در ماه حمل بین دیپوی تعاونی و اتحاد شوروی يك قرارداد واردتی معادل چهار میلیون و هفت صد هزار دولا ربه امضا رسید که مطابق آن اتحاد شوروی ۲ ثلث اموال را تحویل و متباقی رادر اسد سال ۱۳۳۴ وعده داد در همین ماه میر بسن نمایندگ لک شرق میانه و شرق دور کمپنی بیمه لایز انگلستان برای تاسیس يك شرکت بیمه بین لایدزو افغانستان وارد کابل شده بعد از مذاکره با اولیای امور مربوطه وعده داد که کمپنی های دیگر انگلیسی را هم دعوت خواهد کرد يك شعبه مشترك انگلیس و افغانی را در افغانستان تاسیس نمایند . بسلسله انکشافات اقتصادی بین وزارت اقتصاد ملی و شرکت زیمنس المانی موافقه بعمل آمد تا طبق آن زیمنس شرکتی به نام زیمنس افغانستان لمیتد در کابل تاسیس کند ، سامان برقی را وارد و بادو اثر و پرچون فروشها ازین درک کمک نماید و يك فابریکه ترمیم آلات برقی را در افغانستان افتتاح کند .

يك هیئت صنعتی و تجارتي چکوسلواکیه برای مذاکره با مقامات مربوطه وارد کابل شده از فابریکه های نساجی جبل السراج و گلپهار دیدن نمود و بعد از ۱۴ روز توقف به چکوسلواکیه برگشت در همین ماه حکومت افغانستان از بانگ صادرات

و واردات امر یکا هژده و نیم ملیون دالر استقرض نمود که یول مذکور برای تکمیل پروژہ وادی هیرمند وار غنډاب و اصلاح سرکها مورد استفاده قرار خواهد گرفت و بهسی و شش قسطشش ماهه اعاده خواهد شد که قسط اول آن در سال ۱۹۵۸ آغاز خواهد یافت نمایندگان بانک مذکور نیز کابل وارد گردیده در باره مسایل مختلف مالی و پولی با مقامات مربوطه در تماس شدند .

در ماه جوزا هیئت تجارتی پاکستان جهت معلومات بازار فروش وارد کابل گردید در همین ماه پروژہ استخراج معدن بریلیم از مجلس وزرا گذشت و یک پایه ماشین قطع لاجورد از طرف وزارت معادن بکار انداخته شد .
رای تهیه آب مشروب و کھمک به رمداران قره قلی تحقیقات در باره آب های زیر زمینی صفحات شمال افغانستان آغاز یافت .

بناغلی عبد الملك عبدالرحیمزی کفیل وزارت مالیه بودجه سال ۱۳۳۳ را به مجلس شورای ملی تقدیم و بعد از بیانیه مفصلی در باره چگونگی ترتیب بودجه و مستند بودن بودجه آن سال بر اساسات علمی چنین متذکر شد ندکه برای تکمیل پروژہ وادی های هیرمند وار غنډاب دو صد ملیون افغانی از د افغانستان بانکشش ملیون و پنجد و پنجا و هشت هزار و هفت صد و شصت و هفت دالر از بانک صادرات و واردات امریکا استقرض شده و برای تعمیر آسیاب برقی و سیلوود اش نان بزی یک ملیون دالر از اتحاد شوروی قرض گرفته شده است میزان عمومی بودجه مصارف (۱۱۴۱۰۸۸۶۱۲) افغانی می باشد که نظر به سال گذشته (۴۷۶۸۳۳۹۱۲) افغانی با فزونی و نتر است و بودجه عائدات عبارت است از (۱۱۴۱۰۸۸۶۱۲) افغانی از آن جمله بودجه معارف (۶۴۵۱۲۱۸۵) افغانی بوجه زراعت (۲۰۱۲۸۲۷۵) افغانی بوجه صحیه (۲۵۷۴۲۳۴۲) افغانی و بودجه مخا برات (۳۶۶۳۸۰۸۴) افغانی میباشد . در ماه سنبله قرارداد تبادلہ اموال بین افغانستان و چکوسلواکیه برای توريد فابریکه ها و ایستگاه های تولیدی به امضا رسید که مطابق آن چکوسلواکیه به افغانستان (۵) ملیون دالر اعتبار خواهد داد و آنرا به قسط پنج ساله باز یافت خواهد نمود بتاريخ ۲۹ سنبله داکتر لوکاتان رئیس کمیسیون اقتصادی جنوب شرق آسیا و شرق دور با منشی خویش (تون وای) وارد کابل گردیده بعد از ملاقات با اولیای امور مربوطه از مرکز تربوی احصائیه دیدن کرد و ماه میزان بناغلی حسام الدین انجینیر برق برای شمول در جلسات کمیسیون اقتصادی آسیا و شرق دور (ایکافه) به توکیو اعزام گردید .
در ماه هقرب بناغلی غلام سرور رحیمی مدیر عمومی مالیات بر عایدات که از متخصصین برجسته اقتصاد میباشد بحیث نماینده افغانستان در کمیته فرعی انکشاف مالی و اقتصادی آسیا و شرق دور به بنکاک اعزام گردیدند .

در همین ماه کمیسیون پلان اقتصادی از طرف کفیل وزارت مالیه افتتاح شد و درخواست

عضویت افتانستان در بانك بین المللی و صندوق پس انداز بین المللی قبول گردید از مؤسسه اولی در اخذ قروض طویل المده جهت پروژه های انكشافی و ازدوومی در حفظ قوه خرید پول استفاده خواهد شد. بتاريخ ۱۷ قوس ماشین های جدید دینبی اتحادیه شرکت بکار انداخته شد بروز ۲۱ جدی هیئت اقتصادی و صناعتی افغانستان تحت ریاست بناغلی محمد اکبر پامیر به صوب هند عزیمت نمود.

در ماه لوی قرارداد خریداری مو نتاژ فا بریکه سمنت بین بناغلی نوری رئیس شرکت سمنت و نماینده گان تخنیک و اکسپورت چکوسلوواکیی امضا شد ظرفیت تولیدی این فا بریکه در روز صد تن می باشد به فرار احصائیه که در همین ماه انتشار یافت تولیدات قرفلی (۴۴۰۵۶۵) جلد از سال گذشته بیشتر بود ...

بروز احوت قرارداد چینی سازی بین دینبی اتحادیه شرکت و شرکت مارو بییتی جایان به امضا رسید. در همین ماه یک شرکت پشم تاسیس گردید که سرمایه ابتدائی آن صد میلیون افغانی میباشد بناغلی عبدالملک رئیس هیئت افغانی در کنفرانس آ کافه روز ۲۲ حوت به توکیو وارد گردیدند.

ساحه زراعت، همخا برات و صحیه

در ماه ثور اسامبله عمومی سازمان صحی جهان در ز نو افتتاح گردید و از افغانستان دران شاغلی دکتور عبدالظاهر معین وزارت صحیه و شاغلی دکتور عبدالرحیم رئیس مجادله ملاریا نماینده گی کردند. بتاريخ ۲۶ اسد هیئت زراعتی افغانستان تحت ریاست شاغلی غلام صدین معین وزارت زراعت روانه مسکو شد تا در نمایشگاه مزراعت آنجا از افغانستان نماینده گی کنند هیئت مذکور بروز ۲۸ اسد به مسکو وارد گردیده بروز ۱۶ سنبله به کابل مراجعت نمود ... کنفرانس نو بقی متخصصین زراعتی افغانستان و اتحاد شوروی در کابل خاتمه یافت و هیئت شوروی بروز ۱۱ عقرب به مسکو برگشت.

شاغلی محمد حسین شکور رئیس تیلیفون و تلگراف و شاغلی محمد عظیم گران کفیل مدیریت عمومی مغا بره که جهت شمول در کنفرانس بین المللی تیلی کمو نیکسن به ز نورفته بودند بروز ۱۰ عقرب به کابل مراجعت نمودند بتاريخ ۸ قوس دکتور کنداو مدیر عمومی سازمان صحی جهان دکتور مانی و مبرمن واران را اعضای آن مؤسسه وارد کابل گردیده درباره امور مربوطه با مقامات صالحه تبادل افکار نمودند.

مطبوعات و روا بطه فرهنگی

بتاریخ ۱۷ جوزا انجمن جریده نگاران به افتخار روان انکرت نماینده انجمن دوستان شرق میانه امریکا در باغ با بر شاه دھوتی داد که دران اکثر نویسندگان و جریده نگاران مرکز حاضر بودند شاغلی انکرت هنگام توقف چند روزه خود د

درکابل بیانیة مهمی تحت عنوان روح آید یا لیزم بارز امریکا ایراد کرده بود
مشارالیه چند سال قبل بحیث وزیر مختار کشورخویش درکابل ایقای وظیفه مینمود.
داکتر کمار لنگتن متخصص قبلالتاریخ موزه دانشگاه پنسلوانیاد رمغاره
قره کمراد وات چقمافی را از ۱۰ هزار سال قبلالمیلاد کشف نمودکه مربوطه دوره
پالی اولی تیک بوده نشان میدهد که ۱۲ هزار سال قبل از امروز در مغاره مذکور
مردم زندگی میکردند.

کرستوفر تیل ایند نماینده جریده نیویارک و بعضی جریده نگاران دیگر امریکاوارد
کابل گردیده بامدیریت عمومی روابط فرهنگی ریاست مستقل مطبوعات در تماس شدند
تادرباره افغانستان به کشور خویش معلوماتی بدهند - همچنین دو نالد و لبر مؤلف
امریکائی برای دیدن افغانستان وارد کابل شده بروز شش اسدواپس مراجعت نمود
درماه سنبله جان کردت نماینده جریده لایف امریکا وارد کابل گردیده بعد
از توقف مختصری به امریکا برگشت.

درهین ماه اردیتو دیزیو استاد طبقات الارض در دانشگاه میلان و فاتح قلعه کی
م وارد کابل شده از بعضی نقاط دیدن کرد.

درماه عقرب شاغلی سقرایت برای تهیه رایوری درباره افغانستان برای رادیو
وتلو یزیون امریکا و خا نمش نماینده جریده واشنگتن پوست جهت دیدن این کشور
وارد کابل شدند.

بتاریخ ۳ عقرب هیئت ورزش کاران فرانسوی موسوم به کاروان رینوبه کابل
وارد و بروز ۱۰ عقرب مراجعت نمود.

امور خیریه افغانی سره میاشت برای اظهار همدردی بامصیبت رسیده گان سیلاب
دریای دجله یک هزار دالر به هلال احمر عراق اعانه داد و بامصیبت رسیده گان سیلاب در
چقانسور امداد های قابل قدری نموده توسط هیئتی که به آنجا فرستاده تکه و گندم
وانویه بین مردم توزیع کرد - بتاریخ ۲۶ سنبله هیئت امدادی سره میاشت جهت کمک
بامصیبت رسیده گان سیلاب درهند و پاکستان به آنصوب اعزام گردید ولی پاکستان
پیشنهاد امدادی آنرا رد کرد.

در ماه عقرب مراتب شمول افغانی سره میاشت در صلیب احمر هلال احمر و شیر و
خورشید سرخ تکمیل گردید و این مؤسسه عام المنفعه و ملی در مجا مع بین المللی
عضویت یافت.

پشتونستان

نهضت آزادی خواهی پشتونستان در سال ۱۳۳۳ کما فی السابق ادامه داشت و
حکومت پاکستان برای اختناق شوروهیجان آزادی خواهی آن کشور از هیچ گونه

اقدام منافی در پیغ نمود و چنانچه برای مبارزه آزادی حزبی از طرف خان عبدالصمد خان در پشوتو نستان محکوم تاسیس یافت خان قلات اعلامیه مشتاق احمد گورمانی وزیر داخله پاکستان را در باره الحاق ولایات آزاد بلوچستان به بلوچستان محکوم تردید کرد طبق معاهده که بین بلوچستان و برطانیه منعقد شده بود بعضی مناطق به انگلیسها اجاره داده شده بود و مسونت بیتن و ایسرای آخرین هندهم در اعلامیه تاریخی ۳ جون ۱۹۴۷ خویش تصریح کرده بود که با خارج شدن انگلیسها از هند تمام معاهدات آن اعتبار خود را از دست میدهد مامورین کراچی بر جام لاس بیله فیز فشار مزیدی وارد کردند تا آن منطقه را به سند ملحق بسازند خان عبدالغفار خان و خان عبدالصمد خان زعمای بزرگ پشوتو نستان علیه این اقدام حکومت پاکستان در بلوچستان مخالفت شدید خود را ابراز نمودند. حزب ورور پشتون در مکه و هن پارک جمله تشکیل داده مخالفت خود را در برابر اقدام مذکور خاطر نشان ساخته در بورگی واقع کرم یک جرگه ملی منعقد گردید ولی یک موتر عسکری پاکستان آمده به شاملین آن فیر نمود چنانچه در حادثه مذکور از ۷۰ تا ۸۰ نفر شهید گردیدند. حکومت پاکستان برای جلوگیری از اقدامات مردانه حزب ورور پشتون خان عبدالصمد خان مؤسس آنرا نظر بند ساخت و توقیف خان غلام محمد خان لوندخور در پشوتو نستان وسطی از جاز زیاد اهالی رافراهم نمود. بناغلی سردار محمد نعیم وزیر خارجه و معاون صدارت عظمی که بروز ۱۷ عقرت بعد از پایان یافتن دوره نهم اسامبله عمومی ملل متحد از راه کراچی به کابل برگشتند اظهار نمودند که افغانستان آرزو دارد با پاکستان روابطه حسنه داشته و پاکستان حق تعیین سر نوشت پشوتو نستان را برای ملت مذکور قائل گردد بروزه قوس بناغلی سردار محمد داؤد صدراعظم در باره تشکیل یونت غربی پاکستان که مرکز آن به کراچی خواهد بود باینه دلچسپی در رادیو کابل ایراد نموده متذکر شدند که افغانستان هیچگونه فیصله را در باره علاقه های پشوتو نستان که در آن آرای خود مردم بصورت آزادانه دخیل نباشد قبول ندارد. بتاريخ ۱۵ دلو مامورین کراچی برای تولید اشکال مزید در باره نهضت پشوتو نستان خان عبدالصمد خان را در کوئته تحت محاکمه گرفتند.

دنیا در سالی که گذشت

« رستم علی سلطانی »

تلفات و خسارات مالی و جانی که در دوران دو جنگ عمومی اول و دوم و بحران های اقتصادی و غیره که در اثر این دو جنگ افراد دول بزرگ متحارب را مستقیماً و ممالک بیطرف را بصورت غیر مستقیم متألم و متأثر گردانید، تمام ساکنین گیتی را از جنگ و جدال و باهال کردن حقوق یکدیگر به حد متنفرد ساخت که همه و همه خواستند و کوشیدند برای همیشه (در صورتیکه ممکن شده بتواند) صلح و سلام در گیتی برقرار شود و بشریت را از شر جنگ و جدال برکنار سازد تا باشد هر فرد بشر و هر ملت در زیر سایه امن و آرامش زیست نمایند و به انکشاف علمی و اقتصادی و خوش بختی های زندگی نایل گردند .

چنانچه در اثر همین نظریه نیک و بهی خواها نه بود که پس از ختم جنگ عمومی اول (جامعه ملل) و بعد از انجام جنگ عمومی دوم (مؤسسه ملل متحد) تشکیل گردید . ولیکن طوریکه مشاهده نمودیم متأسفانه (جامعه ملل) هر طوریکه بود با تمام مساعی که بخرج داد نتوانست به این مرام عالی نائل آید و بالاخره به ناکامی مواجه شد و چندی بعد جنگ عمومی دوم با تمام بدبختی ها و فلاکت های خویش دامنگیر بشریت گردید . هنوز جنگ عمومی دوم ختم نشده بود و محاربات با تمام شدت و حدت خود ادامه داشت که هوا خواهان صلح گیتی و دوستان رفاه و آرامش بشر طرح مؤسسه ملل متحد را ریختند و پس از ختم جنگ آن را تشکیل نمودند قسمیکه بر همگان آشکار است منظور از روی کار کردن این مؤسسه همانا این بود تا مؤسسه ملل متحد در زمینه حفظ صلح و مسالمت بین المللی قواعد و اساسات متین و مؤثری را طرح کند و به منصبه اجرا قرار بدهد . منکری ندارد که این مؤسسه جهانی از ابتدای تاسیس خود تا امروز خدمات بس مهمی در راه رفاه و آرامش بشر رنج دیده و ستم کشیده جنگ عمومی دوم ، انجام داده و در زمینه های مختلف حیاتی مصدر فعالیت و کارروائی های بس مهمی گردیده ولیکن علی الرغم تصمیمات و فعالیت های جدی این مؤسسه جهانی باز هم میبینیم که روزی در یک گوشه دنیا و وقتی در گوشه دیگر ، آتش جنگ و اختلاف زیانه میکشد و عده از افراد بشر را بخاک و خون می نشاند و دسته را به ترس و هراس اشتعال نائز ، جنگ سوم جهان اندر میسازد . دول مقتدر کوشش میکنند با تهیه سلاح مخوف از یکدیگر خودگویی سبقت را بر بایند و تفوق جریبی را از آن خود گردانند . چون اکنون بر همگان ثابت شده است که روی کار آمدن جنگ دیگری با صلح اتمی و هیدروژنی نه تنها هر یک از طرفین متخاصمین بلکه عالم بشریت را تباہ خواهد

ساخت، بنابراین از بدتی است به این فکر افتادند تا فضایی متنازعاً فیهای بین المللی را از راه مذاکرات دوستانه و صمیمانه حل و فصل نمایند. که این بذات خود دارای قیمت بس بزرگی است و همه جز این آرزو، تمنائی دیگری بدل نمی پروراند.

هر گاه ادعا کنیم که این آرزو در سال گذشته زیاد تر قوت و نیرو داشت شاید بخطا نرفته باشیم زیرا در سال گذشته بود که نه تنها برخی از مسایل معضل و سیر گج کن گیتی راه حلی بخود پیدا کرد بلکه اولین سالی بود که بند از جنگ عمومی دوم آتش جنگ از دامن گیتی بر چیده شده بود.

فضای مهمی که در سال گذشته به اثر کنفرانس ها و مذاکرات دول ذیعلاقه صورت حل و فصل را بخود گرفت عبارتند از جنگ هندوچین، قضیه بغرنج کافال سویز و داستان مطول نفت ایران و غیره که اینک در ذیل بصورت بسیار مؤجـز گذارشات آن ها تقدیم میشود:

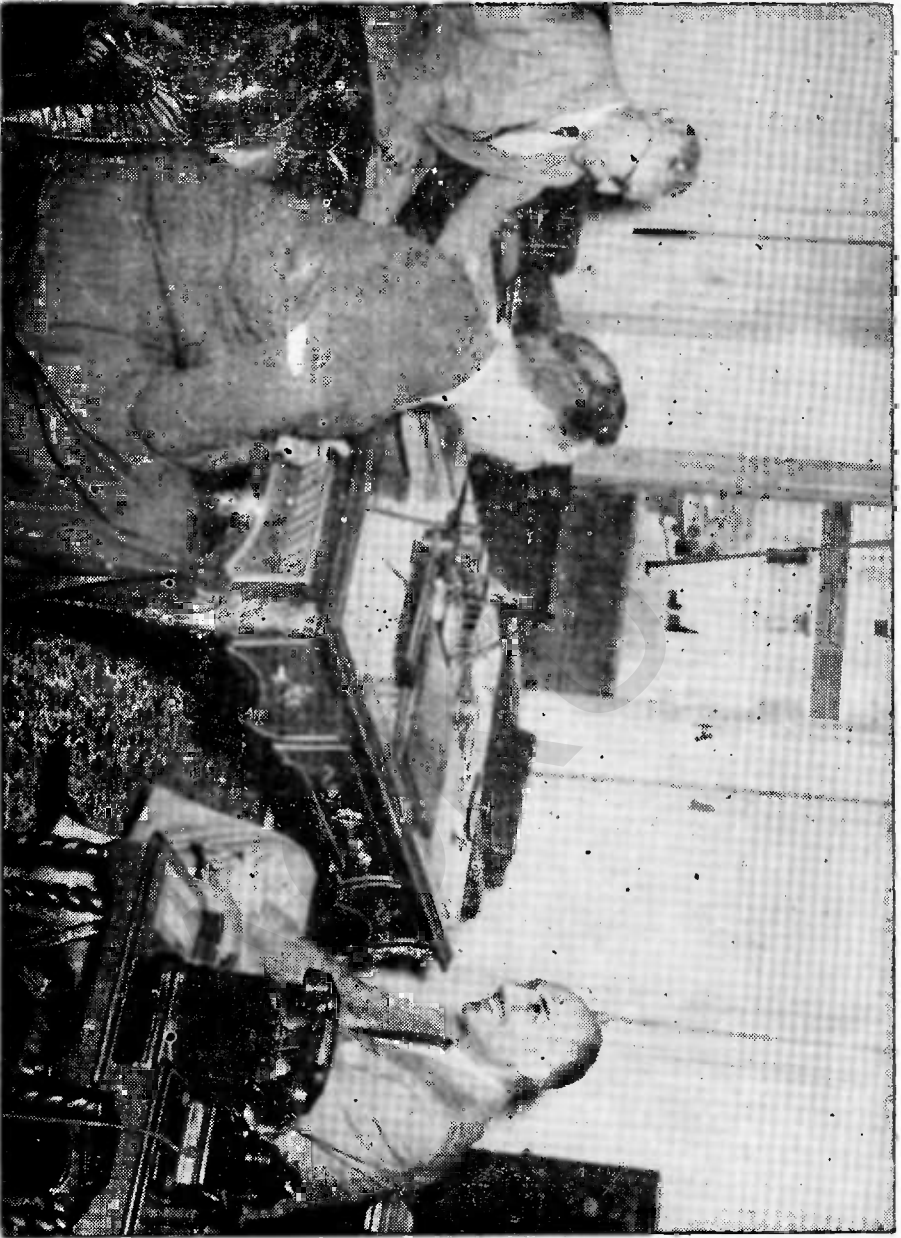
طوریکه خوانندگان گرامی این سطور اطلاع دارند ظهر روز ۲۶ اپریل (۶ ثور ۳۳) کنفرانسی در ژینو، آن شهر تاریخی که مرکز بسا از مسایل مهم سیاسی و غیره بین المللی بشمار میرود تشکیل گردید که در آن و زرای خارجه دول اتازونی اتحاد شوروی، فرانس، انگلستان، چین، کوریای شمالی، کوریای جنوبی و ۱۲ دولت ذیعلاقه دیگر اشتراك ورزیدند. هدف این کنفرانس را بحث در اطراف یافتن راه حل مسئله توحید کوریا و خاتمه دادن به جنگ های هندوچین تشکیل میداد از جائیکه به این کنفرانس اهمیت زیادی قائل میشدند یکپارزد و صد نفر نمایندگان و مخبرین جراید از ۴۸ کشور گیتی حق اشتراك را در جلسات علنی آن به دلچسپی تام حاصل نمودند. ابتدا در موضوع کوریا به مذاکرات پرداخته شد زیرا کنفرانس مذکور بهمین منظور تشکیل شده بود. در مورد قضیه توحید کوریا (کوریا ی جنوبی و شمالی) نظریات و پیشنهاد های مختلفی میان آمد. جلسات اول کنفرانس تا حدی صمیمانه و در فضای مساعدی صورت گرفت. ولی بالاخره هر قدر کوشیدند کمتر به یافتن راه حل این مسئله فائق آمدند تا اینکه اوضاع هند و چین و غلبه قوای ملیون ویتمن بر قسمت مهم این جزیره نمای ۲۵ ملیونی و حساسیت سیاسی و سوق الجیشی منقطه مذکور افکار دول غربی را طوری آشفته و متوجه خود ساخت که طرح این مسئله را نیز در کنفرانس ژینو بسیار ضروری دانستند. زیرا آن ها بزعم خود دیدند که پس از متار که کوریا وضع حربی هند و چین صبه نهایت جدی اختیار نموده و از طرف ویتمن ها ترتیبات حربی مفصلی در جبهه مذکور اتخاذ گردیده و حتی قلعه مهم و مستحکم (دین بن فو) که یک مرکز مهم حربی هند و چین بشمار میرود هدف حملات شدید واقع شده است و در حال غلبه ملیون ویتمن بر هند چین آنها به منظور جلوگیری از نفوذ کمونست ها در ساحه جنوب

امضاء قرارداد ۸ میلیون دالر بین شاه علی لودین نماینده افغانستان و جنرال گلن اوگرتن رئیس بانک اکسپورت و امپورت در امریکا

از مناظر سفر و الاحضرت سردار محمد نعیم معاون صدارت عظمی و وزیر امور خارجه در مصر

از مناظر سفر والا حضرت سردار محمد امین معاون صداقت علمی روز و امور خارجه در مصر

شرق آسیا بمداخله علنی و تام مجبور خواهند شد و آنوقت جنگ بزرگ و دامنه دار دیگری مانند جنگ کوریا و حتی بزرگتر از آن در هند چین اشتعال خواهد یافت . بنا بران خواستند موضوع مذکور هر چه زودتر در محضر نماینده گان ممالک بزرگ ذی علاقه راه حلی پیدا کنند همان بود که پس از چند روز مفاهمه مصمم شدند تا این قضیه را مورد بحث قرار بدهند از جایی که وجود نمایندگان هند چین نیز درین کنفرانس لازمی دانسته میشد بنا بران نمایندگان کشورهای لاؤس، کمبود یا ویت نام و هم چنین نماینده ملیون ویت من نیز دعوت شدند مذاکرات در اطراف قضیه هند چین اضافه از یکبار رادر بر گرفت و مد و جزر هائی را گذرانید که اکثراً به ناکامی و بی نتیجه ماندن آن دلالت میکرد . تا اینکه با روی کار شدن بناغلی مادنس فرانس صدراعظم وقت فرانس مسئله وضع دیگری را بخود گرفت زیر اما دسر فرانس اراده نمود یا مسئله را در ظرف يك ماه حل و فصل نماید و یا از وظیفه خود استعفا بدهد . و از آن به بعد بناغلی مادنس فرانس به يك سلسله فعالیت های سیاسی شدیدی تشبث ورزید تا آنکه بروز موعود موفق شد پیمان متار که جنگ هند و چین را با امضاء برساند که نظر به این پیمان در ظرف چند روز محدود متار که در سرتاسر هندو چین عملی گردید و به این ترتیب جنگ های هند چین که در ماه دسامبر ۱۹۴۶ عیسوی آغاز یافته بود پس از ۷ سال و چند ماه بپایان رسید پیمان متار که هند چین در سراسر جهان انعکاس و سروصدائی راه انداخته و هر کس به نحوی از آنرا تمجید نمودند و با لخاصه بر سیاست و کیاست بناغلی مادنس فرانس صدراعظم آن وقت فرانس که موفق به اجرای این امر بزرگ گردید، آفرین خواندند اعلامیه که از جانب کنفرانس ژنیو در زمینه فیصله قضیه هند چین نشر شد حاوی ۱۳ ماده میباشد و طوریکه در اعلامیه ذکر شده است رای گیری و انتخابات عمومی هند چین در ماه جولائی ۱۹۵۶ صورت خواهد گرفت و بران يك کمیسیون بین المللی مراقبت خواهد کرد .

واقعه برجسته دیگر حل قضیه کانال سویز است . بر همگان هویدا است که یکی از مسائل متنازع فیها و مهمی که هر آن دنیارا بسوی جنگ عمومی سوم رهبری میکرد قضیه کانال سویز بود . این قضیه در ظرف ۸ سال بزرگترین عقیده بین المللی را تشکیل میداد . اصل قضیه این بود که دولت و ملت مصر از هشت سال به این طرف با لخاصه در سال های اخیر جداً تقاضا داشتند که باید قوای برطانوی منقطه کانال سویز را ترک بدهند تا به این صورت آزادی کامل خاک مصر حاصل و حق حاکمیت ملی آن کشور برقرار گردد . زیرا معاهده سال ۱۹۳۶ مصر و انگلستان که روی

این موضوع به امضا رسیده بود، دیگر اعتبار خود را از دست داده است. درحالیکه دولت انگلستان به این امر تن در نداد و بقای قوای خود را در مصر موجب بقا و دوام امپراطوری خویش میدانست.

بهر صورت بالاخره مذاکراتی بین نمایندگان طرفین وقتاً فوقتاً گاهی در قاهره و زمانی در لندن صورت میگرفت تا اگر ممکن شود این قضیه را حل نمایند.

لیکن هر باری که باهم ملاقی میشدند توافق نظر بین نمایندگان مملکتین حاصل نمیشد و آرزوهای متضاد جانبین هر آن دیار را بطرف آتش جنگ دیگری پیش میبرد. و هیچ راه و روزنه برای حل این قضیه دیده نمیشد. تا بالاخره بناغلی چرچل صدر اعظم وقت بر طایفه سفری به اتنازوی نموده در ضمن مذاکراتی که در واشنگتن با بناغلی آیزن هاور رئیس جمهور امریکا بعمل آورد قضیه کانال سویز را نیز مورد صحبت قرار داد.

مسائل عمده که بالاخر مانع حل این مسئله میشد دو چیز بود: یکی طول موعد تخلیه و دیگری مسئله لباس تخنیک دانان انگلیسی که پس از خروج عساکر انگلیسی در منطقه کانال باقی میمانند. مصراصرار داشت که کار تخلیه در یک مدت محدود انجام شود و هم متخصصین نظامی انگلیس باید به لباس مای لباس باشند درحالیکه این خواهشها مورد قبول طرف مقابل واقع نمیشد.

بالاخره پس از مراجعت بناغلی چرچل از واشنگتن، انگلستان موافقه نمود که تخنیک دانان به لباس مای در آن منطقه باقی بمانند که به این صورت یکی از تنبیهات ممبریها بر آورده می شد. سپس بین نمایندگان طرفین در قاهره مذاکرات مجدداً آغاز شد و پس از چند روز مذاکره و مباحثه بیمانی بین طرفین با امضا رسید که روی آن در ظرف مدت بیست ماه (از تاریخ امضای بیمان) منطقه کانال سویز از جانب قوای برطانیه تخلیه میشود. امضای این قرارداد را بسیاری از سیاستمداران و محافل سیاسی گیتی موجب تقویه و استحکام جهانی صالح و امنیت در حوزه شرق میانه و آفریقا و انکشاف و ترقی آینده مصر و مؤید حسن روابط مملکتین تلقی نمودند و حتی بعضی از مخالفان اقدام را در راه تأیید صلح و امن جهان قدم مهمی حساب نمودند. و هم حل این مسئله را تا اندازه زیاد مرهون نال اندیشی و تدبیر زمامداران وجود مصر و عاقبت سنجی حکومت محافظه کار انگلستان تلقی نمودند.

مسئله دیگری که درین سال حل و فصل شد قضیه نفت ایران است. داستان نفت ایران و اختلافی که بر سر این قضیه بین ایران و انگلستان رخ داد و حتی به قطع روابط سیاسی مملکتین منجر شد. آنقدر آشکار و روشن است که تذکار مفصل آن در اینجا زائد بنظر میخورد. و صرف ما از همان حصه شروع میکنیم که آغاز حل این معضله دانسته میشود.

خواستندگان گرامی ما بیاد دارند که بروز ۲۸ اسد سال ۱۳۳۲ در ایران رستاخیز ملی زخداد و بناغلی جنرال زاهدی به مقام ریاست الوزرائی ایران نایل شد. بناغلی زاهدی که یکی از طرفداران جدی قانون ناسیو نالیزه نفت ایران بود، از یسک طرف نهضت نفت را به همان مقیاس سابق تعقیب کرد و لوجا نب دیگر روابط سیاسی را با انگلستان مجدداً شروع نمود چنانچه اولاً به مبادله شارژه دفیرها و متعاقباً به تبادله سفرا پرداخته و قتیکه روابط سیاسی بین مملکتین مجدداً قائم شد و سفرها به پایتخت‌های همدیگر رسیدند مذاکرات مجدداً آغاز شد، ولی به اساس قانون ناسیون نالیزه نفت ایران در همین وقت بناغلی هربرت هور مشاور دولت امریکا برای مسایل نفت چندبار به تهران برای حل قضیه نفت رفت و آمد و بالاخره نمایندگان هشت شرکت نفت بنام نمایندگان کونسرسیوم به تهران آمدند و در حل قضیه با نمایندگان ایران که تحت ریاست بناغلی امینی وزیر مالیه ایران گذاشته شده بودند داخل مذاکره کردند این مذاکرات گاهی در تهران زمانی در لندن و وقتی هم در واشنگتن ادامه یافت تا آنکه عاقبت الامر مذاکرات مذکور موفقتاً انجام یافت و قضیه نفت ایران صورت حل بشود گرفت. نظر به این فیصله مقرر گردید که دولت ایران بنام غرامت مبلغ ۵۰ میلیون پوند به شرکت سابق نفت بدهد.

این بود وقایع مهم بین‌المللی که در سال گذشته حل و فصل گردید. و هرگاه به ذکر بعضی وقایع دیگری که درین سال بوقوع پیوست بپردازیم، شاید این اجمال را تکمیل کرده باشیم.

در سال گذشته ممالک مسلمان مراکش، تونس و الجزایر که تحت تصرف فرانس میباشند، به اقدامات خویش علیه استعمار و مساعی خویش برای بدست آوردن استقلال خود ادامه دادند و از خود گذری‌های نشان دادند. چنانچه این اقدامات شان بحدی شدت اختیار کرد بالغا صه در تونس که بالاخره صدراعظم وقت فرانس بناغلی مانس فرانس آن شخصیت مدیر و باسیاستی که در حل قضیه هندچین رول سیار مهمی بازی نمود شخصاً به تونس رفت و پس از ملاقات و مذاکره با اولیای امور آن دولت، مجبور شد به تونس استقلال داخلی عطا کند که این اقدام دولت فرانسه در دنیا عموماً و در ممالک اسلامی خصوصاً باخوشی زیادی استقبال گردید در حصه مراکش و الجزایر با وجودی که این دو کشور نیز مانند بساکشورهای دیگری مستحق آزادی میباشند، از طرف فرانس اقدام اقامی نشد.

واقعه مهم دیگر ختم اشغال المان غربی است از طرف دول غربی به این ترتیب که در سال گذشته کنفرانس بشمول وزرای خارجه ۹ کشور امریکاء، فرانس، برطانیاء المان غربی، بلژیک، ایطالیاء، هالینده کانادا و لوکزامبورگ در لندن تشکیل شد.

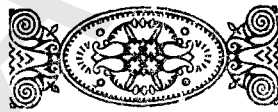
این کنفرانس پس از چند روز مذاکره پروتوکول واسنادی را که حاوی تصمیمات و توصیه‌های راجع به ختم اشغال آلمان تامین حق حاکمیت ملی و سهم آن مملکت در دفاع غرب و کنترل تسلیحات اداره جدید دفاع اروپای غربی بود، امضا نمودند. و نظر به اعلامیه ختم کنفرانس آلمان غربی در بکت بروکسل و اتلانتيك شما لی نیز حق عضویت را حاصل میکنند.

هكذا در ظرف این سال مذاکرات و کنفرانس‌های بین نمایندگان دول معظم در زمینه تقلیل و کنترل اسلحه و استفاده از انرژی اتم در موارد صلح آمیز نیز جریان داشت.

در سرزمین هفت ملیونی پیشو نستان علی الرغم اقدامات تجاوزکارانه عمال متجاوز پاکستان در سال گذشته نیز مثل سابق و بلکه بیشتر از پیش، فعالیت برای حصول آزادی و احقاق حق ساکنین این سرزمین آزاد منش و صلح‌جو ادامه داشت. پاکستان در سال گذشته به پیمان نظامی اتازونی وارد شد و به این قسم چهره تجاوزکارانه عمال کراچی بیشتر نمایان گردید.

این بود وقایع سیاسی جهان درین سال تادیده شود که سال‌های ما بعد چه ارمغانی برای دنیای بشریت، دنیایی که متحمل خسارات و تلفات بس سنگین و ناگوار و جنگ عمومی گردیده است، بار خواهد آورد؟ آیا باز هم دنیا بسوی صلح و سلم پیش خواهد رفت و باراه دیگری در پیش خواهد گرفت؟

(ختم)

نویسنده: شایغلی احمد علی کهزاد

(قره کهر) و (مندیگک)

دو کانون جدید زندگی قبل التاریخ در افغانستان

از ۲۰ هزار تا ۳ هزار سال ق.م

۳۵ سال قبل کشور ما افغانستان هنوز رسماً و اصلاً بر روی تحقیقات باستان شناسی بسته بود. رسماً و اصلاً به این جهت گفتیم که یکمده دانشمندان انگلیسی از سالهای ۱۸۴۲ - ۱۸۳۸ تا حمله دوم (۱۸۷۹) و در فاصله میان

دو هجوم به باز کردن بعضی استوپه های معابد

(دردرون ته و شیوکی کایل و بگرام و بامیان)

اقداماتی کرده اند و تحقیقات رسمی و اصولی

با اجازه دولت افغانستان بعد از سال ۱۹۲۲

آغاز گردیده است بعد از سال ۱۹۳۲ باز تقریباً

۱۵ سال گذشت و حرفی هم از نظر کلهوش و

تحقیقات راجع به دوره های قبل التاریخ نشده

تشد زیرا باستان شناسان فرانسوی مسئول

متعدد علمی بر آئین بودایی و مکتب هنری

(یونانو بودایی) کانون اصلی و مراکز ترفی

صنعت و تعیین روش و ممیزات دوره ها و نقاط

غلاشای احمد علی کهزاد

مختلف پیش روی خود داشتند که جواب هم را باید از خاک افغانستان می گرفتند به این

صفت از ۱۹۰۳ تا ۱۹۳۶ با اینکه تحقیقات باستان شناسی بکمال موفقیت درآمده ، کابل

و بامیان و بگرام ادا داشت باز هم از نظر قبل التاریخ روی نقشه تحقیقات این گوشه

آسیا افغانستان نقطه سفیدی بود که روی آن یک علامه سوالیه بزرگ نهادند

بود. این علامه سوالیه از حقایق نماینده گی میکرد زیرا در سال های قبل از ۱۹۲۲ بعد

از تاریخ مذکور در خاک های مجاور افغانستان در کشور های همسایه چه در خزانه سند

و چه در تپه های ایران و چه در سوآجل راست کسوس (آمودریا) کاوش هایی بعمل آمده

نوشو اهدی کشف شده بود که تعیین علایق باهمی آنها باز مربوط بخاک افغانستان بود ،

سرزمین افغانستان که از نظر ساحه جغرافیای طبیعی و اقلیمی بین دو رود خلیفه

بزرگ اکسوس و اندوس وها موند بیستان قرار گرفته کشور بیست کهنستانی و بیگانه ای

بارودخانه‌های بزرگ به نجوی که رشته کوه‌ها در وسط جلگه‌های در حواشی قرار گرفته و این جلگه‌ها را در حالیکه بارودخانه‌های بزرگ محدود است در همان حدود هوای نسبتاً گرم هم دارد.

زندگانی قبل‌التاریخ بزبان ساده و عاری از اصطلاحات علمی دو مرحله بزرگ داشت یکی حیات مغاره نشینی و دیگر زندگانی در حوزة رودخانه‌های بزرگ که اولی را رویهمرفته دوره شکار و دومی را آغاز دوره زمین‌داری می‌توان خواند. این دو نوع زندگانی دو نوع اقلیم می‌خواهد. زندگانی مغاره نشینی وجود کوه‌ها و مغاره‌ها در دامنه‌های کوه ایجاب میکند حیات مال‌داری و زمین‌داری آب و خاک نرم زراعتی و هوای مساعد می‌خواهد که معمولاً حوزة‌های رودخانه‌های بزرگ بهترین جای آنست و شرق میانة با وسیعترین بمفهوم خود از حوزة نیل تا سند برای این نوع زندگانی فوق‌العاده مساعد بود.

خاک افغانستان شرایط طبیعی اقلیمی مراتب دوگانه زندگانی قبل‌التاریخ را به بهترین نهجی حایز بود کوه‌های سربلک کشیده با مغاره‌های طبیعی بهترین پناه گاهاتی برای بشر اولیه بشمار میرفت. حیوانات وحشی کوهی مورد نیاز بشر مغاره نشین بکثرت پیدا می‌شد. سلسله هندوکش که در قلات پامیر با جبال همالیا بهم پیوند خورده است مغاره‌های طبیعی دارد که مراتب اولی زندگانی بشر را دیده - همین قسم برای دوره دوم زندگانی بشری دوره‌ای که انسان از مغاره به جلگه فرود آمده، از شکار حیوانات وحشی به تریبه و اهلی ساختن آنها گرائیده و با استقرار در جلگه و کنار رودخانه‌ها تازه به ساختن منزل و زراعت شروع کرده است باز خاک افغانستان مساعد بوده زیرا در شمال و جنوب و جنوب‌غرب و در حواشی غربی و شمال‌غربی منکبت رودخانه‌های چون اکسوس و اندوس و هیرمند و هری رود جریان داشته و اراضی باطلاحی و هوای گرم حوزة‌های مذکور تمام شرایط زندگانی قبل‌التاریخی را برده می‌کرد و برای اثبات عملی دو مرحله زندگانی بشری در ادوار دور افتاده قبل‌التاریخ در افغانستان از دو نقطه ممیزه از (مغاره قره کمر) (وتیه مندلیک) صحبت می‌کنیم و برای اینکه موضوع خوب تر فهمیده شود پیش از اینکه بر هر کدام از نقاط مذکور تمام بسنجیم بصورت تمهید مختصر از عمومیات مختصه هر دوره حیات بشری صحبت می‌کنیم. فراریکه مطالعات قبل‌التاریخ بطور تمام نشان میدهد بشر همه جا اولین افزار و ادوات مورد نیاز خویش را از چوب ساخته ولی چون چوب دوام ندارد آثار و شواهد آن باقی نمانده است برعکس افزار سنگی از همان روزیکه بدست انسان ساخته شده تا امروز باقی مانده و بهترین وسیله‌ای معرفتی تحول استعداد بشر است ازین رو سنگی در تارایخچه تحول زندگانی بشری عصر و تمدنی دارد که آنرا (مدنیت

دوره سنگی) میخوانند و به اساس پاره ملاحظات مراتب مختلف این تحول به نام های ذیل یاد میشود: (۱) (باله اولی تیک) یا (دوره اولیه حجر) (۲) (ارکه اولی تیک) یا (دوره قدیم حجر) (۳) (مزولی تیک) یا (دوره متوسط حجر) (۴) (انه اولی تیک) یا (آخرین مرحله دوره جدید حجر).

این تقسیمات را اگر خلاصه تر کنیم دو دوره باقی میماند دوره (باله اولی تیک) و (نه اولی تیک) که معمولاً یکی را دوره قدیم و دیگری را دوره جدید حجر تعبیر میکنند و فرق بارز این دو دوره مهم این است که در طی دوره اولی هنوز سنگ صیقلی نشده و در دوره دوم صیقلی میشود.

معمولاً افزار و ادوات سنگی ساخت دست انسانی از سنگ چقماق بوده و این سنگ در ادوار حجری تمدن بشری دخالت زیاد وارد و این دخالت بی علت هم نیست زیرا در میان اجزای آهکی هسته های سختی باشکلی مخصوص که بیشتر به بادام شباهت دارد و ازین سنگ پیدا میشود که گاه گاه تا ترکیدن اجزای خود بخود مجزی میشود و انسان های اولیه با نهادن آن میان دو شاخ چوب از آن (تبر) یا (تیشه) درست میکردند. افزار و ادوات چقماقی دوره های قدیم و جدید حجر نظر به اشکال متنوع که علماء و متخصصین تثبیت کرده اند نام های دارد مربوط به اعصار ضمنی شامل هر دوره که ذکر آن ما را به جزئیاتی میکشاند که بحث آن اینجا مورد ندارد.

دوره باله اولی تیک یا دوره قدیم حجر یعنی دوره نئی که بشر هنوز صیقل کردن سنگ را نمی دانست دوره ایست که مراتب اولی آنرا تا حدود (چهل، پنجاه هزار سال) بالامی برند ازین دوره تا سال ۱۹۵۳ یعنی دو سال قبل در افغانستان خبری نبوده تا اینکه مغاره (قره کمر) کشف شد.

مغاره قره کمر مغاره ایست طبیعی که در آخرین دامنه های شمالی هندوکش در جناح شرقی رشته کوهی فراز قریه نئی موسوم به (سرکار) در حوالی ۸ میلی شمال هیک (سمنگان) میان راه پل خمیری و تاشقرغان واقع شده است و از طرف داکتر «کارلنبن کون» متخصص قبل تاریخ هئیت باستان شناسی موزه دانشگاه پنسلوانیا در بهار سال ۱۹۵۳ کشف و مرحله کاوش های علمی در آنجا بعمل آمد و راجع به مختصر معلوماتی که در طی واپورتی از طرف دانشمند مذکور به موزه کابل داده شد در شماره ۱۴ سالش مجله ژوندون مقاله تحریر شد. چون هنوز نشریات مفصل تر علمی از طرف داکتر کون در آن مورد بعمل نیامده به اساس همان را وپورت اولیه و تلگرام هائی که بعدتر واصل شده است بحث خویش را ادامه میدهم.

مغاره قره کمر (۳۲۰۰) فوت از سطح بحر و (۴۵۰) فوت از سطح جلگه و سرک هام ارتفاع دارد. مغاره چشم انداز وسیعی دارد و برای شکاری بهترین جای کشک

است که حرکت حیوانات را تا فاصله‌های دور دیده می‌تواند. رخ مغاره بطرف جنوب است و تمام روز آفتاب در آن می‌نشیند طبعاً باشندگان قبل التاريخ از حرارت آفتاب استفاده زیاد می‌توانستند آب اشامیدن برای انسان و حیوان در مجاورت آن پیدا میشود و به این ترتیب باشندگان مغاره حداکثر از مزایای طبیعی استفاده می‌توانستند.

در حال موجود در لبه فوقانی مغاره سنگ‌های کوه تا (۲۱ فوت یا (۷ متر) بیش بر آمده و از روی مقدار سنگی هائی که در داخل مغاره (بایان افتاده معلوم میشود که در از منته اولیه افلاً در برابر وضع موجوده سنگ‌ها بیش بر آمدگی داشت. خود بدنه کوه از احجار رسوبی تشکیل شده و محتملاً به عصر (ژوراسیک) طبقات الارضی تعلق میگیرد.

داکتر کون متخصص قبل التاريخ امریکائی بین ۶ و ۱۹ اپریل ۱۹۵۴ پنچ جر در زمین مغاره کند که بنام های K و D.C.B.A تعیین شده است حین جریان حفاریات احجار بزرگی به اندازه (۳) متر مکعب از جا برداشته شد و دامنه‌های کاوش ادامه یافت. از این قبیل احجار قبل از کاوش و در جریان عمل کاوش و بعدها افتاده میرفت از روی تدقیقات حفاری و ملاحظات علمی و شواهد افزایش سنگی و استخوان حیوانات و ذوغال و خاکستر ریزه و پارچه‌های تیکری که با چرخ ساخته شده و پارچه‌های آهن و جملتاً مس واضح می‌شود که مغاره قره کمر در مدت‌های طولانی پناه گاه و مقرر هایش بشر (قبل التاريخ بوده که روی هم رفته تمام دوره یا له اولی تیک یعنی دوره قدیم حجر را در بر میگیرد و دامنه آن در دوره نه اولی تیک (یعنی دوره جدید حجر) در دوره فلز هم ادامه یافته است.

از روی ملاحظات دقیق تر باستان شناس امریکائی چهار مرحله حیات را در مغاره قره کمر تشخیص داده است که از نظر (کلچر) هم را مربوط به عصر شکار میداند چهارمین مرحله حیات یا قدیم ترین دوره اشغال مغاره شواهدی از خود دارد که عبارت از ادوات اولیه سنگ چقماقی است که بیشتر شکل طبیعی دارد و اثر دخالت بشر در آن به سختی مشهود می‌شود. این دوره در قبل التاريخ اروپا و آفریقا و آسیا (موستری) خوانده شده و اینک بار اول افزار سنگی مربوطه آن از مغاره قره کمر در افغانستان بدست آمده است.

تا گفته نمائیم که افزار سنگی مخصوص عصر (لوستری) معمولاً بالقای آدم (نه اندرتال) یکجا میباشد. باستان شناس امریکائی معتقد است که انسانها در سومین مرحله بین یخچال ها در قره کمر زندگی داشتند.

دوره سوم دوره ایست که در آن ساختن تیغ های سنگی به تعداد زیاد جریان داشت در این دوره همه از شکاری ها در مغاره پناه گزین شده خویش را به آتش

گرم میکردند و برنده های از سنگك چقماق نصواری رنگك میساختند که نمونه های آن به تعداد هزار ها کشف شد و وعده بیشتر آن پارچه های نازکی است که حین ساختن افزاز از اصل ادوات مورد احتیاج جدا شده است .

در دوره دوم مانند دوره چهارم از آتش اثری نیست در دوره اول که عبارت از آخرین دوره رهایش بشری در مغاره میباشد مانند دوره سوم تیغ های سنگی به کثرت دیده می شود و ادوات و افزاز این دوره را به اساس تقسیمات تمدن حجری که در تمهید این بحث مختصراً به اساس آن اشاره کردیم مربوطه دوره (مزولی تيك) یا دوره متوسط حجر میدانند که دامنه آن ادامه یافته و به دوره جدید حجر منتهی شده است .

دا کتر کاولتن کون چنین حدس میزند که بشری که در مرحله سوم و اول در مغاره قره کمر زندگی داشتند شکاری بودند و حیوانات بزرگی را شکار میکردند در دوره اول بیشتر بز کوهی و در دوره سوم اسپ یا گوزن و یا هیدو و شاید شتر شکار میشد .

قراریکه بیشتر ذکر کردم راپوری که دا کتر کارلتن کون به موزه کابل سپرده راپوری است مقدماتی . برای اینکه مطالعات علمی دقیق در لابر اتوار های موزه دانشگاه پنسلوانیا صورت بگیرد طبق قرار داد باستان شناس که بین موزه کابل و موزه دانشگاه موصوف منعقد شده است نمونه های مختلف افزاز و ادوات سنگی و پارچه های ذوغال و خاک کستر و انواع خاک رسوبی مغاره قره کمر به موزه مذکور فرستاده شد درین سال های اخیر برای تعیین مراتب قدامت مغاره ها و خرابه های باستانی اصول جدید پیدا کرده اند که بنام شعاع نمره ۱۴ شهرت دارد و هر وقت خواسته باشند قدامت محل عتیقی را معلوم کنند پارچه های ذوغال محل کاوش را با شعاع نمره ۱۴ تجزیه میکنند . این کار بار اول راجع به ذوغال های مکشوفه از مندینگك در شیکاگو صورت گرفت و معلوم شد که قسمت های وسطی تپه مذکور ۲۶۰۰ ق.م قدامت دارد و این تاریخ با شواهد مکشوفه عیناً مطابقت دارد . این تجربه راجع به ذوغال های مغاره قره کمر در لابر اتوار های موزه پنسلوانیا هم صورت گرفته قرار تلگرامی که بتاريخ ۱۵ عقرب ۱۳۳۳ واصل شده است ثابت میکند که مغاره قره کمر نوزده هزار و هشت صد سال قدامت دارد . بعد تعقیب این تلگرام تلگرام دیگری رسید که ۲۰ هزار ساله قدامت اسفال مغاره قره کمر را تأیید نموده و ضمناً دا کتر کون به ملاحظه میرساند که میان افزاز و ادوات سنگی دوره قدیم حجر (قره کمر) و دوره های معاصران در فرانسه شباهت های دلچسپی موجود است و این امر ادامه کاوش را در قره کمر به مراتب دلچسپ تر ساخته است .

به این اساس با اینکه تحقیقات در مغاره قره کمر در آغاز کار است و نتیجه بدست آمده هنوز محدود است معذالك این معلومات مختصر با تمام محدودیت خود کمال اهمیت دارد زیرا بار اول به اساس مدارك علمی مراتب حیات بشر قبل التاريخ را در حوالی ۲۰ هزار سال ق. م در دوره پاله اولی تیک (دوره قدیم حجر) ثابت میسازد و آشکارا میگرداند که مغاره های هندو کش در دوره قدیم حجر مسکون بوده است .

در آغاز این مقاله متذکر شدیم که زندگانی قبل التاريخ بشر اگر عاری از اصطلاحات علمی تحصیل شود بعد از دوره مغاره نشینی و شکار دوره استقرار در اراضی اهلی ساختن حیوانات و آغاز زراعت می آید در خاک های افغانستان ساحه بی که برای زندگانی بعد از مغاره نشینی و شکار مساعد باشد و انسان در مجاورت مسیر رودخانه ها از آب و هوا و خاک مساعد استفاده بتواند چندین جای است که اهم آن سه ساحه بزرگ میباشد . یکی سیستان ، دوم حوزه هری رود ، سوم صفحات باختر در تمام هندو کش . در صفحات باختر امودریا و معاوین آن ، در حوزه هری رود رود خانه هیری رود و در سیستان رودخانه هیر هند و معاوین آن میگردد .

درین سه جا آنطوریکه شاید رباید تجسس روی خاکی از نظر تثبیت اماکن قبل التاريخی صورت نگرفته الا در سیستان افغانی و علاقه های متصل آن که عبارت از حوزه (ارغنداب) و (ترنگک) و خاک های میان این دو رودخانه میباشد و در یک ساحه وسیع از حوزه ترنگک تا حوزه فراه رود بقایای ادوار قبل التاريخ به مشاهده رسیده است موضوع تحقیقات قبل التاريخ در سیستان افغانی که از سال ۱۹۳۶ شروع شده است تاریخچه مختصری دارد که اینجا به جزئیات آن وارد شده نمیتوانم . روی هم رفته ذکر این مختصر کافی است که از ۱۹۳۶ تا ۱۹۵۴ طی بی با فاصله های مختلف زبان هیئت های فرانسوی و امریکائی مثل هیئت (گیرشمن) و هیئت (فیرمترویس) هیئت (دیو پوره) و هیئت (کازال) به یک سلسله تحقیقات و کاوش ها و با لآخره حفریات مفصل در حوزه سفلی هیرمند (حوالی زرنج در تپه های سرخ داغ و سفید داغ) در علاقه پنج وانی (سید قلعه غندی ، لورائی غندی ، موراسی غندی) و در علاقه خاک ریز (تپه مندیکک) .

شبهی نیست که در سلسله این همه تحقیقات ، تحقیقات موسیو کزال فرانسوی در میان نقاطی که کاوش در آن بعمل آمده تپه مندیکک بسیار مهم است که ما را مواجه به یک دهکده بزرگ قبل التاريخ ساخته و هنوز حفریات آن پایان نیافته است .

در آخر این مقاله ازان مفصل تر صحبت خواهم نمود .

نتایجی که تا حال در زمینه تحقیقات قبل التاريخ چه از روی سروی خاک سیستان افغانی چه از روی حفریات نا تمام تپه های شهر قدیم زرنج و چه از روی کاوش های

امتحانی (دمور اسی غندی) و (سید قلعه غندی) بدست آمده تازه مارا بيك نكته ملتفت میسازد که خاک‌های جنوب غربی افغانستان از فراه رود تا ترنگ بقایای زندگانی ادوار قبل التاریخ را محافظه کرده است. اثبات این مفکوره برای ادامه تحقیقات درین حصه افغانستان چیز بیست مهم زیرا مدت‌ها تصور میشد که تپه‌های قبل التاریخ بخصوص در مناطق جنوب غرب افغانستان در اثر جریان آب‌ها از کوه‌ها و بسط زراعت در حوضه‌های ارغنداب و هیرمند بکلی از بین رفته و یا از حد زیاد سائید شده است. البته انکار نمیتوان کرد که دو عامل مهم (آب) و (باد) هردو در سیستان افغانی در تفریر دادن شکل جلگه و منجمله بقایای قبل التاریخی سهمی داشته معذالک هنوز تپه‌های به ارتفاع (۳۰) متر چه در حوالی زرنج (نادعلی) و چه در علاقه خاک ریز باقی مانده و نظیر آنها تپه‌هایی شاید به ارتفاع کمتر در حوضه فراه رود دیده میشود.

بهر حال کشف تپه مندینگك برای مطالعات قبل التاریخ افغانستان بسیار مهم است و بصورت يك اکتشاف بی سابقه تلقی شده است موسیو (شلوم برژه) مدیر هیئت حفاریات فرانسوی در طی کنفرانسی که بتاريخ ۹ سرطان (۱۳۳۳) در کلپ فرانسوی ها در شهر نو ایراد کرد تپه مندینگك را ستاره‌ئی نو خواند که طلوع آن در تار یکبهای قبل التاریخ افغانستان روشنی خواهد افکند.

تپه (مندینگك) در سال ۱۹۵۱ از طرف موسیو کوزال متخصص قبل التاریخ هیئت حفاریات فرانسوی کشف شد این تپه در ۵۵ کیلومتری شمال فندهار در علاقه کشک نخود در حومه (خاک ریز) در دامنه‌های جنوبی کوه (شاه مقصود) در مجاورت شمال مجرای خشکیده رود کشک نخود واقع شده است. کشک نخود به مفهوم وسیع جغرافیائی جلگه مرسوبی است که از مرسوبات دور و دخانه ارغنداب و هیرمند تشکیل شده و کوه شاه مقصود در وسط این جلگه در میان مجرای دورود خانه قرار گرفته است. کشک نخود از نظر بقایای تپه‌های قبل التاریخ غنی است و منجمله (مندینگك) و (مندیحصار) و (مندیشار) سه تپه ایست که در حصص علیای جلگه کشک نخود در (خاک ریز) مورد توجه باستان شناس فرانسوی واقع شده است. تپه مندینگك از روی زمین ۲۰ متر ارتفاع دارد و تپه دیگر بیشتر سائیده شده و هر کدام بیش از ۶۰ متر بلندی ندارند.

طریقه آغاز حفاریات درین قبیل تپه‌ها چنین است که اول از سر تا پای تپه شقی بعمل آورده میشود و موسیو کوزال به طول ۴۳ متر جری کند. فائده چنین شق این است که تسلسل و مراتب آبادی‌های سربسر که در مرور هزاران سال یکی روی خرابه‌های دیگر بنا یافته است آشکار میشود.

بعد از اینکه تسلسل آبادی‌های دوره‌های مختلف معلوم شد حفاریات وسیع آغاز

میگردد با اینکه تا حال چهار مرحله حفاریات عملی شده است معذالك اظهار نظر کلی و قطعی به اتمام کار موکول است بهر حال مراتب طبقاً تی تپه مند یگک فرا را آتی تشخیص شده است .

(۱) اولین مرحله اشغال تپه را بقایای سوراخ‌هایی نشان میدهد که شباهت به سوراخ‌های دیرک یا تیرهای خیمه دارد از خشت و سنگ اثری دیده نمیشود و یار چه های تیکر بسیار کمیاب است و آنچه که هم موجود است یکنوع تیکر کلفت کلابی رنگ بدون نقش است . افزاز سنگی سنگ چقماق برای پریدن و سائیدن یکی دو تکه دیده شده ولی از فلزات اثری نیست با اینکه اظهار نظر در باب هویت باشندگان او لیه تپه مند یگک عجا لثاً قبل از وقت است معذالك از روی قراین به حدس میتوان گفت که ایشان مردمانی بودند بدوی و کوچی که ساختن منزل را با سنگ و خشت هنوز نه می شناختند . پناه گاه های اولیه ایشان یکنوع چپری هائی بود . افزاز سنگی میساختند و فلزات نزد ایشان مجهول بود . ظروف گلی بسیار ابتدائی کلفت و خشن میساختند .

بعدتر در حالیکه هنوز سوراخ‌های چوب‌های چپری در اقامتگاه آنها دیده میشود دیوارهای یخته‌ئی هم مشهود میگردد واضح میشود که باشندگان مند یگک ساختن پناه گاه ها را بادیوارهای یخته‌ئی یاد گرفتند .

(۲) در طبقه دوم اشغال تپه اطاق‌هایی محاط بادیوارهای یخته‌ئی دیده می شود . در وسط یکی از اطاق‌ها بوضاحت محل آتش یا اجاقی هم مشهود است . نوعیت تیکر مثل‌ها بق است . یعنی تیکر کلفت بدون نقش .

(۳) از مختصات این دوره ظهور خشت است . در مرحله سوم اشغال تپه دیوارهای خشتی تحول مهم و جدیدی را نشان میدهد . اختراع خشت درین دوره از دوره های بالاتر تپه ادامه دارد درین طبقه بار اول یکنوع مهر سنگی و بار اول هیکل هائی از گل رس کار شده است . ظهور خشت و مهرهای سنگی و هیکل‌های گلی مرف تحول بزرگ استعداد طبیعی و هنری باشندگان این طبقه است مهرهای سنگی با نقوش هندسی و هیکل های گلی صبه این تحول را نشان میدهد . نقوش هندسی مهر آنها با نقوش ظروف گلی مکشوفه از (کوئته) یکسان است . هیکل‌های گلی باشندگان طبقه سوم مند یگک منحصر به گاوهای دو کوهانه هنوز جرئت به ساختن هیکل انسانی نکرده اند . رسم الخط هنوز نزد ایشان مجهول بود از معیارات دیگر این دوره زندگانی قبل القاریخ باشندگان مند یگک سرهای تیری است که از سنگ چقماق ساخته شده و بعد تر ظروف مدور یا استوانه‌ئی شکل از سنگ رخام ظاهر گردیده است که هر کدام آن مراتب تحول زندگانی را بنوعی تأیید میکند .

از سطح پنج متری بالاتر از سطح جلگه به بعد مفرغ و ادوات مفرغی ظاهر میشود و این وضعیت تا سرتپه یعنی در ۱۰ متر خاک توده‌های تپه ادامه دارد تا اینکه روی سطح تپه

آهن آشکار می‌شود. چون حداکثر نثرخاک توده‌های آبادی بی باستان تپه مندینگک مفرغ و ادوات مفرغی دارد موسیو کزال متخصص قبل‌التاریخ فرانسوی نتیجه گرفته میگوید تمام مراتب مختلف زنده‌گانی در تپه مندینگک مربوط به دوره مفرغ است.

بدون اینکه اینجا وارد جزئیات مراحل مختلف اشغال تپه شده بتوانیم متذکر می‌شویم که هشت مرحله اشغال تپه می‌گذرد و مراتب زندگی چادر نشینی با تحول تدریجی که مختصراً بدان اشاره نمودیم سپری می‌شود. تعداد مردم کم کم زیاد می‌شود و دهکده مندینگک منبسط می‌گردد. از آبادی و ویرانی و تراکم خاک هشتاد دوره تپه مندینگک به ارتفاع تقریباً ده متر رسیدیم بود که شواهد یک دوره جدید هویدا گردید. شواهد این دوره عبارت از بقایای یک عمارت بزرگ است که با نقشه ویلان واحدی طرح و بنا شده و قسمت معتنا به دیوارها و اطاق های عمارت از بین نرفته است. قسمت مهم دیوارهای سمت‌های مختلف این عمارت در اثر حفاریات بهار امسال (۱۳۳۳) هویدا گردید دیوارهای روی عمارت پیش برآمدگی هائی دارد که هر کدام شکل فیل پایه مدوری بخود گرفته و به عمارت یک منظره با عظمت و باشکوهی داده است. روی عمارت رخ بطرف شمال است بالای قطار پیش برآمدگی های ستون نمای روی چدار عمارت سرطافی های دندانه نما دیده می‌شود. عمارت پلستر سفیدی داشته و جایجا آثار رنگ فرمز هم تشخیص می‌شود. با مرمت کاری و الحاقاتی که در طول زمان بعمل آمده هیئت و شکل اساسی و اصلی عمارت واضح است از برخی از اطافهای این عمارت ظروف گلی متعددی بدست آمد. همه منقوش با اشکال گل نیلوفر و تصاویر حیوانات و پرندگان مانده کف‌تار و کبک و بعضی حیوانات دیگر. تزئینات ظروف گلی بیشتر عوامل تزئیناتی مدنیت وادی سندرا بیادمی آرد و حیوانات با بدن های طویل و چشم های بزرگ مدورسبک (کوبی) بلوچستان را بخاطر می آورد بعضی ظروف تیکری بخصوص از نظر نقوش با ظروف مکشوفه از کوئته (بلوچستان) شباهت دارد و اشکال هندسی بعضی از مهرهای مفرغی به طبقه سوم (حصار) یکی از تپه‌های ایران قرابت بهم میرساند. ادوات و افزار سنگی درین دوره مانند دوره های سابق فرق نکرده سرهای تیر مهرهای سنگی، اشبای کوچک مفرغی مثل تیغ چاقو، دروس، پن و غیره بدست آمده است.

بیشتر متذکر شدیم که در حوالی قریب تپه (مندینگک) تپه‌های دیگری هم است که دوی آن بنام (مندیشار) و (مندیحصار) طرف توجه واقع شده و کاوش‌های امتحانی هم در آنها بعمل آمده است.

از روی شواهد و ملاحظات چنین استنباط می‌شود که اصل کانون رهایش مردمان قبل‌التاریخ این ناحیه همان تپه مندینگک بوده و چون بعد از هشت مرحله آبادی های

سربسر ارتفاع تپه به ده متر رسیده يك دوره جدیدی آغاز یافته است که شاید عظمت نسبی آن همان عمارت بزرگ و مجلل قبل التاريخ است که فظیر آن به فدامت چهار هزار سال قبل از امروز در سائر نقاط آسیا دیده نشده است. چون عمارت بزرگ (خواه به منظور مرام مذهبی یا اداری و سیاسی) روی تپه مندیگک را اشغال نمود مردم عوام در نقاط مجاور به آبادی پرداخته اند و دوتپه فوق الذکر که ۵-۶ متر بیشتر از سطح جلگه ارتفاع ندارد در اثر تراکم آبادی های بعدی بمیان آمده است. شبیهی نیست که بالاتر از عمارت بزرگ و دوره مربوطه آن مراحل آبادی و دوره های دیگری هم است و همین آن هم باره معلومات مختصری را جمع به آنها در دست داریم ولی برای اینکه موضوع پیچیده و مبهم نشود از ذکر مراتب آن صرف نظر نموده همین قدر متذکر میشویم که آبادی های مذکور ما فوق خرابه های عمارت بزرگ هم در دوره برونز (مفرغ) ادامه داشته و فقط از سطح تپه مندیگک شواهد دوره آهن بدست آمده است و بعد از آغاز دوره آهن تپه مذکور متروک مانده است.

پس با شرح مختصری که گذشت تپه مندیگک من حیث وسعت ساحه و ارتفاع که یکی پهنائی آبادی های قبل التاريخ و دیگر طول دوره های آن را نشان میدهد تپه ایست بسیار بسیار مهم و کشف آن در زمینه قبل التاريخ افغانستان و مراتب تحول مردمان آن دوره روشنی های مهمی می اندازد.

تپه مندیگک که در وسط حوزه های دورودخانه هیرمند و ارغنداب واقع شده بحیث يك کانون زندگی قبل التاريخ را بطور نمونه نشان میدهد که حوزه های سفلی رود هیرمند و ارغنداب را بطور کلی افغانستان جنوب غربی از نظر حیات قبل التاريخ دودوره نیولی لیتیک (دوره جدید حجر) اهمیت مخصوصی داشته بیشتر دیدم چطور نقوشها مهرها و ظروف گلی مندیگک یکطرف با آثار حوزه سند و جانب دیگر با شواهد تپه های ایران شباهت بهم میرسانند. این شباهت ها از نظر تحلیل تاریخی کمال اهمیت دارد زیرا به خاک های جنوب غرب افغانستان در ادوار قبل التاريخ یکنوع مرکز ملیتی میدهد که رول آن از نظر تعاطی فرهنگی و هنری بیشتر ثابت خواهد شد اهمیت تپه مندیگک فی حد ذاته درین است که در سراسر ارتفاع خود مربوط به عصر برونز (مفرغ) است و به بهترین صورت میتوان تحول این عصر را در آن مطالعه نمود. رویهمرفته شواهد آبادی های مختلف این تپه بین ۳۰۴ هزار سال قبل از امروز را در بر می گیرد. عمارت بزرگی که تذکر دادیم به ۴ هزار سال قبل از امروز تعلق دارد و چون پایان تراز طبقه مذکورده متر دیگر تپه حفر نشده احتمال قوی در بین این که شواهد ۵ هزار سال قبل هم مکشوف شود. آثار مندیگک از راه (کولی) و (کوئته) بلوچستان با شواهد مدینیت وادی سند نقاط کابل مقایسه پیدا کرده و عوامل مقایسه به تپه های ایران منجمله تپه (حصار) بدست

آمده است . یقین است با تکمیل حفریات عوامل مقایسا بهر دو طرف و سعت خواهد یافت و آنوقت در روشنی مدارک جدید اهمیت حوزه های سفلی هیرمند و ارغنداب روشن تر خواهد شد .

بهر حال با اینکه نتایج کلی و قطعی (مغارو قره کمر) و (تپه مندینگک) به مناسبت عدم تکمیل حفریات هر دو جا در دست نیست معذالک این دو نقطه به حیث دو کانون دودوره ایات قبلالتاریخی افغانستان کمال اهمیت پیدا کرده است . اولی بار اول چشم مارا به چگونگی زندگی زندگانی بشر قبلالتاریخ افغانستان دودوره قدیم حجر در ۲۰ هزار سال قم بازمی کند و دومی مارا به دهکده ای رهنمونی می کند که از دوره حجر صیقلی آغاز یافته و تمام دوره مفرغ را در بر می گیرد و منتهی به دوره آهن می شود .

بشر مغارو نشین که از شکار حیوانات درنده سد جوع میکرد و ساختن منزل را بهیچ طریقی نمیتوانست و حتی تراش و صیقل سنگ پیش او مجهول بود به تدریج تحول میکنند و از مغارو های کوه به وادی رودخانه های بزرگ فرود می آید هنوز شکاری است ولی شکار شغل عمده او نیست بلکه بهلوی شکار که جزئی از زندگی او شده حیوانات اهلی هم دارد و از منازل پخته ای به ساختن خانه های خشتی مبادرت کرده ظروف گلی کلفت تبدیل به ظروف گلی نفیسی شده که علاوه برداشتن خمیره نقشنگ تصاویر زیبایی هم دارد از قبیل تصاویر پرندگان و حیوانات . استعداد هنری منحصر به تصاویر ظروف گلی نمانده بلکه در هیكل تراشی هم وارد شده و هیكل های سنگی از حیوانات آن وقت بخصوص گ و دو کوهانه و غیره بعمل آورده است .

از نظر تکامل مراتب حیات اجتماعی هم تحول محسوسی مشهود است . مردمان قبلالتاریخ حوزه ارغنداب و هیرمند در حوالی بین ۳۵۰۰ و ۴ هزار سال قبل از امروز اداشتن دهکده های متمرکز دارای عمارات مهمی هم شده بودند که خوشبختانه يك نمونه آن کشف شده و معرف مرکزیت مذهبی و اداری آنها می باشد

ملل متحد و افغانستان

نویسنده: دکتور عبدالحکیم «طیبی»

کاخ صلح :

هنگامیکه بریان و کلوک وزیرای صلح بستند فرانسه و امریکا خواستند برای نخستین بار بعد از مجاریه اول به آرزوهای صلح خواهان جهان بخشیده و دنیا را تشویق کنند «جنگ جهانی» بحیث پالیسی ملی منسوخ قرار دهند «سیاسیون و مفکرین بلژیک به اظهار عقیده نمودند که چنین نوع پالیسی ها و بیعت های اخلاقی بدون پشتیبانی از یک تشکیلات منظم و قوی بین المللی نمیتواند صلح گیتی را ضمانت کند. همان بود که با وجود امضا نمودن ۶۴ دولت از پاریس بریان و کلوک و تأسیس بنای مشرزل «جامعه اقوام» دنیا یکبار دیگر در آتش جنگ عمومی دوم غلتید که از اثر آن میلیونها زن بی شوهر و میلیونها طفل بی مادر و هزاران هزار خانمان بی گناه و یران و خاکستر شد و اثرات آن جنگ عظیم تا هنوز بشریت را می لرزاند و بنای صلح را تا قرار ساخته است.

دکتر عبدالحکیم طیبی

هنگامیکه در خانه جنگ عمومی دوم اسلحه مدش آتومی بمیدان آمد و انفلاق تنها دو بمب کوچک توانست دوشهر بزرگ ناگاساکی و هیروشیما را بخاک یکسان سازد بشریت فهمید که نمیتوان بیشتر از این بمقدرات خود بازی کرد زیرا قوه ساکنس و اختراعات جدید می تواند بیک چشم زدن مدیته عالم را از بین ببرد و هستی بشر را نابود سازد.

دنیا اینرا هم فهمید که در جنگهای آینده هیچ غالب و مغلوبی باقی نخواهد ماند و اثرات جنگ برای فاتح نیز همان است که مغلوب آنرا تحمل میکند.

همان بود که در زیر فشار چنین ترس و واهمه که فرانس گریمیا (یا لسا) تشکیل شد و لیبران دول فاتح دورهم گرد آمده و خواستند در اطراف تأسیس یک بنای محکم صلح فکر کنند و باهم عهد نمایند برای حفاظت و نگهداشت این بنا باهم همکاری کرده و نباید طوریکه در دوره جامعه اقوام بنام منافع خصوصی آرامش بین المللی را برهم زدند من بعد چنان کنند. همان بود که پرنسپ های یالقا و دمبارتن او کس در شهر زیبای سانفرانسسکو شکل حقیقت بخود گرفته و میثاق ملل برای امضا باز گذاشته شد.

و امسال ۹ سال از این تشکیل بزرگ بین المللی که میتوان آنرا بنام « کاخ صلح و آرامش بشر » یاد کرد سپری می گردد سازمان ملل با اینکه دقایق بحرانی را نیز به نسبت « سیاست قوا » در خلال این ۹ سال طی کرده است ولی با اینهمه موفقیت های این موسسه نیز درخشان بوده و امید پیروز مندی های بیشتری از این راه برای بشر برده میشود.

سازمان ملل توانست که درین عرصه کوتاه ۹ سال در اکثر نقاط جهان آتش های سوزانی را که شاید منتج به جنگ و خونریزی بین المللی میشد خاموش کند . خطر خونریزی مزید در اندونیزیا در اثر مداخله سازمان ملل از بین رفت و ملت صدمه ملیونی و آزادی در صف ملل آزاد قرار گرفت . آتش جنگ کشمیر که شاید دامنه آن آسیا را به آتش می سوخت خاموش شد و بحران بالقان روبه آرامی گذاشت .

جنگ کوریا که تقریباً به عقیده اکثر مبصرین سیاسی آغاز جنگ عمومی سوم بود از اثر هرق ریزی یو - ان روبه خاموشی گذاشت و دو خطر انفلاق جنگ جمهوری چین و ملیون راه حلی را بخود گرفت .

لیبیا صاحب استقلال شد - تونس و مراکش در آستانه آزادی اند . علاوه از خدمات سیاسی ، فعالیت های علمی و تخنیکی سازمان ملل و ایجنسی های تخنیکی آن قابل قدر بوده و قهرمانان علمی در راه پیشرفت سوبه حیاتی ممالک پس مانده داخل نبرد و مجادله اند .

خدمات یو - ان در راه ترتیب کنوانسیون حقوق نروان و حل پرو بلم کار گران اجباری و کنترل ادویه مخدره قابل تذکار بوده و خصوصاً موفقیت سازمان ملل که نسبت به جامعه اقوام بیشتر آنرا قابل ارزش ساخته است تصویب اعلامیه حقوق بشر و ترتیب کنوانسیون های حقوق بشر میباید .

همچنان سازمان ملل در ساحت آزادی اطلاعات و مطبوعات توجه مزیدی را مبدول داشته است که به این رنگ میتوان علمی الرغم کسانی که سازمان ملل را فا کلام میدانند ادعا کرد سازمان ملل در عمر کوتاه خود توانسته است قدمهای درخشانی در راه سعادت بشر بردارد .

افغانستان و سازمان ملل :

افغانستان بجهت عضو وفادار نه تنها در دوره شمولیت خود در یو - ان بلکه سالها قبل از ان بطرفی و صلح خواهی را جزو پالیسی خود دانسته و روی همین پالیسی بود که در زمان عضویت در جامعه ملل همیشه از پیشنهادات و تصاویری که برای صلح و سلام

دنیا مفید و مؤثر ثابت میشد پشتیبانی کرده است و به شهادت کلکسیون معاهدات یو-ان با اکثر ممالک آسیائی و اروپائی معاهدات دوستانه و صلح خواها نه داشته و مناسبات خود را همیشه به اساس دوستی و همکاری بین المللی استوار داشته است .

نمایندگان افغانی در هنگام مذاکرات کشتفرا نس خلع سلاح از تمام پیشهاداتی که برای تقلیل اسلحه و برقراری صلح و منسوخ تعرض طرفداری کرده و بهمین اساس کنوانسیون تعریف ترض با محققات آن در جولای ۱۹۳۳ قبول شده است و همچنین معاهده عدم تعرض سعد آباد در جولای ۱۹۳۷ با عراق- ترکیه و ایران امضاء گردیده است .

ریکارد صادقانه افغانستان در مجمع ملل و پالیسی بیطرفی کشور مادر زمان جنگ عمومی دوم وسیله آن شد که هنگامیکه پیشنهاد شمول افغانستان در یو-ان تقدیم گردید تمام ملل عضو از خورد تا بزرگ از آن طرفداری نمودند .

افغانستان از هنگام شمولیت خود در یو-ان تا حال پیوسته در هنگام اجراءات به پرنسپها و مواد چهارتر اتسکا نموده و اگر برای داده و یا حرف زده از پرنسپ های منشور انحراف نورزیده است . طوریکه ریکارد اجراءات نمایندگان افغانی در سازمان ملل نشان میدهد ، همیشه پرنسپ های ذیل اساس اجراءات شان بوده است :

اول: طرفداری از پرنسپهای چهارتر :

تمام داگرومنتهای یو-ان ثابت میکنند که افغانستان همیشه در دوران مذاکرات متکی بر مواد چهارتر بوده و بدون طرفداری از «سیاست قواء دست و دماغ نمایندگان ما برای طرفداری منشور استعمال شده است و به اساس تصاویب و فیصله های یو-ان میتوان کشور ما را از صادقترین اعضای سازمان و موجب صلح و سلام گیتی شمرد .

دوم: تعقیب پالیسی بیطرفی در هنگام مجادله شرق و غرب :

چون افغانستان پالیسی بیطرفی و صلح خواهی را از سالهاست که تعقیب نموده و در نازکترین مواقع تاریخ مثلاً جنگ عمومی اول و دوم به آن استناد نموده است، در یو-ان نیز در هنگام مجادلات بلاکهای بزرگ کوشش ورزیده است که با این پالیسی بتوانند با همکاری سائر ملل بیطرف برای نزدیک ساختن شرق و غرب کار کند چنانچه سهیم افغانستان در زمره ممالک آسیا و افریقا در دوران بحرانهای ترین دقایق جنگ کوریا قابل تذکر است .

سوم: همکاری با ممالک آسیائی و اسلامی :

افغانستان که یک مملکت آسیائی بوده و پروبلماهای وی از رهگذر اقتصاد و حتی سیاست با اکثر ممالک آسیائی شباهت بهم میرساند در هنگام مذاکرات و فیصله های

یو-ان با این ممالک متحداً اجراءات نموده مشروط بر اینکه منافع ملی نیز محفوظ مانده باشد و همکاری افغانستان با ممالک عربی و اسلامی نیز قابل تذکر است افغانستان در تمام دوره مذاکرات فلسطین به ممالک عربی معاونت نموده و از عملی نمودن تصمیم نامه ۱۹۴۸ اسامبله عمومی که دربارهٔ بین المللی شدن شهر بیت المقدس و تشکیل دولت عربی فلسطین و امداد به پناه گزینان عرب است پشتیبانی شده و در سال جاری (جدی ۱۳۳۳) وقتی سفرای انگلیس و امریکا اعتماد نامه های خود را در شهر بیت المقدس به رئیس جمهور اسرائیل تقدیم کردند آنرا مخالف، رز لوشن ۱۹۴۸ خوانند.

در اسامبله ششم هنگامیکه موضوع امداد به پناه گزینان فلسطین نزدیک به ناکامی بود افغانستان بتاريخ ۱۴ جنوری ۱۹۵۲ پیشنهادی را در طی دا کومنت AE/53./30 به کمیته پیش کرد که از طرف ۴۶ دولت عضو یو-ان بشمول تمام ممالک آسیائی و عربی و دول بزرگ امداد کننده طرفداری گردید و موضوع امداد به پناه گزینان و طرفداری از بین المللی شدن شهر بیت المقدس یک بار دیگر از طرف اسامبله عمومی تأیید گردید افغانستان برای استقلال اندونزی و لیبیا در یو-ان کوشش نموده و اکنون دربارهٔ حقوق برادران تیوانسی و مراکشی خود سعی دارد.

چهارم: طرفداری از پلانهای اقتصادی و اجتماعی برای پیشرفت ممالک پس مانده

در هنگام بحث بر موضوع امداد تخنیکي به ممالک پس مانده افغانستان از ان پشتیبانی نموده و از یکطرف با سائر ممالک عقب مانده آسیا و امریکا برای پیشبرد و توسعه این نوع پروگرامها متفقاً همکاری نموده و از جانب دیگر برای گوشزد ساختن احتیاجات ملی خود در یو-ان اقدامات نموده است.

پنجم: طرفداری از حقوق بشر:

افغانستان بعیت یک عضو صادق جامعهٔ بشری از هنگامیکه در سال ۱۹۴۸ طرفداری خود را به اعلامیهٔ حقوق بشر اعلان کرد تا امروز از ترتیب کنواسیونهای آن طرفداری میکنند نمایندهٔ افغانی در کمیتهٔ اجتماعی و فرهنگی به شهادت اوراق و دو کومنت های یو-ان در راه تسوید مواد این کنواسیون ها کوشش نموده و با همکاری دول دوست خواسته است تا بیشتر کنوانسیون بی وجود آید که از راه عملی دور نباشد نمایندهٔ افغانی خصوصاً در یک موضوع بیشتر مجادله و رزیده و آن داخل کردن پرنسپ (حق تعین سر نوشت) افراد و خطه ها در متن این کنوانسیون است و همیشه راجع به اهمیت این موضوع به وکالت سائر ممالک آسیائی حرف زده و در اسامبله بیانیه ها داده است.

ششم: حمایت از حقوق خطه های زیر قیمومیت:

افغانستان از روی پالیسی عنعنوی که دارد از حقوق خطه های تحت قیمومیت و غیر آزاد به اساس فصل یازدهم چارتر طرفداری نموده است و مقصد از طرفداری این است

که افغانستان نیز در قرن ۱۹ از جانب دول استعماری یورپ تحت حمله قرار گرفته و سالها مجادله نموده است تا آزادی و استقلال کشور خود را حفظ و حما یه نماید و البته با تمام کسانی که در هر گوشه دنیا برای آزادی خود مجادله دارند همراهی خواهد کرد .

هفتم : همکاری برای تنظیم پرنسپ های حقوق بین المللی :

چون افغانستان همیشه بجهت يك مملکت صلح خواه طرفدار همکاری بین المللی و تقویه پرنسپ های حقوق است از آنرو همیشه در هنگام مباحثات این موضوع بصورت جدی سهم گرفته است - از تسوید مقررات آریبقریشن (حکمت) و کنوا نسون مر بوط به تاسیس محکمه جزای بین المللی و همچنین از تسوید اعلامیه (حقوق و وظایف دول) در پرنسپ طرفداری نموده در موضوع تعریف «تعرض» که اساس وضع حقوقی جنگ و تشکیل میدهد کافی سهم گرفته است .

این بود پالیسی افغانستان در یوان که از طرف نماینده گان افغانی دریوان درین چند سال تعقیب شده است .

سهم افغانستان در اسامبله نهم :

در اسامبله نهم هیئت افغانی تحت ریاست والا حضرت سردار محمد نعیم وزیر خارجه دوجریان جلسات اشتراك نمودند ، اعضاء هیئت افغانی عبارت بودند از :

- ۱- ع ، ج محمد کبیر لودین نماینده در کمیته سیاسی .

- ۲- ص . محمد کریم حکیمی نماینده در کمیته اقتصادی .

- ۳- ع ، س دا کتر میر نجم الدین انصاری نماینده در کمیته اد هاك .

- ۴- ع ، ص عبد الرحمن پژواك نماینده در کمیته اجتماعی و فرهنگی و بشری .

- ۵- ع ، ج عبد الحمید عزیز نماینده در کمیته قیومیت .

- ۶- ص ، محمد یونس رفیق نماینده در کمیته بوجوی .

- ۷- ص ، فقیر نبی الفی نماینده در کمیته حقوقی .

هیئت افغانی به تعقیب پالیسی صلح خواهی طبق سالهای گذشته از تمام پیشنهاداتی که

برای صلح بین المللی مفید واقع شده میتواندست و به اساس روح منشور

ملل متحده بود طرفداری نمود و از تمام تصاویری که برای پیشرفت اقتصادی ممالک

عقب مانده سودمند و مفید به نظر میخورد پشتیبانی کردند .

مطالب مهمی که در اسامبله نهم مورد توجه نماینده گان افغانی قرار گرفت

قرار فیل اند .

اول : مسایل سیاسی

۱ - موضوع قبرس :

موضوع آزادی قبرس برای نخستین بار در روی آچنده اسامبله نهم از طرف دولت یونان قرار داده شد - هنگامیکه راپور جنرال کمیته برای غور اسامبله پیش شد و دران از شمول موضوع قبرس در آچنده توصیه و سفارش شده بود ، هیئت افغانی به اساس این پر نسپ سیاسی خود که باید تمام امور ملل در اسامبله یونو اگر از طرف ملل عضو پیشنهاد شود باید در آچنده داخل گردد بشمول آن رای موافق داد - ولی هنگامیکه هیئت یونان در اسامبله دعوی الحاق قبرس را به مملکت خود نمود هیئت افغانی این پیشنهاد را مخالف پر نسپ خود که عبارت از طرفداری از پر نسپ سلف دیترمنیشن است یافته به آن رای بیطرفی داد - موضوع قبرس در اسامبله نهم بجائی نرسید ممکن است سال جاری باز مورد بحث قرار گیرد .

۲ - قضیه کینی جدید :

قضیه نیو کینی غربی از طرف نماینده مملکت برادرما اندونیزیا در آچنده اسامبله نهم پیشنهاد شد - در هنگام مباحثات اندونیزیا ، نیو کینی غربی را جزو خاک خود دانسته و متذکر شدند که بایست مانند سایر حصص اندونیزیا به آن حق آزادی داده شود ولی نماینده ها لیند آنرا کاملاً جدا از سایر حصص نیو کینی دانسته و ادعای اندونیزیا را خلاف و انمود کرد نماینده افغانستان در هنگام مباحثه این موضوع باز از همان پر نسپ سیاسی خود یعنی طرفداری از اصل سلف دیترمنشن پشتیبانی نمود و برای آنکه شاید این موضوع مانند استقلال اندونیزیا از راه مفاهمه مستقیم بین ها لیند و اندونیزیا حل شود از تصمیمنامه متفق که برای این منظور در اسامبله پیش شد طرفداری نمود .

۳ - قضیه هندی های افریقای جنوبی :

قضیه رفتار با اقلیت هندی های افریقای جنوبی از موضوعات کهنه اسامبله عمومی است در باره این اقلیت ها موافقه های متعددی بین حکومت هند برطانوی و افریقای جنوبی قبل از آزادی هند عقد گردیده و خصوصاً موافقه ۱۹۲۷ کپ تاون این قضیه را بین المللی ساخته است چون حکومت افریقای جنوبی در مقابل هندی ها و آسیائی ها همیشه توسط قوانین تبعیض پیش آمد می کنند ، و چنین رویه مخالف حقوق بشر و مرام منشور است مورد بحث اسامبله قرار می گیرد ، افغانستان همیشه با سایر ملل آسیائی

از تصمیمنامه های که حکومت هند - پاکستان و افریقای جنوبی را برای حل قضیه دعوت کرده است بشتبانی می نماید و در اساسنامه جاری نیز چون عین تصمیمنامه پیش شد به آن رأی موافقه داد .

۴- امداد به پناه گزینان فلسطین :

این موضوع نیز از سال ۱۹۴۸ بپس بطور مسلسل بر روی آجندة اساسنامه عمومی قرار گرفته است و هیئت افغانی همیشه از حقوق پناه گزینان عرب حمایت نموده و از تمام پیشنهاداتی که در سال های گذشته و نیز اساسنامه نهم راجع به دوام امداد به پناه گزینان بود طرفداری نموده است .

دوم : مسایل اقتصادی :

۱- موضوع تأسیس موسسه یولی از طرف

سازمان ملل جهت انکشاف اقتصادی

این موضوع از موضوعات مهم اساسنامه هشتم و نهم میباشد .

هنگامیکه تأسیس چنین موسسه در اساسنامه نهم مورد بحث قرار گرفت نماینده افغانی به اساس تصویب قبلی حکومت از آن طرفداری نمود زیرا تأسیس آن بطور خاص برای کشور هائی که اوضاع اقتصادی شان نیازمند چنین مؤسسات است مفید میباشد .

۲- پروگرام امداد تخنیکى به ممالک عقب مانده :

این پروگرام همه ساله در روی آجندة اساسنامه عمومی قرار میگیرد و تا کنون بدون مخالفت از جانب تمام ممالک عضو از آن طرفداری شده است . افغانستان که محتاج این نوع پروگرامها میباشد بیوسه چهارهنگام مباحثات اساسنامه و چه در جریان کنفرانسهای سنوی امداد تخنیکى به دوام و توسعه این پروگرام رأی مثبت داده است :

۳ : موضوع تأسیس مؤسسه ذخیره مواد غذائی بین المللی

این موضوع برای نخستین بار در اساسنامه نهم زیر بحث قرار گرفت و مقصد آن این است که باید یک مؤسسه ذخیره مواد غذائی در داخل یو-ان تشکیل شود تا در هنگام فحطی و ضرورت به ممالک امداد شود ولی چون درینباره باید مؤسسه «غذا و زراعت» فوراً تصویب کردید که درینباره مؤسسه متذکره و شورای اقتصادی و اجتماعی مطالعه نماید که افغانستان از این تصویب طرفداری نمود .

۴ : مسایل مربوط به قیومیت و مناطق غیر آزاد

همه ساله بر روی آجندة اساسنامه سازمان ملل ببحث راپور شورای قیومیت شامل میباشد و افغانستان در هنگام مطالعه این راپور از تمام پیشنهاداتی که برای آزادی مناطق غیر آزاد مفید واقع میشود و به مردم تحت قیومیت شانس سلف دتیر منیشن

میدهد همیشه طرفداری نموده است - روی همین پرئسیپ نماینده افغانی در اسامبله نهم در مباحثات وحدت گولیند - مسئله جنوب غربی افریقا و بالاخره دقت راپور شو رای قیمومیت سهم گرفته است .

۵ : مسایل اجتماعی و بشری و فرهنگی

۱- پرئسیپ سلف دیتر منیشن :

در هنگام مطالعه فصل پنجم راپور شو رای اقتصادی و اجتماعی موضوع مهمی که زیر بحث واقع شد راجع به احترام بین المللی پرئسیپ معروف « حق تعین سر نوشت » افراد و ملت ها بود که درین موضوع نخستین تصمیم نامه از طرف نماینده افغانی در کمیته سوم پیشنهاد گردید ، و قابل تذکر است که نماینده افغانی همیشه در راه دفاع از این پرئسیپ مهم و گنجاندن آن در متن دو کاوی منت حقوق بشر سعی ورزیده و نسبت به سایر نمایندگان درین راه پیشقدم بوده است - و از همین باعث در اسامبله نهم پیشنهاد افغانستان در طری یک تصمیم نامه دو کومنت A/C.3/L.35 زیر بحث قرار گرفت و بعد از ترمیمات لازمه از طرف اسامبله قبول و تصویب گردید که نظر به این پیشنهاد اسامبله از کمیسیون حقوق بشر طالب شد تا سفارشات خود را راجع به احترام حق مردم و ملت در تعین سر نوشت شان تکمیل و برای تدقیق اسامبله آینده آماده دارد .

تسوید کاو ننت حقوق بشر :

اسامبله عمومی نهم بتاريخ ۲۰ سپتامبر ۱۹۵۴ این موضوع را برای تدقیق کمیته سوم فرستاد و در کمیته نخست پروپلم قابل حل ترتیب مطالعه نمودن کاو ننت بود تا اینکه بالاخره نماینده افغانستان در طری دو کومنت H/C.3/L 40 پیشنهاد سه فقره ئی را راجع به اینکه کاو ننت باید در کمیته اجتماعی و فرهنگی و در جلسه نهم و بصورت قسمت، قسمت مطالعه شد پیش کرد که بعد از تعدیلات مختصر پیشنهاد متذکره قبول و مذاکرات بالای کاوی ننت شروع شد که بالاخره بتاريخ ۲۹ نوامبر ۱۹۵۴ اسامبله فیصه گرفت که :

الف : زحمت کمیسیون حقوق بشر قابل تقدیر است .

ب : تسوید این کاو ننت ها باید به هر چه زودتر بتصویب برسد .

ج : باید بحکومات عضو و غیر عضو و همچنین ایجنسی های تخنیکی وقت داده شود

تا مشاهدات و نظریاتی را که لازم می بینند به این تسوید پیش کنند ...

د : در اسامبله دهم اولین موضوع کار کمیسیون اجتماعی و فرهنگی مطالعه تسویه

کاو ننت های حقوق بشر خواهد بود .

پنجم مسائل پولی و صرفیاتی :

هنگامیکه در اسامبله نهم و نیز اسامبله های گذشته بودجه سازمان ملل و یا سائر مسائل مالی و صرفیاتی زیر بحث قرار گرفته است نماینده افغانی سعی ورزیده تا ازان تصاویری که سهمیه افغانستان را از رهگذر معاونت پولی بلند برد به نسبت احتیاجات اقتصادی که دارد طرفداری ننماید - ولی در دو موضوع ذیل لازم دید که در اسامبله نهم با اینکه مصارف پولی را ایجاب میکرد ازان پشتیبانی نماید :

الف : از پیشنهاد عرب ها که باید دا کومنت های سازمان ملل بزبان عربی نشر شود طرفداری شد با اینکه به عملی شدن این پیشنهاد سالانه ۸۰ هزار دولار در بودجه یو-ان تزئید بعمل می آید .

ب : چون افغانستان به سازمان ملل و افتخارات آن علاقه شدیدی دارد هنگامیکه پیشنهاد جشن دهمین سالگره چارتر به اسامبله پیش شد به نسبت قیمت معنوی آن از صد هزار دولار مصارف این جشن طرفداری بعمل آمد .

ششم : مسائل حقوقی

در اسامبله های یو-ان همه ساله غور بر راپور کمیسیون حقوق بین الدول بعمل می آید در اسامبله نهم نیز هنگامیکه راپور اجرا آت کمیسیون حقوق تقدیم گردید نماینده افغانی از تمام پیشنهاداتی که برای پیشرفت حقوق بین الدول و حفاظه صلح بین المللی مفید واقع شده میتواند طرفداری نمود زیرا افغانستان متقین است که صلح گیتی بدون مراعات پرنسپ های حقوق بین الدول بدست آمده نخواهد توانست و از این راه از تنظیم و تدوین اصل های حقوقی همیشه پشتیبانی کرده است .

در اسامبله نهم موضوع مهمی که زیر بحث قرار گرفت ، عبارت از تعرض میباشد درین موضوع که به صلح و سلامت دنیا ارتباط قریبی دارد ملل عضو یو-ان دلچسپی دارند - زیرا بعضی از ملل طرفدار تعریف فوری تجاوز میباشند ولی عده دیگر در حال فعلی که فضای سیاسی عالم تیره و تاریک مینماید تعریف تعرض را را بی وقت میخوانند - از آنرو در اسامبله نهم بالاخره کمیسونی تعیین گردید تا در درین باره مطالعات مزید حقوقی نموده و راپور خود را در اسامبله یازدهم پیش کنند .

چند سخن در بار سر همیاشت

در سال ۱۳۳۳

بقلم غلام حضرت کوشان

سال‌هایی که اکنون می‌رود جزء تاریخ گذشته. و بعد ازین در دسته ماضی حساب گردد برای
موسسه افغانی سر همیاشت یک سال بر از حرکت و برکت بشمار می‌رود. اگر بخاطر بیاوریم
که قبل از یکنیم سال - تعلم موجودیت این جمعیت در داخل یک اطلاق متوسط باغ وزارت

داخله یا یکی دو میز و چند چوکی و عده
انگشت ششمار مر بو طین گنجیده شده
بود و آن وقت نگاهی بعما رت نسبتا
وسیع فعلیه آن که در گذرگاه معروف
و مشرف به جاده سیه سالار مقابله کونی
لندی عرض وجود میکنند بیفکنیم ادعای
فوق ما تا اندازه قابل اذعان و اتقان
میگردد. زیرا درین همارت سفید که عده
نوحلقه به دیوارش زده و پرچم سید آن
حکایت از خند متگذاری آن میباشد -
کنوعن جمعیتی گرد آمده که در راه
سعادت و رفاه بشر و صلح و سلم شان
کمر همت بسته است با عده بسیار مختصر

آمر و مامور - در راه عملی تا آخر آمل و اعمال مطول - آغاز بقدم برداری نموده
و میخواهد هر چه زود تر این مجوطه کوچک - بزرگ و این مقدمات منتج به نتایج سترگ
گردد آمین یا رب العالمین

حالا - اضافه تر به مقدمه توفیق نموده میرویم تا از اندرون این بنای سید سخنی
چند برای خوشنودی ملافه میدان شتون مملکت فراهم آریم و تقدیم دل های
آرزو متدان نقائیم.

برای این مطلب که خراشیده ارجمند - رشته از آغاز بدست داشته باشد و مراد
زود تر میسر آید و فعالیتها در بخش های معین بیک نظر درک گردد مقالات را به چندین
سخن تقسیم می کنیم:

(سخن اول تلمیل شخصیت حقوقی و بین المللی سره میاشت در داخل و خارج)

۱- با فرمان مورخه ۲۴ حمل ۱۳۳۳- مقام منبع صدارت عظمی شخصیت حقوقی سره میاشت در داخل مملکت بپایه تکمیل رسید. طبق نص این فرمان مجلس عالی و ز راه در مصوبه مورخه ۱۶ حمل ۱۳۳۲ خود تحت تصویب نمبر ۱۲۴ جمعیت افغانی سره میاشت رایك موسسه تعاونی و خوش برضاء و معاون مقامات صلاحیت دار امور هامة و منحصر بفرد طبق ماده دهم کنوانسیون ژینو برسمیت شناخت و چون این مصوبه بعد از صحه ذات ملوکانه بحکم ۱۶۸ - ۲۷۲ مورخه ۱۹ ارار ۱۳۳۳ - بمقام صدارت عظمی ابلاغ گردیده لهدا جمعیت افغانی سره میاشت به اساس برنسیب های کنوانسیون های ژینو حاوی شرایطی شد که در مراجع بین المللی هلالها و صلیب احمرها برای احراز موقع مناسب رجوع بقواند بحث اذای يك حق تار یخ افغانی سره میاشت مرهونیت بی پایان خود را ازین حیث بنیاغلی محمد داؤد صدرا عظم مملکت (که عضو مؤسس و بانى جمعیت نیز میباشند) همواره بیاد خواهد داشت چونکه علاقه عام و تام این رجل کار و فعالیت چه در هنگام تصدی ریاست اداری جمعیت و چه در هنگام عهده داری زمام مهام مملکت سره میاشت را از گوشه خمود بمیدان سعی و عمل وارد کرده.

۲- بعد از حصول این فرمان مجمع مرکزی جمعیت که در حقیقت اورگان فعال جمعیت است کمیته چهار نفری را بشمول بنیاغلی دوکتور فقیر محمد شفاء آمر افتخاری شق صحی و طبی جمعیت (عضو مؤسس جمعیت و رئیس مؤسسات طبی علی آباد) بنیاغلی دوکتور عبد الظاهر سکرتر جنرال جمعیت (معین وزارت صحیه) بنیاغلی اختر محمد رئیس اداری (عضو مؤسس) و بنیاغلی غلام حضرت کوشان معاون ریاست اداری جمعیت (مدیر عمومی تبلیغات سره میاشت) موظب گردانید تا طبق شرایط برسمیت شناخته شدن جمعیت های هلال و صلیب سرخ - اسناد لازمه را تهیه و مکاتیب درخواست برسمیت شناخته شدن را به (کمیته بین المللی هلالها و صلیب های احمر) و درخواست عضویت را به «لیگ (انجمن) مجامع هلالها و صلیب های سرخ» بفرستند کمیته در چهار جلسه کار خود را تمام کرد و مراجعات لازمه به هر دو مقام صورت گرفت. چون سره میاشت حاوی شرایط و برنسیب های لازمه بود از طرف کمیته برسمیت شناخته شد و تحت متحد المال ۴۰۴ مورخه ۲ ستمبر ۱۹۵۴ - آن به ۷۲ جمعیت هلال و صلیب سرخ معرفی شده تحت مکتوب مورخه ۱۴ - دسپتمبر ۱۹۵۴ خود هم بسر میاشت اطمینان داد. نیز، کمیته اجرائیه لیگ در جلسه مورخه ۱۲ نومبر ۱۹۵۴ خویش درخواست عضویت مارا قبول کرد و بنیاغلی ساینستروم رئیس کمیته و بنیاغلی دوروژ سکرتر جنرال لیگ به تلگرام تاریخی ۱۲ نومبر ۱۹۵۴ خود این خبر خوش را بجمعیت ابلاغ کردند نتیجه این است که کنون جمعیت ملی افغانی سره میاشت در قطار (۷۳) جمعیت هلال و صلیب سرخ، يك عضو برادر و برابر است و با وفا داری تام

چنانکه همه خبر دارند برای معرفی سره میاشت در کابل ولایات ثمر خو بسی داد عایداتیکه ازین رهگذر بعمل آمده عبارت از مبلغ شصت هزار افغانی است دوم - استفاده از را دیو و جراید در خیر های سره میاشت - اعانه مردم به آن و اعانه آن به مردم - مقاله - راپور و عکس، اعلانات دیواری و غیره در سال ۱۳۳۳ برای سره میاشت وسیله معرفی و تبلیغ بود .

۳ - از نیمه سال ۱۳۳۳ یک مجله سه ماهه مصور به السنه پشتو - فارسی - انگلیسی هم آغاز گردیده که مضامینی دایر بسره میاشت و فعالیت های آن نشر میکنند .

سخن چهارم عواید و دارائی - :

چون بنیة جمعیت افغانی سره میاشت هنوز از داشتن کدام ممرعایدی مستمر و مستقر استحکام نیافته لا بد چه در کابل و چه در ولایات عایدات آن حاضر از مدارک ذیل تأمین میگردد - :

۱ - حق العضویت های عمومی - دایمی - افتخاری و مؤسس که در سال ۱۳۳۳ - به اندازه مبلغ (۲۵۷۵۰) افغانی شده -

۲ - اعانه هاییکه اشخاص عطوف و مهربان - نوع خواه و خیر دوست بسره میاشت می پردازند . بسی باید شاکر بوده که این سلسله هر روز در جنبش است و طبقات مختلف عسکر - کارگر - زارع - مامور - معلم - متعلم - کسبه - اشخاص داخلی و خارجی می پردازند . در سالیکه از آن صحبت میکنیم و تا هنگامیکه این راپور را مینویسیم ازین مدرک ۹۶۵۲۲۷۱۰ - افغانی عاید سره میاشت گردیده . آنچه اضافه تر مایه امیدواری است تقویة احساس تعاون و تساند اجتماعی است که در مردم چه زن و چه مرد رشد یافته و اشخاص نوع دوست ما به اثر سوق عوطف عالی و بشری داوطلبانه درین حصه مراجعه و خواهان اجازه جمع آوری اعانه می گردند .

۳ - عایداتیکه از رهگذر هفته مخصوص بعمل آمده عبارت از (۱۸، ۱۶۱۲۸۰) افغانی است .

۴ - عایداتیکه جمعیت از مفاد سهام خود از بانك ملی افغان بانك تعمیراتی - بانك زراعتی بانك تجارتی بدست می آورد چون سال های مالی این بانك ها متفاوت است نمیشود مجموع مفاد حاصله ازین درك را بیک نظر و در یک وقت نشان بدهیم .

فعلاً سره میاشت کابل دارائی ذیل را حاضر است .

الف - سهم در بانك ملی افغان ۸۳۵۰۰۰۰۰ - افغانی

ب - » » تعمیراتی ۱۰۰۰۰۰۰۰ - »

ج - » » زراعتی ۲۰۰۰۰۰۰۰ - »

د - » » تجارتی ۱۰۰۰۰۰۰ - »

ه - » » پول نقد در بانك ۱۳۳۴۰۶۶۳۳ - »

کنوانسیون های چهارگانه ژنورا مرعی داشته و بخدمت بشریت کمر همت بسته. اکثر جوامع ملی صلیب ها وهلال ها، ورود سره میاشت رادر جرگه خود خیرمقدم گفتند و با ارسال مکاتیب ابراز مسرت کردند .

سخن دوم - توسعهٔ فعالیت در داخل مملکت :

ملت کریم النفس وجواد افغانستان به اثر حسن قبول هر صدا و ندای سره میاشت، جمعیت را حوصله داد تا خدمت و فعالیت خود را به اساس ذیل توسعه دهد.

اول - عدهٔ اعضای جمعیت در سال ۱۳۳۳ چه در کابل و چه در ولایات و حکومتات اعلیٰ به هزاران نفر زیاد شد و اینک در پایان امسال جمعیت اضافه (ازدوازده هزار) نفر عضو دارد اینها بدسته های اعضای عمومی، دایمی، افتخاری و مؤسس منقسم اند گرچه رقم فوق الذکر در مدت دو سال فعالیت سره میاشت اطمینان بخش میباشد اما اگر با تعداد اعضای مؤسسات مترقی جهان قیاس شود بمنزله هیچ است با آنهم سره میاشت در تدارک اعضا بسیار متوجه است که به تعداد اعضای خود بیفزاید .

دوم - بغرض آنکه سره میاشت در مراکز ولایات و حکومتات اعلیٰ يك هسته فعالیت داشته باشد در ۱۲ شهر عمده مملکت شعبات دایر کرد که قبول عام یافته و مردم بمیل خاطر با آنها مراجعه کرده اعانه و عضویت خود را تقدیم میکنند.

جمعیت در نظر دارد تا قدم های خود را فراتر گذارده و در طبقهٔ اناث و خورد سالان مملکت هم جمعیت های فرعی و شعباتی باز کند ممکن درین صورت در تنزیذ شعبات و اعضاها فرق بارزی محسوس گردد.

سخن سوم - نشر و تبلیغ :

سویهٔ مردم ما، چنانکه همه دانند، طور نیست که از نشر و اشاعه بیشتر به آراهه و ایضاح احتیاج دارند. خط مشی مادرین مورد چنین است تا بتوانیم نظر مردم را بنام - مرام و نظام سره میاشت جلب کنیم. لهذا اقدامات مادرین حصه قرار آتی است.

۱ - تجلیل و اختصاص هفته آخر ماه میزان هر سال بنام هفته مخصوص سره میاشت نمرهٔ خوبی در تبلیغات جمعیت میدهد زیرا درین هفته که به نطق شهزادهٔ جوانبخت و مهربان والا حضرت سردار شهزاده احمد شاه خان، شروع میشود رادیو - جراید سینما ها - ننداری ها - سرویس های شهری - طلاب معارف همه بنحوی از انحاء نام سره میاشت را بگوش و نشان آن را بچشم مردم میرسانند. مخصوصاً سیورت معر و ف بزکشی (که هر سال در ۲۳ میزان به تجلیل روز تولد میمون پادشاه محبوب افغانیان در کابل صورت میگردد) که از طرف جوانان رشید و رعنائی مزارع، میمنه، قطغن، بدخشان به نفع سره میاشت اجراء میشود نام سره میاشت را بر زبانها می اندازد. هفتهٔ امسال

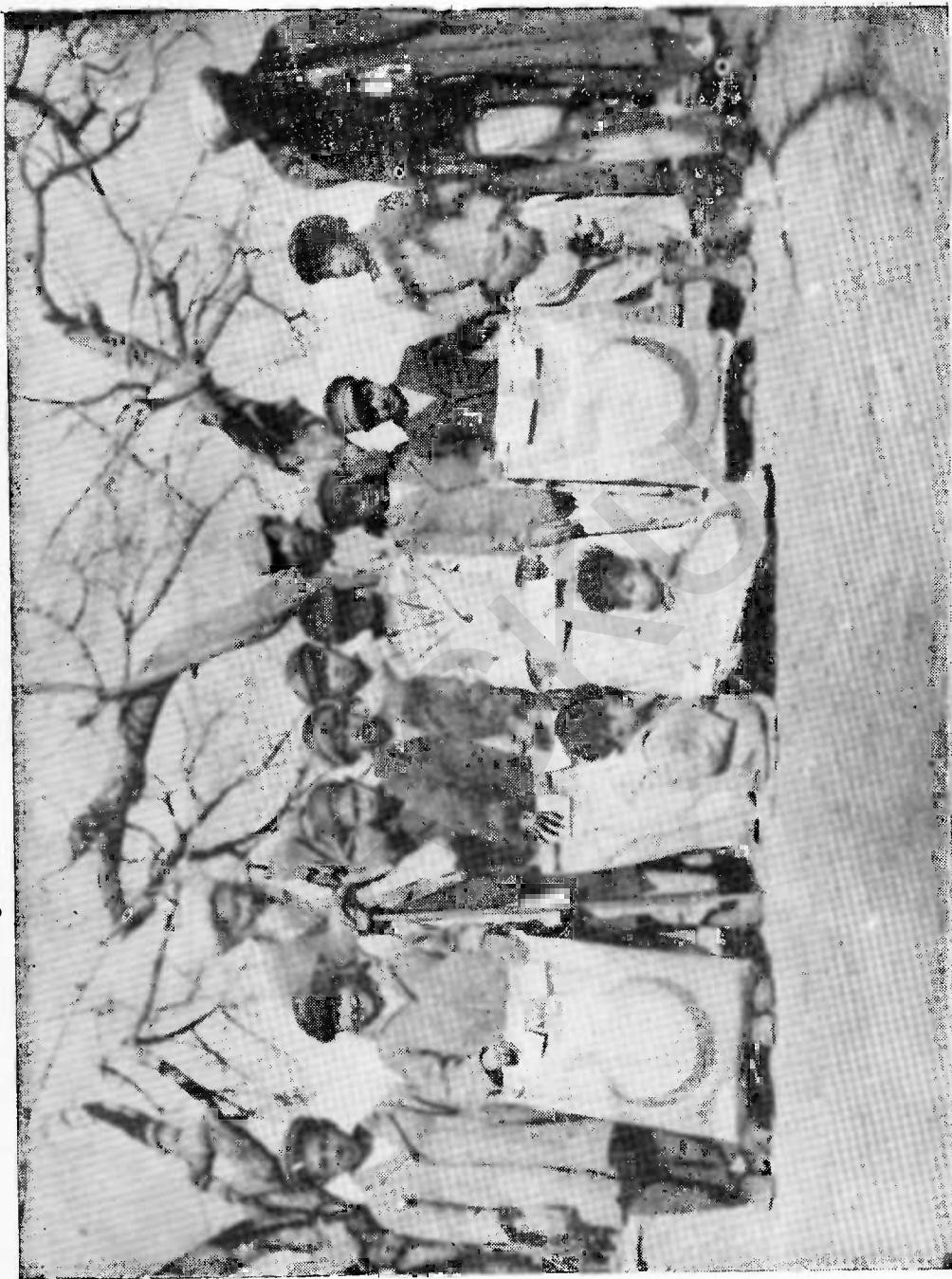
و - اموال منقول شامل اثاثیه و وسایل نقلیه ۳۴۶ ۳۴۶۱ - افغانی
 ز - دو عمارت (اموال غیر منقول) که قیمت تخمینی آن بالغ به ۱۰۰۰۰۰۰ افغانی میشود
 و اما دارائی سره میاشت های ولایات بعد از وضع فیصد چهل نشان (که به دارائی
 مرکز سره میاشت انتقال می یابد) مطابق آخرین رایور شان قرار ذیل است - :

- ۱ - قندهار ۳۴ ۵۵۹۷۱ - افغانی
- ۲ - هرات ۱۴ ۱۰۶۴۰۹ - افغانی
- ۳ - مزار شریف ۸ ۱۸۶۸۲۸ - افغانی
- ۴ - قطن ۲ ۱۴۲۷۳۹۴۲ - افغانی
- ۵ - مشرفی ۵ ۱۰۴۲۰۱۴۵ - افغانی
- ۶ - جنوبی ۴ ۴۳۰۸۹۳۴ - افغانی
- ۸ - غزنی ۵۲ ۴۸۹۲۸۸۹۲ - افغانی
- ۸ - گرشک ۵۲ ۱۷۹۱۸۸۵۲ - افغانی
- ۹ - فراه ۱۶ ۶۱۵۵۳۱۶ - افغانی
- ۱۰ - میمنه ۸۳ ۱۶۶۱۸۵۸۳ - افغانی
- ۱۱ - بدخشان ۹۶ ۱۶۵۸۸۸۹۶ - افغانی
- ۱۲ - پروان ۶ ۴۱۳۴۵۸۶ - افغانی

(۴) يك قلم عایدات جدید که امسال به آن تشبث گردیده جمع آوری پوستهای
 قربانی است که با وجود عدم وسائل تکنیکی و نابلدی مردم در نگهداشت آن تا رسیدن
 موترهای جمع آوری ، نتیجه خوب داده و مخصوصاً در ولایات قابل اعتناء ، است میتوان
 امیدوار بود که در سالهای بعد ، ازین راه سره میاشت يك مرخوب و قابل اعتنائی
 داشته باشد . چون تجارب خوبی امسال بدست آمد امید پرورانیده میشود که سال نو
 نتیجه رضائیت بخش تری میگیریم - اندازه قیمت آن هنوز بصورت صحیح معلوم نبوده
 و پوست هاییکه بفروش رسیده قیمت آن بصورت مخلوط در قسمت بول نقد نشان داده شده است .

سخن پنجم در راه تکمیل و تهیه لوازم :

۱ - سره میاشت تا حال از حیث نداشتن يك تجویلخانه منظم نمیتوانست لوازم
 و مایحتاج لازمه را جمع آوری کرده و در وقت لازم بسرعت از آن برای مصیبت
 دیدگان امداد کنند . اما در نیمه دوم امسال بساختن يك دیپوی مناسب که لااقل
 گنجایش ضروریات آنی را دارد شروع کرد که حالیه میتوان در آن مواد کار آمد
 امداد اولیه را که قسماً از قبیل خیمه ها - گلیم ها آبدان ها - گیلان ها - کمبل ها
 بیل ها تهیه شده در آن جا داد . با تکمیل آن تجویلخانه مقدار کافی رخت - شکر
 بوت - کشمش و غیره را هم در آن جمع آوری و ذخیره خواهد نمود .

منظره از مساعدت های هلال احمر افغانی در سال ۱۳۳۳ به بی نوایان شهر

۲- برای ترتیب امور مقدماتی يك شعبه امداد صحي فوری الماری ها و اثاثیه لازم تهیه کرده و مقصداری هم ادویه و لوازم طبیبی برای عملیات خفیه تهیه نموده که آنهم در جوار گدام موقع دارد و شاید بزودی هسته مرکزی يك شعبه بزرگ صحي سره میاشت گردد.

سخن ششم - کمک های جمعیت:-

کنون که از گذارشات اداری فراغت حاصل آمد حاصل این همه فعالیت هارا که عبارت از امداد مردم است مطالعه میکنیم و می بینیم در ظرف سال ۱۳۳۳ سره میاشت چه امدادی به عامه کرده است ولی قبل از شرح آن میخواهیم عرض کنیم که به نسبت عدم کفایه دارائی هنوز سره میاشت از حیث انصرام و اجرای وظایف اساسی از مرحله اول نگذشته و لهذا امداد آن هم به همان شکل اول که عبارت از اعطای رخت - دوا - خوراک باشد دوام کرده و امیدواریم با استحکام قوه مالی بتوانیم بشفاخانه های ثابت و سیار تهیه پرستار و همشیره تکمیل گدام ها و غیره هرچه زودتر توجه کنیم - فعلاً امداد سال ۱۳۳۳ جمعیت را در دو حصه شرح میدهم الف امداد در داخل.

۱- در آغاز سال ۱۳۳۳، که سیلاب های اخیر سال ۱۳۳۲ در چغاران سور فاجعه عظیم آورده بود هیئتی شامل اعضای صحي و اداری تحت ریاست غلام حضرت کوشان معاون ریاست اداری به آنجا اعزام گردید و مبلغ شش لک افغانی را بصورت رخت و دوا و کندم به مصیبت رسیدگان سیلاب چغان سور توزیع نمود که به اثر آن توزیع بهبودی در حال مردم آن سامان پدید آمد و برا دران مصیبت دیده مادمی براحت کشیدند در اعانه آن تمام کشور شرکت نمود اثر این امداد را ازین میتوان حدس زد که قبل از توزیع امداد نرخ کندم در آن دیار ما پنجاه و شصت افغانی بود و بعد از توزیع هر اران خروار، نرخ کندم به (۸) افغانی فرود آمد.

ازین امداد (۳۹۳۵) نفر مستفید شد.

۲- در سیلاب کوچه چقرک واقع حصص جنوب کابل باران بی سابقه يك روز بهار سیلاب فرود آورد که خانه های زیادی را زیان رساند و ساکنین آن را به زحمت اندر کرد ریگ های فراوانی حتی بداخل اطاق ها رفته و چندین خانه را از بنام خراب نمود. شاغلی اختر محمد رئیس اداری سره میاشت با هیئت اداری به آنجا شتافته به دلداری مردم پرداخته و به (۲۵) فامیل بیش از (۶۶۲) افغانی امداد نقدی توزیع کردند.

۳- در ایام جشن استقلال ۱۳۳۳ و ایام مخصوص سره میاشت به () نفر دوائی را یگان داده شده و معالجه شده اند.

مجلس روز جمعیت از طرف هلال احمر حکومت اعلیٰ غور زنی به مسجدين آ نجا

مجلس روز جمعیت از طرف هلال احمر حکومت اعلیٰ غور زنی به مسجدين آ نجا

- ۵- به چند فامیل بینوا و مصیبت دیده بصورت انفرادی کمک های نقدی شده .
- ۶- در زمستان سال ۱۳۳۳ مطابق زمستان سال ۱۳۳۲ برای (۳۴۸۹) نفر بینوایان شهر کابل رخت- نان - خوراکی توزیع کرد که قیمت مجموعی معادل شش لک افغانی شده .
- ۷- برای اولین بار در زمستان سال ۱۳۳۳ تمام سره میاشت های اطراف که عده شان به ۱۲ شعبه بالغ میشود هر کدام به یکصد و پنجاه نفر یک یک جوهره پیراهن و تکیان داد که مجموعاً (۱۸۰۰) نفر از آن مستفید گردیده و قیمت آن اضافه از (۱۵۰۰۰۰) افغانی میشود .
- ۸- سهمیه سال ۱۳۳۳ خود را در مجادلهٔ ملاریا که عبارت از مبلغ (۵۰۰۰۰) افغانی است داده
- ب- امداد در خارج :
- ۹- در آغاز سال سیلاب شدیدی در بغداد حادث شد که به برادران عراق مسافران بسیار عظیم رساند . چنانچه در شهر آب تا طبقه سوم عمادت رسیده فایق در آن شنا میکرد و برای نجات مردم از فاقه طهارات و وهیلو کوپترها- نان و رخت و دوا از هوای انداخت . درین فاجعه سره میاشت مبلغ (یکهزار) یوند به جمعیت هلال احمر عراقی فرستاد .
- ۱۰- همچنان در بعضی حصص هندوستان سیلاب بی سابقه واقع شد که از آن هر دو کشور همسایه ما هند و پاکستان خسارات بی نهایت دید . جمعیت افغانی سره میاشت مقدار (۲۰۰۰۰) متر صحن کورد بلغمی به آن کشور ارسال کرد که قیمت آن (۱۴۵۰۰۰) افغانی شد .
- ۱۱- در همین سیلاب مقدار (۳۰۰۰۰) متر صحن کوره بلغمی که قیمت آن (۲۱۷۵۰۰۰) افغانی شده با ادویه لازم به قیمت (۳۴۱۵۳۲۵) افغانی به پاکستان فرستاد که قیمت مجموعی امداد سیلاب پاکستان (۲۵۱۶۵۳۲۵) افغانی گردید .
- اموال امدادی به هند و پاکستان توسط یک هیئت سه نفری تحت ریاست شایسته دکتر محمد اسلم ارسال شد که خوشبختانه مجامع صلیب احمر هند و پاکستان از حصول آن امداد خیلی متحسب شده و با مراسم شاندار آن را پذیرفتند و هیئت ما را با مهمان نوازی کامل استقبال نمودند .
- هیئت ما با خاطرات خیلی خوش از مسرت و مهمان نوازی مجامع صلیب احمر هند و پاکستان با خود آوردند .
- ۱۲- در سیلاب شمال مصر که دو ماه قبل رخ داد و آب خیزی نیل سفلی عده از برادران مصری ما را بمصیبت و فلاکت انداخت سره میاشت علاوه از مغا بره تیلگرام تسلیت مبلغ (۱۰۰۰) یوند به جمعیت هلال احمر مصر اعانه داد .

۱۲- همچنان در اوایل ماه جدی قسمت بزرگ بازار تاریخی استانبول سوخت و باعث مصیبت عظیم برادران ترکی ما گردید. ازین خیر ناخوش سبب تأثر سرمیاشت گردید و علاوه از مغا بره تیلگراف همدردی مبلغ (۱۰۰۰) یوند به اعانه نقدی بجمعیت هلال احمر ترکیه امداد نمود.

سخن هشتم- تشکیلات مرکزی جمعیت افغانی سره هیاشت-

۱- حامی جمعیت: پادشاه ترفی پرور افغانستان اعلیحضرت معظم هما یونیسی المتوکل علی الله محمد ظاهو شاه -

۲- رئیس افتخاری: شهزاده جوانیخت والاحضرت شهزاده احمد شاه خان -

۳- مجمع عمومی

رئیس در مجمع سال ۱۳۳۳ بناغلی حاجی عبدالرحمن (بنمایندگی شرکت قره قل عضویت افتخاری جمعیت را دارد -)

منشی « » « احمد علی شاه معصومی عضو مؤسس -

شش نفر وزیر (وزیر دفاع ملی- معارف- صحیه - اقتصاد- مالیه - داخله) بحیث نمایندگان حکومت

اعضای مؤسس -

ده نفر عضو افتخاری (که نام آنها از طرف مجمع مرکزی از جمله اعضای افتخاری بصورت قرعه گرفته میشود .
یک یک نماینده شعبات اطراف نی .

مجمع مرکزی

۱- بناغلی عبدالملک عضو مؤسس (کفیل وزارت مالیه و وکیل وزارت اقتصادملی)
آمر تقویه بنیه مالی .

۲- دکاتور فقیر محمد شفاء عضو مؤسس و آمر افتخاری شق صحی وطبی (رئیس مؤسسات صحی علی آباد)

۳- دکاتور محمد قاسم جراح عضو مؤسس و آمر تهیه پرسونل فنی . (سر جراح شفاخانه قوا یمرکز)

۴- محمد اکبر پامیر پروژه خورد سالان (رئیس بانک زراعتی) .

۵- خیر محمد عضو افتخاری آمر شبه امدادها (کفیل بانکملی افغان) .

۶- عبدالطیف عضو افتخاری و آمر شعبه کدامها و دیوها (رئیس حجاری و نجاری) .

۷- دکاتور عبدالظاهر آمر ارتباط مبین وزار تصحیه .

هیئت اداری -

۱- رئیس اداری بناغلی اختر محمد (عضو مؤسس) .

- ۲- معاون اداری شاغلی غلام حضرت کوشان (مدیر عمومی تبلیغات)
- ۳- آ مر صحی
- ۴- مدیر مجا سبه بناغلی گل احمد
- ۵- سکرترهای اداری در کابل و ولایات .
- ۶- مستخدمین از قبیل ترجمان در یور وغیره
- ۷- سره میاشت در تقسیمات ملکبه افغانستان به هر کدام از ولایات و حکومتات اعلیٰ يك يك نمایندگی دارد که هر کدام شان دارای مجمع مرکزی- سکرترهای اداری و منسوبین دارند که البته به تناسب بنیه مالی آنها انکسار دارد .

بانك زراعتی و صنایع

روستائی

همیشه عادت بر این است هنگامیکه يك موضوع سر دست گرفته می شود در وهله اول از عمومیت و بالاجره از خصوصیات آن صحبت می گردد، ولی من می خواهم ازین عادت صرف نظر نموده وبدون اینکه چگونه گسی تشکیل بوجود آمدن

شاه غلی محمد اکبر پامیر

ووظایف بانكهای زراعتی را بصورت عموم تشریح دهم باصل مطلب گذشته خصوصیت بانك زراعتی و صنایع روستائی افغانی را توضیح ویرگرم آنرا بیان کنم. ازینکه بانك زراعتی باید حداقل پنجاه سال قبل درین مملکت شروع بکارمینمود نزد هیچکس تردیدی نخواهد داشت چه افغانستان بعقیده ما از بدو شروع تاریخ آن زراعتی بوده ومانند همه ممالک جهان بیش از پیش در راه پیش برد و ترقی زراعتی شروع بکارمینمود.

مملکت ما زراعتی است و بتمام معنی باید زراعت

را در نظر داشته شروع بکار کنیم. بعقیده ما اساس و تهباب پلان اقتصادی مملکت را باید زراعت تشکیل دهد در بین ممالک راقیه جهان نسبت نفوس زراعت پیشه یا باصلاح دهقان و بزرگتر خیلی زیاده تر از نفوس دیگر است و در مملکت ما این نسبت از همه ممالک بیشتر میباشد و یقین داریم فیصد نود نفوس مملکت ما را طبقه زمین دار تشکیل میدهد معاونت و کمک در راه زراعت چه از ناحیه ازدیاد تولیدات زراعتی باشد، چه از طریق اصلاح زمینهای لامزروع و بایرو چه از زاویه بکار انداختن ماشین و آلات زراعتی يك امر ضروری و حتمی پنداشته میشود. بیارگاه ایزدی شکر باید کرد که افغانان تا این هم موفق شدیک نانك زراعتی را بفرض تامین آرزوها و امیال دیرین مردم این سر زمین که در راه مسعودیستن و مرفه بودن می پروراندند تاسیس و شروع بکار نمایند.

بانك زراعتی و صنایع روستائی که از خیلی دیر باین طرف اذهان کارکنان عالی دولت را مصروف کرده و تا اندازه در اطراف تشکیل آن مفکوره های بیان شده بود توانست در ۱۹ ثور ۱۳۳۳ با تعین رئیس آن از ساحه نظری بساحه عملی بگذرد

نبا گفته نباید گذاشت که با نك زراعتی و صنایع روستاجی در مملکت ما يك اقدام بی سابقه و هم خیلی مهم بوده و خصوصیتیکه از با نكهای زراعتی د نیای دیگری دارد این میباشد که در عین زمان وظایف تقویة صنایع روستائی هم بدوش این با نك گذاشته شده است اگرچه صنایع روستائی را میتوان اصلاً يك جزء زراعتی بشماریم زیرا دهقان و بزرگرا که در موسم سبز ملاح بیکار و عاطل باشد اکثرأ مصروف صنایعی است که در خانه خود بل اهل فامیل خویش بکار انداخته میباشند. البته دستگاه این صنایع خیلی بسیط و ابتدائی بوده و تنها وسیله همیشه يك اندازه فامیل بزرگتر را تامین مینماید. بولی اگر خوب غور شود امروز در مملکت ما همه صنایع مهم بحالت روستائی درآمده و یا چون از بدو بوجود آمدن این صنایع برای اصلاح آن اقدامی نشده همه و همه از طرف دهاقین در قوا و قضباتی اجراء کرده میشوند. و ازین لحاظ با نك زراعتی و صنایع روستائی تقریباً معجزه ر است همه صنایع زنده. مملکت را روستائی حساب و به آن کمک و معاونت بنماید برای حل این قضیه حیاتی هم مانند مسئله زراعت باید اقدامات نمودند تقریبی بعمل میامد. کلهز کتان این با نك صنعت این وظایف سنگین بودند و با نیروییکه از خدمت مملکت و وطن گرفتند شروع بکار کرده اند.

۱ - اقدام اولی - قبل از همه لازم بود با نكهای زراعتی ممالک را قیة جهان مخصوصاً ممالک آسیائی تدقیق و تتبع می گردید و يك راه معقولی انتخاب میشد تا این مؤسسه عام المنفعه در قدم اول به یاس و حرمان مواجه نشده باشد متأسفانه باید گفت که کتب فار دست داشته کار ما را دشوار ساخت زیرا در دهه کتب موجوده و در همه آثار بلکه در نزد ما و در کتب بخله های رسمی و شخصی موجود بود تماماً علمی بوده بود و هر يك از اساسهای عمومی را بطور نظری ارائه مینمودند در حالیکه ما آرزو مند بودیم تا راه عملی تر پیدا و فوراً در ساحه تطبیقات اقدامات بنمائیم. البته اگر نمیتوانستیم چندی صبر کرده و با ممالک پیشگانه داخل مفاهمه و مکاتبه میشدیم امکان نداشت آثار ذیقیمت بدست ما میرسید اما چون نتوانستیم فرصت را فوت کرده و در شروع عمل تعللی بطرح دهیم فوراً تشکیل داخلی با نك را ساخته و در ظرف پانزده روز پروژهها و پروگرامها را اولو ناقص مهم بود تهیه ویشورای عالی با نك تقدیم کردیم. ما میخواستیم خیلی زود از آنچه تصور میشد شروع بکار کنیم و نگذریم این طبقه بی بضاعت و رنجبر را که سالها با امید معاونت ما بی د و لسه چشم بر راه بودند بیش ازین در رنج بودند و یا نباشند اولین پروژه که ساخته را جمع به پرداخت فرضه و چگونگی تکمیل آن بودیم بغرض اطلاع هموطنان عزیز هرچرا که نیز اشاعه یافت ما یقین داریم این پروژه را مدخیلی ناقص و هم بطرائی مشکلات برای مردم

بود. ولی تازما نیکه کارکنان بانك در ساحه عمل نتایج آنرا مشاهده نمیکردند نمیتوانستند پی برند که راه اصلاح آن و چاره رفع مشکلات چه خواهد بود. مثلاً علاوه بر اینکه ما قرضه را در مقابل گروهی شرعی زمینها میپرداختیم از مشتری سه نفر ضامن هم تقاضا میشد که باید افلاً يك نفران با جابجاء و بازسوخ بوده باشد... البتة این کار ما هم علتی داشت چه در افغانستان عموم مردم بنام خود قبایله زمین را نداشته و حتی قبایله ای که از آباء و اجداد هم مانده باشد وجود ندارد... ما ناچار بودیم در وهله اول باین اقدام متشبث شویم تا اینکه بدانیم مشکل مردم در کجا است؟ برای دانستن مشکل مردم و برای دریافت راه اصلاح آن چاره ای جز این نبود تا به فرآورد و هدایت رفته و با مردم از قریب تماس می آمدیم و دردها و مشکلات ایشان را دیده چاره می جستیم و کارکنان این بانك با هدایت و الاحضرت صدراعظم این رویه را در پیش گرفت و در دستهای مختلف با مردم تماس بعمل آمد... یکماه بعد از شروع کار توانستیم در مرکز فورمه های قرضه را به اهالی توزیع کرده و در ترتیبات مقدّماتی نماینده گیهارا مخصوصاً در سه ولایت مملکت گرفته باشیم... ما یقین داشتیم که باید کار ما اولاً باید در مرکز بتمام شدت آغاز یا بدتاً از نزدیک بتوانیم مشکل اهالی را بچشم دیده و در صد رفع آن برآئیم و لهذا اول با ول در ولایت کابل با مردم در تماس آمدیم بسی دهات و قوای را دیدن کردیم و بعد از اینکه با دوائر مالیاتی و حکومت محلی مکاتبه کردیم توانستیم برای مشکلات زیاد راه حلی پیدا و قرضه ها را بپردازیم چنانچه اولین قرضه مادر ۳۰ اسد پرداخته شد.

۲- اقدام دومی - بانکهای زراعتی در همه دنیا آرزو ندارند در فیصد صد با بزرگرومالدار بصورت مستقیم در تماس آمده باشند زیرا خاک وسیع و نفوس زیاد امکان مادی نمیدهد تا در هر کنج و کنار مملکت این تماس مستقیماً صورت بگیرد بر علاوه آن مشکل دیگری وجود دارد اینست که بانکهای زراعتی باید تکت پولی های خیلی قلیل بگیرد تا بتواند بالای آن نام ممانت گذاشته شود و باین تکت پولی قلیل نمیتواند مصارف گزاف را متحمل شده همه وقت برای تماس با افراد و دهقان اقدام ورزد... از جانب دیگر در همه محلات هم نمیتواند بزودی شعبات و نمایندگیها باز نموده و مردم را سرگردان نماندیم.. چه مردم بر علاوه اینکه غریب و بیچاره اند و نمیتوانند همیشه بمرکز و یا نماینده گیها بپرداخت یکمقدار خرج راه حاضر شوند و در از نقاط مملکت وسائل نقلیه هم طوریکه لازم است وجود ندارد و لهذا اگر بخواهیم که ضروراً این کار را انجام دهیم و بفرد فرد مملکت کمک کرده باشیم باید خیلی بگردیم و ازین لحاظ در امور توزیع قرضه خیلیها معطلی رخ خواهد داد.

در صورتیکه مجبورتاً پرداخت قرضه بفرد فرد این مملکت نمایان است

لهذا فاگزیر در قریب وجوار مرکز هر ولایت نماینده گیها موظف شده اند تا در مراکز حکومت مجلی رفته و مشکل مردم را حل نمایند .
 در این راه از رویه بانکهای زراعتی دنیا پیروی نموده و در فکر این شدیم تا از طریق اتحادیه های زراعتی که مخصوصاً وظیفه پرداخت قرضه را بر مردم انجام دهد اقدام نماییم . باین منظور اساسنامه های کوپراتیفهای ممالک مترقی تدقیق شد . البته کوپراتیفهای کریدتی زراعتی در دنیای دیگری از مراحل ابتدائی گذشته و خیلیها پیشرفته اند و الهذا ما باید درین مورد خیلی غور و تعمق مینمودیم تا موفقیت نصیب ما میشد و بهتر دیدیم قبل از همه بامردم در تماس آمده و راه سهلتری برای تشکیل اتحادیه ها پیدا کرده باشیم ، بامردم کوهدها و لوگرد چندین روز صحبت کردیم و بعد از مذاکرات طولانی برای اتحادیه های زراعتی یک اساس که بمحیط ما تطابق کرده بتواند پیدا کردیم این اساسها که ما از آن استفاده کرده و تا امروز توانستیم نظر به آن چند کوپراتیف تاسیس بداریم قرار آتی خلاصه شده میتوانند .
 اول در کوپراتیفهای کریدتی زراعتی که در قریه های کوچک تشکیل میشود کسانیکه به سود خواری و احتکار مصروفیت دارند شامل شده نمیتوانند .
 دوم - در قریه نیکه کوپراتیف تشکیل شدنی است مشترکین در حلقه اول یک اندازه مبلغ معین را بنام حق الشمول (عضویت) میپردازند .
 سوم - اراضی مزروعه و لا مزروع هر شریک در دفتر املاک بنام خودش قید شده و ماموریت مالیه املاک هر شریک را نظریه مکتوب از سالی بانک زیر مراقبت گرفت بعد از آن مجمع عمومی که عبارت از همه شرکاء است اجتماع نموده و با فیصله های آن میپردازد .
 الف قیمت مجعوهی زمینهاییکه از طرف ماموریت های مالیه در کتاب ثبت املاک تصدیق شده تعیین و تثبیت میگردد و مناصفه آن از بانک طور قرضه در خواست شده میتواند .
 ب- هر شریک هر قدر مبلغی را که برای آبادی زمین - حفر کاری - فنوات - خرید قلبه گاو و خلاصی زمین و غیره بکار دارد تو سطر یک عریضه بمجمع عمومی پیش میکنند چون مجمع عمومی هر یک از افراد را میشناسد بهتر میتواند احتیاج عارضی را سنجیده و رسیده گی کرده باشد . بعد از غور لازمه احتیاج هر شریک با کثرت آرا تشبیت و بهیشت اداری که خود مجمع انتخاب میکنند سپرده میشود .
 چهارم - بانک زراعتی تنها زیر مراقبت گرفته شدن زمینهای مشمولین کوپراتیف را ضمانت پنداشته و از کوپراتیف ضمانت دیگری نمیکیرد و البته خود کوپراتیف حین توزیع قرضه بمشترکین از ایشان بکنفر ضامن از جمله مشترکین گرفته و یک ضمانت عرضی و یا شرعی اخذ میکنند .

پنجم همه شرکاء در مقابل فرضه ټيکه از بانک اخذ میکنند بصورت غیرمحدود یعنی بتمام دارائی خود مسئول اند .

ششم - ساحه کار کوپراتیف محدود بوده و بقریه جات همجوار و خپلی فریب منحصر میباشند و علاوه بران همه اعضای این اتحادیه در عین زمان اعضای کوپراتیف فروش تولیدات زراعتی که یک اتحادیه علیحدده است شمرده میشود. با تشکیل این کوپراتیف راه آسانتری برای کمک و معاونت بطبقه بزرگتر پیدا شد و بعد از اینکه اساسنامه آن ترتیب گردید از حضور مجلس عالی وزراء هم گذارش یافت .

از تاسیس کوپراتیفهای کردستانی زراعتی هم مردم و هم خود بانک ممنون است زیرا بانک در یک وظیفه بس خطیر توانست موفق شود و برای مردم اداره مردم داری را بیاموزد. خدمت ملت و قوم را در اذهان همه گان تزیق کند و در تماس با یک کتله عظیم نیروی جدیدی پیدا نمایند مردم از سرگردانی نجات یافته و از اینکه مسئولیت مشترک دارند بهتر و بیشتر متوجه کار خود شدند در هر اقدام با حکومت همنا بوده و از ظلم و ستم ربا خواران نفس باسوده گئی کشیدند با این زودی کوپراتیف فروش هم بکار خواهد افتید و انگاه خدمتیرا که بانک در راه سعادت طبقه بزرگتر انجام داده خود بخود معلوم خواهد گشت .

۳- اقدام سومی - در ضمن اینکه با تشکیل کوپراتیفها قدمی در راه باده آبی و سرسبزی زمینها برداشته شد و مخصوصاً طبقه دهقان از اینکه از سودهای کمرشکن رهائی یافتند بیای خویش ایستاده خواهند شد. مشکل گرفتن سه نفر ضامن با جایداد هم حل گردید و عوض اینکه سه نفر ضامن با جایداد گرفته شود بیک نفر اکتفاء کردیم و از اجانب دیگر زمین داری که نمیتوانند این یک نفر ضامن را تهیه کنند میتوانند عوض ضامن با جایداد فقط ضامن سر داده و یک مقدار زمین دیگر خود را طور (ضامن) زیر مراقبت بانک بگذارد .

اقدام سومی بانک در ذات خود و مخصوصاً برای مملکت ما خیلی مهم و بهمان پیمانها مفید میباشد. این اقدام در هیچیک از ممالک دنیا از طرف بانکهای زراعتی عملی نشده است ، چه خصوصیت مملکت ما در هیچ مملکت دیگر موجود نیست اگر هم است و سایل دیگری موجودند که بوسیله آن بعضی از دردهای اجتماعی و اقتصادی مردم تداوی کرده میشود این اقدام بنوبه خود یک اقدام بزرگ است و عبارت از خلاصی گروهبای شرعی است از دست سود خواران ظالم و خدانانترس اگر چه کوپراتیفها هم میتوانند گروهبای شرعی مشتور کین خود را خلاص نمایند ولی چون کوپراتیفها چنانچه گفته آمد منحصر بیک منطقه مخصوص اند لذا برای تمام مردم مفید نبودند ما فقط برای امسال توانستیم

آن گروهها را که بقباله بیع جائزی شرعی قبل از اعلان پروژة بانك گرو بودند - خلاص کنیم و باین منظور ترتیبات ذیل را گزینیم .

الف- چون قبل از پرداخت پول بگرویدار مشتری قادر بدادن قبالة دیگر شده نمیتواند لذا در مرکز کابل چنین ترتیب گرفته شد که مشتری بعد از اینکه قبالة خود را از نظر بانك میگذراند يك سند تجارتي تنظیم نموده پول را اخذ و سپس رسیدخط شرعی از گرویدار حاضر کند و اگر بنام خود و یا بنام پدر خود قباله داردهمان قبالة ظهر نویس شده حاجت بدادن قبالة جدید نمیشود ولی اگر همچو قباله وجود ندارد البته باید قبالة جدید بیع جائزی بنام بانك تنظیم شود و در اطرافیکه مجامع تجارتي وجود ندارد چنین تجویز شد که هیئت بانك بمجامع شرعی حاضر شده و پول را بدست خود بگروی دار پرداخته و رسید خط شرعی حاصل و بعداً قبالة شرعی جدید و یا قبالة بیع قطعی مشتری زیر مراقبت گرفته میشود .

ب- برهمگان معلوم است که مردم ما تا زما نیکه مفاد مادی را بچشم سر ندیده باشند آماده نمیشوند در يك شرکت و یا بانك سهام شوند در حالیکه این بانك مخصوص طبقه بزرگ- مالدار و صنعت گراست باید همیشه پول داشته باشد تا بتواند اقل سرمایه خود را بکار اندازد لذا تجویز شد که کسانیکه زمینهای اوشان بیشتر از بیست هزار افغانی گرو است باید در بانك ده سهم صدافغانی داشته باشند تا زمینهای اوشان را از گروی خلاص کنیم و برای هر يك لك افغانی ده سهم علاوه شده میرود .

ج- برای سهولت بمردم قرضه ای گرویکه برای پنج سال داده میشود سال اول از تادیبه اصل قسط قرضه معاف بوده و تنها تکت پولی آن گرفته میشود همچنان قرضه هائیکه برای ده سال است دو سال اول آن مکلف بتادیبه تکت پولی بوده و اصل قسط پول را در موعده هشت سال میپردازند - ناگفته نماند که این قاعده عمومی است ولی قاطع نمیشود اگر بزرگتر بخواهد قبل از موعده هم میتواند يك قسمت و یا کل قرضه خود را بیا بانك مسترد نماید .

د- اقدام چهارمی- برای اینکه برای مردم از ناحیه پس انداز هاهم معاونت کرده باشیم صندوقچه های نفیس برای اطفال اوشان فرمایش داده و توزیع کردیم این صندوقچه ها با داشتن حساب پس انداز شصت افغانی برای هر طفل داده میشود و هر وقت صندوقچه را مسترد کند پنججاه افغانی خود را میتواند استرداد نموده و فقط ده افغانی استهلاك را میپردازد این اقدام هم به نوبه خود خیلی مهم و مفید است و امروز در همه مالک جهان عموم بانکها ازان پیروی میکنند مادر صدد هستم تا برای نشویق مردم باین کار جائزه های موعده ای - لاتری و غیره ترتیب کنیم اینک طفل از بیچن خیلی خوردی به تصرف عادی میگردد و در بانك حسابی داشته میباشد و بنظر کم دیده

شده نمیتواند علاوه بر اینکه طفل ازول خرچی و پرخوری نجات میابد برای آینه شده اندوخته قابل قدر را مالک میشود - حساب پس انداز ماکه عنقریب مفادی هم خواهد داد نه تنها برای اطفال بل برای پدران و مادران هم خالی از فایده نبوده و بالای وضع عمومی اقتصادی مملکت هم مؤثر میباشد اگر خدا بخواهد و ما بتوانیم ایسن کار را رواج دهیم و روزی برسد که اقلاً در مراکز حکومت محلی ما مردم دارای این صندوقچه ها بشوند افتخار و سعادت ما خواهد بود مایقین داریم که آنروز آمدنی است و آنقدر دور نیست و بامید آینه انتظار آنرا درین زودیها داریم - این وظیفه همگان است که درین باره پرویاگند کرده و مردم را مستعد سازند تا آینه اطفال خود را ازین راه تأمین نمایند .

۵- اقدام پنجمی - چنانچه در تمهید هم عرض کردم بانك زراعتی و صنایع روستائی ما علاوه بر اینکه برای پرداخت کربدت زراعتی به طبقه مائدار و بزرگتر تاسیس شده در عین زمان مکلف است به صنایع روستائی هم معاونت بنماید معاونت در راه صنایع روستائی ما نند کمک در راه زراعت شده نمیتواند زیرا طبقه دهقان اگر قرضه زراعتی میخواهد در مقابل آن زمین دارد که ببا نك تضمین میدهد و صنعتگر در برابر صنایع خود هیچ چیزی ندارد تا ببا نك ارائه کند البته . . .

امکان دارد برخی از افراد مستعدان باشند ولی چون روی صحبت ما طرف عموم است لذا چند نفر مد نظر شده نمیتواند آلات و افزار و دستگامای همه خیلی ابتدائی است که چندان ارزش ندارد بانك هم قادر نیست بدون کدام تضمین پول خود را که به صد جگر خونی بدست آورده توزیع کند - اما چون ما مجبور و مکلف به این معاونت هم میباشیم پس ناگزیریم تا برای این کار هم راه حلی پیدا نمائیم - از اینکه صنایع روستائی ما محتاج معاونت و کمک است تردیدی ندارد و این معاونت از چندین راه صورت گرفته میتواند .

اول - اینکه برای کارگران صنایع روستائی مواد اولی تهیه شود این مواد در هر صنعت ضروری بوده و اکثرأ صنعت گران قادر به تهیه آن نمیشد متلاً نخب - اگرچه نخب را میتوانند بسهولت بدست آرند ولی به اندازه قیمت دستگیری میکنند که یارچه جات بافته گی اوشان خریدار پیدا نمیکند - و در تجارت که رقابت اساس است از طرف صنعتگر ما صورت گرفته نمیتواند - از جانب دیگر دستگام ابتدائی است و نمیتواند دراز دیداد توایدات کمکی کرده بتواند علاوه بر آنکه رنگ آمیزی نداریم در ساختمان سائز و تاپه هم قدمی گذاشته نمیتوانیم همین طور در صنعت کلالی تریه کرم پیله نجاری و غیره مشکلات هدیده وجود دارد - برای برطرف کردن همه نقایص تجویز گرفته شد که يك تشکیل کوچک ولی مکمل صنایع در بانك بوجود

آید تا ازان راه هم خدمت کرده و وظیفه خود را انجام داده باشیم - توريد ماشینهای کوچک دستی بافت - نجاری - استخدام انجنیرهای تربیه کرم پيله - بافت - کلالی و مخصوصاً رنگ آمیزی از کارهای اولی درین راه شمرده میشود - قالیتهای افغانستان با وصف معروفیت درجهان چندیست که خریدار نمی یابد زیرا گذشته از آنکه ازسایزهای قدیمی کار گرفته میشود رنگ پخته وجود ندارد تا خریدار خارجی را جلب کند بناءً بر آن وجود يك لابراتوار برای این کار از ضروریات محسوب میشود به تربیه جوانان با استعداد در هر رشته ولو به پیمانهای کوچکی هم می بود باید آن اقدام می ورزیدیم - اگر بانك زراعتی و صنایع روستائی چندین مرکز صنایع مختلفه را دارا باشد گمان می کنیم این از روی مانرا آورده شود و بساین منظور است که تشکیل صنایع را تجویز کردیم و چنانچه شروع بکار کردیم و عنقریب نتایج سودمند آنرا بچشم سر ملاحظه خواهید فرمود .

در وحله اول آرزو مندیم دستگاههای نساجی کوچک توريد واز آنها در ولایات کابل پروان - مشرقی که نفوس بافنده آنها خیلی زیاد است کار بگیریم - درین محلات يك مرکز قایلیم نموده علاوه بر آنکه استادان بافت را در آن جمع میکنیم بتربیه شاگردان و مبتدیان اقدام خواهیم نمود البته اینککه بافنده های این منطقه ضرور بالضرور باید دران اشتراك ورزند اصرار نداریم وحتی برای کسانیکه از ما دستگاه می خواهند و یا محتاج فنانان انفرادی هم معاونت خواهیم نمود .

دوم - اعضای کوپراتیوها - چنانچه اتحادیه های زراعتی در امور زراعت مفید ثابت شده اند اما همانطور میتوان از کوپراتیوهای صنایع هم فواید بیشمار بدست آورد و البته بین تشکیل این کوپراتیوها و اتحادیه های زراعتی خیلی تفاوت وجود دارد. تاسیس کوپراتیوهای صنایع که حقیقتاً ضروری است باید خیلی عمیقاً نه غور شوند و از تجارب مالک دیگر باید استفاده کرد تا نشود که در ثانی موجب ناکامی گردد. کوپراتیوهای صنایع در مالک مختلفه جهان موجود اند و درین کوپراتیوها طوری رفتار میشود که از يك جانب صنعت گران دور هم آمده با صمیمت و همدستی با هم کار میکنند و از جانب دیگر بیشتر محتاج پول نقد از بانك نمیگردند .

بلکه برای این کوپراتیوها زیاده تر جنس تامین گردیده و در راه بکار انداختن ماشین و آلات اوشان انجنیر و غیره روانه میشود البته ازین راه هم و نت شایانسی بعمل می آید . . .

۶ - اقدام ششمی - چنانچه قبلاً هم عرض شد فرستادن هیئت های فنی بفرس باز دید زمینهای لامزروع - کاریزها - قنوات قلبه گاو ها و غیره که باید مصارف آنرا بر آورد کنند در هر طرف مملکت و بفریه های خیلی دور که حتی سرك نه بلکه راهی

پیاوړه روهم وجود نلارد گذشته از آنکه يك كار بڼی مشکل و دشوار است در عين حال مصارف كزاف را ايجاب ميكند البته بانك از ينكه بتواند قرضه را هم بمستحق آن داده و هم مصارف كار را بصورت فنی تعين نمايد مجبور بفرستادن هيئت فنی است و نمیتواند ازان چشم پيوشد اگرچه ما نميخواستيم در اوایل اين مصارف را بالای مشتري تحميل كرده باشيم ولی تجربه يکماهه بمانشان دادكه اگر بانك تا ديری باين ترتيب كار كرده و مصارف كزاف را متحمل شده برود - گذشته از ينكه مفاد قليلی كه در نظر است بدست نخواهد آمد امکان دارد كه اصل سرمايه هم از اين ناحيه رو بتقليل بگذارد از جانب ديگر بسي افرادی پيدا ميشوند كه برای اخذ قرضه ببانك مراجعه ميكند و هيئت فنی بفرصت بازديد و بر آورد مصارف ايشان ميروند در نتيجه مستحق قرضه نميگردند و مصارف هيئت بهدر ميرود شوراى بانك در اوائل تصميم گرفته بود تا از اين ناحيه مردم را زير فشار نياورده و مصارف هيئت را از ايشان تقاضا ننمايم اما هنگاميكه اين اوضاع روى كار آمد و علاوه بران وضعيت پرداخت قرضه بعضی از مالك تدقيق شد باين نتيجه رسيديم كه بايد يك اندازه مصارف از نزد مشتري اخذ گردد تا از يك طرف بانك بضرر مواجه نشده و از جانب ديگر مردم هم بدون اينكه فكر كرده باشند هرچه خواسته باشند تقاضا نمايند لذا رياست بانك چنين تجويز كرد - الف - هر مشتري مكلف است در مرحله اول بهر اندازه پوليرا كه ميخواهند چته قرضه از بانك مطالبه بنمايد، فيصد يك آنرا فوراً بنام مصارف هيئت تحويل ببانك بدارد اين وضعيت در عين زمان مردم را متيقن ميگرداند تا بيش از كار آمد را تقاضا نكرده باشند و باين وسيله از راه معقولترى مراجعه كنند .

ب - هر گاه درخواست كنده در نتيجه تحقيق و تدقيق هيئت فنی مستحق قرضه شناخته شد مناصفه پوليرا كه - بنام مصارف تحويل نموده و ايس اخذ ميكند و هر گاه مستحق قرضه شناخته نشد حق ندارد چيز را از بانك تقاضا كند . البته اين كوائف حين مراجعه مشتري ببانك بوی حالي ميگردد تا نشود كه در نتيجه موجب شكايست و استغاثه ان گردد به عقیده ما اين پوليرا كه بنام مصارف هيئت از نزد مشتري اخذ ميگردد عادلانه است زیرا كه اين بانك با تكت پولی خیلی قليل قرضه ميبرد و اصلاً مفاد را در نظر ندارد و از راه مساوت بطبقه دهقان اقدام ميكند پس ناروا نيست تا اولاً مصارف خود را كه محض برای بهبود وضع خود دهقان متكفل ميشود اخذ دارد گذشته ازان در همه بانكها معمول است تا يك مبلغ بنام كميشن ادارى از مشتري گرفته شود البته بانك ما هم كميشن ادارى دارد ولی با اندازه قليل است كه حتى نمیتوان آنرا كميشن شمرد . چه اين كميشن از فيصد بيست و پنج پول شروع و تا فيصد يك افغانی بالا ميرود كه عموماً خیلی ناچيز است و برای يكبار گرفته ميشود .

درین جاء تذکر باید داد که برای موفقیت در امور برآورد و برای اینکه پول هدر نرفته و حقیقتاً برای آبادی زمینها به مصرف رسیده باشد بانك محتاج اشخاص لایق فنی میباشد که البته درین اشخاص اولتر از همه اخلاق و سنجیه دیده شده و ما بیش از همه بپاك نفس - فراغت و خودگذشتگی او شان احتیاج داریم تریبه مردم که از سالهای دراز گرفته اند اکثر متمایل بدادن تحفه و غیره و غیره در برابر هر کار رسمی و غیر رسمی است و مادامیکه تریبه مردم باین منوال میباشد پس باید مامورین اصلاح شوند تا این عادت بد مردم را تا حد امکان مسدود نموده باشند. یافتن همچو اشخاص لایق ، کاردان - فعال و پاك نفس چنانچه تصور خواهد شد انقدر خارج امکان دیده - نمیشود و ما یقین داریم که امروز طبقه جوان و منور مملکت بتاسی از خط مشی حکومت خود بارشوه و رشوه خوران مبارزه میکنند و درین مبارزه که در راه حق و سعادت ملت صورت میگردد کامیاب و موفق خواهند شد ما تا امروز دیواسه نفر اهل فن پیدا کردیم که در پاك نفسی ایشان ایقان کامل داریم که در پسی امور از مامورین غیر فنی بانك به شکل هیئت کار میگیریم و تا زمانیکه مامورین فنی زیاد بدست ما برسند باین کار ادامه خواهیم داد ما این مامورین غیر فنی را در امور تغمین قیمت اراضی قلبه گاو تخم - علوفه زمستانی حیوانات و غیره موظف بسازیم و ایشان کارها را بانك تعمق و دقت بادر نظر داشتن اوضاع هر محل و مفکوره های مردم بتجویی انجام میدهند امید است روزی برسد که برای این امور اشخاص فنی بدست ما برسند و ازین راه هم يك معاونت بدققان بنمائیم اگر در کارهای برآورد برای فعلاً نواقض مشاهده میشود گذشته از آنکه ما همیشه در راه اصلاح آن هستیم به ییمانۀ نیست که باید از آن اندیشه شود بانك بول را با قساط میپردازد و هنگامی قسط اول از طرف مشتری به مصرف میرسد حین در خواست قسط دومی هیئت دیگری بفرض باز دید و تقییش کار اعزام می شود که درین صورت خیلی نواقص هیئت اولی را میتوان اصلاح نمود.

خواننده عزیز اینک تا این سطور گذارشات بانك زراعتی را تا جائیکه توانستیم عرضه کردیم ما مطمئن هستیم که شروع کار ما مستحکم است و انشاء الله برای آینده کامیابی های زیادی نصیب ما خواهد شد حال اجازه میخواهم پروگرام کار آینده را بصورت اجمال بیان کنم .

۱- پلان آینده بانك زراعتی و صنایع روستائی .

۱- توسعه ساحه معاونت و کمک .

۲- توسعه دادن اتحادیه های زراعتی و اتحادیه های فروش تولیدات زراعتی .

۳- توزیع آلات و ماشین زراعتی بدققان .

- ۴- ساختمان چند مرکز صنایع دستی .
- ۵- توسعه حسابهای پس انداز و حساب جاری .
- ۱- تا امروز ساحه کمک و معاومت ما بعلل ذیل منحصر بمناطق ولایت کابل-مشرقی-جنوبی و غزنی بود .

الف ازینکه در کابل مرکز بانك فایم شده و لازم بود تا از همه اولتر تطبیقات آن در مرکز شروع شود لذا برای اینکه نواقص و اشتباهات خود را از نزدیک دیدن کنیم مجبور بودیم در مرکز آغاز بکار نماییم .

ب ولایت جنوبی- مشرقی و غزنی چنانچه بهمگان معلوم است از جمله ولایات غریب و بیچاره بوده و مردم این ولایت عموماً قدرت مالی ندارند کاریزهای غزنی و جنوبی زمین قلیل در مشرقی از نظر هیچکس دور نمیشد مردم این سه منطقه بیشتر یا به معنی مطلق کوچی و با بغرض غریبی و کار از وطن در مواسم سرماه جدا میشوند .

از جانب دیگر فشار رباه خواران از همه زناد تر درین ولایات احساس میشود و ازینکه بمرکز قریب میباشند تاثیر اوضاع اقتصادی فاگوار آنها در کابل بصورت فوری احساس میگردد ازینرو قبل از همه لازم دیده شد تا باین ولایات نمایندگانهای افتتاح نموده و پرداخت قرضه شروع کنیم .

البته مادرین که مستحق قرضه تنها این سه ولایات بودند و ولایات دیگر افغانستان حتماً از آن مستغنی خواهند بود هیچ ادعای نداریم چه میدانیم کسه این ادعاهم از لحاظ وقایع و هم از نگاه عدالت یک ادعای بوج و بی معنی است. ولایت بدخشان عموماً ولایت پروان مخصوصاً بعضی حصص آن ولایت فراه و یک قسمت قندهار و هرات و مزار قطن و میمنه همه و همه بنوبه خود محتاج کمک و معاومت اند. و ما هیچ آرزو نداریم درین ولایات ازین ناحیه تفریق و تفاوتی را قایل شده باشیم. اما امسال که سال اول کار بود و وظایف سنگین بانك اجازه نمیداد تا دفعه اول در یک وقت اقدام با افتتاح نماینده گیها بنمائیم لذا در سه ولایت هم طور امتحانی و هم نظر به علل بالا شروع بکار کردیم و برای کارکنان بانك که همیشه بهتر میدانند تا مردم تماس گرفته و دردها و افکار اوشان را بدانند معلوم شد که افتتاح نماینده گیها در مراکز ولایات هم بسی مشکلات را که مردم مواجه میباشند مرفوع نمیکردند .

چه مردمیکه از مرکز ولایت خیلی دور میباشند اولاً قادر نیستند از مرام و خدمتیکه بانك میخواهد انجام دهد اطلاع حاصل دارند . ثانیاً مصارف را هیکه باید برای آمدن بمرکز نماینده گی متحمل شوند و اکثرأ نمیداشته باشند و حتی وقتیکه دوویاسه بار آمدن ایشان را ایجاب کند طبعاً از گرفتن پول صرف نظر میکنند . بناء بر این ملحوظات است که بانك تصمیم گرفته است تا در سال آینده در صورت امکان بمرکز

هر حکومت كلان يك شعبه افتتاح کنند که امور مقدماتی را در آنجا انجام داده و با ماورین مالیاتی بفرض مرفوع نمودن مشکلات زمین وغیره در تماس فریب باشند و البته این هم يك معاونت و كمك فوق العاده خواهد بود که با مردم کرده میشود . مادامیکه هدف ما بیا استاد کردن طبقه بزرگ است باید بهر وسیله ممکنه بآنها معاونت نموده و از سرگردانی ایشان را خلاص کرده باشیم به صورت عمومی در نظر است سال آینده در همه ولایات بتعمیب همدیگر نماینده گیها افتتاح شود امیدوارم درگذ از شات سال آینده بتوانم از عملی شدن وعده های خود محظوظ و ممنون بشوم .

۲- نتیجه اینکه تا امروز از تاسیس اتحادیه های کزیدی زراعتی در ولایت کابل بدست آمده بما نوید میدهد که سال آینده و متعاقب آن در تشکیل اتحادیه ها اقدامات مفید تری را اجراء کرده باشیم .

اما در اینجا نا گفته نمیگذارد که اتحادیه های کزیدی زراعتی که اکنون آنها را تشکیل داده و شروع بکار کرده اند تا زمانیکه افلا سه سال که يك دوره امتحان است سپری نشود فیصد نمیتوان در مورد آن اظهار نظر نمود ولی از آنجا که تا امروز از روش اوشان برمی آید طبق هدایا نیکه ازین با نك وقتاً فوقتاً داده میشود مو فق بوده و اگر از نواقص خورد و ریزه آن صرف نظر شود کامیاب شمرده میشود . هنگامیکه کوپراتیف های فروش تولیدات زراعتی در ولایات مختلف جنس خود را به بیا زار به قیمت نازلتر عرضه کند و این هم يك دوره تجربه را بگذرانند آ نوقت است که میتوان متیقن شد بر اینکه مردم با آماده هر نوع تجدید اند و مخصوصاً که بهیضت بهفاد ملت تمام میشود و هیچکس را نمیتوان یافت - که در برابر آن قد علم نموده و تغریب کاری بنماید - البته ما نمیتوانیم از يك قانون اجتماعی که در همه جوامع بشری در جریان است انکار کنیم و آنرا نادیده بگیریم این قانون اجتماعی چنان جریان دارد که هر گاه در يك محیط موسسات جدیدی روی کار شده و پرسننهای قدیمی را که سالیان طویل ادامه یافته بر هم زده اساسهای نوینی ایجاد میکنند خواه میخواه بیک عکس العملی مقابله میشود هضم کردن پرسننهای جدید مخصوصاً بر ای آنها نیکه از سن متوسط گذشته اند باسانی قابل قبول شده نمیتوانند وانگاه است که پرویا کند بیجا و غرضالود در برابر هر اقدام صورت میگیرد و چون این وضع طبیعیست لذا نباید ازین رهگذر بنا امیددی دچار گردیم ما یقین داریم که روزی طبق همان قانون اجتماعی مویسه جدید ما کوپراتیفها هم مانند بسی موسسات دیگر مال خود جا معه گشته و به آن آموخت خواهید گرفت .

امروز که از تاسیس کوپراتیفها بیش از چهار ماه سپری نشده از هر فرقه و ولایات بهزاران عریضه درین مورد میرسد و همه مردم جداً خواهان تاسیس آن در فرقه های

خود هـنوز مفاد مادی ان که روزی مؤسسين کویراتیفها بدون پرداخت کدلام مبلغ مالک پول هنگفت خواهد شد برای مردم هویداء نشده ورنه مایقین داریم مردم این تشکیل را بتمام قوه خود خواهان شده واز ان استقبال شایانی خواهند کرد .

۳- البته ماملتفت هستیم که تنها دادن پول نقد برای دهقان بغرض آبادی زمین ویا خلاصی گروهی هدف اصلی ما را که عبارت از بیا استاد کردن بزرگ و سربیزی و آبادی مملکت است بتمام معنی بار آورده نمی تواند.

د دهقان اگرچه به خرج کردن پول اخذ کرد کی همیشه زیر کنترول بانک است و نمیتواند مبلغ را که بنام آبادی گرفته ویا به وسیله ان کار بزرگفر میکند به مصرف دیگر بزند ولی باوصف تمام کنترول و مرافقه امکانی وجود دارد که یک قسمت پول از دهقان هدر رفته و انرا بجاهای دیگری به مصرف برساند . ازین باعث در نظر است برای تسهیل آبیاری - قلبه و غیره امور زراعتی از ماشین و غیره آلات زراعتی دیزلی و بطرولی کار گرفته شود چنانچه در توریید - ماشینهای آبیاری چهار و یا پنج آ آنچه که باد بوزل و یا بطرول بکار نیافتد و قلبه های کوچک دیزلی که ذریعه یک نفر هم از ان کار گرفته شده میتواند ترتیبات مقدماتی ان طی شده و بمحض بدست آمدن اسعار لازمه فوراً توریید خواهد شد - در نظر داریم ماشینهای تخم پاشی - ادویه پاشی میده کردن پاك کردن و غیره هم بزودی توریید و بدسترس محتاجین ان بگذاریم .

۴- در خصوص صنایع همچنانچه عرض کردیم در آینده به پروگرام وسیعتری شروع بکار خواهیم کرد و خود را مکلف میبندیم از صنایع روستائی مخصوص هر ولایت و قریه جات حدا همضم استفاده برده و در هر محل صنایع مخصوص و منحصر به فرد آنجا را تقویه و اصلاح کنیم در هر ولایت و قریه جات افغانستان صنایع خیلی نفیس و ظریفی است که اگر تقویه و اصلاح میشود روزی علاوه بر انکه از لحاظ مادیات صنعتگران یک منبع میشود از نظر معرفی صناعت مملکت در خارج افتخار ملی بشمار خواهد رفت در مرکز یعنی در ولایت کابل در نظر داریم که جراب بافی را تقویه و اصلاح نموده و ماشینهای انرا توریید کنیم و بشکل یک مرکز چندین نفر را وادار بکار سازیم - لنگی بافی شال بافی و غیره امور نخی را بریشمی که در شهر کابل موجود است و از اینکه کارگران آنها از نگاه وسائل کافی و پول نقد مقتدر بتوسعه ان نیستند از طرف بانک تقویه خواهد شد ما در نظر داریم دستکاهای بافت توریید و از آنها استفاده های عظیمی را بگیریم اگر موفق شویم که دهقان را در ایام - بیکاری اش وادار بکار کرده و ازین راه راهم معاونت بان کرده باشیم وظیفه خود را انجام داده میباشیم - تقویه و اصلاح کلالی - قالین بافی و غیره یکی از وظایف مهم ماست - با سرعت کامل در این مورد اقدام کردنی میباشیم -

هـ- در سالهای آینده از لحاظ وظایف بانکی در صدد توسعه دادن و اصلاح حسابهای پس انداز با مفاد کوشش - خواهیم کرد امر و هم ما از حساب جاری ممنون هستیم و مردم خیلی بر رغبت متماثل به کشودن حساب جاری در بانك ما اند بوسیله پرو پا کنند و نشر با تیکه انشاء الله در سال آینده اقدام خواهد شد می خواهیم طبقه بزرگتر را و ادار سازیم تا معاملات حسابی خود را از راه بانك خودشان انجام دهند ما یقین داریم که دا ناندن فواید حساب جاری برای دهقان باستانی صورت گرفته و ایشان و ادار خواهند شد در بانك زراعتی حساب جاری - بکشایند .

از این بیشتر نمیخواهم درباره آینده توضیحات دهیم زیرا ما عقیده داریم که باید اولاً کار شود و بعد از دیدن نتایج آن اظهار نظر کرد امیدواریم سالها آینده خدمات وظایف خود را بمر فقیهت انجام دهیم .

بقلم برشنا

صنایع مستظرفه در افغانستان

فن هیگل تراشی و نقاشی در افغانستان از روی حفریا تیکه در این ۳۵ سال اخیر در (هده) که به هشت کیلومتره جنوب جلال آباد واقع است و اینجارا (هیوان تسنک) ذوارچینی بنام (هیلو) و غلافه آنرا با سم (نگاراهارا) یاد نموده است و بعد از روی

مجسمه هائی با میانز که در ماخذ پهلوی بنام

(بامیکان) نیز یاد شده و در ماخذ چینی ها

بنامهائی مختلف از قبیل (فون-ین- فون نیئا)

نامیده میشود و بفاصله ۱۵۰ کیلومتری

شمال غرب کابل واقع است و با حفریات

و کا و شوائی که در بگرام - شترک -

هندوستان وغیره بعمل آمده ثابت میسازد

که فن هیگل تراشی و نقاشی در مملکت

افغانستان در قرن دوم و اول بعد از میلاد

بمنتهای ترقی و اعتلای خود رسیده بود.

بعد از رسیدن یونانیها شبیه نیست

که طرز و اسلوب هیگل تراشان آن ملک

خصوصاً روش بهترین استادان یونانی

(یسپ) نفوذ و تاثیر بارزی در فن هیگل

شاعلی عبد الغفور برشنا

تراشی این خطه نمود و شاهد این مطالب تصاویر از باب انواع داستانی ایشان در روی سکوگات یونانی با اختری میباشد که از نقطه نظر زیبایی و محاسن حتی ضرب خود یونان آن عصر نیز به فشنگی آن نبوده و علمای فن باین عقیده میباشد که دست استادان باختری در آن دخالت زیاد داشته است.

بهر حال مظاهر این مدرسه صنعتی از سواحل چپ اکسوس (آمودریا) خیلی زیاد

بدست آمده پروفسور هررتسفلد (Herzfeld) این مکتب را مبدأ صنعت بودائی

و صنایع مستظرفه مرکزی و صنعت دورهای پارسی «کوشانی و ساسانی می شمارد». این

مدرسه در افغانستان رو بترقی میرفت و بهمه باعمومیت داشت که آئین بودائی با فلسفه

داستانها و قصص خود وارد شد و هیگل بودا که هیگل تراشان هندی از ساختن آن

خودداری میکرد ندهتر مندان افغانستان تراش کرد در نتیجه در اثر تماس مکتب هیگل تراشی

یونانی باختری افغانستان و افکار مذهبی بودائی یک مدرسه جدید (گریکو بودیک)

در آریانا بوجود آمده (کند هاراگ مهمترین کانون نشوونما، این طرز و اسلوب کشت) .

شواهدی از که هده و تا کسیلا بدست آمده است این امر را بصورت واضح ثابت و روشن میسازد. این مدرسه گریکو بودیک در قرن اول قبل از میلاد ظهور کرد. در هده که (هیوان تسنک) آنرا بنام هیلو یاد میکنند به تعداد کثیر سرهای کچی بوداد بودی زاتوا ارباب انواع فرعی «شیاطین» راهبها و ندرد هندگان مکشوف گردید که کلسکیون بینظیر آن در موزه کابل میباشد .

صنعت گران ماهر آن زمان با حفظ اسلوب و طرز باستانی و کلاسیک خود شیوه یونانی را به چنان مهارت و قشنگی در چهره و اندام مجسمه ها بکار بردند و به وجه از دماغ کشیده (ایولو) () و لبهای گرده دار (ان ونس) () در بیکر بودا افزودند که آنرا تماماً از خود ساختند و از محاسن آن استفاده کردند بدون اینکه اسلوب و ستایل خود را از دست بدهند از موهای پیچ و خم دار یونانی که بصورت نامرتب بهر طرف زنگوله زده و گره اندر گره باطراف سر پیچته بود شکلی بوجود آوردند که باد و فوس جسور از وسط پیشانی به تمقیب دو کمان هلال مانند ابرو تا حصه شقیقه پیروی میکنند و همچنین پیچ و خم آن بصورت مرتب مانند شعاع سیال از وسط پیشانی شروع و موج زنان به تمام اطراف سر تقسیم می گردد .

در حصه فوقانی سر موها جمع گردیده باز مانند تاج و یا شعاع لرزان خورشید بشکل نصف دائره برفرق سر چتر میزند در کمان های هلال مانند ابرو و چشمهای نیمه باز بودا صنعتگران ماهر زمان آنقدر حجب و «حیا» عفت و محبت را مستور نموده اند که کمان میشود در عالم دیگری نگرانند کوشش نمودند تا در این چهره بشری باروح را توأم نقش کنند که آثار یونان کمتر از آن دیده میشود و در هیکل های ارباب انواع یونانی بجز از روح قهرمانی «شجاعت و وقار این مزایا بنظر نمیرسد» .

بالاخر صنعتگران ما با این فکر افتادند تا قدرت و مهارت شان که از ایمان و عقیده سرشار در مذهب سرچشمه گرفته بود بروی نسلهای آینده بودیت گذارند و بطوری آنرا بکار برند که دست آسیم روزگار در دامان آن نرسیده و چون اهرام مصری و دیوار چین در مقابل عوارض و شاداید ارضی و سماوی پنجه داده مقاومت ورزند. بنا برین باوجود عدم وسائل تخنیک امروزه قلب کوه را شکافتند و در آن رواقی بیلندی پنجاه و هشت و عمق بیست و سه متر حفر کردند در وسط این رواق محرابی هیکل پنجاه و سه متر بودارا تراشیدند باینهم اکتفا نکردند و با فاصله پنجاه و شصت متر دوباره این عمل را تکرار نمودند و هیکل بلندی معکوس هده بودا، اول یعنی سی و پنج متر ساختند .

بلیغ در پرورشش مبذول داشت چندی نگذشت که آوازه شهرت این کودک نابغه بهر طرف منتشر گردیده و مولانا هاتمی که از معاصرین او میباشد ضمن داستانی که به قلم استاد بهزاد نقاشی گردیده بود در تیمور نامه خود او را چنین ستوده :

نگارنده نقاش بهزاد دست سریرسخن را چنین نقش بست .

برخی از مورخین راقعیده برین است که شرف الدین پدر کمال الدین بهزاد از اهل کاپیسا (کوهستان امروز) و از باشندگان بهزادی که در قدیم شرابانگور آن شهرت خاصی داشت و امروز سرکه آن بنام سرکه بهزادی معروف است میباشد و استاد هرات (بهزاد) اسم کنیت پدر را بالای اسم خود گذاشت .

اولین تاریخیکه در آن از استاد بهزاد ذکری رفته و صاحب آن با خودش همعصر بوده حبیب السیر مؤلفه آخند میراست که او را پرورش یافته امیر علی شیر نوائی و به التفات بی پایان سلطان حسین میرزا نسبت داده بوی اشاره میکنند بعد از انهدام سلطنت سلطان حسین با بقراکه مرابی و ولی نعم دوم استاد بودومستر (کر یستی و یلسن) نیز آنرا تأیید نموده و مینویسد که بهزاد در ۹۱۶ نقاش دربار هرات بود و شهرت بسزائی داشت و در همین سنه شاه اسمعیل صفوی بهزاد و یکعده نقاشان دیگر را با خود به تبریز برد و شاه اسمعیل آنقدر لطف و مرحمت نسبت با ومرعی میداشت و آنقدر او را دوست داشت که بارها میگفت من او را با نصف مملکت خود معاوضه نمیکنیم .

بهزاد تا سال ۹۲۸ با وجود اینکه عمرش به ۸۴ سال رسیده بود در تبریز بکنار خود ادامه داده و ریاست کتابخانه سلطنتی را که در حقیقت يك دار الفنون هنرهائی زیبا در فن میناتور و خطاطی بود بر عهده داشت .

رنه گروسی دانشمند آفرانسوی راجع به مکتب بهزاد در تبریز و قرب عزت او در نزد شاه اسمعیل چیزهای مینویسد بهزاد پس از فوت شاه اسمعیل در ۹۳۰ هجری با وجود کهولت سن موقعیت و محبوبیت خود را از دست نداده در دربار طهماسب صفوی بهمان اقتدار و احترام سابق خود باقیمانده و بشاه موصوف درس نقاشی میداد. بهزاد بعد از یکعمر طولانی و حیات آبرومندی که از ابتدا تا انتها معاو از افتخارات بود بعمر ۹۸ سالگی در سنه ۹۴۲ وفات یافت قطعه ذیل از امیر دوست هاشمی همعصر طهماسب و بهزاد سروده شده .

و حید عمر بهزاد آنکه چون او	ز بطن ما در ایام کم زاد
اجل چون صورت عمرش پیرداخت	فضا خاک وجودش داد بر باد
ز من صورت گستر تاریخ پرسید	بدو گفتم جواب از جان ناشاد
اگر خواهی که تاریخش بدانی	نظر افکن بخاک قبر بهزاد .

بعد از بهزاد اگرچه نقاشان و میناتورسازان در افغانستان بکثرت آمده و آثاری از آنها در کنج و کنار مملکت دیده میشود مگر شهرت و نامی از ایشان باقی نمانده تا اینکه در عصر اعلیحضرت امیر دوست محمد خان مردی در کابل پیدا شد موسوم به محمدعظیم که از نعمت زبان عاری و سخن باشاره میگفت اسلاف محمدعظیم در کابل حیات دارند و اغلب ذکورشان لال اند محمد سرور باکم یکی از شاگردان اینجا نب که در سنه ۱۳۱۰ در مکتب صنایع مستظرفه کابل تحصیل میکرد کواسه استاد مرحوم میباشد. اولین تصویر اعلیحضرت امیر دوست محمد خان و چند تصاویر ویری از شهزاده ها و دودمان سلطنت بقلم همین استاد است و همیشه در زیر آثار قلمی خود که اغلب آنها بامداد (قلم پسنل) و رنگ آبی (واترکالر) رسم گردیده محمد عظیم ابکم امضا می نموده در عصر اعلیحضرت امیر عبدالرحمن خان که توجه مخصوصی بفن نقاشی داشت و اکثر از جوانان در بار را مانند میرزمان الدین خان و میر یاریک خان و غیره را به تحصیل این فن گماشته بود و قصور زرنگار از قبیل کوتی باغچه ارگ شاهی قصور زرنگار بوستان سرا از باقی مانده استاد میرحسام الدین نقاش دربار شهرت بسزائی کسب نموده مرقعات زیبا و قلمدانهای نفیس و تصاویر دیوارهای قصور فوق الذکر از قلم این استاد باقیمانده و چند نمونه کار او فعلاً در موزه کابل میباشد در جمله شاگردان این استاد فن با مرصیا الملت غلام محمد خان که از دودمان میرهای میمنه بود نیز شامل گردید غلام محمد خان استعداد سرشاری از خود در فن نقاشی نشان داد و مخصوصاً در اصول نقاشی غربی ذوق مفراطی داشت و رسیدن داکتر جان گری انگلیسی که چند تصویر از و ضمن تصویر خود اعلیحضرت امیر عبدالرحمن خان در کابل باقیست بیشتر او را به سبک غربی گرویده ساخت و مانند کمال الملک ایران نقاش دربار نیرالدینشاه هر قدر آثاریکه از مرحوم غلام محمد خان باقی مانده به سبک و اصول غربی میباشد در دربارهای اعلیحضرت امیر عبدالرحمن خان و امیر حبیب الله خان نقاش سلطنتی و خیلی هم محترم بودند. در سنه ۱۹۲۱ سفری به اروپا مخصوصاً به آلمان نموده و فن لیتوگرافی را در آنجا آموخت بعد از عودت لقب اعزازی پروفیسوری بایشان عطا گردید و در کابل مکتب صنایع نفیسه را تأسیس کرد در این مکتب فنون رسامی تزئین «تذهیب» - نجاری و قالین بافی بشاگردان می آموختند و علاوه بر استادان داخلی که یکی از آنها مرحوم خلیفه هلی احمد شاگرد استاد میرحسام الدین بود عده هم از استاد های خارجی مانند فرخ از ترکیه «ماستر عبدالعزیز و ماستر دین از هندوسه نفر معلمین قالین بافی ایرانی بودند این مکتب در وقت حیات مرحوم پروفیسر غلام محمد و بعد از وفات شان یعنی در ۱۳۱۲ که اینجا نب سمت مدیریت آنرا داشتم پیشرفت قابل توجه نموده شعبه های لیتوگرافی «مهندسی» «قاش بافی» «معماری» «مجسمه سازی» «کاشی سازی» «سرامیک و خیاطی علاوه بر شقوق سابق بر آن افزوده شد و عده از معلمین آلمانی نیز بجهت معلم

در فنون مهندسی و معماری «نجاری» لیتوگرافی و خیاطی تدریس مینمودند و یک هزار و هفتصد طلبه در آن مکتب تربیه میشد فارغ التحصیلان این مکتب بتمام ولایات مملکت تقسیم گردیده و امروز در اغلب ولایات مملکت مکاتب صنعت و حرفه و پیشه در تحت اثر همین شاگردان از طرف وزارت معارف تأسیس گردیده و احتیاجات مملکت از قبیل ابنیه اساس الیت (فرینچر سازی) رنگمالی و نقاشی فالین، گلیم و سطرنجی باقی بر آورده میشود.

اعلیحضرت محمد ظاهر شاه پادشاه محبوب افغانستان عشق و علاقه مخصوصی در صنایع مستظرفه داشته و مخصوصاً به سبک بهزاد دلچسپی خاصی از خود نشان میدهند و شخصاً به هرات بسزائی در نقاشی داشته اوفات فراغت خود را بترسیم و تذهیب تا بلومای پین نفیس باصول مکتب کلاسیک عصر بهزاد صرف مینمایند و چند اثر بس زیبایی از قلم مبارک در کتابخانه شاهی موجود است.

نقاش جوان و میناتور ساز مستعد ما همایون اعتمادی فعلاً در قصر شاهی مصروف کار بوده و از الطاف شاهانه متمتع میگردد.

فن کاشی سازی و نقاشی بر روی کاشی در هرات بیشتر از همه جا پیشرفت میکند و بناهای قدیم ما نند مسجد جامع «مقبره خواجه عبدالله انصاری» مقبره مولانا جامی و فخر رازی که بر روز زمان خراب و منهدم گشته؛ دو باره بشکل سابق ترمیم و کاشی کاری آن تجدید گردیده و بر قشنگی این شهر زیبا و تاریخی می افزاید فن فالین باقی نیز روز بروز در پیشرفت و ترقی بوده شکل دیزاین و رنگهایی پخته آن در بازارهای خارج شهرت بسزائی کسب نموده است.

فن حجاری نیز نسبت به وفور اجبار نفیس و قشنگ مملکت روز بروز در ترقی و پیشرفت بوده سامان نفیس و زیبایی سنگی افغانستان در نمایشات دنیا جلب توجه عموم را نموده همچنین فن زردوزی خامک و چکن که مهد اصلی آن غزنی «قندهار و جاغوری هزاره میباشد توسط استادان اناث آنجا بمکاتب نسوان و مؤسسه بانوان درس داده میشود و لباس های ملی زنها و مردهای افغان که امروز طرف توجه همه بوده و بانوان در بار و متشخص ما آنرا لباس رسمی قرار داده و در ضیافتها عموماً آنرا استعمال میکنند توسط دوختهای فوق الذکر تزئین میگردد و امروز اغلب بانوان تخنیک و اصول این دوخت نفیس را آموخته و علاوه بر البسه در میز پوشها دستمالها و غیره اثاثیه منزل از آن کار میگیرند.

در اخیر میخواهم مقاله خود را راجع بفنون ظریفه در افغانستان بمقوله یکی از استادان بزرگ آلمان، یوهان و لکنسک کویته خاتمه دهم؛ بهترین شاهد ترقی و سقافت یک قرن و زمان صنایع مستظرفه آنست.

په افغانستان کېږي پښتو او

د پښتو کورسونه

پښتو ژبه چې د افغانستان ملي ژبه ده او د دنيا نور خلك افغانان او افغان د پښتو په واسطه پېژني، او اكثره د افغانستان نمايندگان چې په دېا ندي ملكو كښي دچا سره مخامخ كېږي، خلك ورسره پښتو وائي. نو گویا پښتو دافغانستان يوحق دی چه دې حق ته دافغان پادشاهانو او سلاطینو په هر عصر اوزمانه كښي پام و او څه څه كوشش او كار ورته شوی دی. ولي افغانستان د خپل موقعيت په لحاظ چه د ايشيا په منځ او د هندوستان په دروازه كښي پروت دی، د دنيا د فاحقينو او جنگ جويا نوسره تل لاس، او گريوان و، او مخصوصا دزر پنځه سوه كالو څخه را هيسي د سختو هجو موسره مخامخ شوی دی او په سره سينه سره نه دی متوجه شوی چه مستقلاد پښتو ادب او ادبياتوته توجه وكړي.

ښاغلی قیام الدین «خادم»

شواهد او آمارات داسې ښکاره کوي چه د اسلام نه منځکښي اوبيا د اسلام درانگ په اوائلو كښي پښتو ژبه په رسمي حيث سره د پښتنو سلاطینو غوربا نو او لوريو نا په خاندان كښي موجوده وه. اوداسي څرگند يږي چه پوره عروج اوفوت ئي درلود، ځكه دامير كروند فخر په شعر چه تقریبا دهجري سني اولی صدی-ته رسېږي دومره قوی شو چه، برجسته اودوزن اوقافيې او ادب په لحاظ كامل دی چه نن ئي مونږ مثال نه شو پيدا كولى، او عربو د جاهلی ادب سره سيالي كولى شي، نوداسي برېښي چه كوم وخت عربو د اسلام نه مخكښي د جاهليت په وخت كښي په خپلو مهلو، اعبادو، قبائلي افتخاراتو او تهاجمو كښي د خپل شعراو ادب په ژبه تظاهر كاوه او شعراؤ به د قوم اوقبيلی دروح اوافتخاراتو نمايندگي كوله په دغه وخت كښي دآريانا، لومئ پښتو نخوا بيا

صحيح ووايم (پښتيا نا) پښتنو او افغانی قبائلو هم خپل پښتنی ادب، پښتنو ژبه او خپله مترقی شاعری درلوده، لکه چه دپتی خزانی دقدیمو اشعاروله نمو نو څخه دا څرک لکي. مگر کوم وخت چه اسلام راغی او قرآن او عربی ژبه ئی د لځان سره سولها ت راوړل، او مودې مودې جنگونه . هجومونه او انقلاب په افغانستان تېر شو. نو دهغه وخت آثار چه اغلبا صدري اولسانی وو یا ته نه شو .

اود هغه وخت کتیبې، خطوط او کتابونه چه څه وو بېخی له منځه ولاړل. لځکه اسلام یو ذهنی، عقیدوی، مدنی اوسیاسی مکمل تحول دغا نه سره راوړی ؤ، او خلکو هم د اسلام نه وروسته په خپله خوښه دجاهلیت اودکفر دزمانی ژبه، ادب اولیکل، آثار نه خوښول او ئی ساتل .

دهجرت په دریمه څورمه صدی- په غزنی کېنې دغز نو یا نو خاندان پښی ټینګی کړې او سلطان محمود غزنوی له دی کله چه له غورپانو او لودیانو څخه ځمکه اخیستې او افتداری لاس ته راوړی ؤ، نه ئی غوښتل چه دخپلو رقیبانو پښتو ژبه رائجه او په سیاست کېنې داخله کړی. اوله بلې خوا دپښتنو په زور اوقوت اوفتحا توره دسلطان حوصلة دوهمت دؤمره جګ تلمی وو، چه ده نه غوښتل د بغداد دارالخلافتی ته زیات له دی انقیاد وکړی. او پخپله ئی دیولوی اوعا لیشانی امپراطوری- دتاسیس مفکوره پرسر کېنې ښه پخه شوې وه، ایران په دی وخت کېنې مضمحل ؤ، ولی فارسی ژبه ښایسته تر یوه حده جګه تلمی وه اوله اسلامه وروسته پکېنې نوی رنگه او آب وتاب پیدا شوی ؤ، سلطان د ایران ۱۲مه لوی لوی په خپل دربار کېنې وساتل، دوی ئی ویال له سره او سپینو او هند وستا دفتوحاتو په جواهر وچه دپښتنو په توره حاصل شوی وو، ددوی خولې او جیبونه ئی ډک کړل، او وینځی او غلامان اودعیش او عرت سامان ئی ورمهیا کړ- دوی به دسلطان په دوبرار دغزنی په محافلو کېنې سلطان ته فارسی قصیدې اومدحیې جوړولې او دعیش اوسرور په مجالسو کېنې په ئی بادشاه خوشحالا وه پدغه شان سره سلطان وکولی شول چه عربی ژبه چه تر دغه وخته دافغانستان رسمی ژبه گرژیدلې وه، له دفتر اودیوانه وباسی او پرخای ئی فارسی ژبه رائجه کاندې. او په دی چل اوسیاست سره ئی له یوې خوا دغور اولمغان پښتانه شاحی خاندانونه او له بلې خوا د بغداد هرنی اذ اسلامی مرکز سیاست مات کړ، او پخپله یولوی امپراطور او مقتدر بادشاه شو. داهم دپښتو په پیکر یوغت او مرګانی گذار او ضربه وه .

دیری مودی اوزمانی تېرې شوې، خود غوراو غزنی په منځکېنې دپښنی اومخالفت موجود ؤ که څه هم غوریان مضمحل اوله پښو .

لویدلې ؤ، اودحسد اوری لایه زړونو کېنې یا ته ؤ. چه خودغوریا نو یو خوږته نماندگان چه په غزنی کېنې میلما نه ؤ، او غزنیانو ووزل، په دی باندی دغور افغانی خاندان دسیر کاسه نسکوره شوه، او په غزنی یی چپا ووکړ، غزنیانو خودبخان دحفاظت دپاره دغزنی

په بهار او شاوخوا کښې نور خلک او عناصر میشت کړي وو، مگر دغز نی اطراف او حلاقی
 چه ټول بښتا نه وو، او اوس یی په خوسوه کاله کښې دغز نو یا نو په چا لو علم رسیدلی ؤ، او نور
 یوه شوی ؤ چه دغز نو یا نو سیاست څه دی، او خوش باوری یی له منځه تللی وه چه عموما بښتا نه
 زرغو لپړی اودیریس ته یوه بڼی، څو چه پوه شی، بیا نو له خپل له هود صحیح فکره نه اوړی نو په
 دغه وخت اوزمان کښې دسلطان علاوالدین چه مخالفین ورته جهان سوز وایی، دلشکر سره
 یوځای شول اوغز نی یی محاصره کړ او هر کله چه سخت حصاره کلایی درلوه چه فتح یی
 کړا نه وه، نو پښتنو اور وروچاوه چه د دښمنانو د جمعیت مر کز تپاه کړی، اوله منځه یی
 یوسی شک نشته چه، غزنی دغه وخت دیر معمور او ښکلنی بناوو. مگر کله چه د پښتنو
 پرمقاده بلکه په ضرر استعما لیده، سوځول یی له پریښو دو بهترو گڼل لکه د تیر صومې
 جنگ په ایامو کښې چه روسیا نو دجرمن په مقابل دشکست په وخت کښې چه ابادی یی دښمن ته
 پاته کیده خپل ټول هغه ښارونه ئی چه دښمن ته پاته کیدل پخپله و سپړل، تردی
 وروسته سلطان شهاب الدین غوری په هند کښې دیر لوی لوی فتوحات وکړل. او عمرو نه
 ئی په جنگ جگر او میارزو اود اسلام په نشر او اشاعت تیر شول.

دغور یا نو فتوحات له سلطان څخه کم نه وو خوددوی دا چل زده نه وو چه په دربار کښې
 شعراء او مدح سرایان وساتی چه دوی ته پرویا کندیو کی، نو ددوی کار نامی په افغانستان
 کښې ورکی اود غز نو یا نو د فاسی د شعرو شاعری له بزکته تر اوسه ژوندی پاته شوی.
 دا خبره اودی خبره او بڼه شوله چه ماخپله دخپل انجمن ادبی له لویو اضاؤ څخه دا خبری
 په دیر شومد اوریدلی دی چه غوریان بښتا نه نه وو، او غلیجان ترکان دی مگر دادا دواړه
 ښکاره غلطی او پرویا کندی خبری دی.

دغه نواع کانی او اختلافات لاحل نه وو چه چنگیز خان له قراقرم څخه راپا غبداو
 لوی قوت او طاقت ورسره ملگری وو اود تر کستان دوحشی قبائلو په سرکړ دکی، یی
 دمنځنی، ایشیا دابادو اسلامی ممالکو په ښارو اود ودانیو په چور چپاواو قتل وغارت
 لاس پوری کړ، دچنگیز خان یرغل یو لوی قیامت ؤ چه په غربی او وسطی ایشیا تیر شو. دده
 د نفسو کړوسو پوری همدغه دچنگیز خان رویه په دغو ممالکو جاری وه چه خو تیمور لنگه
 راپیداشو اودده له پښته با یرراولار شو اودده خاندان څلور سوه کاله په هند امپراطوری
 وکړه. دا ټول یرغلونه په افغانستان تیریده، کویا افغانستان دسیلاب په منځ کښې پرته منځکه وه
 مغول لاله برمه نه وو پریوتی چه انگریزان هند ته راورسیدل. او دوی هم د هند وکش
 لوړو څو کوته سترگی نیولی وی. د تیمور، با یرراودده د خاندان اود انگریزانو، سکا نو
 جگری او جنگونه خوهر چاته معلوم دی. چه انگریز خپله کبه له هنده واخسته پښتانه
 بیچار گبان په ناحقه دپاکستان سره په جوال کښې واچول شول. هود نادرافشار حوادت
 د پرویس خان او احمد شاه بابا قضا یا لاهم پدغه منځکښې تیر شول.

نودهوتکو اوسدووزو دربارونه له پښتو خالي نه وو. احمدشاه با با خو خپله د پښتولوی شاعرؤ . اوددغه وخت دنظم اوتتر ډير اثار موجود دي . يوازي تيمور شاه د پښتو خدمت نه دی کړی .

داميرشير هليخان له وخته د پښتو نهضت بيا نوی شروع شو . امان الله خا به کښې غټ قدم واخست او اعليحضرت نادر شاه ورته يو څو تهنداو کښېښود او اعليحضرت محمد ظاهر شاه مدظله اودده منور حضر د پښتود ترقی حضر دی په ۱۳۱۰ کښې دکابل انجمن ادبی اوبه ۱۳۱۱ کښې د پښاغلی محمد گل خان مهمند په پښتپاڼه اود اعليحضرت نادر شاه په منظورۍ په قندهار کښې د پښتو ادبی انجمن تاسيس شو . په ۱۳۲۴ کښې په کابل کښې دواړه انجمنونه يوځای شول اود پښتو ټولنی په نامه ورته د پښتو اکادیمی بنیاد کښودل شو .

په ۱۳۱۰ کښې د اعليحضرت المتوکل علی الله محمد ظاهر شاه مدظله لاندی فرمان صادر شو اود پښتو کورسونه په ټول مملکت کښې پيرته شول . والاحضرت د صدارت عظمی دوکيل په عنوان دشاهی فرمان نمبر ۱۶۱۶ ر ۱۳۱۰ د قریب ۱۳۱۰ سواد کت مټ دولستونکو حضور ته وړاندې کوو .

ج، ع، ا، ا، زما گران تره سردار شاه ولی غازی د صدر اعظم وکیل ا دا هنلی خبره ده چه د ژبې مسئله د يو ملت په ملی توحيد اود ملی شعائترو په ساتنه کښې معتنا به اثرات لري، اودی موضوع ته توجه د يو مملکت د حیاتي ضرورياتو څخه حسا پېژنی . هر کله چه زمونږ په گران مملکت کښې له یوې فارسی ژبه نه احتیاج حسن گڼېزی اوله بلې خوا په دې سبب چه زمونږ ملت لویه برخه په پښتو ژبه خبرې کوي . اوما مورین په دې لحاظ چه په پښتو نه پوهېږی د مشکلاتو سرته مخامخ گڼېزی نو لښکه د دغه نقص د لرې کولو او درسمی او اداری معاملو د آسانتیا دپاره مو اراده کړېده چه لکه څنگه چه فارسی ژبه په افغانستان کښې د تدريس اولیکلو ژبه ده د پښتو ژبې په ترویج او احیاء کښې دې هم سمیه و کړی شی ، له ټولو اوله دې دولت گرد مامورین دا ژبه زده کړی . او هغه دې په مجاوره او کتابت کښې داخله کړي . تاسو ټولو وزارتو او نائب الحکومه کانونو او لویو حاکمانو او عسکری قوماندانیو ، او ټولو رسمی دواړو ته امر و کړی چه خپل مربوط ملکی او عسکری مامورین مکلف کاندی د درې کالو پورې پښتو ژبه زده او په مجاوره او لیکلو کښې یی داستفا دی لاندی ونیسی . که د خدای رضا وی چه د افغانستان ټول مامورین به پښتو ژبه تکلم او لیک و کولای شی ، او د مملکت په کارو کښې تشهیل را شی ، او دوی او رعیت ته له دغې خوا تکلیف و نه رسېږی .

(د هماغلایه اعليحضرت دامضاء بحال)

له دغه تاريخه وروسته په ټول افغانستان كښې د ټولو ملكي او عسكري مامورينو دپاره پښتو كورسونه افتتاح او د پښتو د زدكسړې دپاره معلمان مقرر شول . په دغه وخت كښې د پښتو كورسونه د معارف په وزارت پورې مربوط وو ، لكه چه د معارف پروگرام هم كاملاً په پښتو اووښتې ؤ او په شدت او عجله سره دكورسو او دمكتبو كښاونه ليكل كېدل ، او د معارف په وزارت كښې علاوه له پښتو ټولني يو لوي رياست د (پښتو پسترتوب) په نامه موجود ؤ چه ښاغلي برهان الدين خان كښككي ورباندې مقرر ؤ . او په سرعت سره كار پر مخ روان ؤ . د پښتو دكورسو دچراغ په تفتيش او امتحان او ترقي دپاره يومفصله تعليماتنامه د وزارت معارف له خوا ترتيب شوي وه چه تر اوسه موجوده او د اعتبار لاندې ده .

په ۱۳۱۹ كښې د صدارت هظمي ۱۷۰۲هـ ۱۸۹۰ — ۶ د ميزان فرمان صادر شو ، او د پښتو د كورسو اداره پښتو ټولني ته وسپارل شوه او د معارف له وزارت نه منفكه شوه . ددغه فرمان خلاصه داده : د ج. صلاح الدين خان دمطبوهاو مستقل رئيس!

هركله چه د پښتو ټولني د مهمو وظائفو څخه يوه د پښتو ژبې احباء او تعميم دي اود هغې د تدريس كورسونه په دې لاره كښې ښه خدمت كوي ، نو له دغه كبله ددغو كورسو دصحيحې ادازې اوزياتواصلاحاتودپاره موصميم نيولې دي چه په راتلونكي وخت كښې به دپښتو كورسونه په پښتو ټولنه متعلق وي ، او د معلمينو د معاش ټوله تخصيص به دې پښتو ټولني ته وسپارل شي . نو لكه دغه رياست ته امر كېږي چه په لاندې موادوچه پښتو دكورسو د كارو د اصلاح او بيشرفت دپاره مهم عامل بلل كېږي په آينده كښې د پښتو ټولني په ذريعه په صحيح صورت سره عملي كسړي او دكورسو مقاماتوته د هغو د تعميل په تاكيد سره اطلاع ور كړي .

(۱) پښتو ټولنه به د هر معلم نه څلورساعته د درس كار اخلي .

(۲) د هر وزارت او اداري مامورين مكلف دي چه ټول د لويو مامورينو څخه تر مادونانو پورې په مخصوص وخت كښې درس ته حاضر شي ، او د لسو دقيقو پورې دحاضري په كتاب كښې امضاء كاندې دسبادحاضري داول او آخر وخت نه يوپوساعت د ماسپښن د حاضري د امضاء اول او آخر وخت نه هم يو پوساعت

(۳) گډو مامور دلسو دقيقو پورې د پښتو د درس كوتې ته را نشي او په دغه ورځ يې د مامورينو په عمومي حاضري كښې امضاء كړي وي او حاضر وي نو كورس ته دنه راتگ له كبله غير حاضر كښل كېږي .

او معلم مكلف دي چه د دغه نفر يو غيرحاضري څخه په همدغه ورځ پښتو ټولني ته اطلاع ور كاندې . او پښتو ټولنه به په هليحده مکتوب سره ددغو مقاماتو دمامورينو دواثر ته خبر ور كوي چه دغه مامور د پښتو دتعلما تمامي له فراره غير حاضر وگڼل

شی - البته رسمي دواړه به د پښتو معلمينو ته د حاضرۍ د ليدلو حق ورکوي . او د حاضرۍ ، کتاب به په اول وخت کېښي د درس کوټې ته راوړي . او پس له لسو دقيقو به يې معلم ته ورکوي چه د هماغې ورځې د حاضرۍ راپور ترتيب کاندې . او پښتو ټولني ته يې ورگړي .

(۴) پښتو ټولنه به د پښتو دکورسو د تفتيش کارونه د معارف دوزارت د تفتيش د رياست په مساعدت او همکارۍ تعقيبوي ، د تفتيش در اړپوروله نتايجو او د تعليم له نوافصو څخه به دکورسوله مقاماتو ته پر له پسې اطلاع ورکوي . دکورسو مقامات به ددغه نوافصو په اړي کولو کېښي کوشش کوي .

(۵) دهر سمستر په امتحانوکېښي به پښتو ټولنه د معارف د وزارت په مرسته لازم تدقيقات کوي ، او د هر امتحان نتايج به همغه مقام ته اطلاع ورکوي . اوهمه څوک چه په امتحان کېښي نا کام شوي وي . د هغو له معاشه څخه به د تعليماتنامې په اساس په سلوکېښي (۳) وضع کيښي .

(۶) د تعليم کتابونه به معلمان شاگردانو ته ورکوي . اوپس که له څخمه به يې تر اخلې . هغه کسان چه ابتدئي وي اوپه هماغه کورس کېښي چه درس نشي ويلي ، نو په خصوصي صورت سره به خپل تعليمات وړاندې بيا يې اود دغه سمستر امتحان به ورکوي (۷) دکورسو دمقاماتو دمورينو دائري مکلفي دي چه دهرې مياشتې په اخر کېښي

د نموني په مطابقي مياشتيني راپور ترتيب او پښتو ټولني ته ئې وليږي .

(۸) هغه مامورين چه د کابل دښار په احاطه کېښي خدمتي وي ، يا دخريداري په هيټو کېښي شامل وي چه د درس په وخت کېښي د پښتو کورس ته حاضرشي ، او د درس له وخته وروسته دې کار ته ولاړشي ، لوي مامورين بايد تل مراغب اوسي چه ددوي دلاس لاندې مامورين مرتباً درس ته حاضرشي . اود درس په وخت کېښي کوم کار به نه نه کاندې . (۹) که کومه ورځ معلم کورس ته حاضر نشي ، يا له مقرر وخت څخه تاخير وکاندې . د مامورينو دواړه به کورس نه تعطيلوي ، پخواني درسونه به د تکرار په صورت وايي ، او تيلفو نا به پښتو ټولني ته اطلاع ورکوي .

(۱۰) د درس ضرر وريات لکه توره ، تخته ، تياشير اود درس اطاقونه اود اسي نور به خپله دواړه په اساسي صورت تکميلوي ، چه له دې لپاري ددروسو په ورکړه کېښي تاخير پيښ نشي .

يو بل نمبر ۲۰۰۳۴۳۲۹ فرمان چه د صدارت له مقامه د ۱۳۱۹ د حوت په ۱۶ صادر شوي دي ، دغه هم د مامورينو د حاضرۍ او غير حاضرۍ مسئله او د تفتيش مقررات د نېر فرمان په اساس تائيدوي . حاجت نشته چه مونږه يې پوره نقل کړو . يو بل نمبر ۸۱۵۰۸۵۰ د سرطان داوا . ۱۳۲۱ کال فرمان هم د حاضرۍ مسئله تائيدوي . اددومره وايي چه دکابل په مرکز کېښي د خدمتي مامورينو تصديق د شخص وزير نارئيس

به امضاء قبلیزی اوبس . وروسته یوڅو متعدد فرامین چه لېرو نه یی ماو نه لیکل دمسن کسانو اوهغه خلك چه ماغزه یی کار نه کوی ، اوهمدارنگه د هغه کسا نو د پاره چه مستخدمین دی دتسهیلانو قائل شوی هی . اویه دغه شان سره پښتو دزد کړی او تعلیم دپاره اکید او امر موجود دی . او لوی لوی دوسیې د کی دی . د پښتو د کورسو تعلیماتنا مه چه په ۱۷ ۱۳ کښی په (۱۵) مخو او (۵۰) مادو اومختلفو تبصر و تدوین شوی اودوزیرانو دمجلس تصویب ته رسېدلې ده ، ددغه تعلیماتنا می خلص مقصد اومرام دادی ، دافغانستان ټول دولتی اودهغو مؤسسو مامورین چه حقوقی شخصیت لری مکلف دی چه ملی ژبه (پښتو) به په تکلم ، فرائت او کتابت زده کوی . ددغه مقصد په ټول مملکت کښی پښتو کورسونه جاری شوی دی . دپښتو کورسو دهمومی مدیریت وظائف ، د معلمینو وظائف ، د تدریس اصول اود امتحان اوتفتیش مقررات ، معاشات او تخصیصه چه له د وائرو څخه اخستل کېږی ، حاضری او غیر حاضری ، اوجزاگانی ، تقدیر او مکافوټونه اود امتیازی معاش په باب پکښی پوره تفصیل موجود دی ، او یو مکمل قانون دی چه متأسفانه په اساسی صورت دتعمیل لاندی نه دی راغلی . اکه عملی شی ، مملکت اوملی ژبی ته پکښی زیاته فائده ده .

خلاصه دا چه دپښتو کورسونه د ۱۳۱۵ څخه شروع اود ۱۳۳۳ پورې دپښتو ټولنی تراداری لاندی وچلیدل ، د ۱۳۳۳ په شور کښی وکورسونه د لحاظته همومی مدیریت په صورت جلاد شول ، په دی ټپرو اتلسو کسا او کښی چه دپښتو کورسونه جاری وو ، که څه هم د ادارې اوانضباط له مخی به تخنیتی خلکو ته لږ وډېر تکلیف رسېدلې دی ، مگر که سړی ددی اصل مرام ، هدف اوفلسفی ته وگوری ، ډېر ډېر اولوی لوی فواید ور څخه وطن او ملت ته رسېدلې دی اوزرگونه خلك راسی دی چه دپښتو د امتیاز معاش له کبله به میاشت کښی له پنځوسو څخه تر دری څلوروسو وروییو پورې استحقاق اخلی اودادیر کومک دی چه حکومت دخلکو سره کړی دی اودپښتو له کبله مامورینو ته زیاته فائده رسېدلې ده ، اوحکومت په دې باب کښی خورا ډیر ایثار اودلوی زده کار کړی دی . دپښتو د امتیاز له مخی یوه لویه اندازه بودجه د دولت له خزانی څخه صرفیزی . اوس چه سړی دافغانستان هرې ادارې ته ننوزی اویوېشته وکړی ، متعدد نفری داسی پیدا کولی شی چه هغوی دپښتو شهادتنامه په لاس لری ، اوله امتیاز څخه یی استفاده کوی .

په معنوی لحاظ سره لکه څنگه چه په لېرنی فرمان کښی دادلیل ویلی شوی دی چه ملی ژبه اولسان دملي توحید لوی عامل دی اویه دې باب کښی مهم رول لوبوی ، همدارنگه اوس ډېر کسان دپښتو په لیک او لوست اومعاوره باندي په ښه شان پوهېږی اومفاهمه او دافکار وتبادل دپاره دملت اوتودی به منځکښی ښه زمینه اودگر موجود دی په دوائر ، معافلو ، دربارو اوسیا سی مقاماتو کښی هم خلک په پښتو خبرې کوی ،

اوهرڅنگه سپړي دهر يوه سره که وغواړي کت مټ خپل مطالب ابراز و لي ، ليکلي اوويلي شي . په دواړو وکتبي پښتو درسي تحرير اتو لاندې راغلې ده . په لويو لويو وزارتخانوا نواب الحکو مگيو او دواړو او مؤسساتو کښي لږ د پښتو د پښتو ليک او تحرير رائج اوروان دي . د پښتو نومونه ، تخلصونه ، د بنا رو لوجي ، ملي اوسياسي او اداري عناوين ، د مناطقو ډير نومونه پښتواړول شوي دي ، او د مملکت رنگ و راندي ښه ښکاري . په اکثرو شايو کېنې عريضې او د عريضو لخوا بونه او احکام په پښتو رائج شوي دي . په مشرقي ، قندهار ، فراه او ميمنه او کابل کېنې ډير دواړو خپل اجراء آت په پښتو کوي . په معارف کېنې په نيمتي اندازه پښتو داخله شويده . د مملکت جرائد - مجلي اخبارونه تر نيماني زيات پښتو نشرات کوي . د تاليف او تصنيف په لحاظ تراوسه په پښتو کېنې ښه ښه اثار او کتابونه تاليف او نشر شوي دي . اودا عوامل د مملکت او مملکت په طبقو کېنې د حسن تفاهم ، اود خوش بيني اسباب او موجبات بلل کېږي .

زما ياددي شل کاله پخوا د کابل په ښار کېنې له دکانداره سره په پښتو ژبه سودا نشوه کېدای . حاکمان په داکرو عارضينو پاژبه نه پوهېدل او خاکو باچه غوښتل دحا کم سره خبرې او مفاهمه وکړي ، نو ترجمان به يې غوښت ، او دفارسي مکتوب به يې په کوم لوستونکي ميرزا تر جمه کاوه او کلي په کلي به گرزېدل په پښتو کېنې درې کرښې پر صحيح صورت اوروان تر چا نشوي ليکلي ؛ په ۱۳۱۷ کېنې زما « دکوچنيا نو اخلاقي پالنه » يو وړوکی کتاب نشر او خپور شو .

په دغه کتاب چه د طلوع افغان جريدې کوم تقریظ کړی دی . په هغې کېنې يې داهم ليکلي دي چه « ددې کتاب نشر او اشاعت مونږ ته دازېری راکوي ، چه پس له دې د پښتو د ليکلو روان او اساسي اسلوب اوسېک پيداشي ، لڅکه چه دغه کتاب په همدغسي يوسېک ليکل شوی دی » يعنی تر دغه وخته پوري د پښتو د لیکلو لياره په افغانستان کېنې نه وه تا کل شوی ۱۳۱۸ په سالنامه کېنې ما د پښتو نښې ليکوال تر عنوان لاندې ډير پښتو ليکوالو يو گرافي او د پښتو نظم او نثر سېک او اسلوب باندي يونستيا مشرح او مصور مضمون و ليکو او نشر شو . ددې مضمون په ليکلوسره ما ته دکابل او پېښور او اطرافو ډير ليکوالو د تحسين او آفرين تحائف وړاندي کړل ، او تحينو و ويل چه د پښتو دانثر اود ليکلو د طريقه په فارسي کېنې دايران د سعيد نفيسي او رشيد ياسمي اود دهند د شبلي اوسيد سليمان ندوي داردو نثر ليکلو سره برابرې اوسيا ليکولي شي . مدعا داده چه سل کاله پخوا پښتو يوه معمي غوندي خلکو ته ښکار پده او اوس پښتو ته هيڅوک مه ژبه ، لهجه او يا غير گرامري ژبه نشي ويلی دا خبره نن ورځ په جرات سر دکولوده چه که افغانستان او پښتو نستان وغواړي چه خپل رسمي او اداري اجراءات

چور په پښتو کاندې کولې یې شی، او هیڅ ادبی موانع به ورپښه نشی. ددې نه به هیڅوک انکار ونشی کولې چه نن د پښتو ژبې دپاره دومره قوی لیکوال، شعراء او نویسنده گان موجود دی چه دغه ۲۰ ملیونه جامعی ته پوره کفایت کوی چه ددغې جامعی معارف، مطبوعات، اداره او سیاست لکه خومره چه اړتیا ورته موجوده ده وچلوی. ښه نودخه څیز په په واسطه داکاروشو؟ دا، فقط دهمدغه پښتو کور سو دپښتو توانی، پښتو لیکو نکو اوخوتنو وطن او هېواد غوښتو نکو په لاس، قلم ایثار او فداکاری، داغټ او مهم کار شوی دی، دا، د افغانستان په تاریخ کښی لوی شی دی، چه مؤرخین به ورته دبل په ضمن کښی ترې تېر نه شی، مگر هغه وخت چه له حقایقو سترگی پټی کاندې!

۲۰ کاله پخوا په افغانستان او پښتو نستان کښی دنا لیغو خاوند نثر لیکو نکي یوازی منشی احمدجان و چه هغه مهم په پېښور کښی انگریزانو دپښتو دزد کړې دپاره استاذ پیدا کړی او نیولی و او پرته دده نه که وو، نویه پښتو نستان هغه هم په خدائی خدمتگارانو کښی یو خوتنه وو چه دیولاس دگو توخخه نه زیاتېدل. اوس که سړی غور وکړی او څیر شی نو پښتو ژبه د ایشیائی ژبو په منځ کښی د شان او حیث خاوند گرز بدلې ده او دا خبره دافغان، افغان نستان، او پښتو نستان دزو ند، زندگۍ، نهضت او داستقلال اوملی توحید دپاروړه خبره نده؟ بلکه ډېره غټه اومهمه خبره ده چه باید سپیک ورته ونه کتل شی.

یوازی پروسې کال چه مونږ داسد له میاشتی څخه دکورسو په امتحا نو شروع کړېده او دکابل، جنوبی، او مشرفی دکورسو له اول سمستره بیا تر شپږمه پوری دمنظم هیئتو په واسطه امتحا نو نه اخستی دی دکابل دولایت احصائی په اخبارو کښی نشر شوېده، او نور لائراسه مونږ منظمه احصائی باندي نه یوموفق شوی. هیله ده که زموږ دامتحا نو دوره په افغانستان کښی تکمیل شی دغه احصائی به هم مکمله شی.

جنگلات در افغانستان

از جمله عواملیکه در زندگی و توسعه جنگلات بول مهمی را بازی میکنند عمده ترین آنها رطوبت درهواست مقدار رطوبت در هوا و وجود جنگلات در یک مملکت آنقدر باهم ارتباط کثیفی دارد که یکی بادیگر لازم و ملزوم بوده توسعه جنگلات سبب ایجاد رطوبت درهوا و وجود رطوبت درهوا باعث تسهیل در احداث جنگل میگردد به عبارت دیگر هر قدر از رطوبت نسبی هوای یک اقلیم کاسته شود همان قدر امکانات احداث و توسعه جنگلات در آن اقلیم کمتر میشود و ممکن نقطه ای فرارسد که خشکی زیاد هوا کاملاً احداث جنگل های جدید و یا احیای جنگلات مرده را کاملاً غیر ممکن بسازد.

در مملکت ما مانند دیگر ممالک از رقیه جنگلات طبیعی در اثر استفاده مفراط انسانی و تجاوزات انسانی و حیوانی خیلی ها کاسته شده

است مثلاً در فرانسه که در وقت کوهها تقریباً تمام مساحت مملکت را جنگلات فرا گرفته بودند کشتیش هله برای حاصل نمودن زمین های زراعتی به قطع نمودن جنگلات میبردند بدرجه ای از جنگلات بصورت مباحه آمیز استفاده میشد که اکنون تنها ششم حصه اراضی فرانسه دارای جنگلات طبیعی میباشد و بس ممکن است که اگر بمقایسه تجاوزات مزید ترتیبات لازمه اتخاذ نمیگردید هنوز هم در جنگلات فرانسه تقمیل وارد میگردد.

قراریکه از وثایق و معلومات تاریخی معلوم میشود چند قرن پیشتر اکثر حصص مملکت ما که حالا عربان و غیر مشجر میباشد دارای جنگلات بلوط و بادام کوهی و بسته و غیره بوده وهم نسبت بوجود این جنگلات آب و هوای مملکت زیاده تر مرطوب بوده و در نتیجه باران ها بمقدار زیاده تر و بصورت منظم تر و بموقع معین میبارید و چهار فصل معینه بهار، تابستان، خزان و زمستان دارای خواص ثابت و یکی از دیگر بصورت متباین قابل تفریق بودند لکن چون اهالی مملکت از اهمیت جنگلات مسبوق نموده و به زراعت مختلفه در فرون متعدده از آن سوء استفاده نموده اند و بدون اینکه آیند جنگل را مدنظر داشته باشند از تیشه و تبر به قطع اشجار جنگلی پرداخته وهم حیوانات شان در حین چرا در جنگلات نهال های نازک و نوجست جنگلی را با دندان خود قطع نموده باعث اتلاف یک عمده زیاده نهال های نوحیز گردیده اند بالنتدیج از مساحت جنگلات کاسته شده است و بهمان معیاریکه از مساحت تشکیلات کاوش بعمل آمده است بهمان اندازه رطوبت هوا تنزیل و در نتیجه بهمان اندازه از مقدار برف و باران کاسته

شده است و به عوض رطوبت و باران بادهای مخالف جای آنها را گرفته و در او ضاع آب و هوا نیز پیش آمد های غیر مترقبه و خارج مقتضیات موسم دیده میشود چنانچه خشک سالیهای سنه ۱۳۲۶ و سنه ۱۳۲۷ شاهد آن میباشد که بیاد داریم .

از آنجا که دوباره احیای جنگلات ازین رفته و ایجاد جنگلات جدید بک مقدار رطوبت معین رادر هوا ایجاد میکنند و این رطوبت حاضر آ در هوا موجود نیست در تشکیل جنگلات جدید و احیای جنگلات گذشته مشکلات زیاد در بین موجود است که تنها تطبیق تکنیک عسری میشود آنرا امکان پذیر بسازد .

پاشیدن تخم های جنگلی ذریعه طیاره و روی کار آوردن انواع درختان فیکه بخشکی مقاومت دارد و آبیاری جنگلات بحساب میرود و مانع از اگر بمخواهیم جنگلات از بین رفته را دوباره روی کار آوریم وهم به احداث جنگلات جدید مؤفق گردیم باید بهمین وسایل تکنیکی متوسل و متشبث گردیم .

علاوآ ترتیبات جدی و فواین شدید راجع برحفاظه و منع قطع جنگلات موجوده وضع نمائیم تسخین غیر از چوب برای اهالی مهیا گردانیم . به عصر حاضر جنگلات طبیعی مملکت مادر شمال و جنوب و شمال مشرق و شمال مغرب مساحه های مختلفی را فرا گرفته اند که بطور صحیح هنوز تحت سنجش احصائیوی آورده نشده است .

جنگلات طبیعی افغانستان عموماً در مناطق مرتفع مملکت واقع بوده بعضی انواع بالای کوهها و بعضی انواع دیگر بالای تپهها دیده میشود شاخه های شمال شرقی و جنوب شرقی سلسله کوه هند و کش و تپه های شمال غرب مملکت و نقاط مرتفعه شمالی و جنوبی مملکت از اشجار مختلف مستور است فقط سطح مرتفع مرکزی عاری از جنگل می باشد . در جلگه ها و میدانهای پست بجز حاشیهائی ولایات شمالی با ساحل ترنگ و بعضی حصص سواحل هلمند دیگر هیچ حصه دارای جنگل های بزرگ نیست .

جنگلات حصص شمال مملکت که مراد از میمنه و مزار شریف و قطفن میباشد از درختان پسته و یک نوع ارچه که مراد از (*Juniperus excelsa*) میباشد مستور اند اگرچه ارچه فی الحقیقت (*Cedrus deodora*) نام دارد لکن در حصص شمال (*Juniperus excelsa*) را نیز بنام ارچه یاد می کنند و ما بهتر میدانیم که برای تفریق از ارچه اصلی به آن نام اوبخت را که کلمه پشتو است بدهیم بلندی این درخت تا ۱۵ متر میرسد و در ۲۰۰ تا ۵۰۰ میلیمتر باران هم میروید و عموماً بار تقاعات بلند و کوهستانی بالای منطقه پسته به ارتفاع ۳۰۰۰ متر بصورت بته های قد بلند یافت میشود چوب آن سخت و خوش بو است و از آن برای تعمیر و برای گرفتن ذغال استفاده می کنند .

از ۱۴۰۰ متر ارتفاع پایا ن ترساحه نشو و نمای پسته شروع میشود (*Pistacia excelsa*) که بحدود ۶۰۰ متر ارتفاع میرسد میوه آن نسبت به میوه پسته های شمال غرب مملکت یعنی جنگلات باد غیسات خورد تراست بادام کوهی و زرشک نیز در حصص بلند به نظر

میرسد در نزدیک دریاها درخت گنز و در حصص دریای کوکچه ارغوان و در نقاط پایان تر آن یک نوع تاک کوهی موسوم به (Pirus kajan) بسیار پیدا میشود. در حصص ریگ درخت مشهور موسوم به (Haloxylon) به نظر میرسد ریشه این درخت تا ۱۰ متر در اعماق ریگ برای گرفتن رطوبت فرو میرود چوب بسیار سخت و خوب دارد که برای سوخت خیلی خوب است و یکی از مواد محروقاتی مهم که مع الاسف نسبت عدم مواد سوخت و اشجار در ولایات شمال قطن و مزار رو به فنا است و نسبت گذشته کم شده است.

در سواحل دریای آمویک نوع چنار معروف به پده و بته های گنز و درخت سنجد دیده میشود. ۲- جنگلات حصص جنوبی و جنوب شرقی،

جنگلات حصص جنوبی و جنوب شرقی مملکت عموماً از درختان میوه مغروطی (Coniferes) و یا سوزنی برگ ها تشکیل یافته است و انواع اشجار جنگل این مناطق ارچه (Cedrus deodora) چاغوزه (Pinus Ger rdiana) نیشتر (Pinus excelsa) بلوط (Palo t) او بخت (Juniperus) سیروب (Picia moranda) بجور (Abie webbiana) میباشد در جنگلات جنوبی و نورستان علاوه بر درختان مذکور بعضی اشجار خود روی متمر از قبیل بادام کوهی تاک کوهی انجیر کوهی زیتون خود رونق موجود است.

۳- جنگل های شمال شرقی که مراد از جنگل های حصص مرتفعه بدخشان و و اخان میباشد و در آن درختان پسته و ارچه و بلوط و نیشتر به نظر میرسد و در بعضی نقاط بادام کوهی و ارغوان و حتی یک نوع درخت شیرخشت و زرشک نیز موجود است.

۴- جنگلات شمال غرب این جنگلات که اکثراً بالای تپه های معلوف دیده میشود و بنام جنگلات بادغیسات معروف اند عموماً از پسته و در نقاط بسیار بلند از یک نوع ارچه و شیرخشت (Cotonaster) و بلوط تشکیل یافته اند و یک مقدار زیاد پسته از جنگلات مذکور ذریعه اهالی جمع آورده و تجاران آنرا خریداری کرده به مالک خارج صادر می نمایند بسته افغانستان در مالک خارج طرف پسند واقع است.

در حصص کوهستانی غور ات هرات بته های کتیرا (Astragal) و زیره (Curum carvi) نیز بمقدار زیاد موجود است که اگر چه از محصولات آن ذریعه اهالی تا حدی استفاده میشود لکن اگر تحت تنظیم و اداره صحیح آورده شود ممکن است مقدار آنها خیلی زیاد شده و در اقتصادات مملکت رول مهم تری را بازی کنند.

بهر صورت جنگلات افغانستان که در اثر سوء استعمال و تجاوزات غیر منصفانه اهالی و عبور و مرور کوچی ها و مالدارها روبه تقلیل میباشد باید ذریعه تطبیق قوانین و مراقبت شدید حکومتی حما به شده و از محصولات جنگل طور استفاده بعمل آید که جنگلات موجوده ما محفوظ مانده دامنه آن زیاد تر ازین تقلیل نپذیرد.

ایوان سنگی عبارت

چهل زینه قند هار

این ایوان سنگی که متصل شهر و در آغاز کوه مشهور سرپوزده واقع است، از مشاهده اش اولاً دست قدرت را تمجید باید گفت که سنگی را چنان مناسب آفریده که از پایان تا بالا چهل و دو پشته های بلند بلندزینه و در فوق آن خانه مناسب مسطح بنا بر نهد را کنجایش داشته که ساخته شده است.

شاغلی محمد ابراهیم خلیل

تا نیا مفکوره بانی مرحوم و مغفورش قابل تحسین است که از دیدن آن سنگ تهیه چنین ایوانی را سنجیده و امر بساختن آن فرموده .
ثالثاً کارکنان و تیشه و ران و حکا کسانش شایان آفرین اند که از عهده این کار طوریکه باید و شاید برآمده اند .

بهمه حال بانمی این بنای حیرت انگیز ابوالغازی ظهیر الدین محمد بابر پادشاه ۸۸۸ است که سال ولادتش را چنین یافته اند .
چون در شش مجرم زاد آن شه مبرکرم

تاریخ مولدش هم آمد (شش مجرم ۸۸۸)

و سال رحلتش را از اینجمله (بهشت روزی باد ۹۳۷) بر آورده اند و در سنه ۹۲۸ هـ ساختن آنرا امر داده که باهتمام فرزندان همایونش محمد کامران به بند در سنه ۹۳۲ انجام یافته .

شهرت این ایوان که از یکقطعه سنگ سیاه سخت ازبائین تا بالا صورت گرفته باطراف و اکناف عالم رسیده کسانیکه آن را دیده و کسانیکه ندیده اند همه مشتاق معلومات و چگونگی ساخت و مضامین مندرجه منقوشه دیوارها و رواقهای آن شده اند . چنانچه خود نگارنده که بار بار بقندها و رفته و آنرا دیده و مکرر از زینته مذکور در ایوان بالا شده و تماشای شهر را از آنجا کرده و همه نوشته های آنرا در هر دفعه خوانده ام باز هم تسکین طبع نمیشد تا آنکه تماماً مضامین را هر دفعه نقل علیحدت برداشتم . ام میخواستم آن مضامین را با ذکر مختصر ایوان ضمن مقاله به بیشکاه ارباب ذوق اهدا نمایم ولی احساس کردم که چون نوشته های رواق برواق و دیوار بدیوار مربوطیت دارد و ارتباط مضمون باهمدیگر ضرورست در انصورت احتمال است بی ربطی در آن رودهم زیرا مواجب مفتاح التواریخ که نوشته های مذکور در آنم نقل

نموده از رهگذری ربطی نوچار اشتباه شده و بعد از يك رواق مضمون رواق مربوط به آن رانی بلکه از دیگر رواق غیر مربوط را نوشته، از آنرو بنده بصورت دیوارها و رواق ها نقشه ساخته و روح مضامین را درجسد آن نقشه بصورت کما هی داخل نمودم تا خواننده را از مطالعه آن، صورت ترتیب بنای ایوان و رواق های داخلی و خارجی و مضامین مرفومه معلوم گردد .

راجع به نوشته های يك حصه دیوار سمت مشرقی خارجی بنا که حک شده معلوم نیست در کدام زمان ؟ و از طرف کدام نبی انصاف شده باشد ؟ ولی می شنیدم در یاد شا هی اعلیحضرت حبیب اللہ خان شهید در سنه ۱۳۲۹ هـ ق ازین کتیبه ها نقل برداری شده بود و آن سطور حک شده را هم بتکلیف شافه دریافت کرده بودند، مگر از جناب دوست فاضلم صوفی عبدالحمید خان رئیس حاضره صکوکات که آنوقت در جمله نقل برداران شمول داشتند معلومات کردم فرمودند « تمام کتیبه ها را بطوریکه بالای اصل کتیبه کاغذ گذاشته و در اطرافش پنسل دوانی کرده و باز آنرا روشن ساخته و آنهمه را باهمدیگر وصل و لوله نموده در بین لوله حلبی بحضور امیر شهید فرستاده بودیم که تا هنگام انقلاب در قصر دلکشا وجود داشت اما از حصه حک شده چیزی خواننده شده نتوانست و ما هم در آنوقت از آن منصرف شده بودیم زیرا سعی و تلاش بیفائیده بود . وقتیکه نزد محقق شد که آن نوشته ها در هیچ جای ثبت نشده پس همین صورت موجوده را بنهچیکه تذکر یافت ترسیم و ترقیم نمودم .

نا گفته نمائید که چون زینة مذکور از بین کوه پیش بر آمده است که دو طرفه اش از سنگ وریک و سنگریزه خالی شده و در عین این پیش بر آمده کی خیلی بلند میباشد و قتیکه کسی در آن بالا شود يك دوران سر بخود احساس میکند خصوصاً که بالاشدن بار اول باشد و با طبیعت شخص صفرائی باشد، اهم وقت فرود آمدن نهایت دشواری رومیدهد و ازین وجه در دوره اما نی ۳۲ سال قبل دو طرفه زینة آن کتاره سیمی ساخته شده، بدیهی است این کتاره بالا و پائین شدن را سهل ساخته .

خوب بیاد دارم، زمانیکه کتاره نداشت باری باد و نقر رفا بالا شدیم وقت فرود آمدن رفقایم را پروا نبود ولی خودم نهایت بزرحت فرود آمدم .

اینک بهمین سطوریکه درین زمینه نگاشته شد اکتفا کرده خواننده محترم را بملاحظه گراور نقشه مذکوره قلمی خود که مقابل صفحه هداست متوجه میسازم .

فهرست مندرجات سالنامه

سال ۱۳۳۳

الف تشکیلات :

صفحه	مضمون
۵	صداارت عظمی
۱۱	وزارت امور خارجه
۱۷	وزارت داخله
۱۸	وزارت عدلیه
۷۰	وزارت معارف
۲۶	» » اقتصاد
۳۲	» » فوائد عامه
۳۵	» » متخبرات
۳۸	» » صحیہ
۴۱	» » معادن
۴۲	» » زراعت
۴۳	» » دربار
۴۴	دارالتحریر شاہی
۴۵	ریاست شوری
۵۲	مجلس اعیان
۵۳	ولایت کابل
۵۴	ولایت ہرات
۵۴	ولایت مزار شریف
۵۵	» جنو بی
۵۵	» مشرقی
۵۶	حکومت اعلیٰ پروان
۵۷	» » غزنی
۵۸	» » میمنہ
۶۰	» » بدخشان

صفحه

۶۰

۶۱

۶۳

۶۸

۸۲

۸۴

۹۰

۱۰۶

۱۱۴

۲۱۲

۲۱۲

۲۴۰

۲۷۱

۲۷۵

۳۰۵

۳۱۴

۳۳۳

۳۴۱

۳۴۹

۳۵۲

۳۵۵

۳۵۸

۳۶۱

۳۶۳

۳۶۴

۳۶۶

۳۶۸

۳۷۰

۳۷۱

۳۸۳

۳۸۵

مضمون

حکومت اهلای فراه

ولایت فطن

ریاست مستقل مطبوعات

ب - اجراءات :

صدارت عظمی

ریاست المییک

امور وزارت خارجه

» » داخله

» » عدلیه

» » مالیه

وزارت معارف

» » اقتصاد

» » فواید عامه

» » مختبرات

» » صحیبه

» » زراعت

» » معادن

» ریاست مستقل مطبوعات

» ولایت هرات

» ولایت مزار شریف

» ولایت فطن

» ریاست تنظیمه مشرفی

» ریاست تنظیمه جنوبی

حکومت اهلای پروان

حکومت » غزنی

حکومت » بدخشان

حکومت » فراه

حکومت » گدرشک

حکومت » میمنه

امور ریاست شورای ملی

» مجلس اعیان

» دارالتخیریر شاهی

ACKU

صفحه

مضمون

۳۹۱

وقایع داخلی

۳۹۹

دنیادرسالی که گذشته

اجراآت و تشکیلات ولایت قندهار تا ختم سالنامه نرسیده و کذا از ریاست بناروالی
بواسطه نقایص مسترد و تاکنون مواصلت نکرده است

ج - مقالات :

۴۰۵

قره کمر و مندیگک

۴۱۶

ملل متحد و افغانستان

۴۲۵

چندسخنی درباره سره میاشت

۴۳۴

بانک زراعتی و صنایع روستایی

۴۲۸

صنایع مستظرفه

۴۵۴

په افغانستان کهنې پښتو

۴۶۲

جنگلات در افغانستان

۴۶۶

ایوان ستگی

د- فو توها:

- فوتوی اعلی حضرت معظمہ ما بونی
- مقابلہ صفحہ ۱
- د والا حضرت شہزادہ احمد شاہ
- د بناغلی سردار محمد داؤد صدراعظم
- د والا حضرت سردار محمد نعیم و بناغلی علی محمد معاوینین صدارت عظمی
- د بناغلی وزیر دفاع ملی و رئیس مستقل قبایل
- د صاحب منصبان ارشد عسکری در چار و روق
- د عقد قرار داد دوستی افغانستان و دولت یوگوسلاویا
- د یک حصہ تعمیر جدید سمت شمالی محکمہ عدلیہ ولایت کابل
- د کدام قرہ باغ
- د مکتب جدید التعمیر خواجہ مسافر ہلہ الرحمہ و کتابخانہ وزارت معارف مقابلہ صفحہ ۲۴۴
- د کراف محاکم تجارتی
- د کار شدگی سرک تنگ غارو
- د تعمیر پل ۹ برجہ غزنی و عقب بند سراج
- د کراف کار شدگی سرک سروبی و کلبہار
- د اطاق لابراتوار در حال تجزیہ کردن مواد
- د منظرہ داخلی لابراتوار شفاخانہ ولایت مشرقی
- د تزکرہ مریض در زایشگاہ و اطاق کور تاژ زایشگاہ
- د خرکوش های لابراتوار در حال غرا گرفتن
- د قسمت غربی ہمارت شفاخانہ ولایت مشرقی
- د دہلیز اطافہای مریضان و انتخاب کبوترها
- د پرو فیسوران خارجی وزارت صحیہ و فاکولتہ طب
- د آمرلا براتوار و دو کتور جواد برای انتخاب خوک ہندی
- د کراف تشکیلات و اجر آت وزارت صحیہ
- د یک قسمت از تعمیر انسپتوت مجادلہ ملاریا
- د کراف احصائیہ حیوانا تیکہ در سال ۳۳ از طرف وزارت زراعت
- تداوی شدہ اند .
- د کراف احصائیہ بلند رفتن حاصلات بادام غور بند در اثر دو اپاشی
- د مامورین مطبوعات کہ در سال ۳۳ حایز ترفیع شدہ ند
- د مسجد جامع شریف ہرات و تعمیر استاد یوم آنجا
- د مامورین تیکہ در سال ۳۳ ترفیع کردہ اند
- د تیم های بز کشی ہزار شریف و قطن کہ بحضور اعلی حضرت ما بونی مشرف میشود
- د قرار داد ۱۸ ملیون دالر
- د مناظر سفر والا حضرت سردار محمد نعیم معاون صدارت عظمی
- د وزیر امور خارجہ در مصر
- د مساعدت های ہلال احمر افغانی بہ بی نوائیان شہر مقابلہ صفحہ ۴۳۰ الی ۴۳۱
- د کراف ایوان سنگی عمارت چہل زینہ قندہار